

SAMRUK
K A Z Y N A

— **ЖЫЛДЫҚ**
ЕСЕП / 2023

«Самұрық-Қазына» АҚ

МАЗМҰНЫ

Директорлар кеңесі Төрағасының жолдауы	4
Басқарма Төрағасының жолдауы	6
2023 жылдың негізгі көрсеткіштері	10

<h1>1</h1>	<h1>2</h1>	<h1>3</h1>	<h1>4</h1>	<h1>5</h1>	<h1>6</h1>
					
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ	ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР
Даму стратегиясы ..... 16 Активтер портфелі ..... 18 Қордың тұрақты дамуға қосқан үлесі 24	Қордың кредиттік рейтингтері ..... 28 Сегменттер бойынша түсім 30	Мұнай және газ ..... 34 Энергетика ..... 49 Өндіріс және өндіру ..... 56 Көлік және логистика ..... 64 Ақпараттық және коммуникациялық операторлар ..... 84 Инвестициялық қызмет ету ..... 96 Әлеуметтік-бағдарланған құрылысты қолдау ..... 103 Сатып алу қызметін сүйемелдеу ..... 106 Ғылыми-зерттеу бастамалары ..... 110 Бірыңғай қызмет көрсету орталығы ..... 111 Қайырымдылық қызмет ..... 114 Адами капиталды дамыту ..... 115 Әлеуметтік өзара әрекеттесу және коммуникациялар орталығы 117	ТДМ қағидаттарын ұстану ..... 122 Тұрақты даму саласындағы тәуекелдерді басқару ..... 125 Тұрақты дамуды басқару құрылымы ..... 126 ESG рейтингтері және климаттық рейтингтер 128	Корпоративтік басқару жүйесі ..... 132 Жалғыз акционер ..... 133 Директорлар кеңесі және оның комитеттері ..... 134 Басқарма және оның комитеттері ..... 152 Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелеріне сыйақы беру саясаты ..... 160 Ішкі аудит қызметі ..... 161 Комплаенс қызметі ..... 162 Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау ..... 163 Қоғамдық кеңес ..... 165 Ақпараттық қауіпсіздік ..... 167 Персоналды басқару ..... 170 Өндірістік қауіпсіздік 172	Қосымша 1. Шоғырландырылған қаржылық есептілік ..... 176 Қосымша 2. «Самұрық-Қазына» АҚ активтерін сатуға шығару барысы туралы есеп АО «Самрук-Қазына» ..... 291 Қосымша 3. Ақпараттандыру және цифрландыру ..... 292 Қосымша 4. «Самұрық-Қазына» АҚ жасауға мүдделілігі бар, оларды жасасу туралы шешімді Қор басқармасы қабылдаған мәмілелер тізбесі ..... 293 Қосымша 5. Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы ақпарат ..... 295 Қосымша 6. Глоссарий ..... 297 Байланыс ақпараттары 300

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ЖОЛДАУЫ

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА»
ҚОРЫ МЕН ОНЫҢ КОМПА-
НИЯЛАРЫ ТҰРАҚТЫ ЭКО-
НОМИКАЛЫҚ ДАМУ ЖӘНЕ
АЗАМАТТАРДЫҢ ӘЛ-АУҚА-
ТЫН АРТТЫРУ БАҒЫТЫНДА
БЕЛСЕНДІ ЖҰМЫС ІСТЕУДІ
ЖАЛҒАСТЫРДЫ.

Есепті жылдың басында Қазақстан экономикасын дамытуға және стратегиялық маңызды жобаларды іске асыруға бағытталған Қорды дамытудың 2023-2032 жылдарға арналған ұзақ мерзімді жоспары қабылданды.

Есепті жылы Қордың республикалық бюджетке дивидендтер түріндегі төлемі 1269 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылғы көрсеткіштен 7 еседен астам асып түсті. Сонымен қатар, 133 млрд теңге әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды қолдауға бағытталды. Сондай-ақ, 2023 жылдан бастап Мемлекет басшысының жыл сайын таза кірістің кемінде 7 пайызы көлемінде қаражат бөлу туралы бастамаларының бірін іске асыру шеңберінде Қор «Қазақстан халқына» атты Қоғамдық қорға 66,6 млрд теңге бөлді.

2023 жылы маңызды жетістіктердің бірі қалпына келтіру бағдарламасы шеңберінде ұңғымаларды белсенді барлау және бұрғылау арқылы қол жеткізілген көмірсутегі қорларының айтарлықтай артуы болды.

Есепті кезеңде газ тасымалдау инфрақұрылымын кеңейтуге және жаңғыртуға, сондай-ақ тауарлық газдың ресурстық базасын ұлғайтуға бағытталған инвестициялық жобаларды іске асыру белсенді қарқынмен жүрді. Осылайша, 2023 жылы Үкімет пен Қордың қолдауымен «Мақат-Солтүстік Кавказ» магистральдық газ құбырының лупингі салынып, пайдалануға берілді, «Бейнеу-Жаңаөзен» ма-

гистральдық газ құбырының екінші желісі іске қосылды, Маңғыстау облысындағы «сарша» жерін және «жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыру жүзеге асырылды, Алматы қаласындағы ЖЭО-2 және ЖЭО-3 энергетикалық кешенінің газ инфрақұрылымы құрылысының бірінші кезеңі аяқталды, Қостанай облысындағы елді мекендер газдандырылды.

Жаңартылатын энергетика аясында 2023 жылы Acwa Power (Сауд Арабиясы), Masdar (БАӘ), Total Open (Франция), Unigrin Energy (Ресей), China Power International Holding және Power China (ҚХР) сияқты ірі шетелдік инвесторлармен бірлесіп қуаты ~6 ГВт болатын күн және жел электр станцияларын салу бойынша жобалар басталды.

«KEGOC» АҚ-ның Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикалық жүйесінің Батыс аймағының электр желісін нығайту бойынша стратегиялық маңызды жобасы жүзеге асырылды, оның аясында жалпы ұзындығы 780 шақырымға жуық бес 220 кВ электр беру желісі салынды. Жобаның нәтижесінде Батыс аймақ желісінің сенімділігі артты.

Көлік және логистика саласында 2023 жылдың қорытындысы бойынша транзиттік жүктерді тасымалдаудың рекордтық көрсеткіштеріне 27 млн тоннадан астам (2022 жылмен салыстырғанда 18%-ға артық) қол жеткізілді, оның ішінде контейнерлік транзит көрсеткіштерінің өсуі шамамен 13,6% құрады.

Есепті жылы Қордың республикалық бюджетке дивидендтер түріндегі төлемі

1 269

млрд теңге

Басқа да бөлістер түрінде әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды қолдауға

133

млрд теңге бағытталды

Олжас Бектенов

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҰАҚ» АҚ
ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ,
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІ

■ **АЗАМАТТАРДЫҢ ӨМІР СҰРУ САПАСЫН АРТТЫРУҒА ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАНЫҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУЫНА БАҒДАРЛАНҒАН ЖОБАЛАРДЫ ТАБЫСТЫ ЕНГІЗУДІ ЖАЛҒАСТЫРУ «САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҚОРЫНЫҢ ТАЯУДАҒЫ ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН МАҢЫЗДЫ БАСЫМ МІНДЕТІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.**

«Эйр Астана» АҚ және «KEGOC» АҚ акцияларының табысты орналастырылуы ерекше маңызға ие, бұл ұлттық экономикалық портфельді әртараптандыру және Қаржы нарығын дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасау бағытындағы маңызды қадам болып табылады. Алдағы 2-3 жылда «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ, «QazaqGaz» ҰК» АҚ сияқты компаниялардың IPO-ға шығуы күтілуде. Қор экономиканылықтық контекстінде тиімді жекешелендіруді жүргізуге ықпал ете отырып, Мемлекет басшысының ұлттық компанияларды IPO-ға шығару жөніндегі тапсырмасын іске асыру бағытында жұмысты жалғастыруы қажет.

Әлемде болып жатқан жаһандық сын-қатерлер мен өзгерістерді ескере отырып, Қор тұрақты экономикалық өсу үшін жасыл энергетика, цифрландыру және инфрақұрылымды дамыту саласындағы жобаларды қолдай отырып, ел экономикасын әртараптандыруға ұмтылады. Азаматтардың өмір сүру сапасын арттыруға және республиканың орнықты дамуына бағдарланған жобаларды табысты енгізуді жалғастыру «Самұрық-Қазына» қорының таяудағы жылдарға арналған маңызды басым міндеті болып табылады.

Мемлекет басшысының Қор алдына қойған өршіл мақсаттарының бірі таяу уақытта Қазақстан экономикасын екі есеге ұлғайту болып табылады. Осы мақсатқа жету үшін «Самұрық-Қазына» қоры экономиканың негізгі салаларын қолдау және шетелдік инвестицияларды тарту бойынша өзінің күш-жігерін жандандырады. Кешенді көзқараспен және стратегиялық көзқараспен Қор алға қойған мақсаттарға қол жеткізіп, елдің тұрақты өсуі мен өркендеуін қамтамасыз ететініне сенімдімін.

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ЖОЛДАУЫ

Құрметті әріптестер!

Биыл біз «Самұрық – Қазына» АҚ-ның 15 жылдығын атап өтеміз. Осы жылдар ішінде Қор ел дамуының стратегиялық бастамаларын іске асыруда шешуші рөл атқара отырып, Қазақстанның экономикалық жүйесінің ажырамас бөлігіне айналды. Қор осы мерейтойлық күнге әсерлі нәтижелермен келді.

БҮГІНГІ ТАҢДА «САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» — ӘЛЕМНІҢ ӘЛ-АУҚАТЫНЫҢ 30 ТӘУЕЛСІЗ ҚОРИНЫҢ БІРІ. БҰЛ 260 МЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРІ БАР 277 КОМПАНИЯНЫ ҚАМТИТЫН ЭКОНОМИКАНЫҢ БАРЛЫҚ НЕГІЗГІ СЕКТОРЛАРЫНДА ҚАТЫСАТЫН СТРАТЕГИЯЛЫҚ АКТИВТЕРДІ БАСҚАРУШЫ ҚОР.

Қор жұмыс істеген уақытында Үкімет атына шамамен 2,9 трлн дивидендтер және өзге де бөлістер төледі, сондай-ақ қайырымдылық мақсаттарға бағыттады, осылайша әлеуметтік инфрақұрылымды дамытуға және Республикалық бюджетті қолдауға елеулі үлес қосты.

Қор нарығында Қор тобының 7 ірі компаниясының акциялары сатылады. Бұл ретте «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ және «Эйр Астана» АҚ Лондон қор биржасында ұсынылған.

Қол жеткізілген жетістіктерді атап өтіп, жаңа биіктерге ұмтыла отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ экономикалық өсу драйвері рөлін нығайтуды жалғастыруда.

Сіздердің назарларыңызға «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2023 жылғы жылдық есебін ұсынуға және есепті кезеңдегі Қор қызметінің негізгі нәтижелерімен бөлісуге рұқсат етіңіздер.

Қаржылық көрсеткіштер

2023 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ акционері үшін таза пайдасы мұнай нарығындағы қалыптасқан конъюнктураға қарамастан 1,7 трлн теңге деңгейінде қалыптасты. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Қордың негізгі активтерінің бірі болып табылатындығын ескере отырып, мұнай құнының барреліне 101,3 доллардан 82,6 долларға дейін 18%-ға төмендеуі нәтижелерге айтарлықтай әсер етті. Қаржылық нәтижеге әсер еткен тағы бір фактор — өндірістік қызметкердің жалақысының өсуі, бұл осы бап бойынша шығындардың 23%-ға өсуіне әкелді.

Сонымен бірге Қордың портфельдік компаниялары өз бағыттары бойынша көлемдерді ұлғайтуды жалғастыруда, бұл сыртқы факторлардың теріс әсерін сәтті өтеуге мүмкіндік береді. Мәселен, жүк теміржол тасымалы транзиттік тасымалдар мен жүк вагондар паркімен операциялардан түсетін кірістердің ұлғаюы арқасында 7%-ға өсті. Газ өңдеу өнімдерін сату 1,2 млрд м³ өсті, ал уран өнімдерін сату өндіріс көлемінің өсуі мен дұрыс баға саясатының арқасында ұлғайды.

Шикізаттың жоғары құбылмалылығы мен геосаяси тұрақсыздық жағдайында өтімділікті басқару және Қор компаниялары тобының қазынашылық портфельін оңтайландыру жөніндегі мақсатты іс-қимылдардың арқасында қаржылық кірістер бойынша жоспарлы көрсеткіштерден екі еседен астам асып түскенін атап өткен жөн.

Бұл ретте «Қазпошта» АҚ-ын топтың қазынашылық операцияларының негізгі бөлігін жүргізу үшін пайдалану маңызды қадам болды, бұл компанияның қаржы институты ретіндегі әлеуетін барынша пайдалануға ықпал етіп қана қоймай, оның соңғы үш жылда алғаш рет табыстылығына әкелді. Бұл бірқатар әлеуметтік мәселелерді, соның ішінде өндірістік қызметкердің жалақысын 7-25%-ға көтеруді шешуге мүмкіндік берді.

«Самұрық-Қазына» АҚ экономиканы сомасына субсидиялады

1,2

трлн теңге

Нұрлан Жақыпов

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ БАСҚАРМА
ТӨРАҒАСЫ

ҚР ҮКІМЕТІМЕН БІРЛЕСІП, ҚОР ТАРИФТЕРДІ ЖОСПАРЛЫ ТҮРДЕ ҰЛҒАЙТУ БОЙЫНША ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУДЕ. БҰЛ РЕТТЕ БІЗДІҢ МІНДЕТІМІЗ МАҚСАТТЫ ИНФЛЯЦИЯЛЫҚ ДӘЛІЗ ШЕҢБЕРІНДЕ ӨСІМДІ 10-12%-ҒА САҚТАУ, БҰЛ ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ САҚТАУ ҮШІН ӨТЕ МАҢЫЗДЫ.

Экономиканы субсидиялау

«Самұрық-Қазына» АҚ жеңілдікті тарифтер мен мұнай өнімдеріне, тауарлық және сұйытылған газға, теміржол арқылы жүк тасымалдауға және т. б. бағаларды ұсына отырып, экономиканы 1,2 трлн теңге сомасына субсидиялады.

Нарықтық емес тарифтер күрделі жұмыстарды жеткіліксіз қаржыландыруға алып келеді және тиісінше бүкіл ел үшін маңызды инфрақұрылымның тозуын арттырады.

ҚР Үкіметімен бірлесіп, Қор тарифтерді жоспарлы түрде ұлғайту бойынша жұмыс жүргізуде. Бұл ретте біздің міндетіміз мақсатты инфляциялық дәліз шеңберінде өсімді 10-12%-ға сақтау, бұл әлеуметтік тұрақтылықты сақтау үшін өте маңызды.

Бұл компаниялардың құны мен инвестициялық тартымдылығын арттыруға мүмкіндік берді, және сайып келгенде Үкіметтің атына дивидендтер мен әлеуметтік төлемдердің өсуіне әкеледі.

ҚР Үкіметіне бөлістер

2023 жылы Қор Мемлекетке рекордтық сома — 1 469 млрд теңге төледі. Бұл төлемдер республикалық бюджетке дивидендтер түрінде 1 269 млрд теңгені құрады, 67 млрд теңге «Қазақстан халқына» Қоғамдық Қорына жіберілді, ал қалған 133 млрд теңге әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыруға бөлінді.

Негізгі бастамалардың қатарында Алматы қаласында инфекциялық аурулардың ұлттық ғылыми орталығының құрылысын және шұғыл медицинаның ұлттық үйлестіру орталығын, сондай-ақ Астана қаласында перинаталдық орталықты құруды атап өткен жөн.

Осылайша, Қор Үкіметке және мемлекеттің әлеуметтік мұқтаждарына Қазақстанның кейбір ірі облыстарының бюджетімен салыстырылатын сомаға қаражат бөлді.

Қайырымдылық

2023 жылы Қор жарты миллионнан астам адамға көмек көрсетіп, осы мақсаттарға шамамен 9 млрд теңге бөлді.

Қор өңірлерде 19 оңалту орталығын ашып, елді мекендерде спорт секциялары мен инклюзивті лагерлер ұйымдастырды. Бұл тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға алғашқы қадамдарын жасауға және сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға сөйлеуіне мүмкіндік берді.

Онкологиялық аурулары бар 500-ден астам бала Алматыдағы Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығында заманауи жабдықта емделді.

Бұқаралық спортты дамыту бастамасы аясында төрт өңірде 26 спорт және ойын алаңдары ашылып, 9 облыста ірі спорт кешендері салынды. Қазір осы спорт объектілері мен алаңдарында балалар мен жастар түрлі спорт түрлерімен айналысады және жарыстарға қатысуға бірегей мүмкіндік алды.

Жұмысшылардың қауіпсіздігі

Жыл сайын Қор компаниялары тобында қызметкерлер арасында қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін арттыру бойынша жұмыс жүргізіледі. Сонымен, IOSH Ұлыбританияның қауіпсіздік техникасы және денсаулық сақтау институтының мақұлдауына ие болған «Еңбек Қауіпсіздігі Мәдениеті» оқу курсы бойынша 2023 жылдың қорытындысы бойынша 428 ішкі жаттықтырушы мен 121 282 өндірістік қызметкер оқытылды, бұл көрсеткішті 100%-ға жеткізу, сондай-ақ мердігерлік ұйымдардың қызметкерлерін оқытуды бастау жоспарлануда.

Жоғары басшылық, оның ішінде портфельдік компаниялар ұйымдарының басшылары бұрынғыдан да белсенді қатысады және өндірістік қауіпсіздік жүйесінің қауіпсіз және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етуге бағытталған.

2023 жылдың қорытындысы бойынша бірлесіп жүргізілген жұмыстың арқасында біз 2022 жылмен салыстырғанда ауыр және өліммен аяқталған жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендер санының 17%-ға төмендеуіне қол жеткіздік.

2023 жылы енгізілген Қордың ірі жобалары

2023 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ елдің экономикалық дамуының негізі болып табылатын бірқатар ірі инфрақұрылымдық жобаларды іске асырды.

Қазақстанның батыс өңірлерін тұрақты газбен жабдықтауды қамтамасыз ету мақсатында «Сарша» және «Теплый пляж» жерлерін газдандыру жобасы аяқталды, «Мақат-Солтүстік Кавказ» магистралдық газ құбырының лупингі және «Бейнеу-Жаңаөзен» 2-ші тармағы салынды.

Қазақстанның Батыс аймағының электр желісін күшейту үшін салынған жаңа электр жеткізу желілері енгізілді. Атырау және Маңғыстау облыстарының су тұтынуының қазіргі тапшылығы мен перспективалық өсуін қанағаттандыратын Астрахань-Маңғышлақ су құбырын іске қосу жүзеге асырылды.

«Богатырь» қимасында көмірді өндіру, тасымалдау және тиеудің циклдік-ағынды технологиясына көшу жөніндегі жоба аяқталды, бұл қиманың қуатын жылына 32 млн тоннадан 40 млн тоннаға дейін арттыруға мүмкіндік берді.

Оңтүстік Ақсай, Анабай, Рожковское және Шығыс Өріқтау мұнай және газ кен орындары іске қосылды.

Бұдан басқа, өңірді энергиямен жабдықтау үшін Алматы облысында «Көкөзек» қосалқы станциясы пайдалануға берілді және Астанада құрылыс материалдарын өндіру зауыты салынды.

Ағымдағы лицензиялық міндеттемелерден озып, мыңнан астам 5G базалық станциялары орнатылды, Астанада «Қазпошта» АҚ жаңа логистикалық орталығы және «Эйр Астана» АҚ ұшу құрамын даярлау орталығы ашылды.

Халықаралық ынтымақтастық

«Самұрық-Қазына» АҚ елге инвестициялар ағынының негізгі катализаторларының бірі болып табылады. Қор бірлесіп инвестициялау құралын табысты қолданады, бұл инвесторларға инвестициялау тәуекелдерін бөлісуге және мемлекеттік органдармен коммуникацияларда қолдау алуға мүмкіндік береді.

2023 жылы Total Eren, Masdar, ACWA Power және China Power International Holding сияқты ірі шетелдік серіктестермен жиынтық қуаты 4 ГВт ЖЭК жобалары бойынша келісімдерге қол жеткізілді. Бұл жобалардың бірегейлігі — олар Қазақстанда болмаған электр энергиясын жинақтау жүйесімен салынатын болады. Жобаларды іске асыру 6 млрд АҚШ долларына жуық тікелей шетелдік инвестицияларды тартуға мүмкіндік береді.

Бұдан басқа, халықаралық серіктестермен — теңіз жүк тасымалы бойынша Abu Dhabi Ports-пен, Транскаспий Халықаралық Көлік маршрутының активтерін басқару үшін PSA-мен, портфельдік компаниялардағы өндірістік процестерді цифрландыру үшін Presight-пен бірлескен кәсіпорындар құрылды.

Қазақстанның газ тасымалдау инфрақұрылымын кеңейтуге және жаңғыртуға ықпал ететін және Өзбекстанның табиғи газға өсіп келе жатқан қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік беретін ресейлік табиғи газдың Өзбекстанға транзиті жөніндегі трансұлттық жобаны іске қосу ерекше назар аударуға лайық.

Сондай-ақ, ядролық энергетикадағы жетістіктерді, соның ішінде қазақстандық жылу бөлетін құрастырымдарды Қытайға атом электр станцияларына жеткізуді және «Барака» АЭС үшін уран жеткізуге арналған Emirates Nuclear Energy Corporation-пен тарихи келісімшартқа қол қоюды атап өту қажет.

Негізгі оқиғалар

Капитал нарықтарын мемлекет меншігінен алу және дамыту шеңберінде «KEGOC» АҚ электр энергиясын беру жөніндегі ұлттық компанияның SPO сәтті өткізілді. Компанияның акцияларына сұраныс ұсыныстан 1,5 еседен астам асып түсті. Акциялардың 67%-ын Қазақстан азаматтары сатып алды. SPO-дан тартылған қаражат Қазақстанның энергия тапшылығы бар Оңтүстік аймағын күшейту жобасына бағытталды.

skstore.kz электрондық дүкенін іске қосу сатып алу процедураларын жеңілдету мен ашықтығын арттырудың тағы бір қадамы болды. Бұл marketplace электрондық цифрлық қолтаңба арқылы ыңғайлы және жылдам тіркеуді қамтамасыз етті, алдын ала тексеру қажеттілігін жоққа шығарды және бір күнде сатып алуға мүмкіндік берді. 2023 жылы skstore.kz арқылы жалпы сома 2,4 млрд теңгеден асатын 10 мыңға жуық тапсырыс жүзеге асырылды.

Сонымен қатар, басқарудың ашықтығы мен тиімділігін арттыруға ұмтылу шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ Қазақстан Республикасының Мемлекеттік кірістер комитетімен бірлесіп іске асырылған көлденең мониторинг жүйесі арқылы салықтық әкімшілендірудің жаңа форматын енгізуге бастамашылық етті. Бұл тәсіл Қор тобының компанияларына нақты уақыт режимінде салық және бухгалтерлік есептілікті тікелей салық органдарына ұсынуға, бизнес пен мемлекет арасындағы өзара сенім деңгейін едәуір арттыруға, сондай-ақ салық міндеттемелерін неғұрлым жедел және ашық есепке алуға ықпал етуге мүмкіндік береді.

Құрметті әріптестер!

Біз 2024 жыл бұрынғы жылдан оңай болмайды деп күтеміз. Команданың кәсібилігі қарқынын төмендетпей, өз мақсатына жоспарлы түрде жетуге мүмкіндік беретініне сенімдімін.

2023 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

ҚЫЗМЕТКЕР ЖӘНЕ ЕҢБЕКТИ ҚОРҒАУ

ҚОР ТОБЫНДАҒЫ ҚЫЗМЕТКЕР
САНЫ, АДАМ ↑0,6%

260 658

2022 — 259 055

ЖАЛПЫ САННАН ӘЙЕЛДЕРДІҢ
ҮЛЕСІ, % 0%

28

2022 — 28

ӘЛЕУМЕТТІК ШЫҒЫСТАР КӨЛЕМІ,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑63%

228

2022 — 139,6

ЖҰМЫС УАҚЫТЫН ЖОҒАЛТУҒА ӘКЕП СОҚҚАН
ЖАРАҚАТТАР КОЭФИЦИЕНТІ LTIF, % ↓12,5%

0,14

2022 — 0,16

ӨЛІМ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ
КОЭФИЦИЕНТІ FAR, % ↓3,8%

2,5

2022 — 2,6

МҮГЕДЕКТИГІ БАР АДАМДАР,
АДАМ ↑0,7%

2 881

2022 — 2 860

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

МҰНАЙ ЖӘНЕ ГАЗ КОНДЕНСАТЫН ӨНДІРУ
КӨЛЕМІ, МЛН ТОННА ↑6,8%

23,5

2022 — 22,0

МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ КӨЛЕМІ,
МЛН ТОННА ↑7,6%

80,4

2022 — 74,7

МҰНАЙ ӨНДЕУ КӨЛЕМІ,
МЛН ТОННА ↓1,5%

19,6

2022 — 19,9

КҮМІС ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,
ТОННА ↓37,3%

5,2

2022 — 8,3

ГАЗ ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,²
МЛРД М³ ↑15,9%

9,5

2022 — 8,2

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,
МЛРД КВТ*САҒ ↓1,7%

35,3

2022 — 35,9

ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ КӨЛЕМІ,
МЛРД М³ ↓5,3%

79,4

2022 — 83,8

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ЖЕТКІЗУ БОЙЫНША
ҚЫЗМЕТТЕР КӨЛЕМІ, МЛРД КВТ*САҒ ↓34,7%

38,2

2022 — 58,5

УРАН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,
МЫҢ ТОННА ↓0,5%

21,1

2022 — 21,2

ПАЙДАЛАНУ ЖҮК АЙНАЛЫМЫНЫҢ
КӨЛЕМІ (Т/Ж), МЛРД Т-КМ ↑7,0%

269,7

2022 — 252

КӨМІР ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,
МЛН ТОННА ↑0,9%

42,9

2022 — 42,5

ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНЫҢ КӨЛЕМІ (Т/Ж),
МЛРД П-КМ ↓4,8%

11,8

2022 — 12,4

АЛТЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ,
ТОННА ↓6,1%

52,2

2022 — 55,6

КОНТЕЙНЕРЛІК ТРАНЗИТ,
МЫҢ ЖФЭ ↑13,6%

1 282,3

2022 — 1129,2

¹ Өңдеу көлемі ПКOP және Caspi Bitum бойынша 50% үлесін ескере отырып көрсетілген, қалған зауыттарда — 100%.

² «ҚазТрансГаз» АҚ мен оның ЕТҰ шоғырландыру периметрінен шығаруды ескере отырып.

ЖОЛАУШЫЛАР АҒЫНЫ (ӘУЕ),
МЛН АДАМ ↑10,1%

8,7

2022 — 7,9

ПОШТА ҚЫЗМЕТТЕРІ,
МЛН БІРЛ. ↓6,8%

106,9

2022 — 114,7

ТІРКЕЛГЕН ЖЕЛІЛЕР САНЫ,
МЫҢ ЖЕЛІ ↓5,3%

2 510,5

2022 — 2 651,5

ИНТЕРНЕТКЕ ТІРКЕЛГЕН КЕҢ
ЖОЛАҚТЫ ҚОЛЖЕТІМДІЛІК АБОНЕНТТЕРІНІҢ
САНЫ, МЫҢ ПОРТ ↑1,4%

1 889,3

2022 — 1 863,2

АҚЫЛЫ ТЕЛЕДИДАР АБОНЕНТТЕРІНІҢ
САНЫ, МЫҢ АБОНЕНТ ↑12,7%

1 049,2

2022 — 930,7

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС АБОНЕНТТЕРІНІҢ
САНЫ, МЛН АБОНЕНТ 0%

14,5

2022 — 14,5

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР³ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕ ЖҰМСАЛҒАН
ҚАРАЖАТ КӨЛЕМІ, МЛРД ТЕҢГЕ ↑56,5%

2 151,7

2022 — 1 375,0

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ПАЙДА КӨЛЕМІ,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑3,7%

2 130,2

2022 — 2 053,7

АКЦИОНЕРГЕ ӨЗГЕ ДЕ БӨЛІСТЕР,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑0,5%

1 32,9

2022 — 132,2

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА БӨЛІСТЕР,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑100%

66,6

2022 — 0

ТАЗА ПАЙДА КӨЛЕМІ,
МЛРД ТЕҢГЕ ↓11,9%

1 698,1

2022 — 1 926,7

АКЦИОНЕРГЕ ТӨЛЕНГЕН
ДИВИДЕНДТЕРДІҢ КӨЛЕМІ, МЛРД ТЕҢГЕ ↑628%

1 269,1

2022 — 174,3

ТӨЛЕНГЕН САЛЫҚТАРДЫҢ КӨЛЕМІ, ҚР⁴,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑17,4%

1 992,8

2022 — 1 696,4

ТАЗА ҚАРЫЗ КӨЛЕМІ,
МЛРД ТЕҢГЕ ↓1,1%

5 132

2022 — 5 183

МЕМЛЕКЕТТІК СУБСИДИЯЛАР КӨЛЕМІ,
МЛРД ТЕҢГЕ ↑14,2%

61

2022 — 53,4

ШЫҒАРЫЛҒАН АКЦИЯЛАР САНЫ,
МЛН ДАНА 0%

3 482

2022 — 3 482

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

КӨМІРТЕГІІЗІ,
СО₂ МЛН ТОННА — ЭКВ ↑3%

62,3

2022 — 60,7

СУ ҚАБЫЛДАУ,
МЛН М³ ↑4,8%

331,3

2022 — 316,1

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ
ШЫҒЫНДАРЫ, МЛРД ТЕҢГЕ ↑43,3%

60,9

2022 — 42,5

ЖАЛПЫ ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ,
МЛН ГДЖ ↓5%

431,0

2022 — 453,9%

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

Даму стратегиясы	16
Активтер портфелі	18
Қордың тұрақты дамуға қосқан үлесі	24

2023 жылы елдің экономикалық дамуына қосқан үлесі

7 965

млрд теңге

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ МАҚСАТЫ ҚОР ТОБЫНА КІРЕТІН ҰЙЫМДАРДЫҢ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚҰНЫН (ҚҰНДЫЛЫҒЫН) ҰЛҒАЙТУ, СОНДАЙ-АҚ ҚОР ТОБЫНА КІРЕТІН АКТИВТЕРДІ ТИІМДІ БАСҚАРУ АРҚЫЛЫ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ӘЛ-АУҚАТЫН АРТТЫРУ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

БІЗДІҢ КӨЗҚАРАСЫМЫЗ

Жауапты инвестициялар арқылы адамдардың әл-ауқаты мен қоршаған ортаны қорғау қағидаттарын ұстанып инновациялық дамуда серпіліс жасайтын ұлттық экономика көшбасшысы.

БІЗДІҢ МИССИЯМЫЗ

Қазақстан Республикасы халқының мүддесі үшін активтердің әртараптан-дырылған портфелін тиімді басқару және бизнесті қолдау арқылы экономиканың тұрақты дамуын қамтамасыз ету және ұзақ мерзімді құнды құру.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ МАҚСАТЫ
ҚОР ТОБЫНА КІРЕТІН ҰЙЫМ-
ДАРДЫҢ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚҰ-
НЫН (ҚҰНДЫЛЫҒЫН) ҰЛҒАЙТУ,
СОНДАЙ-АҚ ҚОР ТОБЫНА
КІРЕТІН АКТИВТЕРДІ ТИІМДІ
БАСҚАРУ АРҚЫЛЫ ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ
ӘЛ-АУҚАТЫН АРТТЫРУ БОЛЫП
ТАБЫЛАДЫ.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің (2023 жылғы 17 наурыздағы № 230) қаулысымен «Қазақстан Республикасының газ саласын дамытудың 2023 – 2032 жылдарға арналған кешенді жоспары» бекітілді.

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес әзірленген «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2032 жылға дейінгі жаңартылған Даму жоспары ағымдағы және болашақ сын-қатерлерді табысты еңсеруге бағытталған ойластырылған стратегия болып табылады. Сонымен қатар, Қордың Даму жоспары негізгі Жалпыұлттық басымдықтарға сәйкес келеді және ел дамуының ұзақ мерзімді бағытын айқындайтын ұлттық құжат болып табылатын «Қазақстан-2050» стратегиясын іске асыруға ықпал етеді.

Бұл ретте айта кету керек, Даму жоспары алдыңғы жылдардағы ұқсас құжаттарға қатысты сабақтастықты сақтайды, олармен қайшылықтарға түспейді, бірақ жекелеген ережелерді толықтырады және нақтылайды.

Ел дамуының ағымдағы әлеуметтік-экономикалық конъюктурасын және Қордың рөлін ескере отырып, бүгінгі күні инвестицияларды Қазақстан экономикасын дамытуға жұмылдырған жөн. Осыған байланысты, алдағы 7 жылда Қорды басқару моделі елдің әлеуметтік және инфрақұрылымдық дамуын қолдау міндеттері бар стратегиялық холдинг ретінде айқындалды.

2030 жылға қарай Қор қолайлы нарықтық жағдайларда әрекет ете отырып және өзінің стратегиялық активтеріндегі мажоритарлық үлесін сақтай отырып, инвестициялық холдингке айналуы жоспарлап отыр.

Өзінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру және халықаралық деңгейде «келешегі бар серіктес» ретіндегі беделін нығайту үшін Қор өз портфелін әртараптандыруға және оны экспортқа бағытталған инновациялық жобалармен толтыруға ұмтылатын болады.

СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР

ТАЗА АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНЫН АРТТЫРУ

- ◆ Еңбек өнімділігін арттыру
- ◆ Қаржы тұрақтылық
- ◆ Бизнес процестерді оңтайландыру және жетілдіру
- ◆ Активтерді жаңғырту және цифрландыру
- ◆ Жаңа шектерге шығу және салаларды құру
- ◆ ҒЗТЖ және инновацияларды, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту

БӘСЕКЕЛЕСТІКТІ ДАМУ

- ◆ IPO/SPO және экономикадағы үлесті төмендету
- ◆ Ірі инфрақұрылымдық жобалар ресурстық базаны кеңейту
- ◆ Жаһандық серіктестік және инвестициялық қызметті үйлестіру
- ◆ Жауапты және нарықтық тарифтер белгілеу
- ◆ Инфрақұрылым мен нарықтарға тең қол жетімділік

ESG ҚАҒИДАТТАРЫН ЕНГІЗУ

- ◆ Корпоративтік басқару
- ◆ Ашықтық, транспаренттілік және комплаенс
- ◆ Әлеуметтік жауапкершілік
- ◆ H&S озық тәжірибелері
- ◆ Адами капиталды дамыту
- ◆ Ресурс үнемдеу
- ◆ Көміртексіздендіру
- ◆ «Жасыл» қаржыландыру

АКТИВТЕР ПОРТФЕЛІН ТИІМДІ БАСҚАРУ

Қор портфельдің сапасын оңтайландыруға және арттыруға, озық технологияларды енгізуге, сондай-ақ бизнесті жүргізу моделін жетілдіруге ықпал ететін болады.

БИЗНЕСКЕ АРНАЛҒАН ЭКОЖҮЙЕ

Қор активтерді бәсекелестік ортаға беру жөніндегі жұмысты жалғастырады. Бірлескен инвестор ретінде Қор тек жеке инвесторлар жүзеге асыра алмайтын аса маңызды жобаларға қатысады.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Адамдардың әл-ауқатына, экологиялық тепе-теңдікке және озық бизнес тәжірибелері мен корпоративтік басқару қағидаттары негізінде ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге назар аударылады. Нәтижесінде активтердің ұзақ мерзімді құнының өсуі және инвестициялық тартымдылықтың артуы.

АКТИВТЕР ПОРТФЕЛІ

— ТІЗІМГЕ ҚОРДЫҢ ІРІ
ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАРЫ
ҒАНА КІРЕДІ ЖӘНЕ ОЛ
ТОЛЫҚ ЕМЕС

КӨМІРСУТЕКТЕРДІ БАРЛАУ, ӨНДІРУ,
ӨНДЕУ ЖӘНЕ ТАСЫМАЛДАУ
ЖӨНІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ
ОПЕРАТОР

67,42 %

акция

Қатысу аймақтары:

Абай, Ақтөбе, Атырау, Жамбыл, Жетісу, БҚО,
Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар,
Түркістан, Ұлытау облыстары, сондай-ақ
республикалық маңызы бар қалалар мен
Астанада

Қызметкерлер құрамы саны:

48 196

 адам

www.kmg.kz

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МАГИСТРАЛДЫҚ
ТЕМІРЖОЛ ЖЕЛІСІНІҢ ЕҢ ІРІ
ОПЕРАТОРЫ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

барлық аймақтар

Қызметкерлер құрамы саны:

116 560

 адам

www.railways.kz

18
♀
19

АТОМДЫҚ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРЫ
ҮШІН УРАН, СИРЕК МЕТАЛДАР,
ЯДРОЛЫҚ ОТЫН ИМПОРТЫ-
ЭКСПОРТЫ ЖӨНІНДЕГІ
ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ОПЕРАТОР

75%

акция

Қатысу аймақтары:

Ақмола, ШҚО, Қызылорда, Түркістан облыстары

Қызметкерлер құрамы саны:

16 477

 адам

www.kazatomprom.kz

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЕҢ ІРІ КӨП
БЕЙІНДІ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ХОЛДИНГ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

Алматы, ШҚО, Павлодар, Түркістан облыстары,
сондай-ақ республикалық маңызы бар қала-
лар мен Астанада

Қызметкерлер құрамы саны:

11 184

 адам

www.samruk-energy.kz

«QAZAQGAZ» ҰК» АҚ — ГЕОЛОГИЯ-ЛЫҚ БАРЛАУ МЕН ӨНДІРУДЕН БАСТАП ТҮПКІЛІКТІ ӨНІМДІ САТУҒА ДЕЙІНГІ БҮКІЛ ТІЗБЕК БОЙЫНША ҚЫЗМЕТІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН ТІК БІРІКТІРІЛГЕН ҰЛТТЫҚ ГАЗ КОМПАНИЯСЫ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

Алматы, Ақтөбе, Атырау, ШҚО, Жамбыл, БҚО, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Ұлытау және Түркістан облыстарында, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалар мен Астанада

Қызметкерлер құрамы саны:

12 800 адам

www.qazaqgaz.kz

ҚАЗАҚСТАННЫҢ БІРЫҢҒАЙ ЭЛЕКТР ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ ЖҮЙЕЛІК ОПЕРАТОРЫ

85%

акция

Қатысу аймақтары:

Абай, Ақмола, Ақтөбе, Алматы, Атырау, ШҚО, Жамбыл, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, Түркістан облыстары

Қызметкерлер құрамы саны:

4 446 адам

www.kegoc.kz

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕҢ ІРІ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯЛЫҚ КОМПАНИЯСЫ, ҰЛТТЫҚ БАЙЛАНЫС ОПЕРАТОРЫ МӘРТЕБЕСІНЕ ИЕ

80,85%

акция

Қатысу аймақтары:

Абай, Ақтөбе, Алматы, Атырау, ШҚО, Жамбыл, БҚО, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, СҚО, Түркістан, Ұлытау облыстары

Қызметкерлер құрамы саны:

23 540 адам

www.telecom.kz

ПОШТАЛЫҚ, ҚАРЖЫЛЫҚ, БРОКЕРЛІК ЖӘНЕ АГЕНТТІК ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ КЕҢ СПЕКТРІН ҰСЫНАТЫН ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ПОШТА ОПЕРАТОРЫ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

барлық аймақтар

Қызметкерлер құрамы саны:

17 665 адам

www.post.kz

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕҢ ІРІ ӘУЕ ТАСЫМАЛДАУШЫСЫ

51%

акция

Қатысу аймақтары:

Ақтөбе, Атырау, ШҚО, БҚО, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау облыстары, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалар мен Астанада

Қызметкерлер құрамы саны:

6 499 адам

www.airastana.com

ЕЛ ІШІНДЕ ӨҢІРЛІК РЕЙСТЕРДІ ОРЫНДАЙТЫН ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ӘУЕ КОМПАНИЯСЫ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

Ақмола, Ақтөбе, Атырау, ШҚО, Жетісу, БҚО, Қостанай, Қызылорда, СҚО, Түркістан, Ұлытау облыстары, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалар мен Астанада

Қызметкерлер құрамы саны:

309 адам

www.flyqazaq.com

ҚАТТЫ ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫ БАРЛАУ, ИГЕРУ, ӨНДІРУ, ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ЖӨНІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ КОМПАНИЯ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

Қазақстан Республикасы

Қызметкерлер құрамы саны:

655 адам

www.tks.kz

SAMRUK-KAZYNA ONDEU

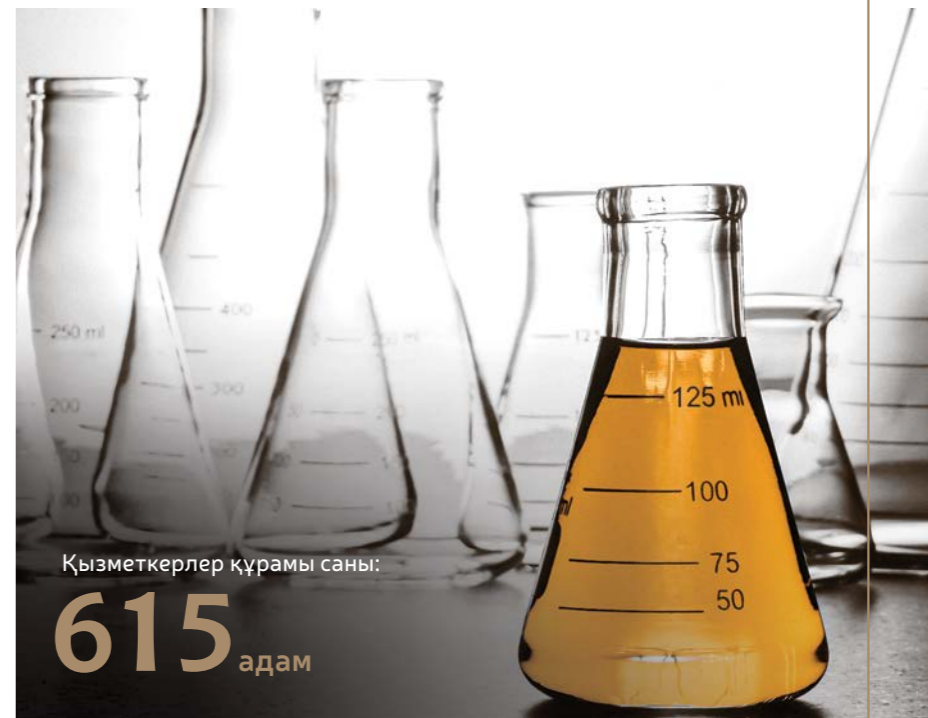
ХИМИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРДЫ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ КОМПАНИЯ

100%

акция

Қатысу аймақтары:

Ақмола, Атырау, Жамбыл облыстары

Қызметкерлер құрамы саны:

615 адам

www.ucc.com.kz

ҚОРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ТҰРАҚТЫ ӨСУІНІҢ ЖАҢА МОДЕЛІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА «САМУРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ МАҢЫЗДЫ РӨЛ АТҚАРАДЫ. 2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ҚОРДЫҢ ЕЛДІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ 10,1 ТРЛН ТЕҢГЕГЕ БАҒАЛАНАДЫ.

2023 жылы Қордың әлеуметтік ықпалы

396

млрд теңге

Әлеуметтік жауапкершілікке ерекше назар аударылады. 2023 жылы Қордың әлеуметтік ықпалы 396,3 млрд теңгені құрады, оған акционерге өзге де бөлу және «Қазақстан халқына» қоғамдық қорына қаражат бөлу шеңберіндегі әлеуметтік жобаларға арналған шығыстар, Samruk-Kazyna Trust қайырымдылық жобалары, жұмыскерлер мен қатысу өңірлерін әлеуметтік қолдау, өндірістегі қауіпсіздікті қамтамасыз ету кіреді. Негізгі әлеуметтік жобалардың ішінде Алматы қаласында инфекциялық аурулардың ұлттық ғылыми орталығының құрылысын және шұғыл медицинаның ұлттық үйлестіру орталығының, сондай-ақ Астана қаласында перинаталдық орталықтың құрылуын атап өту қажет.

Елдің экономикалық дамуына қосқан үлесі 7 965 млрд теңгені құрады. Мемлекет пайдасына жалпы сомасы 3 262 млрд теңгеге дивидендтер мен салықтар төленді. Қор энергетика, газ инфрақұрылымы, көлік және коммуникацияларды қоса алғанда, экономиканың маңызды инфрақұрылымы мен негізгі салаларына, сондай-ақ барлау мен өндіруге 1 302 млрд теңге инвестициялады. Кәсіпкерлікті қолдау аясында отандық өндірушілерден 3 401 млрд теңгеге тауарлар, жұмыстар мен қызметтер сатып алынды.

Экологиялық салаға қосқан үлесі 542 млрд теңгені құрады. Бұл экологиялық төлемдер және қоршаған ортаны қорғау шығындары (ҚОҚ), оған технологияларды енгізу, энергия тиімділігі, зерттеулер мен әзірлемелер кіреді. Сондай-ақ, жалпы сома пайдалану объектілерін жоюға және экологиялық залалды қалпына келтіруге арналған резервтерден, сондай-ақ қоршаған ортаға келтірілген залал үшін міндеттемелер бойынша резервтен тұрады.

Экономиканы субсидиялау мұнай-газ өнімдерінің төмен бағасын ұстап тұруға мүмкіндік береді, бұл отандық өндірушілердің әлеуметтік тұрақтылығы мен дамуын қамтамасыз ету үшін маңызды.

2023 жылы Қор есебінен бағалар мен тарифтерді айқас субсидиялау көлемі 1 177 млрд теңгені құрады. Экономиканы субсидиялау негізінен мұнай өнімдерінің 199 млрд теңге сомасындағы бағасын, тауарлық және сұйытылған газдың 208 млрд сомасындағы бағасын, сондай-ақ темір жол арқылы жүктерді (тас көмір, астық, темір және түсті кен, құрылыс жүктері, химикаттар мен сода, минералды тыңайтқыштар және т. б.) тасымалдауға 338 млрд теңгеге тарифтерді қамтыды. Сонымен қатар, жылу энергиясының төмен тарифтерін ұстап тұруға 9 млрд сомаға қаражат салынды. Едәуір бөлігі мерзімді басылымдар бойынша, сондай-ақ жергілікті деңгейде 17 млрд теңге сомасында зейнетақы мен жәрдемақы төлеу бойынша тарифтерге бағытталды. Сондай-ақ, тарифпен жабылмаған күрделі салымдар 406 млрд теңгені құрады.

Бұл ретте инфрақұрылымды жаңарту және инвестициялық тартымдылықты арттыру мақсатында тарифтерді залалсыздық деңгейіне дейін жоспарлы түрде арттыру бойынша жұмыс жүргізілуде. Қордың міндеті-әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін мақсатты инфляциялық дәліз шегінде тарифтердің өсуін 10-12%-ға сақтау. Қор қабылдаған осы және басқа шаралар ішкі жалпы өнімнің өсуіне және елдің экономикалық тұрақтылығының нығаюына ықпал етті.

2023 жылы елдің экономикалық дамуына қосқан үлесі

7 965

млрд теңге

2023 жылы экологиялық салаға қосқан үлесі

542

млрд теңге

ӘСЕР ЕТУ МАТРИЦАСЫ, 2023
МЛРД ТЕҢГЕ

2023: ●●●●●
2022: ●●●●●

¹ ЖТС есебінсіз
² ҚҚС есебінсіз
³ Қордың бағалар мен тарифтердің өсуін тежеу мақсатында әлеуметтік маңызы бар салаларды айқас субсидиялауы
⁴ Оның ішінде «Қазақстан халқына» Қоғамдық Қорына есептеу әдісі бойынша бөлу

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Қордың кредиттік рейтингтері	28
Сегменттер бойынша түсім	30

2023 жылы шоғырландырылған түсім сомасы

15,4

трлн теңге

ҚОРДЫҢ КРЕДИТТІК РЕЙТИНГТЕРІ

ЖЕТЕКШІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
РЕЙТИНГТІК АГЕНТТІКТЕРДЕН
РЕЙТИНГТЕР АЛУ ҚОРДЫҢ
КРЕДИТТІК ҚАБІЛЕТТІЛІГІН
ТӘУЕЛСІЗ ЖӘНЕ НЕГІЗДЕЛГЕН
БАҒАЛАУ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

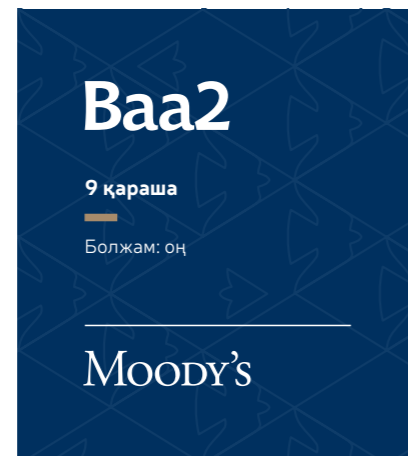
Агенттіктер мұқият бағалау үшін бүкіл қажетті ақпаратқа қол жеткізе алады. Олар сондай-ақ Қордың индустрияландыру мен қаржылық тұрақтылыққа бағытталған Қазақстан экономикасындағы маңызды рөлін атап көрсетеді.

2023 жылғы 6 қарашада S&P Global Ratings рейтингтік агенттігі Қор рейтингі бойынша «тұрақты» болжамды растады және Қордың «BBB-/A-3» деңгейіндегі ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді рейтингтерін, сондай-ақ «KZAAA» ұлттық қазақстандық шкаласы бойынша рейтингін растады.

2023 жылғы 9 қарашада Moody's «Самұрық-Қазына» АҚ рейтингін Baa2 деңгейінде растады, болжам – «оң».

2023 жылғы 21 қарашада Fitch «Самұрық-Қазына» АҚ рейтингтерін «BBB» деңгейінде растады, болжам «тұрақты».

РЕЙТИНГТІК АГЕНТТІК 2023 ЖЫЛ

Қордың қаржылық нәтижелері 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған 12 айдағы деректерге негізделген және алдыңғы екі жылдағы деректермен салыстырылған. Төменде Қор тобы қызметінің шоғырландырылған көрсеткіштерін көрсететін қаржылық ақпаратты қамтитын кесте берілген.

ҚОР ТОБЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2021	2022 ⁵	2023
Шоғырландырылған түсім, млрд теңге (мемлекеттік субсидияларды есептемегенде)	11 710	14 815	15 434
Активтер, млрд теңге	30 310	33 631	36 926
Меншікті капитал, млрд теңге	17 173	19 793	21 737
Акционердің үлесіне шоғырландырылған таза пайда, млрд теңге	1 629	1 927	1 698
ЕБИТДА (операциялық), млрд теңге	2 856	3 241	3 543
ЕБИТДА Margin (%)	24,4	21,9	23,0

⁵ 2022 жылғы барлық қаржылық көрсеткіштер қайта есептелген және 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алынған

2023 жылы шоғырландырылған түсім сомасы

15,4

трлн теңге

Қор Қазақстан Республикасының бюджетіне

1 708

млрд теңге

сомасына салықтар мен төлемдер төледі

ЕБИТДА (ОПЕРАЦИЯЛЫҚ) ЖӘНЕ ЕБИТДА MARGIN КӨРСЕТКІШТЕРІ 2023 ЖЫЛЫ ТИІСІНШЕ 3 543 МЛРД ТЕҢГЕНІ ЖӘНЕ 23% ҚҰРАДЫ, ДӘЛ СОЛ УАҚЫТТА 2022 ЖЫЛЫ БҰЛ КӨРСЕТКІШТЕР 3 241 МЛРД ТЕҢГЕГЕ ЖӘНЕ 21,9%-ҒА ТЕҢ БОЛДЫ.

2023 жылы шоғырландырылған түсім сомасы 15,4 трлн теңгені құрады, бұл 2022 жылғы көрсеткіштерден 0,6 трлн теңгеге немесе 4%-ға асып түседі. Көптеген сегменттерде 2023 жылы өткен жылмен салыстырғанда түсімнің өсуі атап өтілді, атап айтқанда: шикі мұнайды сату (+29 млрд теңге), жүк теміржол тасымалы (+391 млрд теңге), газды қайта өңдеу өнімдерін сату (+92 млрд теңге), мұнай мен газды тасымалдау (+24 млрд теңге), әуе тасымалы (+57 млрд теңге),

электр кешені (+106 млрд теңге), телекоммуникациялық қызметтер (+49 млрд теңге), алыс-беріс мұнайын қайта өңдеу (+44 млрд теңге), электр энергиясын тасымалдау (+13 млрд теңге) және жолаушылар темір жол тасымалы (+15 млрд теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың шоғырландырылған активтері 36,9 трлн теңгені құрап, 2022 жылмен салыстырғанда 3,3 трлн теңгеге

немесе 9,8%-ға ұлғайды. ЕБИТДА (операциялық) және ЕБИТДА margin көрсеткіштері 2023 жылы тиісінше 3 543 млрд теңгені және 23% құрады, дәл сол уақытта 2022 жылы бұл көрсеткіштер 3 241 млрд теңгеге және 21,9%-ға тең болды. 2023 жылы Қор Қазақстан Республикасының бюджетіне 1 708 млрд теңге сомасына салықтар мен төлемдер төледі. 2023 жылы жалпы және әкімшілік шығыстар 526,4 млрд теңгені құрады.

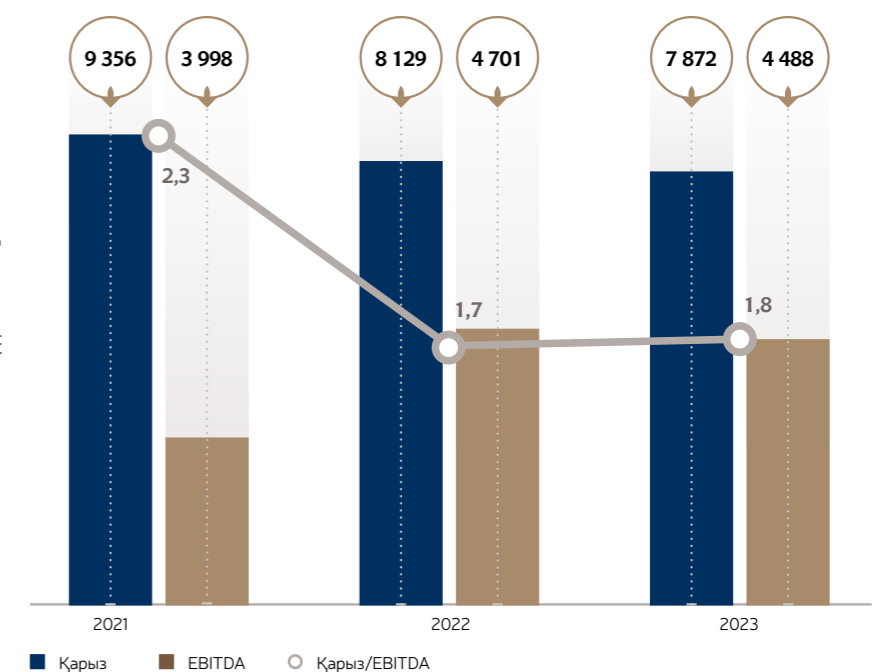
Қордың қарызы және ЕБИТДА, (шоғырландырылған)

2023 ЖЫЛДЫҢ СОҒЫНДА ҚАРЫЗ/ЕБИТДА АРАҚАТЫНАСЫНЫҢ КӨРСЕТКІШІ 1,75 ҚҰРАДЫ, БҰЛ ЕБИТДА ӨСІМІ МЕН ҚАРЫЗДЫҢ ТӨМЕНДЕУІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЫЗДЫҢ 7 872 МЛРД ТЕҢГЕ ДЕҢГЕЙІНЕ ДЕЙІН ТӨМЕНДЕУІ ҚОР ТОБЫНЫҢ ҚАРЫЗДЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ЖОСПАРЛЫ ЖӘНЕ МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН ОРЫНДАУЫ НӘТИЖЕСІНДЕ БОЛДЫ.

2023 жылдың соңында Қор тобы қызметінің көрсеткіштері/ЕБИТДА арақатынасының көрсеткіші

1,75

ҚОРДЫҢ ҚАРЫЗЫ ЖӘНЕ ЕБИТДА, (ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН), МЛРД ТЕҢГЕ

СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША ТҮСІМ

Көрсеткіш, млрд теңге	2021	2022	2023
Шикі мұнай сату	3 704	4 586	4 615
Мұнай өнімдерін сату	2 027	3 252	2 680
Теміржол жүк тасымалы	1 191	1 287	1 678
Уран өнімдерін сату	667	964	1 391
Газ өңдеу өнімдерін сату	763	895	987
Тазартылған алтынды сату	719	943	813
Телекоммуникациялық қызметтер	580	620	669
Әуе тасымалы	332	492	549
Электр кешені	345	428	534
Мұнай мен газды тасымалдау	323	296	320
Алыс-беріс мұнайды өңдеу	203	204	248
Электр энергиясын тасымалдау	314	184	197
Жолаушылар теміржол тасымалы	59	91	106
Пошта қызметтері	43	46	50
Өзге де кірістер	369	438	545
Пайыздық кіріс	47	48	49
Жалгерліктен кіріс	26	40	88
	11 709	14 815	15 434

СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША ТҮСІМНІҢ ӨСУІ СЫРТҚЫ ЖӘНЕ ІШКІ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ ӘСЕРІМЕН ШАРТТАЛҒАН.

Мұнай секторында 2023 жылы мұнай экспорты көлемінің өсуі байқалды, ол Brent маркалы мұнай бағасының 2022 жылы баррель үшін 101,3 доллардан баррель үшін 82,6 долларға дейін төмендеуін өтеді. Мұнай өнімдерін сату бағалардың төмендеуі және қайта өңдеу көлемінің төмендеуі нәтижесінде төмендеді. Жүк теміржол тасымалы транзиттік тасымалдар мен жүк вагондар паркімен операциялардан түсетін кірістердің ұлғаюы арқасында өсті. Газды қайта өңдеу өнімдерін сату экспортқа жіберілетін газ сатылымының өсуіне байланысты өсті, ал уран өнімдерін сату U308 спот бағасының өсуіне және клиенттердің қолданыстағы келісімшарттар шеңберінде жылдық жеткізілім көлемін ұлғайтуға қосымша сұраныстарына, сондай-ақ жаңа ұзақ мерзімді жеткізілім келісімшарттарына

байланысты өсті. Мұнай мен газды тасымалдау құбырлар мен теңіз жолдары арқылы мұнай тасымалдау көлемінің ұлғаюына байланысты өсті. Электр энергетикасындағы өсім 2023 жылғы маусымнан бастап тарифтердің өсуіне байланысты. Тазартылған алтынды сатудың төмендеуі құрамында алтыны бар шикізатты жеткізудің азаюымен байланысты, ал телекоммуникациялық қызметтер деректерді беру қызметтерінен түсетін кірістердің өсуін көрсетті. Пошта қызметтері бойынша түсімнің өсуі негізінен жеделдетілген пошта қызметтері, сәлемдемелер, сондай-ақ арнайы байланыс қызметтері бойынша түсімнің ұлғаюына байланысты.

Толығырақ ақпарат Қордың 2023 жылғы қаржылық есептілігінде берілген (1-қосымша).

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Мұнай және газ	34
Энергетика	49
Өндіріс және кен өндіру	56
Көлік және логистика	64
Ақпараттық және коммуникациялық операторлар	84
Инвестициялық қызмет ету	96
Әлеуметтік-бағдарланған құрылысты қолдау	103
Сатып алу қызметін сүйемелдеу	106
Ғылыми-зерттеу бастамалары	110
Бірыңғай қызмет көрсету орталығы	111
Қайырымдылық қызмет	114
Адам әлеуетін дамыту	115
Әлеуметтік өзара әрекеттесу және коммуникациялар орталығы	117

Қордың компаниялар тобының инвестициялық портфеліне 130-дан астам инвестициялық жоба кіреді, жиынтық сомасы

~49

трлн теңге

ҚОР ПОРТФЕЛІНДЕГІ КОМ- МЕРЦИЯЛЫҚ АКТИВТЕРДІ ҰЛҒАЙТУ ЖӘНЕ ОСЫЛАЙША 2024 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ ИН- ВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПОРТФЕЛЬДІ БЕЛСЕНДІ БАСҚАРУҒА ТО- ЛЫҚ КӨШУМЕН ПОРТФЕЛЬ- ДІ ОҢТАЙЛАНДЫРУ МЕН ҚАЙТА ҚҰРЫЛЫМДАУДЫ ЖАЛҒАСТЫРУҒА НАЗАР АУДАРУ — БҰЛ ҚОРДЫҢ ЖАҚЫН БОЛАШАҚТАҒЫ МІНДЕТТЕРІ.

МҰНАЙ ЖӘНЕ ГАЗ

Шикізат кірістерін түрлендіру

«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ (БҰДАН ӘРІ — ҚМГ) ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖЕТЕКШІ ТІГІНЕН ИНТЕГРАЦИЯ-ЛАНҒАН МҰНАЙ-ГАЗ КОМПАНИЯСЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Көмірсутектер қорлары (2P)

733

МЛН ТОННА Н.Э

2022 жылы негізі қаланған ҚМГ көмірсутектерді іздеуді, өндіруді, тасымалдауды және өңдеуді, сондай-ақ 15 өңірде бейіндік қызметтер көрсетуді қоса алғанда, мұнай-газ секторындағы қызметтің толық спектрін қамтиды. ҚМГ ел ішіндегі төрт негізгі мұнай өңдеу зауытын және Румыниядағы екі зауытты басқара отырып, мұнай-газ нарығында Қазақстанның мүдделеріне өкілдік етуде шешуші рөл атқарады. ҚМГ ірі кен орындарын-

дағы жобаларға қатысады: Теңіз (20%), Қашаған (16,87%) және Қарашығанақ (10%), стратегиялық инвесторлармен ынтымақтасады. Компания көмірсутектерді өндірудің, тасымалдаудың және өңдеудің тұрақты циклі арқылы бәсекелестік артықшылықты қолдайды. ҚМГ жер қойнауын пайдалану активтерін сатып алуға өзінің басым құқығын белсенді іске асырады, бұл ресурстар қорын толықтыруға ықпал етеді.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер, млн тонна:		
Мұнай және газ конденсаты өндірісінің көлемі	22,0	23,5
Мұнай өңдеу көлемі ⁶	19,9	19,6
ҚР-да қайта өңдеу көлемі	14,3	14,2
Мұнай тасымалдау көлемі	74,7	80,4
Газ өндіру ⁷ , млрд м ³	8,2	9,5
Қаржылық көрсеткіштер, млрд теңге:		
Түсім	8 693	8 320
Дивидендтер	200	300
Таза пайда	1 307	925
Шығындар	8 028,4	8 047,8
Операциялық пайда	1 698,1	1 486,2
Таза қарыз	2 154	1 645
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға CO ₂ шығарындылары, млн тонна	7,6	11,93
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, мың тонна	693,7	1 145
Жазатайым оқиғалар	36	29
Өлімге әкелетін жазатайым оқиғалар	1	2

2023 жылы ҚМГ бағаның ауытқуын, геосаяси тұрақсыздықты, көрші елдерге мұнай өнімдерінің бейресми экспортын, бәсекелестіктің күшеюін және әртүрлі субъективті күрделіліктерді қоса алғанда, бірқатар сын-қатерлерге тап болды. Әйткенмен, Компания өз қызметінің барлық аспектілерінде өсуді көрсете отырып, көмірсутектерді іздеу мен өндіруден бастап оларды тасымалдау мен қайта өңдеуге дейінгі құнды құру тізбегін қамти отырып, осы кедергілерден сәтті өтті.

2023 жылы «Қаламқас-теңіз және Хазар» жобасын жүргізу үшін операциялық компания құрылды, сонымен қатар базалық жобалау (бұдан әрі — FEED) бойынша жұмыстар белсенді жүргізілуде.

Жер қойнауын геологиялық зерттеудің 5 учаскесінде (бұдан әрі — ЖГЗ) сейсмика және деректерді түсіндіру жұмыстары аяқталды.

Өзен және Қарамандыбас кен орындарын оңалту жұмыстары басталды, онда озық технологиялар мен жабдықтарды интеграциялауға ерекше назар аударылады.

2023 жылдың қараша айының соңында Маңғыстау облысында орналасқан «Дунга» мұнай-газ кен орнында француз TotalEnergies-тен 60% үлесті сатып алу бойынша мәміле аяқталды, сондай-ақ қалған 40%-ды сатып алу туралы келіссөздер басталды.

Бұдан басқа, Рожковское, Шығыс Өріқтау және Оңтүстік Ақсай газ кен орындарында өндіру іске қосылды.

Қарашығанақ газ өңдеу зауыты (бұдан әрі — ГӨЗ) бойынша (жылына 4,5 млрд м³) Pre-FEED әзірлеу аяқталды.

Транскаспий халықаралық көлік маршрутын дамыту аясында Компания Баку бағытында және одан әрі «Баку — Тбилиси — Джейхан» мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдауға бастамашы болды, соның арқасында 2023 жылы шамамен 1 млн тонна мұнай жөнелтілді. Көлік жолдарын әртараптандыру стратегиясы шеңберінде «Атырау — Самара» мұнай құбыры арқылы және одан әрі «Транснефть» құбырлары жүйесімен Германия бағытында мұнай тасымалдау басталды, онда бір жыл ішінде жеткізу көлемі шамамен 1 млн тоннаны құрады.

Ағымдағы жылдың қаңтар айы Компания үшін маңызды оқиға болды: Біріккен Араб Әмірліктерінен Abu Dhabi Ports компаниясымен бірлескен кәсіпорын құрылды, нәтижесінде әрқайсысы 8 мың тонна дедевейті бар Taraz және Liwa атты екі танкер сатып алынды. Бұл кемелер қазірдің өзінде Каспий теңізі арқылы қазақстандық мұнайды тасымалдауға белсенді қатысады, флотты одан әрі кеңейту жоспарлары бар. Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында кеме жасау және кеме жөндеу кәсіпорнын құру мәселесі зерделенуде.

Каспий құбыр консорциумының (бұдан әрі — КҚК) үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету шеңберінде ҚМГ КҚК акционерлерімен келісім бойынша Bluewater (Голландия) компаниясымен 2026 жылы 2 шығарылатын айлақ құрылғыларын салуға және оларды КҚК-ның теңіз терминалына жеткізуге келісімшарт жасасты.

2023 жылы ҚМГ шекара маңындағы аудандарда «сұр» экспорттың 20%-ға дейін төмендеуіне алып келген шараларды іске асыра отырып, мұнай өнімдерінің ішкі нарығында тұрақтылықты сәтті қамтамасыз етті. Компания үш жылдық тоқтаусыз жөндеу аралық кезеңге көшу және мұнай өңдеу зауыттарының (бұдан әрі — МӨЗ) өнімділігін жақсарту бойынша белсенді жұмыс істеуде. Павлодар МӨЗ-да битум өндіретін қондырғыда жаңа пеш пайдалануға берілді, сондай-ақ сутегі өндіруге және қысқы дизель отынын шығаруға арналған қондырғылар құру бойынша жобалар іске асырылуда.

«ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС МӨЗ (бұдан әрі — ПҚОП) кеңейту үшін алдын ала техникалық-экономикалық негіздеме (бұдан әрі — алдын ала ТЭН) аяқталды, бейімделу процесі басталды.

«CASPI BITUM» ЖШС кәсіпорнында өндірістік қуаттылықты жылына 500-ден 750 мың тоннаға дейін ұлғайтуға бағытталған жұмыс жобасын әзірлеу белсенді жүргізілуде.

Бұдан басқа, «Астрахань-Маңғышлақ» су құбырының бірінші кезегін қайта құрастыру және кеңейту сәтті аяқталды, сондай-ақ Қашаған газын кешенді дайындау қондырғысында су құбырын салу бойынша жұмыстар толығымен аяқталды, бұл инфрақұрылымдық мүмкіндіктер мен операциялық тиімділікті жақсартуға ықпал етеді.

⁶ «KMG International N. V.» минусынан тыс

⁷ «ҚазТрансГаз» АҚ мен оның ЕТҰ шоғырландыру периметрінен шығаруды ескере отырып

КӨМІРСУТЕК ШИКІЗАТЫНЫҢ ҚОРЛАРЫ

Көмірсутектердің дәлелденген және ықтимал қорлары (2P)

5 680

млн барр.

2023 жылы ҚМГ мұнай баламасында 733 млн тонна мөлшерінде көмірсутектердің дәлелденген және ықтимал қорларын (2P) тіркеді, бұл 5 680 млн баррельге тең. Бұл өткен жылмен салыстырғанда 26 млн тоннаға өсуді көрсетеді, қорларды толтыру коэффициенті 110% деңгейінде. Қорларды толықтыруға оңалту бағдарламасы шеңберінде Өзен-Қарамандыбас кен орындарында геологиялық-техникалық іс-шараларды (бұдан

әрі — ГТІ) ұлғайту және ұңғымаларды бұрғылау, сондай-ақ ГТІ жүргізуді, жердел-өндірістік зерттеулер жүргізуді және Қашаған, Әлібекмола, Новобогатинское ОШ және Оңтүстік Қаратөбе кен орындарында жаңа ұңғымаларды бұрғылауды, сондай-ақ ұңғымаларды қайта іске қосуды қоса алғанда, Шығыс және Орталық Өріктау кен орындарын игеруді қоса алғанда, игеру жоспарларын қайта қарау есебінен қол жеткізілді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП (2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША)

Қорлар санаты, млн тонна м.б.	2022 (ҚМГ үлесіне)	2023 (ҚМГ үлесіне)
Дәлелденген (1P)	486	507
Дәлелденген плюс ықтимал (2P)	707	733
Дәлелденген плюс ықтимал плюс мүмкін (3P)	816	842

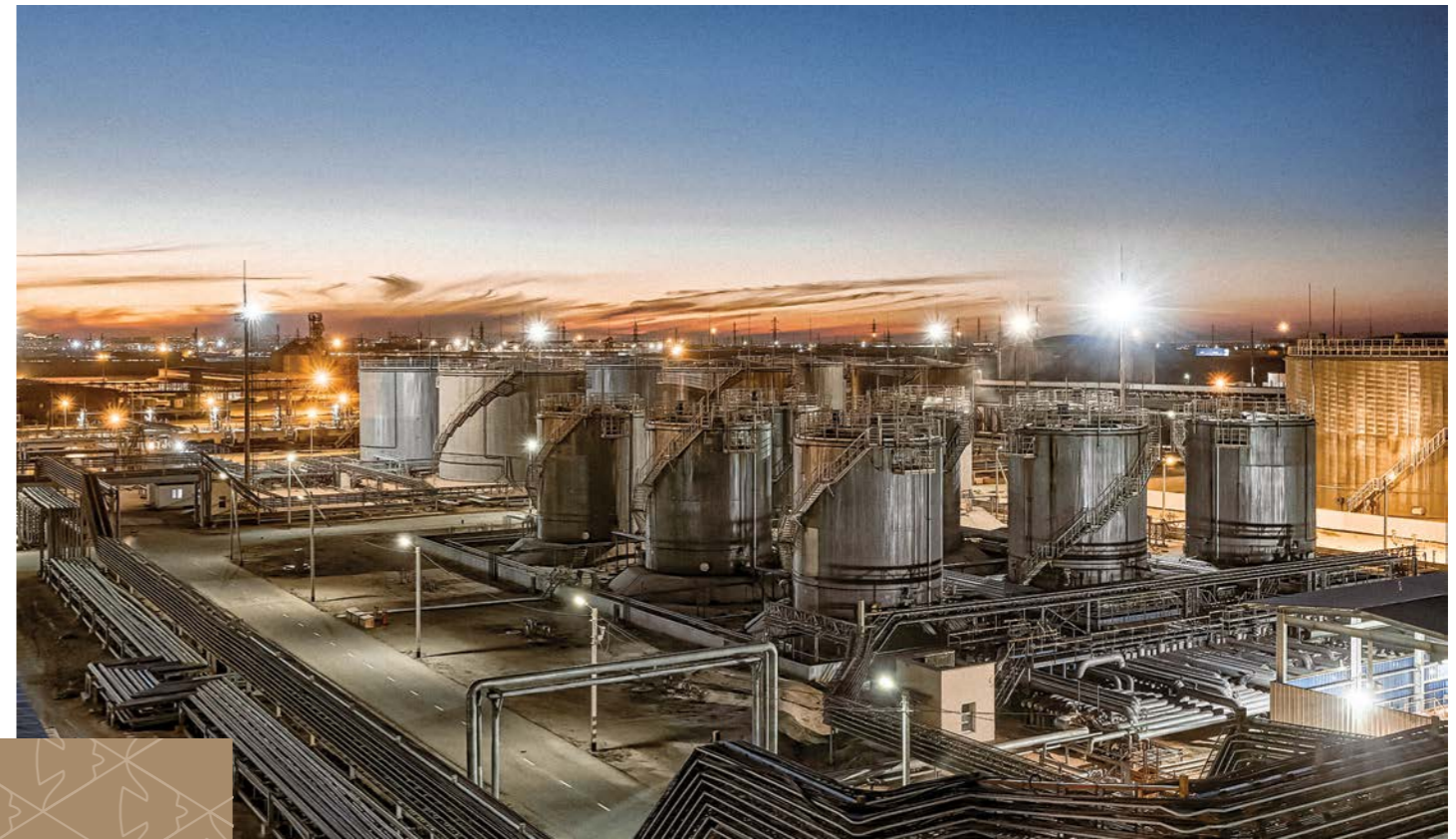
МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ БАРЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРУ

ҚМГ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПОРТФЕЛІ АЙТАРЛЫҚТАЙ ДӘРЕЖЕДЕ ҚҰРЛЫҚТА ДА, ТЕҢІЗДЕ ДЕ ІСКЕ АСЫРЫЛАТЫН МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ БАРЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРУ ЖӨНІНДЕГІ ЖОБАЛАРДАН ТҰРАДЫ.

2022 жылы Қазақстандағы мұнай-газ секторының инвестициялық әлеуетін арттыру мақсатында Үкімет халықаралық инвесторлармен және ҚМГ-мен ынтымақтас-тықта құрлықтағы жаңа зерттеулерді, теңіз және газ жобаларын қоса алғанда, техникалық кешенді жобаларды іске асыру үшін реттеушілік және салықтық ынталан-дыруды ұсынатын пәннің оқу-әдістемелік кешенін (бұдан әрі — ОӘК) енгізді. Осы жылдың желтоқсан айында Қазақстан Пре-зиденті Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы Кодекске және Салық ко-дексіне түзетулерге қол қойды, бұл Каспий қайраңында және құрлықтағы күрделі газ жобаларында ҚМГ жобаларын белсендіруді ынталандырды.

2023 жылы ЖМК арқасында «Қаламқас теңіз — Хазар», «Қаратон подсолевой» және «Өріктау» күрделі және капиталды қажет ететін жобалардағы жұмыстарды жандан-дырып, тиісті келісімшарттар жасалды. 2024 жылы «Абай» және «Әл-Фараби» теңіз жобалары бойынша белсенді геоло-гиялық барлау жұмыстары жоспарлануда.

2022 жылы 5 учаске бойынша ЖГЗ лицензиялары алынды: «Мұғалжар», «Березовский», «Жарқын», «Болашақ» және «Солтүстік Өзен». 2023 жылы жер қойнауын геологиялық зерттеу бағдарла-масы шеңберінде кестеден озық сейсми-калық барлау жүргізілді. Маңғыстау және Батыс Қазақстан облыстарында 3 учаскеде далалық сейсмикалық барлау жұмыстары аяқталды. Ақтөбе облысының «Мұғалжар» учаскесінде дала жұмыстары жүргізілу-де. «Болашақ» учаскесі бойынша тарихи профильдерді қайта өңдеу және қайта түсіндіру, сондай-ақ «Солтүстік Өзен», «Жарқын» және «Березовский» учаскелері бойынша сейсмикалық деректерді өңдеу және түсіндіру аяқталу сатысында тұр. 2024-2025 жылдар кезеңінде геологиялық тауекелдерді төмендету және геологиялық және техникалық-экономикалық бағалау үшін деректер алу мақсаты болып табы-латын нәтижелерді кейіннен өңдеу және түсіндіру арқылы озыңғы сейсмикалық барлау жұмыстарын аяқтау жоспарлануда.

2022-2023 жылдар кезеңінде «Торғай Палеозой» жобасы шеңберінде барлау ұңғымасын бұрғылауға дайындық кезеңдері орындалды, ал 2024 жылы іздестіру ұңғы-масын 5 500 метр тереңдікке бұрғылауды іске асыру жоспарлануда. Бұдан басқа, 2023 жылы «Қаратон подсолевой» және «Қаламқас теңіз — Хазар» учаскелері үшін келісімшарттар сәтті алынды, содан кейін операторлық компаниялар құрылып, әрбір жобаны іске асыру үшін стратегиялық серіктестер тартылды. Атап айтқанда, «Қа-ратон подсолевой» учаскесінде 2025 жылы болжанатын сынақтардың аяқталуымен стратегиялық серіктестің қаражатына 2024 жылы алғашқы іздеу ұңғымасын бұрғылау жоспарланған. «Қаламқас теңіз — Хазар» учаскесі үшін 2024 жылы жобалық жұмыс-тарды орындау жоспарланған.

«Шығыс Өріктау» және «Рожков кен орнын дамыту» жобаларында тәжірибелік-өнер-кәсіптік пайдалану кезеңдері аяқталды. 2023 жылғы қарашадағы оқиға «Шығыс Өріктау» жобасы бойынша өндірісті іске қосу болды. Сондай-ақ, 2023 жылдың жел-тоқсанында «Рожков кен орнын дамыту» жобасы бойынша U-21 ұңғымалары пай-далануға берілді, бұл Компанияның даму жоспарларының ілгерілеуі мен нәтижелілі-гін көрсетеді.

2023 жылы Каспий теңізінің қазақстандық секторындағы «Жеңіс» учаскесінде іздеу ұңғымасын бұрғылау аяқталды. Бұрғылау нәтижелері мұнай мен газ кен орындарын анықтаған жоқ, осыған байланысты осы учаскеде одан әрі геологиялық барлау жұ-мыстарын тоқтату туралы шешім қабылдан-ды. Мұнай мен газ кен орындарын таппау қаупі жоба бойынша стратегиялық әріптес есебінен іске асырылды.

Компания құрлықтағы бар кен орындарын алдын ала барлау есебінен қорларды ұлғай-ту бойынша жұмысты жалғастыруда. Атап айтқанда, «Ембімұнайгаз» АҚ Батыс Қа-расор кен орнында алдын ала барлау жүр-гізілуде. 2024 жылы екі бағалау ұңғымасын бұрғылау және кен орнын игеру бойынша жобалау және іздестіру жұмыстарын аяқтау жоспарлануда.

2024 жылы іздестіру ұңғымасын

5 500

метр

тереңдікке бұрғылауды іске асыру жоспарлануда

КӨМІРСУТЕК ШИКІЗАТЫН ӨНДІРУ

2023 ЖЫЛЫ ҚМГ МҰНАЙ ЖӘНЕ ГАЗ КОНДЕНСАТЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ 6,9%-ҒА ҰЛҒАЙЫП, 23 532 МЫҢ ТОННАНЫ (ТӘУЛІГІНЕ 486 МЫҢ БАРРЕЛЬ) ҚҰРАДЫ. ІЛЕСПЕ ЖӘНЕ ТАБИҒИ ГАЗДЫ ӨНДІРУ КӨЛЕМІ (КЕРІ АЙДАУ КӨЛЕМІНЕ ДЕЙІН) 14,8%-ҒА 9 460 МЛН М³-ГЕ ДЕЙІН ҰЛҒАЙДЫ.

1.	2.	3.
----	----	----

ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ
------------	--	---------------------------

2023 жылы Теңіз кен орнында мұнай өндірудің 1,0%-ға төмендеуі байқалып, 5 779 мың тоннаға (тәулігіне 126 мың баррель) жетті. Өндірістің қысқаруы мұнай құбырына жоспарлы қызмет көрсету кезінде КҚК жүйесінде мұнай қабылдаудың тоқтатылуынан және төртінші тоқсандағы қолайсыз ауа-райына байланысты теңіз терминалының бос тұруынан туындады.

Ілеспе газ өндіру 0,9%-ға азайып, 3 202 млн м³ құрады.

Қашаған кен орнында мұнай өндірудегі ҚМГ үлесі 3 108 мың тоннаға (тәулігіне 68 мың барр) жетті, бұл 121,8%-ға өсуді көрсетті, ал газ өндіру 123,8%-ға артып, 1 963 млн м³ құрады. Негізінен өндірудің өсуі жобадағы ҚМГ үлесінің 2022 жылғы қыркүйекте «Самұрық-Қазына» АҚ-дағы «ҚМГ Қашаған Б.В.» ЖШЖК-ның 50% үлесін кері сатып алу бойынша мәмілені аяқтау нәтижесінде, сондай-ақ 2022 жылғы жазда өндіруді тоқтату және теңіз және құрлық кешендеріне күрделі және қалпына келтіру жөндеу жұмыстарын жүргізу себебінен 8,44%-дан 16,88%-ға дейін ұлғаюымен байланысты.

Қарашығанақта мұнай және конденсат өндіру 7,1%-ға өсіп, 1 086 мың тоннаға жетті (тәулігіне 23 мың барр.), ал газ өндіру 15,1%-ға артып, 2 239 млн м³ құрады. Өндірудің өсуі Орынбор газ өңдеу зауыты тарапынан шикі газды қабылдау мүмкіндігінің артуына байланысты.

2023 жылы ҚМГ операциялық активтерінде мұнай мен конденсат өндіру 1,5%-ға төмендеп, 13 559 мың тоннаны (тәулігіне 269 мың баррель) құрады. Маңғыстау атом энергетикалық комбинатынан шілдеден қыркүйекке дейін шығатын электр энергия-

сының авариялық ажыратылуы мен қуаттың шектелуі Өзенмұнайгаз кен орындарында және басқа да учаскелерде өндірістің азаюына айтарлықтай әсер етті. Сондай-ақ, өндірістің табиғи төмендеуі нәтижесінде жетілген кен орындарында өндірістің төмендеуі байқалады. Бұл ретте, бұл төмендеу табысты геологиялық-техникалық іс-шаралар жүргізілгеннен кейін Ембімұнайгаз кен орындарында, оның ішінде С.Нұржанов және Уаз Северное кен орындарының Шығыс қанатында өндірудің ұлғаюының арқасында ішінара өтелді.

2023 жылғы қарашада ҚМГ TotalEnergies S. E. еншілес компаниясы Totalenergies EP Danmark A/S компаниясының Total E&P Dunga GmbH компаниясының 100% акциясын сатып алу бойынша мәмілені сәтті аяқтады, осылайша «Дунга» жобасындағы өз үлесін 60%-ға дейін ұлғайтты. Маңғыстау облысының Түпқараған ауданында орналасқан Дунга мұнай-газ кен орны 1966 жылы ашылған және 93 млн тонна мұнай мен 7 млрд м³ астам газдың геологиялық қоры бар.

2023 жылы үш газ жобасы іске қосылды. 2023 жылғы 10 мамырда «Қазгермұнай» БК» ЖШС Оңтүстік Ақсай кен орнынан газ жеткізуді бастады. Кен орнын «Қазгермұнай» БК» ЖШС игеруде, онда ҚМГ-ға 50% тиесілі. 2023 жылғы 29 қарашада Өріктау Оперейтинг ҚМГ-ның 100% қатысуымен Шығыс Өріктау кен орнын өнеркәсіптік пайдалануға енгізуді жүзеге асырды, онда Қазақстан Республикасында бірінші болып Жақсартылған модельдік келісімшарт қолданылады. 2023 жылғы 21 желтоқсанда 50%-ы ҚМГ-ға тиесілі Орал Ойл энд Газ Батыс Қазақстан облысындағы Рожков газ конденсатты кен орнын өнеркәсіптік пайдалануға енгізді.

4.	5.	6.
----	----	----

ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ
--------------	-----------------------	------------	----------------------

ТЕҢІЗ, ҚАШАҒАН, ҚАРАШЫҒАНАҚ МЕГАЖОБАЛАРЫ

ҚМГ стратегиялық инвесторлармен бірлесіп жұмыс істей отырып, Теңіз (20%), Қашаған (16,87%) және Қарашығанақты (10%) қоса алғанда, негізгі мұнай-газ жобаларына белсенді қатысады. Теңізде мұнайдың жылдық өндірісін 12 млн тоннаға ұлғайтуға бағытталған «Сағалық қысымды басқару жобасы/ болашақ кеңейту жобасы» табысты ілгерілеуде. 2023 жылдың соңындағы жағдай бойынша жобаны іске асыруда айтарлықтай прогреске қол жеткізілді — 99,3%, механикалық жұмыстардың толық аяқталуымен. Сондай-ақ Өндірісті басқарудың бірлескен орталығы іске қосылды, жүйелерді пайдалануға дайындау және іске қосу-баптау жұмыстарын орындау басталды.

МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ

Мұнайды магистралдық және теңіз арқылы тасымалдаудың жалпы көлемі 7,6%-ға 80 359 мың тоннаға дейін ұлғайды. 2022 жылғы желтоқсанда КҚК құбырының өткізу қабілетін жылына 80 млн тоннаға дейін ұлғайтуға мүмкіндік беретін «КҚК мұнай құбыры жүйесінің тар жерлерін жою жобасы» мұнай айдау көлемін жылына 81,5 млн тоннаға дейін ұлғайтуға дайындықты қамтамасыз етті. 2023 жылы «Теңіз» МАС және «Атырау» МАС жұмыстары аяқталып, пайдалануға берілді.

Қарашығанақ кен орнында өндіру деңгейін қолдау бойынша жобалар белсенді жүргізілуде. 2023 жылы қуаттылығы жылына 4 млрд м³ тауарлық газды газ өңдеу зауытын салу тұжырымдамасы әзірленді, бұл өндірілетін шикізат пен оның қайта өңделген өнімдерін монетизациялауға ықпал етеді. 2024 жылға арналған «Газды кері айдау үшін бесінші компрессорды орнату жобасын (5IC)» аяқтау жоспарланған, дәл сол уақытта «Газды кері айдау үшін алтыншы компрессорды орнату жобасы» жалпы жұмыстардың 43% орындаумен белсенді құрылыс сатысында тұр.

Қашаған кен орнында мұнай өндіру игерудің 1-кезеңі шеңберінде жүргізіледі. Кен орнын игерудің 2-кезеңі шеңберінде қазіргі уақытта алдағы 10 жыл ішінде мұнай мен конденсат өндіру деңгейін тәулігіне ~710 мың баррельге дейін (тәулігіне ~89,5 мың тонна) арттыруға бағытталған жобалар қаралуда.

Мұнайды магистралдық құбырлар арқылы тасымалдау көлемі 6,5%-ға ұлғайып, 69 581 мың тоннаны құрады. Өсім ҚазТрансОйл жүйесі бойынша мұнайды Германия бағытында экспортқа тасымалдаудың ұлғаюына, Ақтау порты арқылы Баку-Тбилиси-Джейхан бағытында мұнайды тиеп жөнелтуге, сондай-ақ Қашаған кен орнынан КҚК жүйесіне мұнайды тапсырудың ұлғаюына байланысты.

Мұнайды теңіз арқылы тасымалдаудың жалпы көлемі есепті жылы 15,4%-ға 10 778 мың тоннаға дейін ұлғайды. Тасымалдау көлемінің ұлғаюы негізінен қазақстандық мұнайдың Ақтау порты — Баку порты бағыты бойынша және одан әрі Баку-Тбилиси-Джейхан мұнай құбыры бойынша экспортын ұлғайту есебінен болды.

2023 жылы ҚТКФ мен International Maritime Investments Ltd — «8 000 тонналық 2 мұнай құю танкерін сатып алу» бірлескен жобасы аяқталды. Танкерлер барлық халықаралық қауіпсіздік стандарттары мен экологиялық талаптарға сәйкес келеді. 2024 жылдан бастап «Taraz» және «Liwa» танкерлері Ақтау-Баку бағыты бойынша мұнай тасымалдауға тартылды. Танкердің деректері Ақтау-Баку бағыты бойынша жылына 750 мың тонна мұнай тасымалдау жөніндегі қазақстандық тараптың міндеттемелерін толығымен жабуға мүмкіндік береді.

2023 ЖЫЛЫ МҰНАЙ ЖӘНЕ КОНДЕНСАТ ӨНДІРУ КӨЛЕМІ, МЫҢ ТОННА		
Мұнай және конденсат өндіру, мың тонна	2022 (ҚМГ үлесіне)	2023 (ҚМГ үлесіне)
Өзенмұнайгаз	5 096	4 877
Маңғыстаумұнайгаз	3 049	3 075
Ембімұнайгаз	2 581	2 722
Теңіз	5 836	5 779
Қашаған ⁹	1 400	3 108
Қарашығанақ	1 013	1 086
Өзгелері	3 036	2 883
Жиыны	22 011	23 520

2023 жылы

3

газ жобасы іске қосылды

Мұнайды магистралдық құбырлар арқылы тасымалдау көлемі

6,5%

ұлғайды

2023 ЖЫЛЫ МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ КӨЛЕМІ, %		
Мұнай тасымалдау ⁹ , мың тонна	2022 (ҚМГ үлесіне)	2023 (ҚМГ үлесіне)
ҚазТрансОйл	40 656	44 188
Қазақстан-Қытай Құбыры	9 618	9 403
МұнайТас ¹⁰	2 859	2 819
Каспий Құбыр Консорциумы	12 183	13 171
Қазақтеңізкөлікфлоты	9 343	10 778
Жиыны	74 658	80 359

⁹ Мұнай көлемінің бір бөлігін екі немесе үш құбыр компаниясы тасымалдай алады және сәйкесінше бұл көлемдер мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемінде бір реттен артық есепке алынады.

¹⁰ МұнайТас үлестік әдіспен шоғырландырылатын бірлескен кәсіпорын болып табылады, осыған байланысты тасымалдау көлемі 5% иелену үлесіне сәйкес көрсетілген.

⁸ Жобадағы ҚМГ үлесі 2022 жылғы 15 қыркүйектен кейін 16,88%

МҰНАЙ ӨНДЕУ ЖӘНЕ МҰНАЙ ӨНІМДЕРІНІҢ МАРКЕТИНГІ

Румыниядағы KMG International (Петромидия, Вега) зауыттарында қайта өңдеу

5 387

МЫҢ ТОННА

Қазақстандық МӨЗ-да көмірсутек шикізатын қайта өңдеу көлемі 0,4%-ға азайып, 14 206 мың тоннаны құрады. Қайта өңдеудің қысқаруы негізінен ПҚОП зауытында катализаторлық риформинг қондырғысында жылу алмастырғышты жоспардан тыс жөндеуге және катализатордың регенерациясына байланысты есепті жылдың ортасында жүктеменің төмендеуіне байланысты болды. 2023 жылы АМӨЗ-да қайта өңдеу көлемінің өсуі ПҚОП-да қайта өңдеудің азаюын ішінара теңестірді.

Румыниядағы KMG International (Петромидия, Вега) зауыттарында қайта өңдеу көлемі 4,3%-ға азайып, 5 387 мың тоннаны құрады. Қайта өңдеу көлемінің төмендеуі 2023 жылдың жазының ортасында жұмсақ гидрокрекинг қондырғысындағы оқыс оқиғадан кейін болды. Жабдықтың тұтастығын қамтамасыз етуге және қондырғыны одан әрі қауіпсіз пайдалануға байланысты реакторларды қалпына келтіру бойынша жөндеу жұмыстарының үлкен көлеміне байланысты аяқталуы 2024 жылға ауыстырылған қондырғыда қалпына келтіру жұмыстары жалғасуда.

МҰНАЙ-ГАЗ ХИМИЯСЫ

2022 жылдың желтоқсан айынан бастап «KPI Inc.» ЖШС зауытында полипропилен өндіру желісі жұмыс істейді, оның жылдық өндірістік қуаты

500

МЫҢ ТОННА

2023 ЖЫЛЫ КӨМІРСУТЕК ШИКІЗАТЫН ҚАЙТА ӨНДЕУ КӨЛЕМІ, %

Көмірсутек шикізатын қайта өңдеу, мың тонна	2022 (ҚМГ үлесіне)	2023 (ҚМГ үлесіне)
АМӨЗ	5 224	5 475
ПМХЗ	5 480	5 434
ПҚОП ¹¹	3 103	2 870
Caspi Bitum ¹²	461	427
Петромидия	5 258	5 012
Жиыны	19 526	19 593

Қазақстандық және румындық зауыттарда мұнай өнімдерін өндіру көлемі 2,7%-ға азайып, 2023 жылы 18 138 мың тоннаны құрады. Қазақстандық МӨЗ 12 951 мың тонна мұнай өнімдерін өндірді, бұл ПҚОП зауытында жүктемені азайту есебінен 2022 жылғы көрсеткіштерден 1,3%-ға аз. KMG International (Петромидия, Вега) зауыттары мұнай өнімдерін 5,3%-ға аз өндірді, бұл бір жыл бұрынғы 5 512 мың тоннамен салыстырғанда 5 221 мың тоннаны құрады.

ҚМГ алдында тұтынудың күтілетін өсуі аясында Қазақстанның ішкі нарығын отандық мұнай өнімдерімен қамтамасыз ету деген маңызды міндет тұр. Бұған жауап ретінде Компания Атырау МӨЗ (бұдан әрі — АМӨЗ) және ПМХЗ-да жабдықтардың сенімділігін арттыру үшін іс-шараларды іске асыруға кірісті, жөндеу арасындағы кезеңді үш жылға дейін ұлғайтуға және Теңіз мұнайын қайта өңдеу есебінен АМӨЗ-де жеңіл мұнай өнімдерін өндіруді ұлғайтуға ұмтылды.

Бизнесі әртарапандыру және өнімдер портфелін кеңейту стратегиясы шеңберінде ҚМГ Қазақстанда мұнай-газ-химия кластерін қалыптастыру бойынша күш-жігерді жандандырып, Компанияны дамытуда жаңа бет ашты. 2022 жылдың желтоқсан айынан бастап «KPI Inc.» ЖШС зауытында жылдық өндірістік қуаты 500 мың тоннаға дейін болатын полипропилен өндірістік желісі жұмыс істеп жатыр. 2023 жылы зауыт Қазақстан, Қытай, Еуропа елдері мен ТМД нарықтарына қызмет көрсете отырып, 180 мың тонна полипропилен шығарды. Бүгінгі таңда өнімнің 6 маркасын шығару игерілді

Ішкі нарықта битум тапшылығына байланысты мәселелік мәселелерді шешу үшін ҚМГ «CASPI BITUM» БК» ЖШС-нің мұнай өңдеу бойынша қуатын жылына 1,5 млн тоннаға дейін ұлғайту, жол битумын жылына 750 мың тоннаға дейін өндірумен арттыру жобасын іске асыруды бастады. Бұл жобаны іске асыру 2025 жылдан бастап елдің автожол саласын битуммен үздіксіз қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

ПҚОП қуатын кеңейту мәселесін зерттеу жалғасуда. 2024 жылға жоба бойынша Алдын ала ТЭН аяқтау жоспарланған.

Мұнай маркетингін дамыту бағыты бойынша ҚМГ инвестициялық портфеліне 2023 жылы ҚМГ-Аэро іске асыратын жобалар енгізілді. Жобалар Jet A-1, PT/KO-1 маркалы әуе отынын сақтау үшін елдің негізгі әуежайларында отын-жанармай құю кешендерін салуға және/немесе жаңғыртуға инвестицияларды көздейді және отандық және шетелдік әуе компанияларына отандық және шетелдік әуе компанияларына отынды «қанатқа» сақтау және құю бойынша қызметтерді делдалсыз көрсетуге мүмкіндік береді.

ҚМГ негізгі серіктестермен, оның ішінде СИБУР және Sinoprec-пен бірлесе отырып, жобалық жұмыстар жүргізіліп жатқан жылына жоспарланған өндірістік қуаты 1 250 мың тонна полиэтилен өндіретін зауыт салуды жүзеге асырады.

Бұдан басқа, ҚМГ болашақ полиэтилен өндіру зауытын ресурстармен қамтамасыз ету мақсатында этан мен пропанды тасымалдауға арналған газ айыру кешені мен магистралдық құбырлар салуды қоса алғанда, инфрақұрылымдық жобаларды іске асыруда.

ДИВИДЕНДТЕР

2023 жылы ҚМГ Акционерлердің пайдасына 300 млрд теңге мөлшерінде дивидендтер төлеуді жүзеге асырды.

2024 ЖЫЛДЫҢ МӘРТЕБЕСІ

2024 ЖЫЛЫ ҚМГ ӨЗІНІҢ ДАМУҒА ДЕГЕН ҰМТЫЛЫСЫН КӨРСЕТЕ ОТЫРЫП, ӨРШІЛ ЖӘНЕ КЕҢ МАҚСАТТАР ҚОЯДЫ. ӘР ТҮРЛІ КЕН ОРЫНДАРЫНДА ЖАҢА МҰНАЙ-ГАЗ КЕН ЖАТЫНДАРЫНЫҢ АШЫЛУЫМЕН КОМПАНИЯ ЭНЕРГИЯ РЕСУРСТАРЫН ӨНДІРУ БОЙЫНША ӨЗ ОПЕРАЦИЯЛАРЫН КЕҢЕЙТУДІ ЖОСПАРЛАП ОТЫР.

Компания 2024 жылы

23

млн тоннадан

астам деңгейде мұнай өндіру мақсатын қойды

Бұл тәсіл ҚМГ-ның энергетика секторындағы сенімді және стратегиялық қатысушы ретіндегі беделін баса көрсете отырып, Үкімет пен акционерлер алдындағы міндеттемелерді орындау үшін өте маңызды. Осы стратегиялық жоспарлар аясында Компания 2024 жылы 23 млн тоннадан астам деңгейде мұнай өндіру мақсатын қойды.

Сондай-ақ, Компания полиэтиленерефталат өндіретін зауыт салу мүмкіндігін зерделеу жөнінде шешім қабылдады. Осы бағыт шеңберінде «PetroChem» ЖШС Sinoprec-пен серіктестікте осы жоба үшін Алдын ала ТЭН дайындауға кірісті.

Компания ішкі даму арқылы да, сатып алу арқылы да қорларды ұлғайту перспективасымен геологиялық барлау стратегиясын әзірледі. Осы стратегия шеңберінде алдағы бес жылға ресурстық базаны кеңейтуге және нығайтуға белсенді ұмтылысты баса көрсете отырып, Торғай Палеозой (ҚМГ), Абай (Eni) және Каратон Подсолевой (Татнефть) сияқты негізгі учаскелерде бұрғылау жұмыстары жоспарланған.

Маңғыстау облысында Eni-мен бірлесіп іске асырылатын қуаты 120 МВт гибриді энергия станциясының құрылысын аяқтауға ерекше мән беріледі. Қазақстандағы бұл бірегей гибриді жоба өңірдегі ҚМГ еншілес компаниялары үшін электр энергиясын өндіруді қамтамасыз ете отырып, күн (50 МВт), жел (77 МВт) және газ (120 МВт) электр станцияларын біріктіреді.

ҚМГ халықты таза ауыз сумен қамтамасыз етуге үлкен мән береді. Әлеуметтік жауапкершілік тұрғысынан Компания Маңғыстау облысында жаңа тұзсыздандыру зауытының құрылысын жүзеге асырады. Бұдан басқа, ҚМГ полиэтилен өндіруге арналған газ-химия кешенін салуды қоса алғанда, мұнай-газ химиясы саласындағы өз қызметін кеңейтуді жоспарлап отыр.

¹¹ ПҚОП және Caspi Bitum өңдеу көлемі 50% үлесіне көрсетілген;

¹² ПҚОП және Caspi Bitum өңдеу көлемі 50% үлесіне, қалған зауыттарда 100% үлесіне көрсетілген.

Ішкі газ нарығына шолу

«QAZAQGAZ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ (БҰДАН ӘРІ — QAZAQGAZ) МАГИСТРАЛДЫҚ ГАЗ ҚҰБЫРЛАРЫ МЕН ГАЗ ТАРАТУ ЖЕЛІЛЕРІ АРҚЫЛЫ ТАУАРЛЫҚ ГАЗДЫ ТАСЫМАЛДАУ ҮШІН ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛҒАН ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ БАСҚАРУ-МЕН, СОНДАЙ-АҚ ІШКІ ЖӘНЕ СЫРТҚЫ НАРЫҚТАРДА ГАЗДЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТРАНЗИТІН ЖӘНЕ САТЫЛУЫН ҚАМТА-МАСЫЗ ЕТУМЕН АЙНАЛЫСА-ТЫН ТІГІНЕН ИНТЕГРАЦИЯ-ЛАНҒАН ГАЗ КОМПАНИЯСЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Жылдық өткізу қабілеті

240

млрд м³

QAZAQGAZ: ТАРИХ КЕЗЕҢДЕРІ

QAZAQGAZ ТАРИХЫНЫҢ БАСТАЛУЫ 2000 ЖЫЛҒЫ 5 АҚПАҢДА «ҚАЗТРАНСГАЗ» ЖАБЫҚ АҚ ҚҰРУ ТУРАЛЫ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАУЛЫСЫНА ҚОЛ ҚОЙЫЛҒАН КҮННЕН БАСТАЛАДЫ. ОЛ 2004 ЖЫЛЫ «ҚАЗТРАНСГАЗ» АҚ БОЛЫП ӨЗГЕРТІЛДІ.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Сонымен қатар, QazaqGaz 14 облыста және республикалық маңызы бар 3 қалада — Астана, Алматы және Шымкент қалаларында құбырлар мен газ қоймаларын жобалауға, салуды және пайдалануды қаржыландыруға қатысады.

QazaqGaz газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор ретінде магистралдық газ құбырларының ең ірі желісін басқарады, олардың ұзындығы жыл сайын ұлғаяды және бүгінгі күні 21,2 мың км-ден асады (оның 3 мың км газ бұру құбырлары және ұзындығы 68,7 мың км-ден асатын газ тарату желілері).

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер, млрд м³:		
Ішкі газ тасымалдау	83,8	79,4
Өткізілген газ көлемі	22,7	24,1
Газды экспортқа өткізу көлемі;	4,3	5,8
Қаржылық көрсеткіштер¹³, млрд теңге:		
Түсім	952,3	1081,2
Дивидендтер	-	27
Таза пайда	386,6	325,9
Шығындар	839,1	1038,2
Операциялық пайда	103,7	-6,1
Таза қарыз	425,1	392,3
Төленген салықтардың көлемі	90,4	50,2
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, тонна		
- ластаушы заттар	121 981	136 595
- парниктік газдар ¹⁴	5 137 784	6 234,5
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна		
- қауіпті	3 574,2	1 344,7
- қауіпті емес	2 440,8	2 622,8
Жазатайым оқиғалар	4	3
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	1

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР

«ҚазТрансГаз» АҚ ұлттық компаниясы статусын 2021 жылғы 30 қарашада алды, ал сол жылдың желтоқсанында «ҚазТрансГаз» АҚ атауы «QazaqGaz» болып өзгертілді.

Осы жылдар ішінде QazaqGaz елдің энергетикалық қауіпсіздігін нығайту және халықтың өмір сүру сапасын арттыру бойынша мақсатты жұмыс істеп келеді. Оның ауқымды географиялық қатысуы жыл сайын елдің елді мекендерін газдандыру деңгейін арттыруға мүмкіндік береді. Бүгінгі таңда газдандыру деңгейі 60%-ға жетіп, 2,3 млн-нан астам абонентті қамтыды.

Үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз ету жөніндегі одан арғы іс-шаралар шеңберінде магистралдық газ құбырлары мен тарату желілерінің ұзындығын 89 мың км-ге дейін ұлғайту жоспарлануда.

Негізгі оқиғалардың бірі елдің энергетикалық қауіпсіздігін нығайтуға және газдың

рентабельді жеткізілімдерін тұрақтандыру арқылы халықтың өмір сүру сапасын арттыруға бағытталған QazaqGaz-тың 2032 жылға дейінгі кешенді Даму стратегиясын бекіту және енгізу болды. Бұл стратегияның негізгі мақсаты — Қазақстанның газ саласының инвестициялық тартымдылығын барынша арттыру және оның әлеуетін ашу.

Даму стратегиясын іске асыру шеңберінде алғашқы салалық ғылыми-техникалық орталық құрылды, оның мақсаты — газ саласының тиімді жұмыс істеуі үшін ғылыми-техникалық әлеуетті дамыту, QazaqGaz қызметкерінің білімі мен құзыретінің деңгейін арттыру, сондай-ақ Компанияның технологиялық күрделі міндеттерін кешенді шешу.

Жалпы әлеуеті 1 трлн м³ жаңа барлау жобаларын енгізу есебінен газдың ресурстық базасын кеңейту бойынша жұмыс жалғасуда. Жамбыл облысы Мойынқұм ауданында жаңа Анабай газ кен орны пайдалануға

берілді, сондай-ақ Geo-Jade Petroleum Corporation компаниясымен Придорожное және Придорожное Южное кен орындарын бірлесіп игеру туралы келісімге қол қойылды.

Компанияның жауапты бизнестің жоғары стандарттарына және тұрақты даму саласындағы тәуекелдің төмен деңгейіне сәйкестігінің маңызды дәлелі ESG-рейтингінің 19,2 деңгейінде баға алу болып табылады. Morningstar Sustainability халықаралық рейтингтік агенттігінің мәліметінше, QazaqGaz «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобы арасында 1-ші орын және әлемдік газ компаниялары арасында 7-ші орын алды, сондай-ақ PwC Kazakhstan нұсқасы бойынша ESG-ақпаратты ашу бойынша рейтингтің үздік үштігіне кірді.

2023 жылы QazaqGaz «Сенімді Жұмыс беруші» номинациясы бойынша «Үздік әлеуметтік серіктес» сыйлығын алды.

FITCH QAZAQGAZ РЕЙТИНГІН РАСТАДЫ

2023 жылы Fitch Ratings халықаралық агенттігі QazaqGaz-тың өндіріске, саудаға, ішкі және халықаралық транзитке байланысты бизнестің әртараптандырылған бейініне ие ішкі нарықтағы мықты ойыншы ретіндегі позициясын тағы да растады. Осылайша, QazaqGaz шетел және жергілікті валютадағы эмитенттің және оның толық меншіктегі еншілес компанияларының

ұзақ мерзімді рейтингі «Интергаз Орталық Азия» АҚ және «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ «BBB-» деңгейінде бағаланды.

Негізгі критерийлерді бағалау шеңберінде Fitch Ratings мемлекетпен берік байланыстарды энергия қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруда Қазақстан Республикасы Үкіметі тарапынан

QazaqGaz бастамаларын жүйелі қолдауды білдіретін фактор ретінде атап өтеді.

Сонымен қатар, басқару стратегиясын, жалпы жоспарлауды және бизнес-жоспарларды әзірлеуді тиімді біріктіре алған жоғарыда аталған еншілес компаниялардың стратегиялық және операциялық ынталандырулары жоғары деңгейде бағаланды.

ЖАҢА ГАЗ ӨНДЕУ ЗАУЫТЫ

2023 жылы QazaqGaz компаниясына «GPC Investment» ЖШС (қуаты 1 млрд м³ Қашағандағы ГӨЗ жобасының операторы) сенімгерлік басқаруға бергеннен кейін жобаны іске асыру үшін жобалау тобы құрылып, жұмылдырылды. Қазақстан Үкіметінің қолдауымен жобалық топ жабдықтарды жеткізу логистикасын ұйымдастырды.

¹³ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

Халықаралық компаниялардың қатысуымен кешенді аудит жүргізу шеңберінде ILF техникалық аудиті аяқталды, KPMG due diligence, PwC қаржылық аудиті және HAZOP сессиясы NCOC-пен бірлесіп барлық ГӨЗ технологиялық қондырғылары үшін өткізілді.

Сонымен қатар, түзетілген жобалық құжаттама бойынша мемлекеттік сараптаманың оң қорытындысы алынды.

РЕСУРСТЫҚ БАЗА

2023 ЖЫЛЫ ҚАЗАҚСТАНДА ГАЗ ТҰТЫНУДЫҢ ӨСУІ БАЙҚАЛАДЫ, ОЛ 24,1 МЛРД М³ ДЕНГЕЙІНЕ ЖЕТТІ.

Ағымдағы жыл сайынғы өсімді ескере отырып, 2030 жылға қарай ішкі газ тұтыну 40 млрд м³ дейін артады деп күтілуде. Газ экспорты бойынша да оң динамика байқалады: 2022 жылмен салыстырғанда ол 12%-ға өсіп, 5,6 млрд м³-ге жетті.

Өсіп келе жатқан тұтынуды ескере отырып, газдың ресурстық базасын кеңейту стратегиялық қажеттілікке айналады. Өзекті деректер Қазақстанда алынатын газ қоры 3,8 трлн м³-ге жететінін көрсетеді. Газдың негізгі қоры 4 ірі кен орнына келіп отыр: Қарашығанақ, Теңіз, Қашаған және Жаңажол, жиынтық көлемі 2,7 трлн м³.

2023 жылғы бағалау табиғи газдың қалдық қорының жалпы көлемі 15,8 млрд м³ құрайтынын анықтады. Оның ішінде Амангелді кен орнына 10,01 млрд м³, Жарқұм кен орнына — 0,05 млрд м³, Айрақты кен орнына — 2,45 млрд м³ және Анабай кен орнына — 2,22 млрд м³ келіп отыр.

ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ ЖҮЙЕСІН ЖАҢҒЫРТУ

Өңірлерді газдандыру қарқыны ел халқының 65%-ын (немесе 13,5 млн адамды) қамту жөніндегі стратегиялық мақсатқа қол жеткізу қажеттілігіне байланысты. Жаңа өнеркәсіптік объектілерді енгізуді және ірі газ-химия жобаларын іске асыру қажеттілігін ескере отырып, QazaqGaz алдында газ инфрақұрылымының жаңа объектілерін пайдалануға беру және бар объектілерді жаңғырту міндеті тұр.

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

2023 жылы жоба 700 адамды тартты. Құрылыс шығында 2 мыңға дейін адамды жұмылдыру, 300 бірлік мамандандырылған техника мен 991 бірлік жабдықты пайдалану жоспарлануда. ГӨЗ пайдалануға берілгеннен кейін 600 тұрақты жұмыс орнын құру көзделеді, бұл өңірлік экономиканың дамуына ықпал етеді.

Қабылданған Придорожное кен орнын (бұрын «Самұрық-Энерго» АҚ-ға тиесілі) дамыту шеңберінде 2023 жылдың қазан айында QazaqGaz GEO-Jade Petroleum Corporation компаниясымен Придорожное және Придорожное Южное кен орындарын бірлесіп игеру бойынша ынтымақтастық туралы келісімге қол қойды. Болжамды деректер бойынша, осы кен орнының алынатын қорлары шамамен 9,5 млрд м³ құрайды.

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі мақұлдаған тауарлық газ көлемін ұлғайту жөніндегі Жол картасы-

2023 жылдың қорытындысы бойынша газ тасымалдау инфрақұрылымын кеңейтуге бағытталған бірқатар басым жобалар аяқталды. Атап айтқанда, «Мақат-Солтүстік Кавказ» магистралдық газ құбырының лупингі салынып, пайдалануға берілді, «Бейнеу-Жаңаөзен» екінші тармағы іске қосылды, Маңғыстау облысындағы «Сарша» жерін және «Теплый пляж» курорттық аймағын газдандыру жүзеге асырылды,

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Инертті материалдарды үздіксіз жеткізуді қамтамасыз ету үшін алғашқы іске қосу кешенінің теміржол жолдарының құрылысы сәтті аяқталды.

Сондай-ақ, «GPC Investment» ЖШС қызметкерлері үшін вахталық кенттің құрылысы басталды, бұл жобаны іске асыру кезеңінде олар үшін қолайлы жағдайларды қамтамасыз етеді.

ның міндеттеріне сәйкес QazaqGaz 2023 жылдың төртінші тоқсанында Жамбыл облысында жылына 6,8 млн м³ бастапқы өндірумен Анабай газ кен орнын пайдалануға берді.

2023 жыл ішінде Маңғыстау облысындағы Аққұдық учаскесі үшін ЖГЗ лицензиясы шеңберінде іс-қимылдар жүзеге асырылды, бұл далалық сейсмикалық барлау жұмыстарының басталуына экологиялық рұқсаттар алуға әкелді.

сондай-ақ Алматы энергोकешені (ЖЭО-2, ЖЭО-3) үшін газ инфрақұрылымы құрылысының бірінші кезеңі аяқталды.

QazaqGaz газ тасымалдау инфрақұрылымын салу, жаңғырту, қайта құрастыру және өңірлерді газдандыру, сондай-ақ осы бағыт бойынша инвесторларды тарту жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыруды жалғастыруда.

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Газ инфрақұрылымын жаңғыртудың негізгі кедергісі QazaqGaz үшін шығынды болатын қазақстандық тұтынушыларға көгілдір отын жеткізуге арналған тариф болады. Компания шығындарының көлемі 2023 жылы Қазақстан бойынша көтерме бағаның орташа 12,2%-ға өсуіне байланысты 175 млрд теңгені құрады.

Қалыптасқан жағдайды ескере отырып, QazaqGaz тауарлық газға баға белгілеу жүйесін әлеуметтік-әділ реформалау бойынша мақсатты түрде жұмыс жүргізуде. Атап айтқанда, 2023 жылы жер қойнауын пайдаланушылардан газдың жаңа көлемін сатып алу бағасының ынталандырушы формуласы бекітілді, сондай-ақ газды көтерме өткізудің шекті бағасы белгіленді.

2023 жылғы 17-21 сәуір кезеңінде «QazaqGaz» ҰК» АҚ Интергаз Орталық Азия» АҚ мен «Газпром» ЖАҚ арасындағы келіссөздер қорытындысы бойынша ынтымақтастықтың 2 кезеңін қамтитын ресейлік газды Өзбекстан Республикасына тасымалдауға «Орта Азия — Орталық» МГҚ

IPO QAZAQGAZ

QazaqGaz үшін стратегиялық маңызды міндеттердің бірі — IPO-ға шығу. Осыған байланысты, 2023 жылы Компанияның инвестициялық тартымдылығын арттыруға бағытталған келесі нәтижелерге қол жеткізілді:

- газбен жабдықтау нарығының барлық қатысушыларының күш-жігерін шоғырландыруға және сенімді серіктес беделін қалыптастыруға бағытталған QazaqGaz Даму стратегиясы енгізілді.
- QazaqGaz Morningstar Sustainability халықаралық рейтингтік агенттігінің (19,2) нұсқасы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобы арасында 1 орын және әлемдегі газ компаниялары арасында 7 орын алды. Бұл ұлттық оператордың газ нарығының жоғары тиімді және әлеуметтік жауапты қатысушысы ретіндегі позициясын растайды.
- QazaqGaz қызметтің транспаренттілігін қамтамасыз ету шеңберінде PwC Kazakhstan версиясы бойынша ESG — ақпаратты ашу бойынша рейтингтің ТОП — 3 кірді.
- жер қойнауын пайдаланушылардан газдың жаңа көлемін сатып алу бағасының ынталандырушы формуласы бекітілді, газды көтерме саудада өткізудің шекті бағасы белгіленді. Бұл жұмыс шығындарды оңтайландыру үшін тауарлық газға баға белгілеу жүйесін реформалау шеңберінде жүргізілді.

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

(бұдан әрі — «ОАО» МГҚ) дайындау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру жөніндегі бірлескен іс-шаралар жоспары әзірленіп бекітілді.

1-кезең. «ОАО-4» МГҚ/ «ОАО-5» МГҚ құрама бөлінген бағыты.

Қазақстандық тараптың 2023 жылғы 1 қазанға дейін ресейлік газды «ОАО-4» МГҚ/«ОАО-5» МГҚ бойынша бөлінген құрама бағыт бойынша тасымалдауды қамтамасыз ету мақсатында іс-шаралар кешенін орындауы.

2-кезең. 2025 жылғы 01 қазаннан бастап «ОАО-4» МГҚ бөлінген бағыты.

Бөлінген «ОАО-4» МГҚ бойынша ресейлік газды тасымалдау көлеміне орта мерзімді және ұзақ мерзімді қажеттіліктерді келісу.

2023 жылғы 16 маусымда Санкт-Петербург Халықаралық экономикалық форумы шеңберінде тараптар 2023 жылғы 01 қазаннан

2024 ЖЫЛДЫҢ МӘРТЕБЕСІ

QazaqGaz Даму стратегиясы шеңберінде жұмыстың мынадай бағыттары белгіленді:

- Компания тауарлық газдың ресурстық базасын арттыру, ішкі газ нарығын дамыту, газ транзиті мен экспорттың, газ химиясы мен терең өңдеуді дамыту, инвестициялық және операциялық тиімділік бойынша жұмыстарды қоса алғанда, Кешенді жоспарды жүзеге асыруға қатысады.
- ESG тәуекелдеріне шалдыққыштық деңгейі төмен компания ретінде көшбасшылық позицияны сақтау, атап айтқанда корпоративтік басқаруды, қызметтің әлеуметтік және экологиялық аспектілерін жетілдіру;
- газды өндіру, тасымалдау және өңдеу бағыттары бойынша инвесторлармен бірлесіп бірқатар ірі инвестициялық жобаларды іске асыру;
- Алматы энергोकешені үшін жеткізуші инфрақұрылым құрылысының 2-кезеңін аяқтау;
- «КС-14 жаңа компрессорлық станциясының және «КС-14-Қостанай» магистралдық газ құбырының құрылысы» және «Бейнеу — Бозой — Шымкент» магистральдық газ құбырының екінші тармағын салу» жобаларымен жұмысты жалғастыру. Олар Қостанай қаласы мен Қостанай облысының халқы мен жүйе құраушы кәсіпорындарына табиғи газдың сенімді жеткізілуін қамтамасыз етуге,

6.

ҚОСЫМШАЛАР

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

бастап 2025 жылғы 30 қыркүйекке дейін қолданылу мерзімімен «ОАО-4» МГҚ/«ОАО-5» МГҚ (ұзындығы 823 км) құрама бөлінген бағыт бойынша Қазақстан Республикасының аумағы арқылы ресейлік газ транзиті жөніндегі Шартқа қол қойды.

2023 жылы транзит 1,281 млрд м³ құрады. Шартқа сәйкес, 2024 жылы транзит көлемі 2,804 млрд м³, 2025 жылы (қаңтардан қыркүйекке дейін) — 2,029 млрд м³ мөлшерінде жоспарланып отыр.

«Орта Азия — Орталық-IV» МГҚ газ құбырының бөлінген бағыты бойынша Өзбекстан Республикасының тұтынушыларын табиғи газбен сенімді және үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз ету үшін 2024 жылы 2025 жылғы 1 қазаннан 2040 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі қолданылу мерзімімен және транзит көлемі 11 млрд м³ дейін Өзбекстан Республикасының тұтынушыларының қажеттіліктері үшін ресейлік табиғи газды Қазақстан Республикасының аумағы бойынша тасымалдауға жылдық келісімшарт жасасу жоспарлануда.

Химиялық өндірісті дамыту

**SAMRUK-KAZYNA
ONDEU**

«SAMRUK-KAZYNA ONDEU» ЖШС (БҰДАН ӘРІ — SK ONDEU, БҰРЫН «БІРІККЕН ХИМИЯ-ЛЫҚ КОМПАНИЯ» ЖШС ДЕП АТАЛҒАН) 2009 ЖЫЛЫ «САМУРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҰЛТ-ТЫҚ ӘЛ-АУҚАТ ҚОРЫ» АҚ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2008 ЖЫЛҒЫ 28 ҚАРАША-ДАҒЫ ШЕШІМІМЕН ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ҚР ҮКІМЕТІНІҢ 2008 Ж. 13 ҚАЗАНДАҒЫ КЕҢЕЙ-ТІЛГЕН ОТЫРЫСЫНДА «ХИМИЯ САЛАСЫНЫҢ ЖОБАЛАРЫМЕН АЙНАЛЫСАТЫН АРНАЙЫ КОМПАНИЯ ҚҰРУ» БОЙЫНША БЕРІЛГЕН ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУ ҮШІН ҚҰРЫЛДЫ.

Күкірт қышқылын өндіру көлемі

193,9

мың тонна

Таза пайда жоспары артығымен орындалды

969

млн теңге

* «KUS» ЖШС есебінсіз.

Компанияның негізгі миссиясы капиталға қатысу арқылы Қазақстанда жаңа химиялық өндірістерді дамытуға ықпал ету болып табылады.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Сұйық глифосат өндірісінің көлемі, мың л.	603	37,5
Күкірт қышқылын өндіру көлемі, мың тонна	175,34	193,94
Электр энергиясын өндіру көлемі, мың кВт*сағ	2 052	1 995
Қаржылық көрсеткіштер, млрд теңге:		
Түсім	37,5	33,7
Жалпы пайда	8,9	7,2
Таза пайда	-145	-23,7
Шығындар	218,2	79,1
Операциялық пайда	3,6	-6,3
Таза қарыз	67,3	60,3
Төленген салықтардың көлемі	3,2	2,3
Турақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, тонна	163,475*	158,225*
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	463,42*	455,218*
Жазатайым оқиғалар	0	0
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

2023 жылы өндірістік және қаржылық көрсеткіштерге қол жеткізбеудің негізгі себебі нарық конъюнктурасының өзгеруі, әріптестер тарапынан шарттық міндеттемелердің орындалмауы, өндірістік жабдықтардың істен шығуы, сондай-ақ «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына түзетулер енгізу болды.

Атап айтқанда, агрохимиялық өнімді өндіретін еншілес компания («ХИМ-плюс» ЖШС) 2022 жылы өндірілген өнімді сатудың болмауына байланысты (сату 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында жоспарланған) өндіріс бойынша жоспарлы көрсеткіштерді орындамады. Сонымен, қойма орынжайларының тауарбастылығын ескере отырып, 2023 жылы өндіріс уақытша тоқтатылды. Бұл ретте, нарықта негізгі шикізат бағасының күрт төмендеуі байқалды (килограммына 10,25 АҚШ долларынан 3,4 АҚШ долларына дейін төмендеу). Еншілес компанияның өнімі өндірілген шикізат 10,25 АҚШ долларына сатып алынды (төмендегенге дейін). Нәтижесінде, сатудың ағымдағы бағасы жоғары өзіндік

құнына байланысты нарықта бәсекеге қабілетсіз болып табылады. Бар қиындықтар жайдайында, 2023 жылдың соңына қарай кәсіпорын 2024 жылғы маусымға өнімді сатуға келісімшарттар жасаса алды (2023 жылдың басындағы өнім қалдығы 437 мың литр, 2023 жылдың соңындағы қалдық 171 мың литр).

Сонымен қатар, 2023 жылдың қорытындысы бойынша күкірт қышқылын өндірудің жоспарланған көрсеткіштерінен («SSAP» ЖШС) елеусіз ауытқу байқалады. 2023 жылдың 1 тоқсанында зауыт негізгі тұтынушы тарапынан дайын өнімді іріктемеу себебінен өндірістік қуаттылықты 73%-ға дейін төмендетуге мәжбүр болды. Сондай-ақ, қуат жүктемесінің төмендеуі 2022 жылдың желтоқсанынан бастап жоғары қойылтылған күкірт қышқылын айдауға арналған негізгі сорғымен мәселелер туындағандықтан, бұл сорғы 2015 жылдан бері жұмыс істеп келеді, ағымдағы жөндеулер үнемі жүргізіліп отырды, 2023 жылдың наурыз айының екінші жартысынан бастап сорғының қуаты төмендеді.

2023 жылғы 30 наурызда жөндеу жұмыстары үшін сорғы жоспарлы түрде тоқтатылды, осы жұмыстар барысында сорғы болашақта толық қуатта жұмыс істей алмайтыны анықталды. Бұл фактор сонымен қатар өндіру және сату жоспарының орындалуына теріс әсер етті. 2023 жылдың екінші тоқсанында кәсіпорын жаңа сорғыны алды және монтаждады, сондай-ақ күкірт қышқылын іріктеу мәселелерін реттеді. Қабылданған шаралар есебінен өндірісті біртіндеп ұлғайта отырып, жоспарлы көрсеткіштерден артта қалушылықты азайтуға мүмкіндік туды. Сонымен, 2023 жылдың қорытындысы бойынша жоспар іс жүзінде орындалды, ал ауытқу 0,3% құрады. Туындаған мәселелерге қарамастан, «SSAP» ЖШС жылды оң қаржылық көрсеткіштермен аяқтады. Осылайша, таза пайда бойынша жоспар 969 млн теңгеге немесе 136%-ға асыра орындалды.

Сондай-ақ, 2023 жылдың нәтижелері бойынша «KUS» ЖШС кадеге жаратушы қазандықтарда жөндеу жұмыстарын жүргізуге байланысты электр энергиясын өндіру мен өткізудің жоспарлы көлемі орындалмады. Бұл жөндеу жұмыстары бу турбиналарының бос тұрып қалуына әкелді. Ауытқудың тағы бір себебі — 2023 жылдың 1 шілдесінен бастап Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы механизмін енгізу. Бірыңғай сатып алушының «КОРЭМ» АҚ алаңында сауда-саттық өткізу кезінде

электр энергиясын сатып алудың тең емес құқықтары («Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі — ЖЭК), жылу электр станцияларының (бұдан әрі — ЖЭО), инвестициялық келісімдері бар станциялардың электр энергиясы сауда-саттықтан тыс сатып алынады) бу-газ турбиналық электр станциясынан электр энергиясын сату көлемінің айтарлықтай қысқарғанына әкелді. Мәселен, 2023 жылдың 1 шілдесінен бастап «KUS» ЖШС жоғарыда аталған станциялардан кейін тапшылық қалдықтарын жабу үшін электр энергиясын сатты.

Негізгі мәселе «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу болып табылады, осы мәселені шешу бойынша Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігімен жұмыс жүргізілуде.

2023 жылы Компания 7 224 486 мың теңге сомасына парниктік газдар шығарындылары бойынша квоталарды асырғаны үшін әкімшілік айыппұл төлеу бойынша қосымша шығындар көтерді. Қосымша жұмсалған шығындардың нәтижесінде таза пайда — 4 млрд теңгені құрады, бұл ретте жоғарыда көрсетілген айыппұлды есептегенде таза пайда шамамен 3 млрд теңгенің оң мәнін құрайтын еді.

SK Ondeu қызметінің бүкіл тарихында алғаш рет 2023 жылы Қордың атына 2,9 млрд теңге мөлшерінде дивидендтер төленді.

2023 жылы Қор алдындағы міндеттемелер қарыз бойынша кестеге сәйкес төлемдер есебінен «Полимер Продакшн» ЖШС үшін қарыз бойынша 3,2 млрд теңгеге төмендетілді. SK Ondeu 2023 жылдың қорытындысы бойынша екі еншілес компаниядан 3,2 млрд теңге мөлшерінде дивидендтер алды, бұл компаниялар тобының қаржылық тұрақтылығын арттыруға оң әсер етті.

Қор басшылығының портфельдік компанияларды реформалау және бейінді емес активтерді шығару жөніндегі тапсырмасы шеңберінде 2023 жылы «ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ пайдасына «Полимер Продакшн» ЖШС жарғылық капиталына қатысу үлесінің 100%-ын сату бойынша табысты жұмыс жүргізілді. Сондай-ақ, 2023 жылы «KPI Inc.» ЖШС жарғылық капиталына қатысу үлесін сенімгерлік басқару шарты ұзартылды, «Karabatan Utility Solutions» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесі «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ сенімгерлік басқаруға берілді.

ЖАҢҒЫРТУ

1. Күкірт қышқылын өндіру жылына 180 мың тонна («SSAP» ЖШС кеңейту)

Жобада Степногорск қаласында инфра-құрылымның бір бөлігін салумен қатар жұмыс істеп тұрған күкірт қышқылы өндірісінің екінші тармағын салу көзделіп отыр.

Ағымдағы статусы:

- ТЭН әзірлеу аяқталуда («Ревизия 1»);
- ТЭН мемлекеттік сараптамасын жүргізуге шарт жасасу бойынша сатып алу рәсімдері басталды;
- Жобаның CAPEX бөлігінің құнын төмендету бойынша лицензиарлармен жұмыс жүргізілуде.

2024 жылға жоспарланған жұмыс:

- 2024 жылдың маусымында жобаның мемлекеттік сараптамасын алу күтілуде;
- ТЭН нәтижелерін Серіктестіктің корпоративтік органдарына шығару 2024 жылдың 3 тоқсанында жоспарланып жатыр;
- Жобаның ЖСҚ әзірлеу жұмыстары 2024 жылдың 4 тоқсанында басталады деп күтілуде.

2. Күкірт қышқылын өндіру жылына 800 мың тонна. «TQZ» ЖШС жобасы

Жоба «Қазатомөнеркәсіп ҰАК» АҚ-ны күкірт қышқылымен қамтамасыз ету үшін Түркістан облысында жеке отандық инвестормен бірлесіп күкірт қышқылы зауытын салуды көздейді.

Ағымдағы статусы:

- Жобаны бірлесіп іске асыру туралы келісім мүдделі тараптардың келісінде жатыр;
- Offtake келісімшарт жасасуға (дайын өнімді сатып алуға) бағытталған Қордың импортты алмастыру бағдарламасы бойынша құжаттарды әзірлеу жүріп жатыр;
- Жобаны Индустрияландыру картасына енгізуге өтінім берілді.

2024 жылға жоспарланған жұмыс:

- Жобаны бірлесіп іске асыру туралы келісімге қол қою 2024 жылғы мамырда жоспарланып отыр;

- Ұзақ өндірілетін жабдықтар мен гимараттар конструкциялары үшін техникалық сипаттамаларды жобалау және құрастыру 2024 жылдың шілдесіне жоспарланған;
- Ұзақ өндірілетін жабдыққа тапсырыстарды орналастыру 2024 жылғы тамыздан қыркүйекке дейінгі кезеңде болжанады;
- Алаңда, вахталық қалашықта, қоршауларда және т.б. дайындық жұмыстарын жүргізуді 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарлануда.

3. Метанолды өндіру

Жобада БҚО, Бәйтерек ауданы, Белес а/о аумағында метанол өндіретін кешенді салу көзделген.

Жобаны іске асыру шеңберінде 2023 жылғы 20 қыркүйекте «SK Ondeu» ЖШС мен «Zhaik Petroleum» ЖШС арасындағы ынтымақтастықтың негізгі шарттары туралы келісімге қол қойылды.

Ағымдағы статусы:

- 2023 жылғы 20 қазанда ҚДБ-нен жобаны қаржыландырудың индикативтік шарттары алынды;
- 2024 жылғы қаңтарда Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігінде инвестициялық келісім жасасу жөніндегі комиссияның бірінші отырысы өтті;
- 2024 жылдың қаңтарында «Zhaik Petroleum» ЖШС бизнесін тәуелсіз бағалау аяқталды.

2024 жылға жоспарланған жұмыс:

- 2024 жылғы мамырда «Іске асыру» кезеңіне көшуді мақұлдау алу үшін жобаны Қордың Инвестициялық-стратегиялық комитетінің қарауына шығару жоспарлануда.
- Оң FID алынған кезде жоба бастамашысымен қосылу шартына қол қою жоспарланған.
- Құрылыс жұмыстарының басталуы және негізгі жабдықтарды өндіруге тапсырысты орналастыру 2024 жылдың 3 тоқсанында күтіледі.

4. Бутадиенді және оның туындыларын өндіру

Бутадиен мен оның туындыларын өндіру үшін бутан қоспасын қайта өңдеу қондырғыларын салу. Жобаны «Татнефть» ЖАҚ (75%) және «SK Ondeu» ЖШС (25%) арасындағы бірлескен кәсіпорын – «Бутадиен» ЖШС жобалау компаниясы іске асыруда.

ЕР-мердігерді іріктеу бойынша екі кезеңдік конкурстық рәсім аяқталғаннан кейін «Татнефть» ЖАҚ 2024 жылғы мамырда әрі қарай ЕР-келісімшарт жасасумен жоба бойынша түпкілікті инвестициялық шешім қабылдауды жоспарлап отыр.

ЭНЕРГЕТИКА

Энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 2007 ЖЫЛЫ АҒЫМДАҒЫ ГЕНЕРАЦИЯЛЫҚ ОБЪЕКТІЛЕРДІ ЖАҢҒЫРТУ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА СЕКТОРЫНДА ЖАҢА ӨНДІРІСТІК ҚУАТТАРДЫ ДАМУ ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖӨНІНДЕГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МІНДЕТТЕРДІ ІСКЕ АСЫРУ ДЕГЕН НЕГІЗГІ МАҚСАТПЕН ҚҰРЫЛДЫ.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ	35 884	35 330
Қуатты өткізу көлемі, МВт	4 013	3 138
Жылу энергиясын өндіру көлемі, млн Гкал	5,50	5,78
Электр энергиясын жеткізу көлемі, млн кВт*сағ	8 154	8 686
Көмірді сату, млн тонна	42,4	42,5
Қаржылық көрсеткіштер, млрд теңге:		
Түсім	381,5	444,96
Дивидендтер	2	2
Таза пайда	30,1	43,08
Операциялық пайда	64,6	92,8
Таза қарыз	231,3	228
Төленген салықтардың көлемі	54,6	54,1
Тұрақты даму принципi		
Атмосфераға CO ₂ шығарындылары (КТеңге есепке алмағанда)	31,978	31,877
Кадеге жаратылған қалдықтардың жалпы көлемі	0	1,342
Жазатайым оқиғалар	10	10
Жазатайым оқиғалардағы өлім	4	2

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ

2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының электр энергиясын жалпы өндіруі объектілер арасында келесідей бөлініп, 35 330 млн кВт*сағ мәніне жетті: Екібастұз МАЭС-1 22 870 млн кВт*сағ, Екібастұз МАЭС-2 — 5 659 млн кВт*сағ, Алматы ЭС — 5 055 млн кВт*сағ, Мойнақ ГЭС — 832 млн кВт*сағ, Шардара ГЭС — 530 млн кВт*сағ өндірді. Аталған кезеңде «Самұрық-Энерго» АҚ Қазақстан Республикасында өндірілген электр энергиясының жалпы көлемінің 31,3%-ын өндірді.

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН
ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ
НӘТИЖЕЛЕРІ

ЭНЕРГИЯ ӨНДІРЕТІН ОБЪЕКТІЛЕРДІ ЖАҢҒЫРТУ ЖӘНЕ РЕКОНСТРУКЦИЯЛАУ

Алматы ЖЭО-2-ні газға ауыстыру жобасы аясында Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің қолдауымен халықаралық екі кезеңдік тендер аяқталғаннан кейін 2023 жылғы 31 мамырда Dongfang Electric International Corp., Power China Sepco1 Electric Power Construction Co. Ltd. және Power China Hebei Electric Power Engineering Co. Ltd. кіретін консорциуммен ЕРС-келісім-шартқа қол қойылды. 2023 жылдың 27 қазанында ЕРС-мердігер Siemens Energy компаниясымен үш газ турбиналық қондырғыны жеткізуге келісім жасады. Әрі қарай, 2023 жылдың 30 қарашасында Dongfang Electric Group Dongwan Steam Turbine Co., Ltd. компаниясымен бу турбины мен генераторын жеткізуге келісім жасалды. 2023

жылдың 20 желтоқсанында Росс-мердігер Dongfang Electric Group Boiler Co., Ltd. компаниясымен төрт су жылыту қазандығын, үш бу қазандығын және үш кәдеге жаратушы қазандығын жеткізу туралы келісімге келді.

Алматы ЖЭО-3-ті газға ауыстыру жобасы шеңберінде 2023 жылғы 12 қыркүйекте «KBI Energy Group» ЖШС, «Энерго Спецстрой» ЖШС, «Стандэнерго КЗ» ЖШС және «СТРОЙИНДУСТРИЯ» ЖШС кіретін консорциуммен ЕРС-келісімшартқа қол қойылды. 2023 жылдың 9 қарашасында ЕРС-мердігер Ansaldo Energia компаниясымен газ турбиналық қондырғыларды өндіру және жеткізу үшін резервтеу туралы келісім жасады.

Жаңа электр сүзгілерін орната отырып, ЭГРЭС-1 №1 Энергия блогын қалпына келтіру бойынша ҚМЖ орындаудың нақты көлемінің жалпы үлесі 99,16%-ға бағаланады. 2023 жылғы 22 желтоқсанда желіге қосыла отырып, энергия блогын тестілік іске қосу жүзеге асырылды.

Екібастұз ГРЭС-2 кеңейту және реконструкциялау жобасын іске асыру шеңберінде №3 және №4 ст.блоктарын орната отырып, 2023 жылдың соңындағы жағдай бойынша станцияға жабдықтың 76% жеткізілді. Қаржыландыруды тарту бойынша жұмыстар жүргізілуде.

ЖЭК ДАМУЫНА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының (СЭС, ЖЭС және шағын ГЭС) кәсіпорындағы ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіруі 2023 жылы 32,8%-ға ұлғайып, 554,4 млн кВтсағ құрады. Бұл көрсеткіш ҚР — да өндірілетін ЖЭК электр энергиясының жалпы үлесінің 8,1% — на сәйкес келеді.

Total Open, ACWA Power, Masdar, China Power International Holding Ltd, Power China және басқалары сияқты шетелдік инвесторлармен бірлесіп, жалпы қуаты шамамен 6 ГВт-қа дейінгі күн және жел электр станцияларын

салу жобалары іске қосылды. Ынтымақтастықтың негізгі шарттарын белгілейтін құжаттарға, соның ішінде Total Open-мен бірлескен кәсіпорын туралы келісімге, ACWA Power, Masdar, China Power International Holding Ltd-мен бірлескен жобаларды әзірлеу туралы келісімдерге қол қойылды. Бұдан басқа, «Самұрық-Энерго» АҚ мен «Юнигрин Энерджи» арасындағы күн электр станцияларын салу жобаларын іске асыру жөніндегі мәмілелер, сондай-ақ Qazaq Green Power PLC және «Tumar Commerce» ЖШС («Юнигрин Энерджи» еншілес компаниясы)

арасындағы акционерлердің келісімі үшін негізгі шарттар әзірленді. Қазақстан Республикасы мен Франция арасында, сондай-ақ Қазақстан Республикасы мен БАӘ арасында ЖЭС құрылысы жобалары шеңберінде Total Open және Masdar компанияларымен бірлесіп үкіметаралық келісімдер жасалды.

Сонымен қатар, Іле өзенінде қарсы реттеуші Кербұлақ ГЭС және Семей ГЭС құрылысы бойынша алдын ала ТЭН салу бойынша жобаның ТЭН әзірлеу бойынша жұмыс жүргізілуде.

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

5.

КОРПОРАТИВТІК
БАСҚАРУ

6.

ҚОСЫМШАЛАР

7.

БАЙЛАНЫС
АҚПАРАТТАРЫ

БОГАТЫРЬ КӨМІР

«БОГАТЫРЬ КӨМІР» ЖШС — АШЫҚ ТӘСІЛМЕН КӨМІР ӨНДІРУ САЛАСЫНДАҒЫ ЖЕТЕКШІ КӨМІР ӨНДІРУШІ КӘСІПОРЫН. КОМПАНИЯНЫҢ ЖАЛПЫ ӨНДІРІСТІК ҚОРЫ ШАМАМЕН 3 МЛРД ТОННА КӨМІРДІ ҚҰРАЙДЫ.

2023 жылы «Богатырь» қимасының циклдік-ағындық технологиясы (бұдан әрі — ТБО) енгізілді. Нәтижесінде «Богатырь Көмір» ЖШС өндірістік қуаты 50 млн тоннаға дейін ұлғайды.

«Богатырь Көмір» ЖШС Екібастұз бассейнінде өндірілетін көмірдің 66% — и және жалпы қазақстандық өндірістің 38% — қамтамасыз етеді.

Компания Рефтинская ГРЭС қоса алғанда, Қазақстан мен Ресейдің ірі жылу электр станциялары үшін сенімді энергетикалық әріптес болып табылады және 6,3 мыңнан астам адамға жұмыс орындарын ұсынады.

«Богатырь Көмір» ЖШС өндірістік қуаты

50

млн тоннаға дейін
ұлғайды

ЖАҢА НЫСАНДАРДЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫ

2023 жылы Алматы облысы Қарасай ауданының ОРУ-110 кВ «Қаскелең» КС-220 кВ қосыла отырып, «Көкөзек» КС 110/10 кВ құрылысы аяқталды. Жоба сенімді электрмен жабдықтауды қамтамасыз ету және Алматы облысының Қарасай, Жамбыл және Іле аудандарының әлеуметтік инфрақұрылымын перспективалы дамыту, сондай-ақ қолданыстағы индустриялық аймақта инвестициялық жобаларды іске асыру үшін қажетті бос қуаттардың тапшылығын жабуға бағытталған.

Таза көмір технологиялары (ГРЭС-3) базасында маневрлі электр станциясын салу жоспарлануда. ҚХР, РФ, Түркия және Үндістан компанияларымен алдын ала ТЭН әзірлеу және инвестор тарту бойынша жұмыс жүргізілуде.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН
ЖОСПАРЛАР

2024 жылы Компания елдің өнеркәсіптері мен коммуналдық-тұрмыстық секторларын энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыруға, төмен көміртекті даму стратегиясын қамтамасыз етуге, ЖЭК-ті қолдауға, дамытуға және интеграциялауға, Қазақстанның экспорттық әлеуетін, энергия қауіпсіздігі мен энергияға тәуелсіздігін арттыруға бағытталған жобаларды іске асыруды жалғастырады.

«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ — «KEGOC» (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) (бұдан әрі — «KEGOC» АҚ) Қазақстанның Ұлттық электр желісін басқаратын және ұлттық электрмен жабдықтауды басқару мен реттеуде орталық рөл атқара отырып, елдің Бірыңғай энергетикалық жүйесінің Жүйелік операторы мәртебесіне ие негізгі ұйым болып табылады.

Электр энергиясы берілді

38,2

млрд кВт*сағ

ҚЫЗМЕТКЕ ӘСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

2023 жылдың негізгі оқиғалары Батыс энергия торабының электр желілерін күшейту жөніндегі ірі инвестициялық жобаның аяқталуы, акцияларды қайталама орналастыру (SPO), нарықтық реформа және СЭЖ пайдалану жөніндегі жаңа қызметтің пайда болуы, сондай-ақ Қазақстан БЭЖ Оңтүстік аймағын күшейту жөніндегі жобаны іске асырудың басталуы болды.

Есепті кезеңде «KEGOC» АҚ жүйелік оператор ретінде Қазақстан БЭЖ-нің сапалы жұмысын қамтамасыз етуді және ел тұтынушыларын сенімді электрмен жабдықтауды жалғастырды. Елімізде электр энергиясын тұтыну 2023 жылы 115,1 млрд кВт*сағ құрады, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 1,9%-ға артық. Бұл Компанияның таза пайдасын 42,7 млрд теңге деңгейінде алуға әсер етті, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 15,9 млрд теңгеге немесе 60%-ға жоғары.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Электр энергиясын жеткізу бойынша қызметтер көлемі, млрд кВт*сағ	58,5	38,2
СЭЖ пайдалану бойынша қызметтер көлемі, млрд кВт*сағ	-	36,0
Техникалық диспетчерлеу бойынша қызметтер көлемі, млрд кВт*сағ	104,26	106,28
Теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша қызметтер көлемі, млрд кВт*сағ	203,12	205,41
Қаржылық көрсеткіштер¹⁴, млрд теңге:		
Түсім	217,3	252,14
Дивидендтер	30,2	33,3
Таза пайда	26,7	43,4
Шығындар	166,4	181,4
Операциялық пайда	40,9	56,6
Таза қарыз	69,5	83,7
Төленген салықтардың көлемі	36	40,5
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, мың тонна	0,01	0,001
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, млн тонна	2,6	3,4
Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны ¹⁵	3	1
Жазатайым оқиғалардағы өлім	1	0

Бұдан басқа, 2023 жылы «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын бірыңғай сатып алушының моделін енгізу және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын іске қосу бөлігінде өзгерістер енгізілуіне байланысты «KEGOC» АҚ-да Қазақстан Республикасының табиғи монополиялар туралы заңнамасына сәйкес электр энергиясын жеткізу саласына жататын, бірыңғай сатып алушыдан электр энергиясын сатып алу және теңгерімдеуші электр энергиясын сатып алу-сату операцияларын және теңгерімдеуші электр энергиясы нарығының есеп айырысу орталығымен теріс теңгерімсіздіктерді жүзеге асыру кезінде электр энергиясының көтерме сауда нарығының субъектілеріне «KEGOC» АҚ көрсететін ұлттық электр желісін пайдалану жөніндегі жаңа қызметті енгізді. Осылайша, «KEGOC» АҚ 2023 жылғы 1 шілдеден бастап жүйелік қызметтердің мынадай негізгі түрлерін көрсетеді: Ұлттық электр желісі бойынша электр энергиясын жеткізу бойынша,

ұлттық электр желісін пайдалану бойынша, электр энергиясын желіге жіберуді және тұтынуды техникалық диспетчерлеу бойынша, электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру бойынша.

2023 жылы өндірістік қызметкерді қолдауға баса назар аударып, Компания қызметкерлерінің әл-ауқатын арттыру бойынша елеулі жұмыс жүргізілді. Осылайша, Компания үшін талап етілетін жоғары білікті кадрларды ұстап қалу және тарту мақсатында қызметкерлерді әлеуметтік қолдауға бағытталған «KEGOC» АҚ Жеңілдікті кредиттеу бағдарламасы іске асырылды. Нәтижесінде, 2023 жылы 51 қызметкер тұрғын үй сатып алды. Бұдан басқа, есепті жылы Компания 155,1 млн теңге сомасына тұрғын үйге ақы төлеу бойынша шығыстарды ішінара өтеу жолымен 129 қызметкерге тұрғын үй мәселелерін шешуде жәрдем көрсетті. Осылайша, 2023 жылы Компания қызметкерлерін әлеуметтік қолдауға бағытталған қаражат көлемі 810 млн теңгені құрады.

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ЕТУ

Тұтынушыларды электрмен жабдықтаудың сенімділігін қамтамасыз ету және Қазақстанның БЭЖ тұрақты дамуын қамтамасыз ету мақсатында «KEGOC» АҚ Ұлттық электр желісін дамыту бойынша бірқатар инвестициялық жобаларды іске асыруды жалғастырды.

2023 жылдың қараша айында Компания Қазақстан БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту жобасын сәтті аяқтады, осыған байланысты «Батыс Қазақстан энергия торабы — Атырау — Маңғыстау» бағыты бойынша желілердің өткізу қабілеті екі еседен астам өсті. Уақтылы қабылданған шаралардың арқасында өңірде энергиямен жабдықтау сенімділігі едәуір артты, сондай-ақ Батыс аймақты Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикалық жүйесімен одан әрі біріктіру үшін негіз қаланды.

«KEGOC» АҚ тоғыз филиалының үшеуінде 220-500 кВ желілерін жаңғырту аяқталды. Қайта құру жалғасып жатыр және Компанияның барлық өндірістік филиалдарындағы электр жеткізу желілерін қамтитын болады. Алдағы сегіз жылда ұзақ пайдалану мерзімі бар электр жеткізу желілері жаңартылады, сондай-ақ кемінде 30 жыл перспективаға ресурстық мерзімдер ұзартылады.

Сонымен қатар, Компания «Қазақстан БЭЖ Оңтүстік аймағының электр желісін күшейту» жобасына кірісті. Жоба Жамбыл және Түркістан облыстарының 500 кВ электр желілерін күшейту арқылы Оңтүстік энергетикалық аймақтың тұтынушыларын электрмен жабдықтау сенімділігін арттыруға, оның ішінде 3 электр қосалқы станциясын тиісті кеңейтумен қатар Шу-Жамбыл-Шымкент 500 кВ әуе желісін салуға бағытталған.

Компанияның барлық жобалары бюджеттік қаржыландырусыз меншікті және қарыз қаражаты есебінен іске асырылады.

ДИВИДЕНДТЕР МЕН ТӨЛЕМДЕР

«KEGOC» АҚ 2022 жылдың қорытындысы бойынша 30,2 млрд теңге, ал 2023 жылдың 1 жартыжылдығының қорытындысы бойынша 20,2 млрд теңге мөлшерінде дивидендтер төледі. 2023 жылдың екінші жартыжылдығында төленген дивидендтер сомасы 21,9 млрд теңгені құрады.

¹⁴ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

¹⁵ Жазатайым оқиға болған күннен бастап тіркеу

«SPO» ІСКЕ ҚОСУ

Акционерлік құнын арттыруға қатысты Компания үшін басты оқиғалардың бірі акцияларды қайталама орналастыру (SPO) болды, оның сомасы 34,8 млрд теңгеден асты, бұл ұсынылған көлемнен 1,5 есе көп. SPO арқылы тартылған қаражат Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикалық жүйесінің Оңтүстік аймағының желілерін күшейту жөніндегі KEGOC ірі инвестициялық жобасын іске асыруға бағытталатын болады.

2023 жылы «KEGOC» АҚ көлемі 16,9 млрд теңге KASE сауда алаңында KEGOC «жасыл» облигацияларын екінші рет орналастыруды сәтті жүзеге асырды. «Жасыл» облигацияларды орналастырудың жиынтық көлемі 2022 жылғы желтоқсаннан бастап 33 млрд теңгені құрады. Тартылған қаражат Компанияның «KEGOC» АҚ филиалдарының ӘЖ-220-500 кВ қайта құру» және «Қазақстанның БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейту. Электр желілік объектілердің құрылысы» инвестициялық жобаларын қаржыландыруға бағытталды.

2023 жылғы 7 маусымда «Astana Finance Days» конференциясы аясында «Green Finance Awards 2023» марапаттау рәсімі өтті, оның барысында «KEGOC» АҚ 2022 жылы «жасыл» облигациялардың ең ірі шығарылымы үшін «Ең ірі қаржылық емес корпоративтік жасыл облигация» номинациясы бойынша сыйлық табыс етілді.

ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ

«KEGOC» АҚ-ДА ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ ЖҮЙЕ ҚҰРЫЛДЫ, ОЛ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША ҚАЖЕТТІ НОРМАЛАР МЕН ЕРЕЖЕЛЕРДІ ЕНГІЗУДЕН ЖӘНЕ БАҚЫЛАУ-ДАН БАСТАП БАСШЫЛАРДЫҒЫ HEALTH & SAFETY САЛАСЫНДАҒЫ ЖЕКЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ҚАБЫЛДАУЫНА ДЕЙІН ӨНДІРИСТЕ ҚАУІПСІЗ ЖҰМЫСТЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ КЕШЕНДІ ТӘСІЛІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

ESG ҚАҒИДАТТАРЫ

«KEGOC» АҚ өзінің экономикаға, экологияға және қоғамға ықпалының маңыздылығын түсінеді және өзінің экологиялық (E), әлеуметтік (S) және басқарушылық (G) мақсаттарының үйлесімділігі арқылы өз қызметінің тұрақты даму қағидаттарына сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, ұзақ мерзімді құнның өсуіне ұмтылады.

«KEGOC» АҚ экологиялық және әлеуметтік жауапкершілікті қамтамасыз етуге күш-жігер жұмсай отырып, корпоративтік басқаруды қоса алғанда, ESG қағидаттарын жетілдіру бойынша жоспарлы жұмыс жүргізеді. Бұған акционерлердің құқықтарын тиімді іске асыру, акционерлерге әділ қарау, теңестірілген дивидендік саясат, «KEGOC» АҚ Директорлар кеңесі мен Басқармасы қызметінің тиімділігі, сондай-ақ мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жүйесі және Компания туралы ақпаратты тиісті түрде ашу кіреді.

Компанияның ESG факторларын стратегия мен бизнес-процестерге интеграциялау жөніндегі күш-жігерінің, сондай-ақ оның корпоративтік басқару, әлеуметтік жауапкершілік және іскерлік этика қағидаттарына бейімділігінің және ақпаратты ашу сапасының арқасында 2023 жылғы 25 тамызда «KEGOC» АҚ-на 51/100 деңгейінде S&P Global CSA Score 2023 ESG-рейтингі берілді. Бұл бағалау Компанияның экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық тұрақтылық қағидаттарын сақтауға бейімділігін растайды және оның неғұрлым тұрақты болашақты құруға қосқан үлесін көрсетеді.

«KEGOC» АҚ «Vision Zero» қозғалысының қатысушысы болып табылады, оның қағидаттары қауіпсіздік техникасын бұзуға «нөлдік төзімділік», дербес қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесін үздіксіз жетілдіру және еңбекті қорғау саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерді енгізу болып табылады.

«KEGOC» АҚ жүйелі тәсілінің арқасында есепті кезеңде жарақат алу жиілігінің коэффициенті (LTIFR) 3 есеге қысқарды, ал өлім-жітім коэффициенті (FAR) нөлге дейін төмендеді.

«KEGOC» АҚ 2023 жылдың қорытындысы бойынша өндірістік қауіпсіздік саласындағы жетістіктері үшін «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компаниялары арасында бірінші орынды иеленді.

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Smart Grid интеллектуалды энергия жүйесін құру шаралары ретінде компания заманауи интеллектуалды цифрлық технологияларды жоспарлы түрде енгізуде. «Энергоауысу жағдайында Қазақстанның БЭЖ-нің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету» стратегиялық мақсаты шеңберінде Қазақстанның БЭЖ басқарудың тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін SCADA/EMS жүйесін жаңғырту және WAMS жүйесін кеңейту жөніндегі жобаларды іске асыру жалғасуда. Сондай-ақ, есепті жылы бизнес-процестерді автоматтандыру және цифрландыру шеңберінде роботтандыру және ВІ жүйелері сәтті енгізілді, HCM кадрлық іс жүргізудің автоматтандырылған порталы іске қосылды.

Бұдан басқа, 2023 жылы «KEGOC» АҚ аварияға қарсы автоматиканың орталықтандырылған жүйесін енгізу арқылы электр желілерінің қауіпсіздігі үшін озық технологияларды енгізді. Жүйе нақты уақыт режимінде ұлттық желінің сенімділігін қамтамасыз етеді және электр желілерінің жұмысында бұзушылықтар болған жағдайда тұтынушылардың ажыратылуын азайтады.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

Одан арғы жоспарлар «KEGOC» АҚ-ның СЭЖ дамыту жөніндегі инвестициялық портфельін іске асыруды көздейді, оның ішінде Батыс энергия жүйесін Қазақстанның бірыңғай электр энергетикалық жүйесімен біріктіру, Солтүстік-Оңтүстік бағытында тұрақты ток желісін салу, «ЦГПП — Қарағанды — Нұра» 500 кВ желісін салу, сондай-ақ барлық қатысу өңірлерін қамти отырып, Компанияның электр желілерін қайта құрудың тағы екі кезеңін жалғастыру.

«KEGOC» АҚ өндіруші қуаттарды, оның ішінде дәстүрлі және маневрлік генерацияны дамыту жағдайларын жасау жөніндегі белсенді жұмысты жалғастырады, электр энергиясы нарығының жаңа моделін әзірлеуге және талқылауға, құқықтық актілерді дайындауға, көтерме сауда нарығы субъектілерін Қазақстан СЭЖ-не қосу жөніндегі белсенді қатысуды жалғастырады.

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Жаңартылатын энергия көздері

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Жаңартылатын энергия көздері

«ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРЫ» ЖШС (БҰДАН ӘРІ — «ҚАЭС» АҚ) ТЭН МЕН ЖОБАЛЫҚ ҚҰЖАТТАМАНЫҢ ТОЛЫҚ ПАКЕТІН ӘЗІРЛЕУДІ ҚОСА АЛҒАНДА, ҚАЗАҚСТАНДА АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРЫН (БҰДАН ӘРІ — АЭС) САЛУДЫҢ НЕГІЗДЕРІ МЕН ЕГЖЕЙ-ТЕГЖЕЙЛІ ЖОСПАРЛАРЫН ДАЙЫНДАУ ҮШІН, СОНДАЙ-АҚ АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРЫН САЛУ ПРОЦЕСІН ҮЙЛЕСТІРУ ҮШІН ҚҰРЫЛДЫ.

ҚАУАТЫ 2,8 ГВТ ДЕЙІНГІ АЭС САЛУ ЖОБАСЫН ІСКЕ АСЫРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ СТАТУСЫ

2023 жылы Алматы облысы Жамбыл ауданы Үлкен ауылында ауыл маңында атом электр станциясының құрылысына арналған көпшілік тыңдаулар өтті. Жергілікті тұрғындар Қазақстан Республикасында АЭС құрылысына қолдау білдірді. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі «Алматы облысында «Ulken» атом электр станциясының құрылысы» жобасы үшін ТЭН әзірлеуге техникалық тапсырманы бекітті.

АҚПАРАТТЫҚ-ТҮСІНДІРУ ЖҰМЫСЫ

2023 жылы қазақстандық БАҚ атом энергетикасы тақырыбын белсенді түрде жариялап, 108 телевизиялық сюжетті, 2 радиоэфирді және 951 интернет-БАҚ-та жарияланымды қоса алғанда, 1061 материал шығарды. Instagram, Facebook және YouTube-тегі «ҚАЭС» АҚ ресми парақшаларын қоса алғанда, әлеуметтік желілерде 1 355 пост орналастырылды.

«ҚАЭС» АҚ атом энергиясын пайдалануға қатысты Қазақстан халқының пікірін және АЭС салу бойынша нақты бастамаларды зерделеу үшін жан-жақты әлеуметтік зерттеу жүргізді. 2023 жылы жүргізілген

зерттеу өткен жылғы деректермен салыстырғанда қоғамдық қабылдаудың оң өзгеруін және атом энергетикасының қоғамдық қолайлылығының жоғары деңгейін тіркеді: сұралғандардың 57,2%-ы атом энергетикасын дамытуды жақтады (2022 жылғы 48%-бен салыстырғанда). Қазақстанда АЭС салу жоспары туралы респонденттердің 73%-ы естіген (2022 жылы — 65%). Сауалнамаға қатысушылардың 53,6%-ы Қазақстанға өзінің атом электр станциясы қажет деп санайды (2022 жылы — 48%). Жобаның қарсыластары сауалнамаға қатысқандардың 40%-н құрады, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 44% аз.

6.

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

- Қазақстанда АЭС салу мәселесі бойынша Жалпыұлттық референдум дайындауға және өткізуге қатысу;
- АЭС салу үшін орынды таңдау туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына бастама жасау;
- Қазақстанда атом электр станциясын салу үшін инженерлік ізденістер мен ТЭН әзірлеудің маркетингтік құнын айқындау;
- АЭС (вендор) үшін технологиялардың негізгі жеткізушісін таңдауда Қазақстан Республикасының Үкіметіне қолдау көрсету.

ӨНДІРІС ЖӘНЕ ӨНДІРУ

Уран өндірудегі әлемдік көшбасшылық

ЕЛДІҢ ҰЛТТЫҚ ОПЕРАТОРЫ
«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰАК» АҚ
(БҰДАН ӘРІ — ҚАЗАТОМӨ-
НЕРКӘСІП) УРАН МЕН ОНЫҢ
ТУЫНДЫЛАРЫН, АТОМ ЭЛЕКТР
СТАНЦИЯЛАРЫ ҮШІН ЯДРОЛЫҚ
ОТЫНДЫ, СОНДАЙ-АҚ
МАМАНДАҢДЫРЫЛҒАН
ЖАБДЫҚТАР МЕН ТЕХНОЛО-
ГИЯЛАРДЫ ЭКСПОРТТАУ МЕН
ИМПОРТТАУДА ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ДЕҢГЕЙДЕ МАҢЫЗДЫ ОРЫН
АЛАДЫ.

Қазақстан әлемдік көлемнің шамамен 39%-ын қамтамасыз ете отырып, уран өндіру бойынша жаһандық көшбасшы ретінде орнықты.

Қазатомөнеркәсіп әлемдегі табиғи уранның жетекші өндірушісі ретінде ерекшеленеді және аса маңызды ресурстық базалардың біріне басымдықпен қол жеткізе алады. Компания жерасты ұңғымалық шаймалау әдісіне жарамды уран кен орындарын пайдаланады, бұл экономикалық тұрғыдан тиімді және экологиялық тұрғыдан қауіпсіз

өндіру әдісі болып табылады. Бұл өндіруші активтерді пайдаланудың ұзақ мерзімімен қатар, Қазатомөнеркәсіпке уран өндірудің ең төмен құнының арқасында әлемдік нарықта көшбасшы позицияларды сақтап отыруға мүмкіндік береді.

2018 жылдың қараша айынан бастап Қазатомөнеркәсіптің акциялары «Астана» Халықаралық қаржы орталығының қор биржаларында және Лондон қор биржасында белсенді түрде саудаланады.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер, мың тонна:		
Уран өндіру көлемі	21,2	21,1
Уранды өткізу көлемі	16,4	18,1
Қаржылық көрсеткіштер¹⁶, млрд теңге:		
Түсім	1 001,2	1 434,6
Дивидендтер	227,4	200,9
Таза пайда	472,9	580,3
Операциялық пайда	455,9	680,8
Таза қарыз	-32	125,5
Төленген салықтардың көлемі	211	279,3
Тұрақты даму принципі		
Жазатайым оқиғалар	3	4
Жазатайым оқиғалардағы өлім	1	0

2023 жылдың қорытындысы бойынша уранның Қазақстаннан батыс елдеріне барлық жөнелтілімдерінің 64%-ы Транскаспий халықаралық көлік бағыты арқылы сәтті жүзеге асырылды, оны Компания 2018 жылдан бастап балама маршрут ретінде пайдаланады. Бұл Ресей Федерациясы арқылы маршруттың қол жетімсіздігінің ықтимал қауіпін жою мақсатында жасалды.

Компания Ресейге қарсы санкциялар жағдайын және олардың дайын өнімді Ресей

Федерациясының аумағы арқылы тасымалдауға ықтимал әсерін бақылауды жалғастыруда. Бүгінгі таңда бүкіл әлем бойынша Компанияның клиенттеріне дайын өнімді жеткізуге байланысты ешқандай шектеулер байқалмайды.

Қазатомөнеркәсіп ағымдағы жағдайды мұқият қадағалайды және тәуекелдерді барынша азайтуға және холдинг қызметінің үздіксіздігі мен тиімділігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін шешімдер қабылдауға дайын.

Бір жылдағы таза пайда

580

млрд теңге

Шоғырландырылған сату көлемі

18,069

млн тонна

КОМПАНИЯНЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ТҮСІМІ БІР ЖЫЛ ІШІНДЕ 1,4 ТРЛН ТЕҢГЕДЕН АСТЫ, БҰЛ АЛДЫҢҒЫ ЖЫЛДЫҢ КӨРСЕТКІШІНЕН 43%-ҒА АРТЫҚ, НЕГІЗІНЕН САТУДЫҢ ОРТАША БАҒАСЫНЫҢ ӨСУІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ.

ПЕРСПЕКТИВАЛАР

Қазба энергия тасымалдағыштары бағасының көтерілуінен және көмірқышқыл газының шығарындыларын азайту қажеттілігінен туындаған әлемдік энергетикалық дағдарысты ескере отырып, атом энергетикасын елдер тұрақты және экологиялық таза энергия көзі ретінде қарастыруда.

Энергетика секторындағы белсенділіктің артуы және геосаяси жағдаймен қоздырылатын атом станциялары нарығындағы өзгерістер жаһандық өндірушілерді тоқтатылған қуаттарды жаңартуға және жаңа өндірістік қуаттарды іске қосуға ынталандырады.

Осы үрдістерді көрсете отырып, Қазатомөнеркәсіп 2023 жылы уранның спот бағасының оң динамикасының арқасында жақсы нәтижелер көрсетуде. Компанияның шоғырландырылған түсімі бір жыл ішінде 1,4 трлн теңгеден асты, бұл алдыңғы жылдың көрсеткішінен 43%-ға артық, негізінен сатудың орташа бағасының өсуіне байланысты.

Операциялық пайда 681 млрд теңгеге жетіп, 2022 жылмен салыстырғанда 49%-ға ұлғайып, сатудың орташа бағасының өсуін көрсетті. Бір жылдағы таза пайда 580 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 23%-ға артық.

Өндірістік көлемдер өткен жылдың деңгейінде дерлік қалды, 1%-ға қысқарып, 100% негізде 21,112 млн тоннаны құрады. Сонымен қатар, шоғырландырылған сату көлемі 2022 жылмен салыстырғанда 10%-ға артып, 18,069 млн тоннаға жетті.

Уранның спот бағасының айтарлықтай өсуі сонымен қатар орташа сату бағасының бір килограмм уран үшін 65,344 теңгеге (U₃O₈ фунты үшін 55,09 АҚШ доллары) дейін өсуіне ықпал етті, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 27%-ға жоғары.

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЯДРОЛЫҚ ОТЫНДЫ ЖЕТКІЗУ

2023 жылы «Үлба-ТВС» ЖШС құрамында 130 тоннадан астам төмен байытылған уран бар жылу бөлетін жинақтардың (бұдан әрі – ЖБЖ) төрт партиясын жеткізуді сәтті жүзеге асырды. Барлық жеткізілген ЖБЖ қабылдау бақылауынан өтті және оны ҚХР-дағы атом электр станциясы қабылдады. ЖБЖ зауытының өнімі ҚХР-да CGNPC атом электр станциясы үшін 2040 жылға дейін жеткізілетініне кепілдік беріледі. 2024 жылы жоба жылына 200 тонна төмен байытылған уран көлемінде ЖБЖ дайындау бойынша жобалық қуатқа шығады деп күтілуде.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Қазатомөнеркәсіп өз қызметін жүзеге асыру кезінде тұрақты даму мәселелеріне ерекше назар аударады.

2023 жылы Компанияда Компанияның Директорлар Кеңесі бекіткен «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-ның 2023-2030 жылдарға арналған тұрақты даму саласындағы бағдарламасы әзірленді.

Экологиялық тұрақтылықты ілгерілету шеңберінде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ радиоактивті қалдықтармен жұмыс істеудің 2023-2030 жылдарға арналған бағдарламасы бекітілді, ол топтың бірыңғай саясатын және радиоактивті қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы орта мерзімді кезеңге кешенді тәсілді айқындайды. 2023 жылдың қазан айында Компанияның Директорлар кеңесі «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ Су ресурстарын басқарудың 2023-2030 жылдарға арналған стратегиясын бекітті.

2023 жылғы желтоқсанда Corporate Sustainability Assessment сауалнамасы негізінде S&P Global Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі Қазатомөнеркәсіпті өткен жылғы бағалау деңгейінде бағалады. 2023 жылы Қазатомөнеркәсіп алғаш рет CDP («Carbon Disclosure Project») климаттық рейтингі шеңберінде «Климаттың өзгеруі» («Climate Change») бағыты бойынша деректерді ашып, өзінің алғашқы

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

КОМПАНИЯ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ӘЛ-АУҚАТЫ

климаттық рейтингін «В» («басқару») деңгейінде алды.

Компания өз қызметкерлерінің денсаулығын, мүдделерін қорғауға және ынталандыруға барынша күш салады. Қазатомөнеркәсіп кәсіпорындардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеуге арналған шығыстарды ұлғайтты, Компания қатысатын өңірлердің дамуы мен өсуін белсенді қолдайды, әлеуметтік маңызы бар жобаларды қаржыландырады, сондай-ақ жергілікті халықтың әл-ауқатын жақсартуға үлес қосады.

2023 жылы жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес холдинг кәсіпорындары қатысатын өңірлерді дамытуға 2,264 млрд теңге бағыттады. Бұдан басқа, атом холдингінің кәсіпорындары 2023 жылы қатысатын өңірлерде бірқатар әлеуметтік маңызды жобаларға бастамашылық жасады, олардың ішінде мәдениет үйінің құрылысын қаржыландыру, балалардың ойын және спорт алаңдарын салу, оқу жабдықтарын сатып алу, елді мекендерді әбәттандіру, халықтың әлеуметтік осал топтарына төмендегідей қаржылық көмек көрсету: көмір, азық-түлік себеттерін, мектеп керек-жарақтарын, жаңа жылдық сыйлықтарды, сондай-ақ жалпы сомасы 580 млн теңгеден астам бірқатар басқа да әлеуметтік маңызы бар бастамаларды сатып алу.

Компанияның басты басымдықтарының бірі жұмыскерлерінің әл-ауқатына қамқорлық жасау болып табылады. Компания әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз етуге және еңбек ұжымдарында төрт аспект бойынша қолайлы моральдық-психологиялық ахуал құруға бағытталған іс-шаралар кешенін іске асырады: физикалық әл-ауқат және СӨС, менталдық әл-ауқат, қаржылық әл-ауқат, мансаптық және әлеуметтік әл-ауқат.

Қаржылық әл-ауқат шеңберінде, жұмыскерлердің отбасыларын қолдау, жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелерін балалардың тұлғалық дамуы және олардың атом саласына деген қызығушылығы үшін қолайлы жағдайлар жасау арқылы Компанияның құндылықтарын түсінуге тарту мақсатында 2023 жылы «IQanat High School of Burabay» жазғы білім беру лагері ұйымдастырылды.

Менталдық әл-ауқатты арттыру мақсатында корпоративтік психологтың жұмысы жүзеге асырылады.

Дене саулығы мен СӨС дамыту шеңберінде «Nomad time» ұлттық спорт түрлері бойынша жарыстар және Kazatomprom марафоны сияқты ауқымды іс-шаралар ұйымдастырылды. «Салауатты жүрек күндері» акциясы іске асырылды.

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

6.

ҚОСЫМШАЛАР

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Қазатомөнеркәсіп қауіпсіздік саласына инвестициясын айтарлықтай арттырды және еңбекті қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік бағдарламаларына

12,47

млрд теңге жұмсады

Өрт қауіпсіздігі шығындары шамамен

1,3

млрд теңге

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК

Қазатомөнеркәсіп үшін өндірістік қауіпсіздік сөзсіз басымдық болды және болып қала береді. Соңғы жылдардағы көрсеткіштер өндірістік жарақаттар санының тұрақты төмендеуін растайды, бұл еңбек жағдайларының үнемі жақсарғанын және қауіпсіздік деңгейінің жоғарылағанын көрсетеді.

Өндіріс ұлттық және халықаралық стандарттарға қатаң сәйкес жүргізіледі, бұл ретте жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі шаралар кешенді іске асырылады және барлық қызметкерлер мен басқарушы құрам арасында қауіпсіздік мәдениеті үнемі жетілдіріліп отырады.

2023 жылы қабылданған өндірістік қауіпсіздік шаралары бақыланбайтын жарылыстарды, қауіпті заттардың шығарындыларын немесе Қазатомөнеркәсіп кәсіпорындарындағы ғимараттардың қирауын қоса алғанда, елеулі өнеркәсіптік авариялардың алдын алуға мүмкіндік берді. 2023 жылы Қазатомөнеркәсіп еңбекті қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі бағдарламаларға 12,47 млрд теңге жұмсап, қауіпсіздікке өз инвестицияларын едәуір ұлғайтты, бұл өткен жылмен салыстырғанда 4,39 млрд теңгеге артық. Айта кету керек, есепті жылы бұл сома өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге шамамен 1,3 млрд теңге көлемінде шығындарды қамтиды.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

Қазатомөнеркәсіптің 2024 жылға арналған жоспарлары нарыққа бағдарланған стратегияға сәйкес келеді. Компания өндіруші активтердің көпшілігінің уран өндіру деңгейі жер қойнауын пайдалануға арналған Келісімшарттардың -20% деңгейінде болады деп күтеді және Компания жер қойнауын пайдалануға арналған Келісімшарттарға сәйкес өндіру көлемі бойынша міндеттемелерді бұзу фактілерін болдырмау үшін бар күшін салады. Бірақ жаңадан іске қосылатын кен орындарына/учаскелерге жер қойнауын пайдалану құқығына ие кәсіпорындарда жерүсті кешені мен инфрақұрылымның құрылыс жұмыстарының кешігуіне байланысты келісімшарттық міндеттемелердің өндіру деңгейінің 20%-дан астамына төмендеу қаупі бар.

2024 жылы уран өндіру көлемі 21 000-нан 22 500 тоннаға дейін болады деп күтілуде, ал шоғырландырылған сату көлемі 15 000-нан 16 500 тоннаға дейін болады деп болжануда. Компанияның қаржылық нәтижелеріне логистикалық қиындықтарды, Қазақстан Республикасының салық заңнамасындағы өзгерістерді және әлеуметтік аударымдардағы ықтимал өзгерістерді қоса алғанда, әртүрлі факторлар әсер етуі мүмкін.

Тау-кен металлургия өнеркәсібі

2009 ЖЫЛЫ НЕГІЗІ ҚАЛАНҒАН «ТАУ-КЕН САМҰРЫҚ» ҰЛТТЫҚ ТАУ-КЕН КОМПАНИЯСЫ» АҚ (БҰДАН ӘРІ — ТАУ-КЕН САМҰРЫҚ) ТІГІНЕН ИНТЕГРАЦИЯЛАНҒАН КОМПАНИЯ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ, ОНЫҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТІ — МЕМЛЕКЕТТІҢ ТАУ-КЕН МЕТАЛЛУРГИЯ ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК АКТИВТЕРІН БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ҰСТАНЫМДАРЫН КҮШЕЙТУ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ МИНЕРАЛДЫҚ-ШИКИЗАТ КЕШЕНІН ДАМУ.

Алтын өндіру –

52,2

ТОННА

ЖАҢА ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

2023 жылдың желтоқсанында Директорлар кеңесі Компанияның 2024-2033 жылдарға арналған Даму стратегиясын мақұлдап, келесі стратегиялық бағыттарды атап өтті:

- ◆ Компанияның инвестициялық тартымдылығын арттыру мақсатында тау-кен саласын кешенді дамыту.
- ◆ Активтердің сапалы портфельін қалыптастыру үшін портфельді тиімді басқару.
- ◆ ESG қағидаттарын енгізуге және сақтауға бағытталған тұрақты даму.

Компания жетекші халықаралық серіктестер мен инновациялық технологияларды тарта отырып, елдің жер қойнауының әлеуетін барынша ашуға ұмтылады. 2023 жылға қарай Тау-Кен Самұрық өзін әлемдік тау-кен аренасында сенімді серіктес ретінде көреді.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер, тонна:		
Алтын өндіру көлемі	55,6	52,2
Күміс өндіру көлемі	8,3	5,2
Алтынды өткізу көлемі	55,6	48,7
Күмісті өткізу көлемі	4,3	9,1
Қаржылық көрсеткіштер¹⁷, млрд теңге:		
Түсім	947	816
Дивидендтер	89	-
Таза пайда	-16,9	-47,3
Шығындар	976	817
Операциялық пайда	1,1	-1,1
Таза қарыз	55	83
Төленген салықтардың көлемі	2,7	1,6
Төленген табыс салығы	1	0,7
Өзге салықтар мен төлемдер	1,7	0,9
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, тонна	189,9	127,62
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	416	379
Жазатайым оқиғалар	1	0
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

2023 жылы Тау-Кен Самұрық қолданыстағы геологиялық барлау, өндіру және металлургия жобаларын іске асыруды жалғастырды. Бұдан басқа, 2023 жылы мемлекеттік органдарда ҚР Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» РММ-ден «Қазгеология» АҚ акцияларының 100% пакетін «Самұрық-Қазына» АҚ-ға кейінен Тау-Кен Самұрыққа берумен тіркеу аяқталды.

«ТАУ-КЕН АЛТЫН» ЖШС-ДЕ 10 ЖЫЛ МІНСІЗ ЖҰМЫС ІСТЕУ

Зауыттың 10 жылдық мерейтойына арналған салтанатты іс-шара 2023 жылдың 13 шілдесінде өтті. «Тау-Кен Алтын» ЖШС аффиная зауыты (бұдан әрі — Тау-Кен Алтын) аймақ мемлекеттері басшыларының V консультативтік кездесуіне орайластырылған «ЭКСПО Орталық Азия — 2023» көрмесіне қатысты.

Тау-Кен Алтын «Металдар мен қорытпалар. Қазақстан» II Халықаралық металлургиялық саммитіне де қатысты. Онда сала көшбасшылары тәжірибе алмасу және

өнеркәсіпті дамытудың қазіргі заманғы үрдістерін талқылау үшін жиналды. Саммит аясында зауыт өкілдері күмістің вакуумдық дистилляциясы технологиясы туралы, сондай-ақ қолданылатын жабдықтың ерекшеліктері туралы егжей-тегжейлі айтып берді.

Сонымен қатар, Тау-Кен Алтын жыл сайын 15 тоннаға дейін қатты қалдықтарды, соның ішінде қождар мен термиялық өңдеу қалдықтарын өңдеуге қабілетті жаңа өндірістік қалдықтарды қайта өңдеу цехын іске қосты.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

ТАУ-КЕН САМҰРЫҚ ЖӘНЕ D MINERAL KEЙІННЕН ГЕОЛОГИЯЛЫҚ БАРЛАУ ЛИЦЕНЗИЯЛАРЫН АЛУ ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫН ҚҰРУ МАҚСАТЫНДА ПЕРСПЕКТИВАЛЫ АЛАҢДАРДЫ ІЗДЕУ ЖӘНЕ ЗЕРТТЕУ ТУРАЛЫ TERMS SHEET-КЕ ҚОЛ ҚОЙДЫ. ТАУ-КЕН САМҰРЫҚ СОНЫМЕН ҚАТАР ҚЫТАЙЛЫҚ ZIJIN MINING КОМПАНИЯСЫМЕН ӨЗАРА ТҮСІНІСТІК ТУРАЛЫ МЕМОРАНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙДЫ.

Бұдан басқа, Тау-Кен Самұрық және Еуропалық қайта құру және даму банкі (бұдан әрі — ЕҚДБ) Еуропалық комиссияның қатысуымен Тау-кен секторын жаңғырту және оның инвестициялық тартымдылығын арттыру жөніндегі күш-жігерді шоғырландыруға бағытталған өзара түсіністік туралы Меморандумға қол қойды.

Тау-Кен Самұрық, Еуропалық комиссия және ЕҚДБ «Шикізат жобаларын техникалық қолдау жөніндегі ниет туралы мәлімдемеге» қол қойды. Брюссельдегі Шикізат апталығына қатысу кезінде қол қойылған осы құжатқа сәйкес, ЕО және ЕҚДБ екі жоба бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге 400 000 еуро көлемінде грант бөледі: Арал теңізінің сорынан литий алу және Жоғарғы Қайрақты вольфрам кен орнын игеру.

ЕЛДІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ИНДУСТРИЯЛЫҚ ДАМУЫНА ЖӘНЕ 2023 ЖЫЛЫ ІСКЕ АСЫРЫЛҒАН ІРІ ЖОБАЛАРҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

Discovery Ventures Kazakhstan Ltd (Discovery) компаниясымен ынтымақтастық

2022 жылдан бастап Тау-Кен Самұрық және Discovery Тау-Кен Самұрық 20%, ал Discovery 80% үлесін иелік ететін полиметалл кен орындарын іздеу мақсатында бірлескен геологиялық барлау жобасын жүзеге асыруда. Discovery мыс кендерін барлауға және ресурстарды дамытуға маманданған британиялық East Star Resources PLS компаниясының қазақстандық кіші компаниясы, еншілес ұйымы болып табылады.

2023 жылы тарихи есептер мен 2022 жылғы аэроэлектроманниттік түсірілім нәтижелеріне сәйкес қызығушылық тудыратын учаскелерді одан әрі зерттеу үшін ауқымды камералық жұмыстар жүргізілді. Лицензияланған учаскелерде топырақ сынақтарын алуды және учаскелерді геофизикалық түсіруді қоса алғанда, қосымша геологиялық жұмыстар аяқталды. Жұмыс қорытындысы бойынша үш лицензия бойынша учаскелерді одан әрі зерделеу туралы шешім қабылданды.

2024 жылы бұрғылау жұмыстарын жалғастыру жоспарланған.

Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş. компаниясымен ынтымақтастық (бұдан әрі – Esan)

2022 жылдан бастап Тау-Кен Самұрық және Çalık Holding құрамына кіретін Esan түрік тау-кен компаниясы мыс кен орындарын іздеуге бағытталған бірлескен геологиялық барлау жобасын жүзеге асыруда. Тау-Кен жобасы аясында Самұрық 20% үлеске ие, ал Esan 80% үлеске ие.

2023 жылдың екінші тоқсанында Ақтөбе облысының аумағында бағаналы бұрғылау жұмыстары басталды. «Геологический», «Әулиесай» және «Миляша» лицензиялық учаскелерінде осы учаскелердің келешегін бағалау үшін жалпы көлемі 6 796,3 кума метр болатын 22 ұңғыма бұрғыланды.

2023 жылдың үшінші тоқсанында аномалияларды анықтау мақсатында геофизикалық зерттеулер жұмыстары басталды. «Геологический» және «Миляша» учаскелерінде ұзындығы 33,4 кума километр геофизикалық түсірілім сұлбасы әзірленді.

2023 жылдың қыркүйегінде Компания Ақтөбе облысында барлауға қосымша екі лицензия алды. Сонымен қатар талдау үшін 1087 топырақ сынақтары алынды.

2024 жылға мыс кен орындарын іздеу және жаңа лицензиялар алу бойынша геологиялық барлау жұмыстарын жалғастыру жоспарланған.

Fortescue Metals Group Ltd (Fortescue) компаниясымен ынтымақтастық

2020 жылдан бастап Тау-Кен Самұрық темір кені өнеркәсібіндегі әлемдік көшбасшы Fortescue компаниясымен бірлесіп мыс кен орындарын іздеу мақсатында геологиялық барлау жобасын іске асыруда. Fortescue өндірістің жоғары мәдениеті, инновациясы және әлемдік деңгейдегі инфрақұрылымды дамытуы үшін танылды, әсіресе Батыс Австралиядағы Пилбара тау-кен өнеркәсібінде. Тау-Кен Самұрық жобадағы 20% үлеске ие, дәл сол уақытта Fortescue 80%-ын бақылайды. Бұл жоба айтарлықтай әлеуметтік-экономикалық үлес қосады, соның ішінде жұмыс орындарын құру және салық аударымдары.

2023 жылы келесі геологиялық барлау жұмыстары жалғасты:

- «Жезді-1,2,3» лицензиялары бойынша барлау туралы тарихи есептерді цифрландыру және талдау, кейіннен орындар бойынша дерекқорды құру.
- 2021-2022 жылдардағы бұрғылау жұмыстарының нәтижелері бойынша алынған деректердің корреляциясын тексеру.
- Тарихи есептерді талдау және алынған далалық деректерді түсіндіру, сондай-ақ бұрғылау ұңғымалары бойынша дерекқорды нақтылау.

2024 жылға мыс кен орындарын іздеу бойынша геологиялық барлау жұмыстарын жалғастыру жоспарланған.

2023 ЖЫЛДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ESG БАСТАМАЛАРЫ

2023 жылғы желтоқсанда Компанияның 2024-2033 жылдарға арналған Даму стратегиясы бекітілді, оның ішінде маңызды мақсат – ESG қағидаттарын енгізу. Стратегияның негізгі міндеті – таза көміртегі ізін 10% төмендету және экологиялық таза, энергияны үнемдейтін және төмен көміртекті жобаларды жүзеге асыруға ықпал ететін тиісті ESG рейтингін алу.

Сонымен қатар, сол айда кадрлық басқару жүйесіне ішкі аудит жүргізілді. Компания тарихында алғаш рет 2022 жылғы жылдық есеп үшін тұрақты даму көрсеткіштерін верификациядан өткізу рәсімі орындалды. Өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесі әзірленді және ESG рейтингін алу үшін жол картасы жасалды.

2023 жылдың қазан айында Тау-Кен Алтында өзінің қатты өндірістік қалдықтарын қайта өңдеу цехы сәтті іске қосылды. Сондай-ақ, осы кәсіпорында экология және еңбекті қорғау салаларындағы бизнес-процестер автоматтандырылып, «Aspens қауіпсіз өндірісі» цифрлық платформасы енгізілді.

Сонымен қатар, Компания өзінің бизнес-процестерін халықаралық стандартқа сәйкес келтірумен белсенді айналысты, бұл ISO 37001:2016 – парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі сертификатын алумен расталады. 2023 жылы Компанияның бизнесті адал және жауапкершілікпен жүргізу қағидаттарына берілгендігін көрсететін Іскерлік этика кодексі бойынша оқыту жүргізілді.

ӘЛЕУМЕТТІК ӘЛ-АУҚАТ

Еншілес ұйымдардың Бақылау Кеңестеріндегі әйелдердің үлесі 30%-ға дейін ұлғайтылды. Тау-Кен Самұрық пен Халықаралық бағдарламалар орталығы арасында ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды. Құжат тау-кен компаниясының кадрлық қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған бірлескен қызметті реттейді.

«ШалқияЦинк ЛТД» АҚ өндірістік алаңында шахтадағы өртті оқшаулау және жою, сондай-ақ қызметкерді жер бетіне шұғыл эвакуациялау бойынша оқу-жаттығулар өткізілді. Оқу-жаттығу барысында төтенше жағдайлар туындаған жағдайда авариялық-құтқару қызметтері мен қызметкерлердің бірлескен іс-қимыл алгоритмдері тексерілді. Оқу-жаттығу сабағына «ШалқияЦинк» және мердігер ұйымдардың: «КӘАҚҚ РОШ» ЖШС, «Kingka Mining Construction» ЖШС, «Sherif-H» ЖШС авариялық-құтқару қызметінің филиалдарының қызметкерлері, сондай-ақ мүдделі мемлекеттік органдардың, Тау-Кен Самұрық және «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері қатысты.

Тау-Кен Самұрық компаниялар тобының Жастар істері жөніндегі кеңесі құрылды. 2023 жылдың қазан айында Компания тобының Жас мамандар кеңесінің бірінші форумы өтті, оның шеңберінде салынып жатқан өндірістерді кадрлармен қамтамасыз ету, жас қызметкерлердің мүдделеріне өкілдік ету, жастардың компаниялар басшылығымен өзара іс-қимылы, сондай-ақ «ШалқияЦинк ЛТД» АҚ кеніші шахтасының бірінші горизонтындағы кеншілердің жұмысымен танысу сияқты жастар саясатының өзекті мәселелері талқыланды. «ШалқияЦинк ЛТД» АҚ бас маркшейдері Қасымхан Тілеубеков «Үздік маман» байқауының финалисті деп жарияланды.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

- Жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі проактивті құралдарды дамыту және енгізу;
- Баскелестік ортаға беру шеңберінде «Тау-Кен Темір» ЖШС және «Silicon mining» ЖШС иеліктен шығару жөніндегі мәмілені аяқтау;
- Тазартылған алтын өндіру көлемін орындау;
- Тау-кен секторындағы жобаларды іске асыру үшін серіктестерді тарту;
- Геологиялық барлау жобаларын іске асыру;
- Компанияның 2024-2025 жылдарға арналған даму стратегиясын іске асыру жөніндегі жол картасын орындау;
- 2025 жылы ESG рейтингін алу бойынша бірыңғай жол картасында көзделген іс-шараларды орындау.

КӨЛІК ЖӘНЕ ЛОГИСТИКА

Жолаушылар тасымалын дамыту

2002 ЖЫЛЫ НЕГІЗІ ҚАЛАНҒАН «ЭЙР АСТАНА» АҚ (БҰДАН ӘРИ-ЭЙР АСТАНА, ТОП) КІРІСТЕРІ МЕН ФЛОТ МӨЛШЕРІ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАННЫҢ ІРІ АВИАКОМПАНИЯСЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

2023 жылдың аяғында Top пайдаланатын әуе кемелерінің саны

49

әуе кемелер

2023 жылы Директорлар кеңесі FlyArystan компаниясы үшін пайдаланушының жеке сертификатын (AOC) алуды мақұлдады және қыркүйек айында оның болашағына қатысты бірқатар шешімдер қабылдады: FlyArystan Эйр Астанаға 100% тиесілі жеке заңды тұлға болды және «FlyArystan» АҚ болып өзгертілді.

Осылайша, 2023 жылдың соңында Top ішкі, өңірлік және халықаралық бағыттар бойын-

ша тұрақты, тікелей және транзиттік, қысқа және ұзақ мерзімді авиатасымалдарды қамтамасыз ете отырып, 91 бағыт бойынша ұшуларды орындады. Top Қазақстанда және көрші елдерде ұтқырлықтың өсіп келе жатқан деңгейін пайдалану үшін өсіп келе жатқан нарықтарда маршруттық байланыстар желісін ұсынады. 2023 жылдың аяғында Top 43 бағыт бойынша 91 ішкі және халықаралық бағыттарға қызмет көрсететін 49 ұшақты басқарды.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жолаушылар ағыны, млн	7,4	8,1
ӘК жүктеу коэффициенті, %	83	83
Рейстерді уақтылы орындау көрсеткіші, %	74	79
Қаржылық көрсеткіштер¹⁸, млрд теңге:		
Түсім	478,0	535,2
Дивидендтер	7,5	0
Таза пайда	37,6	30,7
Операциялық пайда	70,1	61,3
Тұрақты даму принципі		
ПГ шығарындыларының қарқындылығы (кресло-километрге тонна CO ₂)	0,064	0,063
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	8,15	11,79
Жазатайым оқиғалар	17	29
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

НАРЫҚҚА ШОЛУ

ЖОЛАУШЫЛАР МЕН ЖҮКТЕРДІҢ ӘУЕ ТАСЫМАЛЫ ЖАҒАНДЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУМЕН ТЫҒЫЗ БАЙЛАНЫСТЫ.

2023 жылы халықаралық әуе көлігі желісі пандемияға дейінгі деңгейден

89,5%

дейін

Ресейге және одан ұшуға соңғы шектеулер де кері әсерін тигізді, бірақ Қытайға нарықтың ашылуы қазірдің өзінде оң әсер етуде. 2023 жылы халықаралық әуе көлігі желісі пандемияға дейінгі деңгейден 89,5%-ға дейін, ал ішкі желі 97,5%-ға дейін қалпына келді, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 12 пайыздық тармаққа жоғары. 2024 жылы жағдай жақсарды деп күтілуде.

Демалыс сапарлары маусымдықпен тығыз байланысты, әсіресе Еуропада айқын көрінді, ол 2023 жылдың жазында ауаға шыққысы келетін көптеген жолаушыларға дайын болмады. 2019 жылы демалыс маусымында сұранысты 50%-ға арттыру жоспарланды. 2023 жылы сұраныстың 65%-ға дейін өсуі жолаушыларда да, қызметкерлерде де кідірістер мен наразылықтарды тудырды. Бірақ, мысалы, Солтүстік Америкада салдары соншалықты экстремалды болмады, өйткені қысқа қашықтыққа курорттық бағыттарға рейстер жыл бойы орындалады.

Бұл мәселенің шешімі жоғары маусымдық ауытқуларға икемділік пен бейімделу болуы керек. Кейбір авиакомпаниялар экипажды даярлауды және қызметкерлердің жыл сайынғы демалысын ең жоғары емес кезеңдерге ауыстыру бойынша қадамдар жасады. Осыны ескере отырып, техникалық қызмет көрсету бағдарламалары түзетілді. Жолаушыларды рейстерге өз бетінше тіркеу сияқты автоматтандырылған процестерді көбірек пайдалану жүктемесін азайтуға көмектеседі. Екінші жағынан, қыста жағажай демалысы бағыттарының санын анықтау және көбейту, сондай-ақ MICE санатындағы коммерциялық және халықаралық келісімшарттарды іздеу (кездесулер, ынталандырулар, конференциялар мен көрмелер) төмен сұраныс кезеңдерінде кірісті арттыруы мүмкін.

¹⁸ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АВИАЦИЯЛЫҚ НАРЫҚ

Қазақстанда 20 әуежай бар, оның 18-і халықаралық коммерциялық рейстер үшін ашық. Мемлекеттік-жекешелік әріптестікке жататын Ақтау халықаралық әуежайын қоспағанда, әуежайлар мемлекеттік немесе жеке меншікте болады.

Қазақстанның авиациялық әкімшілігінің (ААК) деректері бойынша Қазақстанның азаматтық әуе кемелерінің тізілімінде 920 бірлік бар, оның 17% — ы авиалайнерлер болып табылады.

ААК тіркелген қазақстандық операторлардың саны 2023 жылы 53-ті құрады. Эйр Астана ЕО елдеріне ұшуға рұқсат етілген жеті авиакомпанияның бірі болып табылады. Басқа операторлар-Comlux, Prime Aviation, FlyJet.kz, KazAirJet, Jupiter Jet және SCAT. Ішкі рейстерді алты авиакомпания орындайды: Эйр Астана, FlyArystan, SCAT, Qazaq Air, Southern Sky және Zhetysu.

Қазақстан 2023 жылы авиатасымалдау мүмкіндіктерін дамытуды жалғастырды. Азаматтық авиация комитеті 2-3 жыл ішінде Еуропалық басқару моделін қабылдауға ниет білдіріп, өз саласын реформалауда.

Осы жұмыс шеңберінде ААК-қа саланың бақылау-қадағалау функциялары, тиімділікті арттыру және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін жауапкершілік жүктелген.

Қазақстан үкіметі халықаралық рейстердің санын ұлғайтуға ниетті және жаңа шетелдік авиатасымалдаушыларды тарту үшін ашық аспан саясатын іске асыруды жалғастыруда. Атап айтқанда, көктемде және жазда Дохаға (Катар), Анкараға (Түркия), Мединаға (Сауд Арабиясы), Бакуге (Әзірбайжан) және Душанбеге (Тәжікстан) рейстер қосылды. Сонымен қатар, Астана, Алматы, Ақтау, Түркістан және Атыраудан Ыстамбұлға, Астана мен Алматыдан Антальяға, Алматыдан Баку, Тбилиси, Пхукет және Малеге рейстер саны артады.

Эйр Астана 2023 жылдың қыркүйегінде аптасына екі рет Тель-Авивке рейстерді бастады, бірақ аймақтағы қақтығыстарға байланысты ашылғаннан кейін бір айдан кейін оларды тоқтатуға мәжбүр болды.

ІШКІ НАРЫҚ

Flyarystan іске қосылуы Қазақстанның ішкі нарығына үлкен әсер етті (пандемияға дейін, пандемия кезінде және одан кейін), сондай-ақ авиатасымалдардың ортақ нарығын тез қалпына келтіруге ықпал етті. Бүгінгі таңда Қазақстан нарығы әлемдегі ең жылдам дамып келе жатқан ішкі нарық болып табылады.

Соңғы бес жылда ішкі тасымалдардың негізгі өсімін Flyarystan компаниясы қамтамасыз етті, оның үлесіне 2023 жылы Қазақстандағы ішкі тасымалдардың 37%-ы тиесілі болды. Эйр Астана компаниясының 30% үлесімен ұшастыра отырып, Топқа барлық ішкі нарықтың 67%-ы тиесілі.

FlyArystan қызметі басталғаннан бері Қазақстанның негізгі екі әуежайында — Алматыда (ірі әуежай) және Астанада — ішкі жолаушылардың өсуі байқалды, бұл жалпы алғанда 70%-ға жуық. Астана әуежайы осы көлемнің шамамен 5% - құраса, Алматы әуежайының ішкі жолаушылар саны 2018 жылғы 2,8 млн-нан 2023 жылы 5 млн-ға дейін өсті.

ЖҮК ТАСЫМАЛЫ. БҮКІЛӘЛЕМДІК ШОЛУ

2022 ЖЫЛЫ БАЙҚАЛҒАН ӘУЕ ЖҮКТЕРІНЕ ӘЛЕМДІК СҰРАНЫСТЫҢ ТӨМЕНДЕУІ 2023 ЖЫЛДЫҢ КӨП БӨЛІГІНДЕ ЖАЛҒАСТЫ.

Шекті тонна-километрмен (ШТК) өлшенген жалпы жүк көтергіштігі

11,3%
өсті

Проблемалар негізінен өзгеріссіз қалды: жаһандық экономика мен саудадағы депрессия, әлемдегі геосаяси жағдай, негізгі нарықтарда жоғары болып қалатын инфляция және мұнайдың әлемдік бағасының өсуі. Төртінші тоқсанда бұған Қызыл теңіз аймағында шиеленіс қосылды, оның салдары әлі толық көрінбеді.

2023 жылы пандемияның соңғы көріністерінің бірі жүк тасымалы үшін уақытша түрлендірілген жолаушылар ұшақтарын (жартылай жүк кемелері деп аталады) пайдалануды біртіндеп тоқтату болды, өйткені олар қайта конфигурацияланып, әдеттегі жолаушылар тасымалына қайтарылды. Соңғы екі жылда жаһандық жүк көтергіштігі айтарлықтай өсті, өйткені халықаралық жолаушылар рейстері қайта жанданды және кесте экспоненциалды түрде кеңейді, бұл жолаушылар ұшақтарының жүк қоймасында жүктерді тасымалдау мүмкіндіктерін ашады. Шекті тонна-километрмен (ШТК) өлшенген жалпы жүк көтергіштігі 2022 жылмен салыстырғанда 11,3%-ға өсті және пандемияға дейінгі деңгеймен салыстырғанда 2,5%-ға өсті. Жолаушылар әуе кемелерінің жүк бөлімдері ШТК-ның 49% құрады, бұл 2020 жылғы 20%-дан ай-

тарлықтай өсуді көрсетеді. Тасымалдаудың бұл түрі мамандандырылған жүк ұшақтарынан нарық үлесін алуды жалғастыруда.

Жүк бөлімдерінің сыйымдылығының бұл елеулі ұлғаюы жүктерді тиеу коэффициенттеріне (ЖТК) теріс әсер етті, бұл жүк тасымалдарынан түсетін кірістерге және авиакомпаниялардың рентабельділігіне әсер етті. Жыл ішінде төмендей отырып, ЖТК көрсеткіші жылды әлем бойынша орташа мәнмен 44% — бен аяқтады, дегенмен Халықаралық маршруттарда ол 49,9%-ға жетті, бұл 2019 жылғы деңгейден 0,8%-ға жоғары. Саладағы сұраныс пен ұсыныс балансының көрсеткіші бола отырып, ол пандемияға дейінгі деңгейде жолаушылар мен жүктердің санын қалыпқа келтіргеннен кейін тұрақтануы керек.

2023 жылы Эйр Астана Тобының жүк айналымының өсуі негізінен Қытай, Корея және БАӘ-ден Қазақстанға дейінгі маршруттарда орын алды. Өсім 2023 жылы орналас-тырылған қуаттың өсуіне сәйкес келді. Түркиядан келетін жүк көлеміне экономикалық өсудің баяулауы және тар денелі ұшақтардың шектеулі жүк көтергіштігі әсер етті.

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР

ӘУЕ КЕМЕЛЕРІ ПАРКІ

ЭЙР АСТАНА-НЫҢ ЖОЛАУШЫЛАРДЫҢ БОЛАШАҚ ӨТКІЗУ ҚАБІЛЕТІ МЕН ЖАЙЛЫЛЫҒЫНА ҚАТЫСТЫ ЖОСПАРЛАРЫ СТРАТЕГИЯНЫҢ БАРЛЫҚ ҮШ БАҒЫТЫН ҚОЗҒАЙТЫН ӘУЕ КЕМЕЛЕРІНІҢ ОТЫН ТИІМДІ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗ ПАРКІН КЕҢЕЙТУМЕН ЖӘНЕ ОҢАЙЛАТУМЕН ТЫҒЫЗ БАЙЛАНЫСТЫ: ӨСУ, ТИІМДІЛІК ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ СТАНДАРТТАР.

2023 жылы Топ ең жаңа ұшақтарды алды, қазан айында Airbus A321LR, және қараша айында Airbus A320neo. 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың әуе кемелері паркі 49 әуе кемесіне дейін өсті (2022 жылы — 43), оның ішінде Airbus A320 отбасының 41 тар денелі ұшағы, 5 тар денелі Embraer E190-E2 ұшағы және 3 кең денелі Boeing 767 ұшағы (бірыңғай пайдаланушы сертификаты (АОС) шеңберінде 31 ұшақты компания Эйр Астана және 18 — FlyArystan басқарады.

Жаңа, заманауи және тұрақты ұшақтар операциялық шығындар мен қоршаған ортаға әсерді азайтады. Мысалы, Airbus A320neo ұшақтар тобы отын шығынын 20%-ға дейін төмендетуді, CO₂ (NO_x) шығарындыларын 20%-ға азайтуды және A320ceo ұшақтары-

ның алдыңғы буынымен салыстырғанда шу деңгейін 50%-ға төмендетуді қамтамасыз ете алады. Соңғы жылдары және 2023 жылы толықтыруды ескере отырып, Топтың пайдаланылатын әуе кемелері паркінің орташа жасы қазір 5,3 жасты құрайды.

Жоспарланған қайтаруларды және әуе кемелерін одан әрі сатып алуды ескере отырып, Топ 2028 жылдың соңына қарай өз паркін 80 әуе кемесіне дейін ұлғайтуды жоспарлап отыр, бұл ретте Эйр Астана 46 ұшақты, ал FlyArystan — 34 ұшақты пайдаланатын болады. Бұл мақсатқа жету үшін 2024-2028 жылдар аралығында 48 ұшақты қосымша жеткізу қажет болады, ол үшін 2026 жылға қарай 22 операциялық лизинг шарты жасалды: 19 Airbus (11 A320neo және сегіз A321neo) және үш Boeing 787-9 Dreamliner.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ЖӘНЕ ЖӨНДЕУ

Астана Эйр инженерлік қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету департаментінде (ИТК) Алматы және Астана әуежайларында және Атырау, Ақтау және Шымкенттегі желілік техникалық қызмет көрсету станцияларында жұмыс істейтін шамамен 900 қызметкер бар. ИТК департаменті техникалық қызмет көрсету бойынша барлық жұмыстарға, техникалық қызметтерге, ұшақтарды қабылдауға/қайтаруға, жөндеу шеберханаларын қолдауға, инженерлік-консультациялық қызметтерді сатуға және Эйр Астана әуе кемелерінің бүкіл парк- салондарды жинауға, сондай-ақ инженерлік-техникалық мамандарды даярлауға жауапты (FlyArystan Эйр инженерлік қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету бойынша Эйр Астанаға барлық жұмыстарын тапсырады).

ИТК департаментінде ААК сертификаты және EASA Part 145 сертификаты бар, оның негізінде оған өз ұшақтарына желілік және негізгі техникалық қызмет көрсетуге рұқсат етіледі. Ұлттық авиациялық әкімшіліктің басқа сертификаттары және EASA part 145 бекітілген сертификаты негізінде Эйр Астана сонымен қатар Asiana, DHL, Air Arabia, VietJet, Jazeera Airways, Lufthansa, Qatar Airways, Wizz Air, Fly Dubai, Air China және Turkish Airlines сияқты

22-ден астам басқа халықаралық және отандық авиакомпанияларға техникалық қызмет көрсету қызметтерін ұсынады, сондай-ақ Qazaq Air және SCAT Airlines. Бұдан басқа, оқу академиясы EASA part 147 сертификатына сәйкес Эйр Астана және FlyArystan ұшақ паркінде қозғалтқыштардың әртүрлі конфигурациялары бар Airbus A320 отбасының әуе кемелеріне қызмет көрсету бойынша оқыту жүргізеді.

Топтың әуе кемелері паркін жеңілдету үшінші тарап мердігерлерін тартпай-ақ тиімді жоспарлы және жоспардан тыс техникалық қызмет көрсету мүмкіндіктерін тудырды. 2019 жылдан бастап Эйр Астана Алматы мен Астанадағы инженерлік базаларында C1-check және C2-check нысандары бойынша Airbus A320 ұшақтарының күрделілігі жоғары ұшақтарға техникалық қызмет көрсетуді дербес орындауға қабілетті Қазақстандағы алғашқы авиакомпания болды. 2023 жылдың соңында Эйр Астана C-check нысаны бойынша алғашқы алты жылдық техникалық қызмет көрсетуді сәтті аяқтағаннан кейін барлық C-check-ті Airbus A320 отбасының ұшақтарында, оның ішінде FlyArystan компаниясына тиесілі ұшақтарда орындайды. Алты жылдық техникалық қызмет көрсету өте күрделі: ол 20 күннен астам уақытты алды және EASA part

66 халықаралық сертификаттары мен лицензиялары бар жоғары білікті механиктер мен инженерлердің, оның ішінде Эйр Астана авиациялық техниктерін даярлау бағдарламасы бойынша оқудан өткен мамандардың 7 800 адам-сағаттық жұмысын талап етті. Авиакомпания жұмыстың осы түріне рұқсатты 2023 жылдың басында EASA халықаралық аудитінің қорытындысы бойынша алды. Топтың бағалауы бойынша, компания мамандарының күшімен C-check нысаны бойынша техникалық қызмет көрсету мүмкіндігі жыл сайын шамамен 3,0 млн доллар АҚШ үнемдеуге әкеледі және қазірдің өзінде ұшақтардың жерде болу уақытын 14-18%-ға қысқартуға мүмкіндік берді.

Топ әуе кемелері паркінің күтілетін кеңеюіне сәйкес техникалық қызмет көрсету мүмкіндіктерін кеңейтуді жоспарлап отыр. Ол үшін Астана әуежайындағы қолданыстағы ангар алаңын ұлғайту және екі Boeing 787 немесе бес Airbus A320 ұшағын бір уақытта орналастыру үшін Алматы әуежайында үлкенірек ангар салу қажет болады. C-check нысаны бойынша қызмет көрсету тәжірибесі жинақталғандықтан, Топ 2025 жылға қарай басқа әуе кемелерін пайдаланушыларға C-check тексерулерін ұсынуға ниетті.

2008 ЖЫЛДАН БАСТАП ТОП ЖЕРГІЛІКТІ БІЛІКТІ ҰШҚЫШТАРДЫҢ ҚАЖЕТТІЛІГІН ҚАНАҒАТТАНДЫРУ ҮШІН PILOT AB-INITIO CADET БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДА.

«ЭЙР АСТАНА» ОҚУ АКАДЕМИЯСЫ

Алматыда орналасқан Эйр Астана оқу академиясы топ қызметкерлерін оқытуға, қызметкерлердің пайдалану және жеке дағдыларын дамытуға, сондай-ақ ТМД елдеріндегі авиация саласының сыртқы тапсырыс берушілеріне қызмет көрсетуге арналған сараптама орталығын құру мақсатында құрылды. Бұл EASA Part 147 сертификаты бар Қазақстандағы жалғыз оқу орталығы, онда Part 147/145 стандарттары бойынша теориялық және практикалық оқыту жүргізіледі. Ұшуға дайындық орталығымен бірлесіп отырып (төменде қараңыз). Оқу академиясы операциялық дайындықтың барлық аспектілерін қамтамасыз етеді:

- Оқу академиясы халықаралық стандарттарға (ICAO, IATA және EASA 147/145) негізделген инженерлік қамтамасыз ету, жер үсті қызметі және бортық қызмет көрсету бойынша шамамен 79 бағдарламаны ұсынады, олар ААК аккредиттелген, сондықтан сыртқы ұйымдар үшін де қол жетімді.
- Астана әуежайында орналасқан жаңа ұшуды даярлау орталығы 2023 жылы пайдалануға берілді және L3 Harris Reality Seven A320 кешенді толық пилотажды тренажерінде оқытуға мүмкіндік береді. Бұл Қазақстанда бірінші болып табылады және жылына 7 000 сағаттық оқуға есептелген, бұл Топтың бағалауы бойынша ұшқыштардың сыртқы оқу орталықтарына бару уақытын шамамен 25%-ға қысқартады, бұл 1 000 адам-күннен асады. Сондай-ақ аэрозим стационарлық кабинасы бар тренажерларда процедуралық оқыту жүргізіледі, оларды аэробикалық тренажер қолдайды. Қазіргі уақытта Топ 2025 жылы екінші толық пилотаждық тренажер сатып алуды жоспарлап отыр.
- Оқу академиясындағы салондағы жетілдірілген қауіпсіздік жаттығулары Топтың Airbus ұшақтар паркіне экипаждарды бастапқы немесе үш жылдық даярлау үшін үшінші тарап жеткізушілерін тартпайтынын білдіреді. Ұшқыштар мен экипаж мүшелерін Германия мен Түркияға оқыту үшін жіберудің орнына A320 ұшақтары үшін Skycart ұсынған салоннан апаттық кету машинасын және Flame Aviation ұсынған шынайы өртке қарсы жаттығу машинасын пайдалану айтарлықтай үнемдеуді қамтамасыз етеді. Сондай-ақ, Топ болашақта Қазақстандағы басқа авиакомпаниялар үшін қауіпсіздік техникасы және төтенше жағдайлардағы іс-қимылдар бойынша оқыту жүргізуге ниетті.

- Жаңа капитандар үшін 2020 жылы ұшқыштар қауымдастығына арналған «оқыту/мансап нұсқалары» бағдарламасы аясында іске қосылған «Экипаж командирлеріне арналған көшбасшылық» ішкі капитан көшбасшылық бағдарламасы курсы тұрақты түрде өткізіледі.
- 2008 жылдан бастап Топ жергілікті білікті ұшқыштардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін Pilot ab-Initio Cadet бағдарламасын жүзеге асыруда. Жыл сайын бағдарлама бойынша оқуды шамамен 20 курсант бастайды және бағдарлама іске қосылғаннан бері 270 курсант оқуын аяқтады, олардың едәуір бөлігі ұшу экипажының мүшелері болды, ал кейбіреулері капитан лауазымына ие болды. 2024 жылы білікті ұшқыштардың тұрақты қажеттілігін қанағаттандыру үшін жыл сайын қабылданатын курсанттардың саны артады.
- Экипаждың барлық мүшелері оқудан өтеді, оның ішінде қауіпсіздік техникасы және апаттық жағдайлардағы іс-әрекеттер, алғашқы көмек көрсету және қауіпті жүктермен жұмыс істеу. Оқу академиясы сонымен қатар компания ішіндегі бизнес-сыныпқа немесе басқа лауазымдарға ауысатын экипаж мүшелері үшін біліктілікті арттыру бойынша тренингтер өткізеді.
- 2018-2022 жылдар аралығында EASA part 66 лицензияланған біліктілік бағдарламаларын аяқтағаннан кейін, оқу академиясы 2023 жылдың тамызында Кәсіптік оқыту бағдарламасын ұсынды. Жаңа мүшелер бес жылдық оқу курсынан өтіп, халықаралық және жергілікті сертификаттарға ие болады, сонымен қатар EASA B1/B2 лицензияланған біліктілігін алуға қосымша мүмкіндік алады. Топтың техникалық қызмет көрсету стандарттары департаментінде әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы жөніндегі инженерлер жұмыс істейді, олар стандарттарды сақтау бойынша тәлімгерлікті қамтамасыз етеді және EASA part 147 бағдарламасы бойынша оқытуды үйлестіреді.

ІРІ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӘНЕ ЦИФРЛАНДЫРУ

Эйр Астана өзін Орталық Азия мен Кавказ аймағындағы авиакомпаниялар арасында Цифрлық технологиялар саласындағы көшбасшылардың бірі ретінде көреді. Топта компанияға ақпаратқа еркін қол жеткізуді қамтамасыз ететін және сценарийлерді модельдеуге көмектесетін Airline Performance Excellence (APEX) жеке тиімділік бағдарламасы бар, әсіресе жылдам өзгерістер кезеңінде тұрақты және өзгермелі шығындарды, қызметкерлерді, операциялық шығындарды басқару және жүйелер арқылы сатып алуды жоспарлауды автоматтандыру, қорларды бақылау және жинақталған қорларды басқару үшін бірнеше бюджетті басқару және болжау модульдері іске қосылды. Үздіксіз жетілдіру процесінің келесі кезеңі және Топтың Стратегиялық жоспарлау процесінің толыққанды бөлігі осы модульдер шеңберінде болжау мүмкіндіктерін кеңейту болып табылады.

Сондай-ақ, Топ веб-сайтқа кірушілердің қайтару коэффициентін және электрондық коммерцияны конверсиялауды арттыруға, сондай-ақ өнімділікті арттыру және заманауи ыңғайлы интерфейс арқылы цифрлық қызметтердің жалпы сапасын жақсартуға бағытталған жаңа онлайн брондау жүйесіне инвестиция салуда. Жүйенің мүмкіндіктері келесі жақсартуларды енгізу арқылы кеңейтілетін болады:

- Веб-сайт пайдаланушыларына ең жақын әуежайды табуға, «төмен тарифті күндерді» таңдауға және жолаушылар мен несие карталарының деректерін сақтауға мүмкіндік беретін ыңғайлы мүмкіндіктер. Бұл брондау процесін жеңілдетеді және жылдамдатады және тұтынушылардың әдалдығын арттыруға көмектеседі.
- NOMAD әдалдық бағдарламасына жақсартулар енгізіледі, бұл пайдаланушыларды әдалдық бағдарламасына тіркеуді жеңілдетеді және жинақталған ұпайларды пайдалануды жеңілдетеді.
- Брондау процесінде осы жоғары кірісті қосымша қызметтерді белсенді пайдалануды ынталандыру үшін көмекші өнімдердің кең таңдауы көрсетіледі.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Эйр Астана ТМД мен Орталық Азиядағы жетекші экологиялық тұрақты және әлеуметтік жауапты авиатасымалдаушы болуға ұмтылады. Эйр Астана орнықты дамуды қамтамасыз етудің кешенді тәсілін іске асыра отырып, өз қызметін жүзеге асыратын қоршаған ортаға және қоғамдастыққа теріс әсерді азайту бойынша күш-жігер жұмсайды. Бұл күш-жігерге шығарындыларды азайту, қалдықтарды басқару, ресурстарды ұтымды пайдалану (мысалы, энергия ресурстары) және жергілікті қауымдастықтарды қолдау кіреді.

ESG СТРАТЕГИЯСЫ

2023 жылдың ақпанында Топ 2023–2032 жылдарға арналған кешенді ESG стратегиясын бекітті. Ол озық тәжірибелер мен халықаралық стандарттар негізінде әзірленді, Топтың тұрақты даму саласындағы жоспарланған немесе қазірдің өзінде жүзеге асырып жатқан қадамдарын ескереді және БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына (ТДМ) бағдарланады. Топ тұрақты дамудың алты басым мақсатын анықтады: сапалы білім беру (SDG 4), гендерлік теңдік (SDG 5), лайықты жұмыс және экономикалық өсу (SDG 8), теңсіздікті азайту (SDG 10), климаттың өзгеруіне қарсы күрес (SDG 13) және тұрақты даму серіктестігі (SDG 17).

Нақты SDG-ді басымдық ретінде анықтау компанияға ESG стратегиясын жасауға мүмкіндік берді, ол тек мақсатты ғана емес, сонымен қатар тиімдірек және азаматтық авиация секторының нақты міндеттері мен мүмкіндіктерін көрсетеді. Біз осы алты SDG-ге ерекше назар аударғанымызбен, қалған мақсаттарды да назардан тыс қалдырмаймыз. Барлық 17 SDG тұрақты болашақ үшін қажет және біздің назарымызға лайық. Соған қарамастан, саланың күрделі ерекшелігін ескере отырып, біз стратегиялық таңдау жасадық және күш-жігерімізді біздің қызметіміздің негізгі бағытына, мүмкіндіктерімізге және біз айтарлықтай әсер ете алатын ТДМ-ға қол жеткізуге бағыттадық.

НАҚТЫ SDG-ДІ БАСЫМДЫҚ РЕТІНДЕ АНЫҚТАУ КОМПАНИЯҒА ESG СТРАТЕГИЯСЫН ЖАСАУҒА МҮМКІНДІК БЕРДІ, ОЛ ТЕК МАҚСАТТЫ ҒАНА ЕМЕС, СОНЫМЕН ҚАТАР ТИІМДІРЕК ЖӘНЕ АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯ СЕКТОРЫНЫҢ НАҚТЫ МІНДЕТТЕРІ МЕН МҮМКІНДІКТЕРІН КӨРСЕТЕДІ.

Жеті A320neo отбасылық ұшағын жеткізу флотты

56

бірлікке дейін арттырады

Жыл сайын

40

жуық курсант Ab-initio ұшқыштарды даярлау бағдарламасына қосылады

ТОП ӨЗІНІҢ ТӨМЕН КӨМІРТ-ЕКТИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖАҢАРТУДЫ ЖӘНЕ АЛДАҒЫ БЕС ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖОСПАРЫ МЕН ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МАҚСАТТАРДЫҢ АРҚАСЫНДА 2050 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ НӨЛДІК ШЫҒАРЫНДЫЛАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ МІНДЕТТЕМЕ АЛУДЫ ЖОСПАРЛАП ОТЫР.

ТӨМЕН КӨМІРТЕКТИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсаттарын белгілеу үшін Top 2023-2032 жылдарға арналған Төмен көміртекті даму бағдарламасын (ТҚДБ) әзірледі. Ол Topтың ESG стратегиясының бөлігі болып табылады және Қазақстанның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі мақсатына сәйкес келеді.

Осы бағдарлама арқылы Top Airbus жанұясының ұшақтарын A320 және A321neo жаңа буын ұшақтарымен алмастырады. Airbus бұл отбасының ұшақтары отын шығынын 20%-ға дейін төмендетуді, CO₂ (NOX) шығарындыларын 20%-ға азайтуды және шу деңгейін A20ceo алдыңғы буын ұшақтар тобымен салыстырғанда 50%-ға төмендетуді қамтамасыз ете алатынын атап өтті. Соңғы

жылдары Top CO₂ шығарындыларын азайту бойынша белсенді күш-жігер жұмсады, бұл CO₂ шығарындыларын 2016 жылы ОЖКМ есебімен 0,122 тоннадан 2023 жылы 0,076 тоннаға дейін азайтты. Шығарындылардың 38%-ға қысқаруы салыстырмалы халықаралық авиатасымалдаушылар мен бюджеттік тасымалдаушылар үшін шығарындылардың ұқсас көрсеткіштерімен салыстырғанда ұтады.

Қазіргі уақытта Top 2060 жылға қарай нөлдік шығарындыларға қол жеткізуге ұмтылуда. Алайда, 2024 жылы Top өзінің ТҚДБ қайта қарауды және алдағы бес жылға нақты қысқа мерзімді мақсаттары бар тұрақты даму жол картасын әзірлеу арқылы Халықаралық Азаматтық авиация ұйымы (ICAO)

қабылдаған ұзақ мерзімді мақсатқа сәйкес 2050 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу міндеттемесін жаңартуды жоспарлап отыр. Оларды үшінші тарап Париж келісімі шеңберінде қоршаған ортаға теріс әсерді азайту мақсаттарына сәйкес келетін ғылыми негізделген мақсаттар (SBTi) ретінде дербес тексереді.

Азия-Тынық мұхиты авиакомпаниялары қауымдастығының жуырдағы қарарына сәйкес, Top сонымен қатар 2030 жылға қарай тұрақты авиациялық отынды әдеттегі отынмен араластырудың ұжымдық көрсеткішін 5%-ға жеткізу міндетін қойды (нарықта SAF болған жағдайда). Бұл мақсатты ТҚДБ жаңартылғаннан кейін қажет болған жағдайда реттеуге болады.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР:

- ◆ Эйр Астана IPO Лондон қор биржасында, АХҚО-да және Қазақстан қор биржасында жаңа қазақстандық және халықаралық инвестициялар тартылды, бұл 2024 жылдан 2028 жылға дейінгі кезеңде бизнесті дамыту жөніндегі өршіл жоспарларымызды іске асыруға көмектеседі.
- ◆ A320neo отбасының жеті әуе кемесін жеткізу (FlyArystan — 4 және Эйр Астана — 3), бұл 2028 жылға қарай әуе кемелері паркін 80 бірлікке дейін ұлғайту жоспарына сәйкес саябақты 56 бірлікке дейін ұлғайтады.
- ◆ 2024 жылы Куала-Лумпурға (Малайзия) рейстер ашу арқылы маршруттық желіні кеңейту. Жапония мен Сингапурға рейстер 2025-2026 жылдары жоспарланған.
- ◆ L3 Harris A320 ұшу тренажерінде оқу көлемі 5 500-6 000 сағатқа дейін артады деп күтілуде. Тренажердің жылдық максималды өнімділігі-7000 сағат. Top 2025 жылы екінші тренажер сатып алуды жоспарлап отыр.
- ◆ Жыл сайын 40-қа жуық курсант жергілікті білікті ұшқыштардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін құрылған Ab-initio ұшқыштарды даярлау бағдарламасына қосылады. Барлығы 270 курсант оқуын аяқтады және 2024 жылы 300-ге дейін еседі деп күтілуде.
- ◆ Airbus отбасының сегіз ұшағы техникалық қызмет көрсетуге жарамды, олардың үшеуі C-check нысаны бойынша толық

алты жылдық техникалық қызмет көрсетуді қажет етеді және C-check нысаны бойынша алғашқы 12 жылдық қызмет жоспарланған. C-check нысаны бойынша техникалық қызмет көрсету қазірдің өзінде тоқтап қалу уақытын шамамен 14-18%-ға қысқартты. 2025 жылға қарай Top әуе кемелерінің басқа пайдаланушыларына техникалық қызмет көрсетудің осы түрін ұсынбақшы.

◆ 2023 жылдың шілдесінде Pratt & Whitney қозғалтқыштарды өндіруде қолданылатын материалдың ластануына байланысты қозғалтқыштарды қайтарып алу туралы жариялады. Эйр Астана осы жағдайға байланысты бірқатар проблемаларды шешіп, нарықтан озып, ықпал етуді жеңілдететін шаралар қабылдады. 2024 жылы 34 қозғалтқышты бөлшектеу жоспарланған, сонымен қатар кесте ақауларын болдырмау үшін қозғалтқыштарды ауыстырудың балама нұсқалары бар. Компания Pratt & Whitney компаниясымен операциялық қызметке әсер еткені үшін өтемақы мен басқа да қолдауды көздейтін келісім бойынша келіссөздердің соңғы сатысында.

◆ Top өзінің төмен көміртекті даму бағдарламасын жаңартуды және алдағы бес жылға арналған тұрақты даму жоспары мен қол жеткізуге болатын қысқа мерзімді мақсаттардың арқасында

2050 жылға қарай нөлдік шығарындыларға қол жеткізуге міндеттеме алуды жоспарлап отыр.

◆ Веб-сайттарға қайта кіру және электрондық коммерцияны конверсиялау көрсеткіштерін арттыруға, сондай-ақ цифрлық қызметтердің жалпы сапасын жақсартуға арналған жаңа онлайн брондау жүйесіне инвестиция салу.

«QAZAQ AIR» АҚ (БҰДАН ӘРІ — QAZAQ AIR) ҚОРДЫҢ ЕНШІЛЕС ҚҰРЫЛЫМЫ БОЛЫП ТАБЫЛАТЫН ЖӘНЕ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА ОРНАЛАСҚАН «НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘУЕЖАЙЫНДА ОРНАЛАСҚАН ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АВИАКОМПАНИЯ.

НАРЫҚҚА ШОЛУ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘУЕ КӨЛІГІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ (IATA) ДЕРЕКТЕРІ БОЙЫНША, ӘЛЕМ ӘУЕ КОМПАНИЯЛАРЫ 2023 ЖЫЛЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫН 36,9%-ҒА АРТТЫРДЫ. НӘТИЖЕСІНДЕ ОЛ ПАНДЕМИЯҒА ДЕЙІНГІ 2019 ЖЫЛҒЫ ДЕҢГЕЙДЕН 94,1%-ҒА ДЕЙІН ҚАЛПЫНА КЕЛДІ.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ
<p>QAZAQ AIR жоғары халықаралық және ұлттық қауіпсіздік стандарттарына сәйкес келетін қолжетімді өңіраралық әуе тасымалдарын қамтамасыз етуде өз миссиясын іске асыруға ұмтылады. Өңіраралық әуе қатынасына өсіп келе жатқан сұраныс ел өңірлерінің туризм мен іскерлік белсенділікті дамыту бойынша жоғары әлеуетін растайды.</p> <p>Компанияның әуе кемелері паркі Канадада өндірілген 5 заманауи турбовинтті әуе кемелерінен тұрады, олар авиациялық стандарттар бойынша флоттың шағын мөлшері ретінде жіктеледі. Астана қаласындағы базалық әуежайдың ыңғайлы географиялық орналасуын пайдалана отырып, көрші мемлекеттердің өңірлері мен шекаралас қалаларына хабтық маршруттық желіні табысты дамытып келеді.</p>		

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жолаушылар ағыны, мың адам	561	588
Жүк тасымалдау көлемі, тонна	32	23
ӘК жүктеу коэффициенті, %	82	84
Рейстерді уақтылы орындау көрсеткіші, %	78	77
Қаржылық көрсеткіштер¹⁹, млрд теңге:		
Түсім	20,4	19,6
Дивидендтер	0	0
Таза шығын	-6,6	-7,6
Шығындар	18,9	20,8
Операциялық пайда/(шығын)	3,2	-2,9
Төленген салықтардың көлемі	0,6	0,6
Тұрақты даму принципі		
ПГ шығарындыларының қарқындылығы (кресло-километрге тонна CO ₂)	0,012	0,011
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	0,3	0,19
Жазатайым оқиғалар	0	0
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

Қазақстандық азаматтық әуе тасымалдары нарығы ковидтен кейінгі кезеңде сенімді өсуді көрсетіп отыр. Жолаушылар ағынының жыл сайынғы өсімі шамамен 20% деңгейінде нарықтың белсенді өсу кезеңін көрсетеді. 2023 жылы ішкі тұрақты әуе маршруттарының жартысын мемлекет оларды коммерциялық табыстылыққа кезең-кезеңімен шығару үшін субсидиялады.

Аймақтық маршруттардағы өзіндік құны бойынша ең жақсы көрсеткіштерге ие ағымдағы флот негізінде QAZAQ AIR экономикалық тиімділігі жаңа және төмен қарқынды субсидияланатын маршруттарды ұтымды іске қосуға мүмкіндік береді. Кейіннен жолаушылар ағынының өсуі кезінде QAZAQ AIR бұл бағыттарды коммерциялық негізге аударады.

Аймақтық әуежайлардың инфрақұрылымының салыстырмалы түрде төмен деңгейі тар фузеляжды әуе кемелеріне қызмет көрсету-

ге мүмкіндік бермейді, бұл QAZAQ AIR компаниясының ішкі нарықтағы табиғи бәсекелестік артықшылығын қосымша жасайды.

Қазақстанда және көрші мемлекеттердің шекаралас аумақтарында Қазақстан Республикасының шекарасынан 500 км қашықтықта шамамен 100 млн адам тұрады.

QAZAQ AIR жоғары коммерциялық әлеуетке ие шекаралас-халықаралық маршруттарда халықаралық әуе қатынасын дамытуға бағытталған.

2023 жылы Компания Skytrax нұсқасы бойынша «Орталық Азия мен ТМД-ның үздік өңірлік авиакомпаниялары 2022» номинациясы бойынша үздік үштікке кірді. Компанияның Skytrax сыйлығы шеңберіндегі жұмысын жоғары бағалау жоғары стандарттарға бейілділігінің және жолаушылар тарапынан мойындаудың дәлелі болып табылады.

НӘТИЖЕЛЕРГЕ ӘСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

QAZAQ AIR 2023 жылы тарихи рекордын көрсетті: 5 әуе кемесінде 588 мың жолаушы тасымалданды, бұл 2015 жылы операциялық қызмет басталған сәттен бастап ұқсас кезең бойынша рекордтық мән болып табылады.

Жолаушыларға ыңғайлы болу үшін маусымдық кестеге айтарлықтай өзгерістер енгізілді, рейстер саны артты, сондай-ақ төмен сұраныс кезеңінде маусымдық жеңілдіктер беруді қоса алғанда, билеттерді сатуды ынталандыру үшін түрлі іс-шаралар өткізілді. Бұл шаралар тасымалдаудың жалпы көлемінің өсуіне әкелді. Маршруттық желі өткен жылмен салыстырғанда көбінесе өзгеріссіз қалды.

2023 жылы көрші мемлекеттердің уәкілетті органдары тарапынан уақытша шектеулерге байланысты халықаралық әуе рейстері бағдарламасы қысқартылды, бұл кірістілік деңгейіне теріс әсер етті.

МАРШРУТТЫҚ ЖЕЛІ

2023 жылы QAZAQ AIR маршруттық желісі Қазақстан Республикасының қалалары арасындағы 29 бағытты қамтыды. Сонымен қатар Астана — Үржар, Алматы — Көкшетау, Түркістан — Ақтөбе және Шымкент — Жезқазған сияқты ішкі туризмді қолдау үшін субсидияланатын рейстер енгізілді. Бұл әуе қатынастары өзінің әлеуетін көрсетті және Компания өз жолаушыларынан оң пікірлер алды.

ӘУЕ БИЛЕТТЕРІН ТАРАТУ ЖЕЛІСІН КЕҢЕЙТУ

QAZAQ AIR еуропалық әуе тасымалдаушысы Hahn Air компаниясымен әуе билеттерін сату туралы интерлайн-келісім жасады. Бұл шарт бүкіл әлем бойынша жолаушылар мен Hahn Air агенттері үшін QAZAQ AIR әуе билеттеріне электрондық брондау сервистері арқылы қолжетімділікті ашады. Осылайша, Компания халықаралық нарықта өзінің қатысуын едәуір кеңейтті.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІК

QAZAQ AIR операциялық қызметтің халыққа және қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, қоршаған ортаға зиян келтіретін өндірістік авариялардың алдын алуға, сондай-ақ табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мен ұдайы ұлғайтуды қолдауға ұмтылады. Компания энергияны пайдалану тиімділігін арттыру, ресурстарды үнемдеу және баламалы энергия көздерін пайдалану принциптерін сақтайды. Компания басшылығы QAZAQ AIR қызметінің экологиялық аспектілеріне қолданылатын заңнамалық және басқа да талаптарды сақтау бойынша міндеттемелерді өзіне алады.

Компания жұмысты орындау және алдымызға қойылған мақсаттарға қол жеткізу кезінде адамдарға зиян келтірмеу және қоршаған ортаны қорғау қағидаттарын ұстанады. QAZAQ AIR экологиялық саясаты жолаушыларды, бағажды, поштаны және жүктерді тасымалдаудың энергетикалық және экологиялық тиімділігін арттыруға бағытталған.

ҚАУІПСІЗДІК МӘДЕНИЕТІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Қызметкерлердің денсаулығы мен қауіпсіздігі Компанияның стратегиялық мақсаттарын іске асырудың негізін анықтайды. QAZAQ AIR қызметтің барлық аспектілеріне қауіпсіздік мәдениетін енгізе отырып, жарақаттану және жазатайым оқиғалардың туындау қаупін азайта отырып, өндірістік қауіпсіздік көрсеткіштерін ұстанады. 2023 жылы жұмыс уақытын жоғалтумен болатын жарақаттарының коэффициенті (LTIF) 0-ге тең, жазатайым оқиғалар мен басқа оқиғалар кезеңінде тіркелген жоқ.

МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛЫНДА

Таяу болашақта QAZAQ AIR-ді флот пен ұшу географиясын кеңейту және артарандыру мақсатында стратегиялық серіктесті тартуға бағытталған бәсекелестік ортаға беру жобасы іске асырылуда.

1. ҚОР ТУРАЛЫ

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

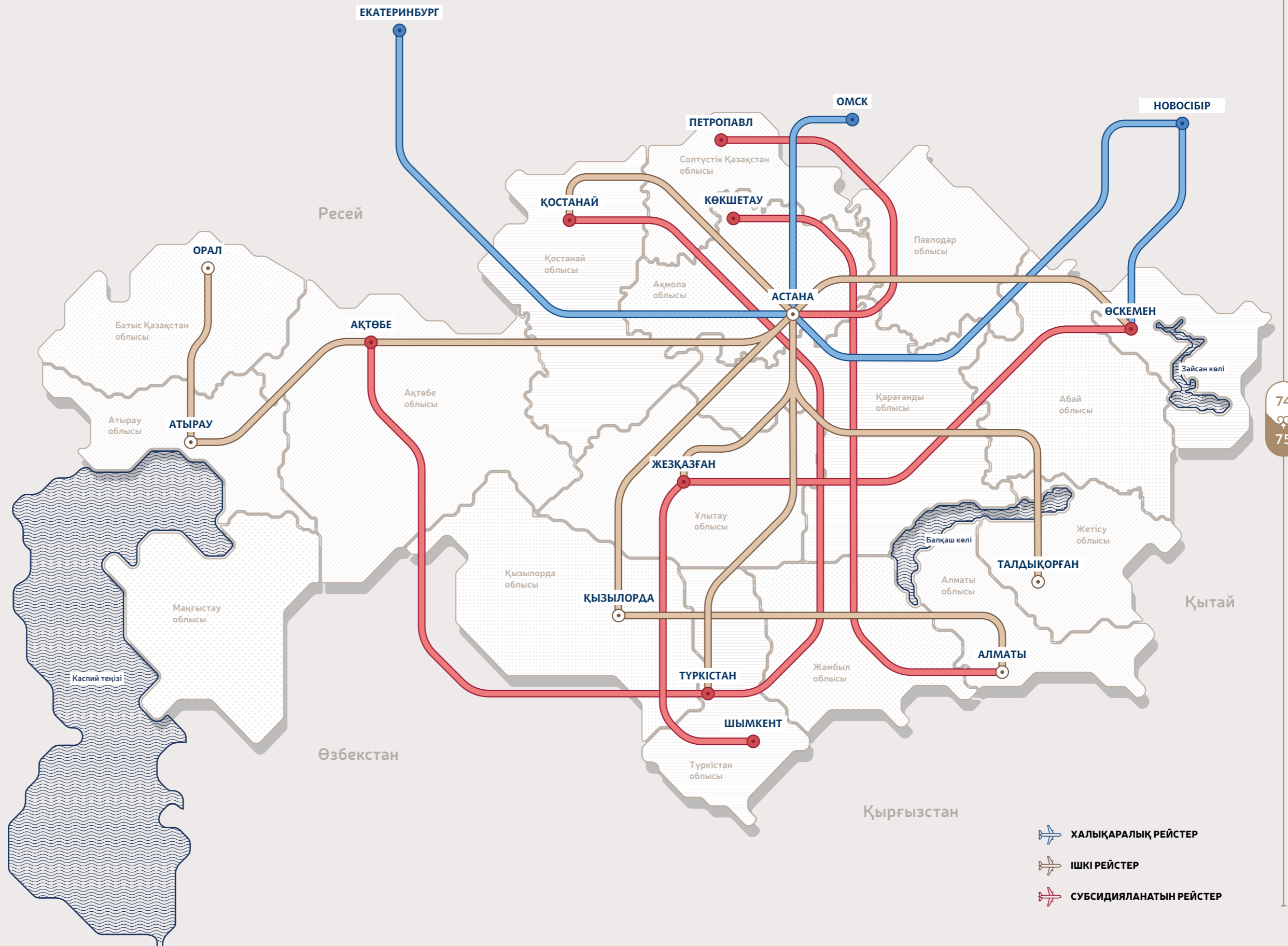
3. ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. ТҰРАҚТЫ ДАМУ

5. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

6. ҚОСЫМШАЛАР

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

- ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕЙСТЕР
- ІШКІ РЕЙСТЕР
- СУБСИДИЯЛАНАТЫН РЕЙСТЕР

Көліктік-логистикалық әлеуетті дамыту

ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі — ҚТЖ) ұлттық жүк және жолаушылар тасымалдаушысы функцияларын орындай отырып, негізгі көліктік-логистикалық холдинг және Қазақстан Республикасының негізгі теміржол желісінің операторы болып табылады. Компания елдің 17 облысын және республикалық маңызы бар үш қаланы байланыстыра отырып, сондай-ақ көршілес бес мемлекет-

пен — Қытай, Ресей, Өзбекстан, Қырғызстан және Түрікменстанмен 16 түйісу пунктін арқылы көлік байланысын қамтамасыз ете отырып, экономикалық интеграцияда орталық рөл атқарады.

ҚТЖ Қазақстандағы ең ірі локомотивтер мен вагондар паркіне иелік етеді және елдегі ең ірі жұмыс берушілердің бірі болып табылады.

Жүк айналымы
(пайдаланылмалы)

269,7

млрд т-км

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жүк айналымы (пайдаланылмалы), млрд т-км	252	269,7
Жолаушылар айналымы, млрд ж-км	12,4	11,8
Контейнерлердегі транзит, мың ЖФЭ	1129,2	1282,3
Қаржылық көрсеткіштер²⁰, млрд теңге:		
Түсім	1481,5	1934,1
Таза пайда	36,9	136,8
Шығындар	1520,6	1854,1
Операциялық пайда	1779	332,8
Таза қарыз	1520,8	2061,2
Төленген салықтардың көлемі	111,2	140,6
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар (CO ₂ қамту 1), мың тонна	2389	2389
Атмосфераға шығарындылар (CO ₂ қамту 2), мың тонна	3284	3119 ²¹
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	59,1	58,6
Жазатайым оқиғалар	22	25
Жазатайым оқиғалардағы өлім	5	6

НӘТИЖЕЛЕРГЕ ӘСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

ҚАРЖЫЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕРДІҢ
ӨСУІ НЕГІЗГІ ҚЫЗМЕТТЕН
ТҮСЕТІН КІРІСТЕРДІҢ ӨСУІНЕ
БАЙЛАНЫСТЫ БОЛДЫ.

Таза қарыздың өсуі компанияның локомотивтер паркін жаңарту үшін (шамамен 216 млрд теңге), Штәдлер жолаушылар вагондарын жаңартуды (162,6 млрд теңге) қарыздық қаржыландыруды және 100 жолаушылар вагонының лизингін қаржыландыруды (73 млрд теңге) тартумен байланысты. Сондай-ақ, КТТ жартылай вагондары (71,5 млрд теңге) сатып алынды, «Достық-Мойынты» учаскесінде екінші жол салу» инфрақұрылымдық жобасын қаржыландыру үшін облигациялардың екінші траншы шығарылды (173,7 млрд теңге), 250 млн швейцариялық франкке арналған еурооблигациялар қайта қаржыландырылды және қысқа мерзімді қарыздар (258,5 млрд теңге) өтелді.

2023 жылы ҚТЖ дәстүрлі көлік-логистикалық тізбектерді бұзумен байланысты мәселелерді еңсеру бойынша белсенді жұмыс жасады. Осы жұмыс аясында өзгермелі геосаяси жағдай мен логистикалық сын-қатерлер жағдайында көлік ағындарын бейімдеу және оңтайландыру бойынша шаралар қабылданды.

Жалпы, ҚТЖ мен Үкіметтің күш-жігері елдің көлік-логистикалық кешенінің жаңа қаңқасын қалыптастыра отырып, күрделі геосаяси жағдайларда қазақстандық транзиттік дәліздердің тартымдылығын сақтауға мүмкіндік берді.

2023 жылға қарай контейнерлік транзиттік тасымалдар көлемі 1282 мың жиырма футтық эквивалентке (бұдан әрі — ЖФЭ) жетті, бұл өткен жылмен салыстырғанда 13,6%-ға артық.

ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЖАҒЫРТУ

«Күшті өңірлер — елді дамытудың драйвері» ұлттық жобасы шеңберінде және Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі көліктік-логистикалық әлеуетін дамыту Тұжырымдамасына сәйкес 2022 жылғы қарашада Достық — Мойынты учаскесінде екінші жолдардың құрылысы басталды. Бұл жобаның мақсаты — аталған учаскенің өткізу қабілетін арттыру және Қазақстанның транзиттік әлеуетін ынталандыру.

Жалпы ұзындығы 836 км екінші тармақты салу жөніндегі жобаны іске асыру жүк пойыздарының санын бес есеге — тәулігіне 12-ден 60 жұпқа дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді. Бұл елдің экспорттық мүмкіндіктерін нығайтудағы маңызды қадам болады және қазақстандық экспорттаушылар үшін осы бағыттағы көлік мүмкіндіктерін кеңейтеді.

Құрылысты 2025 жылы аяқтау жоспарлануда.

2023 жылы келесі инфрақұрылымдық жобалардың құрылысы басталды:

- «Алматы айналма теміржол желісінің құрылысы»;
- «Дарбаза-Мақтаарал теміржол желісінің құрылысы»;

- Қолданыстағы «Семей — Ақтоғай» теміржол учаскесіне шығатын Қазақстан-Қытай шекарасында «Бақты» үшінші шекаралық теміржол өткелін салу».

Жобалардың мақсаты учаскелердің өткізу қабілетін және елдің транзиттік-көліктік әлеуетін арттыру болып табылады.

ҚТЖ-ны толыққанды көліктік-логистикалық компанияға айналдыру және транзиттік жүк тасымалдау көлемін ұлғайту шеңберінде мынадай негізгі бағыттар бойынша жұмыс жүргізілді:

Серіктестік қатынастар және стратегиялық альянстар:

- ТМТМ ҚТЖ бағытын дамыту үшін «Әзірбайжан темір жолдары» ЖАҚ және «Грузин темір жолы» АҚ бірлесіп «Астана» халықаралық қаржы орталығының базасында «Middle Corridor Multimodal Ltd» компаниясын құрды.
- «РЖД Логистика», «KTZ Express» және «Түркіменстанның КЛО» арасында Солтүстік — Оңтүстік көлік дәлізін дамыту үшін бірлескен кәсіпорын құру туралы меморандумға қол қойылды.
- Қостанай — Құрық — Анзали порттары, Бандер-Абасс (Иран) — Халифа порты (Абу-Даби) мультимодальды маршрутын

- құру үшін Abu Dhabi Ports Group-пен шарт рәсімделді.
- Қытай-Ресей-Еуропа транзиттік маршрутында Ресеймен және Беларусьпен бірлескен кәсіпорын болып табылатын «Біріккен көлік-логистикалық компания — Еуразиялық теміржол альянсы» АҚ өз қызметін жалғастыруда.

Логистикалық қуаттарды дамыту:

- Сианда порт контейнерлік пойыздарды Қазақстанға, Орталық Азияға, Еуропаға, Түркияға және Иранға жөнелтудің негізгі хабына айналған жүк терминалы ашылды.

Цифрландыру және инновациялар:

- 2023 жылдың мамыр айында «KTZ Express» АҚ және PSA ТХКМ маршрутын дамытуға және цифрлық сауда дәлізін құруға бағытталған KPMC Ltd бірлескен кәсіпорнын қалыптастырды.
- Huawei, Wabtec және PSA сияқты цифрландыру саласындағы әлемдік көшбасшылармен ынтымақтаса отырып, ҚТЖ «Ақылды теміржол» жобасын іске қосты.

Жалпы, 2023 жылы ҚТЖ күш-жігері транзиттік әлеуеттің одан әрі өсуі және елдің экспорттық мүмкіндіктерін күшейту үшін жағдайлар жасауға бағытталды.

²⁰ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

²¹ Score 2 есептеу кезінде 2 GHG Protocol Score 2 Guidance қамту нұсқаулығында көрсетілген әдістеме қолданылды.

ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ

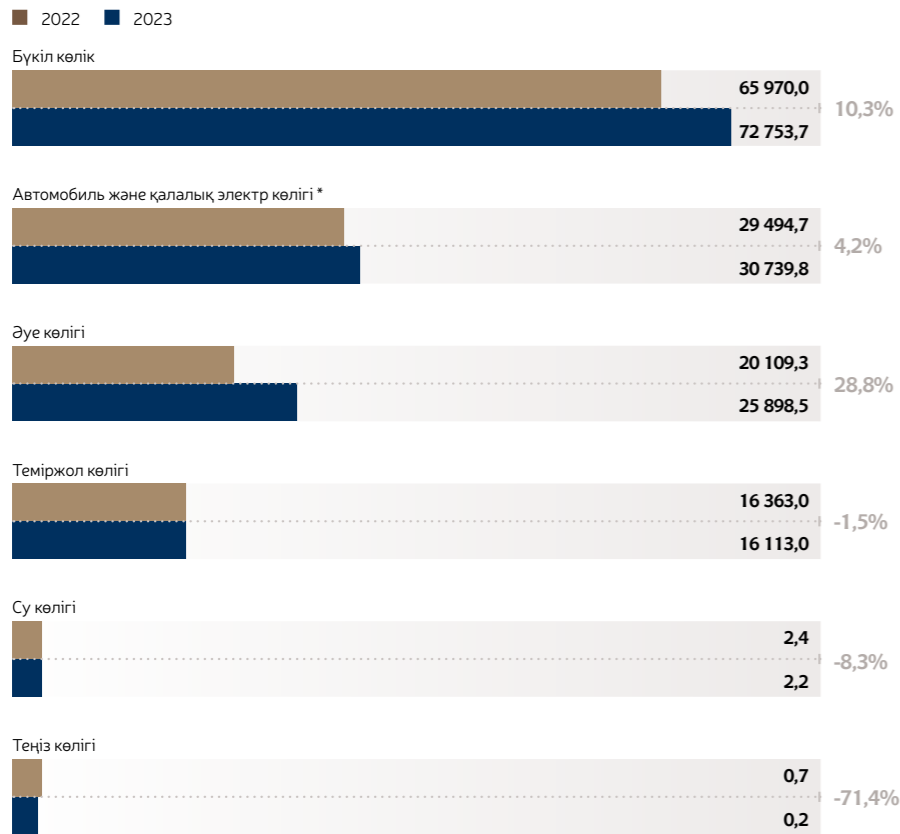
2023 ЖЫЛЫ ТЕМІРЖОЛ КӨЛІГІНІҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫ 2022 ЖЫЛМЕН САЛЫСТЫРҒАНДА 1,5%-ҒА ТӨМЕНДЕП, ЖАЛПЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНЫҢ 22%-ЫН ҚҰРАДЫ.

2023 жылы жолаушылар тасымалынан түскен табыс

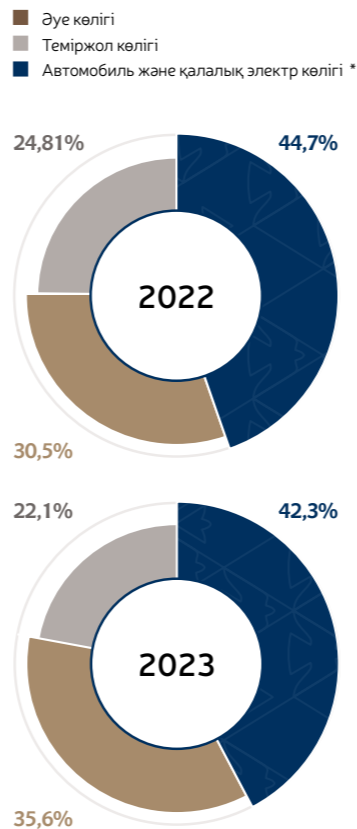
101,7

млрд теңге

2023 ЖЫЛЫ КӨЛІК ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫ, МЛН Ж-КМ

ЖАЛПЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНДАҒЫ ҮЛЕСІ, %

ҚТЖ еншілес компаниясы «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар үшін қолайлы жағдай жасау бойынша белсенді жұмыс істеуде. Қазақстан аумағындағы темір жолдардың ұзындығын ескере отырып, бұл ҚТЖ-дағы бизнестің осы секторының беделі мен тартымдылығын қолдаудың негізгі аспектісі болып табылады. Компанияда жолаушылардың қалаулары мұқият зерттеледі, кері байланыс жүйесі белсенді жұмыс істейді, ал қызмет сапасына шағымдар мұқият тіркеледі және талданады. Сондай-ақ, вагон паркін жаңарту бойынша іс-шаралар жүргізілуде.

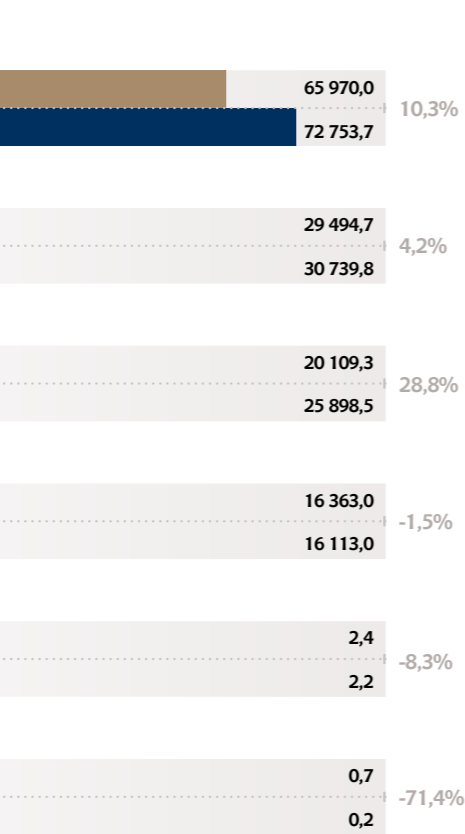
Компанияның жолаушылар айналымы 2023 жылы 2022 жылғы деңгеймен салыстырғанда 4,2%-ға төмендеп, 11 831 млн ж-км (2022 жылы – 12 353 млн ж-км) құрады. Жолаушылар айналымы көлемінің төмендеуі кейбір маршруттардың күнделікті режимнен күндер бойынша кезектесетін режимге өту жиілігінің төмендеуімен, сондай-ақ бірқатар пойыздарды болдырмауымен байланысты.

2023 жылы «Жолаушылар тасымалы» АҚ жөнелтілген жолаушылар саны 13 681 мың жолаушыны құрады (2022 жылы – 14 073 мың жолаушы), оның ішінде:

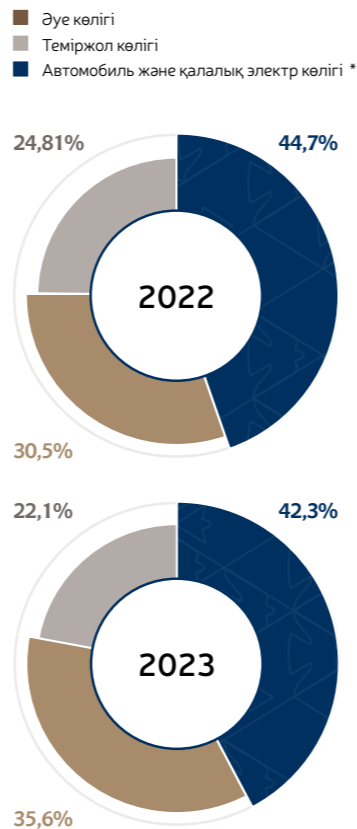
- ◆ «Жолаушылар тасымалы» АҚ қалыптастыру пойыздары бойынша – 11 178 мың жолаушы;
- ◆ «Қала маңы тасымалы» филиалы бойынша – 2 338 мың жолаушы;
- ◆ бөтен т/ж әкімшіліктерін қалыптастыру пойыздары бойынша – 165 мың жолаушы.

2023 жылы жолаушылар тасымалынан түскен табыс 101,7 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылғы деңгейден 15%-ға жоғары. Өсім мемлекетаралық және транзиттік маршруттар бойынша жолаушылар айналымы көлемінің 2,6 есе өсуіне, сондай-ақ 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап тарифтердің 7%-ға ұлғаюына байланысты.

ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ

ЖАЛПЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНДАҒЫ ҮЛЕСІ, %

Ескертпе: Көлік саласы бойынша статистикалық деректер 2023 жылғы қаңтардан бастап автомобиль көлігінде жүктерді және жолаушыларды коммерциялық тасымалдауды жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлер қызметінің көрсеткіштерін қалыптастыру жөніндегі әдіснамалық тәсілдің өзгеруін ескере отырып қалыптастырылды. Өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырмалы деректерді алу мақсатында Көлік саласының 2022 жылғы негізгі көрсеткіштері қайта қалыптастырылды.

ЖАҢА МАРШРУТТАР

Астана-Шу теміржол учаскесін жеңілдету үшін «Жолаушылар тасымалы» АҚ алдына қойылған міндеттерді орындау шеңберінде қозғалыс кестесін сақтау және маршруттық жылдамдықты арттыру үшін Тальго поездарының айналма қозғалысын ұйымдастыру және жолаушылар пойыздарының тармақтарын біріктіру жолымен пакеттік кестені енгізу бойынша іс-шаралар орындалды:

- ◆ №9/10 Астана-Алматы және №71/72 Астана-Шымкент пойыздары бойынша стандартты вагондарды Тальгоға ауыстыру;
- ◆ №11/12 Алматы-Шымкент, №25/26 Алматы-Шымкент, №46/45 Павлодар-Түркістан пойыздарының мерзімділігін күнделікті жүруге дейін, ал №1/2 Алматы-Ташкент пойызының мерзімділігін күн сайын жүруге дейін арттыру;
- ◆ № 613/614 Орал-Бейнеу пойызының бағытын Маңғыстау станциясына дейін ұзарту.

Аталған іс-шараларды енгізудің арқасында өңірлердің тұрғындары оң өзгерістерді сезінді, өйткені пойыздар жүру жиілігін арттырды, бұл өңірлердің экономикасын дамытуға тікелей ынталандырады.

Сонымен қатар, Тальго жедел пойыздары туризмді дамытуға серпін береді және жергілікті тұрғындар ғана емес, сонымен қатар қонақтар мен туристер де үлкен сұранысқа ие.

Тальго пойыздарында жолаушылар вагон-мейрамхана қызметін пайдалана алады. «Гранд» және «Гранд PMR» класты вагондарда (мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін) душ кабиналары қарастырылған. «Жолаушылар тасымалы» АҚ вагон паркін үнемі жаңартып отырады: 2010 жылдан 2023 жылға дейін компания 1 326 вагон сатып алды.

2021 жылы «Жолаушылар тасымалы» АҚ тек әйелдерге, оның ішінде 7 жасқа дейінгі ұлдарға арналған теміржол жол жүру құжаттарын сату бойынша пилоттық жобаны іске қосты.

Осылайша, Қоғамның келесі жолаушылар пойыздарына «Әйелдер вагоны» бір купе вагоны тартылды:

2021 жылдың қазан айынан бастап:

- ◆ № 77/78 «Алматы-Маңғыстау» қатынасымен, №07 вагон;
- ◆ № 351/352 «Алматы-Өскемен» қатынасымен, № 10 вагон.

28 ақпан 2022 жыл:

- ◆ № 45/46 «Павлодар-Түркістан» қатынасымен, №09 вагон;
- ◆ № 37/38 «Маңғыстау-Семей» қатынасымен, №06 вагон;

- ◆ №47/48 «Атырау-Нұр-Сұлтан» қатынасымен, №06 вагон.

Осы қызметке сұраныстың болуына байланысты Қоғам 2023 жылдың жазғы кезеңінің басынан бастап қосымша үш жолаушылар пойызында ұйымдастырды:

- ◆ № 33/34 «Алматы-Ақтөбе» қатынасымен, №06 вагон;
- ◆ № 4/3 «Нұрсұлтан-Нұрлыжол-Алматы» қатынасымен, №17 вагон;
- ◆ № 71/72 «Нұрсұлтан-Шымкент» қатынасымен, № 10 вагон.

Пилоттық жоба енгізілген сәттен бастап қызметті 289 242 адам пайдаланды, оның ішінде: 2021 жылы – 13 414 адам, 2022 жылы – 114 068 адам, 2023 жылы – 161 760 адам.

Пилоттық режимде бейілділік бағдарламасын енгізу шеңберінде 2022 жылғы 14 наурыздан бастап «Жолаушылар тасымалы» АҚ стандартты жолаушылар вагондары мен «Тальго» вагондарындағы сапарларға 25% жеңілдік көздейтін «Алтын» дисконттық картасын іске қосты. Картаны компанияның билет кассаларынан сатып алуға болады, оның құны 19 999 теңгені құрайды.

ЖОЛАУШЫЛАР ҮШІН ҚОЛАЙЛЫ ЖАҒДАЙЛАР

2023 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі 102 вагонмен толықтырылды. 2024 жылы 62 жаңа вагонды жеткізу және шамамен 50 вагонды сатып алу жоспарлануда. Бұдан басқа, 2025-2030 жылдар аралығында «ЗИКСТО» АҚ мен «Штадлер Қазақстан» ЖШС-нен 600-ден астам жаңа вагон сатып алу жоспарланған, олардың барлығы халықаралық стандарттарға сәйкес келеді. Осы вагондарды жеткізгеннен кейін парк үштен екісіне жаңартылады.

2023 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі

102

вагонмен толықтырылды

ЖҮК ТАСЫМАЛЫ

Көліктің барлық түрлерінің жүк айналымы 2023 жылы 501 340,9 млн. тонна-км құрады, бұл 2022 жылғы деңгейден 3,1%-ға жоғары.

Теміржол көлігі жүк тасымалы саласындағы негізгі ойыншы болып қала береді, оның үлесіне елдің жалпы жүк айналымының 65,2%-ы тиесілі. Теміржол көлігінің жүк айналымы 2023 жылы 4,8%-ға артып, 326 811,7 млн тонна-км құрады.

2023 жылы Компания 262,4 млрд тонна-км мөлшерінде тарифтік жүк айналымын тіркеді, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 7,0%-ға асып, 245,2 млрд тонна-км құрады. Бұл өсімге барлық бағыттар бойынша жүк айналымын ұлғайту есебінен қол жеткізілді.

Қатынастар түрлерінің құрылымында жүк айналымы келесідей дамыды:

- ◆ Республикаішілік қатынаста темір кенін, мұнай өнімдерін, астықты, түсті кендер мен металдарды, цемент пен флюсті әктасты қоса алғанда, жүктерді тасымалдаудың орташа қашықтығының 1,7%-ға өсуі есебінен 1,1%-ға ұлғаю байқалды.
- ◆ Әкету бойынша жүк айналымы 6,5%-ға өсті, бұл жүк тасымалдаудың орташа алыстығының 9,0%-ға өсуіне байланысты. Бұл өсу темір кенін, шикі мұнайды, астықты, химикаттарды, тыңайтқыштарды, түсті кенді және цементті тасымалдаудың артуына байланысты;
- ◆ Әкелу бойынша жүк айналымы жүктерді тасымалдау көлемін 11,1%-ға ұлғайту есебінен 13,9%-ға өсті. Ұлғаю көмір, құрылыс жүктері, қара металл сынықтары мен түсті кендерден басқа барлық жүк номенклатураларына әсер етті.

- ◆ Транзит бойынша ұлғаю 16,5%-ды құрады, бұл тасымалдау көлемінің 18,0%-ға өсуіне байланысты. Ресейден Өзбекстанға мұнай, Ресейден ОА елдеріне мұнай өнімдері, Ресейден Қырғызстанға астық, Қытайдан Өзбекстан мен Ресейге, Ресейден Қытайға химикаттар, Беларусьтан Қытайға және Ресейден Орталық Азия мен Қытайға тыңайтқыштар, Ресейден Қытайға (мыс) және Өзбекстанға (алюминий) түсті металдар, Ресей мен Қытайдан Орталық Азия елдеріне қара металдар, сондай-ақ өзге де жүктер: Беларусьтен Қытайға және Орталық Азия елдеріне, Қытайдан Ресейге, Беларуське және Орталық Азия елдеріне машиналар мен жабдықтар, Өзбекстаннан Қытайға көкөністер мен жемістер тасымалының артуы байқалды.

2023 жылы 2022 жылмен салыстырғанда келесі жүктердің жүк айналымының ұлғаюы байқалды:

- ◆ химикаттар мен тыңайтқыштар – 21,7%-ға;
- ◆ мұнай өнімдері – 19,8%-ға;
- ◆ астық – 17,9%-ға;
- ◆ қара металдар – 11,7%-ға.

2023 жылы компания тарифтік жүк айналымы

262,4

млрд тонна-км құрады

БАЛАМАЛЫ ТАСЫМАЛДАУ МАРШРУТТАРЫ

2022 жылдың тамызында Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев ТХКБ дамыту жөнінде бастама көтерді. ТХКБ өткізу қабілеті жылына шамамен 6 млн тоннаны құрайды, оның ішінде 80 мыңға дейін контейнер.

2023 жылы ТХКБ бағыты бойынша шамамен 2,8 млн тонна жүк тасымалданды, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 86%-ға артық және 2021 жылғы деңгейден бес есе дерлік жоғары. Өсім 2022 жылмен салыстырғанда 2,5 есе өскен осы бағыт бойынша қазақстандық экспортты бірнеше есе ұлғайту есебінен қамтамасыз етілді.

ТХКБ әлеуетін арттыру мақсатында маршруттың барлық қатысушыларымен синхронды түрде инфрақұрылымдық шектеулерді жою, сондай-ақ ұлттық цифрлық жүйелерді интеграциялау жөнінде шаралар қабылдануда.

2022 жылдың соңында Қазақстан, Әзірбайжан, Түркия, Грузияның үкіметтік деңгейінде ТХКБ маршрутындағы кедергілерді жою жөніндегі жол картасы бекітілді. Бүгінде барлық қатысушылар осы жол картасын іске асыру бойынша белсенді жұмыс жүргізуде.

Негізгі инфрақұрылымдық жобалар бүкіл ТХКБ дәлізі бойында теміржол және порт инфрақұрылымын дамыту болып табылады.

Жол картасын іске асыру маршруттың өткізу қабілетін 10 млн тоннаға дейін арттыруға мүмкіндік береді деп жоспарлануда.

Жол картасының негізгі жобаларының бірі контейнерлік тасымалдардың өсу драйвері бола алатын Ақтау портында халықаралық контейнерлік хаб салу болып табылады.

Шығыс-Батыс бағыты бойынша транзиттік тасымалдарды белсендіру үшін 2023 жылғы мамырда Қазақстан Мемлекеті Басшысының қатысуымен Сиандағы Қазақстан-Қытай «Құрғақ портының» құрылысы басталды. Апшерон бағытындағы пойыздарды тестілік іске қосу 2023 жылдың желтоқсанында өтті.

ТХКБ ШЕҢБЕРІНДЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫН ҚҰРУ ТУРАЛЫ

ӘЗІРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ 10 СӘУІРДЕ АСТАНАДА ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНА РЕСМИ САПАРЫНЫҢ ҚОРЫ-ТЫНДЫСЫ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ӘЗІРБАЙЖАН ТАРАПЫМЕН АХҚО АЛАҢЫНДА ТХКБ-ДЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫН (БІРЫҢҒАЙ ОПЕРАТОР) ҚҰРУ МӘСЕЛЕСІН ПЫСЫҚТАУДЫ ТАПСЫРДЫ.

2023 жылғы 26 қазанда Тбилисиде, ҚТЖ, «Әзірбайжан темір жолдары» ЖАҚ және «Грузин темір жолдары» АҚ тепе-теңдік негізінде «Middle Corridor Multimodal Ltd.» бірлескен кәсіпорнын құру туралы шартқа қол қойды.

2023 жылғы 16 қарашада «Middle Corridor Multimodal Ltd.» жекеменшік компаниясы АХҚО базасында тіркелді. Бұл бірлескен кәсіпорынды құру:

- ◆ «бір терезе» қағидаты бойынша қызмет көрсету;
- ◆ жеткізу мерзімі мен құнына кепілдік беру;
- ◆ «Қытай – Еуропа/Түркия – Қытай» бағыты бойынша жүк ағынын арттыру үшін мультимодальды сервисті дамыту бойынша келісілген саясат жүргізу мүмкіндігін береді.

«Солтүстік-Оңтүстік» халықаралық көлік дәлізінің шығыс бағыты жүк жөнелтушілердің назарын Иран, Үндістан және Парсы шығанағы нарықтарына тауарларды жеткізудің перспективалы балама бағыты ретінде аударады.

Аталған бағыттар бойынша контейнерлердегі транзит 2022 жылмен салыстырғанда 14%-ға өсіп, 1 282,3 мың ЖФЭ-ге жетті.

Транзиттік контейнерлік тасымалдардағы негізгі үлесті «Қытай-Еуропа-Қытай» бағыты құрайды, ол жалпы көлемнің 73%-ын алады. Алайда, осы қызығушылыққа қарамастан, 2023 жылы құлдырау байқалды. 2022 жылмен салыстырғанда көлемдер 18%-ға төмендеп, 402,3 мың ЖФЭ құрады.

Сонымен қатар, ТХКБ арқылы, сондай-ақ «Солтүстік-Оңтүстік» дәлізі арқылы транзиттік жүк ағынын арттыру бойынша күш-жігер күшейтілді. Үндістан мен Парсы шығанағы елдері бағытына, негізінен Иран мен Бандар-Аббас порты арқылы жүк айналымын арттыруға ерекше назар аударылады.

2023 жылғы 15 желтоқсанда инвестормен «Аяғез-Бақты теміржол желісінің құрылысы» жобасы бойынша консорциалдық келісімге қол қойылды. Жобаны іске асыру 2023 жылғы 20 желтоқсанда басталды.

ESG ҚАФИДАТТАРЫ

2023 жылғы 22 желтоқсанда S&P Global тәуелсіз рейтингтік агенттігі ҚТЖ-ға корпоративтік тұрақтылықты жағандық бағалау шеңберінде 100-ден 54 балл деңгейінде ESG-рейтингін берді.

ESG компоненттері бойынша ҚТЖ бағалары келесідей: экологиялық – 61 балл, әлеуметтік – 59 балл, корпоративтік басқару – 40 балл. «Көлік және көлік инфрақұрылымы» саласындағы орташа көрсеткіш 26 баллды құрады, бұл ҚТЖ-ға S&P Global Corporate Sustainability Assessment рейтингінде саладағы үздік компаниялардың 15%-на кіруге мүмкіндік берді.

Берілген рейтинг Компанияның ESG саласындағы күш-жігерін көрсетеді және оның қоршаған орта, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару саласындағы жоғары стандарттарға ұмтылысын растайды. S&P Global компаниясы ұсынған ҚТЖ рейтингінің нәтижелері S&P Global веб-сайтында келесі сілтеме бойынша қолжетімді: S&P Global ESG Scores.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы Компания жоспарлайды:

- ◆ пайдалану жүк айналымын 295,4 млрд тонна-км-ге дейін ұлғайтуды, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 9,5%-ға артық;
- ◆ Алматы станциясын айналып өтетін теміржол желісінің құрылысын жалғастыруды;
- ◆ «Достық – Мойынты» учаскесінде екінші теміржол жолын салуды жалғастыруды;
- ◆ «Дарбаза – Мақтаарал» теміржол желісінің құрылысын жалғастыруды.

АҚПАРАТТЫҚ ЖӘНЕ КОММУНИ- КАЦИЯЛЫҚ ОПЕРАТОРЛАР

Ұлттық ақпараттық супермагистраль

ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ (БҰДАН ӨРІ — ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ) 1994 ЖЫЛЫ ҚҰРЫЛҒАН ҚАЗАҚСТАН-НЫҢ ЖЕТЕКШІ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯЛЫҚ КОМПАНИЯСЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Қазақтелеком жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісін және телекоммуникациялардың жеке жүйелерін құру, монтаждау, пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету үшін Қазақстан Республикасының байланыс операторы ретінде Халықаралық электрбайланыс одағының Регламентіне және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметін жүзеге асырады, ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісі операторының, оның ішінде басқа мемлекеттердің байланыс әкімшіліктерімен, компаниялармен, пайдаланушылармен, халықаралық ұйымдармен есеп айырысу жүргізу құқығымен қалааралық және халықаралық байланыс операторының функцияларын орындайды.

Қазақтелеком Ұлттық ақпараттық супермагистральді — оптикалық-талшықты көлік сақинасын иеленеді, ол деректерді жоғары жылдамдықпен беру үшін Қазақстанның ірі қалаларын желімен байланыстырады. Компанияның ауқымды инфрақұрылымы 87 мың

шақырымнан астам талшықты-оптикалық желілерді және 14 мыңнан астам базалық станцияларды қамтиды, бұл бүкіл ел аумағы бойынша тіркелген байланыспен қамтуды қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, Қазақтелекомның инфрақұрылымында 27 деректер өңдеу орталығы мен 40 000 қалалық видео-бақылау камерасы бар, бұл оның ауқымы мен технологиялық жабдықталуын баса көрсетеді.

2023 жыл Қазақтелеком үшін өнімді және оқиғаларға толы болды. Атап айтқанда, Қазақтелеком 5G желісін өрістетуді және Әзірбайжан-Қазақстан (бұдан әрі — Транскаспий ТӨБЖ) бағыты бойынша Каспий теңізінің түбінде талшықты-оптикалық желі салу сияқты стратегиялық тұрғыдан маңызды жобаларды іске асыруға белсенді кірісті.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Тіркелген желілер саны, мың желі	2 651,5	2 510,5
Тіркелген КЖК абоненттерінің саны, мың порт	1 863,2	1 889,3
Ақылы теледидар, мың абонент	930,7	1 049,2
Мобильді абоненттер, мың абонент	14 548,9	14 471,5
Қаржылық көрсеткіштер²², млрд теңге:		
Төленген дивидендтер ²³	634,5	687,8
Таза қарыз ²⁴	460	517
Түсім	180,7	161,3
Таза пайда	128,8	104,4
Операциялық шығындар	285,3	297,9
Операциялық пайда	39,5	33,4
ЕБИТДА	32,1	291,3
Төленген салықтардың көлемі	108,4	107,9
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, тонна	294,01	228,57
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	41,695	53,49
Жазатайым оқиғалар	2	4
Жазатайым оқиғалардағы өлім	-	0

ИНФРАҚҰРЫЛЫМҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Соңғы жылдары Қазақтелеком ұзақ мерзімді активтерге жыл сайын 100 млрд теңгеден астам инвестиция салады. 2022 жылы телеком-оператор Қазақстанның телеком-инфрақұрылымын дамытуға 121,5 млрд теңге салды, бұл бүкіл ел бойынша «Ақпарат және байланыс» секторындағы негізгі капиталға инвестициялардың жалпы көлемінің шамамен 70%-ын құрады.

2023 жылдың 9 айында күрделі шығындардың айтарлықтай өсуі 342 млрд теңгені немесе түсімнің 68%-н құрады. Бұл сомаға консорциум құрамында ұялы байланыс операторларын іске асыру — 5G жобасы және бюджетке төленген 156 млрд теңге мөлшерінде 5G жиілігінің өзінің елеулі құны айтарлықтай әсер етеді. Тиісінше, жиілік құнын есепке алмағанда, Қазақтелекомның күрделі шығындары 186 млрд теңгені құрайды, бұл шоғырландырылған кірістердің 37%-ын құрайды.

МОБИЛЬДІ БИЗНЕС

Қазақтелеком компаниялар тобына «Кселл» АҚ (Kcell, Activ) және «Мобайл телеком-Сервис» ЖШС (Tele2 және Altel) жетекші мобильді операторлары кіреді.

Соңғы 20 жылда Қазақстандағы ең заманауи, технологиялық дамыған және ауқымды ұялы байланыс желілерінің бірін салуға мүмкіндік туды. Компаниялар 2G/3G/4G ұялы байланыс қызметтерін (LTE/LTE Advanced), қысқа хабарламаларды жіберуді, мультимедиялық хабарламалармен алмасу, мобильді мазмұнға қол жеткізу сияқты қосымша қызметтерді (VAS), сондай-ақ Интернет желісіне кіруді қоса, деректерді беру қызметтерін ұсынады.

2022 жылғы желтоқсанда «Кселл» АҚ және «Мобайл телеком-Сервис» ЖШС Консорциумы Қазақстан Республикасында 5G/IMT бесінші буынының ұялы байланысын енгізу мен дамытуға жиілік жолақтарын бөлу бойынша аукционда жеңімпаз деп танылды. Консорциум лицензиялық міндеттемелер шарттарына сәйкес 2023 жыл ішінде Астана, Алматы және Шымкент қалаларында 782 5G базалық станция орнатуға тиіс болды. 2023 жылдың қорытындысы бойынша операторлар республика бойынша 20 қаладағы (Астана, Алматы, Шымкент, Ақтау, Атырау, Қарағанды, Көкшетау, Қостанай, Қызылорда, Өскемен, Павлодар, Петропавл, Семей, Тараз, Түркістан, Орал, Жезқазған Ақтөбе) шежірені ескере отырып, 1 157-ден астам 5G базалық станциясын орнатқан, Қонаев және Талдықорған).

²² 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген.

²³ 2020 және 2021 жылдардың қорытындысы бойынша есептелген дивидендтер тиісінше 2021 және 2022 жылдары төленді.

²⁴ Таза қарыз шоғырландырылған қаржылық есептілік деректеріне сәйкес есептеледі, мұнда: қарыз-қарыздар және жалдау бойынша міндеттемелер, ақша қаражаты-ақша қаражаттары және олардың баламалары + амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері. Алдын ала аудиттелмеген қаржылық есептілік деректеріне сәйкес 2022 жылдың қорытындылары бойынша ақпарат және 2022 жылғы шоғырландырылған аудиттелген қаржылық есептілікті дайындағаннан кейін түзетілуі мүмкін.

БИЗНЕС ПОРТФЕЛІ

ҚАЗАҚТЕЛЕКОМНЫҢ ҚЫЗМЕТТЕРІ БАЙЛАНЫС ҚЫЗМЕТТЕРІНІҢ БӨЛШЕК ЖӘНЕ КӨТЕРМЕ НАРЫҚТАРЫНДА ҰСЫНЫЛҒАН. КӨТЕРМЕ САУДА НАРЫҒЫНДА КОМПАНИЯ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ЗАҢНАМАНЫҢ НОРМАЛАРЫН ЖӘНЕ ӨЗАРА ТИІМДІ СЕРІКТЕСТІК ҚАҒИДАТТАРЫН ҚАТАҢ САҚТАЙ ОТЫРЫП, ОПЕРАТОРЛЫҚ СЕГМЕНТТЕ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТЕДІ.

2024 жылы Дивизион

44

бағаналы

жаңа гермозонаны ұйымдастыруды аяқтауға ниетті

Астана қаласында

300

бағанаға

арналған жаңа Tier III деңгейлі деректер орталығының құрылысы жоспарлануда

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

Компания бәсекелестік артықшылық факторларын сақтауға және дамытуға — операторлар желілерін қосу және трафиктің барлық түрлерін өткізу үшін қажетті желілік ресурстардың, операторлар мен олардың абоненттеріне сапалы және сенімді сервисті қамтамасыз ететін үлкен өткізу қабілеті бар жаңа цифрлық жабдықта құрылған телекоммуникациялардың тармақталған желісінің болуына ұмтылады. Операторлық қызметтерге мыналар кіреді: телекоммуникация желілерін қосу және желіаралық, жергілікті, қалааралық және халықаралық трафикті өткізу, Интернет желісіне қол жеткізу, байланыстың магистральдық арналарын жалға беру, кабельдік кәріз бойынша желілерді төсеу үшін қосымша қызметтер, биллинг қызметтері, Қазақтелекомның тактілік желілік синхрондау (ТЖС) жүйесіне қосылу, ТЖС — қызметтерін желіге қосу.

Компания транзиттік әлеуетті дамытуға және Қазақстан арқылы транзиттік телекоммуникациялық ағындарды ұлғайтуға көп көңіл бөледі, өйткені ол Қытаймен, Ресеймен, Еуропамен және Орталық Азия республикаларымен байланысты қамтамасыз ете отырып, барлық шекара маңы учаскелерін қосатын магистральдық талшықты-оптикалық байланыс желілерінің желісіне ие. Қазақтелеком қызметтердің сапасын жақсарту, ұлттық және жаһандық желілік қауіпсіздікті нығайту үшін шетелде өзінің халықаралық қатысуы мен инфрақұрылымын арттыруды жалғастыруда. Қазақтелеком Еуропа мен Азиядағы Facebook, Amazon, Apple, Microsoft, Google сияқты ірі интернет-компаниялармен тікелей байланыстарды ұйымдастыруды аяқтады және қазір олармен транзиттік жүйелерсіз тікелей трафик алмасуда.

Қазақтелеком байланыс қызметтерінің бөлшек сауда нарығында соңғы тұтынушылар — жеке (B2C) және заңды тұлғалар (B2B, B2G) үшін телекоммуникациялық қызметтер көрсетеді.

Көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру мақсатында Қазақтелеком ескірген ADSL мыс технологияларынан заманауи талшықты-оптикалық желілерге көшіру есебінен өз инфрақұрылымын жаңғырту жөніндегі ауқымды жобаны жалғастыруда.

Компанияның АТ-инфрақұрылымын жаңғырту және жақсарту жөніндегі жоба шеңберінде жаңа жоғары өнімді серверлік және желілік жабдық орнатылып, пайдалануға берілді, корпоративтік желі ядросы

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

жаңғыртылды және өңірлердегі желі сегменттерін жаңарту жөніндегі үлкен бағдарлама басталды. Бұдан басқа, 2023 жылы Алматының модульдік дата-орталығында сыйымдылығы 84 бағаналы екі жаңа модульді ұйымдастыру аяқталды — компания желісіндегі ең жаңа деректер орталығы, ал 2024 жылы дивизион 44 бағаналы және Ақкөл дата-орталығында жаңа гермозонаны ұйымдастыруды аяқтауға ниетті. Сондай-ақ, Астана қаласында 300 бағанаға арналған жаңа Tier III деңгейлі деректер орталығының құрылысы жоспарлануда, онда қазіргі уақытта сұраныс экспоненциалды түрде өсуде.

Қазақтелеком мен қазақстандық медиа компания арасында Salem social Media бейне контентін құру және ілгерілету жөніндегі қол қойылған меморандум шеңберінде танымал TV+ Қазақтелеком платформасы отандық өндірістің жаңа эксклюзивті серияларымен толықтырылуда. Сервис пайдаланушылары Черный двор», «МСБ», «Qarga» и «Шеше» эксклюзивті картиналарының драматургиясы мен режиссерлік жұмысын жоғары бағалады.

Бұлтты технологияларды дамыту және Cloud-шешімдер мен өнімдер желісін кеңейту мақсатында Қазақтелеком BTS Digital компаниясының АТU цифрлық экожүйесіне кіретін «Ақылды Қалалар» ЖШС-мен ынтымақтастық туралы шарт жасасты. Алғашқы бірнеше бірлескен бұлтты сервистерді Қазақтелеком бизнеске арналған порталда ұсынған ismet.kz.

Қазақстан үшін телекоммуникациялық қауіпсіздікке, ақпараттық егемендікке және транзиттік қуаттарды ұлғайту, сондай-ақ оларды әртараптандыру жолымен транзиттік әлеуетті арттыруға бағытталған Транскаспий талшықты-оптикалық байланыс желісінің (ТОБЖ) стратегиялық маңызды жобасын іске асыру мақсатында 2023 жылғы қаңтарда Қазақтелеком және AzerTelecom Каспий түбі бойынша ТОБЖ төсеу жөніндегі жоба шеңберінде ынтымақтастық шарттары туралы келісім жасасты теңіздер. Келісім стратегиялық әріптестіктің негізгі құжаты болып табылды және бұрын қол қойылған меморандум шеңберінде екі компанияның ынтымақтастығының негізгі шарттарын айқындайды. Сондай-ақ, 2023 жылғы маусымда Тараптар Каспий теңізінің түбінде Транскаспий ТОБЖ салу және пайдалану үшін бірлескен кәсіпорын құру туралы акционерлердің келісіміне қол қойды.

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Бір жыл ішінде қанағаттанбаған клиенттердің үлесі 18%-дан

4% -ға

дейін төмендеді

ТҰТЫНУШЫҒА ЖАҚЫНЫРАҚ

2023 жылдың басында Қазақтелеком басшылығы клиенттермен жұмыс істейтін өз бөлімшелері үшін үш негізгі сервистік мақсат қойды: 24 сағат ішінде қызметтерді қосуға өтінімдердің 90%-ын орындау, 12 сағат ішінде өтінімдердің 95%-ын жою және бірінші өтініштен абоненттер сұрауларының 90%-ын шешу. Тапсырмалар қойылған кезде бұл көрсеткіштердің орындалу деңгейі 80%-дан аспады. Жыл бойы құрылымдық бөлімшелердің жұмысын оңтайландыру және процестерді автоматтандыру арқасында қойылған міндеттер толығымен орындалды.

2023 жылдың қараша айының соңына қарай қызметтерді қосуға өтінімдердің 89,2%-ы 24 сағат ішінде өңделді, зақымданулардың 94,5%-ы 12 сағат ішінде жойылды және абоненттердің барлық сұрауларының 96%-ы бірінші өтініштен бастап шешілді. Бұл клиенттердің Компанияға деген көзқарасына

ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК

2023 ЖЫЛҒЫ МАУСЫМДА ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ БАСШЫЛЫҒЫ МЕН САЛАЛЫҚ КӘСІПОДАҚ ЕЛІМІЗДІҢ ІРІ БАЙЛАНЫС ОПЕРАТОРЫ МЕН ОНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ АРАСЫНДАҒЫ ҰЖЫМДЫҚ ШАРТТЫ ОДАН ӘРІ ЖЕТІЛДІРУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ҚОСЫМША КЕЛІСІМГЕ ҚОЛ ҚОЙДЫ.

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Бір жыл ішінде қанағаттанбаған клиенттердің үлесі 18%-дан 4%-ға дейін төмендеді. Сонымен қатар, қызметкерлердің сервиске деген қызығушылығы артып, 1500-ден астам қызметкер жоғары көрсеткіштерге қол жеткізгені үшін қосымша төлемдер алды.

2024 жылы Компания жинақталған тәжірибеге сүйене отырып, қызметтер мен өнімдердің сапасы бойынша жұмысты жалғастыруға ниетті. Бұл бағытта «Тазарту» және «Цунами» жобалары сәтті жүзеге асырылуда. «Тазарту» жобасы қалалық абоненттерді мыс желілерінен талшықты-оптикалық желілерге біртіндеп ауыстыруға бағытталған, бұл деректерді берудің жоғары жылдамдығы мен сенімділігін қамтамасыз етеді. «Цунами» жобасы абоненттерде ескірген жабдықты (ONT модемдерін) жаңартуды көздейді. 2023 жылы бағдарламалар он мыңдаған абоненттерді қамтыды.

ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК

Компанияның барлық әлеуметтік жеңілдіктер пакетін сақтай отырып, лауазымдық жалақының ең төменгі деңгейлерін арттыруды қоса алғанда, жұмысшылардың пайдасына Сиқырлы келісімге айтарлықтай өзгерістер енгізілгенін атап өту маңызды.

Бүгінгі таңда кәсіподақта телеком-оператордың 19 мыңнан астам қызметкері бар. Олар үшін жаңартылған ұжымдық шартта негізгі жеңілдіктердің 20-дан астам түрі көзделген. Осының арқасында 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында ерікті медициналық сақтандыруды, спорттық-мерекелік іс-шараларды, сондай-ақ санаторий-курорттық емдеу мен балалар лагерлерін қоса алғанда, әлеуметтік төлемдер мен жеңілдіктер сомасы шамамен 7 млрд теңгені құрады.

ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК

Ұжымдық шартты өзектендіру және оған бір жыл ішінде қабылданған толықтырулар қызметкерлердің әлеуметтік қорғалуын күшейтіп, жұмыс беруші мен кәсіподақтардың өзара іс-қимылының тиімділігін арттырды.

2022 жылдың соңында салауатты еңбек қатынастарын сақтау, іс-скринингтер арқылы еңбек жағдайларын бақылау, еңбек жанжалдарын шешу және ішкі коммуникациялардың сапасын арттыру мақсатында ІР секторы құрылды. 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында жаңа бөлімше еңбек жағдайларына іс-скрининг жүргізу үшін компанияның барлық объектілері мен ғимараттарының базасын құру бойынша жұмыс жүргізді, ол қазірдің өзінде үй-жайлардың жартысынан астамында өткізілді.

Егер «Тазарту» бағдарламасы туралы айтамын болсақ, өткен жылдан бастап 160 мыңнан астам клиент оптикаға ауыстырылды, ал болашақта Қазақстан бойынша 54 мың километрге жуық мыс желілерін ауыстыру жоспарлануда. Бұл қызметтердің сапасын едәуір арттырады, өйткені абоненттердің шағымдарының көпшілігі ескірген мыс желілерін қолданумен байланысты.

6.

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

ЖЫЛ БОЙЫ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ БӨЛІМШЕЛЕРДІҢ ЖҰМЫСЫН ОҢТАЙЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ПРОЦЕСТЕРДІ АВТОМАТТАНДЫРУ АРҚАСЫНДА ҚОЙЫЛҒАН МІНДЕТТЕР ТОЛЫҒЫМЕН ОРЫНДАЛДЫ.

Қазақтелекомда клиенттердің мыстан оптикаға көшуіне, әсіресе жеке тұлғалармен жұмыс істеу сегментіндегі (93%) және бизнес-құрылымдарға қызмет көрсету сегментіндегі (95%) шағымдардың көпшілігі интернеттің төмен жылдамдығымен және сапасыздығымен байланысты екенін ескерсек, байыпты көңіл бөлінген. Компания сонымен қатар басқа нарықтық құрылымдардың тәжірибесін қолдана отырып, қызмет көрсету тетіктерін жетілдіруді жалғастырады.

Компанияда сондай-ақ «Демеу» жұмыскерлерді әлеуметтік қолдау бағдарламасы жұмыс істейді, оның шеңберінде көп балалы отбасыларға, ерекше балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларға көмек көрсетіледі, пайызсыз нысаналы қарыздарға, жұмыскерлердің әл-ауқаты мен денсаулығын нығайту үшін іс-шараларға қаражат бөлінеді. 2023 жылы бағдарлама «толық емес отбасы» санатымен және жақын туыстарына күтім жасау кезінде материалдық көмек көрсетумен толықтырылды. Бір жыл ішінде бағдарламаны 1800-ден астам қызметкер пайдаланды, 294 млн теңгеге әлеуметтік қолдау көрсетілді.

ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК

2022 жылдың соңында салауатты еңбек қатынастарын сақтау, іс-скринингтер арқылы еңбек жағдайларын бақылау, еңбек жанжалдарын шешу және ішкі коммуникациялардың сапасын арттыру мақсатында ІР секторы құрылды. 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында жаңа бөлімше еңбек жағдайларына іс-скрининг жүргізу үшін компанияның барлық объектілері мен ғимараттарының базасын құру бойынша жұмыс жүргізді, ол қазірдің өзінде үй-жайлардың жартысынан астамында өткізілді.

2022 жылдың соңында салауатты еңбек қатынастарын сақтау, іс-скринингтер арқылы еңбек жағдайларын бақылау, еңбек жанжалдарын шешу және ішкі коммуникациялардың сапасын арттыру мақсатында ІР секторы құрылды. 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында жаңа бөлімше еңбек жағдайларына іс-скрининг жүргізу үшін компанияның барлық объектілері мен ғимараттарының базасын құру бойынша жұмыс жүргізді, ол қазірдің өзінде үй-жайлардың жартысынан астамында өткізілді.

2022 жылдың соңында салауатты еңбек қатынастарын сақтау, іс-скринингтер арқылы еңбек жағдайларын бақылау, еңбек жанжалдарын шешу және ішкі коммуникациялардың сапасын арттыру мақсатында ІР секторы құрылды. 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында жаңа бөлімше еңбек жағдайларына іс-скрининг жүргізу үшін компанияның барлық объектілері мен ғимараттарының базасын құру бойынша жұмыс жүргізді, ол қазірдің өзінде үй-жайлардың жартысынан астамында өткізілді.

HSE

Еліміздің ең ірі телеком-операторы Компанияның Health & Safety (еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау) сегментіндегі бірінші отырысында ұсынылған еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау жөніндегі шаралар пакетін әзірледі. Қазақтелекомда әрбір қызметкер мен басшы жұмыс күнінің соңында үйіне аман-есен оралуы үшін нөлдiк жарақаттануға қол жеткізу жөніндегі бағдарламаның маңыздылығын түсінуі тиіс екендігіне сенімді.

Естеріңізге сала кетейік, 2022 жылдың маусым айында Қазақтелеком «Самұрық-Қазына» АҚ-ның басшылары Health & Safety саласындағы жеке міндеттемелерге қол қойған 13 ірі компаниясының бірі болды. Осы құжат шеңберінде топ-менеджерлер қауіпсіздік құндылықтарына адалдығын жеке үлгі ретінде көрсетуге, еңбекті қорғау саласында озық тәжірибелерді енгізуге және өз қызметкерлерінің қауіпсіз жұмыс істеуі үшін жағдай жасауға міндеттенді. Осы жұмыс аясында еліміздің ең ірі телеком-операторы 2023 жылы өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі алғашқы кеңесті өткізді, ол енді жыл сайын өткізілетін болады.

Бұдан басқа, Қазақтелекомның барлық өндірістік және өңірлік құрылымдарында өндірістің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

2023 ЖЫЛДЫҢ ЖЕЛТОҚСАНЫНДА ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ АЛФАШ PET S&P GLOBAL ESG SCORE ТӘУЕЛСІЗ РЕЙТИНГТІК АГЕНТТІГІНЕН БАҒА АЛДЫ. БҰЛ ЖЕТІСТІК 2023 ЖЫЛҒЫ 14 АҚПАҢДА ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ БЕКІТКЕН ESG-ПРАКТИКАЛАРДЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЖӨНІНДЕГІ ЖОЛ КАРТАСЫНЫҢ ІС-ШАРАЛАРЫН ОРЫНДАУ БОЙЫНША ҮЛКЕН КОМАНДАЛЫҚ ЖҰМЫСТЫҢ АРҚАСЫНДА МҮМКІН БОЛДЫ.

1.	2.	3.
----	----	----

ҚОР ТУРАЛЫ

және жұмыс орындарының жай-күйіне тоқсан сайын аудит жүргізілетін болады. Nebosh және OSH сияқты халықаралық стандарттар бойынша қауіпсіз еңбекті ұйымдастырудың әртүрлі деңгейдегі басшыларын оқыту басталады. Компания ішінде төтенше жағдайларда іс-қимылдарды пысықтау үшін оқу-жаттығу іс-шаралары, сондай-ақ жеке көлікті жүйелі түрде басқаратын барлық жұмыскерлерге, соның ішінде штаттық жүргізушілерге қауіпсіз көлік жүргізуге үйрету жүргізілуде.

2023 жылы Қазақтелеком «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компаниялары қызметкерлерінің балалары үшін қауіпсіздік пен қоршаған ортаны қорғауға бағытталған оқыту кездесуін өткізді. Ойын түрінде балалар мен жасөспірімдер қауіптен қалай аулақ болу керектігі, жол қозғалысы ережелерін сақтау нәтижесінде маңызды және табиғатты неге сақтау керектігі туралы негізгі ақпаратты алды.

Қазақтелеком ұсынған Play|Learn|Be Safe екі сессияға бөлінген алты тақырыпты қамтиды. Біріншісі — 7-12 жастағы балаларға арналған «Жеке қауіпсіздік», екіншісі — 12-16 жастағы жасөспірімдерге арналған «Жол қозғалысы қауіпсіздігі». Әр сессия аясында балалар теорияны үйренеді, содан кейін білімін тәжірибеде бекітеді. Қауіпсіздік сабақтарында балалар

Жол картасына экологиялық, әлеуметтік және басқару аспектілерін қамтитын 109 іс-шара енгізілді. Осы жұмыс аясында 2023 жыл ішінде Қазақтелеком Директорлар кеңесі келесі құжаттарды қабылдады:

- ◆ Адам құқықтары саласындағы саясат;
- ◆ Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және әртүрлілік саясаты;
- ◆ Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу жөніндегі саясат;
- ◆ Өзектендірілген экологиялық саясат;
- ◆ Тұрақты дамудың өзектендірілген саясаты;
- ◆ Ақпараттық қауіпсіздіктің өзектендірілген саясаты;
- ◆ Дербес деректерді қорғау саясаты;
- ◆ Биоәртүрлілікті басқару және сақтау жөніндегі нұсқаулық;
- ◆ Жер ресурстарын мониторингілеу, есеп беру және қалпына келтіру жөніндегі нұсқаулық.

Внедрение принципов ESG стало ключевым ESG қағидаттарын енгізу Қазақтелекомның 2032 жылға дейінгі даму стратегиясының

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

өмір мен денсаулық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін негізгі қызметтердің қалай жұмыс істейтінін ішкі жағынан білу үшін полицей мен дәрігерлерге айналуы мүмкін.

2023 жылы Play | Learn | Be Safe жобасы аясында түрлі қалаларда 334 бала оқытылды, оның ішінде «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компаниялары қызметкерлерінің 100 баласы. Қазіргі уақытта Қазақтелеком ішінде Қазақстанның 18 қаласында Компания қызметкерлер қатарынан 29 жаттықтырушыны қатыстырып қызметкерлерінің 500 баласын оқыту жоспарымен жұмыс жүргізілуде.

Қауіпсіз еңбек академиясы аясында 1 759 қызметкер Learning Telecom платформасында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қашықтықтан курстардан өтті, ал 11 887 қызметкер ЕҚЖЕҚ офлайн курстарынан өтті. Жыл бойы 2254 бұқаралық кәсіптер қызметкерлеріне жарақаттанудың алдын алу және ден қою бойынша бірқатар оқыту іс-шаралары, штаттық және қоса ақарушы жүргізушілерді қоса алғанда, 1522 жүргізушіге арналған «Қауіпсіз жүргізу» курсы, сондай-ақ 796 орта буын басшыларына арналған «Қауіпсіз жұмыс ортасы» іс-шарасы өткізілді. Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті 6 997 тыңдаушының назарын аударды.

негізгі бағыты болды. Компания тұрақты дамуға ерекше назар аударады және ESG факторларын өз қызметіне біріктіру бойынша белсенді жұмысты жалғастырады. Бірінші ұзақ мерзімді басымдық ретінде Компания өз жұмыскерлері мен адами капиталдың үздіксіз, инклюзивті және теңгерімделген дамуын атап көрсетеді. Екінші ұзақ мерзімді басымдық — Компанияның ұзақ мерзімді инвестициялық тартымдылығын арттыру үшін 2030 жылға қарай ESG рейтингі бойынша халықаралық сала көшбасшыларының қатарына кіруге ұмтылу.

Қазақтелеком өз клиенттерінің деректерін барынша қорғауды қамтамасыз ететін және киберқауіптерге тиімді қарсы тұратын технологиялар мен шешімдерді енгізуге бағдарланатын болады. Төмен көміртекті дамуға көшу Компания үшін стратегиялық басымдық болып табылады. 2022 жылдың желтоқсанында 2032 жылға дейін Төмен көміртекті даму бағдарламасы қабылданды.

Жоғары технологиялық цифрлық және телекоммуникациялық холдинг бола отырып,

4.	5.	6.
----	----	----

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Парниктік газдардың жалпы шығарындыларын 2032 жылға дейін

13% -ға

төмендету жоспарланған

Қазақтелеком ұлттық экономиканың басқа салалары мен секторларын көміртексіздендіруді ынталандыра отырып, Қазақстан Республикасының төмен көміртексіз дамуына елеулі үлес қосады. Ұзақ мерзімді мақсат ретінде Компания 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізуді Қазақстан Республикасы Президенті ұлттық экономиканы көміртексіздендіру жөнінде қойған міндетіне сәйкес жайғастырады.

Көміртегі ізін азайтуға және энергия тиімділігін арттыруға ықпал ететін жобалар мен жаңа технологияларды ілгерілету арқылы Париж келісімі:

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы Қазақтелеком 5G желісін өрістетуге және Транскаспий ТОБЖ құрылысы сияқты стратегиялық және ұлттық маңызы бар жобаларды іске асыруды жалғастырады. Бұған дейін, 2023 жылдың соңында Ел Президенті Қазақтелекомға 2025 жылдың соңына қарай 5G желісін жедел енгізу мүмкіндігін зерделеуді тапсырған болатын. Бұған жауап ретінде Компания ағымдағы жылы 2,7 мыңнан астам және келесі жылы 3,2 мыңға жуық станцияны өрістетуді көздейтін 7 мыңнан астам базалық станция салу жоспарын әзірледі. Қазіргі уақытта Компания облыс орталықтарында 1000-ға жуық базалық станцияларды орналастыра отырып, өнеркәсіптік пайдалануға 5G технологиясын енгізген ТМД-дағы бірінші және жалғыз компания болып табылады.

Транскаспий ТОБЖ-ға келетін болсақ, өткен жылы «Azertelecom Int.» компаниясымен бірлесіп паритеттік негізде жобаны іс жүзінде жүзеге асыру үшін Caspinet B.V. кәсіпорны құрылды. Компания бұл желінің құрылысы Қазақстанның телекоммуникациялық қауіпсіздігі мен ақпараттық егемендігін арттырады, Еуропа мен Азия арасындағы байланыстың транзиттік қуатын арттырады және интернет-трафик алмасудың халықаралық нүктелеріне қосылуды артаптаптырады деп есептейді. Транскаспий ТОБЖ жобасы шеңберінде 2024 жылы Компания оны салу бойынша қажетті іс-шараларды іске асыруды жалғастырады.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

2023 жылы Басқармадағы әйелдердің үлесі

30% -ға

дейін ұлғайтылады

- ◆ бойынша елдің міндеттемелерін орындау шеңберінде парниктік газдардың жалпы шығарындыларын 2032 жылға дейін 13%-ға төмендету жоспарланған. Бұған желілік функцияларды виртуалдандыру, FTТх технологияларына қол жеткізу желілерін көшіру, телекоммуникациялық, компьютерлік және қосалқы жабдықтарды, сондай-ақ бағдарламалық жасақтаманы меншікті энергияны тұтынудың жақсартылған көрсеткіштерімен тиімдірек ауыстыру арқылы қол жеткізіледі;
- ◆ пайдаланылатын жабдықтың энергия тиімділігін басқаруда озық тәжірибелерді енгізу;

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

КОМПАНИЯ ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА ЕРЕКШЕ НАЗАР АУДАРАДЫ ЖӘНЕ ESG ФАКТОРЛАРЫН ӨЗ ҚЫЗМЕТІНЕ БІРІКТІРУ БОЙЫНША БЕЛСЕНДІ ЖҰМЫСТЫ ЖАЛҒАСТЫРАДЫ.

клиенттердің парниктік газдар шығарындыларын қысқартуына және тұтастай Қазақстан Республикасының экономикасына ықпал етуге мүмкіндік беретін IoT дамытуды қоса алғанда, цифрлық және телекоммуникациялық қызметтер мен өнімдердің кең спектрін әзірлеу және ілгерілету.

2023 жылы Басқарма құрамындағы әйелдердің үлесі 30%-ға дейін ұлғайды. Басқарманың алты мүшесінің екеуі әйелдер.

Бұдан басқа, 2024 жылы Қазақтелеком 60 мыңнан астам абонентті ескірген мыс желілерінен қазіргі заманғы оптикалық желілерге ауыстыруды жоспарлап отыр, ал 50 мың клиентке модемдерді жетілдірілген техникалық сипаттамалары бар жабдыққа ауыстыратын болады. Телеком-оператор сондай-ақ өзінің инфрақұрылымдық мүмкіндіктерін едәуір ұлғайтуға және әртүрлі байланыс технологияларын пайдалана отырып, ауылдар мен аудандарды, оның ішінде шалғай аудандарды белсенді интернеттендіруді жалғастыруға ниетті.

2024 жылға арналған қосымша жоспарларға мыналар кіреді:

- ◆ 2025 жылдың соңына қарай 5G желісін жедел енгізу.
- ◆ 63 мың абонентті заманауи оптикалық байланыс желілеріне аудару.
- ◆ 50 мың тұтынушы үшін модемдерді жақсартылған техникалық сипаттамалары бар жабдыққа ауыстыру.
- ◆ 169 014 үй шаруашылығы үшін интернетке кең жолақты қолжетімділікті қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасының барлық ірі қалаларында оптикалық желілерді салу және кеңейту.
- ◆ Ауылдық елді мекендерге қайта бөлінетін ескірген станциялық жабдықты ауыстыра отырып, Алматы және Қарағанды қалаларында GPON желісін жаңғырту.

- ◆ АТ-инфрақұрылымын жаңғыртудың үшінші кезеңін іске асыру, Астанада TIER III деңгейіндегі жаңа деректер орталығын салу, SAP ERP жүйесін S/4 HANA жүйесіне көшіру, АТ-қызметтер менеджменті жүйесін жетілдіру және бизнес-процестердің реинжинирингі.
- ◆ ESG стратегиясын әзірлеу және бекіту.
- ◆ Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді сәйкестендіру.
- ◆ «Энергоменеджмент жүйелері» ИСО 50001 бойынша сертификаттық аудиттен өту.
- ◆ Ластаушы заттарды тікелей өлшеу жүйесін енгізу.
- ◆ Кәсіпкерлердің өзара іс-қимылын орталықтандыратын бизнес-мәмілелер үшін жаңа платформаны іске қосу.
- ◆ Ismet Docs — ақпарат алмасу тиімділігін арттыру және өнімдірек жұмыс ортасын құру үшін электрондық құжат айналымы жүйесін іске қосу.

Пошталық-логистикалық, қаржылық және цифрлық қызметтер

«ҚАЗПОШТА» АҚ (БҰДАН ӘРІ — ҚАЗПОШТА) ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПОШТА ЖЕЛІСІНІҢ ОПЕРАТОРЫ РЕТІНДЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖАЛПЫМЕМЛЕКЕТТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ БАЗАЛЫҚ ЭЛЕМЕНТІ ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТТІҢ АСА МАҢЫЗДЫ ӘЛЕУМЕТТІК АКТИВИ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Қазпоштада

18 000

жуық адам еңбек етеді

Бұл «Самұрық-Қазына» АҚ-ның толық мемлекеттің қатысуымен зейнетақы, жәрдемақы және мерзімді баспасөз басылымдарын жеткізуге әлеуметтік жауапты жалғыз еншілес кәсіпорны.

Қазпошта Қазақстандағы логистика, қаржылық қызметтер және цифрлық қайта құру саласындағы негізгі ойыншы болып қала

береді. 2023 жылы Қазпошта өзінің 2023-2033 жылдарға арналған Даму стратегиясы шеңберінде пошталық секторда және сабақта салаларда өзінің көшбасшылық позициясын нығайту үшін қызметті артаптандыруға және сенімді серіктестіктерді, оның ішінде мемлекеттік-жекеменшік серіктестіктерді құруға назар аудара отырып, стратегиялық бастамаларды іске асыруды жалғастырды.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Пошталық жөнелтілімдердің саны, мың бірл.	114 663	106 964
Қаржы қызметтерінің көлемі, млн теңге	994 618	1 159 737
Агенттік қызметтердің көлемі, млн теңге	28 677	27 007
Қаржылық көрсеткіштер²⁵, млн теңге:		
Түсім	50 212,9	55 477,2
Таза пайда	(-) 12 453,7	2 413,8
Шығындар	(-) 72 290,7	(-) 80 999,4
Операциялық пайда	(-) 14 132,2	1 907,2
Таза қарыз	7 000	7 000
Төленген салықтардың көлемі, млрд теңге	4,4	5,3
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар, мың тонна	0,590	0,565
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, мың тонна	5,36	5,47
Жазатайым оқиғалар	3	3
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

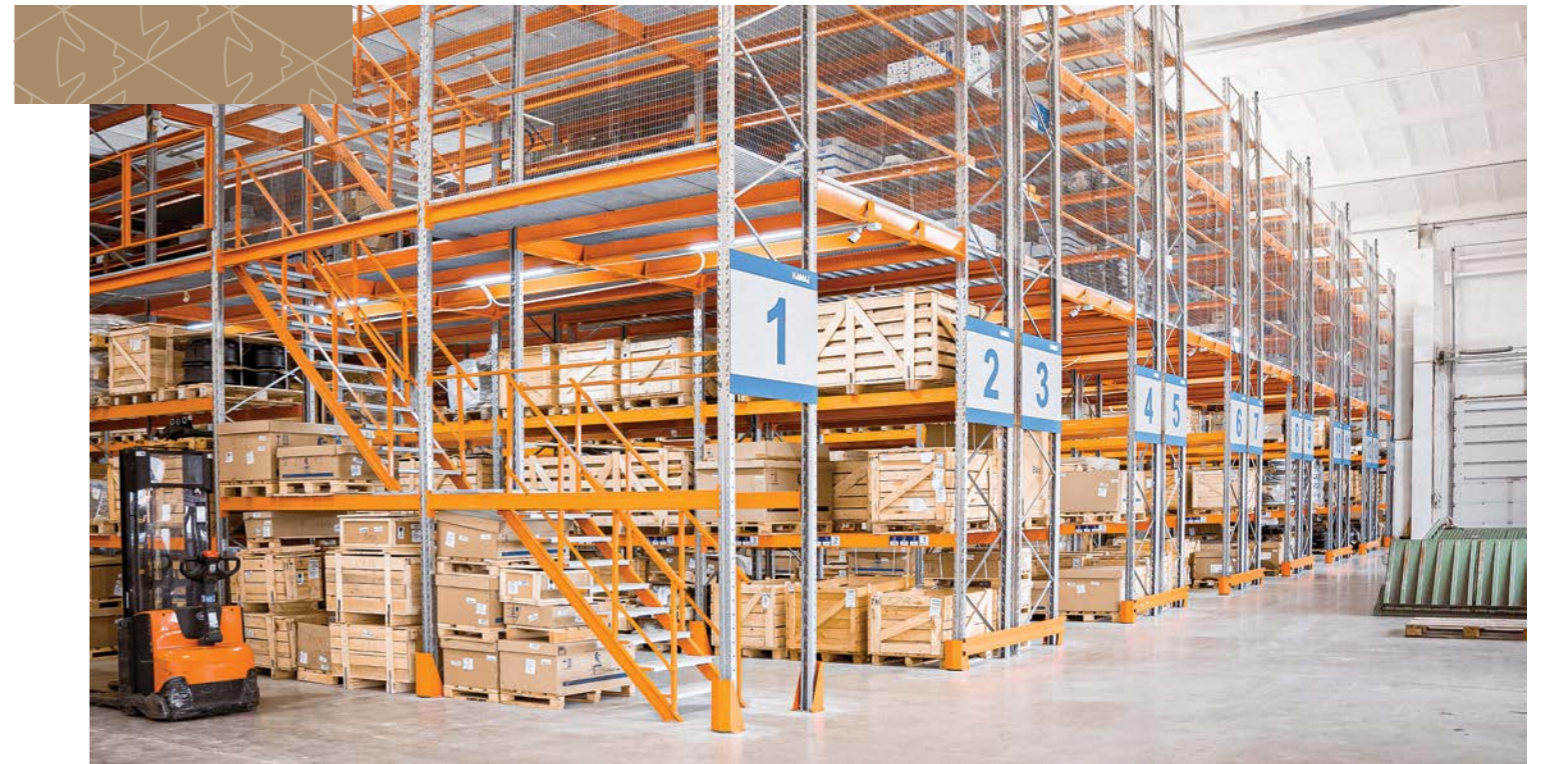
Қазпоштада 18 мыңға жуық адам еңбек етеді. Кәсіпорын әрдайым қолайлы қаржылық кезеңдерді бастан кешірмесе де, соңғы 10 жылда қысқарту мәселесі бір рет те көтерілген жоқ. Қазпошта ұйымшыл командасы қаржылық жағдайды сауықтыруға бағытталған жаңа жобалар мен бастамаларды іске қосу жөніндегі іс-шаралар кешенінде көрсетілген даму стратегиясын дәйекті түрде іске асыруда.

2023 жылға дейінгі кезеңге арналған Қазпошта Даму стратегиясы қызметтер сапасын арттыру және нарықты қамтуды кеңейту үшін технологиялар мен инновацияларды пайдалануды көздейді. Компания Қазақстан мен оның халқының өзгермелі қажеттіліктеріне жауап беретін динамикалық, заманауи пошталық және логистикалық оператор болып қайта құруды жалғастыруға ниетті. Қазпошта командасы логистика процестерін автоматтандыру, курьерлік өнімдерді реинжинирингтеу және курьерлер үшін еңбекақы төлеуді енгізу бойынша белсенді жұмыс істеуде.

В2023 жылы Қазпошта клиенттердің өсіп келе жатқан қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған цифрлық және мобильді сервистердің мүмкіндіктерін кеңейтуге стратегиялық тұрғыдан көңіл бөлді.

Осы фокустың нәтижелерінің бірі қазақстандық тұтынушыларға халықаралық сауда алаңдарында, атап айтқанда АҚШ пен Еуропада тауарларды аса күш жұмсамай сатып алуға мүмкіндік беретін маңызды бастама — Qazpost Keruen сервисін іске қосу болды.

Цифрлық қызметтерді кеңейту, атап айтқанда Qazpost Keruen енгізу Қазпоштаның цифрлық трансформацияға деген ұмтылысын көрсетеді. Халықаралық тауарларға қол жеткізуді жеңілдеті отырып және логистиканы жеңілдеті отырып, Қазпошта клиенттердің ағымдағы қажеттіліктерін қанағаттандырып қана қоймай, өзін өңірдегі жанандық электрондық коммерция логистикасы саласындағы көшбасшы ретінде стратегиялық тұрғыдан жайғастырады. Мұндай тәсіл цифрлық қатысуды кеңейтуге және

өсуді қамтамасыз ету үшін пайдаланушы тәжірибесін жақсартуға және тұтынушылардың адалдығына бағытталған саланың кең үрдістеріне сәйкес келеді.

Компанияның әлеуметтік жауапкершілігі едәуір зор — Қазпошта қызметкерлері 80 жастан асқан адамдарға, мүмкіндігі шектеулі жандарға, ардагерлерге зейнетақы мен жәрдемақы жеткізеді. 24/7 режимінде мерзімді баспа басылымдары ең шалғай елді мекендерге жеткізіледі.

2023 жылы Қазпошта ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрілігімен, сондай-ақ «Азаматтарға арналған Үкімет»

Ұлттық басқарушы холдингімен ынтымақтаса отырып, өз қызметінің әлеуметтік маңыздылығын едәуір арттырды. Осы серіктестіктің арқасында Қазпошта Алматы, Жетісу, Павлодар, Атырау, Қызылорда және Ақмола облыстарындағы 200 ауылдық пошта байланысы бөлімшелері арқылы бірқатар маңызды мемлекеттік қызметтерді көрсете бастады.

Қазіргі уақытта бұл аудандардың тұрғындары жергілікті пошта бөлімшелерінде 27 түрлі қызметке қол жеткізе алады. Олардың ішінде — мүгедектердің арнайы қызметтерді алуы үшін жәрдемақылардың, құжаттардың кейбір түрлерін ресімдеу, тұрғылықты жері бойынша тіркеу, мұрағаттық анықтамаларды немесе мұрағаттық құжаттардың көшірмелерін

алу. Бұл жобаны жүзеге асыру ауыл тұрғындарына маңызды қызметтерді алып қана қоймай, уақыт пен ақшаны үнемдеуге мүмкіндік берді, өйткені олар енді қала орталықтарына барудың қажеті жоқ. Жобаны іске асыру үшін Қазпошта ұйымдастырушылық және интеграциялық процестерді жүргізді, оның ішінде ауылдық филиалдардың операторларын орталықтандырылған инфокоммуникациялық жүйемен жұмыс істеуге үйретті.

Бүгінгі таңда Қазпошта кредиттеуді қоспағанда, қаржылық қызметтердің іс жүзінде бүкіл спектрін ұсынады. Табыстылықтың негізгі құрамдас бөліктері болып табылатын кредиттеуге және депозиттерді жүргізуге лицензиясы бар банктер тарапынан бәсекелестікке қарамастан, Қазпошта бұл қызметтерді серіктес банктердің агенті ретінде көрсетеді.

Алайда, Қазпошта қызметінің негізгі бағыты пошталық-логистикалық қызметтер болып қала береді, олар, өкінішке қарай, кредиттік-қаржылық қызмет сияқты пайда әкелмейді.

Бүгінгі таңда ел халқының 41%-ы — ауыл тұрғындары үшін — Қазпошта бірқатар қызметтерді алудың жалғыз орны болып табылады: пошталық, қаржылық және агенттік қызметтер, соның ішінде теміржол және әуе билеттерін сату, сондай-ақ тұтынушылық кредиттеу. Пошташылар мемлекет пен тұрғындар арасында, әсіресе ауылдық жерлерде байланыстырушы буын болып қала береді.

2023 ЖЫЛЫ ҚАЗПОШТА ҚР ЦИФРЛЫҚ ДАМУ, ИННОВАЦИЯЛАР ЖӘНЕ АЭРОҒАРЫШ ӨНЕРКӘСІБІ МИНИСТРЛІГІМЕН, СОНДАЙ-АҚ «АЗАМАТТАРҒА АРНАЛҒАН ҮКІМЕТ» ҰЛТТЫҚ БАСҚАРУШЫ ХОЛДИНГІМЕН ЫНТЫМАҚТАСА ОТЫРЫП, ӨЗ ҚЫЗМЕТІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК МАҢЫЗДЫЛЫҒЫН ЕДӘУІР АРТТЫРДЫ.

2023 жылдың қазан айында Астанада

12,5

МҰНДА

логистикалық хаб іске қосылды

ИНФРАҚҰРЫЛЫМҒА НАЗАР АУДАРУ

2023 ЖЫЛЫ ҚАЗПОШТА ҰЛТЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЛОГИСТИКАДАҒЫ ӨСІП КЕЛЕ ЖАТҚАН РӨЛДІ ҚОЛДАУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЕДӘУІР КЕҢЕЙТТІ.

СӘЛЕМДЕМЕ БИЗНЕСІ

Соңғы жылдары сәлемдеме бизнесі онлайн-сауданың өсуіне және тұтынушылық мінез-құлықтың өзгеруіне, соның ішінде келесі бағыттарға байланысты таны мал бола бастады:

Онлайн бөлшек сауда: тауарларды интернет арқылы сату, содан кейін тапсырыстарды пошта немесе курьерлік қызмет арқылы жіберу.

Логистика және жеткізу: сәлемдемелерді өндіріс орнынан соңғы тұтынушыға жіберу үшін тиімді және сенімді логистиканы қамтамасыз ету.

Делдалдық платформалар: сатушылар мен сатып алушыларды біріктіретін, оларға сәлемдемелерді жіберуге және алуға мүмкіндік беретін онлайн-платформалар.

Курьерлік қызметтер: тауарларды немесе құжаттарды бір жерден екінші жерге жеткізу бойынша қызметтерді ұсыну.

Коммерциялық негізде почта төлемінің мемлекеттік белгілерін шығарудан түскен табыс

10

МҰНДА

млн теңгеден асты

Кеңейту тек физикалық инфрақұрылымға ғана емес, сонымен қатар ұсынылатын қызметтерге де қатысты, бұл кешенді логистикалық провайдерге айналу жағына стратегиялық ауысуды көрсетеді.

2023 жылдың қазан айында Астанада 12,5 мың шаршы метрге логистикалық хаб іске қосылды. Астанада логистикалық хаб құру — Қазпоштаның Қазақстанда ғана емес, бүкіл Орталық Азия өңірінде пошта байланысы және логистика секторында жетекші ойыншы болуға деген көзқарасын қолдайтын стратегиялық қадам. Бұл хаб жұмыс тиімділігін арттырып қана қоймайды, сонымен қатар жұмыс орындарын құру және сабақтас секторлардағы экономикалық қызметті дамыту арқылы жергілікті экономиканы қолдайды.

Физикалық инфрақұрылым объектілерінен басқа, Қазпошта сонымен қатар цифрлық мүмкіндіктерді кеңейтті. Атап айтқанда, маршруттарды оңтайландыруға және операциялық шығындарды азайтуға көмектесетін нақты уақыттағы деректер мен аналитиканы қамтамасыз ету арқылы барлық пошталық және логистикалық операцияларды біріктіретін жаңа IT платформасы енгізілді. Платформа Қазпошта мақсатын — клиенттерге Қазақстан бойынша хат жібергеніне немесе тауарларға шетелден тапсырыс бергеніне қарамастан, оларға үздіксіз және тиімді қызмет көрсетуді қамтамасыз етуді қолдайды.

Тапсырыстарды орау және өңдеу: тауарларды орау, клиенттерден тапсырыстарды жөнелтуге дайындау және өңдеу қызметтерін ұсынатын компаниялар.

Технологиялық шешімдер: сәлемдеме бизнесінің процестерін басқару және оңтайландыру үшін технологиялық шешімдерді әзірлеу және ұсыну.

Сәлемдеме бизнесі аясында Қазпоштада үш фулфилмент-орталық жұмыс істейді: Астанада, Алматыда және Ақтөбеде. Ауданы 12 мың шаршы метр Астана фулфилмент-орталығы 667 мың данадан астам көлемге және 658 млн теңгеден астам табысқа жетті.

Ауданы 500 шаршы метр Ақтөбе фулфилмент-орталығы, «Ozon» компаниясынан 618 мың дана көлеміне және 540 млн теңге табысқа жетті. 2022 жылмен салыстырғанда жөнелтілімдер көлемінің өсуі 459 мың дана, ал кіріс 408 млн теңгені құрады.

— **СӘЛЕМДЕМЕ БИЗНЕСІ АЯСЫНДА ҚАЗПОШТАДА ҮШ ФУЛФИЛМЕНТ-ОРТАЛЫҚ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ: АСТАНАДА, АЛМАТЫДА ЖӘНЕ АҚТӨБЕДЕ. АУДАНЫ 12 МЫҢ ШАРШЫ МЕТР АСТАНА ФУЛФИЛМЕНТ-ОРТАЛЫҒЫ 667 МЫҢ ДАНАДАН АСТАМ КӨЛЕМГЕ ЖӘНЕ 658 МЛН ТЕҢГЕДЕН АСТАМ ТАБЫСҚА ЖЕТТІ.**

ХАТТАР

Қазіргі уақытта жазбаша хат-хабарлар байланыстың маңызды түрлерінің бірі болып қала береді — бұл адамдар немесе ұйымдар арасында хаттар, хабарламалар немесе құжаттар алмасу. Коммуникацияның бұл түрі ақпаратты беру үшін жазбаша нысанды пайдаланады және қағаз хаттар, меморандумдар, ашық хаттар және т.б. сияқты әртүрлі форматтарды қамтуы мүмкін. Жазбаша хат-хабарлар іскерлік, жеке және ресми қарым-қатынаста маңызды рөл атқарады.

2023 жылы жазбаша хат-хабарлар бойынша жоспарлы көрсеткіштер 100%-ға іске асырылды (жоспар 5 518,8 мың теңге болғанда нақты көрсеткіштер 5 571,3 мың теңгені құрады). Сондай-ақ жазбаша хат-хабарларды жіберу шарттары бойынша көрсеткіштердің саны 5%-ға, кірістерде 3%-ға (7004 белсенді шарт) ұлғаюы байқалады. Коммерциялық негізде почта төлемінің мемлекеттік белгілерін шығарудан түскен табыс 10 млн теңгеден асты.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БИЗНЕС

Халықаралық пошта жөнелтілімдерін есепке алу бөлігінде Қазпошта мен ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің ақпараттық жүйелерін интеграциялау бойынша жұмыстар жүргізілді. Халықаралық пошта алмасу орындарында халықаралық пошта жөнелтілімдерін өңдеу процесін жақсарту үшін өңдеудің түр-түрі бойынша 30-дан астам бизнес-талаптар әзірленді, оның ішінде:

- ◆ Қазпошта және IPS (International Postal System) пошталық есепке алу жүйелері;
- ◆ операциялық қызмет бойынша технологиялық процестерді автоматтандыру;
- ◆ тағайындалған операторлар мен Қазпошта контрагенттері арасында деректерді электрондық алмасу бөлігінде Дүниежүзілік пошта одағының стандарттары деңгейінде пошта жөнелтілімдері бойынша деректерді беру сапасын жақсарту және сапа көрсеткіштерін арттыру.

Халықаралық бизнес шеңберінде «Qazpost Keуen» халықаралық жеткізудің жаңа сервисі іске қосылды, ол 5-10 күн ішінде АҚШ пен Еуропадан Қазақстанға тауарларды жеткізу сервисі болып табылады. Сервистің

көмегімен сіз виртуалды мекен-жай ала аласыз және интернет-дүкендерден танымал тауарларға тапсырыс бере аласыз. Негізгі американдық және еуропалық онлайн-дүкендер Қазақстанға жеткізуді жүзеге асырмайды, бұл осы қызметті құруға себеп болды. Негізгі артықшылықтарға тапсырыстарды ресімдеудің ыңғайлылығы, қолжетімді бағалар, тауарларды Қазақстанның кез келген нүктесіне жылдам жеткізу және жөнелту жатады.

Сонымен қатар, жеке тұлғаларға арналған электрондық сауда тауарларына арналған «Cargo2Mail» жаңа өнімі жасалды. Тауарлар Қазақстанға жүк түрінде жеткізілетін болады және қажетті кедендік ресімдеу жүргізілгеннен кейін жеткізу Қазпошта желісі арқылы бөлімшелер мен сәлемдеме супермаркеттеріне дейін жүргізілетін болады. Іске қосу корпоративтік есеп жүйесіндегі техникалық жетілдірулерден кейін жоспарланған.

Қазпошта маңызды стратегиялық бастамаларының бірі End to End (бұдан әрі — E2E) операторын дамыту болып табылады. E2E операторы — бұл жүк және пошта арналарын тиімді пайдалана отырып, шетелден B2C импортын дамыту.

E2E операторының мақсаты Қазақстан Республикасының азаматтарына әлемдік электрондық сауда алаңдарына тікелей қол жеткізуді қамтамасыз ету болып табылады. Қазпошта күш-жігерді бүкіл логистикалық тізбекті бақылауға бағыттайды, жеткізуді дамытады және логистиканы, жөнелтілімдерді шоғырландыруды, Қазақстан Республикасына жеткізуді және бүкіл ел бойынша соңғы мильді қамтамасыз етуді қамтамасыз етеді.

Бағыт шеңберінде 2024 жылы Сингапурда, кейіннен Ұлыбритания мен АҚШ-та ашылу жоспарларымен шетелде алмасу орындарын (бұдан әрі — ШАО) ашу жоспарлануда.

Бұл стратегиялық бағыт жеткізу мерзімдерінің тиімділігін және табыстылығын арттыруға мүмкіндік береді, бұл электрондық коммерцияның негізгі факторы болып табылады.

Әлемдік eCom ойыншыларымен тікелей байланыс орнату, Қазақстан аумағында E2E қағидаты бойынша тауарларды жеткізу үшін тиімді тарифтерді қалыптастыру Компанияның баскелестік артықшылықтарын нығайтуға бағытталған.

ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРІ

КОМПАНИЯНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ БИЗНЕСІ КЛИЕНТТЕРДІҢ БАНКТИК, АҚША АУДАРЫМДАРЫ, ЖИНАҚ ШОТТАРЫ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРГЕ ДЕГЕН ҚАЖЕТ-ТІЛІКТЕРІН ҚАНАФАТТАНДЫРУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ӘРТҮРЛІ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕР МЕН ӨНІМДЕРДІ ҚАМТИДЫ.

Келесі жылдары корпоративтік клиенттерге қызмет көрсетуді Қор активтерінің үлесін

10%

дейін ұлғайту жоспарлануда

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Компания 2000 жылдан бастап бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы болып табылады және тиісті лицензия негізінде номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен брокерлік және дилерлік қызметті, сондай-ақ 2006 жылдан бастап трансфер-агенттік қызметті жүзеге асырады.

ҚР Қаржы министрлігімен жеке тұлғалардан және мемлекеттік мекемелер өкілдерінен салықтарды және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді тегін негізде төлеуге төлемдерді қабылдау туралы шарт жасалды.

ҚР Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігінің және «Азаматтарға арналған үкімет» МК КЕАҚ өкілдерімен «Зейнетақы және жәрдемақы төлеу» қызметі бойынша тарифті арттыру мәселесі бойынша жұмыстар мен бірқатар кездесулер өткізілді.

«Корпоративтік банк» стратегиялық бастамасын дамыту шеңберінде Қазпошта қызметіне корпоративтік клиенттерді тарту, оның ішінде портфельдік компаниялардың кезең-кезеңімен ауысуы көзделеді.

Қаржылық қызметтерді көрсетудің негізгі бағыттары — есеп айырысу-кассалық қызмет көрсету, қазынашылық операциялар, брокерлік қызметтер, жалақы жобасы және контрагенттерді сүйемелдеу. 2024

жылдың мақсаты шамамен 22 млрд. теңге кіріс алу мақсатында Қордың портфельдік компаниялары активтерінің 5% үлесін тарту болып табылады. Кейінгі жылдары 40 млрд. теңгеге жуық кіріс алу мақсатында Қор мен портфельдік компаниялар активтерінің үлесін 10%-ға дейін ұлғайта отырып, корпоративтік клиенттерге қызмет көрсетуді масштабтау жоспарлануда.

Көрсеткіштерге қол жеткізу үшін портфельдік компанияларды тарту бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде. Еңшілес ұйымдардың 88%-ы Қазпоштада есеп айырысу шоттары бар, бірақ олар салымдармен немесе брокерлік операциялармен шектеліп, толық көлемде белсенді емес. Қазіргі уақытта компаниялар ЕКО толық көлемде жүргізбейді, өйткені айналымдардың көп бөлігі валюталық келісімшарттар тіркелген екінші деңгейдегі банктердегі шоттар арқылы өтеді немесе жеткізушілермен есеп айырысу бұрын жасалған шарттар бойынша жүзеге асырылады. Қызмет көрсету сапасын жақсарту мақсатында қазіргі уақытта интернет-банкингтің жаңартылған нұсқасын енгізу бойынша жұмыс жүргізілуде, бұл валюталық операцияларды жүргізуге және онлайн-режимде жинақ шоттарын ашуға мүмкіндік береді. Сондай-ақ, мобильді қолданбаны жаңарту және осы қолданба арқылы төлем карталарына қызмет көрсету процестерінің сапасын арттыру жүргізілуде.

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР

«KEGOC» SPO-FA ҚАТЫСУ

2023 ЖЫЛҒЫ 16 ҚАЗАН МЕН 2 ҚАРАША АРАЛЫҒЫНДА ҚАЗПОШТА «KEGOC» SPO ШЕҢБЕРІНДЕ АКЦИЯЛАРДЫ САТЫП АЛУҒА ӨТІНІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУҒА ҚАТЫСТЫ.

ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК

ҚАЗПОШТА «ЖАСЫЛ ДАМУ» АҚ ЖӘНЕ «ECO NETWORK» КОМПАНИЯСЫМЕН ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 4 ӨҢІРІНДЕ ТҰРҒЫНДАР АРАСЫНДА ESG- ТӘЖІРИБЕЛЕРІН ЕНГІЗУ БОЙЫНША ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ЖҰМЫСЫН БАСТАДЫ.

Қазпошта Қазақстан бойынша — Астана, Павлодар, Шымкент қалаларында өтетін кездесулерде SPO өткізуге дайындық кезінде ақпараттық-түсіндіру жұмыстарына қатысты. SPO өткізу шеңберінде ел тұрғындары үшін 739 бөлімше арқылы акцияларды сатып алуға өтінім беру мүмкіндігі берілді. KASE биржасы арқылы ресімделген өтінімдердің жалпы саны — басым сатып алу құқығы бойынша 5 өтінім орындалды, жалпы саны 973 дана, сомасы 1 442 мың теңге. Өтінімдерді қабылдау қорытындысы бойынша көлемі 255 000 мың теңге 87 өтінім берілді. AIX биржасы арқылы қабылданған өтінімдердің жалпы саны 7 150 мың теңге сомасына шамамен 25 өтінімді құрады.

2024 жылға 12 бөлімшеде қоқысты сұрыптауды ұйымдастыру бойынша пилоттық жоба жоспарланған, оның ішінде 8 ауылдық және 4 қалалық бөлімшелер. Алдағы уақытта бұл жобаны 2026 жылдың соңына дейін 200 бөлімшеге дейін қамту жоспарлануда.

Компания үшін ESG қағидаттарын өз қызметіне енгізу маңызды элемент болып табылады. Еліміздің барлық өңірлерінде, соның ішінде ауылдық аймақтарда кең филиалдық желіге ие бола отырып, Қазпошта осы қағидаттарды халық арасында ілгерілетуге ұмтылады. Осыған байланысты Компания Экология министрлігімен және «Жасыл Даму» АҚ-мен бірлесіп «Қазпоштамен жасыл үй» жобасын бастады, ол Компанияның кең тармақталған желісі мен логистикалық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, Қазпошта бөлімшелерінде қалдықтарды сұрыптауды және бөлек шығаруды ұйымдастыруға көмектеседі.

Жобаны іске қосу үшін компанияның базалық қалалары мен бөлімшелері анықталды:

- ◆ Қалалық бөлімшелер: ЖБО Алматы, Астана, Орталық аппарат Астана, Ақтөбе, Қарағанды, Шымкент, Өскемен.
- ◆ Ауылдық бөлімшелер: Ақтөбе, Қарағанды, Шымкент, Өскемен қалаларының жанында 50 км-ден аспайтын қашықтықта орналасқан.

Бағдарламаны іске қосуға дайындығын анықтау үшін сауалнамалар мен деректер жинау жүргізілді, содан кейін жобаның нақтыланған бюджетін қалыптастыру, сондай-ақ жобаны жеткізушіні айқындау және одан әрі қаржыландыру үшін «Жасыл Даму» АҚ-да тендер өткізу күтіледі.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы республикалық бюджеттен қаражат бөлінуіне қарай «Қазпошта» АҚ ауылдық пошта байланысы бөлімшелерінде мемлекеттік қызметтерді іске асыру жобасы шеңберінде ауылдық бөлімшелер желісін кеңейту жоспарлануда. Бұл бүкіл Қазақстан бойынша ауылдық жерлердің тұрғындары үшін мемлекеттік қызметтерге қолжетімділікті жақсартуға және 1,8 миллионнан астам ауыл тұрғындарын қамтуға мүмкіндік береді. Алдағы уақытта 2028 жылға дейін қалған ауылдық бөлімшелерді қосу жоспарлануда, бұл ауыл тұрғындары үшін мемлекеттік қызметтердің толық қамтылуын және қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

ИНВЕСТИЦИЈАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ЕТУ

Қор портфеліндегі коммерциялық активтерді ұлғайту және осылайша 2024 жылға қарай инвестициялық портфельді белсенді басқаруға толық көшумен портфельді оңтайландыру мен қайта құрылымдауды жалғастыруға назар аудару — бұл Қордың жақын болашақтағы міндеттері. Қордың инвестициялық холдинг форматына көшуі портфельде екі санаттағы активтердің болуын білдіреді. Біріншісі — Қордың бақылау

үлесі сақталатын стратегиялық активтер. Бұл активтерді басқару акционердің құқықтарын іске асыру арқылы және осы компаниялардың Директорлар кеңесінде Қор өкілдерінің көмегімен жүзеге асырылады. Экономикалық қалпына келтіру кезеңінде Қор инвестицияларының шоғырлануы бірлесіп инвестициялау қағидаттарында басым бағыттарды дамытуға жұмсалады. Шетелдік инвестицияларға келетін

болсақ, олар екі бағытқа бөлінеді: тікелей және портфельдік. Тікелей инвестициялар бойынша ұзақ мерзімді перспективада дамыған елдерде, Қор портфелін артараптандыруды қамтамасыз ететін салаларда іске асырылатын жобаларға инвестициялар жоспарланады. Бұл бөлімде «Самұрық-Қазына» АҚ инвестициялық саясаты Стратегияны іске асыруға толық сәйкес келеді және оны қолдайды.

ИНВЕСТИЦИЈАЛЫҚ САЯСАТ

«Самұрық-Қазына» АҚ инвестициялық саясаты портфельді басқарудағы стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін әзірленген және Қор қызметінің осы бағыттағы мақсаттары мен қағидаттарын белгілейді.

Саясат Қазақстан Республикасы Үкіметінің ұсынымы бойынша бәсекелес ортаға беруге жататын ұйымдардың тізіміне енгізілген портфельдік компаниялардың және өзге де заңды тұлғалардың жарғылық капиталына (акциялар пакеттеріне) қатысу үлестерін иеліктен шығару жағдайларына қолданылмайды.

«Самұрық-Қазына» АҚ инвестициялық саясатын үш негізгі мақсат айқындайды:

- ◆ Қор портфелі құнының ұзақ мерзімді тұрақты өсуін және капиталдың ақылға қонымды ұлғаюын қамтамасыз ету;
- ◆ Болашақ ұрпақ үшін қаржылық әл-ауқатты қалыптастыру, сақтау және ұлғайту;
- ◆ Портфельді география, экономика салалары және активтер кластары бойынша артараптандыруды қамтамасыз ету.

Инвестициялық қызметте Қор мынадай қағидаттарды басшылыққа алады:

- ◆ Коммерциялық орындылық қағидаты — Қордың және оның портфельдік компанияларының инвестициялау стратегиялары коммерциялық орындылыққа, ұзақ мерзімді мүдделерге және инвестициялардың кірістілігі мен қайтарымдылығын барынша арттыруға негізделген (бұл тиімділіктің негізгі критерийі).
- ◆ «Сары беттер» қағидаты Қордың қаражатын Қазақстан аумағында өзінің экономикалық қызметін жүзеге асыратын объектілерге салу туралы шешімдер Қазақстан Республикасының тиісті заңнамасында белгіленген барлық шектеулер ескеріле отырып қабылданады. Атап айтқанда, олар жекеменшік сектордың дамуына кедергі келтірмегенде, бәсекелестікті шектемегенде және монополиялауға әкелмегенде ғана.
- ◆ Жауапты инвестициялар қағидаты — Қор экономикалық секторлар мен жалпы қоғамның тұрақты және теңдестірілген дамуына ықпал ететін инвестициялық стратегияларды іске асыруға ұмтылады.

Жобалар портфелі

Қордың компаниялар тобының инвестициялық портфеліне жиынтық сомасы ~49 трлн теңгеге 130-дан астам инвестициялық жоба кіреді.

2023 жылы Қордың Директорлар кеңесі Қор тарапынан жүйелі мониторингке жататын жиынтық сомасы ~24 трлн теңгеге 42 ірі инвестициялық жобаның тізбесін айқындады, олардың едәуір бөлігі мемлекеттік бағдарламалар мен ҚР Үкіметінің бағдарламалары шеңберінде бастамашылық етілген. 2023 жылдың қорытындысы бойынша Қор тобы 15 жобаны (басым және басқа да жобаларды) іске асыруды аяқтады.

Қазіргі уақытта Қордың компаниялар тобы инвестициялық портфельге енгізілген жобаларды іске асыру бойынша жұмысты жалғастыруда. Қор тарапынан 2024 жылға арналған тұрақты мониторингті қамтуға мұнай-газ, мұнай-химия, энергетика, көлік-логистика, тау-кен және басқа да секторлардағы жиынтық сомасы 21,9 трлн теңгеге 35 ірі жоба енгізілді.

Басым инвестициялық жобаларды іске асыру Қазақстан экономикасы үшін мынадай оң нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді: жаңа энергия өндіруші қуаттарды пайдалануға беру және қолданыстағылардың қуатын ұлғайту есебінен мемлекеттің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету; жаңартылатын энергия көздерін дамыту және дәстүрлі көмір электр станцияларын газға ауыстыру; газ тасымалдау инфрақұрылымын және ресурстық қорды дамыту; елдің транзиттік-көліктік әлеуетін ұлғайту; артараптандыру әсерімен жоғары өңдеу өнімдерін өндіру; озық шетелдік технологиялар трансферті; экспорттық әлеуетті дамыту және импортты алмастыру және т. б.

Аталған жобаларды қаржыландыруды Қордың және портфельдік компаниялардың өз қаражаты есебінен, сондай-ақ инвесторлардың қаражатын тарту және қарыздық қаржыландыру есебінен жүзеге асыру жоспарлануда. Бұл ретте көрсетілген жобаларға тікелей шетелдік инвестициялардың (халықаралық қаржы институттары тарапынан қарыздық қаржыландыруды қоса алғанда) сомасы алдын ала бағалау бойынша шамамен 12 трлн теңгені құрайды.

Басым жобалардың жалпы санынан 8 жоба инвестиция алдындағы сатыда; 15 жоба бойынша жобалық құжаттама (ТЭН/ЖСҚ) әзірленуде; 12 жоба құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындау сатысында. Бұл ретте 11 жоба бойынша EPC-келісімшарттар жасалды.

ҚОРДЫҢ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНЫҢ 2023 ЖЫЛЫ ІСКЕ АСЫРЫЛҒАН ИНВЕСТИЦИЈАЛЫҚ ЖОБАЛАРЫ:

1. Атырау облысын газдандыру мақсатында «Мақат-Солтүстік Кавказ» магистралдық газ құбырының лупингін салу;
2. Батыс өңірлердің халқы мен бизнесін газбен қамтамасыз ету үшін «Бейнеу-Жаңаөзен» газ құбырының екінші тармағын салу;
3. Газ құбырының өткізу қабілетін 15 млрд м³ дейін ұлғайту үшін «Бейнеу-Бозой-Шымкент газ құбырын салу (1 тармақ)» жобасы шеңберінде «Бозой» КС компрессорлық станциясын кеңейту;
4. Алматыда ЖЭО үшін газ инфрақұрылымын дайындаудың бірінші кезеңі, оның ішінде «Алматы-Байсерке-Талғар» және «Қазақстан-Қытай» магистралдық газ құбырлары арасында екі автоматтандырылған газ тарату станциясы мен ТІР-04 жалғастырғыш газ құбырының құрылысы (жалғастырғыш газ құбырының ұзындығы — 9,6 км, өнімділігі 1 000 мың м³/сағ);
5. Су құбырының өткізу қабілетін тәулігіне 170 мың м³ дейін ұлғайту үшін «Астрахань-Маңғышлақ» магистралдық су құбырын қайта құрастыру және кеңейту (1 кезек);
6. «Богатырь» разрезінде көмірді өндірудің, тасымалдаудың, орташаландырудың және тиеудің циклдік-ағынды технологиясына көшу, оның мақсаты разрездің өндірістік қуатын ұлғайту болып табылады (жылына 32 млн тоннадан 40 млн тоннаға дейін);
7. Туризм объектілерін газбен жабдықтау үшін «Сарша» және «Теплый пляж» жерлерін газдандыру;
8. Қазақстан Республикасының батыс өңірлерін электрмен жабдықтау сенімділігін арттыру үшін Қазақстан Республикасы БЭЖ Батыс аймағының электр желісін күшейтеу;
9. Алматы облысын сенімді электрмен жабдықтауды қамтамасыз ету үшін «Көкөзек» 110/10 кВ қосалқы станциясын салу;
10. Тиісті өнім импортының көлемін қысқарту мақсатында Астана қ. шатыр және қаптау материалдарын өндіретін зауыт салу;
11. Алматы облысының 2 елді мекенін (Жітіқара қаласы, Тобыл кенті, Үлкен Чураковка ауылы) газдандыру
12. «Анабай» газ кен орнын іске қосу;
13. «Ақсай Оңтүстік» кен орнын іске қосу;
14. «Рожковское» газ кен орнын іске қосу;
15. «Шығыс Өріқтау» мұнай-газ кен орнын іске қосу, бұл көмірсутек шикізатының ресурстық қорын ұлғайтуға мүмкіндік береді.

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ҚОЛ ЖЕТКІЗІЛГЕН БАСҚА НӘТИЖЕЛЕРДІҢ ІШІНДЕ МЫНАЛАРДЫ АТАП ӨТКЕН ЖӨН:

1. Келесі жобалар бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстары басталды:

- ♦ Алматы станциясының т/ж торабын айналып өтетін айналма т/ж желісін салу, бұл Алматы торабына жүктемені 40%-ға төмендетуге және жүктерді жеткізу уақытын едәуір қысқартуға мүмкіндік береді;
- ♦ Түркістан — Шымкент — Ташкент учаскесінің өткізу қабілетін арттыру үшін «Дарбаза — Мақтаарал» т/ж желісін салу;
- ♦ Қытайдан транзиттік жүк ағынын ұлғайту үшін «Бақты-Аяғөз» т/ж желісін салу;
- ♦ Алматы ЖЭО-2 және ЖЭО-3 газға ауыстыру мақсатында газ инфрақұрылымын салу.

2. Келесі жобалар бойынша ЕРС-келісім-шарттар жасалды:

- ♦ Қуаты 450 МВт дейінгі БГҚ базасында Алматы ЖЭО-2 жаңғырту және Алматы ЖЭО-3 қайта құрастыру. Аталған жобалар Қазақстанның Оңтүстік аймағындағы электр қуаты нарығының тапшылығын жабуға, ЖЭО-ны табиғи газды жағуға көшіру есебінен станциялардың Алматы қаласының экологиялық жағдайына теріс әсерін азайтуға бағытталған. Сонымен қатар, негізгі отынды газға ауыстыру нәтижесінде күл-қож қалдықтарының түзілуі мен көмілуі алынып тасталады;
- ♦ Кендірлі кентінде теңіз суын тұщыландыру зауытын салу (жоба Жаңаөзен қаласының халқын және кәсіпорындарын сумен жабдықтау мәселелерін шешу, қолданыстағы су тапшылығын азайту, сондай-ақ Маңғыстау облысының әлеуметтік қамсыздандыру саласына жүктемені азайту мақсатында іске асырылуда);
- ♦ Қазақстан БЭЖ Оңтүстік аймағының электр желісін күшейту (жоба Оңтүстік аймақ тұтынушыларын электрмен жабдықтау сенімділігін қамтамасыз етуге және Оңтүстік аймақ облыстары арасындағы электр байланысын күшейтуге бағытталған);
- ♦ Жаңаөзен қаласында жаңа МӨЗ салу (жобаны іске асыру 1973 жылдан бері жұмыс

істеп тұрған зауыттың тозуының жоғары дәрежесіне байланысты қажет);

- ♦ Түркістан облысында қуаты 1000 МВт дейінгі БГҚ базасында электр энергиясының тапшылығы, оның ішінде Қазақстанның Оңтүстік өңірінде маневрлік қуаттардың тапшылығы мәселелерін шешу үшін электр станциясын салу.

3. Басым жобаларды іске асыру үшін стратегиялық әріптестерді тарту мәселесі пысықталды, атап айтқанда, мынадай нәтижелерге қол жеткізілді:

- ♦ 2023 жылғы қаңтарда «ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ мен ADPG арасында Каспий өңіріндегі теңіз және жағалаудағы жүк тасымалы, дамыту және танкер және сауда флотына инвестициялар салу саласындағы стратегиялық серіктестік туралы келісімге қол қойылды;
- ♦ 2023 жылдың ақпан айында АХҚО алаңында Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd. (бұдан әрі — CIMS) үлестерді бөлумен бірлескен кәсіпорны құрылды: «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ еншілес компаниясы «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКҚК» ЖШС (ҚТКФ) 49%-ы және ADP еншілес компаниясы International Maritime Investments Ltd. компаниясында 51%-ы;
- ♦ 2023 жылдың маусым айында CIMS қазақстандық мұнайды Каспий теңізіне тасымалдау үшін жалпы сомасы 27,6 млн еуроға (немесе 30 млн АҚШ долларына) 8 000 тонналық екі жаңа танкерді («Taraz» және «Liwa») сатып алды;
- ♦ 2024 жылғы 1 ақпанда АХҚО юрисдикциясымен Жекеменшік компания нысанында «SK-Presight AI Ltd» БК тіркелген, үлестері келесідей бөлінді: Presight-те 70% және «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС-де 30%;
- ♦ 2023 жылдың мамыр айында «КТЗ Express» АҚ және PSA ТХКБ бағытын дамытуға және цифрлық сауда дәлізін құруға бағытталған KPMC Ltd бірлескен кәсіпорнын құрды;
- ♦ 2023 жылғы 22 тамызда Қазақстан мен Әзірбайжанның телекоммуникациялық нарықтарының ірі ойыншылары, «Қазақте-

леком» АҚ және Azertelecom Int. ЖШҚ Транскаспий талшықты-оптикалық кабельдік желісінің жобасын іске асыру шеңберінде ТОВЖ құрылысына жауапты бірлескен кәсіпорынды тіркеу туралы шартқа қол қойды. Бірлескен кәсіпорын — CASPINET B.V., онда «Қазақтелеком» АҚ-ның үлесі 50% құрайды;
- ♦ 2023 жылғы 25 қыркүйекте «Самұрық-Энерго» АҚ "Фирма ОРГРЭС" ЖШҚ-мен (Ресей) «№3 ст. энергия блогын орнатумен ЭГРЭС-2 кеңейту және қайта құрастыру» жобасын бірлесіп іске асыру туралы келісімге қол қойды;
- ♦ 2023 жылғы 17 қазанда Sinopex компаниясының «Полиэтилен өндірісі» жобасына кіруі туралы келісімдерге, атап айтқанда «Силлено» ЖШС («ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ мен Sinopex арасында, СИ-БУР мен Sinopex арасында) қатысу үлесін сатып алу-сату шарттарына қол қойылды;
- ♦ 2023 жылдың ақпан айында АХҚО алаңында Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd. (бұдан әрі — CIMS) үлестерді бөлумен бірлескен кәсіпорны құрылды: «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ еншілес компаниясы «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКҚК» ЖШС (ҚТКФ) 49%-ы және ADP еншілес компаниясы International Maritime Investments Ltd. компаниясында 51%-ы;
- ♦ 2023 жылдың маусым айында CIMS қазақстандық мұнайды Каспий теңізіне тасымалдау үшін жалпы сомасы 27,6 млн еуроға (немесе 30 млн АҚШ долларына) 8 000 тонналық екі жаңа танкерді («Taraz» және «Liwa») сатып алды;
- ♦ 2024 жылғы 1 ақпанда АХҚО юрисдикциясымен Жекеменшік компания нысанында «SK-Presight AI Ltd» БК тіркелген, үлестері келесідей бөлінді: Presight-те 70% және «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС-де 30%;
- ♦ 2023 жылдың мамыр айында «КТЗ Express» АҚ және PSA ТХКБ бағытын дамытуға және цифрлық сауда дәлізін құруға бағытталған KPMC Ltd бірлескен кәсіпорнын құрды;
- ♦ 2023 жылғы 22 тамызда Қазақстан мен Әзірбайжанның телекоммуникациялық нарықтарының ірі ойыншылары, «Қазақте-

БАСЫМ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАР БОЙЫНША 2024 ЖЫЛҒА ЖОСПАРЛАНҒАН МАҢЫЗДЫ ІС-ШАРАЛАРДЫҢ ІШІНДЕ МЫНАЛАРДЫ АТАП ӨТКЕН ЖӨН:

- ♦ Кендірлі кентіндегі тұщыландыру зауытын және ілеспе инфрақұрылымды салу жобасы бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстарын аяқтау (зауытты кейіннен 2025 жылдың жазында пайдалануға бере отырып);
- ♦ «Интеграцияланған газ-химия кешенінің құрылысы, екінші кезең (Полиэтилен)» және «Газ-сепарациялық кешеннің құрылысы» жобалары бойынша соңғы инвестициялық шешім қабылдау;
- ♦ «Алматы-Байсерке-Талғар» магистралдық газ құбырының екінші желісін және АГТЖ-тен ЖЭО-3-ке жеткізуші газ

құбырын қоса алғанда, Алматы қ. ЖЭО-2, ЖЭО-3 газбен жабдықтау үшін газ инфрақұрылымының құрылысын аяқтау;

- ♦ Екібастұз ГРЭС-1 №1 энергия блогын пайдалануға беру;
- ♦ Екібастұз ГРЭС-2 кеңейту және қайта құрастыру жобалары бойынша ЕРС-келісімшарттар жасасу (№3 ст., №4 ст. энергия блоктары); ГРЭС-3 станциясын салу; Батыс Қазақстанның энергожүйесін БЭЖ-мен біріктіру; қуаты жылына 800 мың тонна күкірт қышқылы зауытын салу.

- ♦ "Жайлы мектеп" білім беру саласындағы пилоттық ұлттық жобаны бекіту туралы ҚР Үкіметінің 2022 жылғы 30 қарашадағы №963 қаулысы шеңберінде 2024 жылғы 1 қыркүйекке дейін 98 мектепті және 31 желтоқсанға дейін 110 мектепті іске қосу;
- ♦ Алматы қаласындағы ЖЭО-2 жаңғырту және ЖЭО-3 қайта құру жобалары бойынша, сондай-ақ Түркістан облысындағы БГҚ базасында электр станциясын салу жобасы бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстарының басталуы.

ТӨМЕН ТИІМДІ ЖОБАЛАР

2023 жылы Қазақстан Республикасы Президенті мен Үкіметінің тапсырмаларына сәйкес іске асыру сатысында табыстылығы төмен 3 жоба болды:

1. «Сарша» аймағын және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыру.

«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ компаниясы ұзындығы 60 км жоғары қысымды жерасты газ құбырын салды. Жаңа газ құбыры Құрық ауылын Сарша жерімен және Ақтау қаласының маңындағы «Теплый пляж» курорттық аймағымен байланыстырды. Бұл жоба тұщыландыру зауытының энергетикалық қолдауы арқылы су тапшылығын шешуге ықпал етіп қана қоймай, курорттық аймақтардың жыл бойы жұмысын қамтамасыз ете отырып және өңірдің экономикалық ілгерілеуіне ықпал ете отырып, Каспий жағалауында туризмнің дамуын ынталандырады.

2. Кендірліде қуаты тәулігіне 50 000 м³ тұзсыздандыру зауытын салу.

2023 жылы Жаңаөзен қаласының тұрғындарын ауыз сумен қамтамасыз ету үшін

Маңғыстау облысында жаңа тұщыландыру зауытының құрылысы басталды. Құрылыс жұмыстарын 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарлануда, ал зауыттың жобалық қуаттылыққа шығуы 2025 жылы күтілуде. Объектінің құрылысы «Астрахань-Маңғышлақ» магистралдық су құбырын қайта құру жобасын іске асыруды бастаған «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ қаражаты есебінен қаржыландырылады.

3. Каспий теңізінің түбімен ТОВЖ төсеу.

Каспий теңізінің түбіндегі ТОВЖ Орталық Азия елдерін бірыңғай Интернет-кеңістікпен байланыстырады. «Қазақтелеком» АҚ 2023 жылы Әзірбайжан — Қазақстан бағыты бойынша Каспий теңізінің түбімен талшықты-оптикалық желі құрылысының халықаралық күрделі жобасымен жұмысты жалғастырды.

Негізгі маршрут Ақтаудан Әзірбайжан Сумгаит ауданына дейін өтеді және 340 км-ден асады, ұзындығы 330 км-ге жуық резервтік арна қазақстандық Құрық портынан Баку маңындағы Сумгаит қаласының ауданына дейін салынады.

Транскаспий жобасы Қазақстан үшін (және тұтастай алғанда бүкіл Орталық Азия өңірі үшін) стратегиялық тұрғыдан маңызды болып табылады, өйткені оны іске асыра отырып, Қазақстан халықаралық транзит нарығына қосымша жол ашады, бұл Азия елдерінен Қазақстан аумағы арқылы Әзірбайжанға дейінгі жаһандық трафиктің Грузия, Қара теңіз және Болгария арқылы Еуропаға шығуымен транзитін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Жоба сонымен қатар жаңа цифрлық телекоммуникация дәлізін құруды жеделдету үшін драйвер ретінде қызмет етеді және жоғары жылдамдықты және қорғалған деректер инфрақұрылымын дамытудың жоғары деңгейіне қол жеткізуге көмектеседі.

БАСЫМ ЖОБАЛАР

«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ 01

Кендірлі кентінде теңіз суын тұщыландыру зауытын салу

127,2

құны — млрд теңге

«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ 04

Жаңаөзен қаласында жаңа МӨЗ салу

167,6

құны — млрд теңге

«QAZAQGAZ» ҰК» АҚ 07

«Бейнеу-Бозой-Шымкент» МГ қуатын арттыру (2-тармақты салу)

2 909,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 10

Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту

436,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 13

№3 ст. энергия блогын орната отырып, ЕГРЭС-2-ні кеңейту және қайта құру

445,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 16

Алматы облысында ЖЭС 810 МВт дейін кеңейту (Power China)

516,2

құны — млрд теңге

«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ 02

Полиэтилен өндіру

3 614,0

құны — млрд теңге

«QAZAQGAZ» ҰК» АҚ 05

Қашағанда МӨЗ салу (1 кезең)

492,0

құны — млрд теңге

«QAZAQGAZ» ҰК» АҚ 08

«Ақтөбе» МГБ Краснооктябрьск ЖӨБ КС-14 жаңа компрессорлық станциясын және «КС-14 — Қостанай» жаңа магистральдық газ құбырын салу

547,9

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 11

Қуаты 450 МВт-қа дейінгі БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3-ті қайта құру

341,3

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 14

№4 ст. энергия блогын орната отырып, Екібастұз ГРЭС-2 кеңейту

537,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 17

«Total Eren» энергиясын жинақтау жүйесімен 1 ГВт ЖЭС салу

552,0

құны — млрд теңге

«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ 03

Полиэтилен жобасы үшін ГАК салу

1 301,0

құны — млрд теңге

«QAZAQGAZ» ҰК» АҚ 06

Алматы қ. ЖЭО-ны газдандыру үшін газ инфрақұрылымын салу

102,1

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 09

Жаңа электр сүзгілерін орната отырып, №1 ГРЭС-1 энергия блогын қалпына келтіру

187,1

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 12

«Богатырь» разрезінде аршыма жыныстарды тасымалдаудың авто-конвейерлік технологиясы

22,5

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 15

ГРЭС-3 таза көмір технологиялары базасында станция салу

1 034,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 18

«ACWA Power»-пен бірлесіп энергияны жинақтау жүйесімен қуаты 1 ГВт ЖЭС салу

828,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 19

«Masdar»-мен бірлесіп энергияны жинақтау жүйесімен қуаты 1 ГВт ЖЭС салу

690,0

құны — млрд теңге

«ТҮРКІСТАН БГҚ» ЖШС 22

Түркістан облысында қуаты 1000 МВт дейінгі БГҚ базасында электр станциясын салу

682,8

құны — млрд теңге

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰАК» АҚ 25

Қуаттылығы жылына 800 мың тонна күкірт қышқылы зауытын салу

108,8

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰК» АҚ 28

«Дарбаза-Мақтаарал» теміржол желісінің құрылысы

286,0

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ 31

Каспий теңізінің түбімен ТОБЖ магистралін төсеу

23,0

құны — млрд теңге

«KARABATAN UTILITY SOLUTIONS» ЖШС (ҰҚШ — «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ) 34

Атырау облысында «Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі» арнайы экономикалық аймағының инфрақұрылым объектілерін салу (Қарабатан учаскесі)

311,3

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 20

«China Power International Holding Ltd.» бірлесіп энергия жинақтау жүйесімен қуаты 1 ГВт ЖЭС салу

552,0

құны — млрд теңге

«KEGOC» АҚ 23

Батыс Қазақстан энергосүйесін Қазақстан БЭЖ-мен біріктіру

201,8

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰК» АҚ 26

«Достық-Мойынты» теміржол дәлізін жаңғырту

542,8

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰК» АҚ 29

Бақты-Аягөз т/ж желісін салу (3-ші шекаралық өткізу пункті)

577,5

құны — млрд теңге

«ТАУ-КЕН САМУРЫҚ» ҰТК» АҚ 32

Қызылорда облысындағы Шалқия полиметалл кен орындарын өнеркәсіптік игеру

343,1

құны — млрд теңге

«SAMRUK-KAZYNA CONSTRUCTION» АҚ 35

«Жайлы мектептер» пилоттық ұлттық жобасын іске асыру

2 139,0

құны — млрд теңге

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ 21

Unigreen Energy компаниясымен жалпы қуаты 1 ГВт дейін КЭС салу

363,4

құны — млрд теңге

«KEGOC» АҚ 24

Қазақстан БЭЖ Оңтүстік аймағының электр желісін күшейту

154,1

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰК» АҚ 27

Алматы станциясының т/ж торабын айналып өтетін айналма т/ж желісін салу

151,0

құны — млрд теңге

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ 30

Қазақстан Республикасында 5G желісін салу

536,9

құны — млрд теңге

«ТАУ-КЕН САМУРЫҚ» ҰТК» АҚ 33

Қарағанды облысындағы Алайғыр кен орнында полиметалл кендерін өндіру және өңдеу

77,0

құны — млрд теңге

БАРЛЫҒЫ

21 900,4

құны — млрд теңге

Самұрық-Қазына Инвест қызметі

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА ИНВЕСТ» ЖШС СТРАТЕГИЯЛЫҚ СЕРИКТЕСТЕРМЕН ЫНТЫ-МАҚТАСТЫҚТА ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУМАҒЫНДА ТҮРЛІ ЖОБАЛАРҒА ТІКЕЛЕЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫ ІСКЕ АСЫРАТЫН ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ КОМПАНИЯ.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 ЖЫЛЫ САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА ИНВЕСТ ӨНДІРУШІ ӨНЕРКӘСІП ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР САЛАСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАЙ ОТЫРЫП, ӨЗІНІҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПОРТФЕЛІН КЕҢЕЙТУДІ ЖОСПАРЛАП ОТЫР.

Самұрық-Қазына Инвест негізгі мақсаты «Самұрық-Қазына» АҚ инвестициялық портфелін әртарапандыруды жүзеге асыру болып табылады.

Самұрық-Қазына Инвест жаңа өндірістер құру, сапалы жұмыс орындарын қалыптастыру, импортқа тәуелділікті қысқарту, экспорт көлемін ұлғайту, сондай-ақ шетелдік инвестициялар мен технологияларды тарту арқылы экономикалық дамуды ынталандыруға бағытталған.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Қаржылық көрсеткіштер, млн теңге:		
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан түсетін таза пайда	3 853	23 069 ²⁶
Алынған дивидендтер	1 850	2 115
Операциялық шығындар	(1 180)	(1 721)
Операциялық қызметтен түсетін кірістер (залал)	4 523	23 463
Қаржылық кірістер (шығыстар), нетто	(14 877)	(4 781)
Салық салуға дейінгі пайда/(залал)	(13 488)	18 578
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс	2 938	(2 163)
Кезең ішіндегі пайда (залал)	(10 550)	16 415

2023 жылғы наурызда компанияның миссиясына, көзқарасына, стратегиялық бастамаларына және түйінді басымдықтарына негізделген, сондай-ақ Қазақстан Республикасының жалпыұлттық даму басымдықтарына сәйкес Самұрық-Қазына Инвест 2023-2032 жылдарға арналған Даму стратегиясы бекітілді.

Жобалардың жалпы құны ГФР, Қытай, БАӘ және Түркия инвесторлары тарапынан 47 млрд теңге мөлшерінде тікелей шетелдік инвестицияларды қоса алғанда, 420 млрд теңгені құрайды.

Қазақстанның ағымдағы әлеуметтік-экономикалық динамикасын және Қордың елдің экономикалық дамуындағы маңызды рөлін ескере отырып, ел ішіндегі инвестицияларға, атап айтқанда, халықаралық стратегиялық инвесторлармен стратегиялық жобаларға артықшылық берілетін болады.

Жаһандық деңгейде Қор инвестициялық портфельді әртарапандыруға, оны экономикалық қосылған құны жоғары және экспорттық әлеуеті бар индустриялық жобалармен байытуға бағытталған.

Халықаралық аренада түрлі бастамалар мен жобаларды бірлесіп іске асыру үшін жетекші әлемдік ұйымдармен және егеменді әл-ауқат қорларымен ынтымақтастыққа баса назар аударылатын болады.

Жаһандық стратегиялық әріптестерді тарту технологиялық алмасуға және инвестициялар тартуға ықпал етеді, бұл Қазақстанның тұрақты экономикалық дамуына оң әсер етеді.

Бұл тәсіл Қорға жаңа нарықтарда өзінің қатысуын кеңейтуге, бірлескен инвестициялар арқылы күш-жігерді біріктіре отырып, халықаралық инвестициялық тәжірибені нығайтуға мүмкіндік береді.

ӘЛЕУМЕТТІК-БАҒДАРЛАНҒАН ҚҰРЫЛЫСТЫ ҚОЛДАУ

Бұрын «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ деп аталған «Samruk-Kazyna Construction» АҚ (бұдан әрі — Компания) 2009 жылғы 6 наурызда Қазақстан Республикасының Үкіметі құрған девелоперлік компания болып табылады. Оның негізгі мақсаты жылжымайтын мүлік нарығындағы жағдайды тұрақтандыру, атап айтқанда, үлестік құрылысқа қатысушылардың мәселелерін шешу және мәселелік объектілердің құрылысын аяқтау болды. Бастапқыда Компания құрылыс сатысында тұрған объектілерде тұрғын үй және коммерциялық алаңдарды сатып алу және оларды тиімді басқаруды қамтамасыз ету міндетін қойды. Компания ұлттық оператор рөлін атқара отырып, Қор компаниялары тобы қатысатын 11 өңірде «Қолжетімді баспана-2020», «Нұрлы Жер» және басқа да мемлекеттік бағдарламаларды іске асыруға өз үлесін қосты.

Жылжымайтын мүлікті пайдалануға беру

82

МЫҢ М²

2009 жылғы наурызда Қазақстан Республикасының Үкіметі Компанияның 100% акциясын жалғыз акционерге — «Самұрық-Қазына» АҚ-ға берді. Жаңартылған Даму стратегиясына сәйкес Компания «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобы үшін құрылысты және жылжымайтын мүлікті басқару саласында қызметтер көрсетумен, тұрғын үй құрылысына инвестициялармен, импортты алмастыратын құрылыс материалдарын өндіру үшін өндірістік қуаттарды салумен айналысады, сондай-ақ мемлекеттік бағдарламалардың операторы болады.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Жылжымайтын мүлікті пайдалануға беру, мың м ²	150,65	82,00
Сатылған жылжымайтын мүлік, мың м ²	99,08	96,66
ROACE, %	5,29	7,04
Қарыз/Капитал, коэф.	1,13	0,76
NAV, млн теңге	70 611,5	77 891,0
Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтерді шығару, мың теңге	26 817,6	28 209,9
Еңбек өнімділігі ²⁷ , млн теңге/адам	102,67	53,64
Қаржылық көрсеткіштер, млн теңге:		
Түсім	19 641,5	19 316,4
Жалпы пайда	12 889,3	13 326,3
Дивидендтер	2 030,5	6 437,1
Таза пайда	5 283,7	7 437,3
Ағымдағы шығындар	12 778,7	12 497,9
Операциялық пайда	9 524,0	4 193,1
Таза қарыз	72 256,5	46 374,6
Төленген салықтардың көлемі, млрд теңге	2,196	1,365
Тұрақты даму принципі		
Кәдеге жаратылған қалдықтардың жалпы көлемі	0	0
Жазатайым оқиғалар	0	0
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0
Тұтынылатын жылу және электр энергиясының көлемі²⁸:		
Электр энергиясы, мың кВт*сағ	5 052	4 828
Жылумен жабдықтау, Гкал	7 246	4 903

²⁷ Көрсеткіш Қордың 09.12.2021 жылғы әдістемесі бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешіміне сәйкес көрсетілген, № 55/21 хаттама.

²⁸ Зеленый квартал» және «Қазына-Тауэр» бизнес-орталықтарының энергия ресурстарын тұтыну көрсеткіштері көрсетілген, 2023 жылғы 27 шілдеде Қазына Тауэр Бизнес-орталығы мемлекеттік меншікке берілді.

Компанияның таза кірісі

7 437,3 10

млн теңге

объект

пайдалануға берілді

ҚАРЖЫЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

2023 жылдың қорытындысы бойынша Компанияның таза кірісі 7 437,3 млн теңгені құрады, жоспарлы таза кірісі 12 033,6 млн теңге болатын. Жеңілдікті ипотекалық бағдарламалардың болмауына байланысты жылжымайтын мүлікті сатудың әлсіз қарқынына байланысты құрылыс салушылардың Компания инвестициялық жобаларға салған қаражатты қайтару мерзімдерін бұзуы қаржылық нәтижеге теріс әсер етті. Компания күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтерді мойындады.

ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫН
ҚОЛДАУ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания Астана, Алматы, Атырау, Ақтөбе, Қонаев, Көкшетау, Ақсу (Павлодар облысы), Тараз және Өскемен қалаларында 19 объекті бойынша құрылысқа инвестициялау шарттарын (бұдан әрі — ҚИШ) жасасты. 31.12.2023 жылға жасалған ҚИШ бойынша Компанияның коммерциялық және тұрғын үй жылжымайтын мүлік пулы 309,9 мың м² және 996 машина орнын құрады, жобалардың жалпы құны — 125,9 млрд теңге, оның ішінде 76,9 млрд теңге көлеміндегі Компания инвестицияларының көлемі. Бұл жобаларды қаржыландыру өз қаражаты және нарық жағдайында тартылған қарыз қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

31.12.2023 жылғы жағдай бойынша осы жобалар шеңберінде Компания құны 2,2 млрд теңге болатын берілген жер учаскелерін («Алматы қаласындағы Ақкент ТК» және «Астана қаласындағы Мыңжылдық аллеясындағы 1 кезектегі ТК» жобасы шеңберінде) қоса алғанда, 57,4 млрд теңге инвестициялады. 10 объект пайдалануға берілді (оның ішінде 2023 жылы — 7 объект, 2022 жылы — 3 объект), пайдалануға берілген жылжымайтын мүліктегі Компанияның жалпы үлесі 240,8 мың м² болды, 203,9 мың м² сатылды. Бұл жобаларды қаржыландыру өз қаражаты және нарық жағдайында тартылған қарыз қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

ЖЕРГІЛІК ӨНДІРІСТІ
ҚОЛДАУ

2023 жылы Компания алдына қойылған міндеттердің бірін сәтті жүзеге асырды: импорты алмастыратын құрылыс материалдарын өндіретін зауыттарды салу бағдарламасына қатысу. Астанада шатыр және қаптау материалдарын шығаратын зауыт құрылысының жобасы іске асырылды. Құрылыс барысында 150 жұмыс орны құрылды, зауыттың штаттық саны 96 адамды, ал есепті кезеңге нақты саны 45 адамды құрады.

2023 жылғы 15 желтоқсанда зауытқа Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев келді, ол өндіріспен танысу барысында «MetalFormer» ЖШС-нің шығарылатын өнімін жоғары бағалады және осындай кәсіпорындарды қолдаудың маңыздылығын және импорттық құрылыс материалдарынан отандық өнімге көшу қажеттігін атап өтті. Зауытты қолдау мақсатында Компания «MetalFormer» ЖШС өнімдерін Компания жобаларында пайдалануға және зауыттың өндірістік қуаттарын жүктеуге жәрдемдеседі.

ЖАЙЛЫ МЕКТЕП

2023 жылдан бастап Компания «Жайлы мектеп» білім беру саласындағы пилоттық ұлттық жобаны бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 30 қарашадағы № 963 қаулысына сәйкес орта білім беру ұйымдары объектілерінің нысаналы құрылысы жөніндегі Дирекциямен айқындалды. Компания жобаны басқаруды Саулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласында инженерингтік қызметтер көрсету қағидаларына сәйкес жүзеге асырады және тапсырыс берушінің функциясына ие.

Есепті кезеңде бірінші кезеңде (2023-2024 жылдар) жоспарланған 208 жайлы мектептің құрылысынан 207 объекті бойынша «толық дайын» объектілерді жобалау және салу бойынша кешенді жұмыстарды сатып алуға шарттарға қол қойылды. Қалған 1 объект бойынша шартқа қол қою 2024 жылы жоспарланып отыр.

2023 жыл ішінде мердігерлік ұйымдар жер учаскелерін құрылысқа дайындауды (қоршау, бейнебақылау камераларын орнату, құрылыс техникасын жұмылдыру, инженерлік-геологиялық іздегіру және т.б.) жүзеге асырды. Жобалау-сметалық құжаттаманың мемлекеттік сараптамасының оң қорытындыларын алу шамасына қарай құрылыс-монтаждау жұмыстары басталатын болады.

2024 ЖЫЛЫ КОМПАНИЯ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ШЕҢБЕРІНДЕ АСТАНА, ТАРАЗ, ӨСКЕМЕН, КӨКШЕТАУ ЖӘНЕ АҚСУ ҚАЛАЛАРЫНДА (ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫ) 5 ТҰРҒЫН ҮЙ КЕШЕНІНІҢ ҚҰРЫЛЫСЫН АЯҚТАУДЫ ЖОСПАРЛАП ОТЫР.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІК

2022 жылы компания жалдау төлемдерін басқару жүйесін автоматтандыру жұмысын жалғастырды. Операциялық қызметті басқару шеңберінде 2023 жылы корпоратившілік бизнес-процестерді автоматтандыру бойынша елеулі жұмыс жүргізілді, сондай-ақ ұлттық жобаның іске асырылуын мониторингілеу, сатып алуды өткізу және BPM (Business Process Management) үшін ақпараттық жүйелер енгізілді.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы Компания инвестициялық қызмет шеңберінде Астана, Тараз, Өскемен, Көкшетау және Ақсу қалаларында (Павлодар облысы) 5 тұрғын үй кешенінің құрылысын аяқтауды жоспарлап отыр.

ҚР Үкіметінің 2022 жылғы 30 қарашадағы №963 «Жайлы мектеп» білім беру саласындағы пилоттық ұлттық жобаны бекіту туралы қаулысына сәйкес мердігер ұйымдардың еліміздің 17 облысында және 3 мегаполисінде 208 мектеп салуды аяқтауды жоспарланған.

САТЫП АЛУ ҚЫЗМЕТІН СҮЙЕМЕЛДЕУ

«САМУРЫҚ-ҚАЗЫНА
КОНТРАКТ» ЖШС (БҰДАН ӘРІ —
СҚК) 2009 ЖЫЛЫ ҚҰРЫЛДЫ
ЖӘНЕ «САМУРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ
КОМПАНИЯЛАР ТОБЫ ҮШІН
САТЫП АЛУ ОПЕРАТОРЫНЫҢ
ФУНКЦИЯЛАРЫН ОРЫНДАЙДЫ.

Жасалған шарттардың сомасы

3 697

млрд теңге

Компания электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесін (Қордың сатып алу веб-порталы) қолдауға және дамытуға жауап береді, «Самұрық-Қазына» АҚ тобының құрамында компаниялар сатып алатын өнімдердің жергілікті мазмұны мен бағасына мониторингті жүзеге асырады. Сонымен қатар, Компания

Қор тобының сатып алу рәсімдерінде, Мемлекеттік сатып алуларда, сондай-ақ квазимемлекеттік сектордың, табиғи монополиялар субъектілерінің және жер қойнауын пайдаланушылардың сатып алу процестерінде пайдаланылатын тауарлардың, жұмыстар мен

көрсетілетін қызметтердің бірыңғай номенклатуралық анықтамалығын әзірлеумен айналысады. Бұдан басқа, СҚК әлеуетті өнім берушілердің алдын ала біліктілігін жүргізеді және сатып алуды санатты басқару мәселелерінде Қор тобына жәрдем көрсетеді.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Қор тобы бойынша сатып алу қызметінің көрсеткіштері		
Жасалған шарттардың сомасы, млрд теңге	3 591	3 697
Сатып алудағы елішілік құндылықтың жалпы үлесі, %	79%	79%
Тауарларды сатып алудағы елішілік құндылық үлесі, %	61%	60%
Жұмыстар мен қызметтерді сатып алудағы елішілік құндылық үлесі, %	89%	87%
Бір көзден (БК) тасілмен өткізілген сатып алудың жалпы сомасы, млрд теңге (%-да өткізілген сатып алудың жалпы сомасының үлесі көрсетілген)	1 407 (39%)	2 100 (57%)
Ашық тендер тәсілдерімен (АТ), баға ұсыныстарын сұратумен (БҰ) және өзге де баскелестік тәсілдермен өткізілген сатып алулардың жалпы сомасы, млрд теңге (%-да өткізілген сатып алулардың жалпы сомасының үлесі көрсетілген)	2 184 (61%)	1 597 (43%)
Жасалған офтейк-шарттар саны (жыл соңына өспелі қорытындымен), бірлік	331	476
Жасалған офтейк-шарттардың сомасы (өспелі қорытындымен жыл соңына), млрд теңге	101,4	115,7
"Самұрық-Қазына Контракт" ЖШС көрсеткіштері		
Өндірістік көрсеткіштер		
Сатып алу веб-порталында тіркелген әлеуетті өнім берушілердің саны (өспелі қорытындымен жыл соңына), мың бірлік	81	97
Алдын ала біліктілік іріктеуден өткен әлеуетті өнім берушілердің саны, бірлік	96 (134) ²⁹	81 (215) ³⁰
Сатып алу категориялық стратегияларының саны (өспелі қорытындысы бар жыл соңына), бірлік	21	29
Тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің бірыңғай номенклатуралық анықтамалығы кодтарының саны (өспелі қорытындысы бар жыл соңына), бірлік	52 363	53 150
Қаржылық көрсеткіштер, мың теңге		
Түсім	2 781 281	3 019 819
Есепті кезеңде төленген дивидендтер, алдыңғы жылы үшін	1 721 481	500 000
Таза пайда	585 794	637 824
Шығындар	2 199 575	2 512 600
Операциялық пайда	662 866	649 168
Таза қарыз	0	0
Төленген салықтардың көлемі	929 577	459 449
Тұрақты даму принципі		
Жазатайым оқиғалар	0	0

Қазіргі уақытта ҚТӨ тізіліміне 15 мыңнан астам тауар позициясы бойынша

706

ұйым енгізілген

ИМПОРТТЫ АЛМАСТЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ

Қор Қазақстан Республикасының тұрақты экономикалық дамуына ықпал ететін әлеуметтік маңызы бар өнеркәсіптік және инновациялық жобаларды іске асыруға белсенді қатысады. Қор қызметінің негізгі бағыттарының бірі Импортты алмастыру бағдарламасы арқылы жергілікті өндірісті қолдау болып табылады. Қор тұрақты түрде, тоқсан сайынғы негізде Қор компаниялары тобының ұзақ мерзімді қажеттілігі бар «Таза импорт тауарларының пулын» айқындайды және бекітеді. Қазақстан аумағында орналасқан компанияларға осы тауарларды өндіруді бастау ұсынылады. Бұған жауап ретінде Қор өндірілген өнімге тұрақты және ұзақ мерзімді сұранысты қамтамасыз етуге міндеттенеді. 2018 жылдан 2023 жылға дейін офтейк-келісім-шарттар жасау үшін 68 жоба мақұлданды, нәтижесінде жалпы сомасы шамамен 115,7 млрд теңгеге 476 офтейк-келісімшарт жасалды.

2018 жылдан 2023 жылға дейін офтейк-келісімшарттар жасау үшін 68 жоба мақұлданды, нәтижесінде жалпы сомасы шамамен 115,7 млрд теңгеге

476

офтейк-келісімшарт жасалды

ҚОРДЫҢ ТАУАР ӨНДІРУШІЛЕРІ ТІЗІЛІМІН ЖҮРГІЗУ

Отандық өндірушілерді қолдау мақсатында Қордың тауар өндірушілер тізіліміне (ҚТӨ тізіліміне) енгізу үшін ұсынылған материалдар бойынша қабылдау, қарау және шешімдер қабылдау тұрақты негізде жүргізіледі, онда болу өндірушілерге Қордың сатып алуына қатысуға басым құқық береді.

2023 жылдың қорытындысы бойынша ҚТӨ тізіліміне енгізу бойынша бизнестен 2 532 өтінім қаралды. Қазіргі уақытта ҚТӨ тізіліміне 15 мыңнан астам тауар позициясы бойынша 706 ұйым енгізілген.

²⁹ өспелі қорытындысы бар деректер (жеткізушілерді көзделген негіздер бойынша БӨӨ тізілімінен шығаруды ескере отырып)

³⁰ өспелі қорытындысы бар деректер (жеткізушілерді көзделген негіздер бойынша БӨӨ тізілімінен шығаруды ескере отырып)

Қордың портфельдік компанияларымен бірге тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің

9

жаңа санаты әзірленді

ӘЛЕУЕТТІ ӨНІМ БЕРУШІЛЕРДІ АЛДЫН АЛА БІЛІКТІЛІК ІРІКТЕУ

ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ САТЫП АЛУ ТӘЖІРИБЕЛЕРІ КОНТЕКСТІНДЕ ӘЛЕУЕТТІ ӨНІМ БЕРУШІЛЕРДІ АЛДЫН АЛА БІЛІКТІЛІК ІРІКТЕУ (БҰДАН ӘРІ — АБІ) ПРОЦЕСІ НЕГІЗГІ МӘНГЕ ИЕ БОЛАДЫ.

САТЫП АЛУДЫ КАТЕГОРИЯЛЫҚ БАСҚАРУ

Сатып алуды категориялық басқару (бұдан әрі — СКБ) — компанияның сатып алу процес-терінің экономикалық тиімділігін жақсартуға бағытталған басқару саласындағы зама-науи әлемдік тәжірибені білдіреді. СКБ-ның негізгі мақсаты нақты бизнес-бағыттың ерекшеліктерін ескере отырып, сатып алуды

ҚОРДЫҢ ЖӘНЕ ҚОР ҰЙЫМДАРЫНЫҢ САТЫП АЛУ САНАТТАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Тізбеге сатып алудың 29 санатына енгізіледі, оның ішінде: Қор деңгейінде — 5, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ — 10, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ — 7, «Самұрық-Энерго» АҚ — 4, «Қазатом-өнеркәсіп» ҰАК» АҚ — 3.

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

2022-2023 жылдары БӨП тізіліміне

177

әлеуетті өнім беруші енгізілді

Ол кейіннен келісімшарттар жасасумен байланысты тәуекелдердің жанама төмен-деуін қамтамасыз етеді, сондай-ақ тендерлік рәсімдерді жүргізуге арналған шығындарды оңтайландыруға ықпал етеді. АБІ тапсырыс берушінің сапалы тауарларға, жұмыстарға және қызметтерге деген қажеттіліктерін қанағат-тандыру ықтималдығы жоғары ұйымдарды іріктеу арқылы нарықтағы ашықтық пен әділ бәсекелестікті қамтамасыз етуге ықпал етеді.

Барлығы Білікті әлеуетті өнім берушілер тізіліміне (бұдан әрі — БӨП тізілімі) 215 әлеует-ті өнім беруші енгізілген. 2022-2023 жылдары БӨП тізіліміне 177 әлеуетті өнім беруші ен-гізілді (өсім — 2022-2023 жылдар кезеңінде 81 қатысушы).

жүзеге асыру тәсілін өзгерту болып табы-лады. Бұл тәжірибе сатып алу құнын едәуір төмендетуге, сатып алынатын тауарлардың сапасын жақсартуға, логистикаға шығындар-ды оңтайландыруға, сондай-ақ өтімді емес қорлардың көлемін азайтуға ықпал етеді. СКБ-ның басты артықшылығы — жеткізушіні

ҚОРДЫҢ САТЫП АЛУ КАТЕГОРИЯЛЫҚ СТРАТЕГИЯЛАРЫН (БҰДАН ӘРІ — СКС) ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ІСКЕ АСЫРУ

2023 жылы Қордың СКС «ІТ жабдығы» санаты бойынша өзектендірілді (Қор Басқармасының 2023 жылғы 26 қазандағы №51/23 шешімі).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әзірлеу процесінде «Медициналық

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Ұсынылатын қызметтердің сапасына үнемі жүргізілетін мониторинг АБІ процесіне әлеуетті өнім берушілер тарапынан қанағаттанушылықтың 100% деңгейін белгілейді, бұл оның жоғары тиімділігін және нарықтағы бәсекеге қабілеттілікті арттыруға қосқан үлесін растайды.

Есепті кезең ішінде Қордың портфельдік компанияларымен бірлесіп 9 жаңа санат-тағы тауарлар, жұмыстар мен қызметтер әзірленді, олар бойынша АБІ қолданылады. Әзірленген жаңа санаттар санының азаюы қолданыстағы санаттарды өзектендіру және БӨП тізіліміне енгізілген ұйымдардың жай-күйін мониторингілеу сияқты АБІ-нің қосымша рәсімдеріне назар аударумен түсіндіріледі. Ұсынылатын қызметтердің са-пасына үнемі жүргізілетін мониторинг АБІ процесіне әлеуетті өнім берушілер тара-пынан қанағаттанушылықтың 100% деңгей-ін белгілейді, бұл оның жоғары тиімділігін және нарықтағы бәсекеге қабілеттілікті арттыруға қосқан үлесін растайды.

таңдау кезінде негізгі критерий тек сатып алу құны ғана емес, сонымен қатар тауардың, жұ-мыстың немесе қызметтің өмірлік циклінің әр кезеңінде туындайтын барлық шығындардың жалпы сомасы болатынын білдіреді — сатып алу сәтінен бастап оларды толық есептен шығаруға немесе кәдеге жаратуға дейін.

сақтандыру» және «Шиналар» санаттары бойынша Қордың екі СКС бар (бекіту 2024 жылы күтіледі).

Қордың СКС іске асыру қорытындысы бойынша экономикалық әсер 5 226 млн тең-гені құрады (шығындар сомасының 16%).

4.

ТУРАҚТЫ ДАМУ

ТАУАРЛАРДЫҢ, ЖҰМЫСТАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ БІРЫҢҒАЙ НОМЕНКЛАТУРАЛЫҚ АНЫҚТАМАЛЫҒЫН ОДАН ӘРІ ДАМУ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Тауарлардың, жұмыстар мен қызметтердің бірыңғай номенклатуралық анықтамалығындағы (бұдан әрі — ТЖҚ БНА) кодтардың жалпы саны 53 150-ге жет-ті, оның ішінде тауарлар үшін 50 718 код, жұмыстар үшін 575 код және қызметтер үшін 1 857 код. 2023 жылы ТЖҚ БНА ақпа-раттық жүйесінде жаңа кодтарды қосу үшін 2 061 өтініш қаралды. Оның ішінде ТЖҚ БНА кодтарын қарау және бекіту жөніндегі Комиссия 1 037 жаңа кодты бекітіп, 1 024 өтінішті қайтарды.

ПРОЦЕСТЕРДІ ЦИФРЛАНДЫРУ

«Самұрық-Қазына» АҚ мүлкін өткізу қағидаларына сәйкес «Қор мүлкін сату жөніндегі веб-портал» ақпараттық жүйесі әзірленді. 2023 жылдың 3 тоқсанында Қор-дың бірнеше портфельдік компанияларына сәтті пилоттық тестілеу өткізілді. Бұған дейін, 2022 жылы сатып алудың ақпараттық

СЕНІМСІЗ ӨНІМ БЕРУШІЛЕР ТІЗІМІ

СҚК Сенімсіз өнім берушілер тізбесін қалыптастырады және жүргізеді.

2023 жылы тізімге барлығы 924 әлеуетті өнім беруші енгізілді. Оның 464-і шарт жасасудан жалтарғаны үшін, 376-сы шарттық міндетте-лердің орындалмағанын немесе тиісінше орындалмағанын белгілеген сот шешімі бойынша, 60-ы шарттың орындалуын қамтамасыз етуді енгізбегені үшін және 24-і сатып алу процесінде дұрыс емес ақпарат бергені үшін енгізілді.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы бірқатар маңызды бастамаларды орындау көзделген. «Қордың мүлкін сату жөніндегі веб-портал» ақпараттық жүйесін іске қо-суға мақұлдау алу үшін Қазақстан Республикасының бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігіне жүгіну жоспарлануда. Ағымдағы жылы техникалық ерекшеліктерді біріздендіру және стандарттау жөніндегі пилоттық жобаның нәтижелерін ТЖҚ БНА және ЭСАЖ ақпараттық жүйелерінің қажетті модификацияларынан кейін сатып алу жүйесіне интеграциялау жоспарлануда. 2024 жыл ішінде Сатып алу санаттарының тізбесін өзектендіру де күтілуде.

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

ТЖҚ БНА дамыту және жетілдіру жөнін-дегі стратегиялық міндеттердің бірі сатып алулардағы техникалық ерекшеліктерді біріздендіру және стандарттау жөніндегі жоспарды орындау болып табылады. Көр-сеткіш Қор компаниялары тобы бойынша тауарларды сатып алуда стандартталған үлгілік техникалық ерекшеліктермен қамтылған ТЖҚ БНА кодтарының санын көрсетеді және өткізілетін сатып алулардың тиімділігі мен сапасын арттыруға, сондай-ақ ТЖҚ БНА кодтарын дұрыс қолданбау тәуе-келдерін жоюға бағытталған.

ПРОЦЕСТЕРДІ ЦИФРЛАНДЫРУ

жүйесінде тауарларға жоспарлы бағалар-дың автоматтандырылған мониторингі енгізілген болатын. Сатып алу жоспарларын қалыптастыру немесе оларды түзету кезін-де жоспарлы бағалар Қор бойынша орташа және нақты компания бойынша нақты бағамен салыстырылады. Артық болған

6.

ҚОСЫМШАЛАР

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2023 ЖЫЛЫ ТЖҚ БНА АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕСІНДЕ ЖАҢА КОДТАРДЫ ҚОСУ ҮШІН 2 061 ӨТІНІШ ҚАРАЛДЫ.

Қор компанияларының 2022 жылы 10 млн теңгеден жоғары және одан жоғары сатып алулары бойынша талдау негізінде, жылына 50 реттен артық қолдану жиілігімен және Қор компанияларының ұсыныстарымен есепті жылы тауарларға арналған ТЖБ БНА-ның 2 952 кодынан тізбе қалыптас-тырылды. Аталған кодтар бойынша Қор компанияларының мамандарымен бірлесіп электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесінде қолдану үшін үлгілік техникалық ерекшеліктердің шаблондары әзірленді.

ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ БАСТАМАЛАРЫ

«Samgau» ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы»

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ ТОБЫ
ШЕҢБЕРІНДЕ ҚҰРЫЛҒАН
«ҒЫЛЫМИ-ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ
БАСТАМАЛАР ОРТАЛЫҒЫ»
КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС
ҰЙЫМЫ ЖЕР ҚОЙНАУЫН
ПАЙДАЛАНУШЫЛАРДЫҢ
ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ
ТӘЖІРИБЕЛІК-КОНСТРУКТОР-
ЛЫҚ ЖҰМЫСТАРЫН ШОҒЫР-
ЛАНДЫРУҒА ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛЕУГЕ
БАҒЫТТАЛҒАН.

В2022 жылдың желтоқсан айында Орталық «Астана» Халықаралық Қаржы Орталығының алаңында қайта тіркеу рәсімінен өтіп, «Samgau» ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы» қоры (бұдан әрі — FTBO) коммерциялық емес ұйымына айналды.

FTBO мақсаты — ғылымды қажет ететін экономиканы дамытуға және халықтың әл-ауқатын жақсартуға ықпал ететін тиімді және ашық экожүйені қалыптастыру арқылы ғылыми зерттеулер мен инновациялық қызметті қолдау.

FTBO өзіне өтінім беруден бастап жобаны аяқтауға дейінгі барлық кезеңдердегі процестердің ашықтығы мен түсінікті болуын қамтамасыз ететін ғылыми-зерттеу және инновациялық жобаларды іріктеудің және іске асырудың сенімді жүйесін құру міндетін қояды. Бұл жүйенің тиімділігі жобаларды мұқият сараптау арқылы қамтамасыз етіледі, ал ашықтық оны іске асырудың әр кезеңінде жобаның мәртебесі туралы ақпаратқа қол жеткізу арқылы қамтамасыз етіледі.

FTBO ғылыми-инновациялық қоғамдастық пен индустрияның тиімді өзара іс-қимылының тетіктерін әзірлейді, сондай-ақ өндірістік процестерді оңтайландыруға бағытталған озық технологиялық міндеттерді шешу үшін елдің ғылыми және зияткерлік әлеуетін шоғырландыруға белсенді жұмыс істейді.

Ұлттық инновациялық және ғылыми-зерттеу жүйесінің бір бөлігі бола отырып, FTBO мемлекеттік органдармен, даму институттарымен, ғылыми-зерттеу ұйымдарымен және университеттермен, индустриямен және қаржы институттарымен өзара іс-қимыл жасайды.

Осылайша, компаниялардың ұзақ мерзімді экономикалық тұрақтылық пен әлемдік бәсекеге қабілеттілікке қол жеткізуі мақсатында Қор тобының ғылыми-технологиялық дамуы саласында бірыңғай саясат қалыптастырылуда.

2023 жылғы желтоқсаннан бастап Қордың жер қойнауын пайдаланушылары ғылыми зерттеулерді FTBO арқылы қаржыландыруды жүзеге асырады. «Бір терезе» қағидатына негізделген іріктеу мен қаржыландырудың жаңа тетігі Қор ішінде ресурстарды оңтайлы және ашық бөлудің негізгі құралына айналды. Бұл инновациялық жүйе ғылыми жобаларға тиімді қолдау көрсете отырып, ғылым мен өндірістің басым бағыттарын дамытады.

2023 жылы ғылыми-зерттеу жұмыстарына 84-тен астам өтінім қаралды. Қордың ғылыми-техникалық кеңесінің қарауына 5 перспективалық жоба шығарылды және мақұлданды.

БІРЫҢҒАЙ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ОРТАЛЫҒЫ

САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА
БИЗНЕС
СЕРВИС

2020 ЖЫЛДЫҢ ШІЛДЕСІНЕН
БАСТАП «САМУК-ҚАЗЫНА
БИЗНЕС СЕРВИС» ЖШС
(БҰДАН ӘРІ — КОМПАНИЯ)
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ ЖАЛПЫ
ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ОРТАЛЫҒЫ
РЕТІНДЕ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР, МЫҢ ТЕҢГЕ

	2022	2023
Табыс	11 359 281	17 991 616
Өзіндік құны	(10 184 322)	(15 549 459)
Жалпы әкімшілік шығыстар	(1 070 107)	(1 090 029)
Компанияның салық салуға дейінгі таза пайдасы	78 987	1 159 239
Таза пайда	61 044	954 501
Жалғыз қатысушыға төленген дивидендтер	168 051	177 464

2023 жылы таза пайданың артуы бірқатар факторларға байланысты болды. Олардың негізгілері кадрлық әкімшілендіру бизнес-процестерінің аутсорсингін және Компания құжаттарын орталықтандырылған мұрағаттық сақтаудан түсетін кірістерді ұлғайту,

сондай-ақ "QazCloud" ЖШС еншілес компаниясының жаңа жобаларын табысты іске асыру болды.

Қазіргі уақытта Компания 5,4 мың қызметкерге қызмет көрсетеді — «ҚазМұнайГаз» ҰК «АҚ»,

Бұл рөл «Самұрық-Қазына» АҚ және компаниялар тобының бейінді емес функцияларын бірыңғай қызмет көрсету орталығына орталықтандыру есебінен негізгі бизнестің тиімділігін арттыру үшін 2020 жылғы 28 мамырда «Самұрық-Қазына» АҚ тобының ұйымдарында жаңғырту жөніндегі кеңес қабылдаған қайта құру бағдарламасы шеңберінде бекітілді.

Қазіргі уақытта компания Қор шеңберінде бірқатар негізгі функцияларды орындайды, соның ішінде:

- ◆ SAP клиентті сараптау орталығы;
- ◆ Комплаенс бойынша құзыреттілік орталығы;
- ◆ Жекешелендіру бағдарламасының Бірыңғай Операторы;
- ◆ Құжаттарды орталықтандырылған мұрағаттық сақтауды ұйымдастыру.

Компания «QazCloud» ЖШС еншілес ұйымының жарғылық капиталына қатысу үлесіне ие — 51% (49% — «Данекер Сала» ЖШС тиесілі). «QazCloud» ЖШС IT-инфрақұрылымды қолдау мен жаңғыртуды, виртуалды IT-ресурстарды жалға алуды және Қордың ақпараттық деректерін қорғауды қоса алғанда, IT-қызметтердің кең спектрін ұсынады.

ОҚКО қызметі

Құрылған сәттен бастап Ортақ қызмет көрсету орталығы (ОҚКО) Қор компанияларына және Қордың өзіне көрсетілетін қызметтер спектрін белсенді дамытып, кеңейтуде. ОҚКО қызметінің негізгі бағыттарына мыналар жатады:

- ◆ Әкімшілік-шаруашылық қамтамасыз ету;
- ◆ Жазбаша аудармалар;
- ◆ Қызметкерлерді тасымалдау;
- ◆ Басшылардың қызметін қамтамасыз ету;
- ◆ Сатып алуды ұйымдастыру;
- ◆ HR қызметі;
- ◆ Бухгалтерлік есеп және салық есебі;

ҚҰЖАТТАРДЫ ОРТАЛЫҚТАН-ДЫРЫЛҒАН МҰРАҒАТТЫҚ САҚТАУ

Қор тобының ұйымдарындағы жаңғырту жөніндегі кеңестің 2020 жылғы 10 желтоқсандағы шешімімен Компания қызметінің периметріне Қордың ӨК/ЕТҰ кіретін «Құжаттарды орталықтандырылған мұрағаттық сақтау» (ҚОМС) жобасын іске асыру жөніндегі оператор болып айқындалды.

2022 жылғы желтоқсанда серіктестікке жарғылық капиталға салым салу арқылы «Самұрық-Қазына» АҚ тарапынан «Электрондық мұрағат» ақпараттық жүйесі берілді.

«ҚОМС» бағдарламасы шеңберінде Компания "Электрондық мұрағат" ақпараттық жүйесіне қол жеткізуді қоса алғанда, бес бағыт бойынша қызметті жүзеге асырады.

2023 жылы Қордың бес компаниясы («QazCloud» ЖШС, «Самұрық-Энерго» АҚ, «KEGOC» АҚ, "Энергоинформ" АҚ, «Хорасан» ЖШС) үшін «Электрондық мұрағат» ақпараттық жүйесіне қолжетімділік қамтамасыз етілді.

2023 жылы қызмет көрсетуге жасалған шарттардың жалпы сомасы 265 млн теңгені құрады.

1.

ҚОР ТУРАЛЫ

2.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

3.

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

- ◆ Құқықтық қамтамасыз ету;
- ◆ Қауіпсіздік;
- ◆ IT қауіпсіздігі;
- ◆ Және басқа да функциялар.

2022 жылы ОҚКО ҚР СТ ISO 9001-2016 (ISO 9001-2015) стандарты бойынша көрсетілетін қызметтердің сапа менеджменті жүйесін сертификаттаудан сәтті өтті, ал 2023 жылы — жүйенің стандарт талаптарына сәйкестігін растаған жыл сайынғы инспекциялық бақылаудан өтті.

2023 жылдың шілдесінен бастап Қордың бастамасымен «Samruk Business Academy»

SAP КЛИЕНТТІ САРАПТАУ ОРТАЛЫҒЫ

Компания «Самұрық-Қазына» АҚ мен «САП Қазақстан» ЖШС (бұдан әрі — САП келісімі) арасындағы 2015 жылғы 30 желтоқсандағы №122 бағдарламалық жасақтаманы сүйемелдеу бойынша қызметтерді пайдалану және көрсету құқықтарын беру туралы Келісім (бұдан әрі — САП келісімі) шеңберінде оператор болып айқындалды. Оператор «Самұрық-Қазына» АҚ тиесілі SAP лицензиялық бағдарламалық жасақтамасын бөлу және техникалық қолдау үшін ПК-мен шарттар жасасады, сондай-ақ 2016 жылғы 20 желтоқсанда жасалған № 630-және SAP бағдарламалық жасақтамасына лицензияларды сенімгерлік басқару шартына сәйкес САП келісімінің талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді.

САП келісімінің периметрі бойынша қызметтер «Самұрық-Қазына» АҚ тобындағы 25 компанияны қамтиды. SAP клиентті сараптау орталығының функцияларына мыналар кіреді:

- ◆ Бағдарламалық жасақтаманы қолдау қызметі;
- ◆ Лицензияларды басқару;
- ◆ Келісімшарттық басқару;
- ◆ Консалтингтік қолдау;
- ◆ Бағдарламалық жасақтаманы жетілдіруге немесе түрлендіруге сұрауларды үйлестіру;
- ◆ Ақпараттық менеджмент;
- ◆ Қор компанияларымен жалдау шарттарын жасасу және сүйемелдеу;
- ◆ Лицензиялық аудиттерді жүргізу.

Осы міндеттемелер шеңберінде жасалған шарттардың жалпы сомасы ҚҚС есептемегенде 13 млрд теңгеден асты.

жекеменшік мекемесінен бизнес-процестерді аутсорсинг функцияларын тапсыру есебінен ОҚКО қызметі кеңейтілді. Бұған мыналар кіреді:

- ◆ Кадрлық әкімшілендіру;
- ◆ Жалақыны есептеуді және аударуды әкімшілендіру;
- ◆ Рекрутингті әкімшілендіру.

Компания жаңа бағыттар бойынша 5,4 мыңнан астам қызметкерге қызмет көрсетеді және оның Павлодар және Ақтау қалаларында екі өңірлік қызмет көрсету орталықтары бар.

ЖЕКЕШЕЛЕНДІРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ БІРЫҒАЙ ОПЕРАТОРЫ

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2021 жылғы 14 қазандағы шешімімен Компания Активтерді бәсекелестік ортаға беру қағидаларына сәйкес Бірыңғай оператор болып айқындалды. Компания «сатылған және сатылатын активтердің автоматтандырылған дерекқоры» ақпараттық жүйесін (СААДҚ АЖ) әзірледі және қолданысқа енгізді. Қорға және барлық салалық компанияларға «Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 29.12.2020 ж. №908 қаулысына (бұдан әрі — ҚРҰҚ) енген «Самұрық-Қазына» АҚ-ның барлық активтері бойынша деректерді толтыру үшін СААДҚ АЖ-ға қолжетімділік берілді.

2023 жылдың соңына қарай жүйеде аталған қаулыда санамаланған 53 актив туралы, оның ішінде 1-тізбе бойынша — 16 актив, 2-тізбе бойынша — 14 актив және 3-тізбе бойынша — 23 актив бойынша ақпарат жиналды.

Бірыңғай оператордың өкілдері жыл қорытындысы бойынша Салалық компаниялар Комиссияларының активтерді сату мәселелері жөніндегі 23 отырысына және Қордың Жобалық кеңсесінің 26 отырысына Қағидаларда көзделген активтерді бәсекелестік ортаға беру тәртібі мен рәсімдерін сақтау тұрғысынан қатысты.

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

6.

ҚОСЫМШАЛАР

КОМПЛАЕНС ҚҰЗЫРЕТІ ОРТАЛЫҒЫ

2022 жылғы 24 ақпанда Қор Басқармасы бекіткен Кеңейтілген Жол картасының 54-тармағына сәйкес (№10-р хаттама) Қазақстан Республикасы Президентінің «Самұрық-Қазына» АҚ реформалау мәселелері жөніндегі тапсырмаларын орындау, «Самұрық-Қазына» АҚ тобының компанияларында комплаенс функциясын іске асыруды комплаенс құзыреті орталығы жүзеге асырады. Бұл үшін негіздер мыналарды қамтиды:

Жоғары мамандандыру және Қор қызметіне байланысты бірегей талаптарды түсінуді талап ететін сыбайлас жемқорлыққа қарсы, санкциялық, листингтік және реттеуші аспектілерді қамтитын **комплаенс функциясының ерекшелігі**. Бұл функциялардың ерекшеліктері шектеулі ресурстар кезінде қажетті сапа деңгейін ұсына алатын сыртқы қызмет жеткізушілерін іздеуді қиындатады.

Құпиялылық. Қор тобы шеңберінде құпия ақпаратты сақтаудың маңыздылығын жете бағаламау мүмкін емес. Комплаенс құзыреттілік орталығы сыртқы мердігерлермен салыстырғанда сезімтал деректердің сақталуы мен қорғалуын қатаң бақылауды қамтамасыз етеді.

Шығындарды оңтайландыру. Ішкі құзыреттерді құру комплаенс-функцияны сүйемелдеу және іске асыру жөніндегі қызметтерге шығындарды айтарлықтай қысқартуға мүмкіндік береді.

Комплаенс құзыреттілік орталығы қызметінің негізгі бағыттары:

- ◆ Қордың портфельдік компанияларындағы комплаенс функциясын әдіснамалық қолдау және сүйемелдеу;
- ◆ Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңын білуге тестілеу;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобын бастамашылық ақпараттандыру желісінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- ◆ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс бағдарламасының жекелеген элементтерін автоматтандыру;
- ◆ Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңына және «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының комплаенс функциясының корпоративтік стандартына сәйкес «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобында комплаенс функциясының бизнес-процесінің аутсорсинг қызметтерін көрсету.
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүйелерінің ISO 37001 «Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі» стандартының талаптарына сәйкестігіне сертификаттық аудит жүргізуді қамтамасыз ету.

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы Компания жоспарлайды:

- ◆ Көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартып отырып, ағымдағы қызмет түрлерін сақтау және дамыту;
- ◆ Тапсырыс берушілерге қызмет көрсету, оның ішінде мобильді сервистерді пайдалану процестерін автоматтандыру;
- ◆ «Көлденең мониторинг» жобасы шеңберінде интеграция функциясын іске асыра отырып, Қор компанияларында электрондық мұрағаттың ақпараттық жүйесін енгізу.
- ◆ Активтерді бәсекелестік ортаға беру жөніндегі мәмілелерді жүзеге асырудың ашықтығы мен заңдылығына бақылауды күшейту;
- ◆ Лицензияларды Қор тобының компанияларына, соның ішінде SAP келісіміне енген ықтимал жаңа ұйымдарға тарату.

ҚАЙЫРЫМ- ДЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

**SAMRUK
KAZZYNA
TRUST**

524

астам қазақстандық
қайырымдылық көмекпен
қамтылған

«Samruk-Kazyna Trust» қоры 2023 жылы денсаулық сақтау, білім беру, халықтың неғұрлым әлеуметтік осал топтарын қолдау және өңірлерді дамыту салаларында жалпы сомасы 7,2 млрд теңгеге 46 әлеуметтік жобаны іске асырды. Жобалар халықтың қажеттіліктерін ескере отырып, Қор компаниялары бар өңірлерде, сондай-ақ Мемлекет ресурстары жеткіліксіз бағыттарда коммерциялық емес ұйымдармен серіктестікте жүзеге асырылды.

Осы жобалар шеңберінде 524 мыңнан астам қазақстандық қайырымдылық көмекпен қамтылды, оның ішінде 97 мың ана мен бала, 87 мың ауыл халқы, сондай-ақ 700 адам жұмысқа орналастырылды.

Денсаулық сақтау саласында Медициналық және оңалту көмегінің қолжетімділігін қамтамасыз етуге, емдеудің инновациялық әдістерін енгізуге және қазақстандықтардың өмір сүру сапасын жақсартуға көңіл бөлінді. 19 оңалту орталығы іске қосылды. 7 аймақтағы ауылдық ауруханалар 18 жедел жәрдем көлігімен және 9 инвентармен (ерекше физикалық қажеттіліктері бар адамдарға арналған көлік) қамтамасыз етілді. Шымкент, Қарағанды, Талдықорған, Ақтау, Өскемен және Орал қалаларының перинаталдық орталықтарына жаңа туған нәрестелердің емдік гипотермиясы мен ретинопатиясы аппараттары жеткізілді.

Онкологиялық аурулары бар 90 500-ден астам бала Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығында заманауи

жабдықтармен емделді. ҚР-да диагнозы емделмейтін 61 баланың ем алуы төленді. Шалғайдағы станциялардың 100 мың азаматы «Медициналық пойыздар» жобасы аясында тегін медициналық және құқықтық көмек алды. Алматыда Даун синдромы бар балаларға арналған орталық жаңа форматта жұмысын бастады.

Білім беру саласында сапалы білім алу және адами капиталды іске асыру үшін жағдайлар мен мүмкіндіктер жасалған. Ауыл жастарының 227 өкілі білім гранттарын алып, еліміздің 45 Үздік орта оқу орындарында тегін білім алуда. Оның ішінде 2 түлек жұмысқа орналастырылды. Әлеуметтік осал санаттағы 500 оқушы үшін тегін сыныптан тыс сабақтар ұйымдастырылды. 1000-нан астам балалар мен олардың ата-аналарына арналған жазғы танымдық және инклюзивті лагерьлер ұйымдастырылды.

Спорт саласында инфрақұрылымды дамытуға және қолжетімді спорттық ортаны құруға үлес қосылды. 9 ірі спорт кешені салынды, 26 жаңа спорт-ойын алаңы орнатылды. 23 елді мекенде тегін бейімделген спорт секциялары ашылды. Креативті индустрияны дамыту аясында Ақтөбе облысының облыстық жасөспірімдер кітапханасының ғимараты толығымен жаңартылып, ғылым мен заманауи шығармашылықтың креативті орталығына қайта жандандырылды.

Қайырымдылық жобаларын іске асырумен қатар, «Samruk-Kazyna Trust» қоры жұрт-

«SAMRUK-KAZZYNA TRUST» ӘЛЕУМЕТ-
ТІК ЖОБАЛАРДЫ ДАМУ ТУРАЛЫ
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ КОМПАНИ-
ЯЛАР ТОБЫНЫҢ ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ
ҚЫЗМЕТІНІҢ БІРЫҢҒАЙ ОПЕРАТОРЫ,
ОЛ «САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ КОМПА-
НИЯЛАР ТОБЫНЫҢ АТЫНАН ӘЛЕУМЕТ-
ТІК МАҢЫЗДЫ МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУГЕ
БАҒЫТТАЛҒАН ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ
ЖОБАЛАРЫ МЕН БАҒДАРЛАМАЛАРЫН
ІСКЕ АСЫРАДЫ.

шылықпен, мемлекеттік институттармен, БАҚ және сараптамалық қоғамдастық өкілдерімен, сондай-ақ портфельдік компаниялармен өзара іс-қимылды нығайта отырып, қазақстандықтардың сенімін арттыру үшін жұмыс істейді. Азаматтық қоғамның, мемлекеттік органдардың, бизнестің 300-ден астам өкілдерінің және компаниялар тобының қызметкерлерінің қатысуымен корпоративтік қайырымдылық форумы форматында өткізілген жұртшылық алдындағы есеп жақсы дәстүрге айналды.

«Samruk-Kazyna Trust» қызметін БАҚ, КЕҰ және сарапшылар белсенді түрде келтіреді. 2023 жылы қазақстандық медиада 5 мыңнан астам жарияланым Қордың қайырымдылық бастамаларына арналды.

«Қазақстан халқына» ҚҚ-мен серіктестік орнатылды, оның аясында ҚР өңірлерінде аутизмді бар балаларға арналған 13 ерте араласу орталығын және 8 оңалту орталығын ашу жобасы іске асырылуда. Екі бағыт бойынша балаларды жалпы қамту даму ерекшеліктері бар 2 500-ден астам баланы құрайды.

Сонымен қатар, корпоративтік әріптестік шеңберінде «Болат Өтемұратов Қоры» ҚҚ-мен бірлесіп бірлескен әлеуметтік жобалар іске асырылды, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарды оқыту және жұмысқа орналастыру жөніндегі жобаны бірлесіп іске асыру мақсатында «Шелл Қазақстан» компаниясымен әріптестік жолға қойылды.

АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ

**SAMRUK
BUSINESS ACADEMY**

«Samruk Business Academy» жеке мекемесі (бұдан әрі — SBA) оқытуды ұйымдастыру және әкімшілендіру, қызметкердің аутстаффингі және HR-консалтинг бойынша қызметтер көрсететін сервистік компания болып табылады. SBA 2004 жылы «Бірыңғай қызметкерді дамыту орталығы» базасында құрылған «Самұрық-Қазына» Корпоративтік университеті» жекеменшік мекемесінен 2022 жылы атауын өзгертті. Бүгінгі таңда SBA озық тәжірибені жинақтау және жаңа білімді қалыптастыру үшін табысты орталық болып табылады.

2004 жылдан бастап SBA оқыту, бағалау және қызметкерді дамыту қызметтерін ұсынады. Қазіргі уақытта SBA «Самұрық-Қазына» АҚ тобының мамандарын қайта даярлаумен және біліктілігін арттырумен, адам ресурстарын басқару, өзгерістерді басқару, «Самұрық-Қазына» АҚ дамуының стратегиялық мақсаттарына сәйкес корпоративтік мәдениетті қалыптастыру саласындағы процестерді қолдаумен айналысады.

ОҚЫТУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ САЛАСЫНДАҒЫ ҚЫЗМЕТ

2023 жылы SBA корпоративтік және өндірістік оқыту блогы келесі модульдік оқыту бағдарламаларын іске асырды: «Middle Management», «Гендерлік теңдік», «Жеті Қадам», «PR School», «HR School», «Recruitment School», «Сатып алуды және материалдық-техникалық қамтамасыз етуді басқару», IR, «Өндіріс тірегі», «Бірінші желі», «Машинист-инструкторлар академиясы», «Қауіпсіздік сақшылары», «Өндірістік менеджер».

“Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті” жобасы бойынша 2023 жылға 312 CEO, SEO-1, SEO-2, SEO-3 және портфельдік компаниялар мен ЕТҰ-ның 480 ішкі жаттықтырушысы оқытылды. Сондай-ақ, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-ның

29 099 өндірістік қызметкері оқытылды. Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті бойынша оқыту кестеге сәйкес 2024 жылы да жалғастырылатын болады.

2023 жылы SBA «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» (IAAR) NV агенттігінде халықаралық институционалдық аккредиттеуден өтті.

IAAR агенттігінде халықаралық аккредиттеуден өткен барлық білім беру бағдарламалары мен ұйымдары еуропалық дерекқорға — The Database Of External Quality Assurance Results (DEQAR) енгізілген, бұл білім беру бағдарламалары мен ұйымдарының әлемдік

сапа стандарттарына сәйкестігін растайды және еуропалық жоғары білім беру кеңістігі аумағында аккредиттелген білім беру бағдарламаларын тану үшін негіз болып табылады.

Қазақстан Республикасы Президентінің мемлекет қатысатын компаниялардың басшы органдарында әйелдер үлесін кезең-кезеңімен 30%-ға дейін арттыру жөніндегі тапсырмасы шеңберінде 2022 жылғы 30 қыркүйекте «Самұрық-Қазына» АҚ «Гендерлік теңдік» жобасына бастама берілді, ол 2023 жылғы 5 мамырда аяқталды.

Бағдарламаны аяқтаған әйел басшылар саны 71 адамды құрады.

HR-консалтингтің негізгі бағыттары:

- ◆ Жұмысқа қабылдау кезінде және қызметкерлердің лауазымдарға сәйкестігін бағалау;
- ◆ Кадр резервін қалыптастыру кезіндегі әлеуетті бағалау;
- ◆ Грейдинг.

Құзыреттер бойынша сұхбат,
сауалнамалар әдісімен

179

қызыметкерді бағалау

2023 жылы

441

лауазым бағаланды

ҚЫЗМЕТ МЕН ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ БАҒАЛАУ

Қызметкерді бағалау — бұл SBA-ның негізгі бағыттарының бірі. Ол мыналар шеңберінде бағалау рәсімдерін өткізуді қамтиды:

- ◆ жалдау кезіндегі бағалау,
- ◆ кадр резервін бағалау,
- ◆ қызметкерді аттестаттау,
- ◆ job matching (әр түрлі көздерден алынған деректерді бос орынға үміткердің бірыңғай профиліне сәйкестендіру),
- ◆ 360 градус әдісімен бағалау және т.б.

Бұл бағалау құралы компаниялар мен қызметкерлерге басқа мүдделі тараптармен (клиенттермен, жеткізушілермен, басқару органдарымен және т.б.) өзара әрекеттесу сапасын (иерархиялық, кроссфункционалды) бағалауға мүмкіндік береді.

2023 жылдың 12 айының қорытындысы бойынша үшінші тарап онлайн-құралдарын пайдалана отырып бағалау саны 460, ал өзінің онлайн-жүйелерін пайдалана отырып — 3 098 құрады. Сондай-ақ құзыреттер бойынша сұхбат, сауалнамалар әдісімен 179 қызметкерді бағалау, сондай-ақ терең сұхбат әдісімен 55 бағалау жүргізілді.

РЕКРУТИНГ ҚЫЗМЕТТЕРІ

Рекрутингтің негізгі бағыттары:

- ◆ Рекрутинг процесін әкімшілендіру;
- ◆ Толық іздеу және қызметкерді жалдау циклі.

2023 жылы Қор және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, «KMG Petrochem» ЖШС, «Силлено» ЖШС, «КРІ» АҚ, «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС, «Қазақстан» ҰК» АҚ, «Bolashak Investment» ЖШС сияқты компаниялар рекрутинг қызметтеріне тапсырыс берушілер болды. Шарттарды іске асыру аясында 96 бос жұмыс орны жабылды.

Рекрутинг қызметтерін дамыту мақсатында SBA FIRCaspian компаниясымен ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды және Назарбаев Университетінің, М.С. Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ Университетінің, Esil University және Astana it University мансаптық іс-шараларына қатысты.

2023 жылы ҚОР ЖӘНЕ «ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰАҚ АҚ, «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ, «KMG RETROCHEM» ЖШС, «СИЛЛЕНО» ЖШС, «КРІ» АҚ, «ҚМГ ИНЖИНИРИНГ» ЖШС, «ҚАЗАҚСТАН» ҰК» АҚ, «BOLASHAK INVESTMENT» ЖШС СИЯҚТЫ КОМПАНИЯЛАР РЕКРУТИНГ ҚЫЗМЕТТЕРІНЕ ТАПСЫРЫС БЕРУШІЛЕР БОЛДЫ.

ГРЕЙДИНГ

Грейдинг бойынша жобаларды іске асыру компания үшін және нарықпен салыстырғанда әрбір лауазымның құндылығы негізінде әділ сыйақы жүйесін қолдануға мүмкіндік береді. Қордың портфельдік компанияларында 2016 жылдан бастап «Нау Group» халықаралық әдіснамасы бойынша еңбекақы төлеудің грейдтік жүйесі енгізілуде.

2023 жылы 441 лауазымға бағалау жүргізілді және төмендегі компанияларда еңбекақы төлеудің грейдерлік жүйесін енгізу бойынша жобалар іске асырылды: «Qazaq Air» АҚ, «Samruk-Kazyna Construction» АҚ, «QazaqGaz» ҰК» АҚ, «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС, «Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР:

- ◆ Модульдік оқыту бағдарламаларын іске қосу: «С&В мектебі», «HR school», «PR school», «Recruitment School», «Өндірістік қауіпсіздік бойынша көшбасшылық академиясы», «Бас геолог», цех бастықтарына арналған «Өндірістік менеджер», «Инженер-энергетик», «IR School», «Экология және ESG мектебі», «Әзірлеу жөніндегі бас инженер», «Мұнай және газ өндіру жөніндегі шебер»
- ◆ SBA LMS жүйесін құру (learning management system) — онлайн оқыту, тестілеу және сертификаттар беруді ұсынатын қызметкерлерді оқытуға арналған автоматтандырылған платформа.
- ◆ ІС ERP (кешенді ақпараттық басқару жүйесі) енгізу және HR процестерін автоматтандыру арқылы көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру.
- ◆ Қатысу географиясын кеңейту және жаңа клиенттерді қамту.

ӘЛЕУМЕТТІК ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ ЖӘНЕ КОММУНИКАЦИЯ- ЛАР ОРТАЛЫҒЫ

Центр социального
взаимодействия
и коммуникаций

ӘӨКО мақсаты — әлеуметтік-еңбек жанжалдарының алдын алу, әлеуметтік, санитарлық-эпидемиологиялық және психологиялық салауаттылықты қолдау, өндірістік қызметкердің корпоративтік сәйкестігін нығайту және әлеуметтік-еңбек қатынастары мен коммуникацияларды тиімді басқарудың озық тәжірибелерін әзірлеу және енгізу арқылы наразылық сезімдерін анықтау.

ӘӨКО қызметі 4 негізгі бағыт бойынша дамуда:

«ӘЛЕУМЕТТІК ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ ЖӘНЕ КОММУНИКАЦИЯЛАР ОРТАЛЫҒЫ» ЖЕКЕМЕНШІК МЕКЕМЕСІН (БҰДАН ӘРІ — ӘӨКО) «САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ 2017 ЖЫЛҒЫ 4 МАМЫРДА «ӘЛЕУМЕТТІК СЕРКТЕСТІК ОРТАЛЫҒЫ» ҚҚ БАЗАСЫНДА ҚҰРДЫ.

1. Зерттеу және талдау (SRS: қатысқандық, еңбек жағдайлары және бейілділік, коммуникация деңгейі, материалдық әл-ауқат, наразылық әлеуеті; әлеуметтік-еңбек жанжалдарын терең диагностикалау және алдын алу);
2. Әлеуметтік тұрақтылық мониторингі орталығы (әлеуметтік шиеленістің туындау алғы-шарттары немесе фактілері, Қордың еңбек ұжымдарындағы дағдарыстық жағдайлар туралы ақпаратты жинау, өңдеу, алғашқы тексеру, тіркеу және жедел тарату);
3. ІР -өндірістік қатынастар (әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды, жұмыс орнындағы қысымды зерделеу және кері байланыс мәдениетін дамыту арқылы өндірістік қызметкердің санитариялық-эпидемиологиялық, әлеуметтік және психологиялық салауаттылығын жақсарту);
4. Әлеуметтік және коммуникациялық жобалар (қызметкерлер арасында корпоративтік мәдениетті дамыту, Қор тобының жастарын тартуға бағытталған жобаларды жүргізу, коммуникациялық жобаларды ұйымдастыру, корпоративтік басылым және SK NEWS сайты).

«Дабыл аймақтарының» саны 68-ден

21

дабыл аймағына дейін қысқартылды

«SAMRUK RESEARCH SERVICES» ЗЕРТТЕУІ

2013 жылдан бастап Қордың компаниялар тобында Samruk Research Services әлеуметтік тұрақтылық деңгейіне зерттеу жүргізілуде, ол бүкіл Қазақстан бойынша өндірістік ұжымдардың әлеуметтік-еңбек қатынастарындағы мәселелік аймақтарды диагностикалауға және алдын алу шараларын уақтылы қабылдауға мүмкіндік береді. Зерттеу іс жүзінде барлық компания қызметкерлерін қамтиды.

Қор компаниялары тобындағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейі 2023 жылдың қорытындысы бойынша қанағаттанарлық — SRS жалпы көрсеткіші 2022 жылдан бері өзгеріссіз 70%-н құрады (72 мыңнан астам респондент қамтылды). Зерттеу жарты жылда бір рет SMS-хабарлама және телефон арқылы сауалнама арқылы жүргізілді.

2023 жылдан бастап ӘӨКО Қордың әкімшілік-басқару қызметкерінің әл-ауқатының деңгейін зерттеу операторы болды. Бұрын бұл зерттеуді SBA әлеуметтанушылар жүргізген.

2023 жылдың қорытындысы бойынша:

- ◆ Қор Басқармасы SRS жаңа әдістемесін әзірлеген және бекіткен;
- ◆ Зерттеу нәтижелерін түсіндіру үшін бірқатар ПК-де көшпелі кездесулер ұйымдастырылды;
- ◆ Әкімшілік-басқару қызметкерінің қатысуын зерттеудің жаңа әдіснамасы әзірленді;
- ◆ 17 ЖК-де әкімшілік-басқару қызметкерінің әл-ауқат деңгейін анықтау бойынша зерттеу жүргізілді;
- ◆ Бірінші жартыжылдықта SRS 2023 зерттеуі жүргізілді, оның қорытындысы бойынша 12 ПК мен Қорға талдамалық есептер берілді (40 мыңға жуық қызметкерден сұхбат алынды);
- ◆ Көрсеткіштері төмен кәсіпорындарда терең зерттеулер жүргізілді (бірінші жартыжылдықтағы сауалнама нәтижелері бойынша).

Компаниялар тобында «Кәсіподақ белсенділерінің корпоративтік мектебі»

350

кәсіподақ көшбасшысы оқытылды

ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ БАҚЫЛАУ ОРТАЛЫҒЫ

Дағдарыстық жағдайлар туындаған Қор бөлімшелері мен портфельдік компаниялардың өзара іс-қимылын үйлестіру және дағдарысқа қарсы іс-шаралар ұйымдастыру үшін 2021 жылдан бастап Қордың жедел штабы жұмыс істейді. Есепті кезеңде Жедел штабтың 5 отырысы өткізілді (2021 жылдан бастап барлығы — 14).

Еңбек ұжымдарында әлеуметтік шиеленістің туындау алғышарттары немесе фактілері туралы жедел деректерді жинауды және талдауды 5 байланыс арнасы (электрондық пошта, телефон, Whatsapp мессенджері, веб-сайт және QR-код) бойынша 24/7 режимінде жүзеге асыратын әлеуметтік тұрақтылық мониторингі орталығы (бұдан әрі — ӘТМО) жұмыс істейді. Сондай-ақ, әлеуметтік тұрақтылықтың интерактивті картасы жұмыс істейді, ол арқылы нақты уақыт режимінде компаниялар тобының кәсіпорындарындағы жағдай қадағаланады.

ӘТМО күн сайын (сағат 10:00-де және 17:00-де) туындаған наразылық акциялары және ескертпелі ақпарат туралы Қор басшылығына жедел хабарлауды қамтамасыз етеді.

2023 жылы ӘТМО-ға Қор тобы мен бөгде ұйымдардың қызметкерлерінен 22 586 өтініш келіп түсті.

Зерттеулер мен мониторинг қорытындылары бойынша қабылданып жатқан шаралардың арқасында "дабыл аймақтарының" саны 68 — ден 21-ге дейін, ереуілдер саны — 2022 жылғы 86-дан 2023 жылы 21-ге дейін төмендеді.

ҚОР КОМПАНИЯЛАРЫ ТОБЫНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚ ДЕҢГЕЙІ 2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ҚАНАҒАТТАНАРЛЫҚ — SRS ЖАЛПЫ КӨРСЕТКІШІ 2022 ЖЫЛДАН БЕРІ ӨЗГЕРІССІЗ 70%-Н ҚҰРАДЫ (72 МЫҢНАН АСТАМ РЕСПОНДЕНТ ҚАМТЫЛДЫ). ЗЕРТТЕУ ЖАРТЫ ЖЫЛДА БІР РЕТ SMS-ХАБАРЛАМА ЖӘНЕ ТЕЛЕФОН АРҚЫЛЫ САУАЛНАМА АРҚЫЛЫ ЖҮРГІЗІЛДІ.

ТАТУЛАСТЫРУ ИНСТИТУТТАРЫ

Компаниялар тобында «Кәсіподақ белсенділерінің корпоративтік мектебі» (350 кәсіподақ көшбасшысы оқытылды), «Медиаторлардың корпоративтік пулы» (113 корпоративтік медиатор оқытылды) жобалары іске асырылды. Портфельдік компаниялардың омбудсмендері медиация және келіссөздер жүргізу дағдылары курсынан өтті, IR мамандары (28 ЖК мамандары) оқытылды.

Омбудсмендер мен кәсіподақтар арасында өзара іс-қимыл жолға қойылды, медиаторлардың ішкі пулы мен келісу комиссиялары құрылды. 2023 жылғы шілдеде Алматы қаласында «Кәсіподақ көшбасшылары мен омбудсмендерінің форумы» өткізілді, 2023 жылғы желтоқсанда Шымкент қаласында Қор компаниялары тобындағы әлеуметтік-еңбек коммуникациялар бойынша Форум өтті.

Қор компаниялар тобының жастар саясатын дамыту шеңберінде

25

іс-шара өткізілді

ӨНДІРІСТІК ҚАТЫНАСТАР (INDUSTRIAL RELATIONS)

2022 жылдан бастап IR — Industrial Relations бағыты жұмыс істейді, оның негізгі мақсаттарының бірі мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің еңбек құқықтарының сақталуын қамтамасыз ету болып табылады.

Еңбек жағдайларын жақсарту мақсатында IR-скринингтерді талдау қорытындылары бойынша іс-шаралар жоспарлары әзірленді.

Профилактика шеңберінде қызметкерлердің Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму бағдарламасымен (БҰҰДБ) бірлесіп жұмыс орнындағы қысым, қудалау түрлері туралы хабардарлығын арттыру үшін іс-шаралар (қонақ дәрістері, тренингтер, семинарлар және ақпараттық сессиялар) өткізілді.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

- ◆ HR және ПК және ЕТҰ әлеуметтік қызметтерінің қызметкерлері үшін семинарлар ұйымдастыру.
- ◆ 2024 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы бойынша және жыл қорытындысы бойынша «Samruk Research Services» зерттеуін жүргізу.
- ◆ Әлеуметтік тұрақтылық тәуекелдері
- ◆ Әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлардың IR-скринингі.
- ◆ Адам құқықтарын қорғаудың белсенді шаралары: БҰҰДБ-ның адам құқықтары және бизнестегі гендерлік теңдік саласындағы басшылық қағида-даттарына қол жеткізу бойынша сертификаттау.
- ◆ Гендерлік саясат бойынша ғылыми-зерттеу институттарының Консорциумына кіруі.

2023 жылы портфельдік компаниялар үшін

40

-ТАН АСТАМ

коммерциялық жобалар

ұйымдастырылып жүзеге асырылды

КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАР

Негізгі мақсаттары:

- ◆ Қордағы ішкі корпоративтік коммуникациялар саласындағы жұмысты жүйелеу;
- ◆ Қор мен Орталықтың қызметі шеңберінде коммуникациялық және стратегиялық іс-шараларды дайындауды ұйымдастыру;
- ◆ ӘӨКО өнімдерін жылжыту;
- ◆ Кәсіподақтармен, омбудсмендермен және ішкі медиаторлармен байланысу;
- ◆ Коммерциялық оқыту іс-шараларын дамыту.

2023 жылы портфельдік компаниялар үшін 40-тан астам коммерциялық жоба ұйымдастырылды және өткізілді.

Қор компаниялары тобының жастар саясатын дамыту аясында 25 іс-шара ұйымдастырылып, өткізілді.

2022 ЖЫЛДАН БАСТАП IR — INDUSTRIAL RELATIONS БАҒЫТЫ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ, ОНЫҢ НЕГІЗГІ МАҚСАТТАРЫНЫҢ БІРІ МЕРДІ-ГЕРЛІК ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТКЕР-ЛЕРІНІҢ ЕҢБЕК ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ САҚТАЛУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

SK NEWS РЕДАКЦИЯСЫ

Бұл Қордың толық форматты корпоративтік басылымнан (журнал, 80 бет, айына 1 рет, екі тілде тұрақты түрде шығады), күнделікті аттас жаңалықтар сайтынан, Телеграм арнасынан, Facebook, Instagram, Вконтакте және YouTube әлеуметтік желілерінен тұратын медиа-блогы.

Корпоративтік басылым мен сайт республикалық БАҚ ретінде тіркелген. Қор компаниялардың өмірі баяндалады, әлеуметтік тұрақтылық пен еңбек ұжымдарына басымдық беріледі (бұрыштың басында — еңбек адамы).

4.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

ТДМ қағидаттарын ұстану.....	122
Тұрақты даму саласындағы тәуекелдерді басқару	125
Тұрақты дамуды басқару құрылымы	126
ESG рейтингтері және климаттық рейтингтер	128

2023 жылы энергия үнемдеудің жиынтық көлемі

11 434

мың ГДж

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖӘНЕ ESG ҚАҒИДАТТАРЫН ЕНГІЗУ ҚОРДЫҢ НЕГІЗГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРЫНЫҢ БІРІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫҢ НЕГІЗГІ ФАКТОРЛАРЫНА АДАМДАРДЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫ, ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТЕПЕ-ТЕҢДІК ЖӘНЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ КІРЕДІ.

ТДМ ҚАҒИДАТТАРЫН ҰСТАНУ

Тұрақты даму және ESG қағидаттарын енгізу Қордың негізгі стратегиялық мақсаттарының бірі болып табылады. Ұзақ мерзімді тұрақты дамудың негізгі факторларына адамдардың әл-ауқаты, экологиялық тепе-теңдік және ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету кіреді.

Қор және оның портфельдік компаниялары Біріккен Ұлттар ұйымы қабылдаған тұрақты

даму мақсаттарына (бұдан әрі – БҰҰ ТДМ), БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарына, БҰҰ Жауапты инвестициялау қағидаттарына, Экватор Қағидаттарына бейілділігін бөліседі.

Қор стратегияның, мақсаттар мен міндеттердің тұрақты даму саласындағы жалпы мақсаттармен, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей, БҰҰ ТДМ-да, Париж климаттық келісімінде көрсетіл-

ген мақсаттармен және тиісті ұлттық және аймақтық мақсаттармен үйлесімділігін қамтамасыз етеді. Тұрақты даму жөніндегі іс-шаралар Қордың Даму стратегиясын (Даму жоспарын) іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізіледі. Қордың тұрақты даму саласындағы қызметі туралы толығырақ ақпарат тұрақты даму туралы есепте берілген, онымен Қордың веб-сайтында танысуға болады.

11 БҰҰ ТДМ

ТДМ-ҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- Қор Тобының ESG-рейтингі
2032 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ 70 ПЕРЦЕНТИЛЬ
- Қор компанияларының басшы органдарында әйелдердің үлесін арттыру
2030 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ 30%
- Қордың ДК және ЖК құрамындағы тәуелсіз директорлардың үлесі
50% ДЕҢГЕЙІНДЕ ҰСТАУ

H&S ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕРІ

- LTIF 0,12 жету
2027

КӨМІРТЕКСІЗДЕНДІРУ

- Парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларын азайту (1 деңгей және 2 деңгей)
2032 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ ≥ [-10%]
- Электр энергиясын сатып алуда төмен көміртектегі генерацияның үлесін арттыру
2032 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ 45%

РЕСУРС ҮНЕМДЕУ

- Өндірістік қызметтің энергия сыйымдылығын төмендету
2027 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ -10%

АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ

- Кәдрлік әлеуетті арттыру, жаңа салаларда құзыреттілікті күшейту

«ЖАСЫЛ» ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

- Офсеттік жобалар портфелін қалыптастыру
2032 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ 5,8 МЛН ТОННА CO₂-ЭКВ
- Электр энергиясын өндірудегі ЖЭК және ГЭС үлесі
2032 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ 26 %

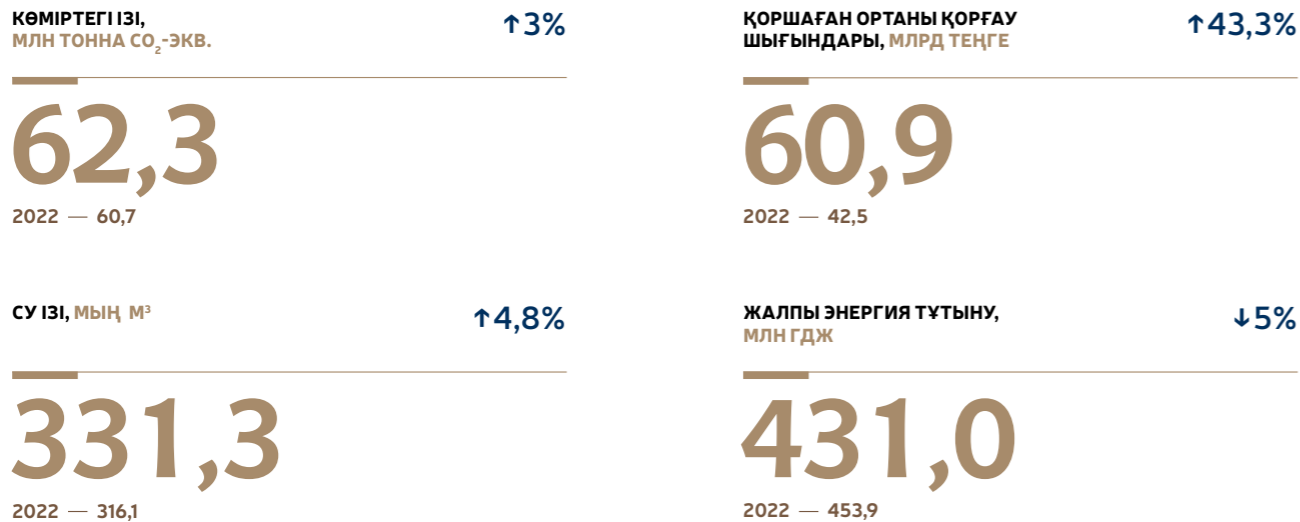
АШЫҚТЫҚ, ТРАНСПАРАНТТІЛІК ЖӘНЕ КОМПЛАЕНС

- ISO 37001:2016 «Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйелері» және ISO 37301:2021 «Сәйкестікті басқару жүйесі» халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкестікке сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жүйелерін сертификаттау

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕ ҚОР БҰҰ-НЫҢ БЕС БАСЫМ ТДМ АНЫҚТАЙДЫ:

Қордың компаниялар тобының Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі негізгі көрсеткіштері

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

ҚОР СТРАТЕГИЯСЫ

Қор стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізудің ажырамас бөлігі болып табылатын ESG қағидаттарын ұстана отырып, өзіне тұрақты даму саласында бірқатар міндеттер қояды:

Корпоративтік басқару құрылымы:

- ◆ Директорлар Кеңесінің рөлін және оның құрамын қалыптастыру сапасын арттыру.
- ◆ Тиісті корпоративтік басқару қағидаттары негізінде портфельдік компанияларды басқару.
- ◆ Корпоративтік басқаруға озық әлемдік тәжірибелерді енгізу.

Ашықтық және нормаларды сақтау:

- ◆ Ашықтық пен транспаренттікті қамтамасыз ету үшін мүдделі тараптарды тарту.
- ◆ Есептіліктің ашықтығын жақсарту және сыбайлас жемқорлық бұзушылықтардың алдын алу.

Әлеуметтік жауапкершілік:

- ◆ Қызметкерлердің әл-ауқатын арттыру үшін еңбек жағдайлары мен қауіпсіздік шараларын жақсарту.
- ◆ Қайырымдылық, корпоративтік демеушілік және корпоративтік волонтерлікті ілгерілету арқылы елдің әлеуметтік дамуына үлес қосу.

Қауіпсіздік және денсаулық (H&S):

- ◆ «Нөлдік төзімділік» қағидатымен Қор тобында жарақаттануды азайту үшін H&S озық тәжірибелерін енгізу.
- ◆ Инновациялық және цифрлық шешімдерді қолдана отырып, дербес қауіпсіздікті және апатсыз жұмысты қамтамасыз ету жөніндегі шараларды жетілдіру.

Адами капиталды дамыту:

- ◆ Кадрлық әлеуетті арттыру және қызметкерлердің жаңа салалардағы құзыреттерін күшейту.
- ◆ Үздік әлемдік тәжірибеге негізделген үздіксіз біліктілікті арттыру.

Ресурс үнемдеу:

- ◆ Отын-энергетика және су ресурстарын қоса алғанда, ресурстарды тиімді пайдалану.
- ◆ Жабдықтарды жаңғырту және жаңа инвестициялық жобаларда заманауи технологияларды қолдану.
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Энергия және ресурс үнемдеу бағдарламасын 2027 жылға дейін іске асыру.

Көміртексіздендіру:

- ◆ Төмен көміртекті даму тұжырымдамасы шеңберінде төмен көміртекті бизнес-модельге көшу жөніндегі Жоспарды іске асыру. Жоспарда тұрақты экологиялық қызметке көшу үшін 50-ден астам іс-шаралар айқындалған, оның ішінде баламалы энергетикаға көшу және маневрлік генерацияны ұлғайту жөніндегі ірі инвестициялық жобалар.

«Жасыл» қаржыландыру құралдарын дамыту:

- ◆ «Жасыл» таксономияға сәйкес келетін жобаларды қаржыландыру, «жасыл» облигациялар шығару.

2023 ЖЫЛҒЫ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ НӘТИЖЕЛЕР

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Нәтижелері

Портфельдік компаниялардағы ДК/БК құрамындағы әйелдер үлесінің орташа өлшенген көрсеткіші басқарма құрамында 13% және 17% құрайды (2022 жылы 14% және 15%)

H&S Озық тәжірибелері

Нәтижелері

LTIF 0,14-ке тең (2022 жылы 0,16)

Көміртексіздендіру

Нәтижелері

Парниктік газдар шығарындылары 1%-ға қысқарды (2022 жылы 0,01%)

Ресурс үнемдеу

Нәтижелері

Энергия үнемдеудің жиынтық көлемі — 11 434 мың ГДж (2022 жылы 16 917 мың ГДж)

Адами капиталды дамыту

Нәтижелері

1 қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа саны — 22 академиялық сағат (2022 жылы 19 сағат).

"Жасыл" қаржыландыру

Нәтижелері

Оффсеттік жобалар портфелін қалыптастыру — 307 мың тонна CO₂-экв.

Ашықтық, транспаренттілік және комплаенс

Нәтижелері

2027 жылға дейін комплаенс функциясын дамыту стратегиясы бекітілді.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

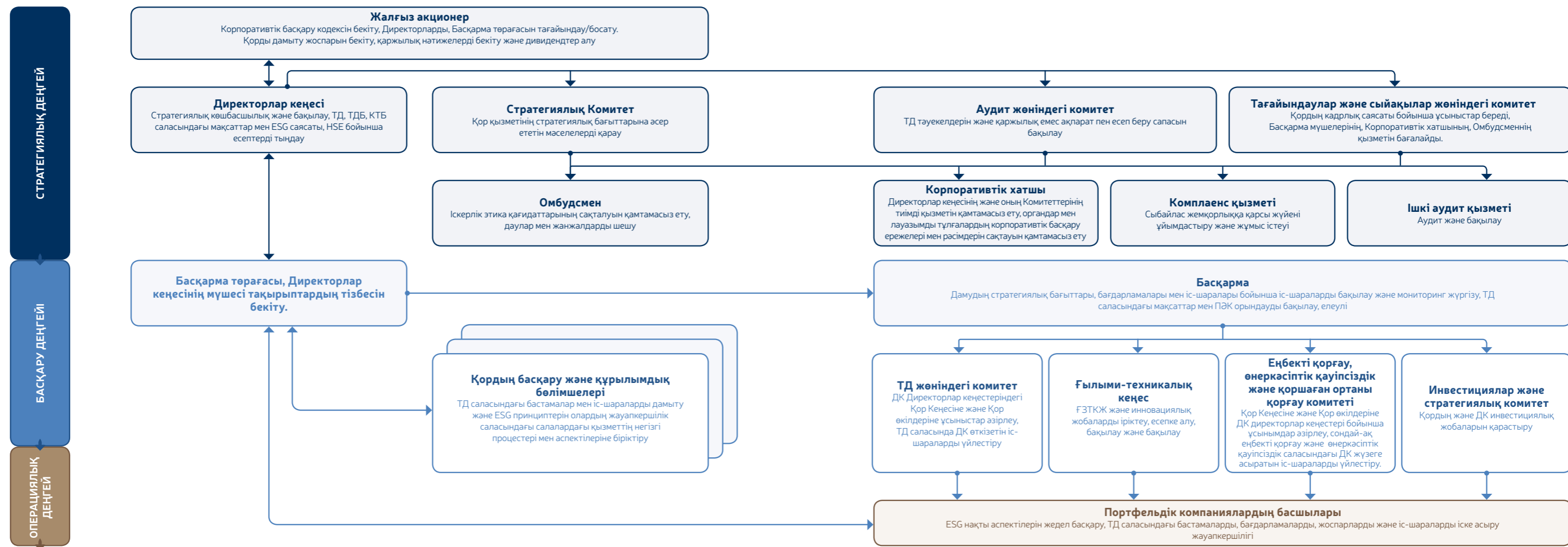
ҚОР ШЕҢБЕРІНДЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ АСПЕКТІЛЕРІН ИНТЕГРАЦИЯЛАУҒА ЫҚПАЛ ЕТЕТІН КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ ОЗЫҚ ӘДІСТЕРІ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ БЕЛСЕНДІ ЕНГІЗІЛУДЕ.

Тұрақты дамуды басқару Қордың корпоративтік басқару құрылымына тығыз интеграцияланған, бұл Директорлар кеңесінен бастап атқарушы органдар мен бөлімше басшыларына дейінгі барлық деңгейлерде осы мәселелерді қарауға мүмкіндік береді.

Директорлар кеңесінің комитеттері өз құзыретіне кіретін мәселелерді, әсіресе еңбекті қорғау мен экологиялық қауіпсіздікті қоса алғанда, тұрақты даму салаларында мұқият талдауда маңызды рөл атқарады.

Қор басқармасы операциялық қызметке, экономикалық және тұрақты дамуға жауап береді. Ол Директорлар кеңесіне есеп береді және әр тоқсан сайын оның алдында Қордың нәтижелері туралы есеп береді. Басқарма сонымен қатар Директорлар кеңесі мен Бірыңғай акционер бекіткен тұрақты даму саласындағы Қордың стратегиялық міндеттерін орындауға және дамуына жауапты болады.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

ESG РЕЙТИНГТЕРІ ЖӘНЕ КЛИМАТТЫҚ РЕЙТИНГТЕР

ҚОР ТОБЫНЫҢ ПОРТФЕЛЬ-
ДІК КОМПАНИЯЛАРЫ GRI
(АҒЫЛШ. GLOBAL REPORTING
INITIATIVE), TCFD (АҒЫЛШ. TASK
FORCE ON CLIMATE-RELATED
FINANCIAL DISCLOSURES)
ЖӘНЕ CDP (АҒЫЛШ. CARBON
DISCLOSURE PROJECT) СИЯҚТЫ
ОЗЫҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАН-
ДАРТТАРҒА СӘЙКЕС ЖЫЛ
САЙЫНҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС
ЕСЕПТІЛІКТІ (ТҰРАҚТЫ ДАМУ
ТУРАЛЫ ЕСЕПТЕРДІ) ДАЙЫНДА-
УДЫ ТӘЖІРИБЕСІНЕ ЕНГІЗЕДІ.

Бизнестегі нақты өзгерістерді қадағалауға мүмкіндік беретін құрал ретінде бизнесті жүргізудің әлеуметтік және экологиялық аспектілерін бағалау мен басқаруда шешуші рөл атқаратын ESG-рейтингтерін (Environmental, Social, Governance) алу тәжірибесі енгізілді.

Қордың даму жоспары ірі портфельдік компаниялардың алдына 2032 жылға қарай ESG-рейтинг көрсеткіштері бойынша 70% перцентильге кіруге қол жеткізу міндетін қойды.

Есепті жылы Қор және портфельдік компаниялар халықаралық рейтингтік агенттіктерден мынадай рейтингтер алды:

SUSTAINALYTICS агенттігінен ESG тәуекел рейтингі:

- ◆ «QazaqGaz» ҰК» АҚ – 19,2 балл (төмен тәуекел);
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ – 22,9 балл (орташа тәуекел);
- ◆ «Самұрық-Энерго» АҚ – 24,1 балл (орташа тәуекел);
- ◆ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ – 32,3 балл (жоғары тәуекел).

S&P Global агенттігі ұсынған «S&P Global CSA Score 2023»:

- ◆ «KEGOC» АҚ – 51/100;
- ◆ «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ – 54/100;
- ◆ «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ – 43/100.

CDP климаттық рейтингтері:

- ◆ «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ – В
- ◆ «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ – С
- ◆ «Самұрық-Энерго» АҚ – D
- ◆ «QazaqGaz» ҰК» АҚ – D

Бұл бағалар Қорға және оның портфельдік компанияларына тәуекелдерді азайту және әлеуметтік және экологиялық тиімділікті арттыру мақсатында негізделген шешімдер қабылдауға және тұрақты даму саласында күш салуға көмектеседі.

Мүдделі тараптардың Қордың ESG-көрсеткіштеріне қызығушылығының артуын ескере отырып, 2024 жылы Қордың тұрақты даму туралы есебін тәуелсіз растау жоспарлануда. Бұл жетілдіру барлық мүдделі тараптарға сапалы және пайдалы ақпарат беруге бағытталған.

5.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Корпоративтік басқару жүйесі	132
Жалғыз акционер	133
Директорлар кеңесі және оның комитеттері	134
Басқарма және оның комитеттері	152
Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелеріне сыйақы беру саясаты	160
Ішкі аудит қызметі	161
Комплаенс қызметі	162
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау	163
Қоғамдық кеңес	165
Ақпараттық қауіпсіздік	167
Персоналды басқару	170
Өндірістік қауіпсіздік	172

2023 жылы Қордың директорлар кеңесі 20 отырыс өткізіп, 111 мәселе бойынша

111 шешім қабылдады

Қор кеңесі 61 отырыс өткізіп,

369 мәселе қарады

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ ЖОҒАРЫ СТАНДАРТТАРЫН САҚТАУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫН ТҮСІНЕ ОТЫРЫП, «САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАР МЕН ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕГЕ СӘЙКЕС ҚОРДЫҢ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ҮЗДІКСІЗ ЖЕТІЛДІРУГЕ ҰМТЫЛАДЫ.

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІНІҢ ЕРЕЖЕЛЕРІНЕ СӘЙКЕСТІГІ ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕ

Корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын сақтаудың маңыздылығын түсіне отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ халықаралық стандарттар мен озық тәжірибеге сәйкес Қордың басқару жүйесін үздіксіз жетілдіруге ұмтылады.

2012 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ Жалғыз акционері «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының корпоративтік басқару кодексін (бұдан әрі — Кодекс) бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысын қабылдады, бұл корпоративтік мәдениеттің ашықтығы мен тиімділігін қамтамасыз етуге маңызды қадам болды.

Корпоративтік басқару практикасы үнемі дамып келе жатқанын назарға ала отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ үздік халықаралық практикаға сәйкес корпоративтік басқару

қағидаттарын үнемі қайта қарайды және жетілдіреді. 2023 жылы, оның ішінде Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелері мен ЭЫДҰ қағидаттарын ескере отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 14 шілдедегі № 590 қаулысымен бекітілген Кодекстің жаңа редакциясы әзірледі.

«Самұрық-Қазына» АҚ Кодекстің негізгі қағидаттарын сақтауға және сақталмаған жағдайда мұндай бұзушылықтардың себептері туралы түсініктеме беруге міндеттенеді. Кодекстің ережелерін сақтамаудың кез келген жағдайлары Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитетінің отырыстарында мұқият қаралады, сондай-ақ Қордағы корпоративтік басқаруды одан әрі жетілдіруге бағытталған тиісті шешімдер қабылданады.

Қор ұзақ мерзімді перспективада тұрақты табысқа жету үшін Кодексті тиісті түрде сақтау мәселелеріне ерекше мән береді. Жыл сайын оның қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы есеп Қордың Директорлар кеңесінің қарауына және бекітуіне ұсынылады.

«Самұрық-Қазына» АҚ корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын сақтауға ұмтылады, өйткені бұл Жалғыз акционер, серіктестер және жалпы қоғам алдындағы міндеттеменің ажырамас бөлігі болып табылады.

2024 жылы Кодекстің негізгі ережелеріне олардың 2023 жылы сақталуына талдау жүргізу жоспарлануда. Есепті жылы Қор негізінен Кодексте көрсетілген барлық қағидаттарды сақтады. Толық ақпарат 5-қосымшада берілген.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

ҚОР ҚОЛДАНЫСТАҒЫ БАСҚАРУ ТӘЖІРИБЕСІН ЖАҚСARTУҒА, СОНДАЙ-АҚ ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ АШЫҚТЫҒЫ МЕН ЕСЕПТІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ КҮШ-ЖІГЕРІН ШОҒЫРЛАНДЫРА ОТЫРЫП, ТИІСТІ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ СТАНДАРТТАРЫН ҚАТАҢ ҰСТАНАТЫНЫН РАСТАЙДЫ.

Қор халықаралық стандарттарға сәйкес келетін тиімді корпоративтік басқару жүйесіне ие. Бұл жүйе Қордың қызметін басқаруға және бақылауға ықпал ететін процестерден тұрады, соның ішінде Жалғыз акционер, Директорлар кеңесі, Басқарма және мүдделі тараптар арасындағы өзара іс-қимыл. Ол Қордың ұзақ мерзімді құнын арттыруға және оның тұрақты дамуына бағытталған. Директорлар кеңесі осы өзара қатынастардың тиімділігін жақсарту мәселелерін үнемі қарастырады. Басқару органдарының өкілеттіктері мен шешім қабылдау рәсімдері Қордың жарғысымен қатаң реттеледі.

ЖАЛҒЫЗ АКЦИОНЕР

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ ҚОРДЫҢ ЖАЛҒЫЗ АКЦИОНЕРІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. ҮКІМЕТ ҚОРДЫ ЖӘНЕ ҰЙЫМДАРДЫ БАСҚАРУДЫ ҚОР ТУРАЛЫ ЗАҢДА ЖӘНЕ ҚОРДЫҢ ЖАРҒЫСЫНДА КӨЗДЕЛГЕН ҚОРДЫҢ ЖАЛҒЫЗ АКЦИОНЕРІНІҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІН ІСКЕ АСЫРУ АРҚЫЛЫ, СОНДАЙ-АҚ ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНДЕ ӨКІЛДІК ЕТУ ЖОЛЫМЕН ҒАНА ЖҮЗЕГЕ АСЫРАДЫ.

Үкімет пен Қордың өзара іс-қимылының негізгі қағидаттары мен мәселелері Өзара іс-қимыл туралы келісімде айқындалған. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қордың жалғыз акционері ретіндегі өз өкілеттіктерін және мемлекеттік реттеуге байланысты өкілеттіктерді шектейді. Ол Қордың және ұйымдардың ұзақ мерзімді құнын ұлғайту және активтерін тиімді басқару арқылы Қазақстан Республикасының Ұлттық әл-ауқатын арттыру мақсатында қорды басқарады.

Үкімет заңнамада және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде арнайы көзделген жағдайларды қоспағанда, Қорға және оның ұйымдарына олардың ағымдағы және инвестициялық қызметіне араласуды қоспағанда, толық операциялық дербестік береді. Басқарма төрағасын қоса алғанда, Қор басшылығы, сондай-ақ ұйымдардың басшы органдары өз өкілеттіктері шеңберінде шешімдер қабылдауда және іс-қимылдарды жүзеге асыруда толық дербестікке және тәуелсіздікке ие болады.

Жалғыз акционер тікелей шешетін міндеттер тізімі нақты анықталған. Төменде оның ерекше құзыретіне жататын негізгі мәселелерге шолу келтірілген. Бұл аспектілер Қор үшін оның қызметінің стратегиялық және қаржылық нәтижелерін талдау кезінде өте маңызды, атап айтқанда:

- ◆ Қордың Жарғысын бекіту;
- ◆ Қордың жылдық қаржылық есептілігін бекіту;
- ◆ Қордың Даму жоспарын бекіту;
- ◆ Қордың Корпоративтік басқару кодексін бекіту;
- ◆ Қордың дивидендтік саясатын айқындау, есепті кезеңнің қорытындылары бойынша Қордың таза табысын бөлу туралы шешім қабылдау, дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдау;
- ◆ Қорды ерікті түрде қайта ұйымдастыру немесе тарату туралы шешімдер қабылдау;
- ◆ Қордың Директорлар кеңесінің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындау, оның мүшелерін сайлау және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату;
- ◆ Басқарма Төрағасын тағайындау және қызметінен мерзімінен бұрын босату;
- ◆ Қордың Жалғыз акционері айқындаған тізбе бойынша компаниялардың акцияларын иеліктен шығару, сондай-ақ аталған акцияларды сенімгерлік басқаруға беру;
- ◆ Қордың Жалғыз акционері айқындаған тізбе бойынша компанияларды тарату, қайта ұйымдастыру туралы шешімдер қабылдау.

Жалғыз акционердің айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелердің толық тізбесі Қордың жарғысында www.sk.kz сайтында ашылған.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ЖӘНЕ ОНЫҢ КОМИТЕТТЕРІ

Директорлар кеңесінің жетекші рөлі

ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚОР БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІНЕ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСШЫЛЫҚ ПЕН БАҚЫЛАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕТІН ЖАЛҒЫЗ АКЦИОНЕРГЕ ЕСЕП БЕРЕТІН БАСҚАРУ ОРГАНЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚОРДЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІНІҢ БАРЛЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІН ЕНГІЗУДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕДІ.

Директорлар кеңесі туралы Ереженің 1-тарауының 2-тармағына сәйкес Директорлар кеңесінің қызметі тиімділік пен жауапкершілік, Жалғыз акционер мен компанияның мүдделерін барынша сақтау және іске асыру, сондай-ақ Жалғыз акционердің құқықтарын қорғау, компания қызметі үшін жауапкершілік қағидаттарына негізделеді.

Директорлар кеңесі Қор туралы Заңға, Кодекске және Жарғыға сәйкес өз құзыреті шегінде шешімдер қабылдау және кез келген әрекеттерді жүзеге асыру кезінде дербес және тәуелсіз болады.

Директорлар Кеңесінің Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне және Жарғыға сәйкес Жалғыз акционердің (егер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде өзгеше белгіленбесе) немесе Қордың атқарушы органының айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша шешімдер қабылдауға, сондай-ақ Жалғыз акционердің шешімдеріне қайшы келетін шешімдер қабылдауға құқығы жоқ. 2023 жыл ішінде Директорлар кеңесінде бұл талаптарға қайшылықтар туындамаған.

Директорлар кеңесіне ұйымды басқару және Басқарма қызметін бақылау үшін жеткілікті өкілеттіктер берілген. Директорлар кеңесі өз функцияларын Жарғыға сәйкес орындайды және келесі мәселелерге ерекше назар аударады:

- ♦ орта мерзімді жоспарлауды анықтау;
- ♦ іс-шаралар жоспары қызметінің негізгі көрсеткіштерін қою және бақылау;
- ♦ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуін ұйымдастыру және қадағалау;
- ♦ Директорлар кеңесінің құзыреті шеңберінде ірі инвестициялық жобаларды және басқа да негізгі стратегиялық жобаларды тиімді іске асыруды бекіту және бақылау;

- ♦ Басқарма басшысы мен мүшелерін сайлау, сыйақы беру, сабақтастығын жоспарлау және қызметін қадағалау;
- ♦ Корпоративтік басқару кодексінің және Қордың корпоративтік стандарттарының ережелерін сақтау.

Директорлар Кеңесінің айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелердің толық тізбесі «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңында айқындалады және www.sk.kz сайтында Қордың Жарғысында ашылады.

Директорлар кеңесінің мүшелері корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын сақтай отырып, өз міндеттерін тиімді орындайды. Олар Қордың тұрақты дамуына және оның ұзақ мерзімді құнын нығайтуға тиімді ықпал етеді.

Директорлар кеңесінің мүшелері өздерінің функционалдық міндеттерін орындайды және өз қызметінде мынадай қағидаттарды ұстанады:

- ♦ өз өкілеттіктері шегінде әрекет ету;
- ♦ Директорлар Кеңесінің, оның комитеттерінің отырыстарына қатысуға және оларға дайындалуға жеткілікті уақыт бөлу;
- ♦ ұйымның ұзақ мерзімді құнының өсуіне және тұрақты дамуына ықпал ету;
- ♦ іскерлік этиканың жоғары стандарттарын сақтау;
- ♦ мүдделер қақтығысын болдырмау;
- ♦ тиісті парасаттылықпен, ептілікпен және абайлаушылықпен әрекет ету.

Директорлар кеңесінің құрамы³¹

Бектенов Олжас Абайұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ,
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІ

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2024 ж. бастап

БІЛІМ:

- ♦ Қазақ мемлекеттік заң академиясы (М. С. Нарікбаев атындағы Қазақ гуманитарлық заң университеті) – құқықтану;
- ♦ Заң ғылымдарының кандидаты (диссертацияның тақырыбы: «Қазақстан Республикасында кәметке толмағандардың әкімшілік деліктілігінің алдын алудың ұйымдастырушылық-құқықтық мәселелері»).

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ♦ Олжас Абайұлы еңбек жолын 2002 жылы Алматы қаласы Әділет басқармасында бөлімнің бас маманы ретінде бастады;
- ♦ 2005-2006 жылдары Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі Кеңесінің Заң бөлімінің сарапшысы, бас сарапшысы болып жұмыс істеді;
- ♦ 2006-2009 жылдары Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігінде;
- ♦ 2009-2012 жылдары Қазақстан Республикасы Әділет Министрлігінің Тіркеу қызметі және құқықтық көмек көрсету комитеті төрағасының орынбасары болды;
- ♦ 2012-2014 жылдары Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (Қаржы полициясы) орталық аппаратында департамент басшысы қызметін атқарды;
- ♦ 2015-2016 жылдары Астана қаласы әкімі аппаратының басшысы, Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі Басшысының хатшылығының меңгерушісі;
- ♦ 2016-2017 жылдары Астана қаласы бойынша Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл ұлттық бюросының (сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) департаментінің басшысы болды;
- ♦ 2017-2018 жылдары Ақмола облысы әкімінің орынбасары;
- ♦ 2018-2019 жылдары Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының орынбасары;
- ♦ 2019-2022 жылдары Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бірінші орынбасары болды;
- ♦ 2022 жылғы ақпаннан 2023 жылғы сәуірге дейін Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Төрағасы болды;
- ♦ 2023 жылғы 3 сәуірде Мемлекет басшысының Жарлығымен Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы болып тағайындалды;
- ♦ 2024 жылғы 6 ақпанда Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі болып тағайындалды;
- ♦ II дәрежелі «Айбын» (2014), II дәрежелі «Даңқ» (2021) ордендерімен марапатталған.

Ергалиев Әсет Арманұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ,
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР
ЖӨНІНДЕГІ КӨМЕКШІСІ

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2023 ж. бастап

БІЛІМ:

- ♦ Қазақстан менеджмент, экономика және болжау институты – экономика;
- ♦ Халықаралық бизнес мектебі, Швеция – экономика;
- ♦ Йорк университеті – экономика;
- ♦ Ноттингем университеті – экономика магистрі.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ♦ Әсет Арманұлы еңбек жолын 2010 жылы Лондондағы Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің экономикалық департаментінде бастады;
- ♦ 2013-2016 жылдары «Экономикалық зерттеулер институты» АҚ директоры, вице-президенті, Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма төрағасының бірінші орынбасары лауазымдарын атқарды;
- ♦ 2016 жылы «Экономикалық зерттеулер институты» АҚ Басқарма төрағасы, "Бәйтерек" ҰБХ" АҚ Басқарма Төрағасының кеңесшісі болды;
- ♦ 2016-2020 жылдары Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің кеңесшісі, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика Вице-министрі, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі Кеңесі Басшысының Орынбасары, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика бірінші Вице-министрі лауазымдарын атқарды;
- ♦ 2021 жылғы қаңтардан 2022 жылғы қаңтарға дейін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі болды;
- ♦ 2022 жылғы қаңтардан 2023 жылғы қыркүйекке дейін Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің төрағасы болып жұмыс істеді;
- ♦ 2023 жылғы 2 қыркүйекте Мемлекет басшысының Жарлығымен Қазақстан Республикасы Президентінің экономикалық мәселелер жөніндегі көмекшісі болып тағайындалды;
- ♦ «Ерен еңбегі үшін» медалімен марапатталған (2020).

³¹ Қордың Директорлар кеңесінің құрамы 2024 жылғы ақпандағы жағдай бойынша ұсынылды.

Байбазаров Нұрлан Серікұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ, ПРЕМЬЕР-МИНИСТРДІҢ ОРЫНБАСАРЫ – ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРІ

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2024 ж. бастап

БІЛІМ:

- ◆ Қазақ мемлекеттік басқару академиясы – экономика.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ◆ Нұрлан Серікұлы еңбек жолын 1997 жылы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Бюджеттік департаментінде және Мемлекеттік қарыз алу департаментінде маман, бас маман, бөлім бастығы болып бастады;
- ◆ 2004 жылдан 2011 жылға дейін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ жобаларға агенттік қызмет көрсету басқармасының бастығы, инвестициялық жобалар жөніндегі басқарушы директоры, корпоративтік даму департаментінің директоры, корпоративтік хатшысы болып жұмыс істеді;

- ◆ 2013–2016 жылдары Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Экономика салаларын дамыту департаментінің директоры, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ-да, «ҚазМұнайГаз Консалтинг» АҚ-да, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-да жұмыс істеді;
- ◆ 2016 жылдан 2022 жылғы қарашаға дейін «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ Басқарма төрағасы;
- ◆ 2022 жылғы қарашадан 2023 жылғы қазанға дейін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ Басқарма төрағасы;
- ◆ 2023 жылғы қазаннан 2024 жылғы ақпанға дейін «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ Басқарма төрағасы болды;
- ◆ 2024 жылғы 6 ақпанда Мемлекет басшысының Жарлығымен Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрі болып тағайындалды.
- ◆ «Ерен еңбегі үшін» медалімен марапатталған, 4 мерейтойлық медалі бар.

Жәмішев Болат Бидахметұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ, ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2022 ж. бастап

БІЛІМ:

- ◆ Қазақ ауыл шаруашылығы институты – Экономика;
- ◆ Экономика ғылымдарының кандидаты.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ◆ Әр жылдары Болат Бидахметұлы мемлекеттік қызметте басшылық қызметтер атқарды: 1997 жылғы қарашадан 1999 жылғы наурызға дейін Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау вице-министрі; 1999 жылғы наурыздан 2001 жылғы маусымға дейін Қазақстан Республикасының Қаржы вице-министрі; 2001 жылғы маусымнан 2002 жылғы ақпанға дейін Қазақстан Республикасының Ішкі істер вице-министрі; 2002 жылғы ақпаннан 2003 жылғы ақпанға дейін Қазақстан Республикасының бірінші қаржы вице-министрі; 2003 жылғы ақпаннан 2004 жылғы қаңтарға дейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі төрағасының орынбасары; 2004 жылғы қаңтардан 2006 жылғы қаңтарға дейін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің төрағасы;

- ◆ 2006 жылғы маусымнан 2007 жылғы қарашаға дейін Еуразиялық Даму Банкі (ЕАДБ) Басқарма төрағасының орынбасары;
- ◆ 2007 жылғы қарашадан 2013 жылғы қарашаға дейін – Қазақстан Республикасының Қаржы министрі;
- ◆ 2013 жылғы қарашадан 2014 жылғы тамызға дейін – Қазақстан Республикасының Өңірлік даму министрі болды;
- ◆ 2014 жылғы тамыздан 2019 жылғы сәуірге дейін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ Басқарма Төрағасы; 2020 жылғы сәуірден 2022 жылғы тамызға дейін «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Директорлар кеңесінің төрағасы лауазымдарын атқарды;
- ◆ 2019 жылғы 2 қыркүйекте «Aitas KZ» АҚ тәуелсіз директоры, Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды;
- ◆ 2020 жылғы 30 қазанда «Bank RBK» Банкі» АҚ тәуелсіз директоры, Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды;
- ◆ 2022 жылғы 15 қаңтарда «Қазақстан халқына» қоғамдық қорының Басқарма Төрағасы болып тағайындалды;
- ◆ 2022 жылғы 17 ақпанда «Самұрық-Қазына» АҚ Қоғамдық кеңесінің төрағасы болып сайланды;
- ◆ Ордендермен марапатталған: «Құрмет», «Парасат», III дәрежелі «Барыс», медальдармен марапатталған.

Лука Сутера

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ, ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2020 ж. бастап

БІЛІМ:

- ◆ Боккони Университеті (Италия) – Бизнес экономикасы магистрі дәрежесі;
- ◆ IE Business School Халықаралық мектебі;
- ◆ (Испания) – Global Executive MBA топ-басшыларына арналған MBA бағдарламасы;
- ◆ Дипломды бухгалтер (CPA);
- ◆ Дипломды директор (CtoD).

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ◆ Лука Сутера 26 жылдық жұмыс өтілі бар қаржы және инвестициялар саласындағы тәжірибелі басшы, оның 19 жылы Еуропадағы, Ресейдегі және Таяу Шығыстағы жаһандық энергетикалық компаниялар мен тәуелсіз әл-ауқат қорларының қаржы директоры қызметін атқарды. Лука Сутера қазіргі уақытта Ұлыбританиядағы, Италиядағы, Испаниядағы, Франциядағы, Ирландиядағы, Германиядағы екі қорға және 18 портфельдік компанияға инвестицияланған 5 миллиард еуро активтері бар еуропалық инфрақұрылымға маманданған жетекші еуропалық инвестицияларды басқару фирмасы Asterion Industrial Partners компаниясының операциялық серіктесі болып табылады;
- ◆ 2015 жылдан 2020 жылға дейін Asterion Industrial Partners-ке келгенге дейін Лука Сутера Катарда орналасқан мемлекеттік жаһандық энергетикалық компания Nebras Power компаниясының бас қаржы директоры қызметін атқарды;
- ◆ 2011 жылдан 2015 жылға дейін Лука Сутера Абу-Дабиде орналасқан мемлекеттік жаһандық энергетикалық компания TAQA-да Global Power & Water Division бас қаржы директоры лауазымын атқарды.

Мохаммед Джамиль Исмаил Аль Рамахи

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ, ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2023 ж. бастап

БІЛІМ:

- ◆ Эвансвилл университеті (АҚШ) – Бизнесіні әкімшілендіру (қаржы);
- ◆ Комплаенс бойынша диплом.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ◆ Мохаммед Джамиль Исмаил Аль Рамахи – БАӘ-нің таза энергетика жөніндегі көшбасшысы және әлемдегі ең жылдам дамып келе жатқан жаңартылатын энергия көздерінің бірі болып табылатын Masdar компаниясының Бас директоры;
- ◆ Аль Рамахи мырза Masdar-ға алғаш рет 2008 жылы қосылды және компанияда он жарым жылға жуық уақыт бойы бас директор болып қызмет етті, 2016 жылы бас директор болып тағайындалғанға дейін қаржы директоры және бас операциялық директор лауазымдарын атқарды;

- ◆ Бас директордың міндеттерін орындаудан басқа, Аль Рамахи мырза атқарушы органдарда бірқатар көрнекті лауазымдарды атқарады. Ол Masdar компаниясының Атқарушы комитетінің төрағасы, Global Council on Sustainable Development Goals компаниясының Вице-төрағасы болып табылады, сондай-ақ Дубайдағы Mohammed Bin Rashid Al Maktoum Solar Park үшінші және алтыншы фазаларын дамытумен айналысатын тиісінше Emirates Waste to Energy Company, Shuaa Energy 2 PSC және Shuaa Energy 4 PSC Директорлар кеңесінің құрамына кіреді;
- ◆ Аль Рамахи мырзаны Француз Республикасының Президенті Эммануэль Макрон ұлттық еңбегі үшін орденімен, сондай-ақ Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзиёев БАӘ-нің екі елмен екіжақты қарым-қатынасын нығайтуға міндеттемесі үшін Достық орденімен марапаттады.

Жақыпов Нұрлан Қаршығаұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ,
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫ

САЙЛАНҒАН КҮНІ:
2023 ж. бастап

БІЛІМ:

- Ресей Федерациясының СІМ Мәскеу Мемлекеттік халықаралық қатынастар институты, халықаралық экономикалық қатынастар факультеті — Экономика бакалавры, Экономика магистрі, Экономика ғылымдарының кандидаты.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- Нұрлан Қаршығаұлы 2001-2003 жылдары Еуразия өнеркәсіптік қауымдастығында (ENRC) қаржы талдаушысы болып жұмыс істеді;
- 2003-2004 жылдары Chambishi Metals PLC (Замбия, Китеве қ.) бизнес-менеджері және 2004-2007 жылдары Research, Investment and Development Ltd. жобалық менеджері болды;
- 2007-2009 жылдары Credit Suisse базалық материалдар тобында биржада сауда жасайтын компаниялардың акцияларының құны бойынша талдаушы болып жұмыс істеді;

- 2009-2011 жылдары «Тау-Кен Самұрық» Ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ басқарушы директоры, Басқарма мүшесі болды;
- 2011-2012 жылдары «RBS (Kazakhstan)» Еншілес банкі» АҚ инвестициялық банкінг департаментінің директоры, Астана қаласындағы өкілдігінің басшысы болды;
- 2012-2016 жылдары Инвестициялық банкінг департаментінің атқарушы директоры, Астана қаласындағы UBS AG Almaty Representative Office өкілдігінің басшысы болып жұмыс істеді;
- 2016-2017 жылдары «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ даму және инвестициялар жөніндегі басқарушы директоры — Басқарма мүшесі болды; 2017-2019 жылдары «Астана» ӘКК» АҚ Басқарма төрағасы болып жұмыс істеді;
- 2019-2020 жылдары Қазақстанда Rothschild & Co өкілі болды;
- 2020 жылдан бастап 2023 жылғы сәуірге дейін «Kazakhstan Investment Development Fund (KIDF) Management Company» Ltd. Басқарма Төрағасы болып жұмыс істеді;
- 2023 жылдың 4 сәуірінен бастап «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма Төрағасы болып тағайындалды.

2023-2024 ЖЫЛДАРДАҒЫ ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Күні	Директорлар кеңесінің мүшесі	Оқиға
2023 жылдың 16 қаңтарында	Смайылов Әлихан Асханұлы	Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды
2023 жылдың 4 сәуірі	Жақыпов Нұрлан Қаршығаұлы	Басқарма төрағасы лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды
2023 жылдың 30 сәуірі	Дудас Джон	Директорлар кеңесі мүшесінің өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды
2023 жылдың 17 тамызы	Мохаммед Джамиль Исмаил Аль Рамахи	Тәуелсіз директор ретінде Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды
2023 жылдың 4 қазаны	Ергалиев Әсет Арманұлы	Қазақстан Республикасы Президентінің экономикалық мәселелер жөніндегі көмекшісі лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды
2024 жылдың 6 ақпаны	Байбазаров Нұрлан Серікұлы	Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің — Ұлттық экономика Министрінің орынбасары лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды
2024 жылдың 6 ақпаны	Бектенов Олжас Абайұлы	Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы қызметі стратегиялық міндеттер мен мақсаттарды тиімді іске асыруға бағытталды. Талқылау нәтижелері және олар бойынша қабылданған шешімдер Директорлар кеңесі отырыстарының тиісті хаттамаларында және шешімдерінде көрсетілген. Директорлар кеңесінің отырыстары Қордың Директорлар кеңесінің бекітілген жұмыс жоспарына сәйкес өткізілді. Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің отырыстарын ұйымдастыру дауыс берудің бетпе-бет немесе сырттай нысанын пайдалана отырып жүзеге асырылды.

2023 жыл ішінде Қордың Директорлар кеңесінің 20 отырысы өткізілді, оның ішінде 8 бетпе-бет және 12 сырттай отырыс. Барлығы 111 мәселе қаралды, олар бойынша 111 шешім қабылданып, 253 тапсырма берілді.

Қордың Директорлар кеңесінің қызметін салыстырмалы талдау қорытындысы бойынша 2018-2023 жылдар кезеңінде 2023 жылы өткізілген отырыстардың рекордтық саны байқалды, бұл өткен жылдармен салыстырғанда айтарлықтай өсім болып табылады. Оның ішінде 12 отырыс сырттай болды, бұл да жоғары көрсеткіш.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Отырыстар саны:	11 8 бетпе-бет 3 сырттай	10 6 бетпе-бет 4 сырттай	15 5 бетпе-бет 10 сырттай	10 8 бетпе-бет 2 сырттай	18 12 бетпе-бет 6 сырттай	20 8 бетпе-бет 12 сырттай
Сұрақтар саны:	111	88	101	116	121	111

ҚОРДЫҢ ҰЙЫМНЫҢ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚҰНЫН АРТТЫРУ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫ ЖӨНІНДЕГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ҮШІН ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚАБЫЛДАҒАН ШАРАЛАР

Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес Қордың және портфельдік компаниялардың қызметін реттейтін ағымдағы мәселелерді қарау бойынша белсенді жұмыс жүргізілді, оларды келесі үш стратегиялық бағытқа жатқызуға болады:

01

Бірінші стратегиялық бағыты «Активтер портфелін тиімді басқару»

Бекітілген:

- Қордың 2024-2028 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары;
- Қордың 2022 жылғы жылдық қаржылық есептілігі (шоғырландырылған және бөлек), таза табысты бөлу тәртібі, жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданды және бір жай акцияға шаққандағы дивиденд мөлшері бекітілді;
- Қордың 2024 жылға арналған жылдық бюджеті;
- Қордың 2022-2026 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарының 2022 жылға орындалуы туралы жылдық есебі қаралды.

Шешімдер қабылданды:

- республикалық мемлекеттік мүліктің бірқатар активтерін Қордың балансына беру немесе оларды бейінді портфельдік компаниялардың пайдасына одан әрі беру туралы;
- «Бутадиен және оның туындыларын өндіру» жобасын іске асыру үшін «Бутадиен» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 25%-н сатып алу және әрі қарай «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС бейінді портфельдік компаниясына беру бойынша.

02

Екінші стратегиялық бағыты «Бизнеске арналған экожүйе»

Шешімдер қабылданды:

- Кендірлідегі теңіз суын тұщыландыру зауытын салу жөніндегі әлеуметтік маңызы бар жобаны рентабельділігі төмен деп тану және оны қаржыландыру көзін айқындау туралы;
- республикалық бюджеттен қаражат бөлінуіне байланысты «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ үшін теміржол жолаушылар вагондарының жылжымалы құрамының паркін жаңартуға қарыз алу туралы;
- І кезектегі «Астрахань-Маңғышлақ» магистралдық су құбырын қайта құру және кеңейту» жобасын қаржыландыру туралы;
- «Каспий теңізінің түбіне ТОВЖ төсеу» жобасын рентабельділігі төмен деп тану және оны қаржыландыру көзін айқындау туралы;
- «Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі» АЭА аумағында инфрақұрылым объектілерін салу» жобасын қаржыландыру үшін Қордың жарғылық капиталын толықтыру жолымен 2023 жылға арналған республикалық бюджеттен қаражат тарту туралы;
- «KEGOC» АҚ-ын одан әрі иеліктен шығарумен және бағасын, саны мен орналастыру құрылымын көрсете отырып, бәсекелестік ортаға беру тәсілін айқындау туралы;
- «QAZAQ AIR» АҚ акцияларының 100% пакетін бәсекелестік ортаға өткізу жөніндегі ашық екі кезеңдік конкурсты іске асыру шарттары мен талаптарын қарау туралы;
- жай акциялардың шекті санын көрсете отырып, «Эйр Астана» АҚ жай акцияларын иеліктен шығару туралы.

03

Үшінші стратегиялық бағыты «Тұрақты даму»

Бекітілген:

- Тәуелсіз сыртқы растау үдерісінен өткен Қордың 2022 жылғы тұрақты дамуы жөніндегі есебі;
- Қордың 2022 жылғы жылдық есебі;
- 2023-2027 жылдарға арналған Қор компаниялары тобындағы Комплаенс функциясын дамыту стратегиясы.

Рассмотрены:

- Қордың Жалғыз акционерінің қарауына «Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жылғы қызметі туралы есеп туралы» мәселені шығару туралы ақпарат;
- Қордың 2022 жылғы Директорлар кеңесі комитеттерінің, Қордың ішкі аудит және комплаенс қызметтерінің есептері;
- Қордың 2022 жылғы Қайырымдылық бағдарламасының орындалуы туралы жылдық есеп.

Директорлар кеңесінің 2023 жылғы тиімді жұмысы мен мүдделі тараптармен тығыз қарым-қатынасы, соның ішінде жалғыз акционер мен Қордың Басқармасы арқылы бірқатар негізгі аспектілерді бөліп көрсетуге болады.

Қордың 2024–2028 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары шеңберінде маңызды салалық бастамалар мен міндеттер қою қаралды. Қордың іс-шаралар жоспарының орындалуына мониторинг және оның негізгі қызмет көрсеткіштерін талдау жүзеге асырылды.

Директорлар кеңесі айқындаған тізім шеңберінде Қор тобы іске асыратын компаниялардың инвестициялық жобаларын іске асыру мониторингін ерекше назар аударылды. Тиісті жобалардың стратегиялық маңыздылығын ескере отырып және олардың іске асырылу барысына тиісті бақылауды қамтамасыз ету үшін Қордың Директорлар кеңесінің әрбір отырысында жобалардың ағымдағы мәртебесі туралы есептерді қарау қажеттілігі келісілді. Осы жобалардың стратегиялық маңыздылығын назарға ала отырып, Директорлар кеңесінің тапсырмасы бойынша инвестициялық жобаларды белгіленген мерзімде іске асыру үшін жауапкершілікті күшейту мақсатында Қор қызметінің негізгі көрсеткіштерін қайта қарау жүзеге асырылды.

ҚОР ТОБЫ БОЙЫНША КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН ОДАН ӘРІ АРТТЫРУ

Корпоративтік басқаруды күшейту — компаниялардың ұзақ мерзімді құнын арттырудың негізгі аспектілерінің бірі. Корпоративтік басқарудың үздік әлемдік тәжірибелерін іске асыру акционерлер мен инвесторлар тарапынан қорға деген сенім деңгейін арттыруға, қарыз капиталының құнын төмендетуге және нәтижесінде компанияның ұзақ мерзімді құнын арттыруға мүмкіндік береді.

2023 жылы Қор осы бағытта бірқатар іс-шаралар өткізді.

1.	2.	3.
----	----	----

ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ
------------	--	---------------------------

Қор жұмысының негізгі бағыттарының бірі Қазақстан Республикасы Үкіметін жекешелендіру бағдарламасы шеңберінде активтерді баскелестік ортаға беру болып табылады. Жылына екі рет бетпе-бет отырыстарда Директорлар кеңесі Қор тобының компанияларын баскелестік ортаға беру жөніндегі жоспарлардың ағымдағы жай-күйі мен орындалу барысы туралы Қор басшылығының есебін егжей-тегжейлі қарады.

Директорлар кеңесінің әрбір бетпе-бет отырысында 2023 жыл ішінде Қордың Басқарма төрағасының өндірістік және қаржылық көрсеткіштер бойынша жедел деректерді, шетелдік әріптестермен ынтымақтастық жөніндегі ақпаратты, сондай-ақ мемлекеттік органдармен бірлесіп Қорға тиісті тапсырмалар әзірлеу жөніндегі ұсыныстарды қамтитын ақпараттық есептерін тыңдау өткізілді.

«Жауапты және нарықтық тариф қалыптастыру» стратегиялық міндеті шеңберінде Директорлар кеңесінің тапсырмасы бойынша Қор портфельдік компаниялармен бірлесіп үш, төрт және бес жыл ішінде тегістейтін әсері бар Қор тобының залалды бағыттары бойынша әділ баға белгілеуге қол жеткізу бөлінісінде ұсыныстар қалыптастырды.

ҚОРДЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІН ӨЗЕКТЕНДІРУ

Ұлыбритания және ЭЫДҰ Корпоративтік басқару кодексінің ережелерін қоса алғанда, корпоративтік басқару саласындағы үздік халықаралық тәжірибеге сәйкес келтіру үшін Қор Қордың Корпоративтік басқару кодексін жаңа редакцияда әзірледі және ол Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылдың 14 шілдесінде №590 қаулысымен бекітілді.

Кодекс озық халықаралық тәжірибені ескере отырып толықтырылды, оның ішінде:

- ◆ Аға тәуелсіз директорды сайлау туралы ұсынымдармен;
- ◆ Комплаенс қызметінің қызметін регламенттеумен;
- ◆ ESG қағидаттарын Қор тобының бизнес-процестеріне интеграциялаумен;
- ◆ Директорлардың тәуелсіздігін және комитеттердің құзыретін күшейтуге бағытталған критерийлермен.

Атап айтқанда, Ұлыбритания Кодексінің ережелерін ескере отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптардан басқа, Қордың жаңа Кодексі күшейтіліп, Директорлар Тәуелсіздігінің мынадай критерийлермен толықтырылды:

Корпоративтік басқару саласында Директорлар кеңесі жыл сайын қордың Кодекстің қағидаттары мен ережелеріне сәйкестігі туралы есепті бекітеді, оның нәтижелері жылдық есепке енгізіледі.

2023 жылы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қор арасындағы өзара іс-қимыл туралы келісімнің іске асырылу барысы туралы есепті Директорлар кеңесіне ұсыну тәжірибесі жалғасты.

Портфельдегі ең ірі энергетикалық активтердің болуын ескере отырып, Қор 2016 жылдан бастап жыл сайын Есептілік жөніндегі жаһандық бастаманың (GRI) стандарттарына сәйкес тұрақты даму саласындағы есепті жариялайды және 2023 жылы алғаш рет бұл есеп ISAE 3000 стандартына сәйкес «КПМГ Такс энд Эдвайзори» компаниясының тәуелсіз сыртқы куәландыру үдерісінен өтті. Тұрақты даму саласындағы есеп ESG аспектілерін ескере отырып, Қор мен портфельдік компаниялардың қызметі туралы негізгі ақпаратты қамтиды.

- ◆ Соңғы үш жыл ішінде компанияның немесе топтың қызметкері ме немесе қызметкері болды ма;
- ◆ Соңғы үш жыл ішінде компаниямен тікелей не серіктес, акционер, директор немесе органның бас менеджері ретінде материалдық іскерлік қарым-қатынаста ма немесе болған ба немесе компаниямен осындай қарым-қатынасты сақтады ма;
- ◆ Директордың сыйақысынан басқа компаниядан қосымша сыйақы алды ма немесе ала ма, компанияның акцияларына опционға немесе қызмет нәтижелерін ескере отырып төлем сұлбасына қатыса ма немесе компанияның зейнетақы сұлбасына қатысушы болып табыла ма;
- ◆ Директорлар кеңестеріне мүшелікке ие ме немесе басқа компанияларға немесе органдарға қатысу арқылы басқа директорлармен байланысы бар ма;
- ◆ Ірі акционерді ұсына ма;
- ◆ Директорлар кеңесінде алғашқы тағайындалғаннан бері тоғыз жылдан астам уақыт жұмыс істеді ме.

4.	5.	6.
----	----	----

ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ
--------------	-----------------------	------------	----------------------

ГЕНДЕРЛІК ТЕҢДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Мемлекет басшысының мемлекет қатысатын компаниялардың басшы органдарында әйелдер үлесін кезең-кезеңімен 30%-ға дейін арттыру жөніндегі тапсырмасын орындау шеңберінде Қордың Корпоративтік басқару кодексіне Қордың портфельдік компанияларының, ондай-ақ Қордың атқарушы органдарының және оның қоржындық компанияларының құрамындағы мүшелердің жалпы санының, кем дегенде, 30%.

ДҚ/ЖК НС ҚҰРАМДАРЫН ЖАҢАРТУ

Қордың Корпоративтік басқару кодексінің ережелеріне сәйкес Директорлар кеңестерінде және Бақылау кеңестерінде, сондай-ақ олардың жанындағы комитеттерде компания мүддесі үшін тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдер қабылдауды қамтамасыз ететін дағдылардың, тәжірибе мен білімнің теңгерімі сақталуы керек.

Компаниялардың директорлар кеңестері компаниялар қызметінің ашықтығы мен заңдылығын, атқарушы органды тиімді басқаруды, даму стратегиялары мен жоспарларының орындалуын қамтамасыз етуге, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша қажетті шаралар қабылдауға, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін дамытуға тиіс.

АҚПАРАТТЫҢ АШЫҚТЫҒЫ МЕН АШЫЛУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Ақпараттың ашылуына қойылатын жаңа жаһандық талаптарды назарға ала отырып, Қор қызметтің ашықтығын қамтамасыз ететін жүйелі жұмыс жүргізуде. ESG бойынша рейтингтік агенттіктердің критерийлерін толыққанды интеграциялау үшін Қордың портфельдік компаниялары ESG әрбір компоненті бойынша өзін-өзі диагностикалау жүргізді. Осы талдау қорытындысы бойынша ПК-да ЖК бизнес-процестеріне ESG қағидаттарын енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспарлары қалыптастырылды.

Осы міндет шеңберінде Қор тұрақты негізде ЖК ДҚ/БК құрамындағы әйелдер санына талдау және мониторинг жүргізеді. Қор және оның ПК Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген ПК ДҚ және ЖК құрамдарына сайлау талаптарына сәйкес келетін әйел кандидаттарды іздестіруді және іріктеуді жүргізеді. Жүргізілетін жұмыстың нәтижелері туралы ақпарат тоқсан сайын Қазақстан Республикасының уәкілетті мемлекеттік органдарының — Қазақстан Ұлттық экономика министрлігінің (ҰЭМ), Қазақстанның мәдениет және ақпарат министрлігінің (МММ) атына жіберіледі.

Сондай-ақ, Қор Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі Ұлттық комиссиямен гендерлік теңдік мәселелері бойынша тұрақты негізде ынтымақтасады. Осылайша, Ұлттық комиссиямен бірлесіп, «Гендерлік теңдік» мемлекет қатысатын компаниялардың басшы органдарында әйелдердің үлесін арттыру бағдарламасы іске асырылды. Жоба ДҚ мен басқару органдарында әйелдердің қатысу үлесін арттыру үшін басқару дағдыларын дамытуға және әйел көшбасшыларды дайындауға бағытталған.

Осыған байланысты, Қазақстан заңнамасының, Қордың Корпоративтік басқару кодексінің және Қордың ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Қор компаниялары қызметінің мақсаттарын, міндеттерін, жоспарлары мен салалық бағыттарын ескере отырып, Қордың портфельдік компанияларындағы директорлар кеңестері мен бақылау кеңестерінің кәсіби құрамын сапалы жаңарту бойынша жұмыстар жоспарлы түрде жүргізілуде.

Осы жұмыс шеңберінде нарыққа талдау және ДҚ мен БК-не әлеуетті кандидаттарды іздеу, құжаттар тізбесін қалыптастыру, кездесулер/сұхбаттар өткізу, белгіленген талаптарға сәйкестігін тексеру, кандидатураларды мүдделі тұлғалармен келісу, ЖК уәкілетті органдарының тиісті корпоративтік шешімдерін дайындау және қабылдауды қамтамасыз ету жүргізіледі.

Қазақстан Республикасы заңнамасының, листингтік Қағидалары мен Қазақстан қор биржасының қағидаларының талаптарын ескере отырып, сондай-ақ корпоративтік басқару саласындағы үздік халықаралық тәжірибені ескере отырып, өзектендіру мақсатында Қор Басқармасының 2023 жылғы 30 маусымдағы шешімімен (№32/23 хаттама) Қор ақпаратын ашу және сақтау жөніндегі қағидалар жаңа редакцияда бекітілді.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ КЕЗІНДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚҰН, КІРІСТІЛІК ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕР АРАСЫНДАҒЫ ОҢТАЙЛЫ ТЕПЕ-ТЕҢДІККЕ СҮЙЕНЕ ОТЫРЫП, ЖОҒАРЫДАН БАҒЫТ БЕРІП ТҰРАДЫ.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ МЕН ЭЫДҰ АРАСЫНДАҒЫ КЕЛІСІМДІ ІСКЕ АСЫРУ ҮШІН ЭЫДҰ ҚАЗАҚСТАННЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУЫ БОЙЫНША АУҚЫМДЫ ШОЛУ ЖҮРГІЗДІ.

Шолудың мақсаты Қазақстанның ЭЫДҰ-ның корпоративтік басқару жөніндегі басшылық қағидаттарына қосылу ниетін қарау болып табылады. Бұл жұмысқа «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері қатысты.

Корпоративтік басқарудың озық халықаралық тәжірибесін енгізу шеңберінде Қор «Атамекен» Ұлттық Кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп 2023 жылғы желтоқсанда корпоративтік басқару бойынша Республикалық Форум ұйымдастырып, өткізді.

Форумның негізгі мақсаты бизнесті жүргізудің озық тәжірибелерімен алмасу, сондай-ақ корпоративтік басқарудың озық халықаралық стандарттарын Қазақстанның ерекшелігіне бейімдеу үшін тұрақты жұмыс істейтін алаң құру болып табылады.

Форумға Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының өкілдері, директорлар кеңесінің мүшелері, корпоративтік хатшылар, корпоративтік басқару саласындағы сарапшылар, инвесторлар, жетекші компаниялардың менеджерлері және халықаралық спикерлер қатысты.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚАРАҒАН ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІНІҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі қолданыстағы саясатқа сәйкес Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесін қолдау және дамыту үшін тиісті көшбасшылық мәдениетін қалыптастыруда, сондай-ақ Қордың бүкіл тобында осы көшбасшылық мәдениетін көрсетуді қамтамасыз ететін тетіктерді енгізуде маңызды рөл атқарады.

Директорлар кеңесі шешім қабылдау кезінде ұзақ мерзімді құн, кірістілік және тәуекелдер арасындағы оңтайлы тепе-теңдікке сүйене отырып, жоғарыдан бағыт беріп тұрады. Директорлар кеңесі мүшелерінің тапсырмасы бойынша оның отырыстарына материалдар шығарылатын мәселенің Қор компаниялары тобының қаржылық нәтижелеріне қаржылық-экономикалық әсері туралы ақпаратты қамтиды. Бұл активтерді Қордың және оның портфельдік компанияларының балансына беру туралы мәселелерді қарастыру кезінде, сондай-ақ Қордың қаржылық тұрақтылығын ескеру қажет рентабельділігі төмен әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыру туралы шешімдер қабылдау кезінде ерекше маңызды.

Тәуекелдерді тиімді басқару мақсатында Директорлар кеңесі «үш қорғаныс желісі» қағидатын айқындады.

Бірінші қорғаныс желісі — тәуекелдерді барынша азайтуда шешуші рөл атқаратын бизнес-процестердің тікелей иелері.

Екінші қорғаныс желісі — бақылау функциялары, оның ішінде Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті, тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыруға және бірінші қорғаныс желісіне әдіснамалық қолдау көрсетуге жауапты Комплаенс қызметі болып табылады.

Үшінші қорғаныс желісі — тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін объективті және тәуелсіз бағалауды қамтамасыз ететін Ішкі аудит қызметі.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит жүйесінің мәселелерін талқылауға белсенді қатысады және тиісті бизнес-процестердің тиімділігін арттыру бойынша ұсынымдар береді.

2024 ЖЫЛЫ ЖОСПАРЛАНАТЫН НЕГІЗГІ ЖҰМЫСТАР

- Жаңа редакциядағы Қор Кодексінің ережелерін ескере отырып, ЖК-да корпоративтік басқару кодекстерін өзектендіру бойынша процестердің мониторингі.
- Мемлекет басшысының мемлекет қатысатын компаниялардың басшы органдарындағы әйелдер үлесін кемінде 30% деңгейге жеткізу жөніндегі тапсырмасын орындау шеңберінде ЖК ДК/БК құрамындағы әйелдер үлесін ұлғайту үшін әйел кандидаттар пулын қалыптастыру жөніндегі жұмысты жандандыру.
- Қазақстандағы корпоративтік басқаруды шолу және ЭЫДҰ ұсынымдарын енгізу тетіктерін талдау процестерін аяқтау бойынша жұмыста Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігімен және ЭЫДҰ-мен өзара іс-қимыл жасау.
- ЖК-нің корпоративтік басқару деңгейінде, оның ішінде корпоративтік басқару мәселелері бойынша жоспарлардың орындалуы бойынша есептерді және ESG бойынша жоспарларды қарау арқылы мониторинг жүргізу.

ПК ДК/БК жұмысының тиімділігін одан әрі арттыру мақсатында Қазақстан Республикасы заңнамасының, корпоративтік басқару кодексінің және Қордың ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес ПК ДК және БК құрамдарын жаңарту.

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР
		БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Тоқсан сайынғы негізде Директорлар кеңесі Қордың және оның портфельдік компанияларының сыни тәуекелдерінің жай-күйі туралы есептерді қарайды, алдағы кезеңге тәуекелдер карталарын/тізілімдерін және тәуекелдер табетін бекітеді. 2023 жылы Директорлар кеңесі аса маңызды болып табылатын және компанияның қаржылық тұрақтылығына әсер ететін тәуекелдердің көрсетілуін, сондай-ақ олардың тиімділігін бағалау мақсатында тәуекелдерді митигациялау үшін басқарма қабылдаған шаралар нәтижелерінің серпінін ескере отырып, тоқсан сайынғы есептерді қалыптастыру мен ұсынуға тәсілдемені қайта қарады.

Барлық елеулі тәуекелдер, соның ішінде әлеуетті жазатайым оқиғалар, Қордың және оның портфельдік компанияларының ірі басым инвестициялық жобаларын іске асыруға байланысты тәуекелдер, әлеуметтік тұрақсыздық тәуекелдері, қаржылық тәуекелдер, сот ісін жүргізу тәуекелдері, сондай-ақ беделге нұқсан келтіруге және активтерді бәсекелес ортаға беруге байланысты тәуекелдер Директорлар Кеңесінің тұрақты назарында және бақылауында болды.

2023 жылы Директорлар кеңесі Қордың компаниялар тобындағы комплаенс функцияларын дамытудың 2023-2027

жылдарға арналған стратегиясын бекітті. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және комплаенстің өзге де түрлерінің әдіснамасын дамыту және жетілу деңгейін арттыру; комплаенс мәдениетін қалыптастыру және тартуды арттыру, Қор мен компаниялар тобының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және комплаенс саласындағы қызметінің ашықтығы мен жариалылығын арттыру, уәкілетті мемлекеттік органдармен және "Атамекен" ҰҚП-мен өзара іс-қимылды дамыту, комплаенс және есептілік процестерін басқарудың кешенді автоматтандырылған жүйесін құру негізгі стратегиялық бағыттар болып табылады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ

Қордың Директорлар кеңесінің қызметін бағалау Қордың Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 14 желтоқсандағы № 181 шешімімен бекітілген «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі комитеттерінің, Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелерінің қызметін бағалау туралы Ережеге сәйкес жүргізіледі.

және тиісінше, егер Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылған жағдайда, Директорлар кеңесінің қызметін бағалауды жүргізу тәртібін белгілейтін нормалармен ережені толықтырды.

2022 жылы Директорлар кеңесінің мүшелеріне және Қордың негізгі құрылымдық бөлімшелеріне сауалнама жүргізу арқылы Директорлар кеңесінің қызметін өзін-өзі бағалауды қоса алғанда, корпоративтік басқаруды бағалау жүргізілді. Өзін-өзі

бағалау қорытындысы бойынша Қордың корпоративтік басқарудың жалпы рейтингі «BBB» құрады. Бұл рейтинг Қордың корпоративтік басқару жүйесі барлық маңызды аспектілерде барлық белгіленген критерийлерге сәйкес келетіндігін және жүйенің тиімді жұмыс істейтіндігін жеткілікті дәлелі бар екенін көрсетеді.

2024 жылы өзін-өзі бағалау нысанында Директорлар кеңесінің мүшелеріне сауалнама жүргізу арқылы 2023 жылдың қорытындысы бойынша Қордың Директорлар кеңесінің қызметіне бағалау жүргізу жоспарланған.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері	Қатысу/2023 жылы Директорлар кеңесі отырыстарының жалпы саны
Смайылов А.А. — Директорлар кеңесінің төрағасы, Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі	20/20
Сүлейменов Т.М. — Директорлар кеңесінің мүшесі, Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары	12/14
Ергалиев А.А. — Директорлар кеңесінің мүшесі, Қазақстан Республикасы Президентінің экономикалық мәселелер жөніндегі көмекшісі	3/5
Қуантыров А.С. — Директорлар кеңесінің мүшесі, Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі	19/20
Дудас Д. — тәуелсіз директор	5/8
Жәмішев Б.Б. — тәуелсіз директор	20/20
Сутера Л. — тәуелсіз директор	17/20
Аль Рамахи М. — тәуелсіз директор	7/8
Сатқалиев А.М. — Директорлар кеңесінің мүшесі, Қордың Басқарма Төрағасы	4/4
Жақыпов Н.К. — Директорлар кеңесінің мүшесі, Қордың Басқарма Төрағасы	16/16

Ескертпе: Директорлар кеңесінің мүшелері Қордың Директорлар кеңесінің отырыстарына дәлелді себептермен қатысқан жоқ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ЖАНЫН- ДАҒЫ КОМИТЕТТЕР

Директорлар кеңесінің шешімдері әр мәселені талқылауға және талдауға жеткілікті уақыт бөлетін тиісті комитеттердің мұқият қарауынан кейін қарапайым көпшілік дауыспен қабылданады.

Комитеттер Директорлар кеңесінің құзыретіндегі мәселелерді терең талдауды және мұқият зерделеуді қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарады, осылайша қабылданатын шешімдердің сапасын арттыруға ықпал етеді.

Комитеттер Директорлар кеңесінің отырыстарында қарау алдында неғұрлым маңызды мәселелер бойынша егжей-тегжейлі талдау жүргізу және ұсынымдар әзірлеу үшін құрылады. Комитеттердің болуы Директорлар кеңесінің мүшелерін Директорлар кеңесінің құзыреті шеңберінде қабылданған шешімдер үшін жауапкершіліктен босатпайды. Комитеттер төрағалары жыл сайын комитеттердің қызметі туралы есептер дайындайды, содан кейін олар Директорлар кеңесінің отырыстарында ұсынылады және қаралады.

Аудит жөніндегі Комитет

КОМИТЕТТІҢ РӨЛІ

Аудит жөніндегі комитет Қордың Директорлар кеңесінің консультативтік-кеңесші органы болып табылады және Қордың Директорлар кеңесіне оның қаржылық есептіліктің тұтастығына, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігіне, сондай-ақ корпоративтік басқару қағидаттары мен заңнаманы сақтауға бақылау функцияларын орындауға жәрдемдесу үшін құрылған.

Сонымен қатар, Аудит жөніндегі комитет Қордың Директорлар кеңесіне сыртқы аудиторларды тағайындау немесе қайта тағайындау туралы ұсыныстар береді.

Корпоративтік басқару кодексінің ережелеріне сәйкес, бухгалтерлік есеп және аудит, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау салаларында терең білімі мен практикалық тәжірибесі бар тәуелсіз директорлар ғана Аудит жөніндегі комитеттің мүшелері бола алады.

АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

2023 жылдың 1 мамырынан бастап Тәуелсіз директор Джон Дудас «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесі мен Аудит жөніндегі комитетінің құрамынан шықты.

АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТТІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

Өткен жылы Аудит жөніндегі комитет сыртқы және ішкі аудит, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесі, қаржылық есептілік, корпоративтік басқару және комплаенс саласындағы 51 мәселені қарады. Қордың Директорлар кеңесіне ұсынылатын материалдардың, сондай-ақ ұсынымдардың сапасын арттыру мақсатында Аудит жөніндегі комитет қатысушылардың санын ескере отырып, күн тәртібінің әрбір тармағын қарауға және талқылауға жеткілікті уақыт бөлу үшін отырыстарды жоспарлауға және дайындауға ерекше назар аударды.

Сыртқы аудит мәселелері бойынша

- «Самұрық-Қазына» АҚ және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-ға меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі заңды тұлғалар үшін сатып алуды жүзеге асыру тәртібінің № 13 "Аудиторлық ұйымды таңдау тәртібі" қосымшасының жаңа редакциясын қарады;
- Қор мен «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, оның еншілес ұйымдарын қоса алғанда, бірлескен таңдау рәсімін жүргізуді үйлестірді және «Самұрық-Қазына» АҚ және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, оның еншілес ұйымдарын қоса алғанда, аудиторлық ұйымды таңдау жөніндегі бірыңғай комиссияның құрамын 2025 жылдан бастап бес жылдан аспайтын мерзімге бекітті;
- «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2022 және 2023 жылдардағы аудитті жоспарлау туралы есептерін қарады;
- 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Самұрық-Қазына» АҚ шоғырландырылған және бөлек қаржылық есептілігі аудитінің нәтижелерін қарады және аудиторлардың тәуелсіздігіне көз жеткізді;
- 2023 жылғы 30 маусымда аяқталған 3 және 6 айдағы «Самұрық-Қазына» АҚ аралық қысқартылған шоғырландырылған және бөлек қаржылық есептілігінің шектеулі шолу рәсімдерінің нәтижелерін қарады;
- 2022 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ тобына аудиторлық ұйымдар көрсеткен аудиторлық және аудиторлық емес қызметтердің көлемі туралы ақпаратты

қарады, сондай-ақ 2022 және 2023 жылдары аудиторлық және аудиторлық емес қызметтер көрсеткені үшін «Самұрық-Қазына» АҚ сыртқы аудиторға төлеген сыйақы туралы ақпаратты Қордың корпоративтік интернет-ресурсында жариялауға бекітті;
- «Самұрық-Қазына» АҚ және оның «Самұрық-Қазына» АҚ аудиторлық ұйымы көрсететін еншілес ұйымдары үшін аудиторлық емес консультациялық қызметтер көрсетуді мақұлдау туралы мәселелерді қарады.

Ішкі аудит мәселелері бойынша

- Ішкі аудит қызметінің Жылдық аудиторлық жоспарын, оның ішінде Қызмет қызметіне сыртқы бағалау жүргізуді қарады және мақұлдады;
- Бекітілген Жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес тоқсан сайынғы аудиторлық есептерді қарады, сондай-ақ жоспардан тыс тексерулер бойынша есептерді қарады;
- Ішкі аудит қызметі жұмыскерлерінің қызметінің тиімділігін, сондай-ақ Ішкі аудит қызметі жұмыскерлерінің жеке даму жоспарларын бағалады;
- Ішкі аудиттің тәуелсіздігін және жеткілікті ресурстардың болуын арттыру үшін Аудит жөніндегі комитет Директорлар кеңесінің қарауына және бекітуіне жататын Ішкі аудит қызметінің жеке бюджетін енгізуді мақұлдады;
- Жыл ішінде бизнес-процестердің тиімділігін арттыруға және қосылған құнды құруға бағытталған құндылыққа бағытталған аудиттерді ілгерілету бойынша айтарлықтай күш-жігер жұмсалды;
- «Самұрық-Қазына» АҚ Ішкі аудит қызметі қызметкерінің және басшысының жалақысының мөлшерін тағайындау мен айқындауға байланысты мәселелерді қарады және мақұлдады;
- Үшінші тәуелсіз ұйым жүргізген Қызмет қызметінің тиімділігін сыртқы бағалау нәтижелерін қарады және бағалады.

Комплаенс қызметінің мәселелері бойынша

- Комплаенс қызметінің 2022 жылғы 2 жартыжылдықтағы есебін қарады;
- Комплаенс қызметі қызметінің тиімділі-

гін, сондай-ақ басшысының жеке даму жоспарларын бағалады;
- «Самұрық-Қазына» АҚ Комплаенс қызметі Басшысының 2023 жылғы 1 жартыжылдыққа арналған мақсаттары, Комплаенс қызметінің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобындағы комплаенс функцияларын дамытудың 2023-2027 жылдарға арналған стратегиясын мақұлдады және Директорлар кеңесіне бекітуді ұсынды;
- Инсайдерлік ақпаратқа қол жеткізу құқықтарын шектеу және инсайдерлердің мұндай ақпаратты заңсыз пайдалану мүмкіндігін болдырмау үшін «Самұрық-Қазына» АҚ ішкі бақылау қағидаларына өзгерістер мен толықтыруларды бекіту бойынша ұсынымдарды қарады және Директорлар кеңесіне ұсынды;
- Комплаенс қызметінің басшысы ұсынған ұсыныс негізінде «Самұрық-Қазына» АҚ Комплаенс қызметінің қызметкерін тағайындауды қарады және бекітті;
- «Самұрық-Қазына» АҚ Комплаенс қызметінің басшысын тағайындауды бекіту және оның жалақы мөлшерін анықтау туралы Директорлар кеңесіне ұсыныс берді;
- Талаптар сақталуының бұзылуы және этикаға жат мінез-құлық туралы анонимді түрде хабарлау үшін үшінші тарап басқаратын «Жедел желі» жұмысының нәтижелерін қарады.

Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша

- Қор тобының 2022 және 2023 жылдардағы шоғырландырылған тоқсандық және жылдық тәуекел есептерін, сондай-ақ 2023 жылға арналған тәуекел картасы мен тізілімін және тәуекел тәбетін қарап, Директорлар кеңесіне ұсынды;
- «Самұрық-Қазына» АҚ ішкі бақылау жүйесі шеңберінде екінші қорғаныс желісін дамыту жөніндегі алдын ала жоспар бойынша ұсынымдарды қарады және берді;
- Бір жыл ішінде Аудит жөніндегі комитет тәуекел мәселелерін талқылауға және тәуекел иелерімен өзара әрекеттесуге, ашық қарым-қатынасқа, сондай-ақ негізгі тәуекелдерді сапалы талқылауға көп уақыт бөлді;

2023 жылы Аудит жөніндегі Комитет барлығы

16

отырыс өткізді

- ◆ Сонымен қатар, Аудит жөніндегі комитет тәуекелдер бойынша есептерді дайындау мерзімі мен сапасы, тәуекелдерді жіктеу, олардың компанияның қаржылық жағдайына әсері, сондай-ақ тәуекелдерді басқару шаралары бойынша ұсынымдар берді.
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ кредиттік тәуекелдерді басқару саясатының жаңа редакциясын қарады және мақұлдау үшін Директорлар кеңесіне ұсынды.
- ◆ Әзірленген тәуекелдер және бақылау матрицаларын және Қордың үш бизнес-процесі бойынша бақылауды жақсарту бойынша ұсынымдары бар мониторинг есебін қоса алғанда, 2023 жылғы ішкі бақылау жүйесі бойынша атқарылған жұмыс туралы есепті қарады және бағалады.

Қаржылық есептілік мәселелері бойынша

- ◆ 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Самұрық-Қазына» АҚ-ның жеке және шоғырландырылған қаржылық есептілігін қарады және бекіту үшін Директорлар кеңесіне ұсынды;
- ◆ 2023 жылғы 30 наурыз және 30 маусымда аяқталған 3 және 6 айдағы «Самұрық-Қазына» АҚ аралық қысқартылған шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілігін қарады;

1. ҚОР ТУРАЛЫ

Аудит жөніндегі комитет өз құзыреті шегінде әртүрлі салаларда

51

мәселені қарады

- ◆ Егжей-тегжейлі шолу жүргізіп, басшылықпен және сыртқы аудит өкілімен талқылап, келесі мәселелерді талқылады;
- ◆ Қаржылық есептілікке енгізілген негізгі көрсеткіштер, әсіресе айналымнан тыс активтердің құнсыздануымен байланысты көрсеткіштер;
- ◆ Қызметтің үздіксіздігі және өтімділігі;
- ◆ Кредиттік ковенанттарды сақтау;
- ◆ Жаһандық салық реформасының әсері – Pillar Two модельдік қағидалары, сондай-ақ Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне «Жайлы мектептер» салу жобасы.

Корпоративтік басқару мәселелері бойынша

- ◆ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 5 қарашадағы №1403 қаулысымен бекітілген «Самұрық-Қазына» АҚ Корпоративтік басқару кодексінің қағида-дәттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы есепті қарады;
- ◆ 2022 жылғы «Самұрық-Қазына» АҚ тұрақты даму саласындағы жылдық есеп пен есептілікті қарады және Директорлар кеңесіне бекітуге ұсынды;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесіне «Самұрық-Қазына» АҚ Мінез-құлық кодексін жаңа редакцияда бекітуді ұсынды.

3. ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

БАРЛЫҒЫ, АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ӨЗ ҚҰЗЫРЕТІ ШЕГІНДЕ ӘРТҮРЛІ САЛАЛАРДА 51 МӘСЕЛЕНІ ҚАРАДЫ, ОНЫҢ ІШІНДЕ МӘСЕЛЕЛЕРДІҢ 86%-Ы БЕТПЕ-БЕТ ОТЫРЫСТАР ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАРАЛДЫ ЖӘНЕ МӘСЕЛЕЛЕРДІҢ 14%-Ы СЫРТТАЙ ОТЫРЫСТАРДА ҚАРАЛДЫ.

2023 жылы Аудит жөніндегі Комитет барлығы 16 отырыс өткізді, оның ішінде 9 бетпе-бет және 7 сырттай отырыс. Барлығы, Аудит жөніндегі комитет өз құзыреті шегінде әртүрлі салаларда 51 мәселені қарады, оның ішінде мәселелердің 86%-ы бетпе-бет отырыстар шеңберінде қаралды және мәселелердің 14%-ы сырттай отырыстарда қаралды.

Сырттай отырыстар негізінен Қордың саясатына сәйкес сыртқы аудитор ұсынатын аудиторлық емес қызметтерді бекітуге және сыртқы аудиторлық ұйымның тәуелсіздігін сақтауды қамтамасыз етуге арналғанын атап өткен жөн.

Сонымен қатар, ішкі және сыртқы аудит, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау, корпоративтік басқару және комплаенс мәселелерін талқылау үшін Аудит жөніндегі комитет мүшелерінің қатысуымен Ішкі аудит қызметінің басшысымен, Комплаенс қызметінің басшысымен және Қор басшылығымен Аудит жөніндегі комитет отырыстарының шеңберінен тыс бірқатар кездесулер ұйымдастырылды.

4. ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Стратегия комитеті

КОМИТЕТТІҢ РӨЛІ

Қордың Директорлар кеңесінің 2018 жылғы 13 желтоқсандағы шешімімен Стратегия жөніндегі комитет құрылды, оның құзыретіне Қордың Директорлар кеңесіне мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу кіреді:

- ◆ Қордың 10 жылдық кезеңге арналған Даму жоспарын және Қордың Директорлар кеңесінде одан әрі қарау үшін Қордың 5 жылдық кезеңге арналған іс-шаралар жоспарын алдын ала мақұлдау;

СТРАТЕГИЯ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Комитет кемінде 3 (үш) мүшеден тұрады, олардың біреуі тәуелсіз директор болуға тиіс. Комитет мүшелерінің өкілеттік мерзімі олардың Қордың Директорлар кеңесінің мүшелері ретіндегі өкілеттік мерзіміне сәйкес келеді.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының Директорлар кеңесінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 17 тамыздағы № 700 қаулысына сәйкес Дудас Джонның «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өкілеттігі оның 2023 жылғы 1 мамырдан бастап өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы өтініші негізінде мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Осыған байланысты, «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 27 қазандағы № 226 шешімімен Джон Дудастың Комитет мүшесі ретіндегі өкілеттігі 2023 жылғы 1 мамырдан бастап мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Жоғарыда аталған өзгерістерге байланысты Стратегия жөніндегі комитеттің 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жаңартылған құрамы келесідей болды:

Қуантыров Әлібек Сәкенұлы — Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі — Комитет төрағасы;

Жәмішев Болат Бидахметұлы — тәуелсіз директор.

5. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

КОМИТЕТТІҢ РӨЛІ

- ◆ Қордың Директорлар Кеңесінің Даму жоспарын және Іс-шаралар жоспарын іске асыруды мониторингілеу және бақылау мақсатында Даму жоспарын, Қордың іс-шаралар жоспарын іске асыру барысы туралы есептерді (мониторинг) қарау;
- ◆ Қаралуы Қордың Директорлар кеңесінің құзыретіне кіретін Қор компаниялары тобының инвестициялық қызметі;

СТРАТЕГИЯ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТТІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

2023 жылы Стратегия жөніндегі комитеттің 10 отырысы өткізілді, оның 8-і бейнеконференцбайланысты пайдалана отырып бетпе-бет болды, 2-і сырттай болды.

Комитет отырыстары Комитеттің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес тұрақты негізде өтті, оған Комитет қызметінің бірінші кезектегі және маңызды мәселелері кірді. Аталған кезеңде Комитет өз құзыреті шеңберінде 31 мәселені қарады.

Комитет отырыстарында келесі мәселелер қаралып, талқыланды:

- ◆ 2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегия жөніндегі комитетінің қызметі туралы есеп;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегия жөніндегі комитетінің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегия жөніндегі комитетінің хатшысын тағайындау туралы;
- ◆ «Бутадиен және оның туындыларын өндіру» жобасына қатысты (үш рет);
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ тобының ірі инвестициялық жобаларының мониторингіне қатысты (бес рет);
- ◆ Кендірлідегі теңіз суын тұщыландыру зауытын салу жөніндегі инвестициялық жобаны іске асырудың кейбір мәселелері туралы (екі рет);
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегия жөніндегі комитеті туралы ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;

6. БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

- ◆ Қордың Даму жоспарында, Қордың Іс-шаралар жоспарында және Қор компанияларының бизнес-жоспарларында пайдалану үшін алдын ала және соңғы макроэкономикалық көрсеткіштердің индикативтік болжамын/болжам диапазонын бекіту.

- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ меншікті капиталы мөлшерінің бір және одан да көп проценті сомасына қарыз алуды тарту шарттарын айқындау туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ активтерінің құрылымындағы кейбір өзгерістер туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігін ескере отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2022 жылдағы 2022-2026 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын қараудың кейбір мәселелері туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ іс-шаралар жоспарында және «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компанияларының 2024-2028 жылдарға арналған бизнес-жоспарларында пайдалану үшін алдын ала макроэкономикалық көрсеткіштердің индикативтік болжамы мен болжам диапазоны туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2023-2027 жылдарға арналған Іс-шаралар жоспарының 2023 жылдың 1 және 2 тоқсандары үшін екі отырыста іске асырылу мониторингінің нәтижелері туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Трансформация бағдарламасының орындалу қорытындылары туралы есеп;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2024-2028 жылдарға арналған Іс-шаралар жоспарын мақұлдау туралы;
- ◆ «Каспий теңізінің түбіне ТОВЖ төсеу» жобасын іске асыру туралы.
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2023 жылғы 2-тоқсандағы 2023-2027 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын іске асыру мониторингінің нәтижелері туралы.
- ◆ Бетпе-бет отырыстың күн тәртібін 8 сұрақ санында бекіту туралы.

КОМИТЕТ МҮШЕЛЕРІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ОТЫРЫСТАРҒА ҚАТЫСУЫ

Аудит жөніндегі комитеттің мүшесі	Лауазымы	Комитет отырыстарына қатысу (%)
Лука Сутера	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет төрағасы	100% (16 – 16)
Джон Дудас	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	31% (5 – 16)
Жәмішев Болат Бидахметұлы	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	100% (16 – 16)

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

КОМИТЕТ МҮШЕЛЕРІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ОТЫРЫСТАРҒА ҚАТЫСУЫ		
Стратегия жөніндегі комитеттің мүшесі	Лауазымы	Комитет отырыстарына қатысу
Қуантыров Әлібек Сәкенұлы	Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет Төрағасы	100% (10 – 10)
Жәмішев Болат Бидахметұлы	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	100% (10 – 10)
Дудас Джон	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің Төрағасы, комитет мүшесі	75% (3 – 4)

Ескертпе: Комитет мүшесі дәлелді себеппен Комитет отырысына қатысқан жоқ.

Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитеті

КОМИТЕТТІҢ РӨЛІ

Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитеті Қордың Директорлар кеңесінің консультациялық-кеңесші органы болып табылады. Оның құзыретіне Қордың Директорлар кеңесіне Қордың Трансформация бағдарламасының іске асырылуын мониторингілеу және баға-лау мәселелері бойынша, сондай-ақ Қор тобының активтерін жекешелендіру және қайта құрылымдау мәселелері бойынша ұсынымдар әзірлеу кіреді.

КОМИТЕТ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

«Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 16 қаңтардағы № 19 қаулысына сәйкес Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды.

Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 31 қаңтардағы № 210 шешімімен Комитет төрағасы болып Директорлар кеңесінің төрағасы — Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.А. Смайылов тағайындалды.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының Директорлар кеңесінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 17 тамыздағы № 700 қаулысына сәйкес Дудас Джонның «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өкілеттігі оның 2023 жылғы 1 мамырдан бастап өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы өтініші негізінде мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Осыған байланысты, «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 27 қазандағы № 226 шешімімен Джон Дудастың Комитет мүшесі ретіндегі өкілеттігі 2023 жылғы 1 мамырдан бастап мерзімінен бұрын тоқтатылды.

«Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 4 қазандағы № 857 қаулысына сәйкес Комитет және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде Т.М. Сүлейменовтің өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің құрамы:

- ◆ Смайылов Әлихан Асханұлы — Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі — Комитет Төрағасы;
- ◆ Жәмішев Болат Бидахметұлы — тәуелсіз директор, Комитет мүшесі.

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

КОМИТЕТТІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

2023 жылы Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитетінің 8 сырттай отырысы өткізілді.

Комитет отырыстары Комитеттің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес тұрақты негізде өтті, оған өз кезегінде Комитет қызметінің бірінші кезектегі және маңызды мәселелері кірді. Аталған кезеңде Комитет өз құзыреті шеңберінде 12 мәселені қарады.

Комитет отырыстарында келесі мәселелер қаралып, талқыланды:

- ◆ 2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесі жанындағы Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитетінің қызметі туралы есеп;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесі жанындағы Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитетінің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы;

- ◆ «KEGOC» АҚ-ын бәсекелестік ортаға беру тәсілі туралы;
- ◆ 2022 жылдың нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы №908 қаулысын орындау шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ және оның еншілес ұйымдарының активтерін сатуға шығару барысы туралы есеп;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесі жанындағы Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитеті туралы ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-на меншік құқығымен тиесілі ұйымдардың активтерін бәсекелестік ортаға беру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;
- ◆ «QAZAQ AIR» АҚ-ны бәсекелестік ортаға берудің кейбір мәселелері туралы;

- ◆ 2023 жылдың бірінші жартыжылдығының нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы № 908 қаулысын орындау шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ және оның еншілес ұйымдарының активтерін сатуға шығару барысы туралы есеп;
- ◆ «KEGOC» АҚ акцияларын сатудың кейбір мәселелері туралы;
- ◆ «KEGOC» АҚ жарияланған жай акцияларын орналастыру туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-на меншік құқығымен тиесілі ұйымдардың активтерін бәсекелестік ортаға беру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;
- ◆ «Эйр Астана» АҚ акцияларын сатудың кейбір мәселелері туралы.

КОМИТЕТ МҮШЕЛЕРІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ОТЫРЫСТАРҒА ҚАТЫСУЫ		
Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитетінің мүшесі	Лауазымы	Комитет отырыстарына қатысу
Смайылов Әлихан Асханұлы	Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі, Қордың Директорлар кеңесінің Төрағасы, Комитет төрағасы	100% (7 – 7)
Сүлейменов Тимур Мұратұлы	Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	67% (4 – 6)
Жәмішев Болат Бидахметұлы	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	100% (8 – 8)
Джон Дудас	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар Кеңесінің Төрағасы, Комитет төрағасы	100% (2 – 2)

Ескертпе: Комитет мүшесі дәлелді себептермен Комитет отырыстарына қатысқан жоқ.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет

КОМИТЕТТІҢ РӨЛІ

Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет ұсынымдар беруге және мынадай мәселелер бойынша ұсыныстар қалыптастыруға жауап береді:

- ◆ Басқарма мүшелерін сайлау (Басқарма Төрағасын қоспағанда);
- ◆ Басқарма Төрағасы мен мүшелеріне, Омбудсменге және Корпоративтік хатшыға еңбекақы төлеудің және сыйлықақы берудің мөлшері мен шарттарын айқындау;
- ◆ Қордың корпоративтік ПӘК-ін және Басқарма мүшелерінің функционалдық ПӘК-ін қарау;
- ◆ Қордың кадр саясатын және Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерін лауазымға енгізу саясатын қарау;
- ◆ Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет негізінен тәуелсіз директорлардан құрылады. Мұндай құрылым мүдделі тараптардың комитет мүшелерінің пікірлері мен пайымдарына әсер ету мүмкіндігін болдырмай, шешім қабылдауда объективтілік пен тәуелсіздікке арналған.

ТАҒАЙЫНДАУЛАР ЖӘНЕ СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

«Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 16 қаңтардағы № 19 қаулысына сәйкес Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды.

Осыған байланысты, Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 31 қаңтардағы №210 шешімімен Комитет төрағасы болып Директорлар кеңесінің төрағасы — Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.А. Смайылов тағайындалды.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының Директорлар кеңесінің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 17 тамыздағы №700 қаулысына сәйкес «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директоры болып Мохаммед Джамиль Аль Рамахи сайланды, сондай-ақ Дудас Джонның «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі 2023 жылғы 1 мамырдан бастап өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы өтінішінің негізінде өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Осыған байланысты, «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 27 қазандағы № 226 шешімімен Комитет мүшесі болып Мұхаммед Джамиль Исмаил әл Рамахи сайланды, сондай-ақ Джон Дудастың Комитет мүшесі ретіндегі өкілеттігі 2023 жылғы 1 мамырдан бастап мерзімінен бұрын тоқтатылды.

«Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 4 қазандағы № 857 қаулысына сәйкес Комитет және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде Т.М. Сүлейменовтің өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Комитет құрамына келесі тұлғалар кірді:

- ◆ Смайылов Әлихан Асханұлы — Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі — Комитет Төрағасы;
- ◆ Мохаммед Джамиль Исмаил Аль Рамахи — тәуелсіз директор, Комитет мүшесі;
- ◆ Лука Сутера — тәуелсіз директор, Комитет мүшесі.

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР
		БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

ТАҒАЙЫНДАУЛАР МЕН СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТТІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

2023 жылы Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитеттің 9 сырттай отырысы өткізілді.

Комитет отырыстары Комитеттің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес тұрақты негізде ұйымдастырылды, оған Комитет қызметінің бірінші кезектегі және маңызды мәселелері кірді. Аталған кезеңде Комитет өз құзыреті шеңберінде 17 мәселені қарады.

Комитет отырыстарында келесі мәселелер қаралып, талқыланды:

- ◆ 2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитетінің қызметі туралы есеп;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитетінің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы;

- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Корпоративтік хатшысы қызметінің кейбір мәселелері туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ және "Самұрық-Қазына" АҚ тобына кіретін ұйымдардың Омбудсменін тағайындау туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеті туралы ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ қызметінің 2023 жылға арналған уәждемелік негізгі көрсеткіштерінің картасын жаңа редакцияда бекіту туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының кейбір мүшелерінің 2023 жылға арналған қызметінің функционалдық түйінді көрсеткіштерінің картасын бекіту туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ және «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін ұйымдардың Омбудсмені қызметінің кейбір мәселелері туралы;

- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ қызметінің 2023 жылға арналған уәждемелік негізгі көрсеткіштерінің картасын жаңа редакцияда бекіту туралы;
- ◆ 2022 жылғы «Самұрық-Қазына» АҚ Төрағасы, Басқарма мүшелері үшін нақты мәндері бар «Самұрық-Қазына» АҚ қызметінің негізгі көрсеткіштерінің картасын, 2022 жылғы жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы мөлшерін бекіту туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшесінің өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату және «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшелерін сайлау туралы;
- ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының кейбір мүшелерінің 2023 жылға арналған қызметінің функционалдық түйінді көрсеткіштерінің картасын бекіту туралы;
- ◆ 2024 жылға арналған «Самұрық-Қазына» АҚ қызметінің уәждемелік негізгі көрсеткіштерінің картасын қарау туралы.
- ◆ «Қызметтік пайдалану үшін» деген белгілері бар сұрақтар (4 сұрақ).

КОМИТЕТ МҮШЕЛЕРІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ОТЫРЫСТАРҒА ҚАТЫСУЫ

Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет	Лауазымы	Комитет отырыстарына қатысу
Смайылов Әлихан Асханұлы	Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі, Қордың Директорлар кеңесінің Төрағасы, Комитет төрағасы	100% (9 – 9)
Сүлейменов Тимур Мұратұлы	Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	86% (6 – 7)
Джон Дудас	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	3 – 5
Лука Сутера	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	83% (8 – 9)
Мохаммед Джамиль Исмаил Аль Рамахи	Тәуелсіз директор, Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Комитет мүшесі	100% (1 – 1)

Ескертпе: Комитет мүшелері дәлелді себептермен Комитет отырыстарына қатысқан жоқ.

МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН КОМИТЕТ

Мамандандырылған комитет Қор тобының құрамына кіретін ұйымдар қызметінің тұтастай немесе нақты саланың экономикалық дамуына әсерін кешенді және объективті талдау міндетін орындайды. Талдау Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан, республикалық бюджеттен қаражатты пайдалануға, сондай-ақ мемлекеттік кепілдіктер мен активтерге байланысты мәселелерді қарауды болдырмайды.

БАСҚАРМА ЖӘНЕ ОНЫҢ КОМИТЕТТЕРІ

БАСҚАРМА ҚОРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ҚЫЗМЕТІН БАСҚАРУҒА, ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ МЕН ЖОСПАРЫН ІСКЕ АСЫРУҒА, СОНДАЙ-АҚ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН ҚОРДЫҢ ЖАЛҒЫЗ АКЦИОНЕРІ ҚАБЫЛДАҒАН ШЕШІМДЕРДІҢ ОРЫНДАЛУЫНА ЖАУАПТЫ АЛҚАЛЫ АТҚАРУШЫ ОРҒАН БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Қор Басқармасының қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Қордың жарғысымен, Жалғыз акционердің және Қордың Директорлар кеңесінің шешімдерімен, сондай-ақ Басқарма туралы Ережемен және Қордың өзге де ішкі құжаттарымен реттеледі.

Басқарма төрағасы Жалғыз Акционердің шешімімен тағайындалады. Басқарма мүшелері Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен сайланады.

Басқарма мен Басқарма Төрағасы өз қызметінде Қордың Жалғыз акционері мен Директорлар кеңесіне есеп береді. Басқарманың құзыретіне, басқалармен қатар, мыналар жатады:

- ♦ Жалғыз акционер немесе «Ұлттық ал-ауқат қоры туралы» Заңға сәйкес Қордың Директорлар кеңесі қабылдайтын мәселелер бойынша шешімдерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының заңнамасына және (немесе) Жарғыға сәйкес акционерлердің (қатысушылардың) жалпы жиналысының, Компанияның өзге органының немесе Қор өзіне қатысты акционер, қатысушы болып табылатын немесе мүлік-

тегі үлеске құқығы бар өзге де заңды тұлғаның құзыретіне жататын мәселелер бойынша шешімдер қабылдау;

- ♦ Инвестициялық шешімдер мен инвестициялық жобаларды іске асырудың толықтығы мен мерзімдері бойынша үзілістерге жол бермеу бойынша компанияларға қатысты жедел шаралар қабылдау;
- ♦ Компанияларға қатысты бірыңғай (оның ішінде компаниялар қызметінің салалары бойынша) қаржылық, инвестициялық, өндірістік-шаруашылық, ғылыми-техникалық, ақшаны басқару бойынша, кадрлық, әлеуметтік және өзге де саясатты қалыптастыру;
- ♦ Компаниялардың іс-шаралар жоспарларын әзірлеу, келісу, бекіту, түзету, орындау және олардың орындалуына мониторинг жүргізу жөніндегі қағидаларды бекіту;
- ♦ Қордың штаттық санын, штаттық кестесін және ұйымдық құрылымын бекіту;
- ♦ ПК қызметінің нәтижелерін жыл сайынғы негізде тыңдау және Қордың Директорлар кеңесіне компаниялар қызметінің нәтижелері туралы есептерді ұсыну;
- ♦ Қордың ішкі қызметі мәселелері бойынша шешімдер қабылдау.

Қор Басқармасының құрамы

Жақыпов Нұрлан Қаршығаұлы

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕСІ,
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» АҚ БАСҚАРМА
ТӨРАҒАСЫ

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2023 ж. бастап

БІЛІМ:

- ♦ Ресей Федерациясының СИМ Мәскеу Мемлекеттік халықаралық қатынастар институты, халықаралық экономикалық қатынастар факультеті — Экономика бакалавры, Экономика магистрі, Экономика ғылымдарының кандидаты.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ♦ Қаржы талдаушысы Еуразия Өнеркәсіптік Қауымдастығы (ENRC) (2001-2003);
- ♦ Бизнес менеджер Chambishi Metals PLC (Замбия, Китве қ.) (2003-2004);
- ♦ Жобалық менеджер Research, Investment and Development Ltd (2004-2007);
- ♦ Биржада сатылатын компания акцияларының құны бойынша талдаушы, Credit Suisse негізгі материалдар тобы (2007-2009);

- ♦ «Тау-Кен Самұрық» Ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ Басқарушы директоры, Басқарма мүшесі (2009-2011);
- ♦ Инвестициялық банкинг департаментінің директоры «RBS (Kazakhstan)» Еншілес банкі» АҚ Астанадағы өкілдігінің басшысы (2011-2012);
- ♦ Инвестициялық банкинг департаментінің атқарушы директоры, Астана қаласындағы UBS AG Almaty Representative Office өкілдігінің басшысы (2012-2016);
- ♦ Даму және инвестициялар жөніндегі Басқарушы директор — «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ Басқарма мүшесі (2016-2017);
- ♦ «Астана» ӘКК» АҚ Басқарма төрағасы (2017-2019);
- ♦ Rothschild & Co Қазақстандағы өкілі (2019-2020);
- ♦ «Kazakhstan Investment Development Fund (KIDF) Management Company» Ltd. Басқарма төрағасы (2020-04.2023);
- ♦ «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы (04.2023 бастап).

Бердіғұлов Ернат Құдайбергенұлы

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ АКТИВТЕРДІ БАСҚАРУ
ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2022 жылғы наурыз

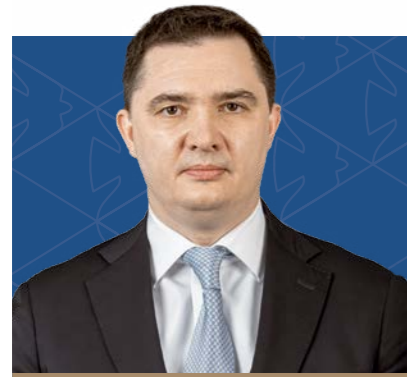
БІЛІМ:

- ♦ Торонто университеті, Канада, «Мемлекеттік саясат және халықаралық зерттеулер»;
- ♦ Уорвик университеті, Ұлыбритания, іскерлік әкімшілендіру магистрі.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- ♦ Бизнес-әкімшілендіру бөлімінің бас маманы, «Семизбай-У» ЖШС («Қазатом-өнеркәсіп» ҰАК) АҚ еншілес кәсіпорны) (2010-2011);
- ♦ Желтоқсан 2012 — Жоба менеджері, басқарушылық есептілік жүйесін енгізу жөніндегі жобалық офис (БЕЖ), «Самұрық-Қазына» АҚ (2011-2012);
- ♦ Басқарма Төрағасының кеңесшісі (қаржы-экономикалық мәселелер бойынша), «талдамалық қолдау» департаментінің директоры, стратегиялық даму департаментінің директоры, Жобаларды басқару департаментінің директоры, «Самұрық-Энерго» АҚ (2013-2018);

- ♦ Активтерді басқару дирекциясының талдаушысы, «Самұрық-Қазына» АҚ (2018-2019);
- ♦ Жобалар жетекшісі, Whiteshield Partners халықаралық консалтингтік компаниясы (2019-2021);
- ♦ Стратегия, тұрақты даму және цифрлық трансформация жөніндегі бірлесіп басқарушы директор, «Самұрық-Қазына» АҚ (2021-2022);
- ♦ 2022 жылдың ақпанынан бастап — «Самұрық — Қазына» ҰӘҚ» АҚ Стратегия және активтерді басқару жөніндегі Басқарушы директоры, 2022 жылдың наурызынан бастап — Басқарма мүшесі.

Казутин Николай Юрьевич

ҚҰҚЫҚТЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ, ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

Наурыз 2022 жыл.

БІЛІМ:

- Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті, «Бухгалтерлік есеп және аудит» мамандығы.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- «Өнеркәсіптік сақтандыру тобы» ААҚ филиалдарын сақтандыру және бухгалтерлік есеп жөніндегі маманы, Алматы қ. (2001-2003);
- «Amanat Insurance сақтандыру компаниясы» АҚ қаржы талдаушысы, Алматы қ. (2003-2005);
- «Казинтерполис» сақтандыру брокері» ЖШС қаржы талдаушысы, Алматы қ. (2005-2006);

- «ПрайсуотерхаусКуперс такс энд эдвайзори» ЖШС департаментінің аға менеджері Алматы (2006-2016);
- «Кокшетауские минеральные воды» АҚ Басқарма Төрағасының кеңесшісі (2016-2018);
- «Шығыс Қазақстан өңірлік энергетикалық компаниясы» АҚ Ішкі аудит қызметінің басшысы, Өскемен қ. (2018-2019);
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитеті төрағасының орынбасары (2020-2022);
- «Самұрық-Қазына» АҚ құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директоры (2022 жылдан бастап). Басқарма мүшесі (2022 жылдан бастап).

Отыншиев Елжас Мұратұлы

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ АКТИВТЕРДІ БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ БІРЛЕСКЕН БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

Сәуір 2023 жыл.

БІЛІМ:

- Мәскеу физика-техникалық институты, жалпы және қолданбалы математика факультеті, мамандығы — қолданбалы математика және физика (бакалавр);
- Мәскеу физика-техникалық институты, жалпы және қолданбалы математика факультеті, мамандығы — қолданбалы математика және физика (магистр).

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- Ernst&Young (Мәскеу) — Аудиторлық және консультациялық қызметтер бөлімі, Технологиялар және қауіпсіздік саласындағы қызметтер. Позициялары — талдаушыдан аға талдаушыға дейін (2007-2008);
- Ernst&Young (Мәскеу) — Бағалау және бизнес-модельдеу бөлімі. Позициясы — талдаушы (2008-2009);
- «Тау-Кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ, Инвестициялық жобалар департаменті, Қаржы институттарымен жұмыс істеу департаменті. Позициялары — менеджерден Департамент Директорына дейін (2009-2012);

- «Самұрық-Қазына» АҚ, Инвестициялық жобалар департаменті, позициясы — бас менеджер (2012-2014);
- «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС («Самұрық-Қазына» АҚ-ға іссапарға жіберілді), позициясы — Қордың Инвестициялық қызметін жобалық талдау департаментінің директоры (2014-2016);
- «Самұрық-Қазына» АҚ, Позициясы — Жаңа жобаларды дамыту департаменті жобасының Директоры (өсіп келе жатқан портфельдік компанияларды басқару) (2016-2018);
- «Самұрық-Қазына» АҚ, Позициясы — Активтерді дамыту департаментінің Тау-кен активтерін дамыту секторының басшысы (2018-2019);
- «PlanetCare Management» ЖШС, Позициясы — Бас директордың Инвестициялар және даму жөніндегі орынбасары (2019-2021);
- «Kazakhstan Investment Development Fund (KIDF) Management Company» Ltd. Позициясы — Басқарма Төрағасының Орынбасары (2021-2023);
- «Самұрық-Қазына» АҚ, Стратегия және активтерді басқару жөніндегі тең басқарушы директор (2023).

Рысқұлов Айдар Қайратұлы

САТЫП АЛУ ЖӘНЕ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2023 жылғы тамыз

БІЛІМ:

- Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті — «Экономист» біліктілігі берілген "Қаржы және кредит" мамандығы;
- Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті — «Заңтану бакалавры» академиялық дәрежесін бере отырып, «Экономика саласындағы құқықтық реттеу» мамандығы;
- Назарбаев Университеті, басшыларға арналған MBA.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ-да инженер-экономист (Қарағанды қ. филиалы) (2002-2003);
- «АТФ Банк» АҚ (Астана қ. филиалы) Клиенттерді тарту секторының маманы, Операциялық бөлімнің Сервис-менеджерлер қызметінің маманы, ШОБ кредит беру бөлімінің ЕҚДБ бағдарламасы бойынша кредит беру секторының маманы, ШОБ кредит беру бөлімінің микрокредит беру секторының 2-деңгейдегі жетекші маманы (2003-2006);

- «Банк Центр Кредит» АҚ кредиттік кеңсесінің бизнес-клиенттер бөлімінің аға кредиттік офицері (2006);
- «Қазақстан Халық Банкі» АҚ Орта бизнеске сату орталығының бөлім бастығы (2006-2008);
- «Еуразиялық Банк» АҚ Корпоративтік кредиттеу бөлімінің бас маманы (2009);
- «ҚазАгро» «Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ Инвестициялық жобалар департаменті Жобаларды талдау басқармасының бас менеджері, Инвестициялық жобалар департаменті Жобаларды талдау басқармасының бастығы, Инвестициялық жобалар департаменті директорының орынбасары (2009-2012);
- «Самұрық-Қазына» АҚ Қаржы активтерін басқару жөніндегі Директор, Корпоративтік қаржы департаментінің директоры (2012-2019);
- Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы директор — «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма мүшесі (2019-2023);
- Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы директор — «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшесі (08.2023 бастап).

Сатжан Салтанат Ерболқызы

САТЫП АЛУ ЖӘНЕ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

САЙЛАНҒАН КҮНІ:

2023 жылғы тамыз

БІЛІМ:

- «Болашақ» бағдарламасы бойынша Австралия ұлттық университеті — экономика бакалавры;
- MBA, University of Warwick (2024 жылы аяқталады деп күтілуде).

БІЛІКТІЛІГІ:

- ACCA — бухгалтерлік есеп және қаржы саласындағы халықаралық біліктілік;
- CFA 3-деңгейдегі үміткер;
- «Finmentor.kz» ЖШС қаржылық сауаттылық мектебінің қаржы тәлімгері.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ:

- Сертификатталған және Дипломды бухгалтерлер қауымдастығының құрметті мүшесі, ACCA;
- Big4 компаниясында және Қазақстан Республикасының Ұлттық әл-ауқат қорында қаржы, аудит және экономикалық талдау саласындағы 10 жылдық жұмыс тәжірибесі;
- Бизнес-жаттықтырушы ретінде 5 жылдық жұмыс тәжірибесі (Еу Академиясы, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігі, СҚКУ);
- «Самұрық-Қазына» АҚ Активтерді басқару дирекциясының «Экономикалық талдау» секторының басшысы (2018 ж. — 2021 ж.);
- «Самұрық-Қазына» АҚ Жиынтық-талдау жұмысы және бақылау департаментінің басшысы (2021-08.2023);
- Даму және жекешелендіру жөніндегі Басқарушы директор — «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшесі (08.2023 бастап).

2023 жылы Қор Басқармасы

61

отырыс өткізді

Барлығы

369

мәселе қаралды

БАСҚАРМА ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылы Қор Басқармасы 61 отырыс өткізді, оның ішінде 55 бетпе-бет және 6 сырттай. Барлығы 369 мәселе қаралды, оның 358-і – бетпе-бет нысанында.

Қор басқармасы қараған ең маңызды мәселелер:

- ◆ Қордың портфельдік компанияларының 2022 жылғы жылдық қаржылық есептіліктерін және Қордың портфельдік компанияларының 2023 жылғы тиісті есепті кезеңдердегі аралық қаржылық есептіліктерін бекіту;

- ◆ Қордың портфельдік компанияларының директорлар кеңестерін және бақылау/қамқоршылық кеңестерін сайлау;
- ◆ Қордың портфельдік компанияларының бірінші басшыларын келісу және/немесе тағайындау;
- ◆ Қордың портфельдік компанияларының акцияларын сатып алу/жарғылық капиталдарын толықтыру;
- ◆ Қордың портфельдік компанияларының жарғыларына және өзге де ішкі нормативтік құжаттарына өзгерістер енгізу;
- ◆ Қордың Директорлар кеңесінің қарауына мәселелерді алдын ала мақұлдау және шығару;

- ◆ Қордың ішкі нормативтік құжаттарын бекіту және/немесе оларға өзгерістер енгізу;
- ◆ Қордың ұйымдық құрылымы мен штаттық кестесін өзгерту;
- ◆ Қор бюджетін түзету;
- ◆ Қазақстан Республикасы Үкіметінің жекешелендіру бағдарламасын орындау жөніндегі мәселелер;
- ◆ Инвестициялық жобаларды бағалау
- ◆ Қордың жасасуға мүдделілігі бар мәмілелерді мақұлдау.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

2024 жылы қарастыру жоспарлануда:

- ◆ Бюджетті, сатып алу процесін және инвестициялық жобаларды іске асыруды қоса алғанда, Қордың ағымдағы қызметінің мәселелері;
- ◆ Қордың мәмілелері (мүдделі және/немесе ірі мәмілелер);
- ◆ Қордың HR мәселелері (ұйымдық құрылымы, штаттық кестесі);

- ◆ Портфельдік компанияларға қатысты мәселелер, соның ішінде бақылау және қамқоршылық кеңестерге тағайындаулар мен сайлау, директорлар кеңестері, жылдық қаржылық есептерді бекіту, ішкі нормативтік құжаттарды қарау, жарғылық капиталды немесе акциялар санын өзгерту және басқа заңды тұлғаларға қатысу мәселелері

- ◆ Қордың ішкі нормативтік құжаттарын бекіту немесе өзгерту;
- ◆ Есептер (Қордың құрылымдық бөлімшелерінің есептері және Қордың Директорлар кеңесіне шығарылатын есептер).

БАСҚАРМА ЖАНЫНДАҒЫ КОМИТЕТТЕР

2023 жылы Қордың Инвестициялық-стратегиялық комитетінің

66

отырысы өткізілді

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ-СТРАТЕГИЯЛЫҚ КОМИТЕТ

Инвестициялық-стратегиялық комитеттің негізгі мақсаты Қор активтерінің портфельін басқару шеңберінде басқарушылық шешімдер қабылдау процесінің тиімділігін арттыру болып табылады. Комитет негізгі мәселелер бойынша ұсынымдар мен ұсыныстарды үйлестіру және тұжырымдау арқылы Қордың стратегиялық ПӘК қол жеткізуді қамтамасыз етуге арналған. Бұл мәселелер бойынша шешім қабылдауға тәуекелге бағытталған тәсіл үшін жағдай жасауды қамтиды:

- ◆ Қор мен ЖК стратегиялық даму;
- ◆ Қор активтерінің портфельін және Қор мен ЖК инвестициялық жобаларының портфельін басқару;
- ◆ Тәуекелдерді басқару (қаржылық, инвестициялық, операциялық);
- ◆ Инвестициялық саясатты, Кредиттік саясатты, қарызды және қаржылық тұрақтылықты басқару саясатын іске асыру;

- ◆ Инвестициялық қызмет, стратегиялық және бизнес-жоспарлау, ірі күрделі жобаларды басқару бойынша корпоративтік стандарттарды іске асыру.

2023 жылы Қордың Инвестициялық-стратегиялық комитетінің 66 отырысы өткізілді.

КАДР КОМИТЕТИ

Кадр комитетінің міндеті — Қордың кадр саясатының орындалуын үйлестіру, адам ресурстарын басқару бойынша ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ Қор тобына кіретін компаниялар үшін HR саласында әдіснамалық және талдамалық қолдау көрсету.

Кадр комитетінің құрамы Қор Басқармасының шешімімен айқындалады және Кадр комитетінің төрағасын қоса алғанда, кемінде 5 (бес) тұрақты мүшеден тұрады. Кадр комитетінің жұмысына Жұмыс органының және Комитет хатшысының өкілдері (дауыс беру құқығынсыз) қатысады.

2023 жылы Қордың Кадр комитетінің 7 отырысы өткізілді, оның ішінде 2 бетпе-бет және 5 сырттай отырыс. Барлығы 11 мәселе қаралды, олар бойынша 25 шешім қабылданды.

Атап айтқанда, осы отырыстарда келесі мәселелер қаралды:

- ◆ Қордың жекелеген қызметкерлерінің лауазымдарын (грейдтерін) бағалау мәселелері;
- ◆ Қордың жекелеген қызметкерлерінің лауазымдық жалақыларын қайта қарау мәселелері;
- ◆ Қордың жекелеген қызметкерлеріне біржолғы сыйлықақы беру мәселелері;
- ◆ Қордың жекелеген қызметкерлерін оқыту және кәсіби дамыту мәселелері;
- ◆ Республика күніне орай Қор тобының қызметкерлерін марапаттау туралы мәселелер.

ЖАҒҒЫРТУ ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕС

ЖАҒҒЫРТУ ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕС ҚОР ТОБЫНЫҢ ҚҰРАМЫНДА ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ, СОНДАЙ-АҚ ОЗЫҚ БАСҚАРУ ПРАКТИКАЛАРЫН, ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ МЕН СТАНДАРТТАРЫН ЕНГІЗУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТТІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ҮЙЛЕСТІРУ ФУНКЦИЯЛАРЫН ОРЫНДАЙДЫ.

Бұл орган Қор басқармасы жанындағы алқалы консультативтік-кеңесші орган болып табылады және оның шешімдері трансформация бағдарламасын табысты іске асыру үшін маңызды болып табылады.

Жаңғырту жөніндегі кеңестің негізгі міндеттері:

- ◆ Трансформация бағдарламасының мазмұнын, негізгі бағыттарын, қаржыландыру мәселелерін, тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін, қамту мен іске асыру мерзімдерін айқындау;
- ◆ Қор мен компаниялар қызметінің функционалдық бағыттары бойынша Трансформация бағдарламасын енгізуді үйлестіру;
- ◆ Қор мен компаниялардағы Трансформация бағдарламасына қатысушылар арасындағы байланысты қамтамасыз ету;

- ◆ Трансформация бағдарламасын енгізу сапасына қойылатын бірыңғай талаптардың сақталуын бақылауды жүзеге асыру;
- ◆ Трансформация бағдарламасын іске асыру мониторингі, бағалауды жүзеге асыру, өзгерістерді енгізу нәтижелерін талдау, Бағдарламаның өзін түзету;
- ◆ Трансформация бағдарламасын іске асыру барысында туындайтын мәселелер мен мәселелерді, оның ішінде бірнеше компаниялар үшін ортақ сипаттағы мәселелер мен мәселелерді жедел қарау;
- ◆ Трансформация бағдарламасын іске асыру шеңберінде Қордың тиісті органдарының және Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарының қарауына мәселелерді шығаруға бастамашылық ету.

2023 жылы Жаңғырту жөніндегі кеңестің отырыстары өткізілмеді.

ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ КЕҢЕС

«Самұрық-Қазына» АҚ ғылыми-техникалық кеңесі 2019 жылы құрылды. Ұлттық әл-ауқатты қамтамасыз ету үшін ҒЗТКЖ және инновациялар бойынша жобаларды таңдау, есепке алу, мониторингілеу және бақылау, алқалы және транспарентті шешім қабылдау процесінде кеңестің негізгі рөлі болып табылады.

2022 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ ҒЗТКЖ және инновациялар жөніндегі корпоративтік стандарты жаңа редакцияда бекітілді, ол ҒЗТКЖ және Қор тобының инновациялық портфелін басқарудағы бірыңғай тәсілді регламенттейді.

2023 жылы Ғылыми-техникалық кеңестің 3 отырысы өткізілді, оның қорытындысы бойынша 5 перспективалық жоба қаржыландыруға мақұлданды. Жалпы, ғылыми-зерттеу әзірлемелеріне 84-тен астам өтінім қаралды.

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ, ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ КОМИТЕТИ (HSE)

2023 жылы Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитеті Қор компанияларындағы еңбек жағдайлары мен өндірістің апатсыздығын жақсарту бойынша үйлестіруді жалғастырды.

2019 жылдан бері жұмыс істеп келе жатқан бұл комитет диалог, өзекті мәселелерді талқылау, тәжірибе алмасу және еңбекті қорғау және қауіпсіздік саласындағы стратегиялық бастамалар мен идеяларды ұсыну үшін платформа функцияларын тиімді орындайды.

2023 жылғы шілдеде Комитеттің 35-ші отырысы Қордың Басқарма Төрағасының төрағалығымен өткізілді, бірінші басшыларға орындау үшін нақты тапсырмалар берілді.

Отырыс еңбек қауіпсіздігі саласындағы жағдайды талқылауға арналды.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТИ

ТҰРАҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТИ ЖК ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСТЕРІНДЕГІ ҚОРДЫҢ БАСҚАРМАСЫ МЕН ҚОР ӨКІЛДЕРІНЕ ҰСЫНЫСТАР ӘЗІРЛЕУ, СОНДАЙ-АҚ ОСЫ КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТТІ ҮЙЛЕСТІРУ МАҚСАТЫНДА ҚҰРЫЛДЫ.

Комитет міндетінің негізгі бағыттарына мыналар жатады:

- ◆ Тұрақты даму қағидаттарын жоспарлы және үздіксіз ұстану жүйесін енгізу;
- ◆ Компанияның тұрақты даму стандарттарына адалдығын көрсететін мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың тиімді жүйесін әзірлеу;

- ◆ Мүдделі тараптардың мүдделерін ескере отырып, ұзақ мерзімді перспективада олардың тұрақтылығына нұқсан келтірместен Қор мен ПК-нің стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ету.

2023 жылы отырыстар өткізілген жоқ.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК КОМИТЕТИ

Ақпараттық қауіпсіздік комитеті Қор тобы шеңберінде ақпараттық қауіпсіздіктің бірыңғай жүйесін құруға және дамытуға қатысты Қор Басқармасына ұсынымдар әзірлеуді жүзеге асырады.

Ақпараттық қауіпсіздік комитеті ережесінің құрылымы қайта қаралды, оның шеңберінде Комитет қатысушыларының қатарына ақпараттық қауіпсіздікпен тікелей айналысатын Қор тобының қызметкерлері енгізілді.

Есепті кезеңде Ақпараттық қауіпсіздік комитетінің құзыреті шеңберінде ақпараттық қауіпсіздік саясатының мәселелері, портфельдік компанияларда ақпараттық қауіпсіздікті арттыру және қамтамасыз ету жөніндегі жобалар қаралды.

2023 жылы отырыстар өткізілген жоқ.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ЖӘНЕ БАСҚАРМА МҮШЕ- ЛЕРІНЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ САЯСАТЫ

ҚОРДЫҢ ЖАРҒЫСЫНА
ЖӘНЕ «ҰЛТТЫҚ ӘЛ-АУҚАТ
ҚОРЫ ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ЗАҢЫНА СӘЙКЕС ТӘУЕЛСІЗ
ДИРЕКТОРЛАР СЫЙАҚЫСЫ-
НЫҢ МӨЛШЕРІН ЖАЛҒЫЗ
АКЦИОНЕР АЙҚЫНДАЙДЫ.

Тәуелсіз директорларға сыйақы төленеді және олардың міндеттерін орындауға байланысты шығыстар өтеледі.

Қордың төрағасы мен Басқарма мүшелерінің лауазымдық жалақысының мөлшерін, еңбегіне ақы төлеу және сыйақы төлеу шарттарын Қордың Директорлар Кеңесі белгілейді. Олардың сыйақыларын анықтауда Қордың Директорлар кеңесінің Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитеті шешуші рөл атқарады.

Қордың төрағасы мен Басқарма мүшелеріне сыйақы беру жүйесі Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген Қордың Төрағасы мен Басқарма мүшелеріне еңбекақы төлеу және сыйақы беру шарттарына сәйкес айқындалады және оған тиісті кезеңдегі жұмыс қорытындылары бойынша лауазымдық жалақы, сыйақы, сондай-ақ

Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне орай біржолғы сыйлықақы кіреді. Тиісті кезеңдегі жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы қол жеткізілген табыстары мен жұмыс тиімділігін арттырғаны үшін материалдық көтермелеу мақсатында Басқарма Төрағасы мен мүшесінің қызметін бағалау нәтижелеріне байланысты төленеді.

Сыйақы төлеу Қор есепті жыл ішінде шоғырландырылған қорытынды пайдаға қол жеткізген жағдайда жүзеге асырылады. 2023 жылы негізгі басқару қызметкеріне төленген және жалпы және әкімшілік шығыстарға енгізілген сыйақылардың жалпы сомасы 7 649 млн теңгені құрады. Бұл сома Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары үшін де, Қордың атқарушы органының мүшелері үшін де сыйақыларды қамтиды.

ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ

ҚОРДА ТӘУЕЛСІЗ ІШКІ АУДИТ
ҚЫЗМЕТІ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ,
ОЛ ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР
КЕҢЕСІНЕ БАҒЫНАДЫ ЖӘНЕ
ЕСЕП БЕРЕДІ, СОНДАЙ-АҚ
ОҒАН ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР
КЕҢЕСІНІҢ АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ
КОМИТЕТІ ЖЕТЕКШІЛІК ЕТЕДІ.

Директорлар кеңесі Ішкі аудит қызметінің құрамын, қызметкерлерге сыйақы мөлшерін айқындайды, ішкі аудит саясаты мен рәсімдерін, сондай-ақ жылдық аудиторлық жоспар мен бюджетті бекітеді.

Қызмет өз қызметінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, Қордың жарғысын, Қордың Директорлар Кеңесі бекіткен оның органдарының шешімдерін жылдық аудиторлық жоспарды және басқа да ішкі нормативтік құжаттарды басшылыққа алады.

Ішкі аудит қызметі қызметінің негізгі мақсаты Қордың Директорлар кеңесіне қордағы тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру болып табылады.

2023 жылы Қызмет жыл бойына жоспардан тыс тексерулерді қоса алғанда, жылдық аудиторлық жоспарды 107%-ға орындады. Ол ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерін, сатып алу және инвестициялық қызметтің процестерін, принциптері мен әдістерін жақсарту бойынша ұсыныстар берді, ал ұсынымдардың орындалуын бақы-

лау нәтижелері тоқсан сайын Директорлар кеңесіне ұсынылды. Қосымша, консультациялық жұмыстар шеңберінде Ішкі аудит қызметінің қызметкерлері жұмыс топтарының құрамында Қордың жекелеген еншілес компанияларын жоспардан тыс тексеруге қатысты, сондай-ақ компаниялардың Директорлар кеңестеріндегі Қордың жекелеген өкілдеріне консультациялық жұмыс көрсетілді.

2023 жылдың төртінші тоқсанында ішкі аудит қызметі PwC аудиторлық компаниясы жүргізген Ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына және Ішкі аудиторлар институты әзірлеген Этика Кодексіне сәйкестігі бойынша сыртқы тәуелсіз бағалаудан сәтті өтті. Бағалау нәтижелері Ішкі аудит қызметінің қызметі белгіленген стандарттар мен этика нормаларына сәйкес келетіндігін растады, бұл қызмет жұмысының тиімділігі мен нәтижелілігін көрсетеді. Сонымен қатар, 2023 жыл ішінде ішкі аудиторлардың тәуелсіздігіне немесе жеке объективтілігіне теріс әсер ететін фактілер тіркелмеген. Тоқсан сайынғы негізде Ішкі аудит қызметінің есептері Аудит жөніндегі комитет пен Қордың Директорлар кеңесінің отырыстарында қаралып, талқыланды.

2023 жылы Қызмет жылдық
аудиторлық жоспарды

107%

орындады

КОМПЛАЕНС ҚЫЗМЕТІ

Комплаенс қызметі Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын сақтауға жауапты Қордың құрылымдық бөлімшесін білдіреді. Қызмет сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша саясатты айқындауды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың іске асырылуына бақылауды жүзеге асыруды, сондай-ақ тиісті ішкі корпоративтік мәдениетті қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Қордың комплаенс қызметі қызметінің негізгі мақсаттары Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының сақталуын қамтамасыз ету және портфельдік компаниялардың қызметін үйлестіруді және комплаенс қызметтерімен өзара іс-қимылды қоса алғанда,

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША КОМПЛАЕНС ҚЫЗМЕТІ:

- Қордың Мінез-құлық кодексін өзектендіру бойынша жұмыс жүргізілді, оның қорытындысы бойынша Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 20 маусымдағы сырттай отырысының шешімімен «Самұрық-Қазына» АҚ мінез-құлық кодексі жаңа редакцияда бекітілді;
- Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 20 маусымдағы сырттай отырысының шешімімен бекітілген Қор компаниялары тобында 2023-2027 жылдарға арналған комплаенс функциясын дамыту стратегиясы әзірленді. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және Қор тобының компанияларындағы қызметтің транспаренттілігін арттыру шеңберінде комплаенсті дамытудың 2023 — 2027 жылдарға арналған стратегиялық бағыттары комплаенс бағдарламаның жекелеген элементтерін автоматтандыру жөніндегі бастамаларды қоса алғанда, үздік халықаралық практикаға сәйкес комплаенс функциясын дамыту, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жүйелерін ISO ҚРСТ 37001:2017 «Парақорлықпен күрес менеджменті жүйелері» стандарттарының талаптарына сәйкестігіне сертификаттау айқындалды;

комплаенс бағдарламасын дамыту болып табылады. Комплаенс қызметі «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңын, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясатты, Мінез-құлық кодексін, Қор тобының функциясын комплаенс бойынша корпоративтік стандартты және Қордың өзге де ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

2023 жылы Комплаенс қызметі Қор компаниялары тобында комплаенс функциясын дамытуды, Қор компаниялары тобы деңгейінде комплаенс-бағдарламаның жекелеген элементтерін автоматтандыруды және Қор компаниялары тобы қызметінің ашықтығын арттыра отырып, реттеушімен өзара іс-қимылды дамытуды жалғастырды.

- «Самұрық-Қазына» АҚ тобының комплаенс функциясы бойынша корпоративтік стандарт толығымен қайта қаралды. Қор Басқармасының 2023 жылғы 21 желтоқсандағы № 60/23 шешімімен жаңа редакцияда Қазақстан Республикасының заңнамасына және тиісті халықаралық стандарттарды қоса алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс, іскерлік этика және сәйкестікті (комплаенсті) қамтамасыз ету саласындағы үздік тәжірибелер негізінде Қордың ішкі құжаттарына сәйкес әзірленген «Самұрық-Қазына» АҚ тобының комплаенс функциясы бойынша корпоративтік стандарт бекітілді.

Есепте кезеңде Қордың Комплаенс қызметі «Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі» ISO 37001 талаптарына сәйкестігі тұрғысынан қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы процестерге бағалау жүргізді. Бағалау нәтижелері бойынша Қорды кейіннен сертификаттау үшін іс-шаралар жоспары әзірленді.

Процестерді автоматтандыру шеңберінде Қордың Комплаенс қызметі жедел желі арқылы келіп түсетін өтініштерді қарау және

Қор басшылығы парасаттылық идеологиясын ілгерілетуге және Қор компаниялары тобының корпоративтік басқаруындағы қоғамдық бақылауды күшейтуге бағытталған жоспарлы жұмыс жүргізеді. Қор басшылығы ашықтық қағидаттары негізінде бизнес-қоғамдастықпен, шетелдік инвесторлармен, жұртшылық өкілдерімен, салалық қауымдастықтармен тұрақты кездесулер өткізеді және ашық диалог жүргізеді. Сондай-ақ, Қор басшылығы заңнаманы сақтау қажеттілігін және саясаттың сәйкестігін атап өтіп, дұрыс «жоғарыдан» бағыт беріп тұрады.

Қордың Комплаенс қызметінің басшысы квазимемлекеттік және жеке сектордағы комплаенс функциялары, мемлекеттік органдармен және бизнес-қоғамдастықпен кездесулер мәселелері бойынша норма шығару жұмысына белсенді қатысады.

ақпараттық жүйені (бұдан әрі — е-Комплаенс) әзірлеу жолымен үшінші тұлғалардың сенімділігін тексеру процестерін автоматтандыру бойынша жұмыс жүргізді. е-Комплаенстің негізгі мақсаты жедел желіге келіп түсетін өтініштерді толық және жан-жақты қарау, мемлекеттік базаларда қамтылған контрагенттер туралы мәліметтерге қол жеткізуді беруді қоса алғанда, контрагенттерді тексеру, тәуекел деңгейін айқындау, үлгілік қорытындыларды қалыптастыру және Қор тобының барлық компаниялары үшін қолжетімділікпен бірыңғай интерфейс арқылы тексеру нәтижелерін сақтау бөлігінде комплаенс процестерді автоматтандыру болып табылады. е-Комплаенсті мүдделер қақтығысын декларациялауды, сыйлықтар қабылдауды және оқытуды автоматтандыру бөлігінде жүйелі пысықтау жоспарлануда.

Оқыту іс-шаралары бөлігінде 2023 жылы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті күшейту, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің және Қордың портфельдік компаниялары өкілдерінің қатысуымен комплаенс функциясын және корпоративтік басқаруды жетілдіру мәселелері бойынша іс-шаралар кешені (форумдар, семинарлар, кеңестер) өткізілді.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ МАҚ- САТТАРҒА, СОНДАЙ-АҚ НАҚТЫ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫН- ДАУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ЗАҢНАМА МЕН ІШКІ ТАЛАП- ТАРДЫ САҚТАУ САЛАСЫН- ДАҒЫ МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН.

Ішкі бақылау операциялық мақсаттарға қол жеткізуге, есептіліктің дұрыстығын қамтамасыз етуге және Қордың және оның Портфельдік компанияларының заңнамасы мен ішкі талаптарын сақтауға бағытталған.

Корпоративтік тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің міндеттері:

- Тәуекел мәдениетін нығайту және тәуекел менеджменті мен ішкі бақылауды Қор қызметінің барлық аспектілеріне интеграциялау.
- Қордың қауіпті жағдайлардың алдын алу, ықтимал жағымсыз оқиғаларға тиімді жауап беру және олардың салдарын қолайлы деңгейге дейін барынша азайту қабілетін арттыру арқылы нәтижелердің құбылмалылығын төмендету.
- Ұзақ мерзімді перспективада активтердің құнын және Қордың кірістілігін арттыру үшін мүмкіндіктерді пайдалануды қамтамасыз ету.

Қор тобындағы тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылауды ұйымдастырудың негізгі принциптері мен тәсілдері Қордың Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саясатында көрсетілген. Бұл Саясат COSO-ның «Ұйымдардың тәуекелдерді басқарудың тұжырымдамалық негіздері: стратегиямен және тиімділік көрсеткіштерімен интеграция» ұсынымдарын ескере отырып жасалған және Қордың барлық деңгейлерінде тәуекелдерді басқару үшін тәуекел иелерінің жауапкершілігін күшейтуді қамтамасыз етуге, Қордың барлық процестеріне тәуекел-менеджменттің интеграциясын арттыруға арналған.

Саясатқа сәйкес, Қордың Директорлар кеңесі мен Басқармасы өз функцияларын орындау кезінде «Үш қорғаныс желісі» моделіне сүйенеді, мұнда бірінші қорғаныс желісі (бизнес функциялары) өз құзыреті шеңберінде тәуекелдерді тікелей сәйкестендіретін, басқаратын және бақылау рәсімдерін орындайтын әрбір қызметкердің атынан құрылымдық бөлімшелермен ұсынылған. Екінші қорғаныс желісі (мониторинг функциялары), оның ішінде Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті мен Қордың Комплаенс қызметі ұсынады, олар тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың тиімді практикасының бизнес-функцияларын енгізуді мониторингтеуге, Қордың заңнамасы мен ішкі нормативтік құжаттарының сақталуына жауап береді. Үшінші желі (тәуелсіз кепілдік) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалайтын Ішкі аудит қызметін қамтиды.

Жыл сайын Қорда және Портфельдік компанияларда тәуекел тәбеті, тәуекелдер тіркелімі және картасы бекітіледі, тиісті кеңестердің қарауы үшін қызметтің маңызды салалары бойынша басқарушылық есептілік ұдайы ұсынылады.

Қордың капиталын әкімшілендіру арқылы тәуекелдерді қайта сақтандырудың корпоративтік бағдарламасы іске асырылуда, ол акционерлердің Қор компанияларының тәуекелдерін қайта сақтандыру қорғанысы ретінде сенімділігін қамтамасыз етеді.

Қордың ішкі нормативтік құжаттарында бақылау рәсімдерін құжаттауды қоса алғанда, ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша жұмыс жалғасуда.

ҚОР МЕН ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАР ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ ТОЛЫҚ ЕМЕС ТІЗБЕСІ МЫНАДАЙ:

Стратегиялық тәуекелдер:

Маңызды инвестициялық жобалардың тәуекелдері ішкі және сыртқы болып табылады, соның ішінде жобаның классикалық тәуекелдері, мысалы, кідірістер мен күрделі шығындардың артуы, сондай-ақ инфляция, валютаның ауытқуы және логистикалық мәселелер сияқты сыртқы факторлар. Тәуекелдерді сәйкестендіру және барынша азайту процесі тұрақты негізде жүзеге асырылады және оларды барынша азайту бойынша шаралар әзірленеді.

Беделге нұқсан келтіру қаупі. Әр түрлі мүдделі тараптардың қор мен портфельдік компанияларды ықтимал теріс қабылдауын қамтиды. Бұл тәуекелді басқару жалпы имидждік және коммуникациялық саясатты әзірлеу және қолдау, сондай-ақ Қор мен Портфельдік компаниялардың мінез-құлқының заңнамалық және этикалық нормаларын сақтау арқылы жүзеге асырылады.

Активтерді бәсекелестік ортаға беру тәуекелдері. Бұл тәуекелдер Қор тобының активтерін бәсекелестік ортаға беру бөлігінде "Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы № 908 қаулысының орындалмауымен байланысты. Алдын алу шаралары активтерді бәсекелестік ортаға беру бойынша дайындық іс-шараларын жүргізуді, нарықты зерделеуді және әлеуетті инвесторлармен өзара іс-қимылды, белгіленген тәртіппен жағдайларда мәмілені сүйемелдеу бойынша білікті тәуелсіз консультанттарды тартуды, сондай-ақ

алдағы сауда-саттық туралы жарияланымды Қордың және портфельдік компаниялардың баспа басылымдарында және корпоративтік сайттарында орналастыруды қамтиды.

Қаржылық тәуекелдер:

Өтімділік тәуекелдері және келісім/листинг талаптарын бұзу. Олар компанияның өз қызметін қаржыландыруға және міндеттемелерді орындауға қабілетсіздігі кезінде пайда болады. Бұл тәуекелдерді басқару қарыздық жүктеменің лимиттерін және қаржылық тұрақтылықты жақсарту үшін әртүрлі шараларды белгілеуді және бақылауды қамтиды.

Операциялық тәуекелдер:

Әлеуметтік тұрақсыздық тәуекелі — Қор қызметкерлері мен Портфельдік компаниялардың әртүрлі топтарының әлеуметтік шиеленістерімен байланысты тәуекел. Әлеуметтік тұрақтылық тәуекелінің жай-күйін қадағалау үшін әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы Қор Тобының еңбек ұжымындағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейін жыл сайын негізде талдайды. Әлеуметтік-еңбек қатынастарын мониторингілеу және реттеу мақсатында Қор тобы қызметкерлерінің шағымдары мен өтініштеріне мониторинг жүргізіледі. Қор портфельдік компаниялармен, республикалық және жергілікті билік органдарымен бірлесіп қызметкерлердің әл-ауқатын жақсарту және туындайтын мәселелерді шешу жөніндегі жүйелі шараларды пысықтайды.

Жазатайым оқиғалар қаупі — Қордың өндірістік Портфельдік компаниялары үшін негізгі тәуекелдердің бірі. 3 бағыт бойынша 38 нақты іс-шарадан тұратын 2023 жылға арналған өндірістік қауіпсіздік жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді: Адамдар, Жабдықтар, Төтенше жағдайлардың Алдын алу. «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының ұйымдарында авариялар мен төтенше жағдайларға ден қою бойынша тұрақты жұмыс істейтін штаб құрылды.

Санкциялық заңнаманың әсер ету тәуекелі — санкциялардың Қор мен портфельдік компаниялардың қызметіне теріс жанама әсер етуімен байланысты тәуекелдер. Қордың компания тобы қандай да бір санкциялық тізімге енгізілмеген. Алайда, Қазақстан мен Ресей экономикаларының интеграциясының жоғары дәрежесіне байланысты санкциялық режимді енгізу Қор компаниялары тобының қызметіне және қаржылық көрсеткіштеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Тәуекелді митигациялау мынадай іс-шараларды іске асыру жолымен жүзеге асырылады: санкциялық тізімдерде болу мәніне контрагенттер мен серіктестердің мониторингі; қолданыстағы және жаңа шарттарға санкциялық ескертпелерді енгізу; санкциялық заңнаманы бұзу тәуекелін іске асыру ықтималдығы болған жағдайда халықаралық заң компанияларын тарту; санкциялық шектеулердің әсерін барынша барынша азайту бойынша тәжірибе алмасу мақсатында мемлекеттік органдармен және басқа да ұйымдармен өзара іс-қимыл жүзеге асырылады; санкциялық шектеулердің сақталуы бойынша тұрақты бақылауды жүзеге асыру Қордың және портфельдік компаниялардың уәкілетті органдарына шығарылатын қандай да бір мәселелерді қарау.

ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕС

«Самұрық-Қазына» АҚ қоғамдық кеңесі — бұл консультативтік-кеңесші, бақылаушы орган. Азаматтық қоғамның мүдделерін білдіру және шешімдерді талқылау мен қабылдау кезінде жұртшылықтың пікірін ескеру, Қор қызметінің есептілігі мен ашықтығын арттыру үшін құрылған. Кеңес қызметінің саласына Қордың корпоративтік басқаруын одан әрі дамыту; адами капиталды дамыту; экономикалық саясат бойынша кешенді талдау, үрдістерді болжау және тұжырымдамалық тәсілдерді әзірлеу мәселелері бойынша ақпараттық-талдамалық материалдарды зерттеу, дайындау және ұсыныстар әзірлеу кіреді. Қоғамдық кеңес өз жұмысының жылдарында Директорлар кеңесі мен басқарманы алмастырмай, қабылданған шешімдердің алқалылығы, жариялылығы мен ашықтығы арқасында «Самұрық-Қазына» АҚ транспаренттілігін қамтамасыз етудің маңызды элементіне айналды.

ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕС ҚАЛАЙ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ

Қордың Қоғамдық Кеңесінің отырыстары Қордың және оның ұлттық компанияларының қызметі туралы есептерді тыңдау нысанында өтеді, бұл қоғамдық бақылаудың тиімді тетігін қамтамасыз етеді.

Жұмыс нәтижелері туралы есепті тыңдау қаралып отырған мәселеге жетекшілік ететін басқарушы директордың баяндамасын және Қордың Қоғамдық кеңесі Төрағасының қосымша баяндамасын қамтиды. Тыңдау қорытындысы бойынша Қор мен оның компанияларының жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар қабылданады.

Қордың Қоғамдық кеңесі қызметінің мақсаты азаматтық қоғамның мүдделерін қорғау, сындарлы диалогты дамыту, қоғамдық пікірлерді жинау және есепке алу, сондай-ақ Қордың даму стратегиялары мен жоспарларына қоғамдық мониторинг жүргізу және оны жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлеу болып табылады.

Қоғамдық кеңестің Төрағасы мен мүшелері корпоративтік басқару, заңнама, медиа, ғылым және экономика сияқты әртүрлі салалардағы сарапшылардың білікті құрамы болып табылады. Олардың тәжірибесі мен кәсіби дағдылары кеңестің міндеттерін шешуге көп қырлы көзқарасқа ықпал етеді.

«Самұрық-Қазына» АҚ Қоғамдық кеңесінің әрбір отырысына сыртқы сарапшылар, қоғамдық пікір көшбасшылары, қоғам қайраткерлері және басқа да мүдделі тараптар тартылады. Бұл тәжірибе диалогқа көзқарастар мен тәсілдердің жан-жақтылығын енгізе отырып, талқыланатын мәселелер бойынша құзыреттіліктің жоғары деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл тәсіл Қор мен оның портфельдік компанияларының жұмысының негізінде жатқан негізгі тақырыптар мен бастамаларды тереңірек талдауға және жан-жақты қарастыруға ықпал етеді.

Сондай-ақ, «Самұрық-Қазына» АҚ Қоғамдық кеңесінің қызметі шеңберінде бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері үшін ашық аккредиттеу жүзеге асырылады. Бұл тәсіл Кеңес жұмысының ашықтығын қамтамасыз етеді және журналистер мен медиа ұйымдарды қоса алғанда, қалың жұртшылық үшін отырыстардың барысы мен нәтижелері, сондай-ақ Қордың негізгі бастамалары мен жобалары туралы тікелей ақпарат алуға мүмкіндік береді.

Сыртқы сарапшылар мен БАҚ өкілдерін тарту қоғаммен ашықтық пен.

АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМНЫҢ ӨКІЛДЕРІ

Қоғамдық Кеңестің Төрағасы:

- ◆ Жәмішев Болат Бидахметұлы.

Қордың Қоғамдық кеңесінің мүшелері:

- ◆ Булавкина Ольга Александровна — Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Депутаты;
- ◆ Сайыров Ерлан Бияхметұлы — Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің Депутаты;
- ◆ Жүнісова Ләззат Олжабайқызы — «Хабар» Агенттігі» АҚ Басқарма төрағасының бірінші орынбасары;
- ◆ Қазыбаев Айдар Қалымтайұлы — Ұлттық корпоративтік басқару академиясының басқарушы серіктесі;
- ◆ Жолдыбалына Алуа Серікқызы — Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қазақстандық стратегиялық зерттеулер институты директорының орынбасары;
- ◆ Тәжібаева Ирина — Қазақстан Республикасы Ұлттық ядролық орталығының Атом энергиясы институты директорының орынбасары.

«Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері:

- ◆ Казутин Николай Юрьевич — Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі Басқарушы директор — «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшесі;
- ◆ Рысқұлов Айдар Қайратұлы — Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы директор — «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма мүшесі.

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

2023 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ қоғамдық кеңесі барлығы 12 отырыс өткізді. Есепті жылы өткізілген отырыстардың қорытындысы бойынша 68 ұсыным әзірленді. Қордың Қоғамдық кеңесінің мүшелерінен басқа отырыстарға 149 сыртқы сарапшы тартылды.

Қоғамдық кеңес Алматы қаласында «Самұрық-Энерго» АҚ және «Эйр Астана» АҚ мәселелері бойынша ұйымдастырылған екі көшпелі отырыс өткізді. Бұл Қордың және оның портфельдік компанияларының қызметін бақылау мен бағалаудағы Қордың Қоғамдық кеңесінің белсенді рөлін, сондай-ақ Кеңестің әртүрлі өңірлердегі негізгі объектілермен және жобаларға қатысушылармен тікелей өзара іс-қимыл жасауға ұмтылысын көрсетеді.

Алматыдағы көшпелі отырыстар «Самұрық-Энерго» АҚ портфельдік компаниясының инвестициялық жобаларының ағымдағы жай-күйі мен перспективаларын талқылауға, сондай-ақ жобалардың энергия тиімділігі мен экологиялық тазалығын арттыруға және энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге арналды. Сондай-ақ, «Эйр Астана» АҚ портфельдік компаниясына тыңдау жүргізілді, бұл Компанияның корпоративтік және әлеуметтік міндеттемелерін орындау деңгейін бағалауға мүмкіндік берді.

Бұл отырыстар Қоғамдық кеңеске экономиканың әртүрлі секторларындағы портфельдік компаниялардың алдында тұрған жұмыстар мен сын-қатерлер туралы тереңірек түсінік алуға және олардың

қызметін жақсарту бойынша ұсыныстар қалыптастыруға ықпал етті. Мұндай тәсіл «Самұрық-Қазына» АҚ құрылымдарындағы корпоративтік басқару мен әлеуметтік жауапкершілікті нығайтып қана қоймайды, сонымен қатар маңызды әлеуметтік-экономикалық жобаларды іске асыруда жұртшылықты қабылдау мен қолдауды жақсартатырып, Қор мен қоғам арасындағы тығыз байланысты қалыптастыруға оң ықпал етеді.

Қордың Қоғамдық кеңесінің әрбір отырысы өзінің ақпараттық ресурстарымен де, дәстүрлі емес (блогерлер, әлеуметтік желілер, Telegram-арналар) бұқаралық ақпарат құралдарымен де кеңінен қамтылды.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

«Самұрық-Қазына» АҚ Қоғамдық кеңесінің 2024 жылға арналған жұмыс жоспары Қордың және оның портфельдік компанияларының қызметіндегі ашықтық пен жауапкершілікті нығайту, сондай-ақ олардың әлеуметтік жауапкершілігін ілгерілету болып табылатын түрлі іс-шараларды өткізуді көздейді.

Қайырымдылық қызметін, «Жайлы мектептер» жобасын іске асыруды, қоғамдық бақылауды, сатып алу процестерінің ашықтығы мен тиімділігін қамтамасыз етуді және басқа да маңызды тақырыптарды қоса алғанда, мәселелердің кең спектрін қамтитын отырыстар өткізу жоспарланған. Бұдан басқа, Қордың портфельдік компанияларының есептерін тыңдау және тексерулерді жүзеге асыру үшін өндірістік объектілерге бару үшін көшпелі отырыстар жоспарланған.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ДӘУІРІНДЕ КИБЕРҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ: ҚОРДЫҢ РӨЛІ МЕН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

Ақпараттық қауіпсіздік ақпараттық желінің тұрақты жұмысының, ұлттық мүдделерді қорғаудың және қоғам мен серіктестердің сенімін қолдаудың ажырамас бөлігі болып табылады. Цифрлық технологиялардың дамуымен «Самұрық-Қазына» АҚ және Қор компаниялары тобы киберқауіптердің алдын алу үшін ақпараттық қауіпсіздік деңгейін үнемі арттырып отырады, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздік саласындағы талаптарды заңнамалық нормаларға сәйкес келтіреді.

Қордың осы саладағы негізгі стратегиялық мақсаттары — қолжетімділікті, тұтастықты, құпиялылықты және ақауларға төзімділікті қамтамасыз ету болып табылады.

ҚАУІПСІЗДІК МӘДЕНИЕТІН ҚҰРУ

Ақпараттық қауіпсіздікті нығайту аясында Қор ISO 27001 халықаралық стандартын енгізуге кірісті. Қордың Басқарма Төрағасының бұйрығына сәйкес ақпараттық активтер тізілімін құру және оларды маңыздылық деңгейлері бойынша жіктеу үшін жұмыс тобы ұйымдастырылды.

Бұл жіктеу келесі санаттарға бөлуді қарастырады:

Ақпарат:

- ◆ Ерекше ақпараттық актив;
- ◆ Стратегиялық ақпараттық актив;
- ◆ Қорғалатын ақпараттық актив;
- ◆ Негізгі ақпараттық актив.

Қадрлар. Жұмыскерлер үшін олардың рөлі мен жауапкершілігіне байланысты әр түрлі қол жетімділік деңгейлерін анықтайтын қол жетімділік иерархиясы енгізілді.

Физикалық инфрақұрылым. АТ-инфрақұрылымында физикалық және логикалық деңгейде ақпаратты қорғау бойынша жұмыстар жүргізілді.

Оқыту. Кибергигиена дағдыларын дамыту үшін Қор қызметкерлері арасында мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы пайдалана отырып, оқыту сессиялары мен тестілеу өткізіледі.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІҢ ТИІМДІ САЯСАТЫН ҚҰРУ

Қорда ақпараттық қауіпсіздік (АҚ) және ақпараттық технологиялар (АТ) саласындағы мамандардың, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету шараларын орындау бөлігінде барлық қызметкерлердің қызметін регламенттейтін әдістемелер, нұсқаулықтар және қағидалар түріндегі қосымшалармен бірге «Ақпараттық қауіпсіздік саясатының негізгі қағидалары» енгізілді.

Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларының жалпы жиынтығын реттейтін Ақпараттық қауіпсіздіктің корпоративтік стандартын әзірлеу және Қор компаниялары тобындағы қызметті үйлестіру процесін басқару бойынша жұмыстар жүргізілуде.

СЫНИ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ҚОРҒАУ

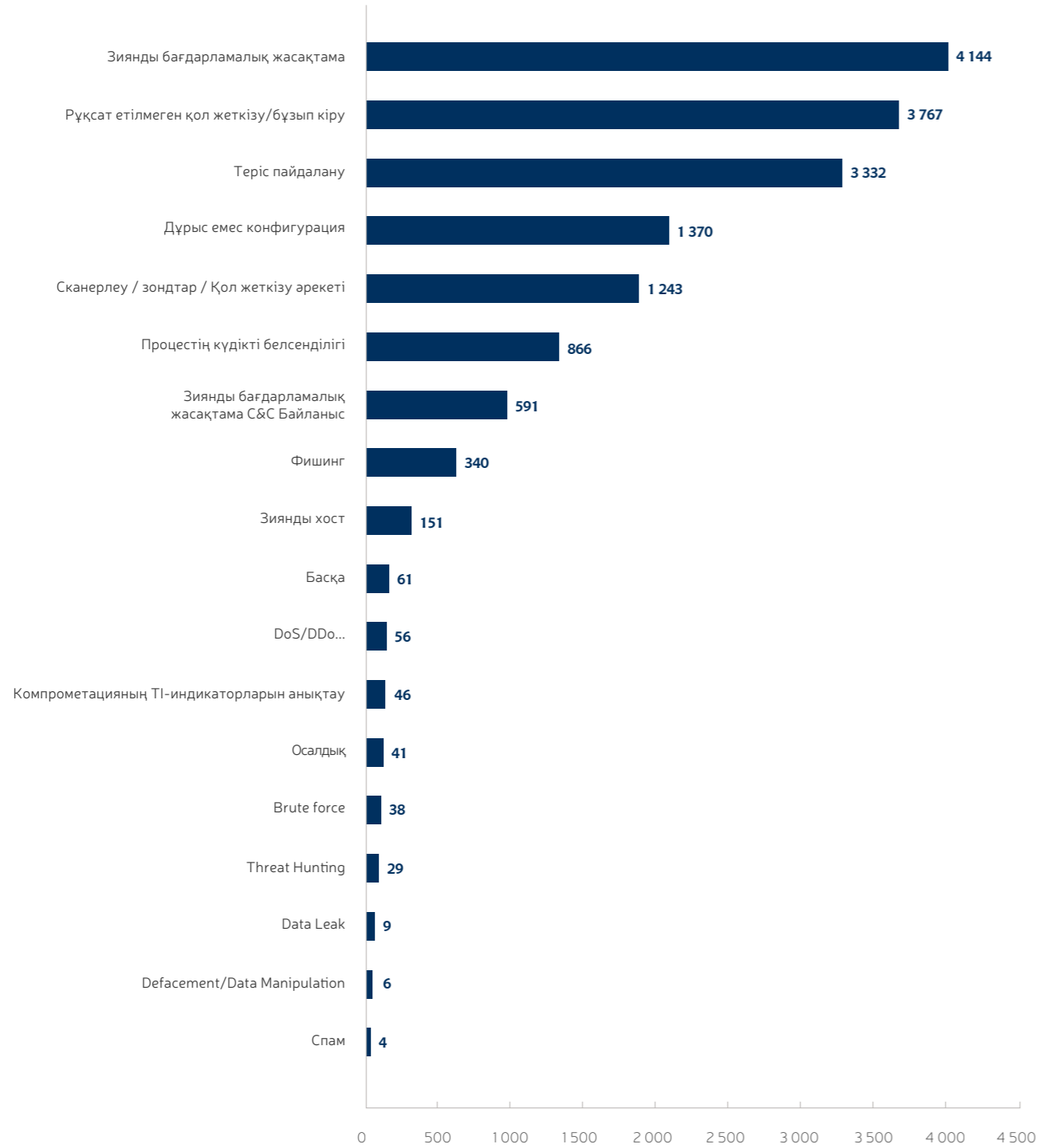
- ◆ АТ-инфрақұрылымын сәйкес келтіру бойынша техникалық жұмыстар жүргізілді;
- ◆ ақпараттық қауіпсіздік бойынша пайдаланылатын өнімдерді оңтайландыру жүргізілді, ақпараттың таралуын болдырмау, сканерлеу және осалдықтар туралы жедел мәліметтер алу үшін мониторинг жүргізу үшін заманауи бағдарламалық өнімдер енгізілді.

КИБЕРШАБУЫЛДАРҒА ҚАРСЫ ТҰРУ

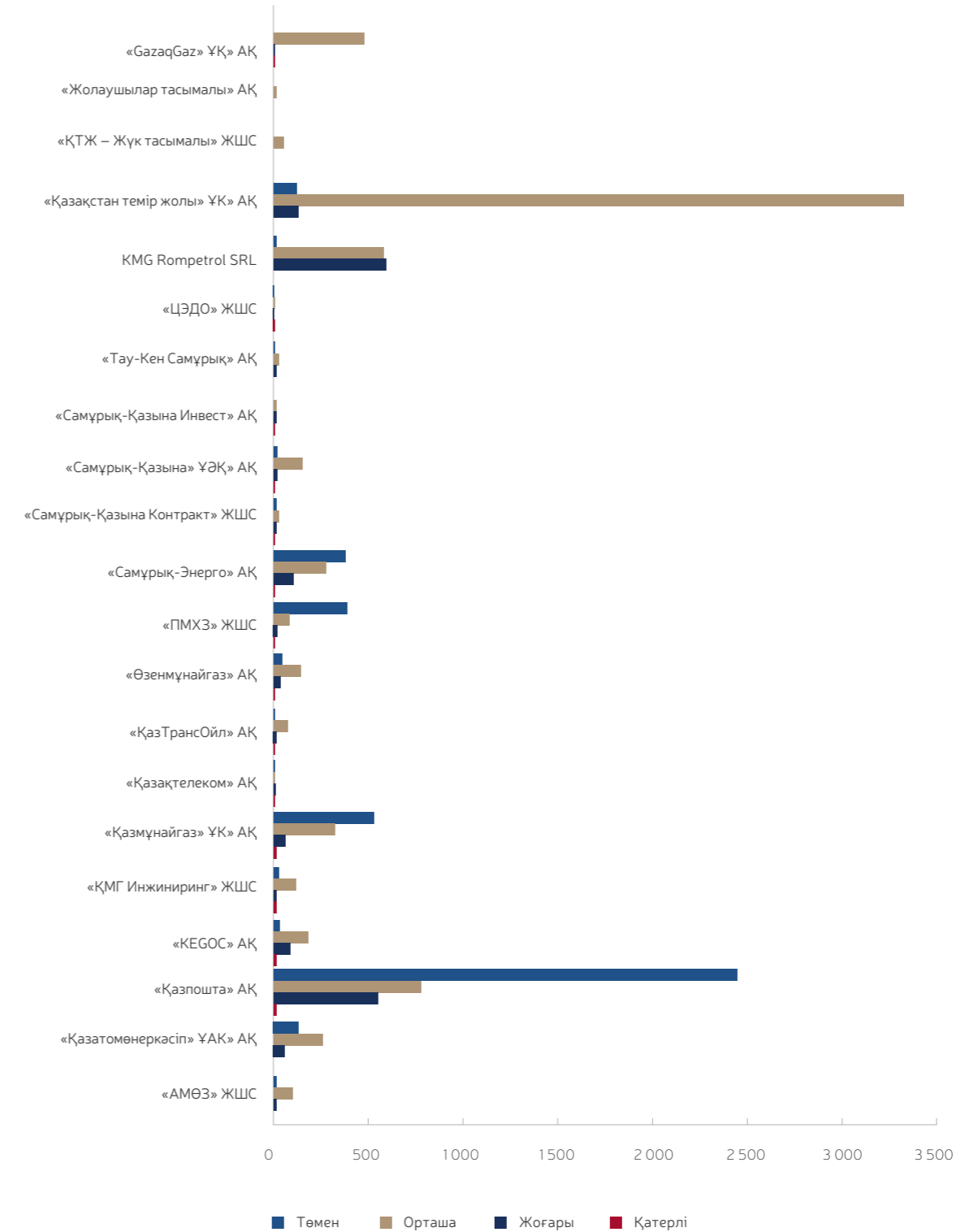
- ◆ Қор жағдайында ақпараттық қауіпсіздік жүйелерін сүйемелдеу және IT-инфрақұрылымның сыртқы және ішкі қатерлеріне жедел ден қою үшін мониторингтік орталық құрылды.
- ◆ сыртқы инфрақұрылымға аудит (пентест) жүргізілді, анықталған осалдықтарды Қордың техникалық мамандары уақтылы жойды.

2023 жылы Қордың портфельдік компанияларына ақпараттық қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі тұрғысынан аудиттер жүргізілді, олардың нәтижелері бойынша ақпараттық қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша ұсынымдар әзірленді. Жыл сайын Киберқауіпсіздік бойынша тәуекелдер тізілімі, сондай-ақ тәуекелдер бойынша тоқсан сайынғы есептер, оның ішінде Қор тобының компанияларына қатысты есептер қалыптастырылады.

ҚОР ТОБЫНДАҒЫ 2023 ЖЫЛҒЫ ҚАУИП-ҚАТЕР ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ОҚЫС ОҚИҒАЛАР СТАТИСТИКАСЫ

ҚОР ТОБЫ БОЙЫНША 2023 ЖЫЛҒЫ ОҚЫС ОҚИҒАЛАР СТАТИСТИКАСЫ

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚОР КОМПАНИЯЛАРЫ
ТОБЫНДА ПЕРСОНАЛДЫ
БАСҚАРУ ҚОРДЫҢ ДИРЕК-
ТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2022
ЖЫЛҒЫ 14 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ
ШЕШІМІМЕН (№209 ХАТ-
ТАМА) БЕКІТІЛГЕН «САМҰРЫҚ-
ҚАЗЫНА» АҚ КАДР САЯСАТЫНА
(БҰДАН ӘРІ — КАДР САЯСАТЫ)
СӘЙКЕС ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛАДЫ.

2023 жылдың соңында ДК/БК
құрамындағы әйелдердің үлесі

13%

Бұл кадр саясаты халықаралық тәжірибе-
лерді ескере отырып әзірленген және Қор
компаниялары тобы қызметкерлерінің мүд-
делерін көрсетеді және Қор компаниялары
тобының білікті, құзыретті және дәлелді
персоналға деген қажеттілігін қанағат-
тандыруға, сондай-ақ Қор компаниялары
тобының қызметкерлері үшін қажетті еңбек
жағдайлары мен қолайлы орта жасауға
бағытталған. Осылайша, қор кадр саяса-
тының негізгі басымдығы ретінде — Қор
қызметкерлері мен компаниялар тобын,
сондай-ақ кадр әлеуетін дамытуды Қордың
және компаниялар тобының тиімділігін
арттыру мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру
факторы ретінде айқындайды.

Мәселен, 2023 жылы Қор компаниялары
тобы бойынша 120 мыңнан астам қызмет-
кер оқытудан өтіп, құзыретін арттырды.
2023 жылы білімді холдингішілік жүйелеу
және сапалы кадрлық әлеуетті қалыпта-
стыру мақсатында корпоративтік форматта
оқытуды ұйымдастыру бойынша жұмыс
жалғастырылды, оның ішінде өзін-өзі дамы-
ту, оқыту іс-шаралары, тәлімгерлік, коучинг,
іске асырылып жатқан HR-жобалар және
Қор компаниялары тобының ішінде кәсіби
қауымдастықтарды қалыптастыру арқылы
жүзеге асырылды.

Қор сондай-ақ 2030 жылға қарай портфельдік
компаниялардың басқарушы органдарын-
да әйелдердің қатысу үлесін 30%-ға дейін
арттыру міндетін қойды. Компаниялардың
басқарушы органдарындағы әйелдердің үлесін
арттыру үшін Қор ҚР Президенті жанындағы
Әйелдер істері және отбасылық-демографи-

ялық саясат жөніндегі ұлттық комиссияның
(бұдан әрі — ұлттық комиссия) қолдауымен
«Гендерлік теңдік» бағдарламасы құрылды.
2023 жылы бағдарлама нәтижелері бойынша
68 адамнан тұратын әйелдер көшбасшыла-
рының пулы құрылды. Оның ішінде 15 әйел
көшбасшы Ұлттық комиссияның Өңірлік
бөлімшелеріндегі тәуелсіз сарапшылар мен
спикерлер құрамына енгізілді, сондай-ақ ҚР
орталық мемлекеттік органдарының сарапта-
ма тобының мүшелері болып табылады және
16 әйел ДК/БК мүшелері болып табылады.
Сонымен қатар, 2023 жылдың соңында ДК/БК
құрамындағы әйелдердің үлесі 13% — и және
атқарушы органдарда — 17% құрады.

2023 жылы Қор Ұлттық комиссиямен бір-
лесіп "Туған елге саяхат" және "медициналық
пойыздар" қайырымдылық жобаларын іске
асырды:

- ◆ «Туған елге саяхат» -дарынды балалар мен
ДК және ЕТҚ өндірістік балаларына ар-
налған жазғы лагерь форматындағы жоба,
онда пойыздар тарихи орындар бойынша
жүрді. Қазақстанның түкпір-түкпірінен
600 бала (өңірлердегі ПК және ЕТҚ қыз-
меткерлерінің 300 баласы / «мен өз өңірім
үшін не істей аламын» тақырыбындағы
үздік шығармалар байқауында іріктелген
300 бала) лагерьдің 3 турының жұмыс
істеуі арқылы экскурсиялық лагерьге қаты-
суға мүмкіндік алды;
- ◆ «Медициналық поездар» жобасы еліміздің
шалғайдағы станцияларының тұрғын-
дарына медициналық поезды бағыттау
арқылы білікті медициналық көмек көрсет-
туге бағытталған.

2023 жылы Қор
компаниялары тобында

120

-ДАН

астам қызметкер
оқытылды

Сонымен қатар, Қордың компаниялар тобы
бірқатар іс-шаралар өткізілген "гендерлік
зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күндік белсенді
іс-қимыл" жаһандық науқанына белсенді
қатысты.

Сонымен қатар, мамандарды, әсіресе жас
таланттарды тарту және ұстап қалу мақса-
тында жұмыс берушінің корпоративтік мә-
дениеті мен брендин дамыту бойынша жұмыс
жүргізілуде. 2023 жылдың соңында Қордың
компаниялар тобында қызметкерлердің
жалпы санынан 35 жасқа дейінгі 80 мыңнан
астам жас мамандар бар. Жастармен жұмыс
істеудің жүйелі тәсілі жас мамандардың
зияткерлік және кәсіби дамуына баса назар
аударумен қамтамасыз етіледі. Портфельдік
компанияларда жастармен жұмыс істеуге
жауапты тұлғалар анықталды, сондай-ақ
жастар кеңестері институты жұмыс істейді.
Жастар саясатын қолдау жөніндегі бағдар-
ламаны іске асыру шеңберінде жас маман-
дардың кәсіби құзыреттерін, көшбасшылық
әлеуетін дамыту, басқару құзыреттерін енгі-
зу техникасымен танысу, сондай-ақ комму-
никативтік дағдыларды дамыту мақсатында
Қор «Жеті қадам» бағдарламасын әзірледі.

Мәселен, 2023 жылдың тамыз айында «Жеті
қадам» жас көшбасшыларды дамытудың мо-
дүльдік бағдарламасының қорытындысы
шығарылды. Бағдарлама қорытындысы
бойынша Президенттік Жастар кадрлық
резервінің тәлімгерлерімен жобаларда
7 командада жұмыс істеген Қор компанияла-
ры тобынан 49 жас маман оқытуды аяқтады
және олардың жобаларын Қордың порт-
фельдік компаниялары іске асыруға алды.
Келесі екі жыл ішінде 18 компания жобалар-
ды жүзеге асырады, осылайша компаниялар-
дың өнімділігі мен тиімділігін жақсартады.

68

көшбасшы әйелдер

көшбасшы әйелдер пулы құрылды

Сондай-ақ, Қор компаниялары тобының
жас мамандарымен «адами капитал, әртүр-
лілік және инклюзивтілік» тақырыбында
кездесулер өткізілді.

- ◆ 2023 жылғы қыркүйекте «Самұрық-
Қазына» АҚ Басқарма төрағасымен және
ҚР МҚИА Төрағасымен президенттік
жастар кадр резерві резервшілерінің
қатарына кіруге қатысты.

Сонымен қатар, 2023 жыл ішінде Қор ком-
паниялары тобының қызметкерлері түрлі
бағдарламалар бойынша оқудан өтті:

- ◆ Middle management (орта буын менеджер-
лері үшін), оның қорытындысы бойынша
заманауи басқару құралдарын меңгер-
ген және нәтижеге бағытталған жоғары
Құзыретті орта буын басшыларының пулы
қалыптастырылды;
- ◆ IR school IR -мамандар үшін), оның мақ-
саты «өндірістік қатынастарды дамыту
жөніндегі корпоративтік стандартпен»
танысу, IR-мамандарды оқыту, жанжалды
жағдайлардың алдын алу және одан шығу
бойынша дағдыларды қалыптастыру,
компания ішінде де, серіктестермен де
коммуникациялардың тиімділігін арттыру
және IR мәдениетін қалыптастыру болып
табылады;
- ◆ PR мектебі (PR саласындағы жұмысшы-
лар үшін) — бағдарлама 6 айға созылды,
19 адам оқуды аяқтады. Түлектер PR
саласындағы қолданбалы білімді кеңейтіп,
тереңдете алды, тәжірибе алмасты,
коммуникация және қоғаммен байланыс
саласындағы қызметкерлердің қатысу
және білім деңгейін арттыра алды;

2023 ЖЫЛЫ ҚОР ҰЛТТЫҚ КОМИ-
ССИЯМЕН БІРЛЕСІП "ТУҒАН ЕЛГЕ
САЯХАТ" ЖӘНЕ "МЕДИЦИНАЛЫҚ
ПОЙЫЗДАР" ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ
ЖОБАЛАРЫН ІСКЕ АСЫРДЫ

- ◆ HR School (HR саласындағы қызметкерлер
үшін), ол адам ресурстарын басқару сек-
торы қызметкерлерінің құзыреттерін арт-
тыру, HR-процестерді оңтайландыру, өз-
герістер жағдайында HR-бөлімшелерінің
жұмысын дамыту және Қор тобының
HR-қауымдастығын дамыту мақсатында
әзірленген. Бағдарлама 7 модульден тұр-
ды. Бағдарламаны аяқтау қорытындысы
бойынша 7 жоба портфельдік компания-
ларға оларды келесі екі жылда іске асыру
үшін жіберілді;
- ◆ «HR-Connect» — оқыту мен дамытуға
назар аударатын отырып, Қор тобының
HR-қауымдастығын дамыту үшін бас-
шылар мен HR-мамандарды біріктіруге
бағытталған жоба. Осылайша, 2023 жыл-
дың қыркүйегінде алғашқы «HR-Connect»
«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ-да
өтті, онда Қор тобының HR маман-
дары «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ
бағдарламаларын талқылау және оқыту
саласында тәжірибе алмасу үшін кездесті.
Ал 2023 жылғы 14 желтоқсанда «Қазақ-
телеком» АҚ-да HR Connect шеңберінде
«жұмыскердің жұмысқа орналасу сәтінен
жұмыстан босатуға дейінгі жолы» тақы-
рыбында компаниялар тобы өкілдерінің
кездесуі өтті. Бұл жоба оқу процестерін
синхрондауда, біліктілікті арттыру мүм-
кіндіктері туралы хабардар етуде және
Қор тобының компанияларында оқытуды
ынталандыруда маңызды рөл атқарады.

Сонымен қатар, 2023 жылы HR — talks,
«Болашақ-бірлік!» Қордың компаниялар
тобының 150-ден астам қызметкерінің қаты-
суымен және басқа да іс-шаралар.

ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК

«Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті»
оқу курсына

428

ішкі жаттықтырушы
оқытылды

LTIF жарақатының деңгейі

12%

төмендеді

2023 жылы Өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесін жетілдіруге және «Самұрық-Қазына» АҚ тобы кәсіпорындары қызметкерлерінің қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін арттыруға бағытталған елеулі жұмыс жүргізілді, оның ішінде:

1. Ұлыбританияның IOSH қауіпсіздік техникасы және денсаулық сақтау институтының мақұлдауына ие болған «Еңбек Қауіпсіздігі Мәдениеті» оқу курсы бойынша 428 ішкі жаттықтырушы және 120 мыңнан астам өндірістік қызметкер оқытылды, бұл көрсеткішті 100%-ға жеткізу жоспарда.
2. «Samruk Business Academy» ЖМ базасында «Health & Safety School» құрылды және қызметкерлердің біліктілігін арттыру үшін ең қауіпті жұмыс түрлері бойынша курстар сериясы әзірленді.
3. 2023 жылдың тамызында Қордың өндірістік қауіпсіздігі жөніндегі II жыл сайынғы Форум өтті, ұқсас іс-шаралар Ірі портфельдік компанияларда да өткізілді.
4. Қор компаниялары тобының ішінде де, саланың озық компанияларымен де, атап айтқанда «Казцинк» ЖШС, «Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.» және «Еуразиялық Топ» ЖШС-мен тәжірибе алмасу жүзеге асырылды.
5. Қор қауіпті өндірістік объектілерде шартты аварияларды жою бойынша бірлескен оқу-жаттығулар өткізудің оң тәжірибесін жалғастырды, сондай-ақ Ақтау теңіз сауда порты, Үлбі металлургия зауыты, Жетібай кен орны, «Шалқия мырыш» АҚ аумағында оқу-жаттығуларға қатысты.
6. Портфельдік компаниялар сарапшыларының қатысуымен Қор тобының 17 кәсіпорнына кросс-аудит жүргізілді, 1200-ден астам сәйкессіздіктер анықталды, оларды жою бақылауға алынған жазатайым оқиғаларға алғышарттар болып табылады.

7. Қызметкерлердің автокөлікте қауіпсіздік белдіктерін тағу әдетін қалыптастыру мақсатында "QazaqGaz" ҰК" АҚ-ның көмегімен Қазақстан Республикасының 10 қаласында "конвинсерді" (ЖКО кезінде маңдайлық соқтығысу тренажер-имитаторы) практикалық сынау бойынша науқан жүргізілді.
8. Оқиғалар бойынша дэшбордтар қалыптастырылды, портфельдік компаниялардың мердігерлік ұйымдарындағы оқиғаларды есепке алу процесі автоматтандырылды, сондай-ақ QR арқылы қызметкерлерден ұсыныстарды жинау және қарау, ЕТҰ/ЖК филиалына іссапарға жіберу кезінде Қордың барлық қызметкерлерінің ӨБ деңгейін бағалау практикасы енгізілді.
9. Ақпараттық-түсіндіру жұмыстары, атап айтқанда мақалалар шығару, бейнероликтер әзірлеу және көрсету, плакаттар орналастыру, ашық есік күндерін, Қор тобы қызметкерлерінің балаларына арналған шеберлік сыныптарын өткізу жүзеге асырылады.

2023 жылдың қорытындысы бойынша портфельдік компаниялармен бірлесіп іске асырылған іс-шаралардың нәтижелері ауыр және өліммен аяқталған жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендер санының 2022 жылмен салыстырғанда 17%-ға төмендеуі болды. LTIF жарақат алу коэффициенті 12%-ға төмендеді және 2022 жылғы 0,16-мен салыстырғанда 0,14 құрады.

6.

ҚОСЫМШАЛАР

Қосымша 1. Шоғырландырылған қаржылық есептілік 176

Қосымша 2. «Самұрық-Қазына» АҚ активтерін сатуға шығару барысы туралы есеп АО «Самрук-Қазына» 291

Қосымша 3. Ақпараттандыру және цифрландыру 292

Қосымша 4. «Самұрық-Қазына» АҚ жасауға мүдделілігі бар, оларды жасасу туралы шешімді Қор басқармасы қабылдаған мәмілелер тізбесі Қосымша 293

Қосымша 5. Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы ақпарат 295

Қосымша 6. Глоссарий 297

Қосымша 1. Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН,
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІМЕН БІРГЕ

Тәуелсіз аудитордың есебі	178
Шоғырландырылған қаржылық есептілік	184
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	184
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	186
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	188
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	190

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	192
1. Жалпы ақпарат	192
2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі	192
3. Есеп саясатының маңызды ережелері	194
4. Маңызды бухгалтерлік бағалаулар мен пайымдаулар	208
5. Бизнесі біріктіру	225
6. Жалпы бақылаумен сатып алу	226
7. Есептен шығарулар және акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтер	228
8. Негізгі құралдар	234
9. Материалдық емес активтер	238
10. Барлау және бағалау бойынша активтер	239
11. Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	240
12. Берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	245
13. Кредиттік мекемелердегі қаражат	245
14. Басқа да қаржы активтері	246
15. Басқа да ұзақ мерзімді активтер	247
16. Қорлар	247
17. Сауда дебиторлық берешек және өзге де ағымдағы активтер	248
18. Ақша қаражаты мен оның баламалары	249
19. Капитал	249
20. Қарыздар	256
21. Қазақстан Республикасы үкіметінің қарыздары	258
22. Резервтер	260
23. Жалдау бойынша міндеттемелер	261
24. Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық және өзге де міндеттемелер	262
25. Сауда әрі басқа да кредиторлық берешек және басқа да ағымдағы қаржылық және басқа да міндеттемелер	263
26. Түсім	264
27. Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	265
28. Жалпы және әкімшілік шығыстар	265
29. Тасымалдау және өткізу шығыстары	265
30. Құнсыздану залалы	266
31. Қаржылық шығындар	267
32. Қаржылық кіріс	267
33. Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто	267
34. Табыс салығы бойынша шығыстар	268
35. Шоғырландыру	270
36. Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу	271
37. Қаржы құралдары, қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаты мен саясаты	272
38. Шартты және шарттық міндеттемелер	277
39. Сегменттік есептілік	285
40. Есепті күннен кейінгі оқиғалар	288

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 5960
БСН 041140002277
www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 5960
БИН 041140002277

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 5960
BIN 041140002277

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен Басшылығына

Пікір

Біз «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі -«Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және Қазақстан Республикасында біздің шоғырландырылған қаржылық есептілігіміздің аудитіне қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің басты мәселелері

Аудиттің басты мәселелері – біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселелерге қатысты бұл мәселелердің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің басты мәселесі

Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы

Біз бұл мәселе құнсыздануды талдау негізінде жатқан жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейіне, сондай-ақ басшылық қабылдаған елеулі пайымдаулар мен бағалауларға орай аудитіміз үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады деп есептейміз. Сонымен бірге, қарыз алу құнының ұлғаюы және келешек экономикалық өсімге қатысты белгісіздік Топ қызметінің перспективаларына әсер етеді және Топ активтерінің құнсыздануына әкеп соқтыра алады.

Елеулі жорамалдарға дисконттау мөлшерлемелері, табиғи ресурстарға болжамды бағалар, тарифтер, инфляцияның болжамды мөлшерлемелері мен валюталарды айырбастау бағамдары жатады. Елеулі бағалауға өндіру және өндіріс деңгейінің жоспары, келешек күрделі шығындар және барлау мен өндіруге қолжетімді ресурстар қорлары кіреді.

Ұзақ мерзімді активтер мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтірілген.

Несиелік келісімдердің шеңберіндегі шарттық талаптарды сақтау

Несиелік келісімдердің талаптарына сәйкес Топ белгілі бір шарттық талаптарды сақтауы тиіс. Бұл талаптардың бұзылуы қаржыландыру дефицитімен қатар, айтарлықтай айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеп соқтыра алады. Сонымен қатар, Топтың көптеген несиелік келісімдеріне сәйкес кросс-дефолт туралы ережелер қолданылады.

Тиісті басты мәселе аудитіміздің барысында қалайша қарастырылды

Біз Басшылықтан, индикаторлар мен құнсыздануды тестілеу модельдерін талдауды қоса алғанда, құнсыздануды талдауды алдық.

Біз құнсызданудың талдауын тестілеу және басшылық дайындаған өтелетін құн есебі үшін бағалау мәселелері бойынша ішкі мамандарымызды тарттық. Біз басшылық жасаған болжамның негізінде жатқан жорамалдарды сараладық. Біз өтелетін құн есебінде пайдаланылған табиғи ресурстар мен тауарлардың бағаларын қолжетімді нарықтық болжамдармен салыстырдық. Біз дисконттау мөлшерлемелерін және ұзақ мерзімді өсім мөлшерлемелерін нарықтық жалпы көрсеткіштерімен және басқа да қолжетімді ақпаратпен салыстырдық. Біз құнсыздану модельдерінің математикалық дәлдігін тексердік және олардың жорамалдардың өзгеруіне сезімталдылықты талдадық.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануына қатысты ақпараттың ашылып көрсетілуін сараладық.

Біз кросс-дефолт туралы қосымша ережелерді қоса алғанда, несиелік келісімдердің талаптарын зерделедік.

Біз есептеулерде қолданылатын деректерді шоғырландырылған қаржылық есептілікпен және еншілес компаниялардың қаржылық есептіліктерімен салыстырдық.

Біз қаржылық ковенанттар есептеулерінің математикалық дәлдігін бағаладық.

Шарттық талаптарды сақтау аудитіміз үшін барынша маңызды мәселе болып табылады, өйткені шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі пайыздық міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпалы бар.

Несиелік келісімдердің шеңберінде шарттық талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 20-ескертпесінде ашылып көрсетілген.

Резервтер мен шартты міндеттемелер

Топ резервтерді таниды және мемлекеттік органдардың тексеру нәтижелеріне, активтерді жою жөніндегі міндеттемелерге және жалпы сипаттағы сот талқылауларына, сондай-ақ өзге де мән-жайларға қатысты шартты міндеттемелерді ашып көрсетеді.

Міндеттемені мойындау керек пе және сомаларды сенімді түрде бағалауға болатынын талдау бағалау мен пайымдауларды қажет етеді. Мәселенің нәтижесін болжау және қолайсыз нәтиже болған жағдайда ықтимал әсерді бағалау күрделі процесс болып табылады және шоғырландырылған қаржылық есептілікке ықтимал әсер айтарлықтай болуы мүмкін.

Активтерді жою бойынша міндеттемелерді есептеу болашақ шығындарды бағалаудағы өзіндік күрделілігіне және осы міндеттемелердің маңыздылығына байланысты айтарлықтай пайымдауды қажет етеді. Мұндай жағдайлардың көпшілігі, күтілгендей, ұзақ мерзімді перспективада реттеледі. Топ активтерді жою бойынша міндеттемелерді бағалау үшін мамандарды тартты. Есептеуде пайдаланылатын басшылықтың болжамдары инфляция қарқынының өзгеру салдарымен қатар жоюдың күтілетін тәсілін және дисконттау мөлшерлемесін қамтиды.

Заңды міндеттемелерді, сол сияқты шарттық келісімдер мен тиісті жергілікті заңнама негізінде практикамен негізделген міндеттемелерді зерделеу басшылықтың пайымдауын қажет етеді және объективті өзгерістерге ұшырайды.

Біз резервтер мен шартты міндеттемелерді бағалауды резервтердің маңыздылығына және шоғырландырылған қаржылық есептілік пен лайықты пайымдаудың деңгейі үшін шартты міндеттемелерге байланысты аудит үшін ең маңызды мәселелердің бірі деп санаймыз.

Резервтер, шартты және шарттық міндеттемелер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 22 және 38-ескертпелерінде ашылып көрсетілген.

Топтың 2023 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2023 жылғы Жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2023 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп шығарылғаннан кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;

- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің басты мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші, - Адиль Сыздықов.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Адиль Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы
№ МФ - 0000172 біліктілік күәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Сентай Тауэр» ғимараты

2024 жылғы 19 сәуір

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2 № 0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

**ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША**

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	8	15.429.527	14.428.771
Материалдық емес активтер	9	2.017.748	1.945.639
Барлау және бағалау бойынша активтер	10	205.074	294.300
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		33.273	36.529
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	11	6.900.007	6.735.441
Кредиттік мекемелердегі қаражат	13	55.684	270.568
Берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	12	102.538	151.726
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері	14	594.194	743.213
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	15	1.180.393	473.725
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	34	108.379	89.252
		26.626.817	25.169.164
Ағымдағы активтер			
Қорлар	16	1.008.646	866.290
Өтелуге жататын ҚҚС		386.977	203.658
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		190.850	125.227
Сауда дебиторлық берешек	17	1.292.858	1.083.292
Кредиттік мекемелердегі қаражат	13	1.243.196	1.433.305
Берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	12	131.472	66.889
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	14	1.134.317	347.750
Өзге де ағымдағы активтер	17	485.975	250.117
Ақша қаражаты мен оның баламалары	18	2.740.336	2.945.616
		8.614.627	7.322.144
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтер	7	1.684.900	1.140.071
		10.299.527	8.462.215
Активтердің жиыны		36.926.344	33.631.379

**ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)
31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША**

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Капитал және міндеттемелер			
Бас компанияның Акционеріне жататын капитал			
Жарғылық капитал	19.1	5.492.783	5.268.819
Есептік валютасын қайта есептеу резерві	19.10	1.270.562	2.220.063
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалау резерві		36.091	35.519
Хеджирлеу резерві	19.11	(3.469)	(5.900)
Басқа да күрделі резервтер	19.12	(17.003)	(16.986)
Бөлінбеген пайда		10.349.822	9.787.891
		17.128.786	17.289.406
Бақыламайтын қатысу үлесі	19.9	4.608.529	2.504.016
Капитал жиыны		21.737.315	19.793.422
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	20	5.383.218	5.400.163
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	21	861.818	679.844
Резервтер	22	471.062	407.211
Жалдау бойынша міндеттемелер	23	282.171	482.968
Жұмыскерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер		128.229	126.562
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	24	101.714	66.618
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер	24	132.334	112.062
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	34	1.760.332	1.659.131
		9.120.878	8.934.559
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар	20	980.684	1.267.512
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	21	11.028	3.760
Резервтер	22	96.453	155.119
Төленуге жататын табыс салығы		38.834	79.110
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	25	1.597.615	1.126.850
Жалдау бойынша міндеттемелер	23	70.906	138.192
Жұмыскерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер		15.451	13.488
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер	25	533.042	435.871
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	25	1.150.318	638.403
		4.494.331	3.858.305
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер	7	1.573.820	1.045.093
		6.068.151	4.903.398
Міндеттемелер жиыны		15.189.029	13.837.957
Капитал мен міндеттемелер жиыны		36.926.344	33.631.379

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Айдар Рысқұлов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

**ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН**

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Түсім	26	15.434.005	14.815.147
Мемлекеттік субсидиялар		61.042	53.392
		15.495.047	14.868.539
Өткізілген өнім мен көрсетілген қызметтің өзіндік құны	27	(11.773.450)	(11.300.892)
Жалпы пайда		3.721.597	3.567.647
Жалпы және әкімшілік шығыстар	28	(526.381)	(483.812)
Тасымалдау және өткізу шығыстары	29	(870.498)	(906.869)
Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік зияндар, нетто		(38.814)	(19.584)
Құнсыздандудан болған зиян, нетто	30	(325.807)	(71.682)
Еншілес ұйымдардың есептен шығарылуынан түскен кіріс/(зиян)	7	193.585	(1.882)
Басқа да операциялық кірістер	38	32.182	-
Басқа да операциялық шығыстар	25	(55.700)	(30.093)
Операциялық қызметтен түскен пайда		2.130.164	2.053.725
Қаржылық шығындар	31	(709.947)	(653.989)
Қаржылық кіріс	32	486.364	320.983
Басқа да операциялық емес зиян		(57.852)	(79.400)
Басқа да операциялық емес кіріс		45.456	65.886
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто	33	945.079	1.449.389
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто		20.428	(9.898)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		2.859.692	3.146.696
Табыс салығы бойынша шығыстар	34	(731.609)	(772.632)
Бір жылғы таза пайда		2.128.083	2.374.064

**ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)
31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН**

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Басқа да жиынтық кіріс			
Келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жататын өзге де жиынтық кіріс, салықтарды шегергенде			
Есептілік валютасын қайта есептеу	19.10	(193.838)	710.833
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу құралдары бойынша кірістер/(шығындар)	19.10	46.478	(224.708)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс/(зиян)		1.102	(1.424)
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың басқа да жиынтық кірісіндегі үлес	11	5.362	5.188
Ақша ағындарын хеджирлеу құралдары бойынша кіріс	19.11	5.002	44.675
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялар бойынша таза өткізілген (зиян)/ пайда		(566)	66
Келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жататын өзге де жиынтық (залал)/ кіріс, салықты шегергенде		(136.460)	534.630
Келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын өзге де жиынтық кіріс (салықтарды шегергенде)			
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың басқа да жиынтық кірісіндегі/(зиянындағы) үлес	11	554	(18)
Белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша актуарлық кіріс		1.855	9.474
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс		2.409	9.456
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық (зиянның)/кірістің жиыны		(134.051)	544.086
Бір жыл ішіндегі жиынтық кірістің жалпы сомасы, табыс салығын шегергенде		1.994.032	2.918.150
Мыналарға келетін бір жылғы таза пайда:			
Бас компанияның акционеріне		1.698.074	1.926.689
Бақыламайтын қатысу үлесіне		430.009	447.375
		2.128.083	2.374.064
Табыс салығын шегергенде мыналарға тиесілі бір жылдағы жиынтық кірістің жалпы сомасы:			
Бас компанияның акционеріне		1.601.388	2.435.584
Бақыламайтын қатысу үлесіне		392.644	482.566
		1.994.032	2.918.150
Бас компанияның Акционеріне тиесілі акцияға шаққандағы пайда – теңге			
Базалық және бөлінген	19.13	487,68	553,33

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Айдар Рысқұлов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

**КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН**

Миллион теңгемен	Ескер.	Бас компания Акционеріне тиесілі								
		Жарғылық капитал	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалау резерві	Есептік валютасын қайта есептеу резерві	Хеджирлеу резерві	Басқа да күрделі резервтер	Бөлінбеген пайда	Жиыны	Бақыламайтын қатысу үлесі	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		5.268.580	32.694	1.894.545	(48.906)	(16.984)	8.125.704	15.255.633	1.917.459	17.173.092
Қайта есептеу	6	-	-	-	-	-	48.837	48.837	-	48.837
2021 жылғы 31 желтоқсанға сальдо (қайта есептелген)*		5.268.580	32.694	1.894.545	(48.906)	(16.984)	8.174.541	15.304.470	1.917.459	17.221.929
Бір жылғы таза пайда (қайта есептелген)*		-	-	-	-	-	1.926.689	1.926.689	447.375	2.374.064
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс (қайта есептелген)*		-	2.825	453.184	43.365	-	9.521	508.895	35.191	544.086
Бір жылғы жиынтық кіріс (қайта есептелген)*		-	2.825	453.184	43.365	-	1.936.210	2.435.584	482.566	2.918.150
Акцияларды шығару	19.1	239	-	-	-	-	-	239	-	239
Еншілес компанияның капиталына жарна		-	-	-	-	-	-	-	433	433
Акционерге бөлу		-	-	-	-	-	(386.934)	(386.934)	(186.073)	(573.007)
Дивидендтер (қайта есептелген)*	19.2	-	-	-	-	-	(174.290)	(174.290)	(186.073)	(360.363)
Акционерге басқа да бөлу	19.4	-	-	-	-	-	(212.644)	(212.644)	-	(212.644)
Акционермен жасалатын басқа да операциялар	19.5	-	-	-	-	-	(4.201)	(4.201)	-	(4.201)
Үкіметтен қарыздар бойынша дисконт	19.7	-	-	-	-	-	68.684	68.684	-	68.684
Бірлескен кәсіпорынды сатып алу		-	-	-	-	-	9.937	9.937	1.052	10.989
Бақылаудан айырылуға әкеп соқтырмайтын еншілес ұйымдарға қатысу үлестерін өзгерту – қатысу үлестерін сату	19.8	-	-	(128.297)	272	(2)	(9.470)	(137.497)	288.571	151.074
Капиталдағы басқа да өзгерістер		-	-	631	(631)	-	(876)	(876)	8	(868)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		5.268.819	35.519	2.220.063	(5.900)	(16.986)	9.787.891	17.289.406	2.504.016	19.793.422
Қайта есептеу	6	-	-	-	-	-	49.761	49.761	-	49.761
2022 жылғы 31 желтоқсанға сальдо (қайта есептелген)*		5.268.819	35.519	2.220.063	(5.900)	(16.986)	9.787.891	17.289.406	2.504.016	19.793.422
Бір жылғы таза пайда		-	-	-	-	-	1.698.074	1.698.074	430.009	2.128.083
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс/(залал)		-	574	(107.271)	2.866	-	7.145	(96.686)	(37.365)	(134.051)
Бір жылғы жиынтық кіріс/(залал)		-	574	(107.271)	2.866	-	1.705.219	1.601.388	392.644	1.994.032
Акцияларды шығару	19.1	223.964	-	-	-	-	(66.075)	157.889	-	157.889
Акционерге бөлу		-	-	-	-	-	(1.423.899)	(1.423.899)	(172.201)	(1.596.100)
Дивидендтер	19.2	-	-	-	-	-	(1.268.852)	(1.268.852)	(172.201)	(1.441.053)
«Қазақстан Халқына» қоғамдық қорына бөлу	19.3	-	-	-	-	-	(66.614)	(66.614)	-	(66.614)
Акционерге басқа да бөлу	19.4	-	-	-	-	-	(88.433)	(88.433)	-	(88.433)
Акционермен жасалатын басқа да операциялар	19.5	-	-	-	-	-	(29.848)	(29.848)	-	(29.848)
Активтерді Акционерге беру	19.6	-	-	-	-	-	(3.796)	(3.796)	-	(3.796)
Үкіметтен қарыздар бойынша дисконт	19.7	-	-	-	-	-	177.932	177.932	-	177.932
Еншілес ұйымдағы қатысу үлестерінің өзгеруі – бақыланбайтын қатысу үлесін сатып алу	19.1	-	-	-	-	-	145.967	145.967	(235.172)	(89.205)
Бақылаудан айырылуға әкеп соқтырмайтын еншілес ұйымға қатысу үлестерін өзгерту – қатысу үлесін сату	19.8	-	(2)	(842.858)	193	(17)	56.431	(786.253)	2.119.242	1.332.989
Капиталдағы басқа да өзгерістер		-	-	628	(628)	-	-	-	-	-
2023 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		5.492.783	36.091	1.270.562	(3.469)	(17.003)	10.349.822	17.128.786	4.608.529	21.737.315

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Айдар Рысқұлов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

* Осы жолда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені түзетулерді көрсетеді, олар туралы толық ақпарат бескертпеде келтірілген.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Сатып алушылардан түскен ақша түсімдері		16.782.090	16.593.354
Өнім жеткізушілерге ақшалай төлемдер		(9.465.532)	(9.707.706)
Жұмыскерлерге ақшалай төлемдер		(1.785.243)	(1.461.545)
Басқа да салықтар мен төлемдер		(2.125.159)	(2.116.145)
Қаржы құралдарымен операциялар		55.462	12.548
Қысқа мерзімді жалдау бойынша төлемдер және ауыспалы жалдау төлемдері		(142.511)	(95.791)
Қаржылық міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялаудан түскен түсімдер		-	29.276
Агенттік келісімдер бойынша ақша қаражатының түсімі	25	496.331	-
Ұлттық жоба шеңберінде агенттік келісімдер шарттары бойынша берілген ақша қаражаты	17	(190.178)	-
Бюджеттен ҚҚС-ты қайтару		43.281	143.866
Басқа да төлемдер		(204.508)	(253.187)
Төленген табыс салығы		(815.837)	(513.419)
Төленген пайыздар		(634.980)	(607.858)
Алынған пайыздар		384.115	214.578
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімі		2.397.331	2.237.971
Инвестициялық қызметтен болған ақша ағындары			
Негізгі құралдарды, барлау және бағалау активтерін, басқа да ұзақ мерзімді активтерді сатып алу		(2.571.821)	(1.302.672)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(213.388)	(29.417)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер		6.068	6.849
Басқа да ұзақ мерзімді активтерді сатудан түскен түсімдер		13.180	42.565
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер	11	808.125	734.518
Сатып алынған еншілес ұйымдардың ақшалай қаражаты шегерілген еншілес ұйымдарды сатып алу	5	(156.390)	-
Банк депозиттерін орналастыру		(1.781.998)	(2.239.910)
Банк салымдарын алу		2.127.548	1.345.573
Қарыздар беру		(74.107)	(20.935)
Шыққан компаниялардың ақшалай қаражаты шегерілген еншілес ұйымдарды сатудан түскен түсімдер		114.522	(2.869)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларды (сатып алу)/сату, нетто		(4.488)	44
Иелік ету үлесін өзгертпестен бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың жарғылық капиталына салымдар	11	(21.229)	(15.418)
Берілген қарыздарды өтеу		34.554	239.040
Үлестік және борыштық бағалы қағаздарды сатып алу		(4.297.186)	(1.171.329)
Эмитенттердің үлестік және борыштық бағалы қағаздарды сатуы/өтеуі		3.865.808	1.051.685
Басқа да төлемдер		(878)	(12.956)
Инвестициялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуды		(2.151.680)	(1.375.232)

*Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ) 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

Миллион теңгемен	Ескер.	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)*
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Қарыздар бойынша түсімдер	20, 21	1.601.116	1.341.055
Қарыздарды өтеу	20	(1.550.405)	(1.618.738)
Қарыздарды өтеу үшін ақша қаражатын резервтеу	14	(2.530)	(152)
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	23	(161.898)	(153.822)
Бас компания Акционерінің жарғылық капиталға жасаған жарналары	19,1	49.478	-
Бақыламайтын қатысу үлесінің жарғылық капиталға жасаған жарналары		-	50
«Қазақстан Халқына» қоғамдық қорына бөлу	19,3	(20.650)	-
Акционерге басқа да бөлу	19,4	(96.671)	(132.204)
Акционермен жасалатын басқа да операциялар		(20.885)	-
Еншілес ұйымдардағы бақыламайтын қатысу үлестеріне төленген дивидендтер	19,2	(173.976)	(184.145)
Бақылаудан айырылуға әкеп соқтырмайтын қатысу үлесін сату	19,8	1.332.944	153.860
Акционерге төленген дивидендтер	19,2	(1.268.852)	(174.290)
Сақтандыру сыйлықақысын қайтару	20	-	7.370
Тікелей РЕПО мәмілелері бойынша операциялар		(11.458)	8.549
Өзге төлемдер		(5.957)	(3.939)
Қаржылық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуды		(329.744)	(756.406)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза (азайуы)/көбеюі		(84.093)	106.333
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза жұмсалуды			
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері		(35.288)	102.497
Сатуға арналған активтерге қайта топталған еншілес ұйымдардың ақша қаражатындағы өзгеріс		(86.072)	(80.760)
Күтілетін кредиттік зияндар резервіндегі өзгеріс		173	274
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		2.945.616	2.817.272
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	18	2.740.336	2.945.616

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор –
Басқарма мүшесі

Айдар Рысқұлов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат бексертпеде келтірілген.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Корпоративтік ақпарат

«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі — «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 3 қарашада құрылды. Құрылу «Қазына» орнықты даму қоры» АҚ мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ біріктіру және Мемлекеттің Қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне (бұдан әрі — «Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өзінің қатысу үлесін қосымша беру жолымен жүзеге асырылды. Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі — «Акционер») болып табылады.

Осы қайта ұйымдастыру кезіндегі Үкіметтің негізгі мақсаты менеджменттің тиімділігін арттыру және Үкіметтің тиісті бағдарламаларында белгіленген стратегиялық міндеттерін табысты орындау мақсатында Қордың еншілес ұйымдарындағы ұйымдық құрылымдарды оңтайландыру болып табылады.

Қор 35-ескертпеде санамаланған бірқатар компанияларды біріктіретін холдинг (бұдан әрі — «Топ») болып табылады. Қордың қызметі 2012 жылғы 1 ақпанға дейін «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 13 ақпандағы №134-4 Заңымен реттелген және ел экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз етуге жәрдемдесуге; экономиканы жаңғыртуға және әртарапандыруға; Топ компаниялары қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған болатын. 2012 жылғы 1 ақпанда «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 ақпандағы № 550-4 Заңы қабылданды, оған сәйкес Қордың қызметі Топқа кіретін ұйымдардың ұзақ мерзімді құнын (құндылығын) ұлғайту және Топ активтерін тиімді басқару арқылы Қазақстан Республикасының ұлттық әл-ауқатын арттыруға шоғырлануы тиіс.

Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі өндірілетін өнімнің түріне және көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес 8 (сегіз) операциялық сегментке бөлінеді (39-ескертпе):

- ◆ Мұнай-газ сегменті мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай мен газды тасымалдау, шикі мұнайды, газды және қайта өңделетін өнімдерді қайта өңдеу және сату бойынша операцияларды, сондай-ақ мұнай-газ химия өнімдерінің өндірісін қамтиды;
- ◆ Тасымалдау сегменті жүктер мен жолаушыларды темір жолмен және әуе көлігімен тасымалдау жөніндегі операцияларды қамтиды;
- ◆ Коммуникация сегменті жергілікті, алыстағы қалааралық және халықаралық байланысты қоса алғанда (ТМД-ға кіретін және кірмейтін елдерді қоса алғанда), тіркелген байланыс қызметтері; сондай-ақ байланыс арналарын жалдау, деректерді беру және сымсыз байланыс қызметтері бойынша операцияларды қамтиды;
- ◆ Энергетикалық сегмент электр энергиясын өндіру және беру жөніндегі, электр энергетикалық жүйеге электр энергиясын жіберуді техникалық, диспетчерлеу және импортталатын электр энергиясын пайдалану жөніндегі операцияларды, Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің объектілерін орталықтандырылған шұғыл-диспетчерлік басқару функцияларын қамтиды;
- ◆ Тау-кен сегменті минералды ресурстарды барлау, өндіру, қайта өңдеу және сату жөніндегі операцияларды қамтиды;
- ◆ Өнеркәсіптік сегментке химия саласын дамыту кәсіпорындары мен жобалары жатады;
- ◆ Корпоративтік орталық сегменті Қордың инвестициялық және қаржы операцияларын, оның ішінде байланысты және бөгде ұйымдарға қарыздар беруді қамтиды;
- ◆ Басқалар сегменті мемлекетке тұрғын үй құрылысына инвестицияларды салу арқылы халық үшін тұрғын үйдің қолжетімділігін арттыруда қолдау көрсету операцияларын және басқа да операцияларды қамтиды.

Қордың тіркелген офисі Қазақстан Республикасы (бұдан әрі — «ҚР»), Астана қаласы, Сығанақ көшесі, 17/10 мекенжайында орналасқан.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығаруға 2024 жылғы 19 сәуірде Қордың Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры — Басқарма мүшесі мен Бас бухгалтері бекітті және нақ осы күні Қордың Директорлар кеңесінің Аудит комитеті алдын ала бекітті.

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікті кейіннен Директорлар кеңесі мен Жалғыз акционер бекітуі тиіс.

Жекешелендіру жоспары

2014 жылғы 30 сәуірде Үкімет 2014-2016 жылдарға арналған бастапқы Жекешелендіру жоспарын бекітті. 2015 жылғы 30 желтоқсанда ол Қордың кейбір еншілес ұйымдарын қоса алғанда, жекешелендіруге жататын мемлекетке тиесілі активтердің жаңа тізбесін қамтитын 2016-2020 жылдарға арналған жаңа Кешенді жекешелендіру жоспарына ауыстырылды. 2020 жылғы 29 желтоқсанда «2021-2025 жылдарға арналған жекешелендірудің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 908 қаулысымен 2021-2025 жылдарға арналған жаңа Кешенді жекешелендіру жоспары бекітілді, оған жекешелендіруге және бәсекелестік ортаға берілуге жататын мемлекеттік ұйымдар мен Қор тобы активтерінің жаңа тізбесі қосылған.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілік есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде сипатталған жағдайларды қоспағанда, бастапқы құн қағидаты негізінде дайындалды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен берілген және арнайы шарттасқан жағдайларды қоспағанда, ақша сомалары миллион теңгеге дейін дөңгелектелген.

Сәйкестілік туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі — «ҚЕХС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына (бұдан әрі — «ҚЕХС») сәйкес әзірленді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ҚЕХС-ке сәйкес дайындау белгілі бір сыни есептемелік бағалауды талап етеді, сондай-ақ басылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертпеде ашылған.

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып дайындады. Басшылық бұл жорамалға қатысты елеулі күмән тудыруы мүмкін айтарлықтай белгісіздіктер жоқ деп есептейді. Олардың пайымдауына, Топтың таяу болашақта және есепті кезең аяқталған күннен кейін кем дегенде 12 ай ішінде операциялық қызметті жалғастыру үшін жеткілікті ресурстары бар деп негізді түрде күтуге болады.

Шетел валютасын қайта есептеу

Функционалдық валюта және білдіру валютасы

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған әрбір компаниясының қаржылық есептілігінің элементтері компания өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық орта валютасын пайдалана отырып бағаланады (бұдан әрі — «функционалдық валюта»). Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен көрсетілген, әрі ол Топтың есептілігін білдіру валютасы болып табылады.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Осындай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде және жыл аяғындағы бағамдар бойынша шетелдік валютада берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден туындаған бағамдық айырмадан пайда болатын кірістер мен шығындар пайда мен зиян болып танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Топ кәсіпорындары

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістері, шығыстары және қаржылық жағдайы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- ◆ Қаржылық жағдай туралы ұсынылған есептердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күндердегі бағамдар бойынша қайта есептеледі;
- ◆ Жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар кезеңдегі орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақылға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі); және
- ◆ Барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан Қор Биржасында (бұдан әрі — «ҚҚБ») белгіленген орташа есептелген валюта айырбастау бағамы Қазақстан Республикасында ресми валюта айырбастау бағамы ретінде қолданылады.

Мына кестеде шетелдік валютаның теңгеге айырбастау бағамы ұсынылған:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы орташа алынған бағам	2022 жылғы орташа алынған бағам	2024 жылғы 19 сәуір
АҚШ доллары	454,56	462,65	456,21	460,93	446,49
Еуро	502,24	492,86	493,22	485,29	475,38
Ресей рублі	5,06	6,43	5,41	6,92	4,79

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы шетелдік валюталардың теңгеге қатысты бағамының тұрақсыздығына байланысты Қорда 7.051.068 миллион теңге мөлшерінде теріс бағамдық айырма және 7.071.496 миллион теңге мөлшерінде оң бағамдық айырма қалыптасты.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары, 2023 жылдың 1 қаңтарына күшіне енген қабылданған жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қоспағанда, 2022 жылғы

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді.

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Кейбір түзетулер мен түсіндірмелер алғаш рет 2023 жылы қолданыла, бірақ олар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Топ тек Топ үшін жарамды және қолданылатын стандарттардың тізімін ұсынды.

17 ҚЕХС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»

2017 жылғы мамырда ҚЕХС жөніндегі Кеңес ақпаратты ашып көрсету мен бағалау, ұсыну және ашып көрсету мәселелерін қарастыратын сақтандыру шарттары үшін қаржылық есептіліктің жаңа ауқымды стандарты 17 ҚЕХС (IFRS) «Сақтандыру шарттары» шығарды. 17 ҚЕХС (IFRS) 2005 жылы шығарылған «Сақтандыру шарттары» 4 ҚЕХС-ті (IFRS) ауыстырады. 17 ҚЕХС (IFRS) оларды шығаратын ұйымның түріне қарамастан сақтандыру шарттардың барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан ерекшеленетін сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру), сондай-ақ дискрециялық қатысу талаптарымен белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қолданылады. Қолданылу аясынан бірнеше ерекшелік бар. 17 ҚЕХС (IFRS) негізгі мақсаты сақтандыру шарттарын есепке алу моделін ұсыну болып табылады, әрі ол сақтандырушылар үшін барынша тиімді әрі бірізді болып табылады. Бұрын қолданылған жергілікті есепке алу саясаттарына негізделетін 4 ҚЕХС (IFRS) талаптарымен салыстырғанда, 17 ҚЕХС (IFRS) сақтандыру шарттарын есепке алудың кешенді моделін ұсынып, есепке алудың барлық маңызды аспектілерді қамтиды. 17 ҚЕХС-тің (IFRS) негізінде келесімен толықтырылған ортақ модель жатыр:

- ◆ Тікелей қатысу талаптарымен сақтандыру шарттары үшін белгілі бір түрлендірулер (ауыспалы сыйақы әдісі);
- ◆ Жеңілдетілген тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл) негізінен қысқа мерзімді шарттарға арналған.

Бұл стандарт Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбеді.

«Бухгалтерлік бағалауды анықтау» — 8 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер

8 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулерде бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер мен есеп саясатындағы өзгерістер және қателерді түзету арасындағы айырмашылық түсіндіріледі. Сонымен бірге, құжатта ұйымдардың бухгалтерлік бағаларды әзірлеу үшін өлшеу әдістерін және бастапқы деректерді қалайша пайдаланатындығы түсіндіріледі.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

«Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» — 1 ҚЕХС-ке (IAS) және ҚЕХС бойынша № 2 Практикалық ұсынымдарға түзетулер

1 ҚЕХС-ке (IAS) және «Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру» ҚЕХС-ті қолдану жөніндегі №2 іс жүзіндегі ұсынымдарға түзетулер ұйымдарға есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету кезінде маңыздылық туралы пайымдауды қолдануға көмектесетін нұсқаулық пен мысалдарды қамтиды. Түзетулер ұйымдарға ұйымдардың есеп саясатының «елеулі ережелерін» ашып көрсетуі туралы талапты есеп саясаты туралы «маңызды ақпаратты» ашып көрсету туралы талапқа ауыстыру есебінен, сондай-ақ ұйымдардың есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсетуі туралы шешімдерді қабылдауы кезінде маңыздылық ұғымын қалайша қолдануы тиіс екендігіне қатысты нұсқаулықты қосу есебінен есеп саясаты туралы барынша пайдалы ақпаратты ашып көрсетуге көмектесуі тиіс.

Бұл түзетулер Топтың есеп саясаты туралы ақпаратты ашуына әсер етті, бірақ Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі кез келген баптарды бағалауға, тануға немесе ұсынуға әсер етпеді.

«Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық» — 12 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер

«Пайдаға салынатын салықтар» 12 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер бастапқы тануға қатысты алып тастауды қолдану аясын тарылтады, осылайша ол бұдан былай салық салынатын және шегерілетін уақыт айырмаларының тең болуына әкелетін операцияларға қолданылмайды, мысалы, объектілерді жалға алу немесе пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелер жағдайында.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Халықаралық салық реформасы — Pillar II типтік ережелері — «Табыс салығы» 12 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер

12 ҚЕХС-ке (IAS) осы түзетулер ЭЫДҰ BEPS жобасы шеңберінде екінші компоненттің (Pillar II) қағидаларын қабылдау нәтижесінде шығарылды және мыналарды көздейді:

- ◆ Заңнамаға Pillar II үлгілік ережелерін енгізуге байланысты туындайтын кейінге қалдырылған салықтарды танудан және ашып көрсетуден міндетті түрде уақытша босатуды; және

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

- ◆ Жаңа заңнамаға жататын ұйымдардың қаржылық есептілігін пайдаланушыларға осы ұйымдарға заңнамада көзделген табыс салығы Pillar II типтік ережелеріне сәйкес, оның ішінде ол күшіне енгенге дейін қандай әсер ететінін жақсы түсінуге көмектесетін ақпаратты ашуға қойылатын талаптар.

Топтың еншілес ұйымдары келесі юрисдикцияларда білдірілген, онда Pillar II типтік ережелері заңнамалық деңгейде қабылданған (немесе негізінен қабылданған) және 2024 жылдан бастап және одан кейін күшіне енеді: Болгария Республикасы, Германия Федеративтік Республикасы, Нидерландтар Корольдігі, Румыния, Швейцария Конфедерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі.

Топ заңнамаға Pillar II үлгілік ережелерін енгізуге байланысты туындайтын кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін танудан және ашып көрсетуден уақытша босатуды қолданды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қазіргі уақытта сәйкестендірілмеген және ақылға қонымды бағалауға жатпайтын Pillar II типтік ережелері бойынша табыс салығы бойынша әлеуетті тәуекелді бағалау процесінде. Топ бағалау жұмысын жалғастыруда және бағалауды 2024 жылы аяқтауды жоспарлап отыр.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша стандарттарға жаңа түзетулер жарияланды:

- ◆ «Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп» 7 ҚЕХС-ке (IAS) және «Қаржы құралдары: Ақпаратты ашып көрсету: Өнім берушілерді қаржыландыру тетіктері» 7 ҚЕХС-ке (IFRS) түзетулер
- ◆ (2023 жылғы 25 мамырда шығарылған);
- ◆ 1 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер «Қаржылық есептілікті ұсыну»: міндеттемелерді ағымдағы немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу (2020 жылғы 23 қаңтарда шығарылған), міндеттемелерді ағымдағы немесе ұзақ мерзімді деп жіктеудің күшіне ену күнін кейінге қалдыру (2020 жылғы 15 шілдеде шығарылған), ковенанттармен ұзақ мерзімді міндеттемелер (2022 жылғы 31 қазанда шығарылған);
- ◆ «Сату және кері жалдау кезіндегі жалдау міндеттемелері» 16 ҚЕХС-ке (IFRS) түзетулер (2022 жылғы 22 қыркүйекте шығарылды);
- ◆ «Валюта бағамдары өзгеруінің салдары: айырбастау мүмкіндігінің болмауы» 21 ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер (2023 жылғы 15 тамызда шығарылған).

Бұл түзетулер мен түсіндірмелер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне едәуір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

Шоғырландыру қағидаттары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Қордың және ол бақылайтын еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігін қамтиды (35-ескертпе).

Еншілес ұйымдар

Еншілес ұйымдар — бұл Топ бақылайтын кәсіпорындар. Бақылау, егер Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы бола немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраса және инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктері салдарынан осы қайтарымға ықпал ете алған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ тек келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар нысанын бақылайды:

- ◆ Топтың инвестициялар нысанына қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының тиісті қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- ◆ Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы болған немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраған;
- ◆ Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа ықпал ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болған жағдайда Топ инвестициялар объектісін ғана бақылайды.

Топтың инвестициялар объектілеріне қатысты дауыстың көпшілігіне қарағанда аз дауыс беру құқығы немесе ұқсас құқықтар болған кезде, Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- ◆ Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісім;
- ◆ Басқа келісімдермен негізделген құқықтар;
- ◆ Дауыс беру құқығы және Топқа тиесілі әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш құрамдасы бірінің немесе бірнешеуінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес ұйымға бақылауды алған кезде еншілес ұйымның шоғырлануы басталады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылғанда тоқталады.

Сатып алу немесе шығару бір жылдың ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері және шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі және Топ еншілес ұйымды бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар арасындағы мәміледе сатып алуды қоспағанда, еншілес ұйымдар оларды сатып алған сәттен бастап, Топтың оларды бақылауды алған күні болып табылады, осындай бақылау аяқталған күнге дейін шоғырландырылады. Еншілес ұйымдарды сатып алған кезде сатып алу құны олардың сатып алу күніне әділ құны негізінде активтер мен міндеттемелерге бөлінеді. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі келісілген есеп саясаты пайдаланыла отырып, Қордың қаржылық есептілігі дайындалатын есепті кезеңге дайындалады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шоғырландыру қағидаттары (жалғасы)

Еншілес ұйымдар (жалғасы)

Мәмілелер бойынша барлық топшілік сальдо мен топшілік мәмілелер бойынша туындайтын іске асырылмаған пайданы қоса алған-дағы мәмілелер шоғырландырылған қаржылық есептіліктен толығымен шығарылған болатын. Іске асырылмаған шығындар, олар құнсыздану туралы куәлік болмағандай дәрежеде ғана алып тасталатынын қоспағанда, іске асырылмаған пайда сияқты алып тасталады.

Бақыламайтын қатысу үлесі Топқа тиесілі емес еншілес ұйымдар капиталының бір бөлігін білдіреді және Акционерге жататын капиталдан бөлек, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі капиталдың құрамында жеке көрсетіледі. Еншілес ұйымның шығындары, тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да бақыламайтын қатысу үлесіне жатады.

Бақылаудан айырылмастан еншілес ұйымға қатысу үлесінің өзгеруі капиталмен болған операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымның үстінен бақылаудан айырылып қалса, ол:

- ◆ Еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелерін тануды тоқтатады (оның ішінде өзіне жататын гудвилді);
- ◆ Бақыламайтын қатысу үлесінің баланстық құнын тануды тоқтатады;
- ◆ Капиталда көрсетілген жинақталған бағамдық айырмаларды мойындау тоқтатады;
- ◆ Алынған сыйақының әділ құнын мойындайды;
- ◆ Қалған инвестицияның әділ құнын мойындайды;
- ◆ Операцияның нәтижесінде пайда болған артықшылықты немесе тапшылықты пайда немесе зиян ретінде мойындайды;
- ◆ Бұрын өзге де жиынтық кірістің құрамында мойындалған құрамдауыштардағы негізгі компанияның үлесін, егер Топтың тиісті активтерді немесе міндеттемелерді тікелей шығаруды жүзеге асырғаны сияқты, пайданың немесе шығындың немесе бөлінбеген пайданың құрамына қайта жіктейді.

Кәсіпорындарды біріктіру

Кәсіпорындарды (бизнесті) біріктіру сатып алу әдісі пайдаланыла отырып ескеріледі. Сатып алу құны сатып алу күніндегі әділ құн бойынша бағаланған берілген сыйақы сомасы және сатып алынатын компаниядағы бақыламайтын қатысу үлесі ретінде бағаланады. Бизнесісті біріктіру жөніндегі әрбір мәміле үшін сатып алатын тарап сатып алынатын компаниядағы бақыламайтын қатысу үлесі әділ құн бойынша, не сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша бағалайды. Сатып алуға байланысты болған шығындар жалпы және әкімшілік шығыстардың құрамына енгізіледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті түрде шарттың талаптарына, экономикалық жағдайға және сатып алу күніндегі тиісті жағдайларға байланысты жіктейді. Бұған компания сатып алатын негізгі шарттарға қосылған туынды құралдарды бөлу қажеттілігі мәніне талдау жасау жатады.

Бизнес сатылап біріктірілген жағдайда Топқа ертеректе тиесілі болған сатып алынатын компанияның қатысу үлесі пайда немесе зиян арқылы бақылауды сатып алу күніне әділ құны бойынша қайта бағаланады.

Сатып алатын тарап беруге тиіс шартты сыйақы сатып алу күніндегі әділ құн бойынша танылуға тиіс. Қаржы құралы болып табылатын және 9 ҚЕХС-тің қолданылу аясына түсетін актив немесе міндеттеме ретінде жіктелетін шартты өтемақы әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі 9 ҚЕХС-ке сәйкес пайда немесе зиян құрамында танылады. Егер шартты сыйақы 9 ҚЕХС-тің қолданылу аясына түспесе, ол пайда немесе зиян құрамында әділ құны бойынша бағаланады. Егер шартты өтеу меншікті капитал ретінде жіктелетін болса, ол кейіннен қайта бағаланады және оны өтеу меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил бастапқыда берілген сыйақы және танылған бақыланбайтын қатысу үлесі сомасының және сатып алушыға бұрын тиесілі болған қатысу үлестерінің Топ сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің және ол қабылдаған міндеттемелердің сомасынан асып түсуі ретінде айқындалатын бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтемақы сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтердің және барлық қабылданған міндеттемелердің анықталу дұрыстығын, сондай-ақ сатып алу күніне танылуы тиіс болған сомаларды бағалау кезінде пайдаланылған процедураларды қайталап талдайды. Егер қайталап жасалған талдаудан кейін берілген өтемақы сатып алынған таза активтердің әділ құнынан кем болып қалса, табыс пайда немесе зиян құрамында танылады.

Кейіннен гудвил құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Бизнесісті біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздану тұрғысынан тексеру мақсаттары үшін, гудвил компаниялар Тобы сатып алған күннен бастап Топтың сатып алынатын компанияның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бөлімшелерге жататын-жатпайтындығына қарамастан, бизнестің бірігуінен пайда алады деп болжанатын ақша ағындарын біріктіретін әрбір бөлімшесіне бөлінеді.

Егер гудвил ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің бір бөлігін құраса, және осы бөлімшенің бір бөлігі шығып қалса, тоқтатылған қызметке жататын гудвил оның шығарылуынан келетін пайданы немесе зиянды анықтау кезінде осы қызметтің баланстық (ағымдағы) құнына қосылады. Осындай жағдайларда шығып қалған гудвил тоқтатылған қызметтің құны мен ақша ағындарын қалыптастыратын бөлімшенің қалған бөлігі құнының қатынасы негізінде бағаланады.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Еншілес ұйымдарды жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды (Мемлекет бақылайтын кәсіпорындар) сатып алуды есепке алу үлестерді біріктіру әдісі бойынша жүргізіледі.

Берілген еншілес ұйымның жалпы бақылаудағы активтері мен міндеттемелері берілген күнгі беруші компанияның (алдыңғы иесі) есептілігінде олардың баланстық құны бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетіледі. Алдыңғы иесі ұйымды бастапқы сатып алған кезде пайда болған гудвил, сондай-ақ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы иесінің гудвилін қоса алғанда, таза активтердің жалпы баланстық құны мен төленген қаражат сомасы арасындағы айырма осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында капиталды түзету ретінде ескерілді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандары, егер осындай еншілес ұйымды Топ оны бастапқыда алдыңғы иесі сатып алған күні сатып алған күндегідей дайындайды.

Бар еншілес ұйымдардағы қатысу үлесінің өзгеруі

Бақылауды сақтай отырып, бар еншілес ұйымдағы қатысу үлесінің бір бөлігі сатылатын немесе сатып алынатын мәмілелерде еншілес ұйымның таза активтеріндегі иеліктен шығарылатын немесе сатып алынатын үлестің баланстық құны мен осы үлесті сатып алу құнының арасындағы айырма бөлінбеген пайданың ұлғаюы немесе азаюы ретінде көрсетіледі.

Бірлесіп-бақыланатын операциялар

Бірлескен операция — бұл қызметке бірлескен бақылауға ие болатын тараптың қызметпен байланысты міндеттемелер бойынша активтер мен жауапкершілікке құқықтарының болуын болжайтын бірлескен кәсіпкерлік типі. Топ бірлескен операциялардағы өзінің мүдделеріне қатысты мыналарды: Бірлескен активтердегі өз үлесін қоса алғанда, активтерді; Бірлескен міндеттемелердегі өз үлесін қоса алғанда, міндеттемелерді; Бірлескен операциялардың нәтижесінде өндірілген өнімдегі үлесті сатудан түскен түсімді; Бірлескен операциялардан болған өнімді сатудан түскен түсімнің үлесін; бірлесіп шеккен шығыстардағы үлесті қоса алғанда, Шығыстарды мойындайды.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен кәсіпорын/қауымдасқан компания қызметінің қаржылық нәтижелерінің үлесін көрсетеді. Егер бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның капиталында тікелей мойындалған өзгерістер болса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін мойындайды және оны капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолдануға болатын болса, бұл фактіні ашады. Топтың бірлескен кәсіпорынмен/қауымдасқан компаниямен операциялары бойынша туындаған, іске асырылмаған пайдасы мен зияны бірлескен кәсіпорында/қауымдасқан компанияда Топтың үлесі бар дәрежеде шығарылады.

Бірлескен кәсіпорындағы/қауымдасқан компаниядағы пайдадағы үлесі тікелей жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте берілген. Ол бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, және сондықтан бірлескен кәсіпорындардың / қауымдасқан компаниялардың еншілес ұйымдарындағы салық салу мен бақыламайтын қатысу үлесін есептегеннен кейін пайда ретінде айқындалады.

Бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігі негізгі компанияның қаржылық есептілігі кезеңіндегі есепті кезеңге жасалады. Қажет болған жағдайда, есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ өзінің бірлескен кәсіпорындарға/қауымдасқан компанияларға инвестициялары бойынша құнсызданудан болған қосымша шығынын мойындау қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті күнге Топ бірлескен кәсіпорындарға/қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануының объективті куәсі болуын анықтайды. Осындай куәлар болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және бұл соманы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданудан болған шығынды мойындайды.

Бірлескен кәсіпорынды бірлескен бақылаудан/қауымдасқан компанияға елеулі ықпалынан айырылған жағдайда, Топ қалған инвестицияларды әділ құн бойынша бағалайды және мойындайды. Бірлескен бақылаудан елеулі ықпалынан айырылған сәттегі бірлескен кәсіпорынға/қауымдасқан компанияға инвестицияның баланстық құны және қалған инвестициялардың әділ құны мен шығудан түскен түсімдердің арасындағы айырма пайдада немесе зиянда танылады.

Сатуға арналған деп жіктелген активтер

Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер мен шығу топтары сатуға арналған шығындар шегеріліп тасталғанда, екі мәннің — баланстық құны мен әділ құнының азы бойынша бағаланады. Активтер мен шығу топтары, егер олардың баланстық құны жалғасқан пайдалану нәтижесінде емес, сату бойынша сату бойынша мәміле арқылы өтелуге жатса, сату үшін арналған болып жіктеледі. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады. Басшылықтың, оған қатысты жіктелген күннен бастап 1 (бір) жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде мойындау өлшемшарттарына сәйкестігі күтілуге тиіс, сауда-саттық жасауға бекем ниеті болуы тиіс.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кен орындарын барлауға, бағалауға және әзірлеуге байланысты шығыстар

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын (лицензияларды) иемденгенге дейін болған шығындар

Лицензияларды алғанға дейін болған шығындар келтірілген кезеңдегі шығындарға жатқызылады. Қазақстан Республикасының Үкіметімен тиісті келісімге қол қойылғаннан кейін болған шығындар капиталдандырылады.

Жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары

Жер қойнауын пайдалану (барлау және өндіру) құқығын сатып алу жөніндегі шығындар қол қою бонустарын, тарихи шығындарды, экологиялық және әлеуметтік бағдарламаларға жұмсалатын міндетті шығыстарды қамтиды және материалдық емес активтердің құрамында кен орны бойынша барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығы ретінде капиталдандырылады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын сатып алу шығындарын есепке алу кен орындары бөлінісінде жүргізіледі. Әрбір кен орны жыл сайын құнсыздану тұрғысынан қаралады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап жер қойнауын пайдалану құқығы (қалған шығындар) негізгі құралдар құрамына көшіріледі және дәлелденген қорлардың жалпы сомасына сүйене отырып, іс жүзіндегі өндіру бойынша өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады.

Барлау және бағалау шығындары (аяқталмаған құрылыс)

Барлау және бағалау шығындары геологиялық және геофизикалық шығыстарды; барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындарды; ашу жұмыстарын; әкімшілік нақты кен орнына жатқызуға болатын барлау және бағалау бойынша өзге де шығыстарды қамтиды. Мұндай шығындар жалақыны, материалдар мен жанармайды, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Геологиялық және геофизикалық шығыстарды қоспағанда, барлау және бағалау бойынша шығындар барлау және бағалау бойынша материалдық емес әрі материалдық активтердің құрамында капиталдандырылады және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар бөлінісінде ескеріледі және амортизацияланбайды. Егер минералдық ресурстар немесе көмірсутегілер табылмаса, бұл құнсызданудың дәлелі болуы мүмкін. Барлық капиталдандырылған шығындар табылған затты коммерциялық өндіру немесе одан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілі туралы ниетті растау үшін, кемінде жылына бір рет техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге жатады. Керісінше жағдайда шығындар шығысқа есептен шығарылады. Минералдық ресурстардың қорлары дәлелденгенде және өндіруді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар мұнай-газ немесе тау-кен активтерінің кіші сыныптарына көшіріледі.

Барлау және өндіру шығындары (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Барлауға және өндіруге жұмсалатын шығындар бұрын капиталдандырылған (және игерудің басында қайта жіктелген) жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындарын және барлау және бағалау шығындарын; бұрғылау нәтижелеріне қарамастан пайдалану ұңғымаларын бұрғылауға; полигондар салуға; кен орындарындағы көміртегілер мен минералдық ресурстарды өндіру, жинау және дайындау үшін қажетті жерүсті технологиялық құрылыстар салуға арналған шығыстарды; кен орындарында коммерциялық өндіруді ұйымдастыру барысында жұмсалған өзге де шығындарды; ұңғымаларды консервациялауға және учаскелерді қалпына келтіруге арналған капиталдандырылған дисконтталған шығындарды қамтиды. Әзірлеуге және өндіруге жұмсалған шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ және тау-кен активтері) құрамында капиталдандырылады, есеп кен орындары бөлінісінде жүргізіледі.

Мұнай-газ және тау-кен активтері кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап іс жүзіндегі өндіру бойынша тозуды есептеудің өндірістік әдісі пайдаланыла отырып амортизацияланады. Мұнай-газ және тау-кен активтерінің кен орындарының пайдалы қызмет мерзімінен айтарлықтай ерекшеленетін пайдалы қызмет мерзімі бар кейбір объектілері (жерүсті технологиялық құрылыстар мен жабдықтар) тұзу сызықты әдіс пайдаланыла отырып, пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады. Кен орындарын пайдаланудан шығаруға жұмсалған дисконтталған шығындарды қамтитын жер қойнауын пайдалану құқығын алуға жұмсалатын шығындар, дәлелденген қорлардың жалпы сомасы бойынша амортизацияланады. Кен орындарын игеруге жұмсалған қалған шығындар дәлелденген әзірленген қорларға есептеле отырып, амортизацияланады.

Негізгі құралдар (мұнай-газ және тау-кен активтерінен басқа)

Бастапқы мойындау кезінде негізгі құралдар бастапқы құн бойынша бағаланады. Кейін негізгі құралдар жинақталған тозуды, түгесілуді және құнсыздануды шегергенде ескеріледі. Шаруашылық тәсілмен құрылған активтердің құны материалдардың құнын, тікелей еңбек шығындарын және өндірістік жүктеме шығыстарының тиісті үлесін қамтиды.

Мұнай-газ активтерінен басқа негізгі құралдар негізінен мынадай негізгі құралдардың кластарын қамтиды, олар мына пайдалы қызмет мерзімі ішінде тұзу сызық әдісімен амортизацияланады:

	Жылдар
Ұлттық электр желісінің активтері	8-100 жыл
МӨЗ активтері	4-100 жыл
Құбырлар	2-30 жыл
Ғимараттар мен құрылысжайлар	2-100 жыл
Темір жолдар мен инфрақұрылым	10-80 жыл
Машиналар, жабдық және көлік құралдары	2-50 жыл
Басқасы	2-20 жыл

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Негізгі құралдардың объектілері ірі ауқымды техникалық тексеру нысаны болып табылғанда, тиісті шығындар 16 БЕХС-да белгіленген мойындау өлшемшарттары сақталған жағдайда құрамдас бөлігін ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады.

Негізгі құралдар объектісін мойындау ол істен шыққаннан кейін немесе оны пайдаланудан не шығуынан болашақ экономикалық пайда алу күтілмейтін болса, тоқтатылады. Активті мойындау тоқтатылған кезде пайда болған кез келген пайда немесе зиян (шығу мен активтің қалдық құнынан түскен таза түсімдер арасындағы айырма ретінде есептелген) активті мойындау тоқтатылған есепті кезеңдегі пайда мен зиянға қосылады.

Активтің қалдық құны, қажеттілік болғанда пайдалы қызмет мерзімі және амортизациялау әдістері әрбір қаржы жылының аяғында қайта қаралады және түзетіледі.

Материалдық емес активтер

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы мойындау кезінде сатып алу құны бойынша ескеріледі. Ұйымдарды біріктіру бойынша операциялар шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтердің құны сатып алу күніндегі әділ құнды білдіреді. Материалдық емес активтер бастапқы мойындалғаннан кейін кез келген жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болатын кез келген жинақталған шығын шегеріле отырып, сатып алу құны бойынша ескеріледі. Әзірлеуге жұмсалған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, өз күштерімен құрылған материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыстар, шығыстар туындаған кезеңдегі пайда мен зиянда мойындалады.

Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі шектеулі немесе шектеусіз ретінде айқындалады. Пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер қызметтің осы мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес актив құнсыздануы мүмкін көрсеткіш болған кезде құнсыздану тұрғысынан бағаланады. Амортизациялау кезеңі және пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер үшін амортизация әдісі кем дегенде әрбір есепті жылдың аяғында қайта қаралады. Пайдалы қызметтің күтілетін мерзіміне немесе материалдық емес активтен түсетін болашақ экономикалық пайданың күтілетін көлеміне өзгерістер амортизация кезеңіне өзгерістер немесе мән-жайлар бойынша амортизация әдісі арқылы ескеріледі және бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде қаралады.

Қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтерді амортизациялау бойынша шығыстар материалдық емес активтің мақсатына сәйкес шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер негізінен мынадай пайдалы қызмет мерзімі ішінде тұзу сызық әдісімен амортизацияланатын активтердің мынадай сыныптарын қамтиды:

	Жылдар
Лицензиялар	3-20 жыл
Бағдарламалық жасақтама	1-14 жыл
Басқасы	2-15 жыл

Қызмет мерзімі шектеусіз материалдық емес активтер амортизацияланбайды, бірақ жыл сайын немесе құнсыздану көрсеткіштері болған кезде құнсыздану тұрғысынан тексеріледі және қажет болған кезде өтелетін шамаға дейін есептен шығарылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік алғашқыда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Топ есептеу әдісін бастапқы құн бойынша қолданатындықтан, бастапқы мойындалғаннан кейін инвестициялық жылжымайтын мүлік «Негізгі құралдар» 16 ҚЕХС-ке сәйкес қабылданған әдіс бойынша, яғни жинақталған құнсыздану және жинақталған амортизация ескеріле отырып, ескеріледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік 2 жылдан 100 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің танылуы ол шыққан кезде (қаржылық жағдай туралы есепте элиминация кезінде) не болмаса егер ол пайдаланудан шығарылса және оның шығуынан келешекте экономикалық пайда күтілмесе, тоқтатылады. Шығудан туындайтын таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма оны мойындау тоқтатылған кезең ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы

Топ барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді, әрі мұндай активтер әзірлеу бойынша материалдық және материалдық емес активтердің құрамына немесе активтердің құнсыздануына нұсқайтын фактілер мен жағдайлар болғанда аударылады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Бір немесе одан да көп төмендегі фактілердің және жағдайлардың болуы Топ барлау әрі бағалау жөніндегі өз активтерін құнсыздану мәніне тексеруге міндетті екендігіне нұсқайды (тізбесі толық болып табылмайды):

- ◆ Соның ішінде Топ компаниясы белгілі бір учаскені барлауға құқылы болған кезең өтіп кеткенде немесе таяу арада өтеді және оның ұзар-тылуы күтілмейді;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды одан әрі барлауға және бағалауға едәуір шығыстар бюджетке қосылмаған және жоспарлан-байды;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды барлау және бағалау минералды ресурстардың коммерциялық тиімді көлемдерін анықтауға әкеліп соқтырмады және Топ белгілі бір учаскеде мұндай қызметті тоқтату шешімін қабылдады;
- ◆ Топтың белгілі бір учаскені әзірлеу ықтималдылығына қарамастан барлау және бағалау жөніндегі активтің ағымдағы құны нәтижелі әзірле-удің немесе өткізудің нәтижесінде толық шамада өтелмейді деген жеткілікті деректері бар.

Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖКӘҚ) арқылы әділ құны бой-ынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны (ПЗӘҚ) бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі келісімшартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қол-данатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасы-на ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек

15 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе БЖКӘҚ бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары бор-ыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

Топ қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Топ өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері үш санатқа жіктеледі:

- ◆ Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- ◆ Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері;
- ◆ Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ сауда және басқа да дебиторлық берешекті, үшінші және байланысты тараптарға берілген қарыздар, үшінші және байланысты тараптардың борыштық бағалы қағаздары мен банк салымдарын жатқызады. Сондай-ақ, Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің құрамына Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің өтеу мерзімі 3 айға дейінгі ноттарын қосады, себебі бұл инвестициялар Қордың ақша қаражатын басқару бөлігі емес, инвестициялық қызметінің бір бөлігі болып табылады.

БЖКАӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтеріне негізінен үшінші және байланысты тараптардың борыштық бағалы қағаздары жатады.

ПЗАӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтеріне негізінен берілген қарыздар, үшінші және байланысты тараптардың борыштық және үлестік бағалы қағаздары жатады.

4.	5.	6.	☎
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Тануды тоқтату

Қаржы активі (қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады) мойындалуын тоқтатады, егер:

- ◆ Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; не болмаса
- ◆ Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірусіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекел-дер мен пайданы берсе, не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекел-дер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ актив-тен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын тоқтатады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық қаржы активтеріне қатысты күтілетін кредиттік зияндар (ККЗ) бағалау резервін мойындайды.

ККЗ шартқа сәйкес Топқа тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бұл актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге шамамен тең болатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырма ретінде есеп-теледі.

Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ККЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық ККЗ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін кредиттік зияндарға қатысты зиянды бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолт-тың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін ККЗ) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін кредиттік зияндарға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Топ ККЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ кредиттік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндарға тең сомада залал-дың бағалау резервін мойындайды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген кредиттік зияндардың пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын кредит сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көздел-ген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Топтың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Хеджирлеуді есепке алу

Топ валюталық тәуекелдер бойынша хеджирлеудің жекелеген құралдарын ақша ағындарын хеджирлеу немесе таза инвестицияларды шетел-дік бөлімшеге хеджирлеу ретінде айқындайды.

Топ тәуекелдерді басқару және хеджирлеу стратегиясына сәйкес хеджирлеу құралдары мен хеджирленетін баптардың арасындағы қатына-старды олар белгіленген сәттен бастап құжаттамалы түрде ресімдейді.

Бұдан басқа, хеджирлеу қатынастары белгіленген сәтте және одан әрі Топ әділ құнның немесе хеджирленетін тәуекелге жататын хеджирле-нетін баппен байланысты ақша ағындарының өзгерістерін өтеу тұрғысынан хеджирлеу құралының тиімділігін тұрақты түрде құжаттайды.

Бұрын жиынтық кірісте мойындалған сомалар хеджирленетін позиция пайда мен зиянға әсер ететін кезеңдердегі пайдаға және зиянға, хед-жирленетін позицияны есептен шығару көрсетілетін бапқа қайта жіктеледі.

Хеджирлеуді есепке алу:

1. Топ хеджирлеу қатынастарын тоқтатқан;
2. Хеджирлеу құралын қолдану, сату, бұзу немесе оны орындау мерзімі өткен; немесе
3. Қаржы құралы хеджирлеу құралы ретінде есепке алу талаптарын қанағаттандыруды тоқтатқан күні тоқтатылады.

Басқа да жиынтық кірістің құрамында және капиталда көрсетілген пайда немесе зиян болжанатын мәміле мойындалғаннан кейін пайда мен зиянда көрсетіледі. Егер болжанатын мәмілені жасау енді күтілмесе, капиталда жинақталған пайда немесе зиян дереу пайда мен зиянға жатқызылады. Тиімді емес бөлікке жататын пайда немесе зиян да дереу пайда мен зиянға жатқызылады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Хеджирлеуді есепке алу (жалғасы)

Таза инвестицияларды шетелдік бөлімшеге хеджирлеу

Валюталық тәуекелдерді хеджирлеу құралдары бойынша есеп айырысулардың нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмадан туындайтын кірістер мен шығындар есепті күнгі бағам бойынша шетелдік валютада көрсетілген активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу кезінде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте есептілік валютасын қайта есептеу жөніндегі резервтің құрамында мойындалады.

Ақша ағындарын хеджирлеу

Қаржы құралдарын қайта есептеу кезінде туындайтын және ақша ағындарын хеджирлеу құралдары болып табылатын бағамдық айырмадан болған пайда мен зиян жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте хеджирлеу резервінің құрамында мойындалады.

Қорлар

Қорлар өзіндік құнының ең аз мәні немесе таза өткізу құны бойынша бағаланған. Өзіндік құн қорларды жеткізуге және ағымдағы жағдайға келтіруге байланысты шығындарды қамтиды. Таза өткізу құны аяқтауға жұмсалған шығындарды және өткізуге жұмсалған есеп айырысу шығындарын шегере отырып, әдеттегі қызмет барысында қорларды өткізу бағасын бағалауды білдіреді. Шығындарды есептеп шығарудың ұқсас формуласы сипаттамасы мен мақсаты ұқсас барлық қорлар үшін пайдаланылады. Операциялық мұнай-газ және энергетикалық сегменттердің қорлары ФИФО әдісі негізінде бағаланады. Барлық қалған қорлар орташа өлшенген құн негізінде бағаланады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, мерзімді депозиттерді, алдын ала келісілген ақша қаражаты сомасына еркін айырбасталатын және олардың құнының өзгеруіне байланысты елеусіз тәуекел деңгейіне ұшырайтын өтеу мерзімі 3 (үш) айдан аспайтын қысқа мерзімді және өтімділігі жоғары инвестицияларды қамтиды.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян, кредиттер, қарыздар мен берешек немесе туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда кредиттер мен қарыздар болған жағдайда тікелей солармен байланысты мәміле бойынша шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша мойындалады.

Топтың қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек, кредиттер мен қарыз алулар, сондай-ақ туынды қаржы құралдары кіреді.

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау оларды былай жіктеуге байланысты:

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Кредиттер мен қарыздар

Бастапқыда танылғаннан кейін пайыздық кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы қаржылық шығындар құрамына енгізіледі.

Қаржылық кепілдік шарттары

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Топ шығарған қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ең алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады.

Кейіннен міндеттеме келесі өлшемдердің ең үлкені бойынша бағаланады: қажет болған жағдайда «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» 15 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес кірістің жинақталған сомасын/амортизациясын шегере отырып, бастапқыда танылған соманың және залал бойынша бағалау резерві сомасының құны.

Жалдау

Келісім жалға алу болып табылатындығын немесе онда жалға алу белгілері бар екендігін анықтау жалдау қатынастарының басталу күніне келісім мазмұнын талдауға негізделеді. Келісім жалдау болып табылады немесе жалдау белгілерін қамтиды, егер келісімнің орындалуы нақты активті (немесе активтерді) пайдаланудан тәуелді болса және мұндай келісімнің нәтижесінде активті немесе активтерді пайдалану құқығы бір тараптан басқа тарапқа өтсе, тіпті егер бұл актив (немесе бұл активтер) келісімде анық көрсетілмесе.

Топ жалға алушы ретінде

Солар бойынша Топқа өтемақыға айырбас ретінде белгілі бір кезең ішінде сәйкестендірілген активті (оны «Жалдау» 16 ҚЕХС (IFRS) айқын-дағандай) пайдалануды бақылау құқығы берілетін шарттарға (немесе шарттардың жеке құрауыштарына) қатысты Топ активті пайдалану құқығы нысанында және тиісті міндеттемені жалдаудың басталу күніне мойындайды. Шарттардың жалдауға қатысы жоқ құрауыштары өзге орынды стандарттарға сәйкес ескеріледі.

«Жалдау» 16 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес Топ көрсетілген стандартты жалдау шарттарына қолданбайды, солар бойынша жалдаудың басталу күніне көзделген жалдау мерзімі 12 айдан аспайды және құбылмалы жалдау мөлшерлемесі бар жалдау шарттарына, сондай-ақ құны төмен активтерді жалдау шарттарына қатысты сатып алу опционын қамтымайды. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдауды Топ жалдау мерзімінің ішінде желілік әдіспен шығыс ретінде мойындайды.

Жалдаудың басталу күніне Топ жалдау бойынша міндеттемені осы күнге әлі жүзеге асырылмаған жалдау төлемдерінің келтірілген (ағымдағы) құны бойынша бағалайды. Дисконттау, егер оларды оңай айқындауға мүмкіндік болса, жалдау шарттарында белгіленген мөлшерлемелерді қоспағанда, Топтың қосымша қарыз қаражатын тартудың пайыздық мөлшерлемесін пайдалана отырып жүзеге асырылады.

Топ жалдау бойынша міндеттемені мына жағдайларда қайта бағалайды (және пайдалану құқығы нысанындағы тиісті активті тиісінше түзетеді):

- ◆ Жалдау мерзімі өзгерді немесе сатып алу опционының орындалуын бағалауда өзгеріске әкеп соқтырған айтарлықтай оқиға немесе жағдайларда өзгеріс болды, және жалдау бойынша міндеттеме қайта қаралған дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау арқылы қайта бағаланады;
- ◆ Жалдау төлемдері индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруіне немесе кепілдік берілген тарату құны бойынша күтілетін төлемнің өзгеруіне байланысты өзгереді және мұндай жағдайларда жалдау бойынша міндеттеме өзгермеген дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау арқылы қайта бағаланады (егер тек жалдау төлемдерінің өзгеруі құбылмалы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру салдары болып табылса, мұндай жағдайда қайта қаралған дисконттау мөлшерлемесі қолданылады);
- ◆ Жалдау шарты түрлендірілген және жалдау шартының өзгеруі бөлек жалдау шарты ретінде ескерілмейді және мұндай жағдайда жалдау бойынша міндеттеме түрлендірудің күшіне ену күніне қайта қаралған дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып қайта қаралған жалдау төлемдерін дисконттау арқылы түрлендірілген жалдау шартының жалдау мерзімінің негізінде қайта бағаланады.

Жалдаудың басталу күніне Топ пайдалану құқығы нысанындағы активті бастапқы құны бойынша бағалайды, оған жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалаудың көлемі, жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша ынталандыратын төлемдерді шегере отырып мұндай күнге дейін жалдау төлемдері, жалға алушы шеккен кез келген бастапқы тікелей шығындар жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтерді кейіннен есепке алуға қатысты меншіктегі активтерге қатысты, оның ішінде тозу мен амортизацияны есептеуге қатысты қолданылатын есеп саясаты, сондай-ақ құнсыздану мәніне тексерулер қолданылады.

Пайдалану құқығы нысанындағы танылған актив келесі кезеңдердің барынша қысқасы бойына желілік әдіспен амортизацияланады: активтің пайдалы қызмет етуінің болжамды мерзімі немесе жалдау мерзімі.

Топ жалдау бойынша міндеттемелерді қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бөлек баппен

(23-ескертпе) көрсетіледі, ал дәл сол баптардағы пайдалану құқығы нысанындағы активтер, егер олар меншікте болса, яғни негізгі құралдардың құрамында болса, тиісті базалық активтер ретінде көрсетіледі (8-ескертпе).

16 ҚЕХС (IFRS) талаптарына сәйкес жалдау төлемдері жалдау міндеттемесінің пайыздық бөлігі мен оның негізгі бөлігін өтеу бойынша ақшалай төлемдерге бөлінеді. Топ қаржылық қызметтен болған ақша ағындарындағы негізгі борыштың өтелуін жіктеді және Топтың есеп саясатына сәйкес, төленген пайыздар операциялық қызметтен болған ақша қаражаты ағындарының бір бөлігі ретінде жіктеледі. Қысқа мерзімді жалдау бойынша төлемдер, құны төмен активтерді жалдау төлемдері мен жалдау міндеттемесін бағалауға қосылмаған ауыспалы жалдау төлемдері операциялық қызметтің бір бөлігі ретінде көрсетілген.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалдау (жалғасы)

Топ жалға беруші ретінде

Топ жалдау шарттарын негізгі құралдардың кейбір объектілеріне қатысты жалға беруші ретінде жасайды.

Соның шеңберінде Топ жалға беруші болып табылатын жалдау қаржылық немесе операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Жалдау талаптарына сай жалға алушыға меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайда өтеді, жалдау шарты қаржылық жалдау шарты ретінде жіктеледі. Жалдаудың барлық басқа түрлері операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық қызметтен түскен кіріс жалдау мерзімінің ішінде желілік негізде танылады.

Резервтер

Активтің шығуы бойынша міндеттеме (пайдаланудан шығару)

Пайдаланудан шығаруға арналған резервтер Топтың объектіні немесе негізгі құралды бөлшектеу мен көшіру бойынша және объекті тұрған учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болған кезде, сондай-ақ мұндай резервті пайымды бағалауды жүзеге асыру мүмкін болған кезде, дисконттау негізінде толық көлемде мойындалады.

Мойындалатын сома жергілікті шарттар мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығындардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне балама болатын негізгі құралдардың баланстық құнының тиісінше ұлғаюы мойындалады. Соның салдарынан, бұл шығындар тиісті амортизациялау әдісі негізінде өндірістік құралдар мен тасымалдау құралдары бойынша күрделі шығындар шеңберінде амортизацияланады.

Есепті мерзімдегі немесе міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық пайданың негізіндегі ресурстардың ағып кету сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болған пайдаланудан шығару бойынша қолдағы резервті бағалаудағы өзгерістер немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс былайша ескеріледі:

- ◆ Резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңде тиісті активтің баланстық құнына қосылады немесе шегерілетіндей;
- ◆ Актив құнынан шегерілген сома оның баланстық құнынан аспауы тиіс. Егер резервтегі кему активтің баланстық құнынан асып кетсе, онда асып кету жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте дереу мойындалады; және
- ◆ Егер түзету активтің құнын ұлғайтуға әкелсе, Топ активтің жаңа баланстық құны толығымен өтелмейтінінің көрсеткіші болып табылатындығын/табылмайтындығын қарастырады. Егер бұл мұндай көрсеткіш болып табылса, Топ активтің өтелетін құнын бағалау арқылы оны құнсыздануға тестілейді және
- ◆ 36 БЕХС-ке сәйкес құнсыздану бойынша кез келген залалды ескереді.

Басқа резервтер

Резервтер Топтың өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болса, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Егер Топ резерв өтеледі деп күтсе, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жеке актив ретінде көрсетіледі, бірақ өтеу іс жүзінде кепілді болып табылғанда ғана.

Егер ақша қаражатының уақытша құнының әсері мәнді болып табылса, резервтер ақша қаражатының уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін және онда міндеттемеге тән тәуекелдер орынды салықтарды төлегенге дейінгі мөлшерлеме бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақ қозғалысын дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттауды пайдалану кезінде резервтің ұлғаюы уақыттың өтуі салдарынан қаржылық шығындар ретінде танылады.

Жұмыскерлерге сыйақылар

Зейнетақы қорларына аударымдар

Топ аударымдар ретінде өзінің жұмыскерлерінің жалақысынан олардың зейнетақы қорларына аударымдар ретінде 10% ұстайды. Заңнамаға сәйкес жұмыскерлер өздерінің зейнетақы қорларына зейнетақы төлемдеріне өздері жауапты болады және Топтың жұмыскерлерге олар зейнеткерлікке шыққаннан кейін бұл төлемдер бойынша ағымдағы және болашақтағы міндеттемелері жоқ.

Әлеуметтік салық

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Әлеуметтік салық есептелуіне қарай шығыстарға жатқызылады.

4.	5.	6.	☰
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспары

Кәсіптік одақтармен жасалған ұжымдық шарттарға және өзге де сыйақылар туралы ережелерге сәйкес Топтың кейбір еншілес ұйымдары өздерінің жұмыскерлеріне еңбек қызметін аяқтағанда («Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары») белгілі бір сыйақылар төлейді.

Топ олар басқа да жиынтық пайда мен зиянның құрамында анықталған кезеңде жұмыскерлерге сыйақы төлеу бойынша міндеттемелерді қайта бағалаудан туындаған актуарлық пайда мен зиянды мойындайды және «Жұмыскерлерге берілетін сыйақы» 19 БЕХС-да айқындалған бағаға сәйкес сыйақы бойынша шығыстарды және міндеттемені мойындайды.

Төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарына сәйкес міндеттемелер мен сыйақы бойынша шығыстар болжамдалған шартты бірлік әдісінің көмегімен анықталады. Бұл әдіс әрбір жұмыс істелген жылды сыйақы алу құқығына қосымша бірлігіне өсу ретінде қарастырады және жиынтық міндеттемені көрсету үшін әрбір бірлікті жеке өлшейді. Сыйақылар беру бойынша шығыстар, белгіленген төлемдер мөлшерімен зейнетақы жоспары бойынша сыйақы формуласына сәйкес жұмыскерлердің жұмыс өтілі ішінде жиынтық сыйақыны бөлу үшін пайда мен зиянда көрсетіледі. Бұл міндеттеме валютасы мен шарттары төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелер валютасымен және бағаланған шарттарымен салыстыруға болатын мемлекеттік облигациялар бойынша сыйақы мөлшерлемесіне ұқсас дисконт мөлшерлемесін қолдана отырып, болашақтағы есеп айырысу ақша қозғалысының ағымдағы құны бойынша өлшенеді. Топтың еншілес ұйымдарының төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарлары қаржыландырылмайтын болып табылады.

Капитал

Жарғылық капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Ұйымдарды біріктіру жағдайларынан басқа, жаңа акциялар шығаруға тікелей қатысы бар сыртқы шығындар капиталға түсімдер сомасынан шегерім ретінде көрсетіледі. Шығарылған акциялардың номиналдық құнынан алынған қаражаттың әділ құнының кез келген асып түсуі бөлінбеген пайданың ұлғаюы ретінде мойындалады.

Бақыламайтын қатысу үлесі

Бақыланбайтын қатысу үлестері бастапқыда сатып алу күніне сәйкестендірілетін таза активтердің үлесіне пропорционалды етіп танылады.

Бақыланбайтын қатысу үлесі Акционерге жататын капиталдан бөлек меншікті капиталдың құрамында қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген. Еншілес ұйымның шығындары, тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да бақыламайтын қатысу үлесіне жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға қаржылық есептіліктің шоғырландырылған нысандары бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, қаржылық есептіліктің шоғырландырылған нысандарында ашып көрсетіледі.

Акционерге басқа да бөлу

Бөлінбеген пайданың азаюы ретінде танылатын Акционерге басқа да бөлу болған шығындармен немесе активтердің акционер бұйрығымен бөлумен білдірілген, оған қоса негізгі құралдар объектілері, басқа кәсіпорынға қатысу үлестері, басқа да шығу топтары, ақша қаражаты және Топтың корпоративтік есеп саясатының анықтамасына сай басқа да активтер жатады.

Түсімді мойындау

Егер Топ экономикалық пайда алады деген ықтималдық болса және, егер пайданың сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім мойындалады.

Тауарларды сату

Топ уәде етілген тауарды немесе қызметті (яғни активті) сатып алушыға бере отырып, атқару бойынша міндеттемені орындаған кезде (немесе қалайша) түсім мойындалады. Сатып алушы бұл активке бақылауды алғанда (немесе ретінде) актив беріледі, бұл әдетте келісімшарттың бағасы белгіленген немесе айқындалатын болып табылуы, ал дебиторлық берешекті алу мүмкіндігі негізделген түрде қамтамасыз етілген деген талаппен меншік құқығын беру кезінде орын алады. Атап айтқанда, сатудан түскен кірістер, әдетте, оларға меншік құқығы өткен кезде танылады. Экспортқа сату үшін меншік құқығы, әдетте, Қазақстан Республикасының шекарасында өтеді. Түсім кез келген сауда жеңілдіктерінің сомаларын, көлемі үшін жеңілдіктер мен өтелетін салықтарды ескере отырып, алынған немесе алынуға жататын сыйақының әділ құны бойынша бағаланады.

Қосалқы қызметтерді сату қызметтің бағасы айқындалуы мүмкін және кірістердің алынуына қатысты елеулі белгісіздіктің жоқ екендігі талабымен қызметтердің көрсетілу шамасына қарай танылады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Түсімді мойындау (жалғасы)

Қызметтерді көрсету

Қызметтер көрсетуден түсетін кірістер қызметтер көрсетілген сәтте мойындалады.

Тасымалдауға жататын қызметтерге қатысты, аяқталу дәрежесі мен кіріс сомасының жеткілікті түрде дәл анықталған жағдайда есепті күнгі тасымалдаудың аяқталу дәрежесі бойынша мойындалады. Әлі көрсетілмеген көлік қызметтері үшін тапсырыс берушілерден алынған алдын ала төлем сомалары алу сәтінде тапсырыс берушілерден алынған аванстар құрамында көрсетіледі. Болашақ кезеңдердің кірістері қызмет көрсетілуіне қарай ағымдағы кірістерге жатады.

Энергетика, коммуникациялар мен тасымалдау секторлары Тобының түсімі негізінен уақыт кезеңінің ішінде танылады, Топтың қалған сегменттерінің түсімі негізінен белгіленген уақыт сәтінде танылады.

Кері жалдаумен сату операциялары

Топ кері жалдаумен операцияларда активтің берілуін тек егер берілу «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» 15 ҚЕХС-тің (IFRS) талаптарына жауап берсе ғана сату ретінде ескереді.

15 ҚЕХС-ке (IFRS) сай, егер жалға алушы-сатушы сатуды мойындайтын болса, жалға алынатын активті пайдалану құқығы жалға алушы-сатушы сақтап қалатын пайдалану құқығымен байланысты активтің алдыңғы баланстық құнының бөлігі ретінде бағаланады. Жалға алушы-сатушы жалға беруші-сатып алушыға берілген құқықтарға жататын пайданың немесе зиянның сомасын мойындайды.

Егер жалға алушы-сатушының активті беруі активті сату ретінде есепке алу үшін 15 ҚЕХС-тің (IFRS) талаптарына жауап бермесе, жалға алушы-сатушы берілген активтің мойындалуын жалғастырады және қаржылық міндеттемені «Қаржы құралдары» 9 ҚЕХС (IFRS) қолдана отырып берілуден болған түсімдердің мөлшерінде мойындайды.

Пайыздық және қаржылық кірістер мен шығыстар

Мақсатқа қол жеткізу, міндеттерді орындау және Топтың негізгі қызметін жүзеге асыру шеңберінде берілген және алынған барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар өткізілген өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны мен түсімі құрамында пайыздық кірістер мен шығыстарда ашылып көрсетіледі. Топтың негізгі қызметіне жатпайтын барлық басқа пайыздық кірістер мен шығыстар қаржылық кірістер мен шығыстарда ашылады. Қаржылық кіріске ақша қаражаты мен оның баламалары, кредиттік мекемелердегі қаражат, берілген қарыздар, қаржылық кепілдіктер және басқа да қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша сыйақылар кіреді. Қаржылық шығыстарға алынған қарыздар бойынша дисконттың амортизациясы, ішкі және сыртқы нарықта тартылған қарыз қаражаттарын тартуға және оларға қызмет көрсетуге байланысты шығыстар, оның ішінде пайыздар бойынша шығыстар және өзге де ұқсас шығыстар жатады.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары мен БЖКӘҚ бойынша ескерілетін инвестициялар ретінде жіктелген пайыздық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар дисконттау кезіндегі тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша бейнеленеді, ол бойынша қаржылық құралды пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде немесе қолданылуына қарай қысқарақ мерзім ішінде күтілетін болашақ ақша төлемдері мен түсімдері дәлдікпен қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнында келтіріледі.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттеме

Шарт бойынша міндеттеме, егер сатып алушыдан төлем Топ тиісті тауарларды бермейінше немесе қызметтерді көрсетпейінше алынса немесе төленуге жататын болса (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай), танылады. Шарт бойынша міндеттемелер Топ шарт бойынша өз міндеттерін орындағанда (яғни тиісті тауарларға немесе қызметтерге бақылауды сатып алушыға бергенде), түсім ретінде мойындалады.

Шартты жасау шығындары

Топ коммуникациялар сегментінде жаңадан қосылған абоненттер үшін агенттерге сатулар бойынша комиссиялық сыйақыны төлейді. Сату жөніндегі агенттерге комиссиялық сыйақы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте басқа да ұзақ мерзімді активтердің құрамында капиталдандырылды. Келісімшартты алу шығындары қызмет тапсырыс берушіге көрсетілген кезең ішінде амортизацияланады.

Тарифтер белгілеу

Топтың бірқатар еншілес ұйымдары Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу, бәсеке-лестікті және тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитеті (бұдан әрі – ТМРК) тарапынан реттеу объектілері болып табылады. ТМРК негізінде еншілес ұйымдар өз кірістерінің айтарлықтай бөлігін алатын тарифтерді және тариф мөлшерлемелерін есептеу әдістемелерін бекітуге жауапты.

Мемлекеттік субсидиялар

Қазақстан Республикасының Үкіметі Қордың жалғыз акционері болып табылатындығына байланысты Топ Үкімет қандай жағдайларда ең алдымен Акционер ретінде, ал қандай жағдайларда реттеуші ретінде әрекет ететіндігін бағалай отырып, Үкіметпен жасасқан барлық мәмілелерді талдайды. Егер нақты операция кезінде Үкіметтің акционер ретінде әрекет ететіндігі анықталса, Топтың мұндай операцияның нәтижесінде алған кез келген пайдасы немесе шеккен шығыны тікелей капиталда жарна немесе Акционердің капиталын алып қою ретінде мойындалады.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Егер Үкіметтің ерекше операциясы Акционер ретіндегі әрекет ретінде анықталмаса, мұндай операциялар «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты ашу» 20 БЕХС ережелеріне сәйкес ескеріледі. Мұндай жағдайларда мемлекеттік субсидиялар субсидиялардың алынатындығы және онымен байланысты барлық қажетті жағдайлардың орындалатындығына ақылға қонымды сенімділік болған кезде олардың әділ құны бойынша мойындалады.

Егер субсидия шығыс бабына қатысты болған жағдайда, ол жүйелі негізде өтеуі тиіс тиісті шығыстармен салыстыру үшін қажетті кезең ішіндегі кіріс ретінде мойындалады. Субсидия активке қатысты болған кезде оның әділ құны болашақ кезеңдердің кірісіне жатқызылады және тиісті активтің пайдалы қызмет етуінің күтілетін кезеңі ішінде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тең бөліктермен жыл сайын көрсетіледі. Кіріске жататын субсидиялар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте операциялық қызметтен түсетін кірістердің құрамында жеке ұсынылған.

Табыс салығы

Бір жылғы табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы өзге жиынтық кірісте немесе капиталда көрсетілетін баптарға жататын сомаларды қоспағанда, пайда мен зиянда көрсетіледі, бұл жағдайда, ол тиісінше өзге жиынтық кірісте немесе капиталда мойындалады. Салық бойынша ағымдағы шығыстар — бұл бір жылғы салық салынатын кіріс бойынша төлеуге күтілетін салық және алдыңғы жылдарға қатысты төленетін салыққа қатысты кез келген түзетулер.

Үстеме пайдаға салынатын салық табыс салығы ретінде қаралады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрайды. Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топ белгілі бір мандерден асатын пайданың ішкі нормасы кезінде қолданылатын жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа сәйкес белгілі бір шегерімдер сомасына түзетуге жататын салық салудан кейін пайда сомасынан көрсетілген мөлшерлеме бойынша үстеме пайдаға салық есептейді және төлейді.

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы («КТС») үшін, сол сияқты үстеме пайда салығы үшін есептеледі. Үстеме пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық келісімшарт бойынша төлеуге жататын үстеме пайдаға салықтың күтілетін мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақытша айырмалар бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық жағдай туралы есепте активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салу мақсаты үшін пайдаланылған сома арасындағы уақыт айырмалары бойынша баланстық әдіспен ескеріледі. Мыналардың нәтижесінде туындаған:

- ◆ Компанияларды біріктіру болып табылмайтын мәміледе активті немесе міндеттемені бастапқы мойындау және мәміле жасасу сәтінде де, бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе шығынға да әсер етпейді; және
- ◆ Еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестермен инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер қолданылған немесе есепті күні іс жүзінде қолданысқа енгізілген салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізге алына отырып, актив алынған немесе міндеттеме төленген кезеңге қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив оның есебін актив өткізілуі мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтималдығы бар көлемде ғана мойындалады. Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер тиісті салық жеңілдігін іске асыру ықтималдығы бұдан әрі болмайтын көлемде азаяды.

Қосылған құн салығы («ҚҚС»)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады.

Байланысты тараптар

Байланысты тараптар Топтың акционерін, негізгі басқарушы персоналды, қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарды және дауыс беретін акцияларының елеулі үлесі тікелей немесе жанама түрде Топтың акционерлеріне немесе негізгі басқарушы персоналына тиесілі ұйымдарды қамтиды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

ҚЕХС-ға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарын дайындау басшылықтан есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерінің және есепті күнгі шартты түрдегі активтер мен міндеттемелерге ықпал ететін бағалар мен жол берулерді, сондай-ақ есептілікте көрсетілген активтерді, міндеттемелерді, кірістерді, шығыстарды және есепті кезеңдегі шартты түрдегі активтер мен міндеттемелерді пайдалануды талап етеді. Іс жүзіндегі нәтижелер осы бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін.

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің баланстық құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін:

Мұнай-газ активтерінің, мұнайды қайта өңдейтін және басқа активтердің өтелетіндігі

Топ активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («АҚГБ») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер олардың құны өтелмейтіндігін куәландыратын жағдайларда индикаторлардың болуын айқындау үшін бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Бұл есептемелер мұнайдың ұзақ мерзімді бағасы, дисконт мөлшерлемелері, болашақтағы капитал қажеттілігі, тәуекел мен белгісіздікке ұшыраған операциялық қызмет (бұл өндіру және сату көлемдерін қамтиды) сияқты бағалаулар мен жол берулерді пайдалануды қамтиды. Егер активтің немесе активтер тобының баланстық құны олардың өтелетін құнынан асатын болса, актив немесе активтер тобы құнсызданған болып есептеледі, олардың баланстық құны өтелетін құнға дейін азаяды. Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және активке тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Әділ құн активті және/немесе әкелуші бірлікті нарықтық талаптарда мәлім және мұндай мәмілені жасауға дайын тараптардың арасында сатудан түсуі мүмкін сома ретінде айқындалады және компанияға тән болуы мүмкін және жалпы қолданылмайтын факторлардың әсерін ескермейді.

Құнсыздану тестісін жүргізу кезінде қабылданған жорамалдар

Топ ұзақ мерзімді активтердің құнсыздану белгілерінің болуын бағалады және құнсыздану белгілері анықталған жерде Топ құнсыздануға тест өткізді.

Топтың Brent маркалы мұнайға болжамды бағаларға, теңгенің АҚШ долларына айырбастау бағамы мен инфляцияның көрсеткіштеріне қатысты ұзақ мерзімді жорамалдары қайта қаралды және сыртқы дерек көздерінен алынған болжамдарға және ұзақ мерзімді нарықтық үміттерді болжайтын тәуелсіз зерттеу ұйымдарының бағалауларына негізделген. Өндіріс көлемдерінің есептеулері еншілес ұйымның дәлелденген әзірленген және әзірленбеген қорларына, сондай-ақ елеулі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар үшін дәлелденген және ықтимал қорларына негізделген. Өндіру кезеңі жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімінің аяқталу күнімен не болмаса Топтың лицензияның қолданылу мерзімін ұзартуға ниеті болғанда, лицензияның қолданылу мерзімін ұзарту кезеңімен айқындалады. Өндірістің бағаланған көлемі Топтың өндірістік жоспарларына негізделген, олар, негізінен, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімін ұзартуға арналған өтінімдерді беру үшін пайдаланылады.

Дисконттау мөлшерлемелері ақша ағындарын жасайтын бөлек бірлік капиталының орташа алынған құнының негізінде есептелді және функционалдық валютаға, өндіріс кезеңіне, тәуекел үшін сыйлықақыға, бета коэффициентке және ақша ағындарын жасайтын тиісті бірліктің меншікті және қарызға алынған қаражатының ара қатынасына қарай 11,60%-дан бастап 16,60%-ға дейін құбылып отырды.

Ұзақ мерзімді баға жорамалдары Bloomberg consensus, сондай-ақ қысқа мерзімді жорамалдың негізінде қабылданды, әрі солар бойынша бағалар 2023 жылға нақты көрсеткіштерде төменде көрсетілген:

	2024 жыл	2025 жыл	2026 жыл	2027 жыл	2028 жыл
Brent маркалы мұнай (ICE Brent \$/баррель)	84,60	83,00	78,00	73,00	74,47

Мұнай-газ-химия сегментінде құнсыздану шығыстары 2023 жылы 278.177 миллион теңгені құрады, олар негізінен «Ақтоты және Қайран» жобасы бойынша 74.255 миллион теңге мөлшерінде және «Жеңіс» жобасы бойынша 40.244 миллион теңге мөлшерінде барлау және бағалау жөніндегі активтерге жатады (2022 жылғы 31 желтоқсан: «Оңтүстік Өріктау» жобасы бойынша 8.895 миллион теңге және «Исатай» жобасы бойынша 3.172 миллион теңге) және 97.636 миллион теңге мөлшерінде КМГИ АҚГБ жатады (2022 жылғы 31 желтоқсан: құнсызданудан болған залал танылмады) (30-ескертпе).

Көптеген мұнай және мұнайды қайта өңдейтін активтердің өтелетін құнының баланстық құнынан асуы бағалардың өзгеруіне немесе басқа да жорамалдарға сезімтал келеді. Келесі қаржы кезеңдерінің ішінде болған өзгерістер бұл активтердің өтелетін құны олардың ағымдағы баланстық құнынан асып түсуіне немесе төмен болып қалуына әкеп соқтыра алады және тиісінше, сол кезеңде құнсызданудың қалпына келуі немесе есептелуі тәуекелі бар.

KMG International N.V. АҚГБ, гудвилді қоса

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша КМГИ КМГИ АҚГБ: «Переработка» АҚГБ, «Нефтехимия» АҚГБ және «Даунстрим» АҚГБ құнсыздану индикаторларының болуына байланысты гудвил мен өткізу, қайта өңдеу және басқа да активтердің құнсыздануына тест жүргізді. Құнсыздану тестінің нәтижесінде АҚГБ КМГИ өтелетін құны олардың баланстық құнынан аз болды. Сараланатын КМГИ АҚГБ құнсыздануынан болған залал 94.962 миллион теңге болды, олардың «Переработка» АҚГБ 80.761 миллион теңге, «Нефтехимия» АҚГБ — 340 миллион теңге және «Даунстрим» АҚГБ — 13.861 миллион теңге (30-ескертпе).

4.	5.	6.	📞
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Құнсызданудың негізгі индикаторлары: i) мұнай және газ нарығындағы мұнай өңдеу маржасының құбылмалылығының жоғарылауы және қатаң көміртексіздендіру және геосаяси тұрақсыздық ережелері контекстінде нарықтық сұраныстың төмендеуі, ii) КМГИ-ді көміртексіздендірудің ұзақ мерзімді жоспарының болмауы, iii) Румыниядағы салық ортасының өзгеруі, атап айтқанда 2023 жылдың соңында мұнай-газ секторында мұнай-газ секторында мұнай-газ секторындағы айналым салығын енгізу 2024 жылдан 2025 жылға дейін 0,5% және кәсіпорындардың айналымына байланысты 1% — дан астам.

Топ құнсыздану көрсеткіштерін талдау кезінде басқа факторлармен қатар қайта өңдеудің болжамды маржасы мен өндіріс көлемін ескерді. «Переработка» КМГИ АҚГБ өтелетін құны дисконтталған ақша ағындарының әдісін пайдалана отырып есептелген шығару шығындарын (FVLCD) шегере отырып әділ құнның негізінде айқындалды. АҚГБ үшін FVLCD есептеу кезінде пайдаланылған негізгі жорамалдар операциялық пайда болды, оның ішінде КМГИ сатудың түпкілікті бағасының ұлғаюы, 2026 жылдан бастап айналым салығы бойынша шығыстар, дисконттау мөлшерлемелері және бюджеттік кезеңнен тыс ақша ағындарын экстраполяциялау үшін пайдаланылған өсу қарқыны арқылы өтей алады деген болжам болды.

Бұдан басқа, КМГИ 2024 жылы енгізілген КМГИ айналымынан қосымша салық жүктемесі түпкілікті тұтынушыларға бағаны кезең-кезеңімен ұлғайту есебінен өтеледі деген болжамды қолданды.

«Переработка» АҚГБ және «Нефтехимия» КМГИ

«Переработка» және «Нефтехимия» КМГИ үшін ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 11,60%-ды құрады (2022 жыл: 12,10%), ал 5 жылдық кезеңдегі ақша ағындары теріс өсу қарқыны 1,50%-ды пайдалана отырып экстраполяцияланды (2022 жыл: оң 2,10%), ол 2023 жыл үшін бағалау күніне Platts-PIRA есептеген мұнай өңдеу зауыттарының нарықтық маржасы үшін 2028-2051 жылдар ішіндегі орташа жылдық өсу қарқыны болып табылады. Қалдық құны үшін пайдаланылатын капиталдану мөлшерлемесі 13,10% (2022 жылы: 10,00%) құрайды.

«Даунстрим» АҚГБ КМГИ

«Даунстрим» АҚГБ үшін ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі 11,60% (2022 жыл: 12,10%) құрады, ал 5 жылдық кезеңнен тыс ақша ағындары бағалау күніне қол жетімді соңғы нарықтық зерттеулер (Wood Mackenzie) негізінде 2029-2051 жылдар ішіндегі нарықта күтілетін сұранысты ескере отырып, 0,40% (2022 жыл: оң 2,10%) теріс мерзімсіз өсу коэффициентін және 2023 жылғы шілдеде жарияланған PWC Global Economy Watch Projections есебіне сәйкес АҚШ долларындағы инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейін пайдалана отырып экстраполяцияланды. Қалдық құны үшін пайдаланылған капиталдану мөлшерлемесі 11,20% (2022 жылы: 10,00%) құрайды.

«Переработка» АҚГБ үшін жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдылық

25.595 миллион теңге мөлшеріндегі қосымша құнсыздану дисконттау мөлшерлемесінің 1,0%-дан 12,6%-ға дейін ұлғаюы кезінде есептелуі мүмкін, көлемі 2,0%-дан астам төмендеген кезде 41.869 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздану есептелуі мүмкін және маржалық пайда 2,0%-дан астам төмендеген кезде қосымша есептелген құнсыздану 28.831 миллион теңгені немесе мерзімсіз өсу қарқынының 1,50%-дан астамға төмендеуі 28.168 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздануды есептеуге әкеледі.

Егер айналымға салынатын салық күйіндегі қосымша салық жүктемесі тұтынушының түпкілікті бағасы есебінен өтелмесе, 51.858 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздану есептелуі мүмкін.

«Даунстрим» АҚГБ үшін жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдылық

18.705 миллион теңге мөлшеріндегі қосымша құнсыздану, егер дисконттау мөлшерлемесі 1,0%-дан астам ұлғайса, егер көлемі 2%-дан астам төмендесе, 14.721 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздану есептелуі мүмкін және жалпы маржалық пайда 2%-дан астам төмендеген кезде қосымша есептелген құнсыздану 20.318 миллион теңгені немесе мерзімсіз өсу қарқынының 1,50%-дан астамға төмендеуі 20.076 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздануды есептеуге әкеледі.

«Нефтехимия» АҚГБ үшін жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдылық

788 миллион теңге мөлшеріндегі қосымша құнсыздану, егер дисконттау мөлшерлемесі 1,0%-дан астам ұлғайса, егер көлемі 1,5%-дан астам төмендесе, 1.422 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздану есептелуі мүмкін және маржалық пайда 1,5%-дан астам төмендеген кезде қосымша есептелген құнсыздану 1.320 миллион теңгені немесе мерзімсіз өсу қарқынының 1,50%-дан астамға төмендеуі 638 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздануды есептеуге әкеледі.

2023 жылғы маусымда КМГИ еншілес ұйымы Petromidia мұнай өңдеу зауытында «Жұмсақ гидрокрекинг» қондырғысын уақытша пайдаланудан шығаруға әкеп соқтырған оқиға болды. Petromidia оқиғаның салдарын бағалап, 2.674 миллион теңге мөлшерінде негізгі құралдарының құнсыздануынан болған залалды таныды.

«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС, гудвилді қоса

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың ПМХЗ-ды сатып алуымен байланысты 88.553 миллион теңге мөлшерінде гудвилі бар (9-ескертпе). 2023 және 2022 жылдардың желтоқсанында Топ ПМХЗ гудвиліне жыл сайынғы тестілеуді өткізді. Өтелетін құнды бағалау кезінде маркетингтік схеманы қолдану арқылы анықталған сату шығындарын шегергендегі әділ құн есептелді. Құнсыздану индикаторларын талдау кезінде Топ шикі мұнайды қайта өңдеу көлемдерінің болжамын, мұнайды қайта өңдеу тарифтерін, күрделі шығындарды және басқа да факторларды ескерді. ПМХЗ өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептеді. 2023 жылы 16,02% (2022: 12,86%) дисконттау мөлшерлемесі салықтарға дейін капиталдың орташа алынған құнының негізінде есептелді.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Мұнай-газ активтерінің, мұнайды қайта өңдейтін және басқа активтердің өтелетіндігі (жалғасы)

«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС, гудвилді қоса (жалғасы)

Ажырамайтын тәуекел жеке бета-факторды қолдану арқылы қосылды. Бета-фактор ортақ қолжетімді нарықтық деректердің негізінде бағаланды. 2032 жылға дейінгі болжамды ақша ағындары басшылықтың ықтимал операциялық және күрделі шығындар бойынша ағымдағы бағалауын болжайтын, ПМӨЗ-дың 2024-2028 жылдарға (2022: 2023-2027 жылдар) бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайдалану құндылығының негізінде есептелген ПМХЗ гудвилінің өтелетін құны оның баланстық құнынан көп болды, тиісінше, құнсыздану танылмады.

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

ПМХЗ гудвилінің өтелетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, дисконттау мөлшерлемесін өзгертумен, сондай-ақ терминалдық кезеңде жоспарланған EBITDA мәндерін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Дисконттау мөлшерлемесінің 1,0%-дан 17,02%-ға дейін артуы (2022: 13,86%) және EBITDA жоспарланған мәнінің терминалды кезеңде 1%-ға төмендеуі ПМХЗ жасайтын бірліктің өтелетін құнының оның баланстық құнына дейін азаюына әкеп соқтырмайды.

«Интергаз Орталық Азия» АҚ (бұдан әрі — «ИОА») газын тасымалдау және сақтау

Ақша қаражатын әкелетін бірліктің өтелетін сомасы дисконтталған ақша ағындарының моделін пайдалана отырып есептеледі. Дисконттау мөлшерлемесі капиталдың орташа алынған құнынан салық салынғанға дейін алынды. Капиталдың орташа алынған құны қарызға алынған, сол сияқты меншікті капиталды да ескереді. Меншікті капиталдың құны «ИОА»-ның инвестициялары бойынша күтілетін кірістіліктен есептеп шығарылады. Қарызға алынған капиталдың құны «ИОА» қызмет көрсетуге міндетті болатын пайыздық қарыздарға негізделген. Тиесілі тәуекел жеке бета факторды қолдану арқылы қосылды. Бета фактор жалпыға қолжетімді нарықтық деректерге сүйене отырып бағаланған. Жыл сайынғы негізде бекітілетін бизнес-жоспар болжамды ақша ағындары үшін ақпараттың негізгі дерек көзі болып табылады. Ол газды тасымалдау көлемдері, түсім, шығыстар мен күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды.

Тасымалдау тарифтері, сондай-ақ шығыстардың инфляция деңгейі сияқты түрлі жорамалдар қолдағы бағаларды, басқа да макроэкономикалық факторларды және тарихи үрдістер мен құбылуларды ескереді. Болжамды ақша ағындары 2023 жылдың төртінші тоқсанында тасымалдана бастаған кері транзит шартын, сондай-ақ тарифтердің өсу деңгейіндегі операциялық және күрделі шығындардағы ықтимал өзгерістер туралы басшылықтың ағымдағы бағалауларын пайдалана отырып есептелген 2055 жылға арналған болжамды деректерді ескере отырып, «ИОА» бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген. Есептеуде қолданылатын негізгі жорамалдар келесідей болжамдалды:

- Тасымалдау көлемі — бес жылдық болжамды кезеңдегі орташа жылдық өсу қарқыны; нарықтың дамуына қатысты басшылықтың өткен нәтижелері мен күтулері негізінде;
- Тасымалдауға арналған тариф — ішкі нарық үшін Табиғи монополияларды реттеу комитеті (ТМРК) бекіткен тарифтер және бес жылдық болжамды кезеңнен кейінгі инфляцияның орташа жылдық өсу қарқыны мен ұзақ мерзімді болжамдарын ескере отырып, экспортқа және транзитке тасымалдау жөніндегі халықаралық контрагенттермен жасалған шарттар бойынша тарифтер негізінде;
- Жыл сайынғы күрделі шығындар — басшылықтың тарихи тәжірибесі мен өндірістік активтерді және өндірістік қызмет процесіне тікелей қатысатын басқа да негізгі құралдарды, сондай-ақ жаңа жобаларға инвестицияларды жұмыс жағдайында ұстауға арналған жоспарланған шығыстар негізінде.

Бес жылдық кезеңнен тыс ақша ағындары төменде көрсетілген болжамды өсу қарқыны арқылы экстраполяцияланады. Бұл өсу қарқыны газ саласының болжамдарына сәйкес келеді.

Төменде пайдалану құндылығы анықталған және өтелетін құн ең сезімтал болатын болжамдар келтірілген:

Ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құнына қатысты жорамалдар:	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
5 жылдан астам кезеңге өсу қарқыны	4%	4%
Салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі	16,96%	16,60%
Тасымалдау көлемдері:		
- Қазақстан ішінде тасымалдау	1 073 млрд м ³	2 084 млрд м ³
- газды экспортқа тасымалдау	17 млрд м ³	72 млрд м ³
- халықаралық транзит	1 245 млрд м ³	1 308 млрд м ³
Тасымалдау тарифтері:		
- Қазақстан ішінде тасымалдау (мың м ³)	5.425,26 теңгеден бастап	5.285,66 теңге
- газды экспортқа тасымалдау (мың м ³ /100 км)	2,42 АҚШ долл. — 5 АҚШ долл.	2,42 АҚШ долл. — 5 АҚШ долл.
- халықаралық транзит (мың м ³ /100 км)	2,42 АҚШ долл. — 2,9 АҚШ долл.	2,42 АҚШ долл. — 2,9 АҚШ долл.

2023 жылғы 31 желтоқсанда ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құны 1.249.898 миллион теңгені құрады, бұл олардың баланстық құнынан 61.870 миллион теңгеге артық (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 1.154.259 миллион теңге, бұл олардың баланстық құнынан 232.051 миллион теңгеге артық).

4.	5.	6.	
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

АҚГБ өтелетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, дисконттау мөлшерлемесін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Дисконттау мөлшерлемесі 1,0%-ға артқан кезде есептелген құнсыздану 33.413 миллион теңгені құрауы мүмкін.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі 16,96%-дан 17,60%-ға дейін өссе, генерациялаушы бірліктің өтелетін құны оның баланстық құнына тең болар еді.

Газды жергілікті қуат өндірушілерге, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ (бұдан әрі — «ҚТГ Аймақ») заңды және жеке тұлғаларға өткізу

Ақша қаражатын өндіретін бірліктің өтелетін құны дисконтталған ақша ағындарының моделін қолдана отырып пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Ақша ағындарын бағалауға көптеген субъективті факторлар қосылған, оның ішінде ең үздік қолжетімді дәлелдерді пайдалана отырып, операциялық және қаржылық.

Дисконттау мөлшерлемесі капиталдың орташа алынған құнынан салық салынғанға дейін алынды. Капиталдың орташа алынған құны қарызға алынған, сол сияқты меншікті капиталды да ескереді. Меншікті капиталдың құны «ҚТГ Аймақ»-тың инвестициялары бойынша күтілетін кірістіліктен есептеп шығарылады. Қарызға алынған капиталдың құны «ҚТГ Аймақ» қызмет көрсетуге міндетті болатын пайыздық қарыздарға негізделген. Тиесілі тәуекел жеке бета факторды қолдану арқылы қосылды. Бета фактор жалпыға қолжетімді нарықтық деректерге сүйене отырып бағаланған.

Есептеуде қолданылатын негізгі жорамалдар келесідей болжамдалды:

- Газды сатып алу және жеткізу көлемі — ҚР Үкіметінің қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының газ саласын дамытудың 2022-2026 жылдарға арналған Кешенді жоспары және ҚР Энергетика министрінің бұйрығымен бекітілген 2024-2030 жылдарға арналған ҚР газ балансы негізінде;
- Тасымалдауға арналған тариф — Табиғи монополияларды реттеу комитеті (ТМРК) бес жылға бекіткен және бес жылдық болжамды кезеңнен кейінгі инфляцияның орташа жылдық өсу қарқыны мен ұзақ мерзімді болжамдарын ескере отырып, бекіткен тарифтер негізінде;
- Жыл сайынғы күрделі шығындар — басшылықтың тарихи тәжірибесі мен өндірістік активтерді және өндірістік қызмет процесіне тікелей қатысатын басқа да негізгі құралдарды, сондай-ақ жаңа жобаларға инвестицияларды жұмыс жағдайында ұстауға арналған жоспарланған шығыстар негізінде.

Бес жылдық кезеңнен тыс ақша ағындары төменде көрсетілген болжамды өсу қарқыны арқылы экстраполяцияланады. Бұл өсу қарқыны газ саласының болжамдарына сәйкес келеді.

Төменде пайдалану құндылығы анықталған және өтелетін құн ең сезімтал болатын болжамдар келтірілген:

Ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құнына қатысты жорамалдар:	2023 жылғы 31 желтоқсанға
5 жылдан астам кезеңге өсу қарқыны	4,44%
Салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі	16,42%
Газды 2030 жылға дейін өткізу көлемдері	142,8 млрд м ³
Газды 2030 жылға дейін тасымалдау көлемдері	108,3 млрд м ³
Тарифтер:	
- газды өткізуге (мың м ³)	22 мың теңгеден бастап
- газды тасымалдауға (мың м ³)	4,9 мың теңгеден бастап

2023 жылғы 31 желтоқсанда ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құны 282.730 миллион теңгені құрады, бұл олардың баланстық құнынан 32.923 миллион теңгеге артық (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 262.674 теңге, бұл олардың баланстық құнынан 17.616 миллион теңгеге артық).

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

АҚГБ өтелетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, газды өткізу және тасымалдау көлемдерін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Газды өткізу және тасымалдау көлемдерінің 5,0%-ға төмендеуі 5.686 миллион теңге сомасында құнсызданудың есептелуіне әкеп соқтырады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер газды өткізу мен тасымалдаудың қолданылатын көлемі тиісінше 142,8 миллиард м³ және 108,3 миллиард м³-тен 136,7 миллиард м³ және 103,7 миллиард м³-ке дейін азайса, жасайтын бірліктің өтелетін құны оның баланстық құнына тең болар еді.

«QazaqGaz Барлау және Өндіру» ЖШС (бұдан әрі — «QazaqGaz БӨ») табиғи газ бен газ конденсатын өндіру

Барлау және бағалау активтері фактілер мен жағдайлар бұл активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан аса алатындығын бағандағанда құнсыздану мәніне бағаланады, бұл мына жағдайларда орын ала алады: барлауға арналған лицензияның қолданылу мерзімі өтіп кеткенде және оның ұзартылуы күтілмегенде; одан кейінгі барлауға едәуір шығындар жоспарланбағанда; барлау қорлардың коммерциялық анықталуына әкеп соқтырмағанда; барлау және бағалау активтері кен орнын сәтті әзірлеу арқылы немесе сату арқылы толығымен бағаланбағанда.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Мұнай-газ активтерінің, мұнайды қайта өңдейтін және басқа активтердің өтелетіндігі (жалғасы)

«QazaqGaz Барлау және Өндіру» ЖШС (бұдан әрі — «QazaqGaz БӨ») табиғи газ бен газ конденсатын өндіру (жалғасы)

Газдың дәлелденген және ықтимал қорлары құнсыздану тестісі кезінде қолданылады. Газ қорларын бағалаумен байланысты көптеген айқын-сыздықтар бар, атап айтқанда бағалау сәтінде жарамды болған жорамалдар жаңа ақпарат қолжетімді болғанда айтарлықтай өзгеріп кетуі мүмкін. Шикізат тауарларына болжамды бағасының, айырбастау бағамдарының, өндірістік шығыстардың өзгеруі, сондай-ақ барлау лицензиясының жарамдылық мерзімінің аяқталуы, қорлардың коммерциялық анықталмауы өтелетін құнға айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Ақша қаражатын өндіретін бірліктің өтелетін құны дисконтталған ақша ағындарының моделін қолдана отырып пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Болжамды ақша ағындары операциялық және күрделі шығындардағы ықтимал өзгерістер және кен орындарындағы қорлардың сарқылуының болжамды деңгейі туралы нұсқаулықтың ағымдағы бағалауларын пайдалана отырып есептелген 2054 жылға арналған болжамды деректерді ескере отырып, бес жылдық бизнес-жоспарға негізделген. Газ және конденсат бағасы, сондай-ақ шығыстардың инфляция деңгейі сияқты түрлі жорамалдар қолдағы бағаларды, басқа да макроэкономикалық факторларды және тарихи үрдістер мен құбылуларды ескереді.

Дисконттау мөлшерлемесі капиталдың орташа алынған құнынан салық салынғанға дейін алынды. Капиталдың орташа өлшенген құны меншікті капиталды ескереді. Меншікті капиталдың құны QazaqGaz БӨ-дің инвестициялары бойынша күтілетін кірістіліктен есептел шығарылады. Тиесілі тәуекел жеке бета факторды қолдану арқылы қосылды. Бета фактор жалпыға қолжетімді нарықтық деректерге сүйене отырып бағаланған. Есептеуде қолданылатын негізгі жорамалдар келесідей болжамдалды:

- Өндіру көлемі — газды тұрақты іріктеу нәтижесінде қабат қысымының табиғи төмендеуін көздейтін одан әрі есептік болжаммен бекітілген бес жылдық Бизнес-жоспардың көлемі;
- Тауарлық газды өткізу бағасы — газдың бір бөлігі тиісті өткізудің нарықтық бағалары бойынша экспортқа сатылуы мүмкін сценарий негізінде;
- Конденсатты сату бағасы — саланың ағымдағы үрдістері негізінде және инфляцияның ұзақ мерзімді болжамдарын қоса алғанда, бес жылдық болжамды кезеңдегі орташа жылдық өсу қарқыны;
- Жыл сайынғы күрделі шығындар — инфляцияға түзетілген өткен кезеңнің амортизациясын пайдалана отырып, сондай-ақ басшылықтың тарихи тәжірибесі мен өндірістік активтерді және өндірістік қызмет процесіне тікелей қатысатын басқа да негізгі құралдарды жұмыс жағдайында ұстауға арналған жоспарланған шығыстар негізінде есепке алу.

Ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құнына қатысты жорамалдар:	2023 жылғы 31 желтоқсанға
Ставка дисконтирования	16,93%
Объемы реализации газа	6.534 млн м ³
Объемы реализации конденсата	269 млн м ³
Тарифы на:	
- реализацию газа (мың м ³)	от 22 мың теңге
- реализацию конденсата (мың м ³)	от 84 мың теңге

2023 жылғы 31 желтоқсанда ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құны 44.298 миллион теңгені құрады, бұл олардың баланстық құнынан 1.176 миллион теңгеге артық (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 37.528 теңге, бұл олардың баланстық құнынан 3.994 миллион теңгеге артық).

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

1.671 миллион теңге мөлшеріндегі құнсыздану, егер дисконттау мөлшерлемесі 1,0%-дан астам ұлғайса, егер газ көлемі 5,0%-дан астам төмендесе, есептелген құнсыздану 4.600 миллион теңгені құрауы мүмкін және газды өткізу тарифтері 1,0%-дан астам төмендеген кезде есептелген құнсыздану 1.735 миллион теңгені құрауы мүмкін.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер негізгі жорамалдар келесідей өзгерсе, жасайтын бірліктің өтелетін құны оның баланстық құнына тең болар еді:

Жорамалдар	Қолданылатын жорамал	Өтелетін құн баланстық құнға тең болатын жорамал
Дисконттау мөлшерлемесі	16,93%	17,33%
Газды тасымалдау көлемі	6.534 млн м ³	6.473 млн м ³
Газды өткізу тарифі	22 мың теңгеден бастап	17 мың теңгеден бастап

Мұнай және газ қорлары

Мұнай және газ қорларын бағалау мұнай сегментінің тозуы, ескіруі және амортизациясы бойынша есеп айырысуда маңызды фактор болып табылады. Топ Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай және газ қорларын бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлық бағаларды пайдалану жыл соңындағы споттық бағаны пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жорамалдар өндіру қызметінің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газдың қорларын бағалау үшін барынша лайықты негізді білдіреді деп есептейді.

4.	5.	6.	☰
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Барлық мұнай мен газ қорларын бағалаулар кейбір белгісіздік дәрежесін білдіреді. Белгісіздік негізінен мұндай деректерді бағалау және түсіндіру сәтінде қолжетімді болатын геологиялық және инженерлік деректердің көлеміне тәуелді болады.

Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлар тозуды, тауысылуды және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыс көлеміне тепе-тең етіп амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін пайдаланылады. Топ бастапқы лицензиялық кезең ішінде өндірілетін болады деп күтілетін ретінде осындай көлемді ғана дәлелденген қорларға қосты. Бұл ұзарту бойынша рәсім нәтижесіне жатқызылатын айқындылықтың болмауынан пайда болды, өйткені лицензияларды ұзарту ең соңында Үкіметтің қарауы бойынша жүзеге асырылады. Топтың лицензиялық кезеңдерін ұзарту және қорлардың көрсетілген қорларын тиісінше ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығысқа әкеледі және кірістерге біршама әсер етуі мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлардың кемуі тозуға, тауысылуға және амортизацияға арналған ақша аударымдарының ұлғаюына (тұрақты өндіру деңгейінде), кірістің азаюына әкеліп соқтырады және сондай-ақ мүліктің ағымдағы құнының тікелей азаюына әкеліп соқтыра алады. Салыстырмалы түрде пайдаланылатын кен орындарының саны болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалауға кез келген өзгерістер тозуға, ескіруге және амортизацияға аударымдарға біршама әсер етуі мүмкіндігі болады.

Құнсыздану тестісінің жыл сайынғы нәтижелері туралы толық ақпарат 30-ескертпеде ашып көрсетілген.

Тау-кен қорлары

Тау-кен қорлары активтердің өтелетін құнын бағалау үшін және тау-кен өндіретін сегменттің тозуы және амортизациясы бойынша аударымдарды анықтау үшін пайдаланылатын ақша қаражатының болжанатын қозғалысын бағалаудың негізгі құрамдаушы болып табылады.

Топ қорларды әдетте кен орнын егжей-тегжейлі барлау нәтижелері бойынша бағалайды, әрі оны Қазақстан Республикасы Геология комитетінің Қорлар жөніндегі мемлекеттік комиссиясы («ҚМК») қарастырып, бекітеді. Әдетте, әрбір тыңайтылған жер бойынша өндіру сатысында олар ҚМК бекіткен геологиялық қорлардан көп немесе аз жағына қарай ерекшеленеді.

Уран қорлары (бағалау)

Уран қорлары тиісті активтердің өтелетін құнын бағалау үшін және тозу және амортизация бойынша аударымдарды анықтау үшін пайдаланылатын Қордың ақшалай қаражатының болжанатын қозғалысын бағалаудың негізгі құрамдаушы болып табылады. Уран қорларын бағалау сондай-ақ кен орындарын пайдалану мерзімін айқындайды, олар өз кезегінде активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резервін есептеуге әсерін тигізеді.

Жыл сайын Топ геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелері, минералды ресурстар мен кен қорлары туралы есепті жасау үшін Австралиялық кодекске (бұдан әрі — «JORC кодексі») сәйкес Топтың Тау-кен қорлары мен Минералды ресурстарын бағалау үшін тәуелсіз кеңес берушіні тартты. Қорлар мен ресурстарды тәуелсіз бағалау амалдары 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жасалды. Кеңес беруші Топтың өндіру активтері үшін минералды ресурстар мен тау-кен қорлары туралы есептер негізделген барлық шешуші ақпаратты қарастырды.

Кеңес берушінің есебінде жер асты сілтіден айыру (минералды ресурстар) бойынша қазіргі және жоспарланған жұмыстардың шеңберінде әлеуетті өндірілуі мүмкін уранның көлемдері, сондай-ақ тау жұмыстарын дамытудың тиісті жоспарларында өндіруге жоспарланған (кен қорлары) уран көлемдері туралы пікірді қамтиды. Топ ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануын және Топтың әрбір кен орны бойынша өндірістік әдіспен амортизацияны есептеу үшін, сондай-ақ активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резервін есептеу үшін тау-кен қорларының деректерін пайдаланды.

Теміржол активтері

Топ әрбір есепті күнге негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және гудвилдің баланстық құнының құнсыздану индикаторларының болуын тексереді.

Активтердің құнсыздану белгілері болуының айқындалуы нарықтық мөлшерлемелердің өзгеруі, теміржол индустриясының күтілетін өсіміндегі өзгеріс, болжамды ақша ағындары, келешекте қаржыландырудың қолжетімділігінің өзгеруі; технологиялық ескіру, қызметтерді көрсетудің тоқтатылуы, орнын ауыстыруға ағымдағы шығындар және талаптардың басқа да өзгерістері сияқты көптеген факторларға негізделеді.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Теміржол активтері (жалғасы)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ негізгі құралдардың құнсыздануының жоғарыда көрсетілген сыртқы және ішкі индикаторларының болуын бағалады, атап айтқанда пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін, жоспарлы көрсеткіштермен салыстырғанда нақты көрсеткіштердің орындалуын талдады, сондай-ақ транзиттік бағыттағы жүк айналымы бойынша көлемдерді және транзиттік бағыттағы тариф швейцар франктерінде белгіленетіндіктен, теңге бағамының швейцар франкіне өзгеруін талдады.

Сыртқы және ішкі факторлардың әрқайсысы құнсыздану индикаторы болып табылатындығын бағалау басшылықтың айтарлықтай пайымдауын қажет етеді. Басшылықтың негізгі пайымдауы геосаяси жағдай мен дәстүрлі көлік-логистикалық тізбектердің үзілуі жағдайында елдің транзиттік әлеуетін дамыту трансконтинентальдық сауданы жандандырудың негізгі факторы болып табылатындығына негізделеді.

2022 жылғы желтоқсанда ҚР Президентінің тапсырмасына сәйкес ҚР-да теміржол саласын одан әрі дамытуды көздейтін ҚР-ның 2030 жылға дейінгі Көлік-логистикалық әлеуетін дамыту тұжырымдамасы бекітілді. 2023 жыл ішінде транзиттік қатынаста жүк тасымалының нақты көлемі мен түсімі жоспарланған көрсеткіштерден асып түсті.

Топ басшылығы 2023 жылы орын алған қандай да бір оқиғаларды анықтамады, әрі олар 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірыңғай АҚЖБ құнсыздану индикаторы ретінде қарастырылар еді.

Уран өнімін өндірумен байланысты активтер

Уран өнімінің өндірісімен байланысты активтерге негізгі құралдар, өндіріске дайындық бойынша шығындар, жер қойнауын пайдалану құқықтары, барлау және бағалау активтері, қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар, бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар және басқа да инвестициялар жатады.

Құнсыздануды бағалау үшін активтер ең төменгі деңгейлерге топтастырылады, солар бойынша басқа активтерден немесе активтер топтарынан (тудыратын бірліктерден) ақша ағындары ағынынан едәуір дәрежеде тәуелсіз болатын жеке сәйкестендірілетін ақша ағындары бар. Топ әрбір кен орнын (келісімшарттық аумақты) бөлек тудыратын бірлік ретінде айқындады. Егер бірнеше кен орны бір қайта өңдеуші зауытпен технологиялық тұрғыдан байланысты болса, Топ мұндай кен орындарды бірегей тудыратын бірлік ретінде қарастырады.

«Орталық» ЕК» ЖШС, «Ақбастау» БК» АҚ мен «Қаратау» ЖШС

Гудвил алдыңғы кезеңдердегі бизнесті біріктіруге 5.166 миллион теңге сомасына «Орталық» ДП» ЖШС, 24.808 миллион теңге сомасына «Қаратау» ЖШС және 18.520 миллион теңге сомасына «Ақбастау» БК» АҚ жатады (9-ескертпе). Гудвил жылына кем дегенде бір рет тиісті генерациялаушы бірліктің деңгейінде құнсыздану мәніне тестіленіп отырады.

Өтелетін құн пайдалану құндылығы ретінде айқындалды, ақша ағындарының болжамдары бекітіліп барланған қорлардың, өндірудің есепті көлемдерінің, кен орындарын пайдалану мерзімдерінің және 2023 жылы жылдық 18,59% (2022 жыл: жылдық 19,03%) салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесінің негізінде айқындалған.

Өндіріс көлемдері құзырлы органмен келісілген тәуелсіз кеңес берушінің есебіне сәйкес келеді және өндіруші бірліктердің өндірістік қуаттылықтарына негізделген. Есептеулерде пайдаланылған шешуші жорамалдарға өткізу бағасындағы болжанатын өзгерістер және өндіріс көлемдері жатады. Болжамды ақша ағындарында пайдаланылатын сату бағалары 2023 жылдың төртінші тоқсанында «Ux Consulting LLC» жариялаған жылдық спот және ұзақ мерзімді баға индикаторлары (уран фунтына АҚШ долларымен көрсетілген) негізінде айқындалған.

Өндірістік мен кезеңнің күрделі шығындары 2024-2028 жылдарға бекітілген бизнес-жоспарға және есептеулерде көзделген 6,39% өсімге негізделген, бұл шамамен инфляцияның ұзақ мерзімді орта болжамына сәйкес келеді. Есептелген өтелетін құн, гудвилді қоса, үш өндіруші бірліктің ұзақ мерзімді активтерінің баланстық құнынан едәуір асады, сондықтан шешуші жорамалдардағы елеулі өзгерістер құнсыздануға әкеп соқтырмайды.

Энергия өндіруші активтер

Негізгі құралдардың құнсыздану белгілерін талдау — көмір негізіндегі электр және жылу энергиясын өндіру, электр энергиясын беру және тарату

Топ басшылығы «Алматы Электр Станциялары» АҚ (бұдан әрі — «АЛЭС»), «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС (бұдан әрі — «ЕГРЭС-1»), «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ (бұдан әрі «АЖК») және «Екібастұз ГРЭС-2» АҚ (бұдан әрі «ЕГРЭС-2») еншілес компанияларының негізгі құралдарының құнсыздану белгілеріне талдау жүргізді, ол «Активтердің құнсыздануы» 36 ҚЕХС (IAS) сай жүргізілген.

Құнсыздану белгілерін талдау кезінде пайдаланылған негізгі фактілер мен жорамалдар мыналар болып табылады:

- Есепті кезеңде еншілес компаниялардың экономикалық тиімділігінде жағымсыз өзгерістердің болмауы;
- ҚР Энергетика министрінің 2023 жылғы 26 мамырдағы № 192 бұйрығына сай, тарифтерді түзету мүмкіндігімен, «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңының 12-1-бабының 2-тармағына және ҚР Энергетика министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы № 147 бұйрығымен бекітілген Электр энергиясына шекті тарифті бекіту қағидаларына сәйкес 2023 жылғы 1 шілдеден бастап энергия өндіруші ұйымдар үшін электр энергиясына шекті тарифтерді ұлғайту;

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

- Кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі активтердің өтелетін құнына елеулі әсер етпейді, өйткені қарыздық қаржыландыру мөлшерлемесінің ұлғаюы электр энергиясына шекті тарифтерді, сондай-ақ ҚР Энергетика министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы №205 бұйрығымен бекітілген теңгерімдеуші электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін теңгерімдеуге тіркелген пайданы бекіту кезінде ескерілетін пайда нормасын айқындау әдістемесіне сәйкес шекті тарифтер қолданысының келесі кезеңінде пайда нормасын есептеу кезінде WACC мөлшерлемесінде ұқсас түрде көрініс табады, сондай ақ тарифтің шығыс бөлігіне алдыңғы кезеңдегі сыйақылар бойынша шығыстар енгізіледі;
- Инфляция мөлшерлемелерінің өзгеруі елеулі әсер етпейді, өйткені тарифтің шығынды бөлігіне өткен жылғы нақты инфляцияны ескере отырып шығындар қосылады, сондай-ақ «Табиғи монополиялар туралы» 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 177-VII ҚРЗ Заңындағы өзгерістер электр энергиясын беру мерзімі аяқталғанға дейін 5 жылға бекітілген тарифтерді түзету үшін қосымша талаптарды көздейді (ұлттық жобаларды іске асыруға байланысты бекітілген инвестициялық бағдарламаны өзгерту, желілерді балансқа не сенімгерлік басқаруға алу, орташа айлық номиналды жалақының өзгеруі);
- 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын өткізу нарығының жаңа нысаналы моделін енгізу Топтың электр станцияларының қаржылық нәтижелеріне айтарлықтай әсер еткен жоқ. Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығындағы теңгерімсіздіктерді сатып алу және сату көлемі сатудың жалпы көлемінің 5%-нан азын құрады, бұл елеусіз ауытқу болып табылады. Теңгерімсіздіктер кезінде орталықтандырылған сауда-саттықта электр энергиясын сатып алу және сату бағасы да Топтың нәтижелеріне айтарлықтай әсер еткен жоқ. Топтың станциялары негізінен белгіленген көлемге сәйкес жұмыс істейді, сәйкесінше жоспар әдетте электр энергиясының теңгерімдеуші нарығындағы операциялардың көлемін азайтуға мүмкіндік беретін фактіге сәйкес келеді.
- Еншілес компаниялар үшін кезең ішінде орын алған немесе жақын болашақта болжамды орын алуы мүмкін қолайсыз салдары бар едәуір өзгерістердің болмауы;
- ҚР солтүстік және оңтүстік аймағында электр энергиясына сұраныстың орта мерзімді перспективадағы болжамды өсім.

«АЛЭС» бойынша құнсыздану белгілерін талдау кезінде пайдаланылған қосымша фактілер мен жорамалдар:

- «Табиғи монополиялар туралы» ҚР Заңына сәйкес стратегиялық тауарлардың түрі мен құны өзгерген кезде тарифтерді түзетуге байланысты 2023 жылғы 1 тамыздан бастап жылу энергиясына тарифті ұлғайту;
- Алматы ЖЭС-2 және ЖЭС-3 сияқты АЛЭС екі электр станциясын жаңғырту жоспарлануда. Осы станциялардың консервациялауға немесе бөлшектеуге жататын көмір энергоблоктарының қолданыстағы активтерінің қалдық құны жаңа газ турбиналық/бу-газ энергоблоктарын пайдалануға беру сәтіне дейін нөлге тең болады;
- Кезең ішінде болған немесе жақын арада болуы мүмкін және активтердің өтелетін құнына айтарлықтай әсер етуі мүмкін елеулі өзгерістердің болмауы.

«АЖК» бойынша құнсыздану белгілерін талдау кезінде пайдаланылған қосымша фактілер мен жорамалдар:

- 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметтің негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштері бойынша жоспарды асыра орындау;
- Алматы қ. мен Алматы облысында электр энергиясына сұраныстың орта мерзімді перспективадағы болжамды өсімі;
- ҚР Ұлттық экономика министрілігі Алматы қаласы және Алматы облысы бойынша ТМРҚД-ның 2023 жылғы 23 тамыздағы № 50-ОД бірлескен бұйрығына сәйкес 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын беру тарифін ұлғайту;
- «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС (бұдан әрі — «ЕОҚО») және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығында сатып алынған электр энергиясы бойынша шығыстар тарифтік сметаға қосылады;
- ҚР 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 177-VII Заңымен «Табиғи монополиялар туралы» 2018 жылғы
- 27 желтоқсандағы № 204-VI ҚРЗ ҚР Заңына электр энергиясын беру мерзімі аяқталғанға дейін 5 жылға бекітілген тарифтерді түзетуге мүмкіндік беретін өзгерістер енгізілді. ҚР Ұлттық экономика министрінің 2023 жылғы 8 желтоқсандағы бұйрығымен ҚР Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 19 қарашадағы № 90 бұйрығымен бекітілген Табиғи монополия субъектілерінің тарифтерін қалыптастыру қағидаларына өзгерістер енгізілді, онда Қағидаларда көрсетілген белгілі бір тиімділік көрсеткіштеріне қол жеткізілген кезде табиғи монополия субъектісінің қарауына қарай жол берілетін пайда деңгейінің 50%-ын пайдалануға мүмкіндік беретін табиғи монополия салаларын реттеудің ынталандырушы әдісі жаңартылды.

Құнсызданудың сыртқы және ішкі белгілеріне жасалған талдаудың нәтижесінде Топ басшылығы талдау жасау күніне құнсыздану белгілері жоқ деген тұжырымға келді. Тиісінше, Топ басшылығы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл еншілес компаниялардың негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің құнсыздануына тест өткізбеу шешімін қабылдады.

«Ereymtau Wind Power» ЖШС

Топ Ерейментау қаласында 50 МВт ЖЭС салу жобасын іске асырудың кешігуіне және «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС-мен электр энергиясын сатуға арналған шарттың қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты «Ereymtau Wind Power» ЖШС бойынша құнсызданудың жеке белгісін анықтады.

Топ 4.913 миллион теңге сомасына аяқталмаған құрылыс объектілерінің және 9.156 миллион теңге сомасына ұзақ мерзімді активтер бойынша алдын ала төлемнің толық құнсыздануын мойындады (30-ескертпе) (2022 жылғы 31 желтоқсан: 6,220 миллион теңге сомасына ұзақ мерзімді активтер бойынша алдын ала төлемнің құнсыздануы). Қазіргі уақытта Топ мердігерлермен шартты бұзу және алдын ала төлемді қайтару бойынша сот тәртібімен жұмыс жүргізуде.

«№3 энергия блогын орнатумен ЕГРЭС-2 кеңейту және қалпына келтіру»

2008 жылы ЕГРЭС-2 қуаты 500 МВт № 3 энергия блогының құрылысын дайындауды бастады. Кейіннен құрылыс жоспары қайта қаралды және 2016 жылға дейін компания жобалық-сметалық құжаттаманы іске асыру, алдын ала құрылыс және қуаты 630 МВт жаңа № 3 энергия блогы үшін қажетті жабдықты сатып алу сатысында болды. 2016 жылғы 29 тамызда ЕГРЭС-2 № 3 энергия блогын салу мерзімін ауыстыруға байланысты ЕГРЭС-2 мен «КВАРЦ КЗ» ЖШС арасында жасалған № 3 энергия блогын салу жөніндегі бас мердігерлік шартты бұзды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Энергия өндіруші активтер (жалғасы)

«№3 энергия блогын орнатумен ЕГРЭС-2 кеңейту және қалпына келтіру» (жалғасы)

ЕГРЭС-2 № 3 энергия блогының құрылысына байланысты бірқатар іс-шараларды қолға алды, соның ішінде:

- ♦ 2022 жылғы 14 наурызда Инвестициялық бағдарламаларды қарау жөніндегі нарық кеңесінің комиссиясы уәкілетті органның қарауына «ЕГРЭС-2» АҚ «№3 ст. энергия блогын орната отырып, ЕГРЭС-2 кеңейту және қалпына келтіру» инвестициялық бағдарламасын ұсынуға бірауыздан шешім шығарды;
- ♦ Станцияны Қытай Халық Республикасынан жабдықты қабылдауға және тиісті түрде сақтауға дайындау бойынша шаралар қабылданды, ангар үлгісіндегі жылытылатын ғимараттар салынды және күзетілетін қойма үй-жайлары бөлініп берілді. Энергия блогына арналған технологиялық жабдықтың едәуір бөлігі қабылданды. Бұл ретте энергия блогының құрылысын аяқтау үшін жабдықтың жетіспейтін бөлігін дайындауға қосымша тапсырыс беру қажет. 2023 жылдың қараша айынан бастап тапсырыс беруші инженер жабдықта техникалық аудит жүргізді, оның қорытындысы бойынша жабдықтың техникалық жай-күйі айқындалатын болады.

Қазақстанның Энергетика министрлігінің 2024 — 2030 жылдарға арналған электр энергиясы мен қуатының болжамды теңгерімдеріне сәйкес генерациялайтын қуаттардың жеткіліксіздігіне байланысты 2030 жылға қарай электр энергиясының айтарлықтай тапшылығы болжанады. Сондай-ақ 2030 жылға дейін жаңартылатын электр энергиясының едәуір көлемінің іске қосылуына байланысты реттеу үшін қосымша маневрлік қуаттардың құрылысы талап етіледі. Болжамды баланста электр энергиясы мен маневрлік қуат тапшылығын азайту үшін жаңа станциялар салу, оның ішінде ЕГРЭС-2 кеңейту және ГРЭС-3 жаңа станциясының құрылысы көзделген.

Топ басшылығы жоғарыда аталған фактілерді ескере отырып, қолда бар қытай жабдықтарын а) ЕГРЭС-2-де маневрлік энергия блогын одан әрі салу үшін, сондай-ақ б) жаңа станция салу үшін ГРЭС-3 жабдықтарын сату мүмкіндігін қарастырады. Қазіргі уақытта Топ «ГРЭС-3 құрылысы. I Кезең» жобасы бойынша Алдын ала техникалық-экономикалық негіздемені әзірлеуде.

Басшылық активтің өтелетін құнын бағалайды, ол сату шығындары мен оны пайдалану құндылығын шегергендегі оның әділ құнының ең үлкен мөлшері ретінде анықталады. Өтелетін құнды есептеу басшылық тарапынан қалыптасқан жағдайларда негізделген деп есептелетін бағалау деректері мен кәсіби пайымдауларды қолдануды талап етеді.

Әділ құнды бағалаудың қолданылған әдістемесі амортизацияланатын ауыстыру құнын бағалауға негізделген («шығынды әдіс»). Шығынды әдіс, егер бағаланатын объект жаңа болса немесе құрылыс сатысында болса, белсенді нарық болмаған кезде ықтимал сату бағалары туралы ақпарат алу мүмкін болмайтын мамандандырылған объектілерге жатады. №3 энергия блогының жабдығы мамандандырылған жабдықта жа-тады және бағаланатын активтерге ұқсас мәмілелер жоқ. Шығынды әдісті қолданған кезде белгілі бір негізгі элементтер ескеріледі, мысалы: А) активтің ерекшелігін түсіну, в) активтің пайдалы қызмет ету мерзімі және жабдықты дайындау күні, с) экономикалық/сыртқы ескіруді бағалау және басқалар.

Активтің өтелетін құнын талдау нәтижесінде 2023 жылғы 31 желтоқсанға 13.216 миллион теңге сомасында қосымша резерв есептелді (30-ескертпе).

«Mobile Telecom-Service» ЖШС, «Кселл» АҚ және IP TV

Құнсыздануға тестілеу мақсатында бизнестерді біріктіру нәтижесінде сатып алынған «Коммуникациялар» сегментіне жататын гудвил ақша қаражатын генерациялайтын үш бірлікке (бұдан әрі «АҚГБ») «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС, «Кселл» АҚ мен «IP TV» бөлінді (9-ескертпе).

Гудвил қалыптасқан жұмыс персоналымен және сатып алынған еншілес компанияларды Топқа біріктірудің синергетикалық әсерімен байланысты. Ақша қаражатын өндіретін әрбір бірлікке бөлінген гудвилдің баланстық құны келесідей болды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	96.206	96.206
«Кселл» АҚ	53.490	53.490
IP TV	2.706	2.706
	152.402	152.402

Құнсыздануды тестілеу мақсатында Топ гудвил бөлінген немесе құнсыздану белгілері анықталған ақша қаражатын генерациялайтын әрбір бірліктің өтелетін құнын бағалайды.

2023 жылы барлық генерациялайтын бірліктердің өтелетін құны пайдалану құнын есептеу негізінде анықталды. Бағалаудың бұл әдісі басшылық бекіткен қызметтің нақты нәтижелері мен бизнес-жоспарларға негізделген ақша ағындарының болжамдарын, сондай-ақ ақшаның уақытша құнын және тиісті генерациялайтын бірліктермен байланысты тәуекелдерді көрсететін тиісті дисконттау мөлшерлемелерін пайдаланады. Басшылықтың бизнес-жоспарларымен қамтылмаған кезеңдер үшін терминалдық құн қолданылады. Терминалдық құн нақты нөлдік өсу қарқынын пайдалана отырып, тиісті бизнес-жоспарлардың нәтижелерін экстраполяциялау арқылы ақша ағындарының болжамдары негізінде есептеледі.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Болашақ ақша ағындарын бағалау пайыздарды төлегенге дейінгі пайда маржасына, салықтарға, тозуға және амортизацияға (ПТПСТА) қатысты басшылықтың үміттерін, күрделі шығындардың мерзімдері мен көлемін, терминалдың өсу қарқынын және тиісті тәуекелдерді көрсету үшін тиісті дисконттау мөлшерлемелерін қоса алғанда, белгісіз факторларға қатысты жорамалдарды қажет етеді. Осылайша, ПТПСТА маржасы және пайдалану құнын есептеу үшін пайдаланылатын күрделі шығындар негізінен ішкі көздерден алынып, өткен тәжірибеге негізделген және басшылықтың үміттерін ескере отырып кеңейтіледі. Құнсыздануға арналған тестілеу мақсаттары үшін ПТПСТА ҚЕХС бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде айқындалатын пайыздар, салықтар, тозу және амортизация шегерілгенге дейінгі пайда ретінде есептеледі.

Төмендегі кестеде тиісті АҚГБ пайдалану құндылығын есептеу үшін қолданылатын ПТПСТА маржасы көрсетілген:

	2023	2022
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	46,0% – 47,9%	48,6% – 55,3%
«Кселл» АҚ	37,3% – 45,7%	41,5% – 53,8%
IP TV	2% – 7%	(2%) – 24%
«Қазақтелеком» АҚ	23,5% – 24,3%	21,3% – 22,08%

Төмендегі кестеде тиісті АҚГБ пайдалану құнын есептеу үшін қолданылатын түсімнен болған пайызбен күрделі шығындар келтірілген:

	2023	2022
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	26,3%	21,4%
«Кселл» АҚ	18,0%	15,7%
IP TV	1,0%	2,5%
«Қазақтелеком» АҚ	10,9%	11,93%

Төмендегі кестеде тиісті АҚГБ пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған болжамды кезеңнен кейінгі кезеңдегі өсу қарқыны келтірілген:

	2023	2022
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	4,31%	1,50%
«Кселл» АҚ	3,20%	1,50%
IP TV	5,00%	1,50%
«Қазақтелеком» АҚ	5,00%	1,50%

Төмендегі кестеде АҚГБ сәйкес функционалдық валюталардағы ақша ағындарын дисконттау үшін салық салуға дейінгі мөлшерлемелер келтірілген:

	2023	2022
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	15,42%	16,33%
«Кселл» АҚ	13,88%	16,33%
IP TV	15,41%	14,97%
«Қазақтелеком» АҚ	15,41%	14,97%

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық — IP TV, «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС және «Кселл» АҚ

ПТПСТА маржасының, болжамды кезеңнен тыс өсу қарқынының және дисконттау мөлшерлемелерінің ақылға қонымды өзгеруі IP TV, «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС және «Кселл» АҚ-ның қосымша құнсыздануына әкелмейді.

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдылық — «Қазақтелеком» АҚ

«Қазақтелеком» АҚ АҚГБ үшін пайдаланудың құнын есептеу мынадай жорамалдарға барынша сезімтал:

- ♦ Қаржы жоспарына салынатын ПТПСТА маржасы;
- ♦ Болжамды кезеңнен кейінгі кезеңдегі өсу қарқыны;
- ♦ Дисконттау мөлшерлемесі.

ПТПСТА маржасының 2024 жылы 23,5%-дан 22%-ға дейін 1,5%-ға төмендеуі және одан әрі болжамды кезеңде біртіндеп «Қазақтелеком» АҚ-да 4.006 миллион теңге сомасына құнсызданудан шығынға әкеп соғады.

Өсу қарқынының 5%-дан 2,5%-ға дейін 2,5%-ға төмендеуі «Қазақтелеком» АҚ АҚГБ-де 2.598 миллион теңге сомаға құнсыздану залалының пайда болуына әкеп соқтырады.

Дисконттау мөлшерлемесінің 15,41%-дан 16,41%-ға дейін 1%-ға ұлғаюы «Қазақтелеком» АҚ АҚГБ құнсыздану шығынына әкеп соқпас еді.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Газ турбиналы электр станциясының және су дайындау активтері («Karabatan Utility Solutions» ЖШС)

Топ 2023 жылғы 31 желтоқсанға Топтың еншілес ұйымы «Karabatan Utility Solutions» ЖШС (бұдан әрі- «KUS») негізгі құралдарының құнсыздану индикаторларының болуына талдау жүргізді. Тарату желілері бойынша су беру және сарқынды суларды бұру және тазарту жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтердің тарифтерін болжамнан төмен бекіту негізгі құралдардың құнсыздануының негізгі индикаторы болып айқындалды. Тиісінше, Топ 2023 жылғы 31 желтоқсанда негізгі құралдардың құнсыздануына тест жүргізді. Тест нәтижелері бойынша айналымнан тыс активтердің өтелетін құны активтердің баланстық құнынан асып түседі, тиісінше активтердің құнсыздануы болмайды.

KUS өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептейді. 16,77% дисконттау мөлшерлемесі KUS капиталының орташа алынған құнынан алынды. Топ 2024-2028 жылдарға бекіткен бизнес-жоспар ақпараттың негізгі дерек көзі болып табылады, өйткені ол өндіріс көлемдері, сату көлемдері, кірістер, шығыстар және күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды.

Электр энергиясы мен суды өткізу бағасы мен инфляция қарқыны сияқты түрлі жорамалдар қолданыстағы бағаларды, шетелдік валюталардың айырбастау бағамдарын және басқа да макроэкономикалық факторларды, тарихи үрдістерді және құбылуларды ескереді. Болжамды ақша ағындары негізгі құралдардың қызмет ету мерзімінің 2051 жылы аяқталу күнімен шектелген.

2028 жылға дейінгі шығындар бюджеттің және KUS-тың бизнес жоспарының, сондай-ақ KUS басшылығының операциялық және күрделі шығындардағы ықтимал өзгерістер туралы ағымдағы бағалауының негізінде болжанған.

Құнсыздануға арналған тесттің елеулі жорамалдарға сезімталдығы

Өтелетін құнды бағалау үшін қажетті негізгі болжамдар инфляция мөлшерлемесі, дисконттау мөлшерлемесі мен тарату желілері бойынша және ағынды суларды бұру әрі тазарту бойынша реттелетін су беру қызметтерінің тарифтік сметасымен бірге тариф болып табылады. Басты жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық бағаланған. Дисконттау мөлшерлемесінің 1%-ға ұлғаюы 2.643 миллион теңгеге құнсызданудан болатын қосымша залалға әкеп соқтырады.

Тарату желілері бойынша су беру және сарқынды суларды бұру және тазарту жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтің 1 м³ үшін ҚҚС-сыз 2.180 теңгеге және 1 м³ үшін ҚҚС-сыз 2.267 теңгеге 10%-ға төмендеуі, тиісінше, құнсызданудан шығынның 3.790 миллион теңгеге ұлғаюына әкеп соғады.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалануға арналған белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге, соның ішінде Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес Топтың өзінің операциялық қызметінің нәтижесінде қоршаған ортаға келтірілген шығынды жою, негізгі құралдарды бөлшектеу және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топ міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды бөлшектеу, кен орындары мен қалдықтарды орналастыру полигондарын жою, жабдықты бөлшектеу және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату жатады.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резервтері Топтың Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасын және келісімшарттық аумақтарда жер қойнауын пайдалану салдарын жою бойынша байланысты бағдарламалардың және жер құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарын қалпына келтірудің әрі жасаудың ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес техникалық-экономикалық негіздемемен және инженерлік зерттеулермен тиянақталған басқа да операциялық қызметті түсіндірудің негізінде айқындалады.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер резервтері табиғатты қорғау талаптары мен заңнаманың интерпретацияларында ықтимал өзгерістерге ұшырағыш. Міндеттемелер мұндай міндеттемелердің пайда болуына сенімділік, сондай-ақ оларды сенімді бағалау мүмкіндігі болған кезде танылады.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама пайымдаулармен түсіндіріледі. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 КИМСФО түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Мұнай-газ активтерінің шығуы бойынша міндеттемелер

Топ активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тан тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Активтерді жабуға және есептен шығаруға болашақтағы шығындарды бағалау кезінде мәнді бағалар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды болашақ жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және Топ кәсіпорындары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп бойынша міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері 2023 жылғы

31 желтоқсанда 2,03%-дан 14,54%-ға дейін және тиісінше 6,20%-дан 11,37%-ға дейінгі аралықта болды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2,09%-дан 15,05%-ға дейін және 6,42%-дан 12,38%-ға дейін). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнай-газ активтерін жою міндеттемесіне резервтің баланстық құны 124.246 миллион теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 91.150 миллион теңге) (22-ескертпе).

Магистральдық мұнай құбырлары мен газ құбырлары

Мұнай құбырларын жою және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резерві Топ есептеген қайта монтаждау және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарының құны негізінде бағаланады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырларды, компрессорлық станцияларды жою және топырақтың құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің теңгерімдік құнын 123.277 миллион теңге құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 102.501 миллион теңге) (22-ескертпе).

Өндірістік уран активтері

Резервтер бұрынғы операциялық қызметтің салдарынан міндеттемелердің пайда болуына қарай жою және қалпына келтіру бойынша шығындардың дисконтталған құнының негізінде қалыптасады. Заңнамамен көзделген және активтерді жою әрі қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің есебіне қосылған жұмыстардың көлеміне объектілер мен инфрақұрылымды бөлшектеу (тартып шығару, айдау және қадағалау ұңғымаларын, қышқылданудың технологиялық тораптары және ерітінділерді, құбырларды, келу жолдарын, технологиялық алаңдарды, полигондарды, ғимараттарды және басқа да объектілерді бөлу) және жерлерді кейіннен қалпына келтіру жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервті есептеуді Топтың ішкі мамандары орындады және тәуелсіз кеңес беруші тексерді.

Есептеуде қолданылған негізгі жорамалдарға мыналар жатады:

- ◆ Ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және шығындарды ең жақсы бағалауында көрсетілмеген міндеттемелерге тан тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі. Дисконттау мөлшерлемесі Топтың әрбір жер қойнауын пайдалану келісімшартының тиісті мерзіміне сәйкес өтеу мерзімі бар мемлекеттік облигациялар бойынша пайыздық мөлшерлемелер ретінде айқындалатын тәуекелсіз мөлшерлемеге негізделген, 11,7% — 13,3% (2022 жыл: орташа 11,55%);
- ◆ Ағымдағы бағамен есептелген номиналды шығындарға қолданылатын инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейі 2023 жылы 4,01% — 6,39% (2022 жыл: орта есеппен 5,99%);
- ◆ Кеніштерді пайдаланудың есептік мерзіміне және қорларды өндіру мерзіміне сәйкес дисконттау кезеңі;
- ◆ Төмен радиоактивті қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасы Топқа тиесілі арнайы полигондарға шығаруды және көмуді көздейді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша міндеттеме резерві 38.100 миллион теңгені құрады (2022 жыл: 38.116 миллион теңге)(22-ескертпе).

Үлбі металлургиялық зауытты пайдаланудан шығару және бөлшектеу

Топ мамандары жүргізген талдау негізінде, сондай-ақ ағымдағы табиғатты қорғау заңнамасын және ҚЕХС талаптарын түсіндіре отырып, 2022 жылы Топ өз объектілерін пайдаланудан шығару, бөлшектеу және рекультивациялау жөніндегі міндеттемені мойындады.

Пайдаланудан шығару, бөлшектеу және рекультивациялау жөніндегі міндеттеме мынадай объектілерге қатысты бағаланды және танылды: I санатқа жатқызылған объектілер (қоршаған ортаға елеулі теріс әсер ететін объектілер): «Үлбі металлургия зауыты» АҚ Өскемен қаласының алаңы, сондай-ақ солармен технологиялық байланысты активтер және өнеркәсіптік алаңның аумағында орналасқан. Топ экологиялық кодекспен бекітілген әдістеме негізінде тарату міндеттемелерін бағалады.

Бағалауда қолданылған негізгі жорамалдарға мыналар жатады:

- ◆ Ағымдағы бағалар күтілетін ұзақ мерзімді инфляция деңгейін пайдалана отырып 2027 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 6.39%, 2042 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 4.49%, 2044 жылдан кейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 3.76% ұлғайтылды (2022: 2027 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 7.7%, 2042 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 4.6%, 2044 жылдан кейін тарату мерзімі бар активтер үшін 3.93%) және кейіннен дисконтталған;
- ◆ 2023 жылғы 31 желтоқсандағы резервті есептеу үшін дисконттау мөлшерлемесі 2027 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 13.3%, 2042 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 12.15%;
- ◆ 2044 жылдан кейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 10.36% құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 2027 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 14.4% , 2042 жылға дейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 11.3%, 2044 жылдан кейінгі тарату мерзімі бар активтер үшін 10%);
- ◆ Дисконттау кезеңі ғимараттар мен құрылыстарды пайдаланудың қалған мерзіміне тең, кемінде 50 жыл.

Барлық ғимараттар мен құрылысжайлар күрделі және пайдалану шығыстарына қойылатын қажетті талаптарды анықтау үшін жыл сайынғы техникалық тексеруден өтеді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Үлбі металлургия зауыты» АҚ-ның жалпы резерві 8.382 миллион теңгені (2022 жыл: 9.243 миллион теңге) құрады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Үлбі металлургиялық зауытты пайдаланудан шығару және бөлшектеу (жалғасы)

Топ жүргізген қолданыстағы заңнаманы талдау негізінде басшылық Үлбі металлургиялық зауытының кейбір активтері 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді шығару жөніндегі міндеттемелерден шығарылуы тиіс деген қорытындыға келді, өйткені активтердің осы түрлері үшін есептеудің негізделген әдісі жоқ және/немесе мұндай міндеттемелердің әлеуетті сомасы елеулі болып табылмайды. Бұл пайымдау мыналарға негізделген:

- ◆ Мұндай активтер қоршаған ортаға айтарлықтай теріс әсер етпейді және экологиялық заңнама бұл активтердің қаржылық қамтамасыз етуін талап етпейді,
- ◆ Бұл объектілердегі өндірістік процестер қоршаған ортаға теріс әсерді азайту үшін бөлшектеу және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуді талап ететін салдарға әкеп соқтырмайды.

Экологиялық кодекстің талаптары жаңа болып табылатынын және осы талаптарды қолдану тәжірибесінің жоқ екенін, сондай-ақ заңнамада түсініксіздіктер бар екенін ескере отырып, Басшылық міндеттемелер мен олардың мөлшерін бағалау бөлігінде елеулі пайымдаулар қолданды. Табиғатты қорғау заңнамасында өзгерістер болған жағдайда, оны түсіндіру және қолдану практикасы, сондай-ақ Топтың пайымдаулары мен бағалаулары болашақта мұндай міндеттемелерді қайта қарауы мүмкін.

Энергия өндіруші активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

2022 жылғы 31 желтоқсандағы 2023 жылғы 31 желтоқсанға және 2022 жылғы 31 желтоқсанға объектілерді пайдалану салдарын жоюға арналған міндеттеменің сомасын айқындау кезінде Топ мынадай пайымдауларды қолданды:

- ◆ Объектілерді пайдалану салдарын түзету бойынша міндеттемелердің есептелуін Топ тәуелсіз немесе ішкі мамандар жасаған бағалау нәтижелерінің негізінде орындады. Заңнамада көзделген және есепке енгізілген жұмыс көлемі электр және жылу энергиясын өндіруге тікелей қатысатын негізгі жабдықтар мен механизмдерді (бу қазандықтары, турбиналар, генераторлар, отын беру және т. б.), жану өнімдерін бұруға арналған инженерлік жүйелер мен құрылыстарды, сондай-ақ мазут шаруашылығы мен қоршаған ортаға және адамдардың өмірі мен (немесе) денсаулығының қауіпсіздігіне теріс әсер ететін химиялық реагенттер қоймасының жабдықтарын бөлшектеу мен қадеге жаратуды қамтыды;
- ◆ Топ бойынша операторлар объектілерінің құрамында активтер (әкімшілік ғимараттар және өзге де құрылысжайлар) болады, олар кейіннен ықтималдығы жоғары дәрежеде қайта бейінделуі мүмкін, сондай-ақ оларды пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттемелерді танудың қажеттілігі жоқ қоршаған ортаға ең аз теріс әсер етеді;
- ◆ I-ші санаттағы объектілерге жататын жылу электр станциялары бойынша резервтердің мөлшері электр және жылу энергиясын өндіруге тікелей қатысатын негізгі жабдықтар мен механизмдерді (бу қазандықтары, турбиналар, генераторлар, отын беру және т. б.), жану өнімдерін бұруға арналған инженерлік жүйелер мен құрылысжайларды, сондай-ақ қоршаған ортаға теріс әсер ететін мазут шаруашылығы жабдықтары мен химиялық реагенттер қоймасын жою кезінде объектілер көтеретін күтілетін шығыстар негізге алына отырып айқындалады;
- ◆ Топ басшылығы қоршаған ортаға теріс әсер ететін ЕГРЭС-1 және ЕГРЭС-2 I-ші санаттағы объектілерді жою мерзімдері активтердің қызмет ету мерзімдеріне сүйене отырып, 2055 және 2053 жылдары басталады деген пайымдауды қолданды. Бұл қызмет ету мерзімдері негізгі және қосалқы жабдықтар мен негізгі жабдықтардың инженерлік құрылысжайларының парк ресурсы қолданыстағы күл үйінділерін толтыру аяқталған сәтке дейін күрделі жөндеу немесе реконструкциялау арқылы сақталатындығымен және ұзартылатындығымен негізделген. Күл үйінділерін жабу мерзімдері ҚР Үкіметінің 2007 жылғы 10 шілдедегі №591 қаулысымен бекітілген «Қалдықтарды орналастыру полигондарының тарату қорларын қалыптастыру қағидаларына» сәйкес күл үйінділерін жабудың бекітілген жұмыс жобаларына сәйкес қолданылды. Көмір қорлары осы станциялардың жұмысын жалғастыру үшін жеткілікті. Бұл мерзімдер Қазақстан Республикасында электр энергиясының болжамды тапшылығы жағдайында елдің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету қажеттілігінен туындады;
- ◆ АЛЭС бойынша ЖЭО-2 және ЖЭО-3 объектілерін жою мерзімдері «Алматы ЖЭО-2 Қоршаған ортаға әсерін барынша азайта отырып жаңғырту» және «Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту» жобаларын іске асыру, енгізу мерзімдерін және техникалық параметрлерін ескере отырып қолданылды;
- ◆ Топтың гидроэлектростанциялары II санаттағы объектілерге жатады. Шардара гидроэлектростанциясы, Сырдария өзеніндегі Шардара гидроторабының гидротехникалық кешенінің ажырамас элементі болып табылатын, су тасқыны мен суаруға қарсы күрес бойынша тікелей мақсаты бар стратегиялық кешенді құрылыс ретінде, қызметтің ерекшелігіне байланысты платиналарды/бөгеттерді және іргелес гидроқұрылыстарды жоймайды; сонымен бірге станция басшылығының пікірінше, Компанияның жою жұмыстары гидроагрегаттардың және кейбір жерүсті шаруашылық құрылысжайларының жабдықтарын бөлшектеу жұмыстарымен шектелуі мүмкін және оларды жабуға арналған резерв есепті күнге елеулі болып табылмайды;
- ◆ Мойнақ гидроэлектростанциясы бойынша, заңнамаға сәйкес, Топ басшылығы негізгі гидротехникалық құрылысжайлардың I және II класты құрылысжайлары ретінде қызмет ету мерзімі уақтылы жүргізілген күрделі жөндеу жағдайында 60 жылды құрайды деген пайымдауды қолданды. «Қауіпті өндірістік объектілердегі техникалық құрылыстарды, жабдықтар мен құрылысжайларды қауіпсіз пайдалану мерзімін ұзарту тәртібі туралы әдістемелік ұсынымдар» нормаларына сәйкес гидроэлектростанцияның, туынды туннельдің және бөгеттің негізгі ғимаратын пайдалану мерзімдері өткеннен кейін бұл құрылысжайларды Шарын өзеніндегі су тасқыны кезеңінде гидрологиялық бекет және селді ұстаушы ретінде одан әрі пайдалану көзделеді. Сонымен қатар, станция басшылығының пікірінше, Компанияның жою жұмыстары гидроагрегаттар мен кейбір жерүсті шаруашылық құрылысжайларының жабдықтарын бөлшектеу жұмыстарымен шектелуі мүмкін және оларды жабуға арналған резерв есепті күнге елеулі болып табылмайды;
- ◆ III және IV санаттағы АЖК объектілері. АЖК өндірістік объектілері қоршаған ортаға елеусіз ең аз теріс әсер ететіндіктен, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте қызметтің салдарын жою жөніндегі міндеттемелерді есептемеді, өйткені қазіргі уақытта активтердің осы түрлері үшін есептеудің негізделген әдісі жоқ және Топ мемлекеттік органдардан қоршаған ортаға салдарларды жою жөніндегі міндеттемелердің жоқтығы туралы растау алды;
- ◆ Жел және күн электр станциялары генерациялайтын және технологиялық жабдықтарды бөлшектеу және жою жөніндегі резервтерді таниды, бұл ретте жою мерзімдері жабдықтар мен құрылысжайлардың техникалық паспорттарымен айқындалады.

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Мұндай бағалауды жүргізу кезіндегі негізгі жорамалдарға дисконт мөлшерлемесін және келешек ақша ағындарының сомалары мен мерзімдерін бағалау кіреді. Дисконт мөлшерлемесі өтеу мерзімдері объектілерді жою мерзімдерімен сай келетін мемлекеттік облигациялардың кірістілігі ретінде айқындалған тәуекелсіз мөлшерлемеге негізделеді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша объектілерді пайдалану салдарын жоюды қамтамасыз ету жөніндегі міндеттемелер бойынша резервтер инфляция мөлшерлемелерін және есепті күнге дисконттау мөлшерлемелерін қайта қарау негізінде объектілерді жою жөніндегі шығыстардың құнын өзектендіру ескеріле отырып қайта есептелді.

Миллион теңгемен	Елеулі жорамалдардың (азаяуы)/өсуі	Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттеменің (азаяуы) / өсуі
Инфляция мөлшерлемесі	-1%	(2.866)
	+1%	3.605
Дисконттау мөлшерлемелері	-1%	3.148
	+1%	(2.398)
Жою мерзімі	-10%	3.327
	+10%	(3.101)

Объектілерді пайдалану салдарын жою бойынша нақты шығындар тиісті заңнаманың, нормаларды түсіндірудің, технологиялардың, бағалар мен басқа да талаптардың өзгеруі салдарынан олардың бағалануынан ерекшеленуі мүмкін болғандықтан және бұл шығындар таяу арада болатындықтан, резервтің баланстық құны мұндай өзгерістерді есепке алу үшін тұрақты сараланып, түзетіліп отырады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша энергия беретін активтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер резервінің сомасы 24.883 миллион теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 23.365 миллион теңге) құрады.

Қоршаған ортаға келтірген зияны үшін міндеттемелер бойынша резервтер

Топ бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша күтілетін жоспарлардың негізінде айқындалып, дисконтталған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Топ бұл міндеттемені, 2024 жылдың жылдық бюджетін қосылған шығындар бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамадағы және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер салдарынан бағалардан, қоғамдық күтулерден, тазарту технологияларындағы аумақтық жағдайлар мен өзгерістерді анықтау мен талдаудан ерекшеленуі мүмкін. Экологиялық оңалтудың міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 22-ескертпеде ашылып көрсетілген.

Салықтар бойынша резервтер

Күрделі салық заңнамасын интерпретациялауға, салық заңнамасындағы өзгерістерге, сондай-ақ болашақтағы салық салынатын пайда алу сомалары мен мерзімдеріне қатысты белгісіздік бар. Топ халықаралық операцияларының елеулі әр алуандығын, сондай-ақ ұзақ мерзімді сипатын және қолда бар шарттық қатынастардың күрделілігін ескере отырып, іс жүзіндегі нәтижелер мен қабылданған жол берілімдердің арасындағы айырма, немесе осындай жол берілімдердің болашақтағы өзгерістері табыс салығы бойынша шығыстардың немесе кірістердің көрсетілген есептілігіне болашақта түзетулерге әкелуі мүмкін. Негізді жол берілімдерді негізге ала отырып, Топ өз қызметін жүзеге асыратын елдің салық органдары жүргізетін салық аудитінің ықтимал салдарларына резервтер жасайды.

Осындай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының салық заңнамасының әртүрлі интерпретацияларына байланысты. Интерпретациядағы осындай айырмашылықтар Топтың тиісті компаниясы тіркелген елде басым болатын жағдайларға байланысты мәселелердің көп саны бойынша туындауы мүмкін.

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде Топ басшылығы, егер қосымша салықтарды салық органдары есептейтін болса, ол сәтті шағымдана алады деп Топ дауласпайтын немесе санамайтын салық заңнамасын сақтамаудың белгілі салаларының ықтимал міндеттемелері ретінде қарайды. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, Топтың жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарында салық салу талабына түзетулер, өзі шешімін күтіп отырған салық талқылаулары бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. 22-ескертпеде ашылып көрсетілген салықтар бойынша резерв, негізінен, басқа салықтарға жатады. Табыс салығы бойынша резервтер мен шартты міндеттемелер құрамына кіреді және табыс салығы бойынша міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер ретінде ашылып көрсетіледі (34-ескертпе). Салық салуға жатқызылған қалған айқындылықтың болмауы 38-ескертпеде ашылған.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Әлеуметтік объектілерді салу резервтері

Үкімет Топқа демеушілікпен және қаржыландырумен байланысты түрлі міндеттемелерді жүктейді. Топ басшылығы мұндай міндеттемелер конструктивті болып табылады және ҚР Үкіметінің шешімдеріне сәйкес танылуы тиіс деп болжап отыр. Үкімет Топтың акционері болып табылғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындаумен байланысты шығыстар «Акционердің пайдасына басқа да бөлу» ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте капитал құрамында танылады.

Негізгі құралдар объектілерінің пайдалы қызмет мерзімі

Топ әрбір есепті күнгі негізгі құралдардың пайдалы қызметінің қалған мерзімін қайта қарайды, егер күту өткен бағалаудан ерекшеленген жағдайда, өзгерістер «Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателер» 8 БЕХС-ке сәйкес есеп бағалауларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

ҚҚС-ты өтеу

Әрбір есепті күнгі жағдай бойынша Топ ҚҚС өтелуіне талдау жүргізеді және қажет болған жағдайда өтелуге жататын ҚҚС-тың күмәнді сомасы бойынша резервті есептейді. Өтелуге жататын ҚҚС күмәнді сомасы бойынша резерв басшылықтың салық салынуға жататын ҚҚС-тың келешек айналымдарына және ҚҚС-ты ақша қаражатымен қайтаруға қатысты үміттеріне негізделген. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 386.977 миллион теңге мөлшерінде өтелуге жататын ҚҚС қысқа мерзімді активтер құрамында жіктелді (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 203.658 миллион теңге). Топ аталған соманы салық органдары қайтарады немесе 2024 жыл ішінде ҚҚС бойынша міндеттемелердің болашақ сомаларына қарсы есептейді деп күтеді.

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер мен ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде мойындалуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі. Кейінге қалдырылған салық жөніндегі мойындалған активтер сомасы 2023 жылғы 31 желтоқсанда 108.379 миллион теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 89.252 миллион теңге). Барынша толық ақпарат 34-ескертпеде қамтылған.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы құралдарының және қаржылық міндеттемелердің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі.

Пікірлер өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және өзгермелілік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына ықпал етуі мүмкін. Барынша толық ақпарат 37-ескертпеде ашылып көрсетілген.

Жұмыскерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттеме

Топ зейнеткерлікке шыққаннан кейінгі белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын және осыған байланысты көрсетілетін ағымдағы қызметтердің құнын анықтау үшін бағалаудың актуарлық әдісін пайдаланады. Бұл сыйақы төленуі тиіс жұмыс істеп жатқан және жұмыстан кеткен қызметкерлердің болашақтағы мінездемелеріне қатысты демографиялық жорамалдарды (жұмыста немесе одан кейін қайтыс болуы, персонал санының өзгеруі бойынша статистика және басқалар), сондай-ақ қаржылық жорамалдарды (дисконттау мөлшерлемесі, болашақтағы жылдық материалдық көмек, болашақтағы жылдық ең төменгі жалақы, темір жол билетінің болашақтағы орташа құны) пайдалануды талап етеді.

Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау

9 ҚЕХС-ке (IFRS) сай қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша залалды бағалау пайымдауды қолдануды қажет етеді, атап айтқанда, құнсыздану залалын айқындау және кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау кезінде келешек ақша ағындарының көлемі мен пайда болу мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есепті бағалаулар бірқатар факторларға байланысты болады, солардағы өзгерістер құнсызданудың бағалау резервтерінің түрлі сомаларына әкеп соқтыра алады.

Топтың ККЗ есептеулері ауыспалы бастапқы деректер мен олардың өзара тәуелділіктерін таңдауға қатысты бірқатар базалық жорамалдар кіретін күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдаулар мен есепті бағалаулар болып есептелетін ККЗ есептеу модельдерінің элементтеріне келесілер жатады:

- ◆ Топ дефолт ықтималдылығын (PD) айқындау үшін пайдаланатын ішкі кредиттік рейтингіні тағайындау жүйесі;
- ◆ Солар бойынша ККЗ топшілік негізде бағаланғанда қаржы активтерін топтарға біріктіру;
- ◆ ККЗ-ны есептеу модельдерін әзірлеу, оған қоса түрлі формулалар және бастапқы деректерді таңдау;
- ◆ Макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы өзара байланыстарды айқындау, мысалы, бір жылға шегіне отырып мұнай бағасын, сондай-ақ дефолт ықтималдылығының (PD) көрсеткіштеріне, дефолт тәуекеліне ұшырайтын көлемге (EAD) және дефолт кезінде шығындар деңгейіне (LGD) әсері.

«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-мен қаржы келісімдерінің шарттарын есепке алу

Топ, «Жолаушылар тасымалы» АҚ мен «Тұлпар» вагон шығару зауыты» ЖШС еншілес ұйымдары арқылы жолаушылар вагондарының паркін жаңарту үшін түпкі Акционердің жалпы бақылауындағы «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-мен үш жақты сатып алу-сату және қаржы лизингі шарттарын жасады.

Бұл шарттарға сәйкес, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ «Тұлпар» вагон шығару зауыты» ЖШС-тің жолаушылар вагондарын өз меншігіне сатып алу үшін олардың өндірісін 100% негізінде алдын ала төлем жасай отырып және кейіннен «Жолаушылар тасымалы» АҚ-на қаржылық жалдауға бере отырып қаржыландырады.

Топ басшылығы «Тұлпар» вагон шығару зауыты» ЖШС мен «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ арасындағы өзара әрекет ету бөлігіндегі транзакция Топ деңгейінде активтің сатылуы ретінде есепке алу үшін «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» 15 ҚЕХС-тің (IFRS) талаптарына жауап бермейді деген тұжырымға келді, өйткені вагондарды бақылау «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-на өтпей, Топта қалады.

«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ вагондардың өндірісін қаржыландырады, бірақ активтен барлық қалған пайданы кейіннен пайдалану және іс жүзінде алу тәсілін айқындау қабілетінде шектелген. Тиісінше, Топ «Тұлпар» вагон құрастыру зауыты» ЖШС құрамынан бөлінген «Жолаушылар вагондарын салу зауыты» ЖШС-ні бақылауды жоғалтқанға дейін «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ алдында туындаған міндеттемені (7-ескертпе), қаржылық міндеттеме (қарыз) ретінде, ал жолаушылар вагондары мен аяқталмаған құрылысты «Жалдау» 16.103 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес меншік құқығындағы негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс объектілері ретінде мойындады.

Своп мәмілелері

Топ уран өнімінің бір бөлігін своп (swap) талаптарында өткізеді. Топ талаптарды келісіп, бір контрагентпен екі бөлек шартты жасайды, біреуі — жеткізуге, екіншісі — уранның бір көлемін екі түрлі жеткізу орнында немесе түрлі уақыт кезеңінде бірдей баға бойынша сатып алуға. Нәтижесінде өзінің (өндірілген немесе Топ кәсіпорындарынан сатып алынған) ураны және сатып алынған уран ауыстырылады.

Әдетте, своп операциялары кезінде Топ уранды бір жеткізу орнына нақты жеткізеді және түпкі сатып алушыларға одан кейін сату үшін уранның дәл сондай көлемін бөгде конвертордан сатып алады. Бұл ретте, Топ тауарды түпкі сатып алушыларға жеткізу бойынша көлік шығыстарында үнемдейді.

Своп мәмілелері бойынша шарттардың бір бірімен формальды түрде байланысты еместігіне қарамастан, басшылық бұл мәмілелер байланысты болып табылады және нарықтағы сұраныс пен ұсынысты түсіну амалдарына сүйене отырып, оқшауланып жүзеге асырылар еді деген тұжырымға келді. Басшылықтың пікірінше, біртекті тауарды (уранды) бірдей көлемде бірдей бағамен жеткізу іс жүзінде тауарды ауыстыру болып табылады, әрі ол бұл транзакцияның экономикалық мәнін көрсете отырып, қаржылық есептілікте ашық негізде көрсетілуі тиіс. Своп операциялардың талаптарын және көрсетілуіне тәсілді түсіну пайымдауды қажет етеді.

2023 жылы Топ 139.322 миллион теңге сомаға (2022 жыл: 195.958 миллион теңге) своп операцияларынан түскен түсімді және 149.209 миллион теңге сомаға (2022 жыл: 207.789 миллион теңге) өткізудің тиісті өзіндік құнын мойындамады. Сондай-ақ, Топ басқа дебиторлық берешекті 72.978 миллион теңге сомаға, кредиторлық берешекті 31.215 миллион теңге сомаға ұлғайтты, нетто әсері қорларға әсер етті. Своп шарттары ақшалай төлемдерді көздейтіндіктен, дебиторлық берешек сатып алынған және төленген уран үшін күтілетін ақша қаражатын білдіреді, кредиторлық берешек сол бойынша дебиторлық берешекті контрагент төлеген сатылған уран үшін күтілетін ақша қаражатын білдіреді.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Табиғи уранды байыту

Топ Ресейдегі «Уранды байыту орталығы» АҚ-дан (УБО) уранды байыту бойынша қызметтерді сатып алады. Мәміле екі бөлек шарт ретінде жасалған. Топ табиғи уранды сатады және байытылған уранды УБО-дан сатып алады. УБО-мен жасалған келісімдер ресми түрде бір-бірімен байланысты болмаса да, басшылық бұл мәмілелер іс жүзінде байланысты және бір-бірінен оқшауланған түрде жүзеге асырыла алмады деген қорытындыға келді. Шын мәнінде, бұл уранды оны байытылған күйде сатып алу міндеттемесімен сатуға әкеледі, 15 ҚЕХС талаптарына сәйкес УБО уранды сатудан түскен түсім танылмауы керек, бұл мәміленің экономикалық мәнін көрсетеді. Терминдерді түсіндіру және УБО-мен операцияларды есепке алу тәсілі пайымдауды қолдануды талап етеді. Өткізудің өзіндік құнына енгізілген байыту жөніндегі қызметтердің құны қайта өңдеу және өзге де қызметтер жолында 40.643 миллион теңгені (2022: 13.363 миллион теңге) құрайды (27-ескертпе).

УБО-мен сатып алу-сату шарттары ақша қаражатын төлеуді көздеді, 2023 жылдан бастап Топ енді нетто-негізде өзара есеп айырысуды көздейтін шарттардың талаптарын өзгертті.

2023 жылғы 1 шілдеден бастап ҚР электр энергиясының нарығы жөніндегі заңнамадағы өзгеріс

ҚР Энергетика министрінің 30.06.2023 жылғы № 249 бұйрығымен бекітілген өзгерістер мен толықтырулармен бірге Электр энергиясының көтерме сауда нарығын ұйымдастыру және жұмыс істеу қағидаларына сәйкес 2023 жылғы 1 шілдеден бастап «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС (бұдан әрі – «ЕАҚО») электр энергиясын бірыңғай сатып алушыны енгізе отырып, электр энергиясын өткізу нарығының жаңа моделіне көшу жүзеге асырылды. Жаңа модельге сәйкес барлық энергия өндіруші ұйымдар электр энергиясын бірыңғай сатып алушыға электр энергиясын сатуға міндетті. Бұдан әрі ЕАҚО электр энергиясын көтерме электр нарығында электр энергиясын бірыңғай сатып алушы энергия беруші, энергиямен жабдықтаушы ұйымдарға, электр энергиясын тұтынушыларға және цифрлық майнерлерге сату шарттарына сәйкес электр энергиясын сатады.

Топ «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» 15 ҚЕХС-ке сәйкес түсімді тану процесіне өзгерістердің әсерін бағалау бойынша талдау жүргізді. Нәтижесінде, Топ өзінің шоғырландырылған қаржылық есептілігі мақсатында энергия өндіруші ұйымдардың электр энергиясын сату шарттары және ЕАҚО-мен Топтың тарату және өткізу компанияларының электр энергиясын сатып алу шарттары 15 ҚЕХС-ке сәйкес кері сатып алу шарттары болып табылатынын анықтады. Тиісінше, Топ өзінің шоғырлану деңгейінде электр энергиясын сатып алудан және энергия өндіруші ұйымдардың электр энергиясының түсімінен өзіндік құнның элиминациясын өткізді.

Элиминациялау сомасын есептеу үшін Топ ЕАҚО-дан Топтың еншілес ұйымдарының электр энергиясын сатып алуының нақты көлемін және Топтың электр станцияларының белгіленген қолданыстағы шекті тарифтеріне сәйкес электр энергиясын сатудың орташа өлшенген бағасын пайдаланды.

2023 жылғы элиминациялау сомасы 84.760 миллион теңге болды. Бұл жазбалар Топтың түсімі мен өзіндік құнын біртұтас экономикалық бірлік ретінде таныстыру мақсатында көрсетілген және Топтың қаржылық нәтижелеріне әсер етпейді.

Жоғарыда айтылғандарды қоспағанда, 2023 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енген электр энергиясын сату нарығының жаңа моделі түсімді тану процесіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Тауарлық қарыздар бойынша міндеттемелер

Уран қарыздары ағымдағы тұрақсыз геосаяси жағдайға байланысты қазақстандық уранның батыс конверсиялық кәсіпорындарға уақтылы жеткізілуіне әсер етуі мүмкін логистикалық тәуекелдерді азайту үшін қажетті қорларды басқару жөніндегі Топтың әдеттегі саясатының бөлігі болып табылады.

Тауарлық қарызды алған кезде Топ қорларды шарттық құны бойынша есепке алады. Тауарлық қарыздар бойынша міндеттемелер есепті күнге уран өнімінің әділ құны бойынша танылады. Әділ құнды кейіннен қайта бағалау уран өніміне әділ құнның өзгеруіне сәйкес басқа кірістер/шығыстар құрамындағы пайда/зиян арқылы жүргізіледі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауарлық қарыз шарты бойынша міндеттеменің әділ құны 91.151 миллион теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 19.147 миллион теңге) (25-ескертпе).

Газды сатып алу шарттары бойынша бағаланатын кредиторлық берешек

2023 жылғы 31 желтоқсанда Топтың бағаны келіспей жалпы сомасы 109.819 миллион теңгеге газды сатып алғаны үшін сауда кредиторлық берешегі бар (25-ескертпе). Алдыңғы шарттардың қолданысы тоқтатылуына, ал бағаларды келісу мен жаңа шарттарды жасау рәсімі әлі аяқталмағанына байланысты Топ өз басшылығының ең үздік бағалауына сүйене отырып, есептеу әдісімен кредиторлық берешекті мойындады.

4.	5.	6.	☰
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Кредиторлық берешекті бағалау кезінде басшылық алдыңғы шарттар негізінде газды сатып алу бағасын, сатып алынған газды географиялық бөлуді және өңірлер бөлінісінде жеткізілімдердің өзіндік құнын талдауды, жеткізушімен хат алмасуды, ҚР Энергетика министрлігі деңгейінде жеткізушімен келіссөздер мәртебесін, сондай-ақ ҚР Үкіметі мен жеткізуші арасындағы Өзара түсіністік туралы меморандумда көзделген газды сатып алу бағасын айқындау тетігін назарға алды.

Жеткізуші келіссөздер барысында ұсынған жеңілдікті ескере отырып, ең жоғары сатып алу бағасын қолдану 2023 жылғы 31 желтоқсанда кредиторлық берешектің 65.319 миллион теңгеге ұлғаюына, 2023 жылғы 31 желтоқсанда қорлар құнының 8.674 миллион теңгеге ұлғаюына және 2023 жылғы сатудың өзіндік құнының 56.645 миллион теңгеге ұлғаюына әкеп соқтырар еді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне басшылық келіссөздер жүргізу барысында және бағаларды келісуді және шарттарға 2024 жылдың 1 жартыжылдығының соңына дейін қол қоюды күтеді.

5. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ

Dunga Operating GmbH сатып алу

2023 жылғы 9 қазанда ҚМГ TOTALENERGIES EP DANMARK A/S компаниясымен шикі мұнай мен табиғи газды барлау және өндірумен айналысатын Total E&P dunga GmbH (2023 жылғы желтоқсанда Dunga Operating GmbH деп өзгертілген) акцияларының 100% сатып алу-сату шартына қол қойды. Сатып алу бағасы 358,5 миллион АҚШ доллары болды (баламасы 165.913 миллион теңге). Келісімде тараптар 2023 жылғы 30 қазанда және 2023 жылғы 20 қарашада орындаған жабудың белгілі бір прецеденттік шарттары қамтылды, ҚМГ акциялары қайта тіркелгеннен кейін мәміле аяқталды. ҚМГ еншілес ұйым Dunga Operating GmbH-ті бақылауға алды, бұл ҚР нарығында шикі мұнай мен табиғи газдың ресурстық базасындағы және өндірудегі ҚМГ үлесін арттырды.

Топ Dunga Operating GmbH таза сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын берілген өтемнің әділ құнына 358,5 миллион АҚШ доллары (баламасы 165.913 миллион теңге) мөлшерінде алдын ала құн бойынша бағалады. Бизнесі біріктірудің бастапқы есепке алынуы аяқталған жоқ.

«Бизнесі біріктіру» 3 ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес негізгі құралдарды бағалау сатып алынған күннен бастап 12 ай ішінде аяқталады және ескеріледі.

Төменде сатып алу күніне Dunga Operating GmbH сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің алдын ала әділ құны туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Сатып алу күніне
Активтер	
Ұзақ мерзімді активтер	
Негізгі құралдар	192.313
Материалдық емес активтер	7.005
Кредиттік мекемелердегі қаражат	5.413
Ағымдағы активтер	
Қорлар	6.607
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	2.316
Сауда дебиторлық берешек	9.426
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	58
Өзге де ағымдағы активтер	7.792
Ақша қаражаты мен оның баламалары	7.961
Активтердің жиыны	238.891
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	
Резервтер	4.346
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	55.196
Ағымдағы міндеттемелер	
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	11.881
Өзге ағымдағы міндеттемелер	1.555
Міндеттемелер жиыны	72.978
Алдын ала әділ құны бойынша таза активтердің жиыны	165.913
Төлем көзінен ұсталатын салықты қоса алғанда, сатып алу құны	165.913

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте Dunga Operating GmbH қызметі **Мұнай-газ-химия** сегментінде ұсынылған.

Сатып алу күніне сауда дебиторлық берешектің әділ құны 9.426 миллион теңгені құрайды, бұл сауда дебиторлық берешектің жалпы сомасы болып табылады. Бұл ретте шарттар бойынша сомалар толық көлемде алынуы мүмкін деп күтілуде.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

6. ЖАЛПЫ БАҚЫЛАУМЕН САТЫП АЛУ

Жалпы бақылаудағы еншілес ұйымды сатып алу

«Шүлбі ГЭС АЭС» ЖШС, «Өскемен ГЭС АЭС» ЖШС және «Қазгеология» Ұлттық геологиялық барлау компаниясы» АҚ (бұдан әрі — «Шүлбі ГЭС», «ӨК ГЭС» және «Қазгеология»)

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 20 желтоқсандағы № 1033 қаулысына сәйкес, 2023 жылғы 19 сәуірде Қорға Шүлбі ГЭС және ӨК ГЭС акцияларының мемлекеттік пакеттері берілді. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 971 қаулысына сәйкес, 2023 жылғы 12 қыркүйекте Қорға Қазгеология акцияларының мемлекеттік пакеті берілді.

Бұл операциялар кәсіпорындардың жалпы бақылаумен бірігуі болып табылады және алдыңғысының бухгалтерлік кітаптарында көрсетілген Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны негізінде мүдделерді біріктіру әдісі бойынша ретро-спективті түрде ескеріледі. Тиісінше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология акцияларының берілуі неғұрлым ерте ұсынылған кезеңнің күнінде орын алғандай және нәтижесінде өткен есептіліктер үшін салыстырмалы ақпарат қайта есептелгендей ұсынылды.

Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология активтері мен міндеттемелері капиталға тиісінше айырманы есептей отырып олардың қаржылық есептілігінде баланстық құны бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ескерілген.

Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеологияны сатып алуды ескере отырып, салыстырмалы деректерге әсері төменде келтірілген:

Миллион теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсанға
Қаржылық жағдайға әсері:	
Активтердің өсуі	
Ұзақ мерзімді активтердің өсуі	
Негізгі құралдардың өсуі	42.827
Материалдық емес активтердің өсуі	277
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың өсуі	860
Өзге ұзақ мерзімді қаржы активтерінің өсуі	3.602
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтердің ұлғаюы	284
	47.850
Ағымдағы активтердің өсуі	
Қорлардың ұлғаюы	806
Табыс салығы бойынша алдын ала төлемнің ұлғаюы	280
Сауда дебиторлық берешектің өсуі	1.890
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтерінің өсуі	50
Басқа да ағымдағы активтердің өсуі	95
Ақша қаражаты мен оның баламаларының ұлғаюы	5.413
	8.534
Активтер жиынының өсуі	
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің өсуі	
Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің өсуі	86
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелердің өсуі	4.915
	5.001
Ағымдағы міндеттемелердің өсуі	
Резервтердің өсуі	18
Сауда және өзге де кредиторлық берешектің ұлғаюы	872
Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің өсуі	16
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелердің өсуі	262
Басқа да ағымдағы міндеттемелердің өсуі	454
	1.622
Міндеттемелер жиынының өсуі	
Капиталдың өсуі	
Бөлінбеген пайданың өсуі	49.761
Бас компанияның Акционеріне жататын капиталдың өсуі	49.761
Капитал жиынының өсуі	49.761

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Миллион теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Қызмет нәтижелеріне әсері:	
Түсім	20.897
	20.897
Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(13.620)
Жалпы пайда	7.277
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(1.330)
Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік зияндар	(198)
Операциялық қызметтен түскен пайда	5.749
Қаржылық кіріс	883
Басқа да операциялық емес зиян	(316)
Басқа да операциялық емес кіріс	249
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто	129
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	6.694
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.514)
Кезеңдегі таза пайда	5.180
Басқа да жиынтық кіріс	
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс	
Белгіленген төлемдермен жоспарлар бойынша актуарлық кіріс/(залал)	10
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын басқа да жиынтық зиян	10
Табыс салығын шегере отырып, кезеңдегі басқа да жиынтық кіріс	10
Табыс салығын шегере отырып, кезеңдегі жиынтық кірістің жалпы сомасы	5.190
Мыналарға келетін кезеңдегі таза пайда:	
Бас компанияның акционеріне	5.180
	5.180
Мыналарға келетін кезеңдегі жиынтық кірістің жалпы сомасы:	
Бас компанияның акционеріне	5.190
	5.190

2022 жылы Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология Акционерге 2021 қаржы жылының нәтижелері бойынша тиісінше 2.241 миллион теңге, 1.857 миллион теңге және 168 миллион теңге сомасында дивидендтерді жариялап, төледі.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы таза ақша ағындары келесідей болды:

Миллион теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Операциялық	7.344
Инвестициялық	(4.211)
Қаржылық	(4.266)
	(1.133)
Күтілетін кредиттік зияндар резервіндегі өзгеріс	4
Ақша қаражаты мен оның баламаларының азаюы	(1.129)

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология сатып алуға байланысты бас компанияның акционеріне қатысты капиталдың ұлғаюы 48.837 миллион теңгені құрады.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте Шүлбі ГЭС және ӨК ГЭС қызметі «Энергетика» сегментінде, Қазгеология қызметі «Тау-кен өндіру» сегментінде ұсынылған.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

7. ЕСЕПТЕН ШЫҒАРУЛАР ЖӘНЕ АКЦИОНЕРГЕ САТУҒА НЕМЕСЕ БӨЛУГЕ АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕР

2023 жылы есептен шығарулар

«Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС

2022 жылғы 13 желтоқсанда Топ үшінші тараппен «Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС жарғылық капиталындағы 100% қатысу үлесін сатып алу-сату шартын жасасты. Топ 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС-нің активтері мен міндеттемелерін сату шығыстарын шегере отырып баланстық және әділ құнның ең азы бойынша сатуға арналған есептен шығарылатын топ құрамында жіктеді. Бұл еншілес ұйым Топ қызметінің маңызды бағытын білдірмейтіндіктен, Топ тоқтатылған қызмет құрамында еншілес ұйым қызметінің қаржылық нәтижесін жіктемеді. 2023 жылғы 27 қаңтарда Топ мемлекеттік қайта тіркеу күніне мәмілені аяқтады және нәтижесінде бұл еншілес ұйымды бақылаудан айырылып қалды.

«Жолаушылар вагондарын салу зауыты» ЖШС активтері мен міндеттемелері шығу күніне келесідей ұсынылған:

Миллион теңгемен	Есептен шығару күніне таза активтер
Негізгі құралдар	5.666
Қорлар	40
Өтелуге жататын ҚҚС	2
Басқа қысқа мерзімді қаржы активтері	40.000
Өзге де ағымдағы активтер	7
Ақша қаражаты мен оның баламалары	52
Активтердің жиыны	45.767
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	20
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	40.029
Міндеттемелер жиыны	40.049
Таза активтер	5.718

Еншілес ұйымның есептен шығарылу нәтижесі былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	
Еншілес ұйымның шығуынан болған сыйақы сомасы	12.000
Шыққан таза активтер	(5.718)
«Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС-тің шығу нәтижесі	6.282

«Kalamkas-Khazar Operating» ЖШС (бұдан — ККО)

2023 жылғы 9 ақпанда Топ, «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі — «ҚМГ ҰК») еншілес ұйымы арқылы және «Лукойл» ЖАҚ Каспий теңізінің қазақстандық секторында орналасқан Қаламқас-теңіз, Хазар және Әуезов жер қойнауы учаскелерінде көмірсутектерді өндіруге арналған келісімшарттың ұстаушысы болып табылатын Топтың еншілес ұйымы ККО-ның жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 50%-ын сатып алу-сату шартына қол қойды. 2023 жылғы 11 қыркүйекте тараптар сатып алу-сату шартында көзделген кейінге қалдыру талаптарын орындағаннан кейін ККО-ны қайта тіркеу жүргізілді. Мәміленің нәтижесінде Топ ККО бақылауын жоғалтты.

Қатысу үлесінің 50%-ын сату құны 200 миллион АҚШ долларын құрады (еншілес ұйымның шығу күніне баламасы 93.258 миллион теңге). Сатып алу-сату шартының талаптарына сәйкес сату құны белгілі бір талаптар орындалған жағдайда 100 миллион АҚШ долларына

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

түзетілуі мүмкін (бұдан әрі — Қосымша сыйақы). Топ бұл Қосымша сыйақыны 29 миллион АҚШ доллары (баламасы 14.154 миллион теңге) мөлшерінде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активі ретінде таныды.

2023 жылғы 21 қыркүйекте «Лукойл» ЖАҚ 200 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (төлем жасау күніне баламасы 94.644 миллион теңге) ақшалай сыйақыны төледі.

Бұрынғы еншілес компанияда қалған инвестиция үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен кәсіпорынды білдіреді және оның әділ құны 93.258 миллион теңгені құрайды (11-ескерте).

Есептен шығару күніне ККО-ның активтері мен міндеттемелері былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	Есептен шығару күніне таза активтер
Негізгі құралдар	5.185
Барлау және бағалау бойынша активтер	14.678
Өтелуге жататын ҚҚС	626
Ақша қаражаты мен оның баламалары	20
Активтердің жиыны	20.509
Қарыздар	2.511
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	3.548
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	5
Міндеттемелер жиыны	6.064
Таза активтер	14.445
Еншілес ұйымның шығу күніне алынған ақшалай сыйақы	93.258
Еншілес ұйым шыққан күнгі Қосымша сыйақының әділ құны (14-ескерте)	14.154
Бірлескен кәсіпорынға салынған қалған инвестициялардың 50% әділ құны (11-ескерте)	93.258
Еншілес ұйымның шығуынан түскен кіріс	186.225

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап бақылауды жоғалту күніне дейінгі кезеңдегі ККО нәтижелері келесідей болды:

Миллион теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтар - 2023 жылғы 11 қыркүйек
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(108)
Қаржылық кіріс	7
Қаржылық шығындар	(33)
Теріс бағамдық айырма, нетто	(98)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1)
Кезеңдегі зиян	(233)

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап бақылауды жоғалту күніне дейінгі кезеңдегі ККО таза ақша ағындары келесідей болды:

Миллион теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтар - 2023 жылғы 11 қыркүйек
Операциялық	(102)
Инвестициялық	(16.937)
Қаржылық	17.059
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза азаюы	20

7. ЕСЕПТЕН ШЫҒАРУЛАР ЖӘНЕ АКЦИОНЕРГЕ САТУҒА НЕМЕСЕ БӨЛУГЕ АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2022 жылы есептен шығарулар

«PSA» ЖШС (бұдан әрі — PSA)

2022 жылғы 20 желтоқсанда Топ «Samruk-Kazyna Trust» корпоративтік қорының пайдасына PSA-ға қатысу үлесінің 100% -ын 1 теңгеге берді. «Samruk-Kazyna Trust» корпоративтік қоры коммерциялық емес ұйым болып табылады және Топ оған бақылау жасамайды. Нәтижесінде Топ PSA бақылауын жоғалтты.

2022 жылғы 20 желтоқсанда аяқталған кезеңдегі PSA нәтижелері былайша болды:

Миллион теңгемен	2022 жылғы 1 қаңтар - 2022 жылғы 20 желтоқсан
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(8.950)
Қаржылық шығындар	(58)
Теріс бағамдық айырма, нетто	(39)
Кезеңдегі зиян	(9,047)

2022 жылғы 20 желтоқсанда аяқталған кезең үшін PSA-ның таза ақша ағындары былайша болды:

Миллион теңгемен	2022 жылғы 1 қаңтар - 2022 жылғы 20 желтоқсан
Операциялық	(7.702)
Инвестициялық	(28)
Қаржылық	11.871
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өсуі	4.141

Бақылаудан айырылу күніне PSA-ның таза активтері былайша болды:

Миллион теңгемен	Бақылаудан айырылу күніне таза активтер
Активтер	
Негізгі құралдар	36
Материалдық емес активтер	64
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	255
Өтелуге жататын ҚҚС	12
Басқа да қысқа мерзімді активтер	109
Ақша қаражаты мен оның баламалары	4.137
Активтердің жиыны	4.613
Міндеттемелер	
Жалдау бойынша міндеттемелер	286
Сауда кредиторлық берешек	1.736
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	709
Міндеттемелер жиыны	2.731
Есептен шығару тобымен тікелей байланысты таза активтер	1.882

Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтер

Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтер былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	Сегмент	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Сатуға арналған деп жіктелген активтер		1.684.796	1.139.967
«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС	Мұнай-газ-химия	1.064.032	1.092.783
«Эйр Астана» АҚ	Авиатасымалдаулар	618.826	-
«Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС	Тасымалдау	-	45.825
Басқалары		1.938	1.359
Акционерге бөлуге арналған деп жіктелген активтер		104	104
		1.684.900	1.140.071

Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	Сегмент	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер		(1.573.820)	(1.045.093)
«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС	Мұнай-газ-химия	(1.052.257)	(1.045.062)
«Эйр Астана» АҚ	Авиатасымалдаулар	(521.563)	-
«Жолаушылар вагондарын жасау зауыты» ЖШС	Тасымалдау	-	(31)
		(1.573.820)	(1.045.093)

«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС (бұдан әрі — KPI)

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте 2022 жыл ішінде және 2022 жылғы 31 желтоқсанға Топ KPI-ге қатысу үлесінің 99%-на иелік етті (KPI Қордың екі еншілес ұйымы үшін бірлескен кәсіпорын болды, олардың әрқайсысы үлесінің 49,5%-на иелік етті). 2022 жылғы 7 қарашада Топ үшінші тараппен 180.000 мың АҚШ доллары сомасындағы (баламасы 83.601 миллион теңге) сыйақы үшін KPI қатысу үлесінің 40%-ын сату туралы шартқа қол қойды. Сату туралы шарт бойынша құн 2026 жылғы 30 қарашаға дейін төлемдер кестесі бойынша бөліп төлеуге жатады. Сату мәмілесі 2022 жылдың соңына дейін аяқталған жоқ, өйткені белгілі бір кейінге қалдыру талаптары, атап айтқанда зауытты пайдалануға беру талаптары орындалмады. Осыған байланысты Топ

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KPI-ді бақылауды сақтап қалды.

2024 жылғы 27 ақпанда мәміле аяқталғаннан кейін Топ KPI бақылауын жоғалтты және KPI қызметіне қатысты шешімдер бақылауды бөлсетін тараптардың бірауыздан келісімін талап ететіндігіне байланысты бірлескен кәсіпорынға инвестицияны әділ құны бойынша таныды (40-ескертпе). Бірлескен кәсіпорынға инвестицияның әділ құнын бағалау 2024 жылдың ішінде аяқталады.

Бұл еншілес ұйым Топ қызметінің маңызды бағытын білдірмейтіндіктен, Топ тоқтатылған қызмет құрамында еншілес ұйым қызметінің қаржылық нәтижесін жіктемеді. Топ басшылығы мәміле есепті күннен кейін 12 ай ішінде аяқталады деп күтеді, сондықтан активтер мен тиісті міндеттемелер 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сатуға арналған активтерге жіктелді.

7. ЕСЕПТЕН ШЫҒАРУЛАР ЖӘНЕ АКЦИОНЕРГЕ САТУҒА НЕМЕСЕ БӨЛУГЕ АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтер (жалғасы)

«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС (бұдан әрі — KPI (жалғасы))

KPI активтері мен міндеттемелері былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан*	2022 жылғы 31 желтоқсан
Активтер		
Негізгі құралдар	920.956	896.180
Материалдық емес активтер	35.777	38.265
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері	1.562	–
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	49.886	57.448
Қорлар	11.683	12.590
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	410	475
Басқа қысқа мерзімді қаржы активтері	174	23
Өзге де ағымдағы активтер	1.305	7.182
Ақша қаражаты мен оның баламалары	42.279	80.620
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	1.064.032	1.092.783
Міндеттемелер		
Қарыздар	957.992	941.587
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	18	35
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	8.575	8.964
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	67.958	68.161
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер	1.977	1.105
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	15.737	25.210
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер	1.052.257	1.045.062
Сатуға арналған деп жіктелген таза активтер	11.775	47.721

* Активтер мен міндеттемелер топшілік элиминациядан кейін көрсетілген

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы операциялық қызмет нәтижесінде KPI 63.427 миллион теңге сомасындағы түсімді және 42.879 миллион теңге сомасындағы шығыстарды (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 8.966 миллион теңге сомасындағы түсімді және 5.747 миллион теңге сомасындағы шығыстарды) мойындады (26, 27-ескертпелер).

«Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі — «Эйр Астана»)

2023 жылғы желтоқсанда Эйр Астана акционерлерінің Жалпы жиналысы Эйр Астана орналастырылған акцияларын 306 миллион жай акцияға дейін бөлу және жарияланған акциялар санын 366 миллион жай акцияға дейін ұлғайту туралы шешім қабылдады.

2023 жылғы 8 ақпанда Қордың Директорлар кеңесі «Эйр Астана» АҚ-ның ұйымдастырылған нарықтардағы жай акцияларын бір жай акция үшін 1.073,83 теңге бағасымен 60.410.524 жай акция көлемінде иеліктен шығару туралы шешім қабылдады.

2024 жылғы 14 ақпанда Top «Астана» халықаралық қаржы орталығы мен «Қазақстан қор биржасы» АҚ биржаларында оларды өткізу арқылы жалпы сомасы 10.614 миллион теңгеге бір жай акция үшін 1.073,83 теңге бағасы бойынша 9.884.209 (10%) жай акцияларды иеліктен шығарды.

Өткен IPO нәтижелері бойынша Қордың Эйр Астанадағы үлесі 51%-дан 41%-ға дейін төмендеді және Эйр Астанаға бақылаудан айырылып қалды. Иеліктен шығару нәтижесінде Top айтарлықтай ықпалды сақтайтындығына байланысты Top қауымдасқан компанияға инвестицияны әділ құны бойынша мойындайды. Қауымдасқан компанияға инвестицияның әділ құнын бағалау 2024 жылдың ішінде аяқталады.

2023 жылғы 31 желтоқсанда Top «Эйр Астана» АҚ активтері мен міндеттемелерін сатуға арналған шығатын топтың құрамында жіктелді. Бұл еншілес ұйым Top қызметінің маңызды бағытын білдірмейтіндіктен, Top тоқтатылған қызмет құрамында еншілес ұйым қызметінің қаржылық нәтижесін жіктемеді (40-ескертпе).

Эйр Астананың активтері мен міндеттемелері былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсан*
Активтер	
Негізгі құралдар	387.885
Материалдық емес активтер	1.289
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері	15.748
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	8.387
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	16.837
Қорлар	30.705
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	6.027
Сауда дебиторлық берешек	10.207
Өтелуге жататын ҚҚС	4.419
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	1.246
Өзге де ағымдағы активтер	11.524
Ақша қаражаты мен оның баламалары	124.552
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	618.826
Міндеттемелер	
Қарыздар	187
Резервтер	115.362
Жалдау бойынша міндеттемелер	326.780
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	283
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	27.885
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер	7.615
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	43.451
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер	521.563
Сатуға арналған деп жіктелген таза активтер	97.263

* Активтер мен міндеттемелер топшілік элиминациядан кейін көрсетілген

8. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылысжайлар	Теміржол жолдары және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	4.497.010	1.969.154	1.139.648	1.209.907	3.550.625	174.914	194.536	1.569.298	14.305.092
Есептілік валютасын қайта есептеу	277.367	23.332	8.885	83	27.281	-	6.690	9.227	352.865
Есепті бағалаудағы өзгерістер	(106.566)	(51.243)	(3.476)	-	(2.311)	1.643	(393)	-	(162.346)
Түсімдер	86.533	2.044	46.878	324	111.016	51.572	6.373	1.315.168	1.619.908
Жалдау шарттары бойынша түсім	1.907	111.361	8.001	-	109.863	-	5.411	-	236.543
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер бойынша капиталдандырылған жөндеу жұмыстары	-	-	-	-	2.688	-	-	-	2.688
Жалдау шарттарын түрлендіру	6.134	88	357	-	2.523	-	4.343	-	13.445
Шығулар	(54.583)	(37.281)	(18.671)	(178)	(46.905)	(4.462)	(6.080)	(5.173)	(173.333)
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	-	-	-	-	-	(291)	-	(291)
Тозу бойынша шығыстар	(269.733)	(162.932)	(67.398)	(39.499)	(376.413)	(42.045)	(21.971)	-	(979.991)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	48.339	36.650	14.662	166	44.268	-	5.409	725	150.219
Түзету жасауды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто	909	(2.366)	(19.499)	(92)	(6.590)	(4.528)	3.363	(12.914)	(41.717)
Ауыртпалық шарты бойынша резервті пайдалану	-	-	-	-	-	-	-	(1.125)	(1.125)
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған активтерден/(ге) аударымдар, нетто	-	-	(15.499)	-	(5.922)	-	(1.113)	(891.697)	(914.231)
Барлау активтерінен/(не) / инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударымдар, нетто	3.253	-	(150)	-	-	-	-	-	3.103
Қорлардан/(ға) аударымдар, нетто	37	(55)	(12)	(3.601)	(124)	17.204	388	4.062	17.899
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	176.669	96.853	60.671	128.393	350.377	2.789	8.566	(824.318)	-
Басқа да өзгерістер	(669)	-	-	-	9	-	-	703	43
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	4.666.607	1.985.605	1.154.397	1.295.503	3.760.385	197.087	205.231	1.163.956	14.428.771
Бастапқы құн	7.013.924	4.006.573	1.897.164	1.633.474	6.904.896	450.309	413.990	1.266.880	23.587.210
Жинақталған тозу және құнсыздану	(2.347.317)	(2.020.968)	(742.767)	(337.971)	(3.144.511)	(253.222)	(208.759)	(102.924)	(9.158.439)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	4.666.607	1.985.605	1.154.397	1.295.503	3.760.385	197.087	205.231	1.163.956	14.428.771

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылысжайлар	Теміржол жолдары және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Оның ішінде жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтер									
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	27.595	6.175	33.895	-	421.437	-	26.543	-	515.645
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.963	410	1.748	-	20.836	-	1.133	-	26.090
Жалдау шарттары бойынша түсім	1.907	111.361	8.001	-	109.863	-	5.411	-	236.543
Капиталға айналдырылған жөндеу жұмыстары	-	-	-	-	2.688	-	-	-	2.688
Жалдау шарттарын түрлендіру	6.134	88	357	-	2.523	-	4.343	-	13.445
Жалдау шарттарын бұзу	(7.994)	(31.884)	(12.587)	-	(5.030)	-	(399)	-	(57.894)
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	-	-	-	-	-	(255)	-	(255)
Тозу бойынша шығыстар	(5.825)	(22.637)	(8.782)	-	(87.542)	-	(5.197)	-	(129.983)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	3.863	31.884	8.552	-	4.949	-	356	-	49.604
Түзету жасауды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто	-	-	-	-	-	-	(834)	-	(834)
Негізгі құралдардан/(ға) аударымдар, нетто	-	-	2.346	-	-	-	(9)	-	2.337
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	-	-	(945)	-	945	-	-	-	-
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	27.643	95.397	32.585	-	470.669	-	31.092	-	657.386
Жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құны	41.945	119.188	64.981	-	825.585	-	46.546	-	1.098.245
Жинақталған тозу және жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтердің құнсыздануы	(14.302)	(23.791)	(32.396)	-	(354.916)	-	(15.454)	-	(440.859)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	27.643	95.397	32.585	-	470.669	-	31.092	-	657.386

8. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылысжайлар	Теміржол жолдары және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	4.666.607	1.985.605	1.154.397	1.295.503	3.760.385	197.087	205.231	1.163.956	14.428.771
Есептік валютасын қайта есептеу	(72.102)	(6.502)	(2.831)	(172)	(8.439)	-	(2.036)	(4.015)	(96.097)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	5.903	5.385	(2.927)	-	414	(2.132)	(4)	(1.572)	5.067
Түсімдер	55.727	71.912	25.898	591	150.656	51.242	16.281	1.869.340	2.241.647
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу (5-ескертпе)	170.276	-	4.520	-	771	-	461	16.339	192.367
Жалдау шарттары бойынша түсім	1.447	-	13.746	-	134.196	-	40.914	-	190.303
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер бойынша капиталдандырылған жөндеу жұмыстары	-	-	-	-	4.782	-	-	-	4.782
Жалдау шарттарын түрлендіру	2.057	19	(781)	-	65.830	-	959	-	68.084
Шығулар	(39.022)	(8.819)	(10.570)	(73)	(67.495)	(52)	(7.729)	(5.737)	(139.497)
Еншілес компанияға бақылаудан айырылу (7-ескертпе)	-	-	-	-	-	-	-	(5.185)	(5.185)
Тозу бойынша шығыстар	(363.287)	(155.784)	(69.224)	(42.070)	(405.780)	(55.998)	(21.999)	-	(1.114.142)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	23.353	8.438	6.348	58	65.220	9	7.317	3.128	113.871
Түзету жасауды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто (30-ескертпе)	-	(83.215)	(12.154)	(922)	(1.517)	(324)	(4.528)	(26.577)	(129.237)
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған активтерден/(ге) аударымдар, нетто (7-ескертпе)	-	-	(14.529)	-	(365.214)	(5)	(6.963)	(1.478)	(388.189)
Барлау активтерінен/(не) / инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударымдар, нетто	12.107	(702)	(305)	-	-	2.360	(32)	19	13.447
Қорлардан/(ға) аударымдар, нетто	58	600	137	(5.108)	1.651	37.351	897	9.798	45.384
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	263.459	342.743	77.885	170.921	706.533	(48)	12.922	(1.574.415)	-
Басқа да өзгерістер	(62)	-	-	-	73	-	-	(1.860)	(1.849)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген)	4.726.521	2.159.680	1.169.610	1.418.728	4.042.066	229.490	241.691	1.441.741	15.429.527
Бастапқы құн	7.624.251	4.390.002	1.990.160	1.785.016	7.184.529	538.700	463.433	1.581.239	25.557.330
Жинақталған тозу және құнсыздану	(2.897.730)	(2.230.322)	(820.550)	(366.288)	(3.142.463)	(309.210)	(221.742)	(139.498)	(10.127.803)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	4.726.521	2.159.680	1.169.610	1.418.728	4.042.066	229.490	241.691	1.441.741	15.429.527
Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылысжайлар	Теміржол жолдары және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Оның ішінде жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтер									
2023 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	27.643	95.397	32.585	-	470.669	-	31.092	-	657.386
Есептік валютасын қайта есептеу	(518)	(103)	(427)	-	(6.659)	-	(551)	-	(8.258)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)
Жалдау шарттары бойынша түсім	1.447	-	13.746	-	134.196	-	40.914	-	190.303
Капиталға айналдырылған жөндеу жұмыстары	-	-	-	-	4.782	-	-	-	4.782
Жалдау шарттарын түрлендіру	2.057	19	(781)	-	65.830	-	959	-	68.084
Жалдау шарттарын бұзу	(20.711)	-	(6.347)	-	(21.673)	-	(31)	-	(48.762)
Тозу бойынша шығыстар	(5.319)	(22.628)	(8.482)	-	(93.676)	-	(5.128)	-	(135.233)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	6.195	-	4.047	-	21.438	-	22	-	31.702
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған активтерден/(ге) аударымдар, нетто	-	-	(4.564)	-	(337.927)	-	-	-	(342.491)
Негізгі құралдардан/(ға) аударымдар, нетто	-	-	820	-	(36.660)	-	(590)	-	(36.430)
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген)	10.794	72.685	30.597	-	200.320	-	66.683	-	381.079
Жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құны	23.936	119.081	60.212	-	298.333	-	85.794	-	587.356
Жинақталған тозу және жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтердің құнсыздануы	(13.142)	(46.396)	(29.615)	-	(98.013)	-	(19.111)	-	(206.277)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген)	10.794	72.685	30.597	-	200.320	-	66.683	-	381.079

2023 жылы аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен мыналарды қамтиды:

- ◆ Электровоздар мен тепловоздарды сатып алу, Достық – Мойынты темір жол көлік дәлізін салу және темір жол инфрақұрылымын реконструкциялау мен жаңғыртуға 603.471 миллион теңге мөлшерінде өзге де жұмыстар;
- ◆ «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ және «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС, Топтың еншілес ұйымдарында 289.128 миллион теңге жалпы сомаға ұңғымаларды бұрғылау және жайластыру;
- ◆ «Қазтрансойл» АҚ «Өзен – Атырау-Самара» және «Астрахань-Маңғышлақ» құбырларының учаскесін 174.799 миллион теңге жалпы сомаға ауыстыру;
- ◆ Маңғыстау облысында 160.160 миллион теңге сомасына «Бейнеу-Жаңаөзен» магистральдық газ құбырының екінші желісін салу;
- ◆ 29.319 миллион теңге сомасына бұрылатын газ құбырлары бар автоматтандырылған газ тарату станциясын салу;
- ◆ Қолданыстағы «Мақат-Солтүстік Кавказ» магистральдық газ құбырына 28.881 миллион теңге сомасына резервтік газ құбырын салу;
- ◆ 24.469 миллион теңге жалпы сомаға «САЦ-5», «САЦ-4» және «Лупинг САЦ-4» магистральдық газ құбырлары бойынша жұмыстар кешені;

- ◆ «Қазақстан-Қытай» және «Алматы-Байсерке-Талғар» магистральдық газ құбырлары арасында 23.451 миллион теңге сомаға «Қайрат» көпірін салу.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 200.191 миллион теңге сомасындағы таза баланстық құны бар негізгі құралдар Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 822.711 миллион теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың толығымен есептелген тозуы бар негізгі құралдарының бастапқы құны 1.404.115 миллион теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1.372.489 миллион теңге) құрады.

2023 жылы Топ, 1.665 миллион теңге мөлшеріндегі инвестициялық кірісті шегере отырып, 84.178 миллион теңге сомаға 13,56% мөлшерінде орташа өлшенген пайыздық мөлшерлемесі бойынша қарыздар бойынша шығындарды (2022 жылы: 74.087 миллион теңге сомаға 6,89% орташа өлшенген пайыздық мөлшерлемесі бойынша) капиталдандырды (20, 21-ескертпелер).

9. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Лицензиялар	Жер қойнауын пайдалану құқықтары	Гудвилл	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Бағдарламалық жасақтама	Басқасы	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	692.169	815.857	316.265	25.467	74.630	79.888	2.004.276
Есептік валютасын қайта есептеу	36.279	14.390	807	1.819	398	1.896	55.589
Түсімдер	9.405	1.077	-	-	6.163	16.853	33.498
Шығулар	(2.805)	-	-	-	(4.139)	(910)	(7.854)
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	-	-	-	-	(64)	(64)
Амортизация бойынша шығыстар	(43.757)	(36.227)	-	-	(20.726)	(8.099)	(108.809)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	2.775	-	-	-	4.165	404	7.344
(Құнсыздану) / құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру, нетто	93	-	-	-	35	(139)	(11)
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерден/ (ге) аударымдар, нетто	(336)	-	-	-	(6.156)	(31.773)	(38.265)
Басқа да ұзақ мерзімді активтерге аударымдар	-	-	-	-	(22)	-	(22)
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	1.025	-	-	-	11.083	(12.108)	-
Басқа да өзгерістер	132	669	-	-	1.355	(2.199)	(43)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	694.980	795.766	317.072	27.286	66.786	43.749	1.945.639
Есептік валютасын қайта есептеу	(9.039)	(3.659)	(211)	(477)	(170)	(253)	(13.809)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	-	(279)	-	-	-	-	(279)
Түсімдер	156.723	68	-	-	26.220	30.604	213.615
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу (6-ескертпе)	-	-	-	-	5.289	1.716	7.005
Шығулар	(821)	-	-	-	(6.483)	(509)	(7.813)
Амортизация бойынша шығыстар	(53.046)	(39.616)	-	-	(35.503)	(4.018)	(132.183)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	817	-	-	-	6.319	455	7.591
Құнсызданудан болған шығынның (құнсыздануы)/қалпына келтіру, нетто (30-ескертпе)	36	-	-	-	25	(1.807)	(1.746)
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерден/ (ге) аударымдар, нетто	-	-	-	-	(1.289)	-	(1.289)
Басқа да аударымдар және қайта топтасулар	(2.243)	-	-	-	6.955	(4.712)	-
Басқа да өзгерістер	1	62	-	-	495	459	1.017
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	787.408	752.342	316.861	26.809	68.644	65.684	2.017.748
Бастапқы құн	1.088.296	972.365	432.066	68.816	307.497	149.037	3.018.077
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(300.888)	(220.023)	(115.205)	(42.007)	(238.853)	(83.353)	(1.000.329)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген)	787.408	752.342	316.861	26.809	68.644	65.684	2.017.748
Бастапқы құн	946.833	977.169	432.277	70.041	233.393	122.594	2.782.307
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(251.853)	(181.403)	(115.205)	(42.755)	(166.607)	(78.845)	(836.668)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны (аудит жүргізілген) (қайта есептелген)	694.980	795.766	317.072	27.286	66.786	43.749	1.945.639

10. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР

Барлау және бағалау бойынша активтердегі қозғалыс мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	262.773	16.176	278.949
Есептік валютасын қайта есептеу	13.683	-	13.683
Есепті бағалаудағы өзгерістер	(195)	-	(195)
Түсімдер	22.606	510	23.116
Шығулар	(120)	(173)	(293)
Түзету жасауды/есептен шығаруды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто	(16.312)	(1.694)	(18.006)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	120	173	293
Негізгі құралдардан/(ға) аударымдар, нетто	(3.253)	-	(3.253)
Қорлардан/(ға) аударымдар, нетто	6	-	6
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	279.308	14.992	294.300
Есептік валютасын қайта есептеу	(3.376)	-	(3.376)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	(374)	-	(374)
Түсімдер	45.013	30.038	75.051
Шығулар	(19.921)	(824)	(20.745)
Еншілес компанияға бақылаудан айырылу (7-ескертпе)	-	(14.678)	(14.678)
Түзету жасауды/есептен шығаруды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто (30-ескертпе)	19.918	648	20.566
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	(14.841)	355	(14.486)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	184.408	20.666	205.074
Бастапқы құн	316.150	34.783	350.933
Жинақталған құнсыздану	(131.742)	(14.117)	(145.859)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	184.408	20.666	205.074
Бастапқы құн	309.934	19.891	329.825
Жинақталған құнсыздану	(30.626)	(4.899)	(35.525)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	279.308	14.992	294.300

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына барлау және бағалау бойынша активтер келесі жобалармен көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Солтүстік Каспий жобасы	140.098	206.007
НК КАП жобалары	26.019	26.543
KMG Barlau	14.346	-
«QazaqGaz» ҰК» АҚ жобалары	4.510	16.475
Эмбамұнайгаз	1.509	14.084
Жеңіс	-	18.310
Өріқтау	-	4.889
Басқалары	18.592	7.992
	205.074	294.300

11. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялар мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	Негізгі қызметі	Қызметті жүзеге асыру орны	2023 жыл		2022 жыл (қайта есептелген)*	
			Баланстық құн	Иелік ету үлесі	Баланстық құн	Иелік ету үлесі
Бірлескен кәсіпорындар						
«Теңізшевройл» ЖШС	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	3.598.510	20,00%	3.825.053	20,00%
«Азиялық газқұбыры» ЖШС	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	978.536	50,00%	710.273	50,00%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	280.300	50,00%	238.236	50,00%
Мангистау Инвестментс Б.В.	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	203.614	50,00%	164.716	50,00%
«Kalamkas-Khazar Operating» ЖШС	Көмірсутектерді әзірлеу және өндіру	Қазақстан	93.258	50,00%	-	-
Forum Muider B.V.	Көмір өндіру	Қазақстан	79.941	50,00%	68.159	50,00%
«КазРосГаз» ЖШС	Табиғи газды және қайта өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату	Қазақстан	69.479	50,00%	58.812	50,00%
«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры» ЖШС	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	53.358	50,00%	37.138	50,00%
Valsera Holdings B.V.	Шикі мұнайды қайта өңдеу	Қазақстан	41.515	50,00%	26.351	50,00%
«СП «Казгермунай» ЖШС	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	36.506	50,00%	32.070	50,00%
Басқалары			221.804		208.831	
Бірлескен кәсіпорындардың жиыны			5.656.821		5.369.639	
Қауымдасқан компаниялар						
«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	Сұйық көмірсутектерді тасымалдау	Қазақстан/Ресей	451.913	20,75%	521.882	20,75%
«Қазмырыш» ЖШС	Металл кендерін өндіру және қайта өңдеу, тазартылған металдар өндірісі	Қазақстан	432.557	29,82%	491.846	29,82%
«КАТКО» БК» ЖШС	Уран өнімдерін өндіру, қайта өңдеу және экспорттау	Қазақстан	97.501	49,00%	113.920	49,00%
«ПетроКазахстан Инк.» («ПКИ»)	Көмірсутектерді барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	94.887	33,00%	94.635	33,00%
Басқалары			166.328		143.519	
Қауымдасқан компаниялардың жиыны			1.243.186		1.365.802	
			6.900.007		6.735.441	

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-қа сәйкес шығарылған 2023 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Теңіз-шевройл» ЖШС	«Азиялық газқұбыры» ЖШС»	«Бейнеу – Шымкент газ құбыры» ЖШС	Мангистау Инвестментс Б.В.	«Kalamkas-Khazar Operating» ЖШС	Forum Muider B.V.	«КазРосГаз» ЖШС	«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры» ЖШС	Valsera Holdings B.V.	«Казгермунай» ЖШС
Бірлескен кәсіпорындар										
Ұзақ мерзімді активтер	24.831.196	1.086.415	599.565	462.565	9.192	191.625	33.032	127.038	431.261	64.031
Ағымдағы активтер, қоса	1.863.832	1.055.299	150.686	199.708	1.232	87.470	148.932	49.554	114.561	52.764
Ақша қаражаты мен оның баламалары	696.871	881.038	8.226	89.410	112	5.196	65.122	23.837	66.459	44.840
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	7.434.076	161.112	130.617	132.981	10.376	11.220	238	23.107	304.590	14.966
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	4.091.040	-	117.703	-	-	8.959	-	-	258.338	-
Ағымдағы міндеттемелер, қоса	1.268.404	23.530	95.311	119.109	324	107.993	42.769	46.768	106.740	28.817
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	-	-	45.825	-	-	93.781	-	32.843	80.398	-
Капитал	17.992.548	1.957.072	524.323	410.183	(276)	159.882	138.957	106.717	134.492	73.012
Қатысу үлесі	20,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
Инвестицияларды тану (7-ескертпе)	-	-	-	-	93.258	-	-	-	-	-
Шоғырландыру түзетулері	-	-	18.138	(1.477)	138	-	-	-	(25.731)	-
2023 жылғы 31 желтоқсанға инвестициялардың баланстық құны	3.598.510	978.536	280.300	203.614	93.258	79.941	69.479	53.358	41.515	36.506
Түсім	8.796.634	856.980	178.259	878.362	-	131.225	260.125	86.843	250.435	145.728
Тозу және амортизация	(2.426.361)	(76.035)	(28.452)	(107.455)	-	(9.395)	(295)	(10.170)	(41.216)	(20.007)
Қаржылық кіріс	86.023	20.964	5.788	784	2	9.331	2.243	585	6.013	1.292
Қаржылық шығындар	(283.225)	(3.808)	(16.971)	(14.411)	(118)	(1.083)	-	(3.628)	(36.390)	(1.667)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(730.465)	(127.111)	-	(47.354)	-	(7.139)	(13.996)	(9.341)	(12.954)	(27.450)
Бір жылғы пайда / (зиян)	1.704.419	537.264	105.855	76.510	(44)	23.760	64.648	37.440	34.592	41.965
Басқа да жиынтық (зиян) / кіріс	(325.499)	(738)	-	1.285	-	(195)	(305)	1	16	(1.729)
Жалпы жиынтық кіріс / (зиян)	1.378.920	536.526	105.855	77.795	(44)	23.565	64.343	37.441	34.608	40.236
Алынған дивидендтер	502.227	-	10.864	-	-	-	553	2.500	-	15.793

11. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-қа сәйкес шығарылған 2022 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Теңіз-шевройл» ЖШС	«Азиялық газқұбыры» ЖШС»	«Бейнеу – Шымкент газ құбыры» ЖШС	Мангистау Инвестментс Б.В.	Forum Muider B.V.	«КазРосГаз» ЖШС	«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры» ЖШС	Valsera Holdings B.V.	«СП «Казгермунай» ЖШС
Бірлескен кәсіпорындар									
Ұзақ мерзімді активтер	25.713.747	1.165.474	623.036	464.868	175.947	40.100	137.004	454.653	71.787
Ағымдағы активтер, қоса	3.046.293	707.366	183.695	111.126	75.715	99.637	42.103	120.412	53.303
Ақша қаражаты мен оның баламалары	1.905.924	466.658	60.340	28.622	7.687	59.000	17.871	79.079	46.729
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	7.808.607	241.387	273.406	144.698	74.123	269	58.417	377.788	21.559
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	4.163.850	59.026	261.063	–	72.071	–	32.197	340.106	–
Ағымдағы міндеттемелер, қоса	1.826.167	210.907	93.130	99.344	41.221	21.844	46.415	97.393	39.392
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	–	185.590	46.858	–	8.772	–	33.900	82.347	–
Капитал	19.125.266	1.420.546	440.195	331.952	136.318	117.624	74.275	99.884	64.139
Қатысу үлесі	20,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
Шоғырландыру түзетулері	–	–	18.139	(1.260)	–	–	–	(23.591)	–
2021 жылғы 31 желтоқсанға инвестициялардың баланстық құны	3.825.053	710.273	238.236	164.716	68.159	58.812	37.138	26.351	32.070
Түсім	10.949.194	912.711	188.975	910.069	113.612	192.427	86.319	219.429	150.039
Тозу және амортизация	(11.129.895)	(77.695)	(26.893)	(26.647)	(9.018)	(323)	(10.269)	(38.552)	(22.550)
Қаржылық кіріс	36.076	5.108	2.901	594	7.417	2.765	357	244	791
Қаржылық шығындар	(99.857)	(24.809)	(16.207)	(9.404)	(1.052)	–	(4.593)	(31.616)	(994)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.591.414)	(140.490)	–	(38.267)	(8.180)	(4.040)	(8.703)	(10.260)	(39.783)
Бір жылғы пайда	3.713.299	553.306	101.674	96.971	29.231	1.107	33.566	42.018	41.061
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)	1.114.004	(477)	–	1.784	(408)	7.884	–	(228)	4.115
Жалпы жиынтық кіріс	4.827.303	552.829	101.674	98.755	28.823	8.991	33.566	41.790	45.176
Алынған дивидендтер	244.579	70.949	11.765	92.071	–	–	5.000	2.189	22.826

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ке сәйкес шығарылған 2023 және 2022 жылдардағы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды қауымдасқан компаниялар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл				2022 жыл			
	«Каспий мұнай құбыры консорциумы» АҚ	«Қазмырыш» ЖШС	«КАТКО» БК» ЖШС	Петро Казахстан Инк. («ПКИ»)	«Каспий мұнай құбыры консорциумы» АҚ	«Қазмырыш» ЖШС	«КАТКО» БК» ЖШС	Петро Казахстан Инк. («ПКИ»)
Қауымдасқан компаниялар								
Ұзақ мерзімді активтер	1.969.703	1.057.553	166.440	206.008	2.240.723	1.383.099	132.022	224.559
Ағымдағы активтер	295.663	834.858	88.943	138.626	292.198	797.108	132.298	116.827
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	18.722	74.966	22.037	20.063	35.730	218.044	20.139	18.489
Ағымдағы міндеттемелер	279.064	366.986	14.872	16.497	196.152	312.897	8.822	15.586
Капитал	1.967.580	1.450.459	218.474	308.074	2.301.039	1.649.266	235.359	307.311
Қатысу үлесі	20,75%	29,82%	49,00%	33,00%	20,75%	29,82%	49,00%	33,00%
Гудвилл	43.640	–	68	–	44.416	–	68	–
Қауымдасқан компаниялармен операциялардан танылмаған кіріс	–	–	(16.881)	–	–	–	(10.592)	–
Пайданы қосымша бөлу	–	–	7.261	–	–	–	9.118	–
Инвестицияның құнсыздануы	–	–	–	(6.778)	–	–	–	(6.778)
Инвестицияның баланстық құны	451.913	432.557	97.501	94.887	521.882	491.846	113.920	94.635
Түсім	1.039.509	(1.668.169)	147.448	128.343	976.076	1.632.251	146.304	140.901
Бір жылғы пайда / (зиян)	310.160	(170.572)	66.006	14.814	567.533	(21.889)	82.891	19.702
Басқа да жиынтық кіріс	(42.915)	–	–	(4.927)	185.893	–	–	9.782
Жалпы жиынтық кіріс/ (зиян)	267.245	(170.572)	66.006	9.887	753.426	(21.889)	82.891	29.484
Басқасы	–	–	(6.288)	–	–	–	(2.141)	–
Алынған дивидендтер	124.585	–	49.689	2.864	108.975	88.819	18.796	2.890

Жоғарыда аталған бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар Толтың бизнесі үшін стратегиялы болып табылады.

11. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде дербес елеулі емес бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржы ақпараты көрсетілген (Топтың қатысу үлесіне тепе-тең):

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
31 желтоқсанға инвестициялардың баланстық құны	221.804	208.831
Бір жылғы таза пайда	25.685	35.908
Басқа да жиынтық (зиян)/ кіріс	(2.466)	225
Жалпы жиынтық кіріс	23.219	36.133

Төменде дербес елеулі емес қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржы ақпараты көрсетілген (Топтың қатысу үлесіне тепе-тең):

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
31 желтоқсанға инвестициялардың баланстық құны	166.328	143.519
Бір жылғы таза пайда	65.799	56.099
Басқа да жиынтық (зиян)/ кіріс	(7.503)	5.075
Жалпы жиынтық кіріс	58.296	61.174

2023 жылы жеке елеусіз бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер 99.050 миллион теңгені (2022 жылы: 65.659 миллион теңге) құрады.

2023 пен 2022 жылдардағы бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың инвестицияларындағы өзгерістер мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
1 қаңтарға арналған сальдо	6.735.441	5.681.969
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто (33-ескертпе)	945.079	1.449.389
Алынған дивидендтер	(808.125)	(734.518)
Алынуға жататын дивидендтердегі өзгеріс	(21.796)	4.838
Иелік ету үлесін өзгертпестен капиталға қосымша салымдар	21.229	15.418
Сатып алу	100.820	11.445
Жұмсалмаған пайданы түзету*	(2.140)	(3.305)
Шығулар	(1)	-
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерге аудару	-	(1.460)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(100.768)	309.586
Есептілік валютасын қайта есептеуден басқа, басқа да жиынтық кіріс	5.916	5.170
Берілген қарыздар бойынша дисконт	29.425	(2.431)
Құнсыздану, нетто (30-ескертпе)	(5.073)	(660)
31 желтоқсанға сальдо	6.900.007	6.735.441

* Жұмсалмаған пайданы түзету бірлескен кәсіпорындардың тауарларын Топқа өткізу кезінде туындайтын жұмсалмаған пайданы және Топ бірлескен кәсіпорындарға берген қарыздар бойынша капиталдандырылған сыйақыларды білдіреді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың мойындалмаған жинақталған шығындардағы Топтың үлесі 8.516 миллион теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан (қайта есептелген): 5.984 миллион теңге) құрады.

12. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУҒА ТАЗА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген қарыздар мен қаржылық жалдауға таза инвестициялар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме	2022 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін берілген қарыздар	130.979	11,33%	64.371	15,98
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін берілген қарыздар	86.173	12,95%	117.511	12,20%
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	45.614	10,21%	54.017	10,02%
Қарыздар мен қаржылық жалдау бойынша берешектің жалпы сомасы	262.766		235.899	
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(28.756)		(17.284)	
Берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар, нетто	234.010		218.615	
Минусы: ағымдағы бөлік	(131.472)		(66.889)	
Ұзақ мерзімді бөлік	102.538		151.726	

31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі қарыздар бойынша құнсыздануға арналған резервтегі қозғалыс мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға резерв	17.284	19.234
Есептелгені, нетто	11.372	(1.373)
Есепті бағалаудағы өзгеріс	100	(577)
31 желтоқсанға резерв	28.756	17.284

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бастапқы танылған сәттен бастап берілген қарыздар бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай өскен жоқ.

31 желтоқсанға қаржылық жалдау бойынша таза инвестициялардың құрамдауыштары мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Бір жыл ішінде	12.674	15.215
Бір жылдан артық, бірақ бес жылдан аспайтын	28.862	31.436
Бес жылдан астам	21.232	30.787
Жалдау төлемдері	62.768	77.438
Минусы: еңбек сіңбеген қаржы кірісі	(17.154)	(23.421)
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	45.614	54.017
Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Берілген қарыздар және теңгемен көрсетілген қаржылық жалдауға таза инвестициялар	145.335	95.172
АҚШ долларында білдірілген, берілген қарыздар	88.675	123.443
	234.010	218.615

13. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

31 желтоқсанға кредиттік мекемелердегі қаражат мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Банктік депозиттер	1.258.181	1.638.585
Кредиттік мекемелерге қарыздар	41.119	67.614
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(420)	(2.326)
Кредиттік мекемелердегі қаражат, нетто	1.298.880	1.703.873
Минусы: ағымдағы бөлік	(1.243.196)	(1.433.305)
Ұзақ мерзімді бөлік	55.684	270.568

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

13. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ (ЖАЛҒАСЫ)

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
A+(A1)-ден A-(A3)-ке дейін рейтингтер	1.217.905	966.071
BBB+(Baa1)-ден BBB(Baa2)-ге дейін рейтингтер	-	213.729
BBB-(Baa3)-тен BB-(Ba3)-ке дейін рейтингтер	80.531	482.486
B+(B1)-ден B-(B3)-ке дейін рейтингтер	444	41.587
	1.298.880	1.703.873

Миллион теңгемен	2023 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме	2022 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме
АҚШ долларымен білдірілген кредиттік мекемелердегі қаражат	1.227.916	5,68%	1.197.610	2,61%
Теңгемен білдірілген кредиттік мекемелердегі қаражат	70.671	6,28%	506.263	6,63%
Өзге де валюталарда білдірілген кредиттік мекемелердегі қаражат	293	6,62%	-	-
	1.298.880		1.703.873	

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік мекемелердегі қаражат бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай өскен жоқ.

14. БАСҚА ДА ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да қаржы активтері мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы активтері, қоса:	46.696	28.322
Шет мемлекеттердің қазынашылық вексельдері	23.844	839
Корпоративтік облигациялар	15.910	17931
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелері	6.869	7.428
Үлестік бағалы қағаздар	73	73
Қазақстандық қаржы мекемелерінің облигациялары	-	2.051
Амортизацияланған құны бойынша бааланатын қаржы активтері, қоса:	1.513.528	918.735
Қазақстандық қаржы мекемелерінің облигациялары	791.958	355.976
Корпоративтік облигациялар	123.472	115.125
Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ноттары	122.178	176.715
Шет мемлекеттердің қазынашылық вексельдері	99.079	-
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелері	18.462	12.966
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	1.936	1.988
Амортизацияланған құны бойынша бааланатын басқа да қаржы активтері, қоса		
Пайдаланылуы шектеулі ақша қаражаты	186.347	227.759
Басқа да дебиторлық берешек	233.692	146.445
Алынатын дивидендтер	21.262	630
Жұмыскерлердің берешегі	13.530	9.948
Қарыздарды өтеу үшін ақша қаражатын резервтеу	2.530	152
Басқасы	13.670	12.364
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(114.588)	(141.333)
Мыналарды қоса алғанда, пайда мен зиян арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы активтері	168.287	143.906
Үлестік бағалы қағаздар	136.850	124.960
Еншілес ұйымды сатқаны үшін қосымша сыйақы (7-ескертпе)	13.862	-
Бірлескен кәсіпорынның қатысушысынан алуға жататын кепілдік берілген төлемдер	13.728	13.178
Опциондар	2.085	1.868
Корпоративтік облигациялар	1.762	3.192
Форвардтар мен фьючерстер	-	681
Валюталық своптар	-	27
Қаржылық активтердің жиыны	1.728.511	1.090.963
Минусы: ағымдағы бөлік	(1134.317)	(347.750)
Ұзақ мерзімді бөлік	594.194	743.213

4.	5.	6.	
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Борыштық бағалы қағаздар

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ бос ақша қаражатын басқару стратегиясының шеңберінде өтеу мерзімі он екі айдан аз Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің облигацияларына инвестиция салды, олар әдетте өтелгенге дейін ұсталады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялар көлемі 122.178 миллион теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 176.715 миллион теңге) болды.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ АҚШ Қаржы министрлігі шығарған борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар салды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялар көлемі 122.923 миллион теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанға: нөл) болды.

31 желтоқсанға туынды қаржы құралдарын қоспағанда, валюталар бөлінісіндегі өзге де қаржы активтері мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Теңгемен білдірілген қаржы активтері	1.265.181	768.712
АҚШ долларында білдірілген қаржы активтері	437.477	286.794
Еуроға білдірілген қаржы активтері	15.059	15.772
Рубльмен білдірілген қаржы активтері	1	301
Басқа валютада білдірілген қаржы активтері	8.708	16.808
	1.726.426	1.088.387

15. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ұзақ мерзімді активтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Ұзақ мерзімді активтер үшін төленген аванстар	899.680	259.196
Өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС	332.795	225.712
Ұзақ мерзімді қорлар	18.788	12.676
Келешек кезеңдердің шығыстары	16.335	16.882
Басқасы	30.164	20.726
Минусы: құнсыздану резерві	(117.369)	(61.467)
	1.180.393	473.725

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ жолаушылар вагондарын жеткізгені және теміржол жолдарын салғаны үшін 296.957 миллион теңге, бу-газ қондырғысы базасында электр станциясының жабдықтарын жеткізгені үшін 159.433 миллион теңге, қоршаған ортаға әсерін барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғыртқаны үшін 38.545 миллион теңге және Алматы ЖЭО-3 қайта жаңартқаны үшін 32.491 миллион теңге сомасында аванстар төледі.

Құнсыздануға арналған резервтегі өзгеріс негізінен 27.898 миллион теңге сомасында өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС-тың, 17.564 миллион теңге сомасында ұзақ мерзімді активтер үшін төленген аванстардың және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде танылған «Ereumentau Wind Power» ЖШС ұзақ мерзімді активтері бойынша 9.156 миллион теңге сомасына алдын ала төлемнің (30-ескертпе) құнсыздануымен білдірілген.

16. ҚОРЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Уран өнімі (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	328.015	308.114
Өндірістік материалдар мен қорлар (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны)	129.158	78.280
Аяқталмаған өндіріс (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	104.378	68.803
Шикі мұнай (өзіндік құны бойынша)	82.354	69.332
Газды қайта өңдеу өнімдері (өзіндік құны бойынша)	64.123	33.518
Сатуға арналған мұнайды қайта өңдеу өнімі (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	61.621	60.670
Қайта сатуға арналған тауарлар (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	58.455	41.139
Мұнай-газ саласының материалдары мен қорлары (өзіндік құны бойынша)	53.786	44.767
Отын (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	40.305	22.940
Теміржол саласының материалдары мен қорлары (өзіндік құны бойынша)	25.547	21.738
Электр энергиясын беру бойынша жабдыққа арналған қосалқы бөлшектер (өзіндік құны бойынша)	7.400	5.855
Уран саласының материалдары мен қорлары (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны)	3.374	16.150
Телекоммуникациялық жабдыққа арналған қосалқы бөлшектер (өзіндік құны бойынша)	2.526	2.248
Авиациялық қосалқы бөлшектер (өзіндік құны бойынша)	1.560	15.647
Басқа да материалдар мен қорлар (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны)	46.044	77.089
	1.008.646	866.290

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілдегі тауар-материалдық қорлардың баланстық құны 186.378 миллион теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 126.345 миллион теңге).

17. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда дебиторлық берешек мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Сауда дебиторлық берешек	1.366.846	1.145.439
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(73.988)	(62.147)
	1.292.858	1.083.292

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы активтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары	167.068	141.412
Басқа да қаржылық емес ағымдағы активтер	212.266	19.987
Салықтар бойынша өзге де алдын ала төлем	118.229	97.048
Минусы: құнсыздану резерві	(11.588)	(8.330)
	485.975	250.117

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 197,651 миллион теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешегі Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 176.000 миллион теңге).

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін сауда дебиторлық берешектің құнсыздану резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
1 қаңтарға резерв	62.147	49.777
Есептелгені, нетто	31.303	14.469
Есептілік валютасын қайта есептеу, нетто	(320)	1.006
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерге аудару	(266)	-
Резерв есебінен есептен шығару	(18.855)	(3.105)
Басқа да өзгерістер	(21)	-
31 желтоқсанға резерв	73.988	62.147

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқа да ағымдағы активтердің құнсыздану резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға резерв	8.330	12.847
Есептелгені, нетто	3.468	(2.065)
Есептілік валютасын қайта есептеу, нетто	(3)	44
Бағалаудағы өзгеріс	-	268
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерге аудару	(84)	-
Резерв есебінен есептен шығару	(123)	(2.764)
31 желтоқсанға резерв	11.588	8.330

Өзге де қаржылық емес ағымдағы активтер негізінен пилоттық Ұлттық жобаны – Жайлы мектепті іске асыру бойынша объектілерді салу жұмыстары мен қызметтерінің кешенін жүзеге асыруға арналған шарттарды орындау шеңберінде құрылыс компанияларына 190.178 миллион теңге мөлшерінде берілген қаражатпен білдірілген, онда Топ 15 ҚЕХС-ке сәйкес агент ретінде әрекет етеді (25-ескертпе).

18. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Банктік салымдар – АҚШ доллары	816.838	690.834
Банктік салымдар – теңге	441.364	607.290
Банктік салымдар – басқа валюталар	79.121	17.550
Банктердегі ағымдағы шоттар – АҚШ доллары	467.059	1.004.182
Банктердегі ағымдағы шоттар – теңгемен	122.711	364.135
Банктердегі ағымдағы шоттар – басқа валюталар	16.271	34.730
Кемінде үш ай өтеудің бастапқы мерзімі бар сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	465.653	164.541
ҚР заңнамасына сәйкес бюджеттік бағдарламаларға қызмет көрсету үшін шоттардағы ақша қаражаты	306.153	-
Талап етуге дейінгі брокерлік шоттардағы қалдықтар	10.119	35.494
Кассадағы ақша қаражаты	8.997	9.186
Жолдағы ақша қаражаты	6.461	18.258
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(411)	(584)
	2.740.336	2.945.616

Топ әртарапандыру шеңберінде бос өтімділіктің бір бөлігін 3 айға дейін орналастыру мерзімімен мемлекеттік және басқа да бағалы қағаздар кепіліне авто РЕПО сияқты ақша нарығының құралдарына орналастыруын жалғастырды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 306.152.153 мың теңге мөлшерінде ақша қаражаты болды, олар Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің аумақтық қазынашылық органында «Жайлы мектеп» пилоттық ұлттық жобасын іске асыру болып табылатын нысаналы мақсатымен ҚР заңнамасына сәйкес бюджеттік бағдарламаларға қызмет көрсетуге арналған шоттардағы ақша қаражатымен білдірілген.

Қысқа мерзімді банк салымдары әртүрлі мерзімдерге – 1 (бір) күннен 3 (үш) айға дейін, Топтың қолма-қол ақша қаражаты қажеттіліктеріне байланысты жедел түрде енгізіледі. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі мерзімді салымдар бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме теңгемен 15,23%,

АҚШ долларында 5,22%, басқа валютада 5,97% болды; ағымдағы банк шоттары бойынша теңгемен 3,74%, АҚШ долларында 4,24%, басқа валютада 0,74% (2022 жылғы 31 желтоқсанға: банктердегі мерзімді салымдар бойынша теңгемен 14,17%, АҚШ долларында 1,63%, басқа валютада 5,12% болды; ағымдағы банк шоттары бойынша теңгемен 1,33%, АҚШ долларында 1,17%, басқа валютада 0,77%).

19. КАПИТАЛ

19.1 Акциялар шығару

2022 және 2023 жылдар ішінде Қор ақы төлеу мынадай түрде жүзеге асырылған жай акциялардың эмиссиясын жүргізді:

Акцияларға ақы төлеу	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Бір акцияның номиналдық құны, теңге	Жарғылық капитал, миллион теңгемен
2021 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.961.408		5.268.580
Мүлік жарналары	1	239.265.541	239
2022 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.961.409		5.268.819
Кезең ішінде шығарылған акциялар:			
Еншілес ұйымдардағы мемлекеттік қатысу үлестерінің жарналарымен шығарылған және төленген акциялар	1	89.206.406.162	89.206
	50	723.663.220	36.183
	40	586.110.925	23.445
	100	64.469.200	6.447
Шығарылған және мүлік жарнасымен төленген акциялар	1.000	16.915.397	16.915
	20	114.504.250	2.290
Шығарылған және ақша қаражатымен төленген акциялар	6.000	8.246.277	49.478
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3.481.968.620		5.492.783

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың 3.481.968.620 акциясы толығымен төленді (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 3.481.961.409 акция).

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

19. КАПИТАЛ (ЖАЛҒАСЫ)

19.1 Акциялар шығару (жалғасы)

Еншілес ұйымдардағы мемлекеттік қатысу үлестерімен жарналар

2023 жылғы 19 сәуірде Қор номиналдық құны 723.663.220 теңге болатын 50 акцияны және олардың әділ құнына тең болатын жалпы сомасы 586.110.925 миллион теңгені құрайтын 40 акцияны шығарды, оларды Акционер Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына сәйкес Шүлбі ГЭС және ӨК ГЭС қатысу үлесінің 100% беру жолымен төледі. Сондай-ақ, 2023 жылғы 12 қыркүйекте Қор олардың әділ құнына тең болатын 6.447 миллион теңге жалпы сомаға номиналдық құны 64.469.200 теңгені құрайтын 100 акция шығарды, оны Акционер ҚР Үкіметінің Қаулысына сәйкес Қазгеология акцияларын беру арқылы төледі (6-ескертпе). Қазгеология акцияларының пакеті «Тау-Кен Самұрық» Ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ еншілес ұйымының жарғылық капиталына берілді.

Бұл операциялар кәсіпорындарды жалпы бақылаумен біріктіруді білдіреді және алдыңғы компанияның деректері негізінде мүдделерді біріктіру әдісі бойынша ретроспективті түрде ескеріледі. Тиісінше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілік көрсетілген компаниялардағы қатысу үлестерінің берілуі неғұрлым ерте ұсынылған кезеңнің күнінде орын алғандай және нәтижесінде салыстырмалы ақпарат қайта есептелгендей ұсынылды. Осы операциялардың нәтижесінде Қордың жарғылық капиталы осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте бөлінбеген пайданың тиісті азаюымен 66.075 миллион теңгеге ұлғайтылды.

2023 жылғы 12 қыркүйекте Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына сәйкес Акционер Қор шығарған номиналдық құны 89.206.406.162 теңге болатын акцияны төлеуге «Қазақтелеком» АҚ-ға 28,8% мөлшерінде бақыланбайтын қатысу үлесін берді, нәтижесінде «Қазақтелеком» АҚ-дағы Топтың қатысу үлесі 80,85%-ға дейін ұлғайды. Берілген акциялардың әділ құны 89.206 миллион теңгені құрады. Нәтижесінде 235.168 миллион теңге сомасындағы сатып алынған бақыланбайтын қатысу үлесінің баланстық құны мен 89.206 миллион теңге сомасындағы берілген акциялардың әділ құны арасындағы айырма капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте 145.962 миллион теңге сомасындағы бөлінбеген пайданың ұлғаюы ретінде танылды.

Мүлік жарналары

2023 жылғы 14 сәуір мен 9 тамызда Қор номиналдық құны 16.915.397 теңге болатын 1.000 акция және номиналдық құны 114.504.250 теңге болатын 20 акция шығарды, оны Акционер әділ құны 19.205 миллион теңге болатын жылжымайтын мүлікпен төледі. Бұл мүлік «Qazaq Gaz» ұлттық компаниясы» АҚ мен «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі — «Самұрық-Энерго») еншілес ұйымдардың жарғылық капиталына берілді.

2022 жылғы 28 маусымда Акционер жарғылық капиталға нарықтық құны 239 миллион теңге болатын жылжымалы мүлік күйінде мүліктік салым нысанында жарна жасады. Бұл мүлік «Қазақстан Темір Жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ (бұдан әрі — «ҚТЖ ҰК») еншілес ұйымының жарғылық капиталына берілді.

Ақша қаражатымен жарналар

2023 жылғы қарашада Акционер 49.478 миллион теңге мөлшеріндегі ақша қаражатымен Қордың жарғылық капиталына жарна жасады. Бұл қаражат «Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопарк» АЭА аумағында инфрақұрылым объектілерін салу» жобасын қаржыландыруға арналған.

19.2 Дивидендтер

Негізгі компанияның Акционеріне келетін дивидендтер

2023 жылғы 26 желтоқсанда Қор Үкіметтің 2023 жылғы 19 желтоқсандағы қаулысына сәйкес Акционерге 2022 жылдың қорытындылары бойынша 238.027 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер жариялап, төледі.

2023 жылғы қазан мен қараша аралығындағы кезеңде Қор Үкіметтің 2023 жылғы 20 қазандағы қаулысына сәйкес Акционерге 2021 жылғы бөлінбеген пайдадан 1.026.726 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер төледі.

2023 жылғы 4 сәуірде Шүлбі ГЭС және ӨК ГЭС Акционерге 2022 қаржы жылының нәтижелері бойынша тиісінше 2.227 миллион теңге және 1.872 миллион теңге сомасында дивидендтер төледі (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 2.241 миллион және 2021 қаржы жылының нәтижелері бойынша тиісінше 1.857 миллион теңге).

2022 жылғы қыркүйек пен қазанда Қор Үкіметтің 2022 жылғы 22 қыркүйектегі қаулысына сәйкес 2021 жылдың қаржы нәтижелерінің негізінде 170.024 миллион теңге мөлшерінде Акционерге дивидендтерді жариялап, төледі.

2022 жылғы шілдеде Қазгеология Акционерге 2021 қаржы жылының нәтижелері бойынша 168 миллион теңге сомасында дивидендтер жариялап, төледі. Шүлбі ГЭС, ӨК ГЭС және Қазгеология берілуі жалпы бақылаудағы кәсіпорындардың бірігуі болып табылатындығына байланысты (6-ескертпе), осы компаниялардың Акционерге төлеген дивидендтері капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте бас компанияның Акционеріне тиесілі дивидендтер ретінде көрсетіледі.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Бақыламайтын қатысу үлесінің ұстаушыларына келетін дивидендтер

2023 жылдың ішінде Топ «ҚазАтомӨнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ («ҚАӨ ҰАК»), ҚМГ тобы, «Қазақтелеком» АҚ («ҚТК»), «Эйр Астана» АҚ, «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ («KEGOC»), ҚТЖ ҰК, «Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС мен «Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС («SKO») бақыланбайтын қатысу үлесін ұстаушыларға 172.201 миллион теңге сомаға дивидендтерді жария етті.

173.976 миллион теңге мөлшеріндегі дивидендтер бақыламайтын қатысу үлестерін ұстаушыларға 2023 жылдың ішінде төленді.

2022 жылдың ішінде Топ ҚМГ ҰК, ҚТК, ҚАӨ ҰАК, KEGOC және SKO тобындағы бақыланбайтын қатысу үлесін ұстаушыларға 186.073 миллион теңге сомаға дивидендтерді жария етті. 184.145 миллион теңге мөлшеріндегі дивидендтер бақыламайтын қатысу үлестерін ұстаушыларға 2022 жылдың ішінде төленді.

19.3 «Қазақстан халқына» қоғамдық қорына бөлу

«Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» ҚР Заңының 20-бабына сәйкес, Қор жыл сайын «Қазақстан халқына» қоғамдық қоры (бұдан әрі — «Қоғамдық қор») арқылы коммерциялық емес ұйымға жеке қаржылық есептілікке сай Қордың таза кірісінің кемінде 7% мөлшерінде қаражат бөліп отырады. Акционердің өкіміне сай Қор Қоғамдық қорға 66.614 миллион теңге сомасында қаражат бөлу жөніндегі міндеттемені мойындады. 2023 жылдың ішінде Қор Қоғамдық қорға 20.650 миллион теңге сомасында қаражат аударды.

19.4 Акционерге өзге де бөлу

Әлеуметтік жобаларды қаржыландыру

2023 жылдың ішінде Акционердің өкіміне сәйкес Қор 32.730 миллион теңге жалпы сомаға түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемені капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Акционерге басқа да бөлу ретінде мойындады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ бұл міндеттемелерді толығымен өтеді.

2022 жылдың ішінде Акционердің өкіміне сәйкес Қор 23.978 миллион теңге жалпы сомаға түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемені капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Акционерге басқа да бөлу ретінде мойындады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ бұл міндеттемелерді толығымен өтеді.

Әлеуметтік объектілердің құрылысын қаржыландыру

2023 жылдың ішінде Акционердің Астана қаласында Перинаталдық орталықты салу туралы өкіміне сәйкес Топ 65.000 миллион теңге мөлшеріндегі міндеттемені капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Акционерге басқа да бөлу ретінде таныды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 19.149 миллион теңге сомада бұл міндеттемелерді өтеді.

2022 жыл ішінде Акционердің өкіміне сәйкес Қор Астана қаласында 200 төсекке арналған ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығының және Алматы қаласында 350 төсекке арналған инфекциялық аурулар ұлттық ғылыми орталығының құрылысын қаржыландыру бойынша 166.867 миллион теңге сомасында міндеттемелерді мойындады. 2023 жылдың ішінде Қор 44.792 миллион теңге сомада міндеттемелерді өтеді (2022 жылдың ішінде: 104.028 миллион теңге).

Сонымен қатар, 2022 жыл ішінде Акционердің өкіміне сәйкес Қор Жетісу облысында халықтың әлеуметтік осал топтары үшін тұрғын үй құрылысын қаржыландыру бойынша 11.600 миллион теңге сомасында міндеттемелерді мойындады.

Сондай-ақ, 2022 жылдың ішінде Топ Үкіметтің Жаңаөзен қаласында медициналық орталық салу және Жаңаөзен қаласының тұрғындарын тұрғын үймен қамтамасыз ету жөніндегі қаулысына сәйкес 10.199 миллион теңге сомасында міндеттемелерді есептеді және оны капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Акционерге бөлу ретінде көрсетті, олардың 2.398 миллион теңгесі төленді.

19.5 Акционермен жасалатын басқа да операциялар

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Қазақстан Республикасы Президентінің 2023 жылғы 9 наурыздағы Батыс Қазақстан облысына жасаған жұмыс сапарының шеңберінде Орал қаласында Көпфункционалдық спорттық сауықтыру кешенін (бұдан әрі — Спорт кешені) салу мәселесі жөніндегі тапсырмасына сәйкес Топ Спорт кешенін салу бойынша 17.925 миллион теңге мөлшеріндегі міндеттемені есептеді және оны капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте көрсетті. Топ 8.962 миллион теңге мөлшерінде алдын ала төлем жасады.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ «Karabatan Utility Solutions» ЖШС газтурбиналық электр станциясы мен су дайындау активтерінің 14.077 миллион теңге мөлшерінде құнсыздануын мойындады, оның 9.877 миллион теңге мөлшеріндегі бір бөлігі жиынтық зиян туралы шоғырландырылған есепте көрсетілді, ал 4.201 миллион теңге мөлшеріндегі қалдығы капитал құрамында Акционермен жасалатын өзге де операциялар ретінде көрсетілді, өйткені активтердің бір бөлігі құнсыздану объектісі болып табылатын Жалпы зауыттық инфрақұрылым активтеріне (бұдан әрі — «ЖЗИ») жатады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

19. КАПИТАЛ (ЖАЛҒАСЫ)

19.6 Активтерді Акционерге беру

Акционердің өкімі бойынша Топ баланстық құны 3.796 миллион теңге болатын жылжымайтын мүлікті Қазақстан Республикасы Президентінің Іс Басқармасына берді. Бұл операция капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте активтердің Акционерге берілуі ретінде көрсетілді.

19.7 Үкіметтің қарыздары бойынша дисконт

2023 жылдың ішінде Қор 173.709 миллион теңге сомаға облигацияларды орналастырды (21-ескертпе). Номиналды және әділ құн арасындағы 38.435 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (21-ескертпе).

2023 жылдың ішінде Қор 162.600 миллион теңге сомаға қарыз алды (21-ескертпе). Номиналдық және әділ құн арасындағы 139.497 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (21-ескертпе).

2022 жылы Қор Ұлттық банк алдында 137 миллион теңге сомаға облигациялар бойынша міндеттемелерді ішінара мерзімінен бұрын өтеді, осыған орай 78 миллион теңге мөлшерінде Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт амортизациясын капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте капиталдың азаюы ретінде мойындады.

2022 жылғы желтоқсанда Қор 162.859 миллион теңге сомаға облигацияларды орналастырды. Номиналды және әділ құн арасындағы 68.762 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (21-ескертпе).

19.8 Бақылаудан айырылуға әкеп соқтырмайтын еншілес ұйымдарға қатысу үлестерін өзгерту — қатысу үлестерін сату

ҚМГ ҰК

2023 жылы Қор ҚМГ ҰК акцияларының 20%-ын «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі» РММ пайдасына 1.300.000 миллион теңге жалпы сомаға сатты. Мәміленің нәтижесінде Қор 1.300.000 миллион теңге сомасын алды, бақыланбайтын қатысу үлесі 2.096.861 миллион теңгеге ұлғайды, ал айырма бас компанияның Акционерлеріне қатысты есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резервтің азаюы және 842.858 миллион теңге және 45.821 миллион теңге мөлшерінде бөлінбеген пайданың ұлғаюы ретінде танылды.

2022 жылғы 6 желтоқсанда Қор IPO арқылы «Астана» халықаралық қаржы орталығының биржасында және Қазақстан қор биржасында ҚМГ акцияларының 3%-ын сатты. Бір акцияның бағасы 8.406 теңге болды.

Акцияларды шығару нәтижесінде Топ 2.786 миллион теңге сомасына мәміле бойынша шығыстарды шегергенде 151.074 миллион теңге сомасын алды, бақыланбайтын қатысу үлесі 288.571 миллион теңгеге ұлғайды, ал айырма бас компанияның Акционерлеріне қатысты есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резервтің азаюы және 128.297 миллион теңге және 9.470 миллион теңге мөлшерінде бөлінбеген пайда ретінде танылды.

КЕГОС

2023 жылғы қарашада SPO (secondary public offering) бағдарламасы шеңберінде КЕГОС ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында (KASE және AIX) 1.482 теңге бағасымен 15.294.118 дана көлемінде жай акцияларды қайталап орналастырды.

Акцияларды қайталама орналастыру нәтижесінде Топ, 543 миллион теңге сомаға мәміле бойынша шығыстарды шегере отырып, 22.123 миллион теңге мөлшерінде соманы алды, бақыламайтын қатысу үлесі 16.916 миллион теңгеге өсті, ал айырма 5.207 миллион теңге мөлшерінде айырма бөлінбеген пайданың ұлғаюы ретінде танылды.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

19.9 Бақыламайтын қатысу үлесі

31 желтоқсандағы жағдай бойынша төменде елеулі бақыламайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы ақпарат берілген:

	Бақыламайтын қатысу үлесі			
	2023 жыл		2022 жыл	
	Үлес	Баланстық құн	Үлес	Баланстық құн
«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	32,58%	3.319.477	12,58%	1.198.454
«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ	25,00%	862.335	25,00%	713.970
«Қазақтелеком» АҚ	19,15%	229.731	47,97%	393.372
«КЕГОС» АҚ	15%	55.160	10,00% – 1	30.741
«Эйр Астана» АҚ	49,00%	47.522	49,00%	34.519
Басқалары		94.304		132.960
		4.608.529		2.504.016

Бақыламайтын қатысу үлесіне ие барлық елеулі еншілес ұйымдар Қазақстанда тіркелген.

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және осы күнде аяқталған жыл ішіндегі елеулі бақыламайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы қорытылған қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ	«Қазақтелеком» АҚ	«КЕГОС» АҚ	«Эйр Астана» АҚ
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп					
Ұзақ мерзімді активтер	13.505.675	1.308.854	1.265.576	483.938	430.146
Ағымдағы активтер	3.437.037	1.290.708	217.424	120.371	189.166
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	5.014.097	160.213	390.631	198.049	315.072
Ағымдағы міндеттемелер	1.534.218	430.812	288.706	38.527	207.256
Капитал жиыны	10.394.397	2.008.267	803.663	367.733	96.984

Мыналарға келетін:

Бас компанияның акционеріне	7.074.920	1.145.932	573.932	312.573	49.462
Бақыламайтын қатысу үлесіне	3.319.477	862.335	229.731	55.160	47.522

Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп

Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	8.319.543	1.434.635	669.468	252.136	533.071
Бір жылғы пайда	924.461	580.335	104.403	71.563	30.739
Басқа да жиынтық кіріс / (залал)	(117.847)	(357)	1.998	–	3.315
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	806.614	579.978	106.401	71.563	34.054

Мыналарға келетін:

Бас компанияның акционеріне	842.977	418.835	95.065	71.563	34.054
Бақыламайтын қатысу үлесіне	(36.363)	161.143	11.336	–	–

Бақыламайтын қатысу үлесінің пайдасына жарияланған дивидендтер

	39.226	117.174	7.048	3.336	3.683
--	--------	---------	-------	-------	-------

Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат

Операциялық қызмет	966.144	432.225	240.883	67.265	122.738
Инвестициялық қызмет	(53.771)	(61.200)	(403.934)	(28.064)	(20.994)
Қаржылық қызмет	(608.388)	(319.425)	(3.019)	(21.385)	(91.459)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза (азаюы) / ұлғаюы	303.985	51.600	(166.070)	17.816	10.285

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

19. КАПИТАЛ (ЖАЛҒАСЫ)

19.9 Бақыламайтын қатысу үлесі (жалғасы)

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және осы күнде аяқталған жыл ішіндегі елеулі бақыламайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы қорытылған қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ	«Қазақтелеком» АҚ	«КЕГОК» АҚ	«Эйр Астана» АҚ
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп					
Ұзақ мерзімді активтер	13.515.455	1.274.813	939.567	441.251	408.965
Ағымдағы активтер	3.135.308	947.720	347.166	112.679	169.752
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	5.174.219	254.627	335.083	187.040	323.207
Ағымдағы міндеттемелер	1.603.094	271.403	221.043	59.477	185.064
Капитал жиыны	9.873.450	1.696.503	730.607	307.413	70.446
Мыналарға келетін:					
Бас компанияның акционеріне	8.674.996	982.533	337.235	276.672	35.927
Бақыламайтын қатысу үлесіне	1.198.454	713.970	393.372	30.741	34.519
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп					
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	8.686.384	1.001.171	621.838	217.256	474.182
Бір жылғы пайда / (зиян)	1.317.319	472.963	128.753	65.140	37.583
Басқа да жиынтық кіріс	468.745	(510)	(2.916)	-	5.240
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	1.786.064	472.453	125.837	65.140	42.823
Мыналарға келетін:					
Бас компанияның акционеріне	1.756.410	347.590	111.202	65.140	42.823
Бақыламайтын қатысу үлесіне	29.654	124.863	14.635	-	-
Бақыламайтын қатысу үлесінің пайдасына жарияланған дивидендтер					
	(21.445)	(142.145)	(19.421)	(3.023)	-
Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат					
Операциялық қызмет	1.058.204	283.859	242.989	80.679	145.845
Инвестициялық қызмет	(1.624.864)	(10.893)	(105.733)	(31.209)	(27.797)
Қаржылық қызмет	287.753	(268.877)	(119.945)	(33.058)	(101.769)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза (азаяуы) / ұлғаюы	(278.907)	4.089	17.311	16.412	16.279

19.10 Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв

Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігін қайта есептеуден пайда болатын бағам айырмаларын есепке алу үшін пайдаланылады, оның функционалдық валютасы теңге болып табылмайды және оның қаржылық есептілігі қаржылық есептіліктің бұл шоғырландырылған нысандарына енгізілген. 2023 жылы есептілік валютасын қайта есептеу резерві 11.101 миллион теңге мөлшерінде салық есептен шығарылғанға дейін 204.939 миллион теңгені құрады (2022 жыл: 36.525 миллион теңге мөлшеріндегі салық шегерілгенге дейін 747.358 миллион теңге).

Топтың АҚШ долларымен берілген кейбір қарыздары шетелдік операцияларды жүзеге асыратын еншілес ұйымдарға таза инвестицияларды хеджирлеу құралы ретінде анықталды. 2023 жылғы 31 желтоқсанға 46.478 миллион теңге сомасында осы қарыздарды қайта есептеуден бағам айырмасы бойынша жұмсалмаған кіріс өзге жиынтық кірісте есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резервке ауыстырылды (2022 жыл: 224.708 миллион теңге сомаға шығыс).

19.11 Хеджирлеу бойынша резерв

«Эйр Астана» АҚ

2015 жылы «Эйр Астана» АҚ АҚШ долларымен берілген сатудан түсімдерді өзгерту тәуекелін азайту үшін АҚШ долларымен берілген қаржылық жалдау бойынша ақша ағындарын хеджирлеуді бастады. Функционалдық валюта АҚШ долларына өтуіне орай бұл хеджирлеу 2017 жылғы 31 желтоқсаннан бастап экономикалық тиімді болуын қойды.

«Эйр Астана» АҚ-ның функционалдық валютасының өзгеруі нәтижесінде хеджирлеу ара қатынастары 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап айырбастау бағамдарының өзгеруінен болатын одан кейінгі пайда немесе зиян пайда немесе зиян туралы есептен хеджирлеу резервіне ауыстырылмайтындей және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша капиталда танылған хеджирлеу резерві болжамды ақша ағындары алынғанға дейін капиталдың құрамында қала беретіндей етіп тоқтатылады.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2023 жылдың ішінде хеджирлеу резервінен бағамдық айырмадан болған залалға есепті күнгі бойынша хеджирлеу операциялары есепке алынған күннен басталатын кезеңде ауыстырылған пайда 1.038 миллион теңге мөлшерінде салық есептен шығарылғанға дейін 5.191 миллион теңгені құрады (2022 жыл: 1.137 миллион теңге мөлшеріндегі салық шегерілгенге дейін 5.687 миллион теңге). Бақыланбайтын қатысу үлесіне келетін хеджирлеуден түскен пайда 509 миллион теңге мөлшерінде салық шегерілгенге дейін 2.544 миллион теңгені құрады (2022 жылы: 557 миллион теңге мөлшерінде салық шегерілгенге дейін 2.787 миллион теңге).

ҚМГ ҰК

Топ нарықта шикі мұнайды сатып алып, оны қайта өңдейді, ал содан кейін дайын өнімді (мысалы, бензин, дизель отыны, авиакерасин және т.б.) сатады. Белгілі бір кезең ішінде шикі, сол сияқты дайын өнім бойынша мұнай нарығымен байланысты болған құбылмалылық Топтың мұнайды қайта өңдеу маржасына ауыстырылады (шикі мұнайды сатып алу бағасы мен дайын өнімді сату бағасы арасындағы айырма). Бұл құбылмалылықты азайту үшін, Топ кезеңге қарай своп көмегімен маржаны хеджирленетін корзинаға хеджирлейді.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін, 849 миллион теңге мөлшеріндегі тиімді бөлік ақша ағындарын хеджирлеу құралы бойынша таза кіріс күйінде басқа да жиынтық кірісте хеджирлеу резервіне жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: ақша ағындарын хеджирлеу құралы бойынша таза зия күйінде 11.872 миллион теңге). Қатысудың бақыламайтын үлесіне келетін хеджирлеуден болған пайда 101 миллион теңге болды (2022 жыл: 920 миллион теңге сомасында хеджирлеуден болған зиян).

ҚТЖ ҰК

2015 жылғы 7 тамызда Топ швейцар франктерінде білдірілген қызметтерді көрсетуден болған теңгемен түсімге баламаның өзгеру тәуекелін азайту мақсатында ақша ағындарын хеджирлеуді жүзеге асырды. Швейцарияның қор биржасында 2014 жылғы 20 маусымда шығарылған 2022 жылғы 22 маусымда өтелуге жататын негізгі борыш мөлшеріндегі еурооблигациялар хеджирлеу құралы болып табылады, ол жеке сәйкестендіріледі және сенімді бағалауға беріледі. Осы хеджирлеу барысындағы хеджирлеу объектісі швейцар франктерінде транзиттік тасымалдаудан түскен жоғары ықтималды түсім болып табылады, атап айтқанда, 2022 жылдың 1 қаңтарынан бастап 20 маусым аралығындағы кезеңде алынған бірінші сатылымдар.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша хеджирлеуді есепке алу ақша ағындарын хеджирлеу объектісі болып табылатын халықаралық (транзиттік) қатынастарда жүк тасымалынан түсімнің алынуына орай тоқтатылды, және тиісінше, бұл хеджирлеу құралына келетін кумулятивтік кейінге қалдырылған залал басқа да жиынтық залалдан 54.442 миллион теңге мөлшерінде жүк тасымалынан түсімге қайта жіктелді.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін, 2.445 миллион теңге мөлшеріндегі тиімді бөлік хеджирлеу құралы бойынша таза залал күйінде басқа да жиынтық кірісте хеджирлеу резервіне жатқызылды.

19.12 Өзге де күрделі резервтер

Өзге де күрделі резервтер, негізінен, олар жұмыс істейтін еншілес ұйымдардың борыштық құралдарымен жұмыскерлерге төленетін көрсетілген қызметтері үшін сыйақылар сомасын қамтиды. Төлемдер бойынша шығыстар үлестік құралдар негізінде қызмет нәтижелеріне қол жеткізу талаптары және/немесе белгілі бір мерзімде қызмет атқарған талаптары орындалатын және жұмыскерлер сыйақыға толық құқық алған күні аяқталатын кезең ішінде өзге де күрделі резервтерде тиісті ұлғаюымен қатар мойындалады.

19.13 Акцияның баланстық құны және оған шаққандағы пайда

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілігі ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күні бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректерді қамтуы тиіс.

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Активтердің жиыны	36.926.344	33.631.379
Минусы: материалдық емес активтер	(2.017.748)	(1.945.639)
Минусы: міндеттемелер жиыны	(15.189.029)	(13.837.957)
Жай акциялар үшін таза активтер	19.719.567	17.847.783
31 желтоқсандағы жай акциялардың саны	3.481.968.620	3.481.961.409
Жай акцияның баланстық құны, теңге	5.663	5.126
Акцияға пайда		
Бас компанияның Акционеріне келетін жылғы таза пайда	1.698.074	1.926.689
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайдасын есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны	3.481.963.068	3.481.961.408
Кезеңдегі базалық және бөлінген пайда	487,68	553,33

* ҚҚБ талап ететін жай акцияның баланстық құнының тұсаукесері ҚЕХС сәйкес көрсеткіш болып табылмайды.

Акцияға шаққандағы базалық пайда бас компанияның Акционеріне келетін пайданы немесе залалды бір жылғы жай акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептеледі. Топтың бөлінген ықтимал жай акциялары жоқ, сондықтан бір акцияға шаққандағы бөлінген пайда бір акцияға шаққандағы базалық пайдаға тең.

20. ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар, оның ішінде төленетін сыйақы мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме	2022 жыл	Орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлеме
Сыйақының тіркелген мөлшерлемесі бар қарыздар	4.997.501		5.517.313	
Алынған қарыздар	1.059.372	12,71%	1.041.195	11,12%
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	3.938.129	6,11%	4.476.118	6,70%
Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесі бар қарыздар	1.366.401		1.150.362	
Алынған қарыздар	1.095.542	8,15%	900.560	9,85%
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	270.859	18,82%	249.802	15,63%
	6.363.902		6.667.675	
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде	(980.684)		(1.267.512)	
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	5.383.218		5.400.163	

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
АҚШ долларында көрсетілген қарыздар	3.682.629	3.859.503
Теңгемен көрсетілген қарыздар	2.137.211	2.162.421
Швейцар франкімен білдірілген қарыздар	256.070	125.349
Еуромен білдірілген қарыздар	223.659	96.589
Рубльмен білдірілген қарыздар	51.207	405.818
Басқа валюталарда берілген қарыздар	13.126	17.995
	6.363.902	6.667.675

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздарға мыналар кіреді:

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Облигациялар					
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,5 миллиард USD	2048 жыл	6,375%	669.582	681.014
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,25 миллиард USD	2030 жыл	5,375%	562.142	571.508
ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	1,25 миллиард USD	2047 жыл	5,75%	552.309	561.160
ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	1 миллиард USD	2027 жыл	4,75%	454.060	460.655
ЛҚБ 2020 жылғы облигациялары	750 миллион USD	2033 жыл	3,50%	336.780	340.415
ИҚБ 2017 жылғы облигациялары	750 миллион USD	2027 жыл	4,448%	323.208	328.757
ҚҚБ 2019 жылғы облигациялары	0,3 миллиард KZT	2034 жыл	11,50%	308.433	308.433
ЛҚБ 2021 жылғы облигациялары	500 миллион USD	2026 жыл	2,36%	225.947	229.241
ҚҚБ 2022 жылғы облигациялары	118,9 миллиард KZT	2024 жыл	TONIA Compounded 6M + маржа 3%	129.491	128.216
KASE 2019 жылғы облигациялары	70 миллиард KZT	2024 жыл	4%	82.746	84.161
KASE 2019 жылғы облигациялары	80 миллиард KZT	2026 жыл	11,50%	80.262	80.244
ҚҚБ 2018 жылғы облигациялары	75 миллиард KZT	2024 жыл	9,25%	76.831	76.831
ҚҚБ 2016 жылғы облигациялары	50 миллиард KZT	2026 жыл	Инфляция мөлшерлемесі + 2,52%	56.302	53.750
ҚҚБ 2016 жылғы облигациялары	47,5 миллиард KZT	2031 жыл	17,28%	52.769	51.630
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	500 миллион USD	2025 жыл	4,75%	-	232.586
ҚҚБ 2020 жылғы облигациялары	129 миллиард KZT	2023 жыл	10,90%	-	100.041
ШБ 2018 жылғы облигациялары	170 миллион CHF	2023 жыл	3,25%	-	84.925
Басқасы	-	-	-	298.126	352.353
Жиыны				4.208.988	4.725.920

Алынған қарыздар

2023 жылы Топ нетто негізде айналымдағы капиталды қаржыландыру мақсатында 307 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 140.232 миллион теңге) Синдикатталған қарыз алды (Unicredit Tiriac Bank, ING Bank, BCR, Raiffeisen Bank).

2023 жылы Топ айналым капиталын қаржыландыру мақсатында Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ. Ltd-ден COF (5,37%) + жылдық 1,80% сый-ақы мөлшерлемесімен және 2024 жылы өтеу мерзімімен 101 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 45.855 миллион теңге) нетто негізде қарыз алды.

2023 жылы Топ, сыйақыны қоса, ВТБ Банктен (ЖАҚ) 58.010 миллион рубль сомасына (баламасы 294.841 миллион теңге) алған қарызды толық өтеді.

2023 жылы Top Societe Generale және Natixis—пен 2023 жылғы 23 ақпанда жасалған BPIfrance экспорттық-кредиттік агенттігінің кепілдігімен жалпы сомасы 627 миллион еуроға жүк және жолаушылар локомотивтерін сатып алуды қаржыландыруға кредиттік келісім шеңберінде жалпы сомасы 329 миллион еуроға (баламасы 162.473 миллион теңге) қарыз қаражатын игерді (BPIfrance сыйлығын қосқанда). Қарыз бойынша пайыздар Euribor 6m + 1.15% сыйақы мөлшерлемесі бойынша жарты жылдық төлемдермен өтеледі. Негізгі борыш 2034 жылы толық өтелгенге дейін жарты жылдық төлемдермен өтелуі тиіс болды.

2023 жылғы қарашада Top MIGA агенттігінің кепіліне Citibank және Santander—пен 2023 жылғы 19 қыркүйекте электровоздарды, жолаушылар вагондарын сатып алуды, теміржол жолдарын күрделі әрі ағымдағы жөндеу жұмыстарын қаржыландыруға жасалған кредиттік келісімнің шеңберінде 513 миллион швейцар франкі жалпы сомаға (баламасы 264.633 миллион теңге) қарыз қаражатын игерді (MIGA сыйлығын қосқанда). Қарыз бойынша пайыздар SARON 6m + 0.95% сыйақы мөлшерлемесі бойынша жарты жылдық төлемдермен өтеледі. Негізгі борыш 2033 жылы толық өтелгенге дейін жарты жылдық төлемдермен өтелуге жатады. Негізгі борышты төлеу бойынша жеңілдікті кезең 1 жылды құрайды.

2023 жылы Топтың еншілес ұйымы «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС (бұдан әрі — АМӨЗ) сыйақыны қоса алғанда, 102.674 миллион теңге жалпы сомаға «Қазақстан Халық Банкі» АҚ қарыздарын ішінара өтеді.

2023 жылы Топ ЕАДБ-мен 2023 жылғы 11 мамырда 17.685 миллион ресейлік рубльге жалпы сомаға жүк тепловоздарын сатып алуды қаржыландыруға жасалған кредиттік келісім аясында 10.045 миллион ресейлік рубль жалпы сомаға (баламасы 50.345 миллион теңге) қарыз қаражатын игерді. Қарыз бойынша пайыздар 7.8% пайыздық мөлшерлеме бойынша жарты жылдық төлемдермен өтеледі. Негізгі борыш 2034 жылы толық өтелгенге дейін жарты жылдық төлемдермен өтелуі тиіс болды.

2023 жылғы 24 сәуірде Топ Түркістан облысындағы бу-газ қондырғысы базасында 188.427 миллион теңге мөлшерінде кредиттік лимитпен электр станциясының құрылысын қаржыландыру үшін «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-дан 138.172 миллион теңге сомасында қарыз алды. Жылдық 18,5% мөлшерлеме бойынша сыйақы 2025 жылғы екінші тоқсаннан бастап 2032 жылғы 29 желтоқсанға дейін тоқсан сайын төленуге тиіс.

2023 жылы ҚР Энергетика министрлігінің жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттың қолданылуын тоқтату туралы хабарламасы негізінде Топ «Исатай» жобасы бойынша Эни Исатай Б.В.-ден 4.377 миллион теңге сомаға қарызды есептен шығарды (32-ескертпе).

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2023 жылғы 26 сәуірде Топ сыйлықақыны, мерзімінен бұрын өтеу үшін сыйлықақыны және купондық сыйақыны қоса алғанда, 501 миллион АҚШ доллары жалпы сомада (баламасы 227.520 миллион теңге) 4,75% мөлшерлеме бойынша 2025 жылы өтеу күнімен облигацияларды мерзімінен бұрын сатып алды.

Ковенанттар

Қарыз шарттарының талаптары бойынша Топтың тиісті еншілес ұйымдары белгілі бір ковенанттарды сақтауға міндетті. Топ әрбір есепті күнге Топтың барлық қарыз шарттары бойынша ковенанттардың сақталуын тексереді.

«Қазақстан Халық банкі» АҚ-нан алынған қарыз

2022 жылғы наурызда Топ «Алайғыр» БК» ЖШС еншілес ұйымы атынан Қазақстан Халық банкі АҚ-мен 56.000 мың АҚШ доллары жалпы сомаға кредиттік желіні ашу туралы шартты жасасты. Кредиттік желі бойынша пайыздар мен негізгі борышты өтеу ай сайын жүргізіледі, бұл ретте негізгі борыштың өтелуі 2024 жылдан басталады. Қарыз мерзімінен бұрын талап ету құқығына байланысты қысқа мерзімді деп жіктелді.

«Алайғыр» БК» ЖШС-де кредиттік желінің талаптарына сәйкес белгілі бір қаржылық және қаржылық емес ковенанттар бар. Ковенанттардың талаптарына сәйкес, басқа талаптармен қатар, кредитордың қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқығы бар. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ келісімшарт шеңберінде қаржыландырылатын жобада қарыз бен меншікті қаражаттың ара қатынасын қолдау және 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі мерзімде шарт шеңберінде қаржыландырылатын жобаны аяқтауға қажетті сомада Топқа қаражат тартуды растау туралы ковенанттарды орындамады.

2023 жылғы 29 желтоқсанда «Алайғыр» БК» ЖШС «Қазақстан Халық банкі» АҚ-нан жоғарыда көрсетілген ковенанттарды бұзбағаны туралы растау хатын алды. Бұдан басқа, 2024 жылғы 26 қаңтарда Топ «Қазақстан Халық банкі» АҚ-нан 2024 жылғы 1 шілдеге дейін ковенанттардың орындалу мерзімдерін ауыстыру туралы хат алды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай Топ, жоғарыда аталғандарды қоспағанда, қарыздар бойынша барлық қаржы және қаржылық емес ковенанттарды орындады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

20. ҚАРЫЗДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Ковенанттар (жалғасы)

«Қазақстан Халық банкі» АҚ-нан алынған қарыз (жалғасы)

Қордың және Топтың еншілес ұйымдары қарыздарының баланстық құны төменде берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
ҚМГ ҰК және оның еншілес ұйымдары	3.281.937	3.708.949
ҚТЖ ҰК және оның еншілес ұйымдары	1.348.931	1.098.347
«Qazaq Gaz» АҚ және оның еншілес ұйымдары	375.947	492.188
Қор	346.741	519.370
Қазақтелеком және оның еншілес ұйымдары	248.820	205.305
Самұрық-Энерго және оның еншілес ұйымдары	190.448	190.790
КЕГӨК және оның еншілес ұйымдары	163.535	156.352
«Түркістан ПМУ» ЖШС	156.521	-
ЕГРЭС-2	97.017	97.834
ҚАӨ ҰАК және оның еншілес ұйымдары	86.252	138.270
НГК ТКС және еншілес ұйымдары	66.772	52.319
Қордың өзге де еншілес ұйымдары	981	7.951
Барлық берілген қарыздар	6.363.902	6.667.675

Қарыздардағы өзгерістер былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға арналған сальдо	6.667.675	7.862.692
Ақша қаражатымен алынды	1.218.171	1.178.196
Есептелген сыйақы	465.318	487.882
Дисконт	(1.090)	(332)
Капиталға айналдырылған сыйақы (8-ескертпе)	64.557	74.087
Төленген сыйақы	(503.416)	(540.453)
Негізгі борышты төлеу	(1.535.865)	(1.618.601)
Қарыздардың есебінен негізгі құралдарды сатып алу	114.106	5.706
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерге аудару (7-ескертпе)	(187)	(941.587)
Дисконт амортизациясы	19.948	17.347
Валютаны қайта есептеу	(132.183)	406.629
Қарыз бойынша міндеттемелерді мойындауды тоқтату (32-ескертпе)	(4.377)	-
Сақтандыру сыйлықақысын ақша қаражатымен қайтару	-	7.370
Мерзімінен бұрын өтеу үшін комиссия	-	4.498
Резервтелген ақша қаражатының есебінен негізгі борыш пен сыйақыны төлеу	-	(259.459)
Басқасы	(8.755)	(16.300)
31 желтоқсанға сальдо	6.363.902	6.667.675

* Сомалар ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің қаржылық қызметінде көрсетілген ақша ағынына сәйкес келмейді, өйткені олар сатуға арналған деп жіктелген активтермен байланысты міндеттемелерге қатысты өзгерістерді қамтымайды.

21. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРЫЗДАРЫ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2023 жыл	2022 жыл
Ұлттық қордың активтері есебінен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған облигациялар	2035-2063 жылы	5,56-13,99%	836.941	672.208
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар	2029-2046 жылы	5,15-11,59%	35.905	11.396
			872.846	683.604
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде			(11.028)	(3.760)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар			861.818	679.844

4.	5.	6.	
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарындағы өзгерістер былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға арналған сальдо	683.604	579.369
Ақша қаражатымен алынды	336.309	162.859
Есептелген сыйақы	13.758	17.364
Капиталға айналдырылған сыйақы (8-ескертпе)	19.621	-
Дисконт (19,7-ескертпе)	(177.932)	(68.684)
Төленген пайыздар*	(26.696)	(17.448)
Негізгі борышты төлеу*	(891)	(10.776)
Дисконт амортизациясы	25.073	20.920
31 желтоқсанға сальдо	872.846	683.604

* Қордың кейбір қарыздары бойынша ақшалай төлемдері операциялық қызметтен болған ақша ағындарына қосылған, өйткені бұл қарыздар активтерді басқару шеңберінде Қордың негізгі қызметінің бір бөлігі болып табылады.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған облигациялар

2023 жылдың ішінде Қор елдің транзиттік және экспорттық әлеуетін арттыруға бағытталған «Достық-Мойынты» теміржол учаскесінің екінші жолының құрылысын қаржыландыру мақсатында 173.709 миллион теңге сомасына облигацияларды орналастырды. Облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Ұлттық Қор қаражатының есебінен сатып алды. Алынған қаражаттың әділ құны 135.274 миллион теңгені құрады. Номиналдық және әділ құн арасындағы 38.435 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (19,7-ескертпе).

2022 жылғы ақпанда Қордың қабылданған корпоративтік шешімдеріне және ҚР Үкіметінің 2018 жылғы 4 маусымдағы № 323 Қаулысымен бекітілген, мерзімінен бұрын өтеу күніне қолданылған Ұлттық басқарушы холдингтердің, ұлттық холдингтердің, ұлттық компаниялардың және олардың еншілес, тәуелді және олармен үлестес болып табылатын өзге де заңды тұлғалардың активтерін бәсекелес ортаға беруден Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына түсетін түсімдер қағидаларының редакциясына сәйкес Қор Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған Қор облигацияларының он бірінші шығарылымы шеңберінде 137 миллион теңге сомасына номиналдық құны бойынша облигацияларды ішінара мерзімінен бұрын өтеді. Осыған орай Қор Үкіметтен 78 миллион теңге мөлшерінде алынған қарыздар бойынша дисконттың амортизациясын капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте мойындады (19,7-ескертпе).

2022 жылғы желтоқсанда жылдық жыл сайынғы купоны 7,37% мөлшеріндегі 542.863 миллион теңге сомаға Қор облигацияларының шығарылымы тіркелді. 2022 жылғы 30 желтоқсанда 162.859 миллион теңге сомаға Қор облигациялары орналастырылды. Облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Ұлттық Қор қаражатының есебінен сатып алды. Осы облигацияларды сатудан түскен қаражат елдің транзиттік және экспорттық әлеуетін ұлғайтуға бағытталған жалпы ұзындығы 836 км болатын «Достық-Мойынты» теміржол учаскесінің екінші жолдарының құрылысын қаржыландыру мақсатында ҚТЖ ҰК-на қарыз беруге бағытталды. Алынған қаражаттың әділ құны 94.097 миллион теңгені құрады. Номиналды және әділ құн арасындағы 68.762 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (19,7-ескертпе).

Үкіметтен алынған басқа да қарыздар

2023 жылдың ішінде «2023-2025 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» 2022 жылғы 1 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қор Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен 0,05% пайыздық мөлшерлемемен және 30 жыл өтеу мерзімімен 162.600 миллион теңге мөлшерінде қарыз алды. Алынған қаражаттың әділ құны 23.103 миллион теңгені құрады. Номиналды және әділ құн арасындағы 139.497 миллион теңге мөлшеріндегі айырмашылық капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Үкіметтен алынған қарыздар бойынша дисконт ретінде танылды (19,7-ескертпе).

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

22. РЕЗЕРВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Қоршаған ортаға келтірген зияны үшін міндет-темелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету резерві	Басқалары	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтардағы резерв	346.420	68.194	17.727	54.910	55.491	542.742
Есептілік валютасын қайта есептеу	9.164	3.286	238	4.030	2.928	19.646
Есеп бағалауларын қайта қарау	(162.695)	4.514	(3.169)	(947)	2.644	(159.653)
Дисконт сомасына ұлғайту	21.440	5.892	-	-	224	27.556
Бір жылғы резерв (қайта есептелген)	60.973	12.084	3.740	38.146	48.846	163.789
Резервті пайдалану	(161)	(5.594)	(2.937)	(8.402)	(12.021)	(29.115)
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	(61)	(392)	(1.327)	-	(855)	(2.635)
2022 жылғы 31 желтоқсанға резерв	275.080	87.984	14.272	87.737	97.257	562.330
Есептілік валютасын қайта есептеу	(1.506)	(1.062)	(44)	(1.507)	(1.109)	(5.228)
Есеп бағалауларын қайта қарау	6.162	(1.350)	(548)	-	(155)	4.109
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтермен байланысты міндеттемелерге аударымдар (7-ескертпе)	-	-	-	(115.362)	-	(115.362)
Кәсіпорындарды біріктіру кезіндегі түсімдер (5-ескертпе)	4.346	-	-	-	-	4.346
Дисконт сомасына ұлғайту	26.137	2.926	-	1.536	162	30.761
Бір жылғы резерв	67.092	3.796	787	40.476	58.561	170.712
Резервті пайдалану	(1.616)	(5.168)	(366)	(11.532)	(26.257)	(44.939)
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	(367)	(4.619)	(5.651)	(1.348)	(29.609)	(41.594)
Басқа да өзгерістер	-	-	-	-	2.380	2.380
2023 жылғы 31 желтоқсанға резерв	375.328	82.507	8.450	-	101.230	567.515

Резервтердің ағымдағы және ұзақ мерзімді бөлігі былайша берілген:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндет-темелер	Қоршаған ортаға келтірген зияны үшін міндет-темелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету резерві	Басқалары	Жиыны
Ағымдағы бөлік (қайта есептелген)	8.795	10.829	14.272	33.165	88.058	155.119
Ұзақ мерзімді бөлік	266.285	77.155	-	54.572	9.199	407.211
2022 жылғы 31 желтоқсанға резерв	275.080	87.984	14.272	87.737	97.257	562.330
Ағымдағы бөлік	9.081	7.056	8.450	-	71.866	96.453
Ұзақ мерзімді бөлік	366.247	75.451	-	-	29.364	471.062
2023 жылғы 31 желтоқсанға резерв	375.328	82.507	8.450	-	101.230	567.515

Басқа резервтер

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ «Орталық» ПД» ЖШС-не жататын өндірілген уранның реттелмеген көлемі үшін өтемақы төлеу жөніндегі резервті таныды. 2017 жылдың қазан айында «Орталық» ПД» ЖШС 2018 жылғы 31 мамырға дейінгі мерзіммен «Жалпақ» кен орнында уранды барлауға келісімшарт алды. 2018 жылғы мамырда Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі (бұдан әрі – ҚР ЭМ) бағалау жұмыстарын жүргізу үшін келісімшарт бойынша барлау кезеңін 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұзартуға келісім берді. Алайда, ҚР ЭМ-нің бағалау жұмыстарының жобасын бекіту мәселесі кейінге қалдырылды. Тәжірибелі өндіріс 2020 жылғы сәуірде тоқтатылды. 2018 жылғы маусым мен 2020 жылғы сәуір аралығында «Жалпақ» кен орнында реттелмеген өндірілген уранның көлемі 162.454 тоннаны құрады. 2023 жылдың басында уранның реттелмеген көлемі үшін өтемақы төлеу мәселесі мемлекеттік органдармен белсенді талқылана бастады. Нәтижесінде, 2023 жылғы 15 тамызда «Орталық» ПД» ЖШС өндірілген уранның реттелмеген көлемі үшін мемлекетке 11.404 миллион теңге көлемінде өтемақы төледі.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ 17.925 миллион теңге жалпы сомаға Спорт кешенін салу бойынша міндеттемені мойындады (19.5-ескертпе).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге резервтерге 33.226 миллион теңге сомасына газ тасымалдау бойынша резерв (2022 жылғы 31 желтоқсан: 33.817 миллион теңге), және 17.925 миллион теңге мөлшерінде Спорт кешенін салу бойынша міндеттемелер кірді.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

23. ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топ негізгі құралдардың бірқатар объектілері, оның ішінде басым әуе кемелері бойынша жалдау шарттарын жасады.

2012 және 2014 жылдары Топтың еншілес ұйымы «Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі – «Эйр Астана») тіркелген пайыздық мөлшерлеменен меншік құқығының өтуімен 10 (он) әуе кемесін сатып алды. Әрбір әуе кемесі бойынша жалдау мерзімі 12 (он екі) жылды құрайды. «Эйр Астана» АҚ-да жалдау мерзімінің соңында номинал баға бойынша әрбір әуе кемесін сатып алу мүмкіндігі бар. Ұшақтарды жалдау шарттарының көпшілігі жалдау мерзімінің соңында сатып алу мүмкіндігінсіз сегіз жылға жасалады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топта меншік құқығының өтуімен тіркелген пайыздық мөлшерлемесімен жалдау шарттары бойынша 5 (бес) Airbus және 3 (үш) Boeing-767 (2022: 5 (бес) Airbus және 3 (үш) Boeing-767) бар.

2012 және 2013 жылдары жеткізілген 5 (бес) жаңа Airbus-қа қатысты қаржы институттары лизинг берушіге берілген қарыздар Еуропалық Экспорттық-Кредиттік Агенттіктердің кепілдігімен және 2013 және 2014 жылдары жеткізілген 3 (үш) Boeing-767 US Export Import Bank кепілдігімен берілді.

Топтың жалдау бойынша міндеттемелеріне белгілі бір ковенанттар жатады. Бұл ковенанттар Топ берешегінің жалпы сомасын лимиттеуді қоса алғанда, бірақ оған шектелмей белгілі бір операцияларға қатысты тыйымдар салады. Меншік құқығының өтуімен белгілі бір жалдау шарттары Топтың иелік ету үлесінің өзгеруіне қатысты ковенанттарды қамтиды. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл талаптар орындалмады.

Жоғарыда сипатталғандардан басқа, әуе кемелерін жалға алудың барлық басқа шарттары жалдау мерзімінің соңында сатып алу құқығынсыз жасалады.

Эйр Астананың жалдау бойынша міндеттемелері жалға берушінің жалға берілетін активтерге құқығымен қамтамасыз етілген. Бұл активтердің баланстық құны 333.934 миллион теңге болды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 330.418 миллион теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыз сомасының есебі 6,72%-дан 18,87%-ға дейінгі (2022 жылғы 31 желтоқсан: 8%-дан 17,3%-ға дейін) тиімді пайыз мөлшерлемелеріне негізделеді.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құнымен бірге жалдау бойынша болашақ ең төменгі жалдау төлемдері былайша берілген:

Миллион теңгемен	Ең төменгі жалдау төлемдері		Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	
	2023 жыл	2022 жыл	2023 жыл	2022 жыл
Бір жыл ішінде	94.648	176.622	70.906	138.192
2 жылдан 5 жылды қоса алғанда	247.169	474.013	160.297	361.654
Бес жылдан астам	259.758	197.364	121.874	121.314
	601.575	847.999	353.077	621.160
Минусы: қаржы төлемдерін білдіретін сомалар	(248.498)	(226.839)	-	-
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	353.077	621.160	353.077	621.160
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде			(70.906)	(138.192)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар			282.171	482.968

Жалдау бойынша «Эйр Астана» АҚ-ның міндеттемесі АҚШ долларымен берілген.

Жалдау бойынша міндеттемелердегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға арналған сальдо	621.160	509.661
Төленген сыйақы	(48.016)	(48.040)
Негізгі борышты төлеу	(161.898)	(153.822)
Есептелген сыйақы (31-ескертпе)	58.190	53.565
Валютаны қайта есептеу	(6.876)	23.279
Жаңа жалдау шарттары	168.259	230.622
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтермен байланысты міндеттемелерге аударымдар (7-ескертпе)	(326.780)	-
Жалдау шартын бұзу	(17.012)	(7.856)
Жалдау шартын түрлендіру	68.074	11.113
Басқасы	(2.024)	2.638
31 желтоқсанға сальдо	353.077	621.160

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

24. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Туынды қаржы құралдары	35.719	565
Кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	30.171	33.924
Кредиторлық берешек	13.997	10.440
Жер қойнауын пайдалану құқығын алумен байланысты тарихи шығындар	7.054	7.741
Басқалары	14.773	13.948
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер	73.272	45.693
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер	52.516	56.578
Алынған аванстар және болашақ кезеңдердің кірістері	4.788	5.287
Басқалары	1.758	4.504
	234.048	178.680

Туынды қаржы құралдары

2022 жылдың қазан-қараша айларында Топтың еншілес ұйымы ҚТЖ ҰК Societe Generale SA (Франция), Citibank London және J.P. Morgan Securities plc-мен (Ұлыбритания) АҚШ долларында көрсетілген қарыз алудың валюталық тәуекелін басқару мақсатында кросс-валюталық своп мәмілелерін жасады.

ҚТЖ ҰК АҚШ долларының белгіленген сомасына айырбастау үшін швейцар франктерінің белгіленген сомасын төлейді. Швейцар франктерінде осы белгіленген сомаларды төлеу қарыз алудың валюталық тәуекелін басқару болып табылады, өйткені Топтың швейцар франктерінде көрсетілген түсімнің үлесі бар. Бұл туынды қаржы құралдары белгілі бір хеджирлеу қатынастарының бөлігі болып табылмайды.

2023 жылдың ішінде кросс-валюталық своп мәмілелері шеңберінде Top J.P. Morgan Securities plc. (Ұлыбритания), Societe Generale SA (Франция) және Citibank London 17.478.556 АҚШ доллары (8.146 миллион теңге) және 4.485.525 швейцар франкі (2.345 миллион теңге) мөлшерінде ақшалай қаражат алды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Societe Generale SA (Франция), Citibank London және J. P. Morgan Securities plc. (Ұлыбритания) шарттары бойынша 78.578.766 АҚШ доллары (35.719 миллион теңге) мөлшерінде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін туынды қаржы құралдарының әділ құны ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер құрамында (2022 жылғы 31 желтоқсанға: басқа ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құрамында 58.693 АҚШ доллары (27 миллион теңге) және ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер құрамында 1.220.034 АҚШ доллары (564 миллион теңге) мөлшерінде танылды. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы туынды қаржы құралдарының әділ құнының өзгеруі қаржы шығындарының құрамында 35.182 миллион теңге мөлшерінде танылды.

Мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер

2021 жылы Қазақстан Республикасының Үкіметі 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап 2025 жылғы 1 қаңтарға дейін радиожиіліктерді пайдаланғаны үшін жылдық төлемді 90%-ға төмендету түрінде Топтың мемлекеттік субсидиялар алуға құқығы бар жиіліктер белдеулерін, радиожиіліктерді беру, радиоэлектрондық құралдар мен жоғары жиілікті құрылғыларды пайдалану қағидаларына («Қағидалар») өзгерістерді бекітті. Мемлекеттік субсидиялар талаптарды сақтау, атап айтқанда ауылдық және қалалық жерлерде Интернетке кең жолақты қол жеткізуге байланысты жобаларды қаржыландыру талабымен беріледі. Егер кең жолақты Интернетке қол жеткізуге байланысты жобаларды қаржыландыру алынған салық жеңілдіктерінің сомасынан аз болса, онда Топ радиожиіліктерді пайдаланғаны үшін жыл сайынғы төлемді билік органдары алдындағы орындалмаған міндеттемелердің сомасы мөлшерінде төлеуі керек. Мемлекеттік субсидиялар бойынша осы міндеттемелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі Коммуникациялар сегментінде білдірілген.

2023 жылғы радиожиіліктерді пайдаланғаны үшін жылдық төлемақының 22.778 миллион теңге мөлшерінде төмендеуі нәтижесінде босатылған қаражатты Топ кең жолақты Интернетке қол жеткізу желілерін сатып алуға және салуға жұмсады. Активтерге байланысты мемлекеттік субсидиялар активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде жүйелі негізде пайда немесе зиян құрамында танылатын кейінге қалдырылған кіріс ретінде танылады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Коммуникациялар сегментіне жататын мемлекеттік субсидиялардың қалдық балансы 40.176 миллион теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 26.858 миллион теңге), ал тиісті амортизацияланған аударымдарды өтеуге қажетті кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілген мемлекеттік субсидиялардың бір бөлігі 9.460 миллион теңгені құрады.

4.	5.	6.	
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

25. САУДА ӘРІ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ БАСҚА ДА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Сауда кредиторлық берешек	1.210.558	893.392
Негізгі құралдарды жеткізу үшін кредиторлық берешек	341.397	198.991
Басқа да кредиторлық берешек	45.660	34.467
	1.597.615	1.126.850

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Теңгемен көрсетілген сауда кредиторлық берешек	649.265	407.055
АҚШ долларымен көрсетілген сауда кредиторлық берешек	470.228	350.261
Басқа валюталарда көрсетілген сауда кредиторлық берешек	91.065	136.076
	1.210.558	893.392

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша Акционер алдындағы міндеттемелер	172.982	127.276
Демалыстар мен жұмыскерлердің басқа да сыйақылары бойынша резерв	154.041	132.305
Клиенттердің қаражаты	80.054	46.208
Жұмыскерлерге төлемдер бойынша міндеттемелер	52.572	49.759
РЕПО мәмілелері бойынша міндеттемелер	9.595	20.469
Кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер	4.445	1.608
Жер қойнауын пайдалану құқығын алумен байланысты тарихи шығындар	2.676	3.453
Төленуге жататын дивидендтер	1.043	2.797
Басқалары	55.634	51.996
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Агенттік келісімдер бойынша міндеттемелер	496.331	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер	287.048	313.338
Төленуге жататын басқа да салықтар	194.576	213.128
Тауарлық қарыздар бойынша міндеттемелер	91.151	19.147
Зейнетақы және әлеуметтік аударымдар бойынша міндеттемелер	31.742	27.578
Алынған аванстар және болашақ кезеңдердің кірістері	16.382	27.169
Мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер	11.708	8.967
Уран своп келісімшарттары бойынша өтелуге жататын берешек	–	4.709
Бірлескен операциялар бойынша міндеттемелер	–	4.569
Басқалары	21.380	19.798
	1.683.360	1.074.274

Түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелер

2023 жылы Акционер өкімінің негізінде Қор 154.927 миллион теңге жалпы сомаға (2022 жылы: 202.445 миллион теңге) Қоғамдық қор алдындағы міндеттемелер мен түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттемелерді мойындады (19.3, 19.4-ескертпе).

2023 жылдың ішінде нақты аударылған қаражат 117.321 миллион теңге (2022 жыл: 130.404 миллион теңге) болды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

25. САУДА ӘРІ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ БАСҚА ДА МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Агенттік келісімдер бойынша міндеттемелер

2023 жыл ішінде Топ жергілікті атқарушы органдармен орта білім беру ұйымдарының объектілерін салуға «Жайлы мектеп» пилоттық ұлттық жобасын (бұдан әрі – «ұлттық жоба») іске асыру жөнінде агенттік келісімдер жасады. Топ 15 ҚЕХС-ке сәйкес агент ретінде әрекет етеді. Агенттік келісімдер бойынша міндеттемелер жергілікті атқарушы органдардан алынған сомаларды білдіреді, оларды Топ бұдан әрі ұлттық жобаға сай орта білім беру ұйымдарының объектілерін салуға жауапты құрылыс компанияларына береді (17-ескертпе).

Тауарлық қарыздар бойынша міндеттемелер

2020 жылы Топ 21,9 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға тауарлық қарыз шарты бойынша дайын өнім алды. Бастапқыда қайтару бойынша міндеттемелер 8.597 миллион теңге сомаға танылды. Міндеттемелер кейіннен уранға спот бағаларының және валюта бағамдарының өзгеруіне сәйкес қайта бағаланып отырды. 2023 жылы Топ үшінші тараптардан қажетті көлемді ала отырып, тауарлық қарыз шарттары бойынша уранды қайтарды.

Топ 2023 жылдың 31 желтоқсанына дейін қайтару мерзімімен ANU Energy OEIC Ltd. компаниясынан 886 тонна табиғи уранға тауарлық қарыз алды. 2023 жылғы желтоқсанда Топ 38 тоннаны қайтарып, шартты өтеу мерзімін 2024 жылдың 31 наурызына дейін ұзартты. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауарлық қарыз шарты бойынша міндеттеменің әділ құны 91.151 миллион теңгені құрады, өзге операциялық шығыстардың құрамына енгізілген қайта бағалаудан болған шығын 37.977 миллион теңгені құрады (2022 жыл: 1.906 миллион теңге мөлшерінде қайта бағалаудан болған шығын).

26. ТҮСІМ

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар ішіндегі түсім мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім:		
Шикі мұнай сату	4.614.945	4.585.784
Мұнай өнімдерін сату	2.679.801	3.251.802
Теміржолмен жүк тасымалдары	1.677.659	1.286.854
Уран өнімін сату	1.391.438	964.390
Қайта өңделген газ өнімін сату	987.297	895.318
Тазартылған алтынды өткізу	812.527	943.458
Телекоммуникациялық қызметтер	668.530	619.869
Авиатасымалдаулар	548.804	492.231
Электрлік кешен	448.999	428.191
Мұнай мен газ тасымалдау	319.978	296.445
Алыс-беріс мұнайын қайта өңдеу	248.058	204.390
Электр энергиясын тасымалдау	197.436	183.646
Жолаушылар темір жол тасымалы	105.570	91.365
Тест өнімін сату (7-ескертпе)	63.427	8.966
Пошта қызметтері	50.405	45.920
Басқа да кіріс	482.169	429.148
	15.297.043	14.727.777
Жалға беруден түскен кіріс	88.283	39.525
Пайыздық кіріс	48.679	47.845
	15.434.005	14.815.147

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Географиялық нарық		
Қазақстан	5.981.665	5.416.365
Басқа да елдер	9.315.378	9.311.412
	15.297.043	14.727.777

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

27. ӨТКІЗІЛГЕН ӨНІМНІҢ ЖӘНЕ КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Материалдар мен қорлар	6.455.824	6.614.061
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	1.679.910	1.362.694
Тозу, тауысылу және амортизация	1.166.315	1.017.700
Отын және энергия	550.822	562.856
Алынған өндірістік қызметтер	417.286	340.933
Жөндеу және қызмет көрсету	389.665	345.906
Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдардан басқа, салықтар	202.551	176.766
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	195.212	192.590
Көлік қызметтері	138.573	44.732
Қысқа мерзімді жалдау	118.566	93.068
Пайыздық шығыстар	58.777	58.710
Байланыс қызметтері	49.145	48.633
Күзет қызметтері	38.638	31.786
Басқасы	312.166	410.457
	11.773.450	11.300.892

28. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі жалпы және әкімшілік шығыстар мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	269.343	247.597
Аудиторлық және кеңес беру қызметтері	33.038	31.469
Тозу және амортизация	32.905	36.695
Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдардан басқа, салықтар	28.834	30.569
Бөгде ұйымдардың өзге қызметтері	26.139	20.898
Лицензиясыз өндірілген уран үшін өтемақы (22-ескертпе)	16.084	7.310
Жөндеу және қызмет көрсету	11.469	8.496
Иссапар шығыстары	8.519	6.492
Демеушілік көмек және қайырымдылық	6.800	213
Қысқа мерзімді жалдау	5.251	5.344
Сақтандыру	4.658	4.541
Коммуналдық шығыстар және ғимараттарды күтіп ұстау	4.536	4.406
Кәсіптік оқыту және біліктілікті арттыру шығыстары	3.905	3.629
Көлік қызметтері	3.020	2.797
Байланыс қызметтері	2.452	3.426
Банктердің қызметтері	2.113	2.445
Айыппұлдар мен өсімпұлдар	755	7.022
Басқасы	66.560	60.463
	526.381	483.812

29. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі тасымалдау және сату бойынша шығыстар мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Тасымалдау	488.491	448.378
Рента салығы	138.986	215.765
Кеден алымы	115.965	134.249
Агенттерге комиссиялық сыйақылар және жарнама	31.560	23.063
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	28.601	23.918
Тозу және амортизация	19.085	20.330
Жалдау төлемдері	9.265	7.112
Басқасы	38.545	34.054
	870.498	906.869

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

30. ҚҰНСЫЗДАНУ ЗАЛАЛЫ

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар ішіндегі зиян мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау бойынша активтердің, материалдық емес активтердің құнсыздануы (8, 9, 10-ескертпелер)	262.167	55.533
Өтелуге жататын ҚҚС-тың (қалпына келтірілуі)/құнсыздануы, нетто	27.606	(476)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы (11-ескертпе)	5.073	660
Сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануы	23	14.401
Басқасы	30.938	1.564
	325.807	71.682

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін келесі ұзақ мерзімді активтер бойынша құнсыздану мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Активтердің құнсыздануынан және есептен шығарылуынан болған зиян		
КМГИ АҚҒБ (4-ескертпе)	97.636	-
Қайран және Ақтоты жобасы	74.255	-
Жеңіс жобасы	40.244	-
№ 3 энергия блогының аяқталмаған құрылыс объектілері (4-ескертпе)	13.216	-
Лиман жобасы	8.847	-
Egeumentau Wind Power активтері (4-ескертпе)	4.913	-
Оңтүстік Өріктау жобасы	4.876	8.895
Полимер-Продакшн	2.955	7.096
Сұлтанқұдық, Молдыбай, Қасқынбай, Қосқұдық кен орындары	2.868	5.893
«Исатай» жобасы	93	3.172
«Алайғыр» БК» ЖШС	-	13.296
Газ турбиналы электр станциясының және су дайындау активтері (KUS)	-	9.876
«Барыс», «Бүркіт», «Бекет Ата» және «Түркістан» теңіз кемелері	-	1.801
Басқалары	12.264	5.504
	262.167	55.533

Қайран және Ақтоты жобасы

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінен жер қойнауының аталған учаскелеріне қатысты жер қойнауын пайдалану құқығын тоқтату туралы хабарламаны алуға байланысты «Қайран және Ақтоты» жобасы бойынша барлау және бағалау активтерінің құнсыздануынан 74.255 миллион теңге мөлшерінде залалды мойындады.

Жеңіс жобасы

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ бұрғылаудың теріс нәтижелеріне байланысты (ұңғымада көмірсутектердің жоқтығы) «Жеңіс» жобасы бойынша барлау және бағалау жөніндегі активтердің құнсыздануынан 40.244 миллион теңге мөлшерінде залалды мойындады.

Оңтүстік Өріктау жобасы

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы Жер қойнауын пайдалану келісімшарты мерзімінің аяқталуына байланысты «Өріктау» жобасы бойынша барлау және бағалау жөніндегі активтердің құнсыздануынан 4.876 миллион теңге мөлшерінде залалды мойындады.

Полимер-Продакшн активтері

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы Полимер-Продакшнның негізгі құралдарының өтелетін құнын талдау негізінде Топ 2.955 миллион теңге сомасында құнсыздану бойынша шығыстарды мойындады.

4.	5.	6.	
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

31. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫҢДАР

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар ішіндегі қаржы шығындары мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	520.793	497.666
Жалдау пайыздары бойынша міндеттемелер (23-ескертпе)	58.190	53.565
Пайда/зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалаудан болған зиян	45.374	39.796
Резервтер және өзге де берешектер бойынша дисконт сомасына ұлғайту	43.101	31.999
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша активтер бойынша дисконт	12.520	5.471
Қаржылық кепілдіктерді мойындау шығыстары	1.695	1.512
Басқасы	28.274	23.980
	709.947	653.989

32. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі қаржылық кіріс мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Кредиттік мекемелердегі қаражат және ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша сыйақы	309.175	176.212
Қарыздар және қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	108.890	43.634
Пайда/зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалаудан болған кіріс	47.041	38.400
Қарызды мойындауды тоқтату (20-ескертпе)	4.377	-
Берілген кепілдіктер бойынша кіріс	2.513	8.096
Қаржылық міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялаудан түскен кірістер	2.220	31.398
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша міндеттемелер бойынша дисконт	1.090	805
Басқасы	11.058	22.438
	486.364	320.983

33. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ПАЙДАСЫНДАҒЫ ҮЛЕС, НЕТТО

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы / (шығынындағы) үлесі мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Бірлескен кәсіпорындар		
«Теңізшевройл» ЖШС	340.884	742.660
«Азиялық газқұбыры» ЖШС	268.632	276.653
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	52.927	50.837
«Petrosun» ЖШС	46.567	23.184
Мангистау Инвестментс Б.В.	38.255	48.486
«КазРосГаз» ЖШС	32.324	554
«СП «Казгермунай» ЖШС	20.983	20.530
«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры» ЖШС	18.720	16.783
Valsera Holdings B.V.	17.296	21.009
Ural Group Limited BVI	(11.470)	(11.470)
Басқасы	38.004	38.733
Қауымдасқан компаниялар		
«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	64.358	117.763
«Оңтүстік тау-кен химия компаниясы» БК» ЖШС	34.171	18.528
«КАТКО» БК» ЖШС	33.315	47.593
«Қазмырыш» ЖШС	(50.868)	(6.528)
Басқалары	36.517	44.074
	945.079	1.449.389

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

34. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар ішіндегі табыс салығы бойынша шығыстар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар		
Корпоративтік табыс салығы («КТС»)	610.694	455.708
Дивидендтер мен сыйақылар бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	92.630	55.314
Үстеме пайда салығы	838	2.573
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс/(үнемділік)		
Корпоративтік табыс салығы («КТС»)	71.215	145.467
Дивидендтер мен сыйақылар бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	(33.376)	113.331
Үстеме пайда салығы	(10.392)	239
Табыс салығы бойынша шығыстар	731.609	772.632

2022 жылғы 28 желтоқсанда шыққан № 186 төтенше қаулымен Румыния Үкіметі қазба отын секторындағы пайдаға ортақ жарнаны енгізді. Ортақ жарнаны шикі мұнай, табиғи газ, көмір және мұнай өңдеу секторларында жұмыс істейтін компаниялар 2022 және 2023 жылдардағы салық салынатын пайдадан алдыңғы төрт жылдағы, 2018 жылдан 2021 жылға дейінгі, 60% мөлшерлеменен орташа салық салынатын пайданың 120%-ын төлейді. Егер 2018-2021 жылдарға жататын салық салынатын орташа пайда теріс болса, ортақ жарнаны есептеу мақсатында салық салынатын орташа пайда нөлге тең деп есептеледі. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы Top, КМГИ арқылы 31,1 миллион АҚШ доллары (баламасы 14.141 миллион теңге) мөлшерінде КТС есептеді (2022 жылы: 124,9 миллион АҚШ доллары, баламасы 57.584 миллион теңге).

Бухгалтерлік пайдадан бастап табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша табыс салығын есептегенге дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру 31 желтоқсанда аяқталатын жылдар ішінде (2023 және 2022 жылдары 20%) былайша көрсетіліп отыр:

Миллион теңгемен	2023 жыл	2022 жыл (қайта есептелген)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	2.859.692	3.146.696
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығының шығыстары	571.938	629.339
Есептен шығарылмайтын баптардың салық әсері	87.355	101.881
Кейінге қалдырылған салық бойынша мойындалмаған активтердегі өзгеріс	(28.117)	(43.142)
Корпоративтік табыс салығының әртүрлі мөлшерлемелерінің әсері	74.413	89.756
Үстеме пайда салығы	(9.554)	2.812
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың салық салынбайтын пайдадағы үлесі	(133.736)	(176.192)
Басқа да айырмалар	169.310	168.178
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың жиынтығы	731.609	772.632

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Активтер мен міндеттемелерді есептеу үшін салық негізімен шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген сома арасындағы уақытша айырмаларға есептік күні қолданылған заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген 31 желтоқсанға кейінге қалдырылған салық сальдосы мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2023 жыл				2022 жыл (қайта есептелген)			
	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер								
Негізгі құралдар	28.225	-	-	28.225	33.252	-	-	33.252
Ауыстырылған салық шығындары	839.623	-	-	839.623	826.477	-	-	826.477
Қызметкерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	27136	-	-	27136	25.710	-	-	25.710
Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар	61.364	-	-	61.364	38.118	-	-	38.118
Резервтер	81.887	-	-	81.887	82.764	-	-	82.764
Басқа да есептеулер	68.527	-	-	68.527	126.355	-	-	126.355
Басқалары	79.430	10.334	-	89.764	68.926	-	-	68.926
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтер	(569.200)	-	-	(569.200)	(597.317)	-	-	(597.317)
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен есепке алынған кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(518.947)	-	-	(518.947)	(515.033)	-	-	(515.033)
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	98.045	10.334	-	108.379	89.252	-	-	89.252
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер								
Негізгі құралдар	1.612.640	539	-	1.613.179	1.460.789	597	-	1.461.386
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың бөлінбеген пайдасы	-	-	571.270	571.270	-	-	615.747	615.747
Басқасы	94.830	-	-	94.830	97.031	-	-	97.031
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен есепке алынған кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(518.947)	-	-	(518.947)	(515.033)	-	-	(515.033)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	1.188.523	539	571.270	1.760.332	1.042.787	597	615.747	1.659.131
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелер	(1.090.478)	9.795	(571.270)	(1.651.953)	(953.535)	(597)	(615.747)	(1.569.879)

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелердегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2023 жыл				2022 жыл (қайта есептелген)			
	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны
1 қаңтарға арналған сальдо	953.535	597	615.747	1.569.879	802.608	358	465.891	1.268.857
Есептік валютасын қайта есептеу	(7.763)	-	(11.101)	(18.864)	14.128	-	36.525	50.653
Басқа да жиынтық кірісте көрсетілді	1.456	-	-	1.456	296	-	-	296
Кәсіпорындарды біріктіру кезіндегі түсімдер (5-ескертпе)	55.198	-	-	55.198	-	-	-	-
Акционерге сатуға немесе бөлуге арналған деп жіктелген активтерге аудару (7-ескертпе)	16.837	-	-	16.837	(8.964)	-	-	(8.964)
Пайда мен зиянда көрсетілген	71.215	(10.392)	(33.376)	27.447	145.467	239	113.331	259.037
31 желтоқсанға сальдо	1.090.478	(9.795)	571.270	1.651.953	953.535	597	615.747	1.569.879

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта соған қатысты актив пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданың болу ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер оларға байланысты салық жеңілдіктері іске асырылуы мүмкін ықтималдық одан әрі болмайтын сол дәрежеде азайтылады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық бойынша мойындалмаған активтер, негізінен, 569.200 миллион теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 597.317 миллион теңге) сомада ауыстырылған салық шығындарына жатқызылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасында ауыстырылған салық шығындары салық салу мақсатында олар туындаған сәттен бастап 10 (он) жыл өткеннен кейін мерзімі өтеді.

35. ШОҒЫРЛАНДЫРУ

Мына еншілес ұйымдар осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілді:

	Негізгі қызметі	Тірелген елі	Иелік ету үлесі	
			2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан (қайта есептелген)
1	«ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ («ҚМГ» ҰК) және еншілес ұйымдары	Қазақстан	67,42%	87,42%
2	«QazaqGaz» Ұлттық компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
3	«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ («ҚТЖ» ҰК») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
4	«Қазатомнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ («ҚАӨ ҰАК») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	75,00%	75,00%
5	«Самұрық-Энерго» АҚ («Самұрық-Энерго») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
6	«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ («KEGOC») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	85,00%	90,00% + 1
7	«Қазпочта» АҚ және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
8	«Қазақтелеком» АҚ («ҚТК») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	80,85%	52,03%
9	«Эйр Астана» АҚ («Эйр Астана») және оның еншілес ұйымдары	Қазақстан	51,00%	51,00%
10	«Samruk-Kazyna Construction» АҚ және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
11	«Тау-кен Самұрық» Ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ («ТКС ҰТК») және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
12	«Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
13	«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
14	«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	Қазақстан	100,00%	100,00%
15	«МАЭС-2 Екібастұз станциясы» АҚ	Қазақстан	100,00%	100,00%
16	«СК Бизнес Сервис» ЖШС және еншілес ұйымдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
17	«Qazaq Air» АҚ	Қазақстан	100,00%	100,00%
18	«Қазақстан атом электр станциялары» ЖШС	Қазақстан	100,00%	100,00%
19	«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС	Қазақстан	99%	99%
20	«Түркістан ПМУ» ЖШС	Қазақстан	100,00%	100,00%
21	«Самғау» Ғылыми-Технологиялық Бастамалар Орталығы» жеке қоры	Қазақстан	100,00%	100,00%
22	«АЭС Шүлбі ГЭС» ЖШС және оның еншілес ұйымы	Қазақстан	100,00%	100,00%
23	«АЭС Өскемен ГЭС» ЖШС	Қазақстан	100,00%	100,00%

36. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» 24 БЕХС-ке сәйкес тараптар, егер бір тараптың басқа тарапты бақылауға және қаржылық немесе операциялық шешімдерді қабылдау кезінде басқа тарапқа айтарлықтай ықпал етуге мүмкіндігі болса, байланысты деп есептеледі. Әрбір байланысты тараппен ықтимал қарым-қатынастарды бағалау кезінде қарым-қатынастардың заңгерлік ресімделуіне емес, олардың мәніне көп көңіл бөлінеді.

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізі басқарушы персоналына біршама қатысу үлесі тікелей немесе жа-нама түрде тиесілі ұйымды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге де кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарық ставкаларына мін-детті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Топ байланысты тараптардан берешек бойынша ККЗ резервтерін үшінші тараптардың алдындағы берешек бойынша ККЗ айқындау үшін қолданылатын ККЗ қағидаттары мен саясатына сәйкес мойындайды.

Келесі кесте байланысты тараптармен 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жасалған мәмілелердің жалпы сомасын көрсетеді:

Миллион теңгемен	Қауымдасқан компаниялар	Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	Мемлекет бақылайтын өзге де кәсіпорындар	
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	2023 жыл	25.045	120.512	87.153
	2022 жыл (қайта есептелген)	6.546	63.217	49.668
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	2023 жыл	69.428	440.772	20.746
	2022 жыл (қайта есептелген)	60.274	213.335	10.450
Тауарлар мен қызметтерді сату	2023 жыл	132.423	642.987	1.305.296
	2022 жыл (қайта есептелген)	156.034	492.406	1.171.162
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу	2023 жыл	294.267	2.517.627	218.691
	2022 жыл (қайта есептелген)	266.535	2.669.338	115.032
Басқа да пайда/(зиян), нетто	2023 жыл	2.578	530	(25.079)
	2022 жыл (қайта есептелген)	6.995	24.651	2.530
Ақша қаражаты мен оның баламалары және кредиттік мекемелердегі қаражат (активтер)	2023 жыл	-	331	308.390
	2022 жыл	-	242	278.176
Берілген қарыздар	2023 жыл	7.124	90.978	39.978
	2022 жыл	10.947	117.605	7.952
Алынған қарыздар	2023 жыл	3.506	15.492	1.192.634
	2022 жыл (қайта есептелген)	7.002	13.262	1.026.451
Өзге де активтер	2023 жыл	14.368	43.823	304.772
	2022 жыл (қайта есептелген)	19.023	19.218	328.927
Жалдау бойынша міндеттемелер және басқа да міндеттемелер	2023 жыл	19.675	143.454	96.259
	2022 жыл (қайта есептелген)	26.483	189.399	73.151
Байланысты тараптарға есептелген сыйақы	2023 жыл	1.379	14.845	56.991
	2022 жыл	1.549	20.234	15.508
Байланысты тараптар есептеген сыйақы	2023 жыл	2.527	17.198	97.109
	2022 жыл	2.752	18.636	78.658

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 6.758 миллион теңге сомасында (2022 жылғы 31 желтоқсан: 16.026 миллион теңге) Топтың бірқатар қарыздарына Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік берді.

Негізгі басқарушы персоналға (Директорлар кеңесінің және Қор Басқармасы мен оның еншілес ұйымдарының мүшелері) төленген, қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған сыйақының жалпы сомасын 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 7.649 миллион теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 6.637 миллион теңге) құрайды. Негізгі басқарушы персоналға төленген сыйақы негізінен келісімшарттарда белгіленген жалақы бойынша шығыстардан және операциялық нәтижелерге қол жеткізуге негізделген өзге де төлемдерден тұрады.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

37. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдары қарыздарды, ҚР Үкіметінен қарыздарды, жалдау бойынша міндеттемелерді, клиенттердің қаражатын, туынды құралдарды, ақша қаражатын және оның баламаларын, берілген қарыздарды, кредиттік мекемелердегі қаражатты, басқа да қаржы активтерін, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешектерді қамтиды. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдер — бұлар пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі, валюталық тәуекел және кредиттік тәуекел. Топ барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын өтімділікке байланысты тәуекелдерді де қадағалайды.

Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі нарықтағы сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Топ оларда өзінің жеке және қарыз қаражаты, сондай-ақ оның инвестициялары көрсетілген валюталар бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің өзгерістеріне бақылауды жүзеге асыру арқылы пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелін шектейді.

Топтың пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекеліне бейімділігі, негізінен, өзгермелі пайыздық мөлшерлемелермен Топтың ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді қарыздарына қатысты болады (20-ескертпе).

Келесі кестеде Топтың табыс салығын (өзгермелі сыйақы мөлшерлемелерімен қарыздарының болуы салдарынан) есепке алғанға дейін пайдасының өзгермелі пайыздық мөлшерлемелерінде болатын ықтимал өзгерістерге барлық қалған параметрлер тұрақты шама ретінде қабылданып, талаппен сезімталдығы көрсетілген.

Миллион теңгемен		Базистік пункттердегі ұлғаю/ (азаяу)*	Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайдаға және зиянға әсері
SOFR	2023 жыл	382/(382)	(11.593)/(11.593)
	2022 жыл	223/(223)	3.790/(3.790)
SARON	2023 жыл	176/(176)	4.507/(4.507)
	2022 жыл	-	-
ҚР Ұлттық Банкінің негізгі мөлшерлемесі	2023 жыл	100/(100)	1.703/(1.703)
	2022 жыл	100/(100)	1.726/(1.726)
EURIBOR	2023 жыл	334/(334)	5.447/(5.447)
	2022 жыл	136/(136)	350/(350)
COF**	2023 жыл	143/(143)	2.023/(2.023)
	2022 жыл	143/(143)	1.407/(1.407)
TONIA	2023 жыл	297/(297)	4.805/(4.805)
	2022 жыл	825/(825)	11.915/(11.915)
ҚР инфляция мөлшерлемесі	2023 жыл	400/(400)	4.363/(4.363)
	2022 жыл	400/(400)	4.215/(4.215)
Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі	2023 жыл	-	-
	2022 жыл	619/(619)	20.895/(20.895)

* 1 базистік тармақ = 0,01%

** Cost of funding (қаржыландыру құны).

Валюталық тәуекел

АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың, жалдау бойынша міндеттемелердің және сауда кредиторлық берешектің, банктердегі салымдардың, ақша қаражаты мен оның баламаларының, кредиттік мекемелердегі қаражаттың және дебиторлық берешектің елеулі сомасының болуы нәтижесінде Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайына теңгеге АҚШ долларының айырбас бағамының өзгеруі біршама әсер етуі мүмкін.

Мына кестеде Топ пайдасының табыс салығын есептегенде дейін АҚШ доллары және евро айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге, барлық қалған параметрлеріне тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген.

Миллион теңгемен	Айырбастау бағамдарындағы ұлғаю / (кему)	Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайдаға және зиянға әсері
2023 жыл		
АҚШ доллары	14,15%/(14,15%)	(255.765)/246.390
Еуро	12,95%/(12,95%)	(22.419)/22.416
Рубль	28,54%/(28,54%)	(13.429)/13.429
2022 жыл		
АҚШ доллары	21,00%/(21,00%)	(584.346)/584.346
Еуро	17,99%/(17,99%)	(11.277)/11.277
Рубль	22,05%/(22,05%)	(86.858)/86.858

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Кредиттік тәуекел

Контрагенттердің Топтың қаржы құралдарымен жасалған шарттардың талаптарын орындамауы нәтижесінде туындаған кредиттік тәуекел, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы Топтың осы контрагенттердің алдындағы міндеттемелерінен асатын осындай жағдайлар болған кезде, сомамен шектеледі. Топ саясаты кредитті төлеуге қабілетті контрагенттермен бірге қаржы құралдарымен операциялар жасауды көздейді. Кредиттік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы шамасы әрбір қаржы активінің баланстық құнына тең.

Топ өз тәуекелінің ең жоғары шамасы есепті күні көрсетілген күтілетін кредиттік зияндар резервтерін шегергенде, берілген қарыздарының сомасында (12-ескертпе), кредиттік мекемелердегі қаражат сомасында (13-ескертпе), сауда-дебиторлық берешек пен өзге де ағымдағы активтерде (17-ескертпе), басқа да қаржы активтерінде (14-ескертпе) және ақша қаражаты мен оның баламаларында (18-ескертпе) көрінеді деп санайды.

Кредиттік тәуекелдің жинақталуы оларға қатысты экономикалық жағдайлардың немесе өзге де жағдайлардың өзгеруі олардың өз міндеттемелерін орындау қабілетіне бірдей әсер етеді деп күтуге негіз бар бір қарыз алушының немесе бірдей қызмет шарттарымен қарыз алушылар тобы берешегінің бірнеше сомасы болған кезде туындауы мүмкін.

Топта баламалы кредиттік тарихы бар контрагенттермен мәмілелер жасасуға және белгіленген кредит беру лимиттерінен асырмауға тұрақты бақылауды көздейтін саясат қолданылады. Топ өзінің контрагенттерінің көпшілігімен алдын ала төлем негізінде жұмыс істеу фактісінің арқасында кредиттік тәуекел азаяды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Мына кестеде осы міндеттемелерді өтеудің мерзімі бөлінісінде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан астам емес	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жылдан астам, бірақ 5 жылдан артық емес	5 жылдан астам	Жиыны
2023 жылғы 31 желтоқсанға						
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	13	24	45.501	279.850	2.702.651	3.028.039
Қарыздар	38.310	101.197	1.245.750	3.939.878	6.185.751	11.510.886
Жалдау бойынша міндеттемелер	5.437	34.970	151.783	480.124	314.966	987.280
Клиенттердің қаражаты	37.679	-	42.375	16	-	80.070
Қаржылық кепілдіктер*	39.750	3.084	12.441	52.631	88.153	196.059
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	463.535	960.182	269.793	14.503	-	1.708.013
Басқа да қаржылық міндеттемелер	123.482	33.422	5.836	49.442	-	212.182
	708.206	1.132.879	1.773.479	4.816.444	9.291.521	17.722.529

Миллион теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан астам емес	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жылдан астам, бірақ 5 жылдан артық емес	5 жылдан астам	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	-	24	40.738	252.450	2.371.786	2.664.998
Қарыздар	71.945	147.115	1.321.139	4.284.743	6.342.580	12.167.522
Жалдау бойынша міндеттемелер	6.498	35.426	136.844	487.375	162.639	828.782
Клиенттердің қаражаты	12.427	-	33.781	12	-	46.220
Қаржылық кепілдіктер*	27.785	2.109	12.652	78.467	117.092	238.105
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	332.850	612.897	252.995	10.509	-	1.209.251
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1.249	13.710	115.382	8.280	-	138.621
	452.754	811.281	1.913.531	5.121.836	8.994.097	17.293.499

* Топ қаржылық кепілдіктерді өтімділік кестесіне қосады, алайда, қаржылық кепілдіктер бойынша ақша ағындары белгілі бір оқиғаларға байланысты болады. Қаржылық кепілдік — бұл шарт, соған сай эмитент құралды ұстаушыға белгілі бір борышкердің төлемді борыштық құралдың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес жасауға қабілетті болмай қалуына орай шекпен шығынды өтеу мақсатында белгілі бір төлемдерді жасауға міндетті. 2023 және 2022 жылдары елеулі қаржылық кепілдіктерді пайдалану жағдайлары болған жоқ.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

37. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Капиталды басқару

Топ ең бастысы өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару арқылы және өзінің бақылау функцияларын іске асыра отырып, өзінің капиталын басқарады. Капиталды басқарудың басты мақсаты Топтың еншілес ұйымдары берешек пен капиталға қатысты оңтайландыру арқылы Акционерге кірістерді көбейтумен қатар қызметтің үздіксіз болуы қағидатын ұстануды жалғастыру жағдайында болуын қамтамасыз ету болып табылады. Топ әрбір еншілес ұйымның бизнесінің мұқтаждығын және қызметінің ерекшелігін ескере отырып әзірленген қызметтің белгілі бір көрсеткіштерін белгілей отырып, өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқарады.

Топ әрбір еншілес ұйымның бизнесінің мұқтаждығын және қызметінің ерекшелігін ескере отырып әзірленген қызметтің белгілі бір көрсеткіштерін белгілей отырып, өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқарады. Топ өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару үшін пайдаланатын қызметтің негізгі көрсеткіштері — бұл мына коэффициенттер: Пайызды, Салық салуды, Тозуды және Амортизацияны Есепке алғанға дейін Кіріске Борыш («D/EBITDA»); және Капиталға борыш («D/E»). Борыш ақша қаражаты мен оның баламалары құнына кемітілген тиісті еншілес ұйымдардың қарыздары, борыш қағаздары, кепілдіктері және қаржылық жалдауы бойынша міндеттемелеріне теңестіріледі. Капитал бас компанияның Акционерінің үлесіне жатқызылатын еншілес ұйымның бүкіл капиталына теңестіріледі.

Рұқсат етілген ең жоғарғы көрсеткіштер әрбір еншілес ұйымға оның бизнесінің мұқтаждығы және ерекшелікті артықшылығы негізінде мақұлданды және мынадай диапазондар шегінде өзгереді (Топ үшін қызметтің шоғырландырылған негізгі көрсеткіштері анықтамалық түрде берілді, өйткені Топ шоғырландырылған деңгейде қызметтің негізгі көрсеткіштерін бақыламайды):

Қызметтің негізгі көрсеткіштері	2023 жыл	2022 жыл
D/EBITDA	1,75	1,73
D/E	0,36	0,41

Миллиард теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Қарыздар (20-ескертпе)	6.364	6.668
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары (21-ескертпе)	873	684
Жалдау бойынша міндеттемелер (23-ескертпе)	353	621
Туынды қаржы құралдары	36	2
Қор Тобына кірмейтін компаниялардың міндеттемелері бойынша кепілдік берілетін негізгі борыштың номинал сомасы	246	154
Борыш жиыны	7.872	8.129
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары	(2.740)	(2.946)
Таза борыш жиыны	5.132	5.183
EBITDA	4.488	4.701
Капитал жиыны	21.737	19.793

Қаржы құралдарының әділ құны

Топ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау және бағалау моделінің бөлінісінде ол туралы ақпаратты ашып көрсету үшін мынадай сатылылықты пайдаланады:

- ◆ 1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарыққа арналған бағалар (ешқандай да түзетулерсіз);
- ◆ 2-деңгей: барлық шығыс деректері көрсетілетін әділ құнына айтарлықтай әсер ететін басқа да әдістер нарықта тікелей немесе жанама байқалады;
- ◆ 3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмейтін әділ құнды көрсетуге біршама әсер ететін бастапқы деректерде қолданылатын әдістер.

Есепті кезең ішінде 1-деңгей мен 2-деңгей арасында ешқандай аударымдар болған жоқ, сондай-ақ 3-деңгей санатына немесе 3-деңгей санатынан аударымдар жасалған жоқ.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдарының баланстық құны келесі қаржы құралдары үшін әділ құнына негізделмелі түрде жақындау болып табылады:

Миллион теңгемен	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы құралдарының санаттары				
Активтер				
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін берілген қарыздар	–	–	86.173	86.173
БЖКӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	24.986	21.636	74	46.696
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	50.576	75.824	39.802	166.202
Туынды қаржы активтері	–	347	2.085	2.432

Миллион теңгемен	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы құралдарының санаттары				
Активтер				
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін берілген қарыздар	–	–	117.511	117.511
БЖКӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	1.121	27.127	74	28.322
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	81.709	32.342	27.279	141.330
Туынды қаржы активтері	–	1.477	1.099	2.576

Миллион теңгемен	2023 жылғы 31 желтоқсанға				
	Баланстық (ағымдағы) құны	Әділ құны	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
			Белсенді нарықтағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	147.837	148.057	–	6.285	141.772
Кредиттік мекемелердегі қаражат	1.298.880	1.294.716	1.021.437	273.279	–
Қаржылық міндеттемелер					
Қарыздар	7.322.081	7.068.783	2.951.315	2.913.962	1.203.506
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	872.846	631.071	–	631.071	–
Кепілдіктер бойынша міндеттемелер	34.616	35.054	–	32.268	2.786

Миллион теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсанға				
	Баланстық (ағымдағы) құны	Әділ құны	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
			Белсенді нарықтағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	101.104	83.451	–	10.392	73.059
Кредиттік мекемелердегі қаражат	1.703.873	1.694.238	1.206.833	487.386	19
Қаржылық міндеттемелер					
Қарыздар	7.609.261	6.917.679	3.546.266	2.192.828	1.178.585
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	683.604	500.904	–	500.904	–
Кепілдіктер бойынша міндеттемелер	35.532	38.873	–	37.565	1.308

Жоғарыда көрсетілген қаржы құралдарының әділ құны иеленетін пайыздық мөлшерлемелер бойынша ақшалай қаражаттың күтілетін болашақтағы ағындарын дисконттау арқылы есептелген.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

37. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Жоғарыда көрсетілген қаржы құралдарын қоспағанда, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басшылық Топтың қаржы құралдарының әділ құнын бағалады, мысалы, сауда және басқа дебиторлық және кредиторлық берешек, ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді банктік депозиттер және басқа қысқа мерзімді міндеттемелер олардың баланстық құнына шамамен сәйкес келеді негізінен осы құралдардың қысқа мерзімді сипаты үшін.

Әділ құнды бағалауды салыстыру:

	ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін берілген қарыздар	ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері
2022 жылғы 1 қаңтарға	123.161	32.913
Пайыздық кіріс	16.254	–
Әділ құнның өзгеруінен болған пайда/(залал)	5.215	(6.567)
Алынғаны	3.850	–
Өтеу	(30.969)	–
Басқасы	–	933
2022 жылғы 31 желтоқсанға	117.511	27.279
Пайыздық кіріс	13.000	871
Әділ құнның өзгеруінен болған залал	(25.196)	–
Алынғаны	12.846	11.233
Өтеу	(31.988)	–
Басқасы	–	419
2023 жылғы 31 желтоқсанға	86.173	39.802

Төменде әділ құн иерархиясының 3-ші деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалау үшін пайдаланылатын елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер көрсетілген:

	Үлестік бағалау әдісі	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер	31 желтоқсанға диапазон	
			2023 жыл	2022 жыл
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін берілген қарыздар және қаржылық жалдауға таза инвестициялар	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	8,5%-30%	8,05%-32%
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	WACC	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	9,2%-18,46%	16,21%
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін берілген қарыздар	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі және АҚШ доллары бағамының өзгеруіне индекстелген пайыздық мөлшерлеме	COFR+2,8% – 15%	3,5%+12M LIBOR+forex adjustment
Кредиттік мекемелердегі қаражат	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	–	14,1%
Қарыздар	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	COFR+3,0% – 17%	5,7%-17%
Кепілдіктер бойынша міндеттемелер	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	8,4%-14,56%	12,31%-16,68%

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құн бағалауларының сезімталдығының сандық талдауы төменде келтірілген:

	Үлестік бағалау әдісі	Әділ құны	Әділ құнның бастапқы деректерге сезімталдығы
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері	WACC	2023: 39.802 2022: 27.279	1% (2022: 1%) дисконттау мөлшерлемесінің өсуі (төмендеуі) әділ құнның (1.063)/1.158 (2022: (280)/565) өсуіне (төмендеуіне) әкеледі
ПЗАӘҚ бойынша ескерілетін берілген қарыздар	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	2023: 86.173 2022: 117.511	1% (2022: 1%) дисконттау мөлшерлемесінің өсуі (төмендеуі) әділ құнның (391)/395 (2022: (2.474)/2.614) өсуіне (төмендеуіне) әкеледі

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

38. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Операциялық орта

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Болашақтағы Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясатының саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

Шикі тауарларға бағалардың өзгеруі

Топ кірісінің көп бөлігі шикізат тауарларын, негізінен, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатудан пайда болады. Ертеден осы өнімдерге баға тұрақты болмаған және ұсынысқа және сұранысқа өзгерістерге, нарықтық тұрлаусыздыққа, әлемдік және өңірлік экономика қызметіне және индустриялардағы циклдікке қатысты біршама өзгерді.

Баға тарифтер және импорттық баждар салу, биржалық алыпсатарлық, мүмкіндікті арттыруды немесе Топтың өнімдерін негізгі нарықтарға артық жабдықтауды қоса алғанда, Үкімет әрекетінің әсеріне де бейімделген. Осындай сыртқы факторлар мен нарықтардағы өзгерістер келешек бағалардың бағалануын айтарлықтай қиындатады.

Шикі тауарларға бағалардағы біршама немесе ұзаққа созылған төмендету Топтың қызметіне, қаржылық нәтижелеріне және операциялардан болатын ақша ағындарына біршама немесе жағымсыз әсер етуі мүмкін. Топ шикі тауарларға бағалардың өзгеруіне өзіндік бейімдігін хеджирлемейді.

Экология, әлеуметтік және корпоративтік басқару (ESG) мәселелерінің әсері — климаттың өзгеруін және онымен байланысты тәуекелдерді есепке алу

Топ климаттың өзгеруі бойынша әлемдік қауымдастықтың алаңдаушылығымен ортақ және парниктік газдар шығарындыларын азайту, энергия тиімділігін арттыру, жаңартылатын энергия көздеріне көшу және көміртегі отынынан бас тарту бойынша жаһандық күш-жігерді қолдайды. Топтың бас компаниясы Самұрық-Қазынаның стратегиялық мақсаты 2021 жылмен салыстырғанда 2032 жылға қарай көміртегі ізін 10%-ға қысқарту болып табылады және 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізуге ұмтылады. Жалпы, көміртегі бейтараптығы парниктік газдар шығарындыларын жоққа шығармайды — азайту мүмкін емес шығарындылар көлемін өтеу қажет.

Климаттың өзгеруіне байланысты анықталған тәуекелдерге қатысты Топ олардың активтер мен міндеттемелерді тануға/тоқтатуға, осындай активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпаратты ашуға әсерін бағалады. Төменде келтірілген аймақтар негізінен климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдерге ұшырайды:

- Топ қолданыстағы шаң-көмір жабдықтарын заманауи экологиялық таза бу-газ энергоблоктарымен ауыстыру мақсатында Алматы ЖЭО-2 және ЖЭО-3-те жаңа бу-газ қондырғыларын салу жөніндегі жобаларға бастамашылық жасады; және
- Топ Экологиялық кодекске сәйкес жаңадан енгізілген нормативтік талаптарға байланысты пайдалану объектілерін жоюға және экологиялық залалды қалпына келтіруге арналған резервтерді бағалады және мойындады (22-ескертпе).

Климаттың өзгеруіне байланысты анықталған тәуекелдерге қатысты Топ олардың активтер мен міндеттемелерді тануға/тоқтатуға, осындай активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпаратты ашуға әсерін бағалады. Төменде келтірілген аймақтар негізінен климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдерге ұшырайды:

Алматы ЖЭО-2 жаңғырту

2023 жылы «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту» жобасы бойынша ЕРС келісімшарт жасалды, бірқатар қаржы институттарымен кредиттік келісімдерге қол қойылды. 2023 жылғы 5 шілдеде ЕРС Келісімшарты бойынша аванс берілді. Топ басылымы ЖЭС-2-ні газға ауыстыру жобасын 2026 жылғы 31 желтоқсанға дейін аяқтауды жоспарлап отыр.

ЖЭО-2-ні газға ауыстыру жобасын қаржыландыру үшін инвестициялық келісім жасасу және қуаттылыққа жеке тариф алу 2024 жылдың соңына дейін күтіледі. ЖЭС-2 жаңғырту жобасы газбен жұмыс істейтін жаңа станция пайдалануға берілгеннен кейін ЖЭС-2 қолданыстағы қуаттылықтарын консервациялауды көздейді. Топ 2021 жылы бу-газ қондырғысы пайдалануға берілгеннен кейін консервациялауға немесе бөлшектеуге жататын көмір энергия блоктарын қоса алғанда, ЖЭО-2 негізгі активтерінің 20.737 миллион теңге мөлшерінде құнсыздануға арналған резервті таныды. Тиісінше, осы активтердің қалдық құны жаңа бу-газ энергоблоктары пайдалануға берілген кезде нөлге тең болады.

Алматы ЖЭО-3 жаңғырту

АлЭС «Алматы ЖЭО-3-ті қайта жаңарту (қуаты кемінде 450 МВт ПМУ құрылысымен)» жобасын (бұдан әрі — «Жоба») іске асырады. Жобаны іске асыру мерзімдері: 2022-2026 жылдар. Жобаның мақсаты Алматы ЖЭО-3-ті қайта жаңарту болып табылады, ол Қазақстанның оңтүстік аймағындағы маневрлік қуаттардың тапшылығын ішінара жабу үшін қолданыстағы шаң-көмір жабдығын қазіргі экологиялық таза бу-газды энергия блоктарына ауыстыруды, маневрлік жұмыс режимі бар жаңа ЖЭО-ның қолданыстағы алаңында үлкен қуатты салуды көздейді.

ЕАҚО-мен маневрлік генерациялау режимі бар жаңадан пайдалануға берілетін генерациялаушы қондырғыларды салу кезінде электр қуатының әзірлігін қолдау жөніндегі қызметті сатып алу туралы шартқа қол қойылды. ЕРС — келісімшартқа қол қойылды, қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша жұмыс жүргізілуде. Ansaldo Energia компаниясымен газ турбиналық қондырғыға арналған негізгі жабдықты жеткізу бойынша ЕРС-мердігердің SRA (резервтеу туралы келісім) жасалды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

38. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Экология, әлеуметтік және корпоративтік басқару (ESG) мәселелерінің әсері — климаттың өзгеруін және онымен байланысты тәуекелдерді есепке алу (жалғасы)

Алматы ЖЭО-3 жаңғырту (жалғасы)

Алматы ЖЭО-3-ті қайта жаңарту жобасы қолданыстағы жабдықты ауыстыруды көздейді, оның парк ресурсы жаңа станция іске қосылған кезде пысықталатын болады және тиісінше, сондай-ақ қазіргі заманғы экологиялық таза бу-газ энергоблоктарына толық амортизацияланатын болады, осылайша Топ басшылығы таяу болашақта күтетін Топ үшін теріс салдары бар елеулі өзгерістер айқындалмайды.

Трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама байланысты көптеген операцияларда қолданылады. «Трансферттік баға белгілеу туралы заң» (бұдан әрі — Заң) операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептелінеді. Қазақстанда бұл Заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Сонымен қатар, Заң оны операциялардың алуан түрлеріне қолдану бойынша егжей-тегжейлі нұсқаулықтарды бермейді, соның нәтижесінде салық органдарының позициясы Топ позициясынан ерекшеленуі мүмкін екендігінің тәуекелі бар, бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомаларына әкеп соқтыра алады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басшылық трансферттік баға белгілеу бойынша қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасындағы пікірлерде алшақтық жағдайлары жиі кездеседі. Қазақстандық салық заңнамасын анықталған және расталған бұзушылықтары үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өз қатаңдығымен ерекшеленеді. Айыппұлдық ықпалшараға 1,25-ке көбейтілген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 80% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары есептелуге жататын салық сомаларынан бірнеше есе артық болуы мүмкін. Салық кезеңдері салық тексеруі жүргізілетін жылдың алдындағы күнтізбелік бес жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады.

Басшылық 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның тиісті заңнаманы түсіндіруі және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көзделген немесе осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте өзгеше түрде ашылған жағдайларды қоспағанда, Топтың салық позициялары расталу ықтималдығы бар деп санайды.

Топтың мұнай өңдеу зауыттарында кешенді салықтық тексерулер

Топтың барлық үш ірі мұнай өңдеу зауыты, АМӨЗ, Павлодар мұнай-химия зауыты (ПМХЗ) және ПетроКазахстан Ойл Продактс (ПКОП) 2020-2022 жылдары бірнеше жыл ішінде (2020 жылға дейін) кешенді салықтық тексеруден өтті. Тексеру нәтижелері бойынша ҚҚС бойынша қосымша есептеулердің жалпы сомасы 37.728 миллион теңгені, КТС бойынша 17.830 миллион теңгені, өзге салықтар бойынша 476 миллион теңгені, барлық қосымша есептеулер бойынша өсімпұлдарды қоса алғанда 8.959 миллион теңгені, сондай-ақ өтелетін шығындарды азайту сомасы 119.871 миллион теңгені құрады.

АМӨЗ, ПМХЗ және ПКОП тексеру нәтижелерімен келіспеді және оларға мемлекет белгілеген тәртіппен шағымданды. Зауыттардың апелляциясы ҚР Қаржы министрлігінің қарауында. ПКОП салықтар мен өсімпұлдар бойынша қосымша есептеулер сомасы бөлігінде хабарламалардың біріне 3.694 миллион теңге көлемінде ішінара шағымданды. Алайда, 2024 жылғы 15 ақпанда Жоғарғы соттың Азаматтық істер жөніндегі алқасы 2021 жылғы 15 қарашада Шымкент қаласы сотының Азаматтық істер жөніндегі сот алқасының ПКОП пайдасына қабылдаған шешімінің күшін жойды. ПКОП қабылданған шешімге шағымдану жұмысын жалғастыруда.

Барлық үш зауытта ҚҚС бойынша ұқсас мәселелер бойынша жалпы сомасы 33.709 миллион теңгеге, КТС бойынша 12.146 миллион теңгеге қосымша есептеулер бар, оның ішінде барлық қосымша есептеулер бойынша өсімпұлдар және 15.040 миллион теңге сомасына өтелетін шығындарды азайту.

Самұрық-Энерго және оның ЭГРЭС-1 еншілес ұйымына салықтық тексеру

2020 жылғы шілдеден бастап ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті (бұдан әрі — МКК) көлденең мониторингті ендіру бойынша пилотты жобаны іске асырды, ол 2024 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұзартылады. Мәселен, 2021-2022 жылдары МКК көлденең мониторинг бойынша пилоттық жоба шеңберінде ЕГРЭС-1 және Самұрық-Энерго бойынша бес жылдық кезеңдегі тарихи деректерді зерделеу жұмыстарын жүргізді, оның қорытындысы бойынша салықтық тексерулер жүргізіліп, Салықтық тексерудің нәтижелері туралы хабарламалар таратылды. Анықталған негізгі бұзушылықтар қарыздар бойынша сыйақылардың шегерімдерін, сондай-ақ төлем көзінен КТС-ны төмендетуді қамтиды. Топ өз келіспеушіліктерін білдірді, соттарға және ҚР Қаржы министрлігінің Апелляциялық комиссиясына талап-арыздар мен шағымдар берілді. 2023 жылғы желтоқсанда ҚР Қаржы министрлігінің Апелляциялық комиссиясы Самұрық-Энерго бойынша Топтың пайдасына шешім шығарды, ЕГРЭС-1 бойынша соттарда дау жалғасуда.

4.	5.	6.	☰
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Топ басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі қолайлы болып табылады және Топтың салық позициясы негіздемелі болып табылады деп санайды. Басшылықтың пікірінше, Топ бұрын танылған резервтерден асатын ағымдағы және әлеуетті салық тәуекелдері бойынша елеулі залалдарды көтермейді.

Соттың істі қарауы

КМГИ-де азаматтық қараушылық

Faber Invest & Trade Inc. (бұдан әрі – Faber), КМГИ Топтың еншілес компанияларында бақыланбайтын қатысу үлестерінің иесі, 2020 жылы бірнеше алдыңғы азаматтық істер бойынша істердің қаралуын жаңғыртты, солардың бірі КМГИ еншілес компаниясы Rompetrol Rafinare Constanta-ның жарғылық капиталының 2003-2005 жылдары ұлғаюын даулады. Істің тыңдалуы мерзімді негізді болды, бірақ түпкі шешім шығарылмады. 2021 жылғы 13 шілдеде сот Faber-дің шағымын қараудан бас тартты. Алайда, Faber бұл шешімге шағымданды. 2021 жылғы желтоқсанда өткен тыңдаудың нәтижелері бойынша сот шағымды қанағаттандырып, істі қайта қарауға қайтарып берді.

Faber талаптарының көпшілігін Жоғарғы сот 2022 жылдың мамыры мен қыркүйегінде қабылдамады, соның ішінде Faber корпоративті құжаттарына қарсы Faber корпоративті құжаттарына шағымданып, облигациялар шығаруды және ескіру мерзімінен кейін берілген тарихи бюджеттік қарыздарды өтеуді мақұлдады, сондықтан Rompetrol Rafinare Constanta пайдасына алғашқы сот шешімі түпкілікті болды. Faber дәл осындай шағым-талапты үшінші рет берді, бірақ қазір Констанца сотына. 2023 жылғы қаңтарда Faber берген шағымдар бойынша тыңдаулар өтті. Екі іс бойынша Faber өзінің талаптарын қайтарып алды, үшіншісі бойынша сот шешім қабылдауды кейінге қалдырды. 2023 жылғы 12 сәуірде сот Фабердің шағымын қараудан бас тартты. Шешім Жоғарғы Сотта қайталама апелляцияға жатады.

Топ оның Faber жаңа өтінішіне қатысты позициясы Топ пайдасына шешілген басқа да ұқсас сот істері сияқты шешіледі деп есептейді. Сәйкесінше, Топ 2023 жылғы 31 желтоқсанға бұл іс бойынша резервті мойындамады.

Ұлттық минералды ресурстар агенттігінің (NAMR) және Focsani кен орны бойынша КМГИ еншілес ұйымы Oilfield Exploration Business Solutions S. A (OEBS) азаматтық құқықтық дауы

2019 жылғы 17 желтоқсанда NAMR OEBS-ке Focsani кен орнына қатысты OEBS-тің Концессиялық келісімді болжамды бұзуына байланысты ICQ Paris-ке төрелік сұрау туралы хабарлады. Осы сәттен бастап OEBS NAMR-мен дауласады. 2022 жылғы 29 шілдеде сот OEBS-ке NAMR-дің 20 миллион АҚШ доллары көлеміндегі жалпы шағымынан 10,1 миллион АҚШ долларын төлеуге міндеттеу туралы шешім қабылдады. 2022 жылы Топ 10,1 миллион АҚШ доллары (баламасы 4.673 миллион теңге) резервті таныды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ NAMR төлемдерін жасамады және Топ резервтерді бағалауда ешқандай өзгеріс қажет емес деп санайды.

Молдовадағы бәсекелестікті тергеу

2021 жылдың басынан бастап Молдовадағы КМГИ еншілес ұйымы Rompetrol Moldova (бұдан әрі — RPM) Молдова бәсекелестік кеңесі (бұдан әрі — МБК) бастамашылық еткен тергеуге және соған байланысты сот ісін жүргізуге тартылды. МБК RPM басқа сала мүшелерімен мұнай өнімдерінің бөлшек сауда бағасы туралы келіссөздер жүргізді деп санайды. RPM қолданыстағы ережелерге сәйкес бекіту үшін негіз болып табылатын МБК тергеу бөлімі дайындаған бәсекелестік туралы есепті даулайды. Аталған есепті қабылдамаудың бірнеше әрекеті сәтсіз аяқталды және есепті қабылдамау туралы RPM өтінішін қабылдамау туралы соңғы шешімді жергілікті сот 2022 жылдың 26 мамырында шығарды. RPM апелляциялық шағым түсірді және алғашқы тыңдау 2023 жылғы 21 наурызға жоспарланған. 2022 жылы Топ 12 миллион АҚШ доллары (баламасы 5.552 миллион теңге) резервті таныды. 2023 жылдың ішінде RPM апелляциялық шағым түсірді және алғашқы сот отырысы 2023 жылғы 4 қазанға белгіленді, алайда сот шағымды қабылдамады. Апелляциялық шағым 2024 жылғы 24 қаңтарда қайта берілді. Сот отырысы белгіленбеген. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ резервті бағалауда өзгерістер қажет емес деп санайды.

«КазРосГаз» ЖШС, Топтың бірлескен кәсіпорны, (бұдан әрі — КРГ) мен Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б. В. (бұдан әрі — КПО) арасындағы төрелік талқылау

2022 жылғы 23 тамызда Париждегі Халықаралық сауда палатасының Хатшылығы КРГ атына Қарашығанақ мұнай – газ конденсаты кен орнының мердігерлік учаскесінің өнімдерін бөлу туралы 1997 жылғы 27 қаңтардағы түпкілікті Келісімнің (бұдан әрі — ӨБТК) шеңберінде оператор болып табылатын КПО тарапынан төрелік талқылаудың басталғаны туралы хабарламаны ұсынды. КПО қолданыстағы қарашығанақ газын сатып алу-сату шарты бойынша газ сату бағасын ұлғайтуға ниетті. Егер газдың бағасы 2022 жылғы 1 қазаннан кешірек келісілсе, КРГ және КПО газ бағасын 2022 жылғы 1 қазаннан бастап бағаны келісу күніне дейінгі кезеңге қайта есептеуді жүргізеді.

2022 жылдың қазан айында ҚР энергетика бірінші вице-министрінің төрағалығымен КРГ мен КПО арасындағы төрелік процесс бойынша дауды бейбіт жолмен реттеуге қатысты қазақстандық тараптың келіссөздік ұстанымын әзірлеу бойынша жұмыс тобы құрылды. Жұмыс тобының құрамына ҚР Энергетика министрлігінің, «QazaqGaz» ҰК» АҚ, ҚМГ және КРГ өкілдері кірді.

2023 жылғы тамызда Трибунал төрелік талқылаудың Процедуралық кестесін (бұдан әрі — Төрелік кестесі) бекітті, оған сәйкес соңғы тыңдау 2024 жылғы 18 қарашадан бастап аптаға, ал трибуналдың шешім қабылдау мерзімі 2025 жылғы наурыздың соңына дейін тағайындалды.

2023 жылғы 29 қыркүйекте КПО Трибуналға кеңейтілген шағым-арызды жолдады, сондай-ақ оны КРГ-ға берді. Төрелік кестеге сәйкес, КРГ 2023 жылдың 22 желтоқсанына дейінгі мерзімде шағым арызға жауап беруі керек. Кеңес қорытындысы бойынша 2023 жылғы 22 желтоқсанда КПО-ның талап-арызына төрелікке КРГ жауабы дайындалып, жіберілді. 2024 жылғы қаңтарда дауды бейбіт жолмен реттеу мақсатында ҚР Энергетика министрлігінің, КПОМ, ҚМГ және КРГ кездесуі өтті. Уағдаластыққа әлі қол жеткізілмеді. Алайда, Топ 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы істе жеңіліп қалу қаупі екіталай деп санайды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

38. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Соттың істі қарауы (жалғасы)

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің (бұдан әрі — ҚРБҚДА) Павлодар облысы бойынша департаменті қозғаған ПМХЗ әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс

2022 жылы Павлодар облысының прокуратурасы ҚРБҚДА-мен бірлесіп ПМХЗ қызметіне 2020-2021 жылдардағы мұнай және мұнай өнімдері айналымы, еңбек, салық және монополияға қарсы заңнама саласындағы ҚР заңнамасының сақталуына тексеру жүргізді. 2022 жылғы 16 наурызда ҚРБҚДА ПМХЗ мұнай өңдеу қызметтеріне монополиялық жоғары тариф белгілеу туралы қорытынды ұсынды. 2022 жылғы 25 шілдеде Павлодар облысы бойынша ҚРБҚДА ПМХЗ-ға қатысты әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс қозғады және Павлодар қаласының әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі мамандандырылған сотына 2021 жылы мұнай өңдеу жөніндегі қызметтерге ПМХЗ монополиялық жоғары тариф белгілеу, 21.961 миллион теңге мөлшерінде кірісті тәркілеу және 6.226 миллион теңге мөлшерінде әкімшілік айыппұл салу туралы хаттама жолдады теңге.

2023 жылғы 9 маусымда Павлодар қаласының Әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі мамандандырылған соты ПМХЗ қатысты әкімшілік іс жүргізуді тоқтату туралы қаулы шығарды. 2023 жылғы 30 маусымда Әкімшілік іс жүргізуді тоқтату және хаттаманың күшін жою туралы қаулы заңды күшіне енді. Тиісінше, 2023 жылғы маусымда ПМХЗ 28.187 миллион теңге мөлшерінде 2022 жылы есептелген резервті қалпына келтірді және басқа операциялық кірістер құрамында таныды.

Қорға тиесілі Kashagan B.V. акцияларының қамауға алынуына орай Стати мырзаға және онымен байланысты тараптарға қарсы басталған сот ісі

2017 жылғы 14 қыркүйекте Амстердам қ. соты шешімінің негізінде Қордың оған тиесілі құны 5,2 миллиард АҚШ доллары болатын КМГ Кашаган B.V. акцияларының 50% қатысты құқықтарына бұл акцияларға билік ету бөлігінде шектеу (бұдан әрі — «шектеу») салынды.

Аталған шектеу Стокгольмның Сауда Палатасының Арбитраждық Институтының жанында Арбитраждық трибунал 2013 жылы шығарған Қазақстан Республикасына қарсы Анатолий Статидің, Габриэль Статидің, Ascom Group SA және Terra Raf Trans Trading Ltd. Ісі бойынша арбитраждық шешімнің Нидерландтарда танылуы және орындалуы бойынша шағымды қамтамасыз ету шеңберінде салынды. 2020 жылғы 14 шілдеде Амстердам қаласының Апелляциялық соты Нидерландтардың аумағында Қазақстан Республикасына қарсы 2013 жылы шыққан арбитраждық шешімді мойындау туралы шешімді қабылдады, сот Қорға қатысты арбитраждық шешімнің орындалуы туралы Баптың талабын қабылдамады. 2020 жылғы 18 желтоқсанда Жоғарғы сот Амстердам қаласының Апелляциялық сотының 2019 жылғы 7 мамырдағы қамауда ұстау туралы шешімінің күшін жойды және істі Гаага қаласының Апелляциялық сотының қарауына жолдады.

2022 жылғы 14 маусымда Гаага қаласының Апелляциялық соты 2017 жылдың қыркүйегінде салынған Қашағанның Қорға тиесілі акцияларына тыйымды алып тастау жөнінде шешім шығарды. 8 тамызда Стати Гаага қаласының Апелляциялық сотының 2022 жылғы 14 маусымдағы шешіміне кассациялық шағым түсірді.

2023 жылғы 22 қыркүйекте Нидерландтардың Жоғарғы Соты Статидің Гаага апелляциялық сотының 2022 жылғы 14 маусымдағы шешіміне шағымын қабылдамады. Жоғарғы соттың шешімі түпкілікті болып табылады және шағымдануға жатпайды.

Статидің 2017 жылғы 7 желтоқсанда берген шағымның негізгі процесі, онда Стати сотты Қорды Қазақстан Республикасының бір бөлігі деп тануды және Қорды Арбитраждық шешімді орындауын міндеттеуді сұрады.

2021 жылғы 17 наурызда Негізгі процесс бойынша тыңдаулар өтті.

2021 жылғы 28 сәуірде Амстердамның Округтік соты Қордың Негізгі процесі КМГ ҰК Кашаган B.V. акцияларын шектеуді шағымдану бойынша Гаагадағы Апелляциялық сотының шешіміне дейін кейінге қалдыра түру өтінішін қанағаттандырды.

2022 жылғы 2 қарашада Қор Гаага қ. Апелляциялық сотының 2022 жылғы 14 маусымдағы шешіміне байланысты сот талқылауын тоқтату туралы өтініш берді, оған сәйкес 2017 жылғы қыркүйекте салынған Қашағанның Қорға тиесілі акцияларына тыйым алынып тасталды.

2023 жылғы 8 ақпанда Амстердам Округтік соты Анатолий мен Габриэль Статидің және олардың компанияларының («Стати») Қорға қарсы талаптарына жол берілмейді және нәтижесінде сот ісі тоқтатылады деп ұйғарды. Қазіргі уақытта Стати осы шешімге шағымданды.

ҚАӨ ҰАК-тың сот істері

2021 жылғы 23 шілдеде «Кворум Дебт Менеджмент Групп» ЖШҚ талап ету құқығын берген «Шет мемлекеттердегі инвесторлардың құқықтарын қорғау қоры» қоры Иркутск облысының (Ресей) Төрелік сотына 2013 жылғы 26 желтоқсандағы Негіздемелік шарт бойынша (активтерді қайтару жөніндегі іс-шараларды сүйемелдеу), оның қолданылу мерзімі 2016 жылғы 25 желтоқсанда аяқталған, 50.000.000 АҚШ доллары мөлшерінде ақша қаражатын ҚАӨ ҰАК-тан өндіріп алу туралы талаптармен талап арыз берді. Иркутск облысы Төрелік Сотының 2021 жылғы 31 тамыздағы ұйғарымымен жоғарыда аталған талап бойынша азаматтық іс ҚАӨ ҰАК толық келіскен сотталмайтындығына байланысты тоқтатылды, өйткені шартта қазақстандық іс жүргізу заңнамасы бойынша соттылық белгіленген. Төртінші төрелік апелляциялық соттың 2022 жылғы 24 қаңтардағы қаулысымен және Шығыс Сібір округінің Төрелік сотының 2022 жылғы 24 мамырдағы қаулысымен Иркутск облысы Төрелік сотының 2021 жылғы 31 тамыздағы жоғарыда аталған іс бойынша ұйғарымы өзгеріссіз қалды.

Алайда, 2022 жылғы 7 желтоқсанда Ресей Федерациясы Жоғарғы Сотының экономикалық даулар жөніндегі сот алқасы Иркутск облысы Төрелік сотының 2021 жылғы 31 тамыздағы ұйғарымдарының, Төртінші төрелік апелляциялық соттың 2022 жылғы 24 қаңтардағы қаулыларының және Шығыс Сібір округі Төрелік сотының 2022 жылғы 24 мамырдағы қаулыларының күшін жойып, бұл істің Ресей Федерациясы соттарының сотталуына байланысты істі Иркутск облысы Төрелік сотының жаңа қарауына жолдады.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Иркутск облысының Төрелік соты 2023 жылғы 3 мамырда «Кворум Дебт Менеджмент Групп» ЖШҚ пайдасына талап-арыздарды қанағаттандыру және ҚАӨ ҰАК-дан (бұған дейін «Шет мемлекеттердегі инвесторлардың құқықтарын қорғау қоры» іс бойынша талапкер болған) 50.000.000 АҚШ долларын, сондай-ақ мемлекеттік бажды төлеу бойынша 200.000 рубльді өндіріп алу туралы шешім шығарды.

ҚАӨ ҰАК Ресей Федерациясы Жоғарғы Сотының 2022 жылғы 7 желтоқсандағы Экономикалық даулар жөніндегі сот алқасының ұйғарымы құқық бұзушылықтармен шығарылды деп санайды.

ҚАӨ ҰАК РФ Жоғарғы Сотының 2022 жылғы 7 желтоқсандағы ұйғарымына қадағалау шағымын берді. Алайда, Ресей Федерациясының Жоғарғы Сотының 2023 жылғы 18 сәуірдегі ұйғарымымен Ресей Федерациясының Жоғарғы Соты Төралқасының қарауы үшін қадағалау шағымын беруден бас тартылды. Сондай-ақ, 2023 жылғы 11 мамырда ҚАӨ ҰАК Ресей Федерациясы Жоғарғы Соты Төрағасының атына Ресей Федерациясының Жоғарғы Сотының ұйғарымдарына шағым түсірді және Ресей Федерациясының Жоғарғы Сотының Төралқасының қарауына шағым беруден бас тартты. 2023 жылғы 7 шілдеде РФ Жоғарғы Соты Төрағасының хатымен ҚАӨ ҰАК шағымын қанағаттандырудан бас тартылды.

Сондай-ақ, 2023 жылғы 19 қазандағы апелляциялық шағымды қарау шеңберінде ҚАӨ ҰАК Иркутск облысы Төрелік сотының 2023 жылғы 3 мамырдағы шешіміне апелляциялық шағым түсірді. Сот ҚАӨ ҰАК апелляциялық шағымын қанағаттандырудан бас тартты және Иркутск облысы Төрелік Сотының 2023 жылғы 3 мамырдағы шешімін күшінде қалдырды.

ҚАӨ ҰАК мүдделерін қорғауды жалғастыру үшін 2023 жылғы 1 қарашада Төртінші төрелік апелляциялық соттың 2023 жылғы 19 қазандағы Қаулысына және Иркутск облысы Төрелік Сотының 2023 жылғы 3 мамырдағы Шешіміне кассациялық шағым берілді. 2024 жылғы 17 қаңтарда Шығыс Сібір округінің Төрелік соты ҚАӨ ҰАК кассациялық шағымын қанағаттандырды, 2023 жылғы 3 мамырдағы және 2023 жылғы 19 қазандағы сот актілерінің күші жойылды және іс бірінші сатыдағы сотқа жаңа қарауға жіберілді. 2024 жылғы 26 наурызда Иркутск облысының Төрелік соты ҚАӨ ҰАК-тың отырысты кейінге қалдыру туралы өтінішін қанағаттандырды және отырысты 2024 жылғы 21 мамырға дейін кейінге қалдырды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚАӨ ҰАК осы сот ісі бойынша міндеттемені мойындамады.

«QazaqGaz» ҰК» АҚ сот істері

2019 жылы Топ «Азиягаз Чунджа» ЖШС-нен 2.026.419 мың м³ газ сатып алды. 2022 жылы ҚР Қаржы мониторингі агенттігі («Агенттік») «Азиягаз Чунджа» ЖШС иелеріне, сондай-ақ осы мәмілеге қатысты «QazaqGaz» ҰК» АҚ басшылығының бұрынғы мүшелерінің біріне қатысты тергеу жүргізіп, қылмыстық істер қозғады. 2022 жыл ішінде «Азиягаз Чунджа» ЖШС Топтың шоттарына 14.565 миллион теңгені қайтарды. Топ «Азиягаз Чунджа» ЖШС-тің сот шешіміне дейін басқа қаржылық міндеттемелер құрамында қайтарған сомасын мойындады.

2023 жылғы 31 наурызда Астана аудандық сотында «Азиягаз Чунджа» ЖШС иелеріне, сондай-ақ «QazaqGaz» ҰК» АҚ басшылығының бұрынғы мүшелерінің біріне газды сатып алу-сату жөніндегі осы мәмілеге қатысты айыптау үкімі жарияланды. 2023 жылғы 29 маусымда үкімнің күші жойылды. Істі бірінші сатыдағы соттың алқалы құрамдағы қағидалары бойынша апелляциялық сатыдағы сот қарауға тиіс.

2023 жылғы 15 қыркүйекте Астана қаласы сотының қылмыстық істер жөніндегі сот алқасы «Азиягаз Чунджа» ЖШС иелеріне, сондай-ақ «QazaqGaz» ҰК» АҚ тобы басшылығының бұрынғы мүшелерінің біріне қатысты апелляциялық үкім шығарды. Заңды күшіне енген Апелляциялық үкімге сәйкес, Топ өзіндік құнын түзету есебінен 14.565 миллион теңге мөлшеріндегі кірісті мойындады.

Павлодар облысы Прокуратурасының ЕГРЭС-2 тергеуі

2024 жылғы 16 ақпанда қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдарында Павлодар облысының Прокуратурасы 3-ші энергия блогын орната отырып, жылу электр станциясын кеңейтуге және реконструкциялауға арналған ақша қаражатын ысырап ету фактісі бойынша ГРЭС-2-ге қатысты тергеу жүргізіп жатқаны туралы ақпарат пайда болды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік шығарылған күні Топ басшылығы ЕГРЭС-2 барлық операциялары заңнама шеңберінде жүзеге асырылды және бұл оқиға Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деген қорытындыға келді. Топ басшылығы осы мәселені қадағалайды және осы мәселе шеңберінде Павлодар облысының Прокуратурасында қажетті ақпарат пен қолдау көрсетеді.

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің ЕГРЭС-1 тергеуі

Қазіргі уақытта ЕГРЭС-1-де ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі (бұдан әрі — «БҚДА») айналыс сәтінде электр қуатының әзірлігін қолдау жөніндегі қызметтер нарығында орталықтандырылған сауда-саттықта бәсекелестікті жоюға әкеп соққан тиісті тауарды өткізу мүмкіндігі болған кезде тауарды өткізуден негізсіз бас тарту мәселесі бойынша тексеру жүргізуде.

БҚДА пікірінше, 2019 жылдан 2022 жылға дейінгі кезеңде ЕГРЭС-1 электр қуатымен орталықтандырылған сауда-саттыққа қатыса отырып, бәсекелестіктен бас тартуға байланысты өтінімде көрсетілген қуаттың барлық көлемін сауда-саттықта өткізбеді, сол арқылы басқа энергия беруші ұйымдармен бәсекелестіктен әдейі бас тартып, сауда-саттыққа қатысушылармен ойдан шығарылған бәсекелестік тудырды.

ЕГРЭС-1 Электр қуаты нарығын ұйымдастыру және жұмыс істеу қағидаларына (ҚР Энергетика министрінің

2015 жылғы 27 ақпандағы №152 бұйрығымен бекітілген) сәйкес бекітілген тариф бойынша қуатты сатты және Монополияға қарсы органның шығарған Бұйрығымен үзілді-кесілді келіспеді.

2024 жылғы ақпанда ЕГРЭС-1 Астана қаласының мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотына өндіріске қабылданған монополияға қарсы даулар бойынша әкімшілік органдардың, лауазымды адамдардың шешімдеріне, әрекеттеріне дау айту туралы талап арыз жолдады.

Топ басшылығы осы тергеулер бойынша шығындардың немесе беделді шығындардың ықтималдығы төмен, сондай-ақ осы тергеулердің нәтижелері Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп санайды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

38. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Соттың істі қарауы (жалғасы)

«Кселл» АҚ-на қатысты тергеу және хабарлама

БҚДА-ның 2022 жылғы 15 маусымдағы бұйрығы

Алматы қаласы бойынша БҚДА-ның 2022 жылғы 15 маусымдағы № 42-ОД бұйрығына (бұдан әрі — Бұйрық) сәйкес «Кселл» АҚ-ға қатысты Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 174-бабының 1-тармағында көзделген бұзушылықтардың негіздемесі бойынша тергеу басталды. 2020 жылғы 1 қаңтар мен 2022 жылғы

12 қыркүйек аралығындағы бастапқы тексерілетін кезең Тергеу нысанасы монополиялық жоғары бағаны қолдауда көрсетілген «Кселл» АҚ бұзушылығын растайтын немесе жоққа шығаратын нақты деректерді анықтау болып табылады. Топ тергеумен келіспеді және 2022 жылғы 26 шілдеде шағымдану процесін бастады. 2022 және 2023 жылдар ішінде жүргізілген сот талқылауларының нәтижесінде Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2023 жылғы 9 қарашадағы қаулысымен 2022 жыл бастапқы тексерілетін кезеңнен шығарылды. Қазақстан Республикасының бәсекелестікті қорғау саласындағы заңнамасын бұзушылықтарды тергеуді қайта бастау туралы ұйғарымға сәйкес тергеу 2023 жылғы 27 қарашада қайта басталды. 2023 жылғы 13 желтоқсанда Топ тергеуді қайта бастауға апелляция берді. 2023 жылғы 22 желтоқсанда берілген апелляцияға байланысты тергеу тоқтатылды. 2024 жылдың ақпан айында Топ Алматының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотына апелляциясына байланысты алдын ала сот тыңдауларына қатысты.

Егер осы бұзушылықтар тергеп-тексеру нәтижесінде анықталса, «Кселл» АҚ монополиялық қызмет нәтижесінде алынған монополиялық кірісті тәркілей отырып, монополиялық қызмет нәтижесінде алынған кірістің (түсімнің) 5% мөлшерінде айыппұл түрінде жауаптылыққа әкеп соғатын Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы кодексінің 159-бабының 3-бөлігі бойынша «Кселл» АҚ бір жылдан аспайтын мерзімге әкімшілік жауаптылыққа тартылуы мүмкін.

БҚДА-ның 2023 жылғы 21 желтоқсандағы бұйрығы

Алматы қаласы бойынша БҚДА 2023 жылғы 21 желтоқсандағы № 38-ОД бұйрығына сәйкес «Кселл» АҚ-ға қатысты тергеу басталды. Тергеу нысаны 2023 жылдың мамыр-шілде айларында байланыс қызметтерінің бағаларын белгілеу және қолдау бойынша бәсекелестермен үйлестірілген әрекеттерде күдік болып табылады. Топ шағымдану процесін бастады. Тергеу 2024 жылғы 10 қаңтардан бастап тоқтатылды. Республикалық монополияға қарсы ведомствоның соңғы жауабы әлі алынған жоқ. Егер Топтың бұзушылық жасағаны анықталса, оны «Кселл» АҚ бір жылға дейінгі кезең ішінде алған монополиялық пайданы тәркілей отырып, монополиялық пайданың 5% мөлшерінде айыппұл төлеуге міндеттей алады.

БҚДАД хабарламалары

2023 жылдың ішінде Топ БҚДАД-тан келесі хабарламаларды алды:

- «Кселл» АҚ Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 25 тамыздағы бәсекелестік туралы заңнамасын бұзу туралы 2022 жылдан бастап 2023 жылдың бірінші тоқсанына дейінгі кезеңге ұялы байланыс қызметтері көлемінің негізсіз төмендеуі және өзгеруі туралы №05-07/1805 хабарламасы. Егер Топ Хабарламаны орындамаса, Департамент тергеуді бастайды. 2023 жылғы 24 қарашада Топ Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотының әкімшілік талап қоюды қайтару туралы анықтамасымен келіспей, Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотының әкімшілік талап қоюды қайтару туралы анықтамасына жеке шағым берді. Алматы қалалық сотының Әкімшілік істер жөніндегі сот алқасы 2023 жылғы 26 желтоқсанда бірінші сатыдағы соттың шешімін күшінде қалдыру және шағымды қабылдамау туралы шешім шығарды. Кассациялық шағым 26 қаңтарда берілді. Кассациялық тыңдау күні әлі белгіленбеген. Егер бұзушылықтар тергеу нәтижелері бойынша расталса, Топ әкімшілік жауапкершілікке тартылуы мүмкін және «Кселл» АҚ қарастырылатын кезеңдегі монополистік қызметі нәтижесінде алынған кірістің 5% мөлшерінде айналымнан айыппұл төлеуге міндетті.
- Кейбір тарифтік жоспарлардың бағасы негізсіз жоғары екендігін білдірген бұзушылық туралы 2023 жылғы 21 қарашадағы №05-07/2439 хабарлама. Топ 2023 жылғы 25 желтоқсаннан бастап бағаны төмендету туралы талапты орындады.

Топ басшылығы монополияға қарсы заңнаманы бұзу қаупін ықтимал деп бағалады және тиісінше жоғарыда аталған тергеулердің ешқайсысына және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Кселл» АҚ-ға қатысты хабарламаларға байланысты шығындарды жабуға резерв жасамады.

Экологиялық тексерулер

Солтүстік Каспий бойынша Өнімді бөлу туралы келісім бойынша оператор болып табылатын Норт Каспиан Оперейтинг Компани Н.В. (бұдан әрі — Оператор) жер үсті объектілерін тексеру

ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі Экологиялық реттеу және бақылау комитетінің Атырау облысы бойынша Экология департаменті (бұдан әрі — Экология департаменті) Оператордың жерүсті объектілеріне тексеру жүргізді. Тексеру нәтижелері бойынша Операторға құқық бұзушылықтарды, оның ішінде 1.020 мың тонна көлемінде күкіртті шектен тыс орналастыруға қатысты бұзушылықтарды жою туралы нұсқама берілді.

Оператор тексеру нәтижелерімен келіспеді және аталған ұйғарымға дау айту туралы әкімшілік талап арыз берді. 2023 жылғы 14 маусымда Астана қаласының мамандандырылған ауданаралық әкімшілік соты күкіртті орналастыруға қатысты Оператордың пайдасына шешім шығарды. 2024 жылғы 27 ақпанда Астана қаласының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік соты Экология департаментінің апелляциялық шағымын қарап, Оператордың пайдасына шешім қабылдаған жоқ. Бұл шешім Жоғарғы сотта шағымданады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ бұл тексеру бойынша міндеттемені мойындамады. Оператор әкімшілік жауапкершілікке тартылған жағдайда айыппұлдардың мөлшері ҚР Әкімшілік Кодексіне сәйкес айқындалатын болады.

4.	5.	6.	📞
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Өтелетін шығындарды тексеру

Топтың еншілес ұйымы, КМГ Кашаган В.В. 1997 жылғы 18 қарашадағы Солтүстік Каспий бойынша Өнімді бөлу туралы келісімге (бұдан әрі – ӨБК) 16,88% мөлшерінде қатысу үлесі бар.

Топтың еншілес ұйымы, «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС-тің өзгерістермен және толықтырулармен бірге 1997 жылғы 27 қаңтардағы Қарашығанақ мұнай-газ конденсаты кен орнының мердігерлік учаскесінің өнімін бөлу туралы соңғы келісімде (бұдан әрі — ӨБК) 10% мөлшерінде қатысу үлесі бар.

ӨБК және ӨБК негізгі қағидаттарына сәйкес ҚР аталған келісімдерге қатысушыларға (бұдан әрі — Мердігерлер) жер қойнауын пайдалану аумағын да қызметті жүргізуге айрықша құқық берді, бірақ бұл аумаққа құқықты меншікке де, жалға да бермеді. Осының салдарынан, шығарылған және қайта өңделген өнімнің (яғни дайын өнімнің) барлық көлемдері ҚР-дың меншігі болып табылады.

Жер қойнауын пайдалану жөніндегі жұмыстар белгілі бір шығыстарды өтеу негізінде жүзеге асырылады. Бұл ретте, ҚР Мердігерлерге төлемдерді ақшалай емес түрде, дайын өнімнің бір бөлігі түрінде жасайды, осылайша Мердігерлерге өз шығындарын өтеуге (бұдан әрі — Өтелетін шығындар) және пайда табуға мүмкіндік береді.

ӨБК және ӨБК шығыстарды өтеу тәртібін көздейді және Өтелетін шығындар болып табылмайтын шығыстардың тізбесін айқындайды.

«PSA» ЖШС ӨБК және ӨБК шеңберінде ҚР атынан және тапсырмасы бойынша әрекет етуге уәкілетті ұйым бола отырып (бұдан әрі — Өкілетті орган) Өтелетін шығындарға ревизия жүргізеді.

ҚР мен Мердігерлердің ӨБК және ӨБК сәйкес (Қашаған мен «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС-нен басқа) ӨБК және ӨБК-нің белгілі бір ережелерін қолдануға қатысты бірқатар даулар бар, олар ӨБК және ӨБК сәйкес сарапшының төрелік реттеуіне және реттеуіне жатады. Мердігерлер олар ӨБК және ӨБК, ҚР заңнамасына және қолданылатын стандарттар мен алдыңғы қатарлы практикаға сәйкес әрекет етеді деп санайды. 2023 жылғы

31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР мен Мердігерлер өз төрешілерін тағайындады.

Қазақстанның ішкі нарығына арналған жеткізілімдер бойынша міндеттемелер

Үкімет ҚР-да шикі мұнайды өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялардан жыл сайынғы негізде ішкі нарықтың энергетикалық қажеттілікті қанағаттандыру үшін, негізінен, ішкі нарықта мұнай өнімдерін жеткізу теңгерімін қолдау үшін, көктемгі және күзгі егіс науқаны барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін өнімнің бір бөлігін жеткізуді талап етеді.

Ішкі нарықтағы мұнайдың бағасы экспорттық бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленетін ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен.

Егер Үкімет қазіргі уақытта Топ жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Топ қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

2023 жылы Топ өз міндеттемелеріне сәйкес жалпы көлемі 2.639 мың тонна бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларды жеткізудегі Топтың үлесін қоса алғанда, 7.619 мың тонна шикі мұнайды ішкі нарыққа шығарды (2022 жыл: 7.951 мың тонна, оның ішінде 3.044 мың тонна көлемінде Топтың бірлескен кәсіпорындардың міндеттемелеріндегі үлесі).

Шикі мұнайды жеткізу міндеттемелері

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнайды жеткізу шарты бойынша міндеттемелері 3,0 миллион тонна болды (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 4,5 миллион тонна). Ақшалай балама сату кезіндегі нарықтық баға негізінде анықталады.

Жер қойнауын пайдалануға лицензиялар мен келісімшарттар бойынша міндеттемелер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың лицензиялардың, өнімді бөлу туралы келісімдер мен Үкіметпен жасалған жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес ең аз жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты келесі міндеттемелері (ҚҚС сомасын ескерместен) болды (миллион теңгемен):

Жыл	Күрделі шығындар	Операциялық шығыстар
2024 жыл	549.745	307.082
2025 жыл	547.631	283.111
2026 жыл	517.737	285.206
2027 жыл	596.040	290.360
2028-2059 жылдар	3.865.371	3.351.349
Жиыны	6.076.524	4.517.108

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

38. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Бірлескен кәсіпорын алдында газды тасымалдау қызметтерін шартсыз сатып алу міндеттемелері

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «Азиялық газ құбыры» ЖШС және «Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС алдында газ тасымалдау қызметтерін сатып алу бойынша тиісінше ҚҚС-сыз 313.200 миллион теңге және 203.148 миллион теңге мөлшерінде шартсыз міндеттемесі бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: 95.558 миллион теңге және 216.131 миллион теңге).

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың 16.508 миллион теңге мөлшеріндегі шарттық міндеттемелерін қоса алғанда, ҚҚС есебінсіз (2022 жылғы 31 желтоқсан: 31.589 миллион теңге, ҚҚС есебінсіз) 1.960.099 миллион теңге жалпы сомаға негізгі құралдарды сатып алу және салу бойынша шарттық міндеттемелері болды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1.418.761 миллион теңге, ҚҚС-сыз).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ҚР Энергетика министрлігі мен ТМРК бекіткен және өндірістік объектілерді кеңейтуге бағытталған инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде 1.139.355 миллион теңге (2022 жыл: 1.387.680 миллион теңге) жалпы сомада міндеттемелері болды.

«Жайлы мектеп» — пилоттық ұлттық жобаны іске асыру жөніндегі агенттік келісімдер бойынша міндеттемелер

«Жайлы мектеп» пилоттық ұлттық жобасын іске асыру мақсатында Топ орта білім беру ұйымдарының объектілерін салу бойынша жұмыстар мен қызметтер кешенін жүзеге асыруға шарт және жергілікті атқарушы органдармен жобаны басқару жөніндегі қызметтерді жүзеге асыруға шарт жасасты.

Жасалған шарттар шеңберінде 359 объектінің құрылысы бойынша жұмыстарды сатып алу жоспарланған. 2023 жыл ішінде 208 объектінің құрылысы бойынша жұмыстарды сатып алу бойынша конкурстық рәсімдер өткізілді.

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

2023 жылғы 31 желтоқсанда Топтың жергілікті атқарушы органдар алдында 17,640 миллион теңге сомасына жобаны басқару жөніндегі қызметтерді жүзеге асыру бойынша шарттық міндеттемелері болды, онда Топ принципал ретінде әрекет етеді, сондай-ақ 2.307.427 миллион теңге сомасына құрылыс бойынша жұмыстар мен қызметтер кешенін жүзеге асырады, онда Топ агент ретінде әрекет етеді.

Қаржылық емес кепілдіктер

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың үшінші тараптардың пайдасына шығарылған міндеттемелерді орындаудың ашық кепілдіктері болды, солар бойынша Топ табиғи газды сатып алу-сату, тасымалдау шарттары және басқа да шарттар бойынша оның бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан тараптардың тарапынан міндеттемелер орындалмаған жағдайда кепілдік беруші ретінде болады.

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Топ басшылығы тараптардың шарттық міндеттемелерді орындамау жағдайлары болмады және тиісінше, қаржылық емес шартты міндеттемелер бойынша міндеттемелер мойындалмады деп есептейді.

39. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі өндірілетін өнімнің түріне және көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес 8 (сегіз) операциялық сегментке бөлінеді (1-ескертпе).

Есептік сегменттердің кейбіреулері Топтың ұйымдық құрылымына сәйкес неғұрлым шағын операциялық сегменттерді біріктіру арқылы қалыптастырылды. Әрбір есептік сегмент ҚЕХС-қа сәйкес бухгалтерлік есепті жүзеге асырады. ҚЕХС-ке сәйкес дайындалған әрбір сегмент қызметінің қаржылық нәтижелері сегментке ресурстарды бөлу және оның қызмет нәтижелерін бағалау туралы шешімдерді қабылдау мақсаты үшін Басқарма төрағасына және шешімдер қабылдауға жауапты адамға беріледі.

Элиминирлеу топ ішіндегі айналымдарды алып тастауды білдіреді. Сегментаралық операциялар сегменттер арасында келісілген талаптарда жасалды, әрі олар, байланысты және үшінші тараптарға қолжетімді болатын белгілі бір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде сәйкес келе бермейді.

39. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде 2023 жыл ішіндегі Топтың операциялық сегменттерінің пайдасы мен зияны, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	Мұнай-газ	Тау-кен өндіруші	Тасымалдау	Коммуникациялар	Энергетика	Өнеркәсіптік	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Барлығы
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	9.301.623	2.250.519	2.425.440	719.496	657.259	16.975	41.679	21.014	-	15.434.005
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	9.291.454	2.250.325	2.374.644	719.496	635.416	16.975	-	8.733	-	15.297.043
Жалға беруден түскен кіріс	10.169	194	50.796	-	21.843	-	-	5.281	-	88.283
Пайыздық кіріс	-	-	-	-	-	-	41.679	7.000	-	48.679
Басқа сегменттерге сатудан түсім	162.048	87	21.274	5.367	80.266	13.000	639.490	19.386	(940.918)	-
Түсім жиыны	9.463.671	2.250.606	2.446.714	724.863	737.525	29.975	681.169	40.400	(940.918)	15.434.005
Географиялық нарық										
Қазақстан	1.866.922	966.159	2.005.457	703.619	683.041	29.776	639.490	28.119	(940.918)	5.981.665
Басқа да елдер	7.586.580	1.284.253	390.461	21.244	32.641	199	-	-	-	9.315.378
Жалпы пайда	1.957.694	767.475	551.867	223.374	225.843	3.737	593.078	17.126	(618.597)	3.721.597
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(234.493)	(58.061)	(135.945)	(50.729)	(279.49)	(3.378)	(20.118)	(6.117)	10.409	(526.381)
Тасымалдау және өткізу шығыстары	(804.777)	(28.927)	(13.201)	(23.226)	(13.428)	(1.281)	-	(36)	14.378	(870.498)
Қаржылық кіріс	184.921	47.655	39.237	42.411	18.050	3.188	139.213	46.844	(35.155)	486.364
Қаржылық шығындар	(439.422)	(10.820)	(236.040)	(42.673)	(51.118)	(5.659)	(19.893)	(24.111)	119.789	(709.947)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы/ (зиянындағы) үлес	868.403	47.664	8.145	-	12.075	(14)	8.819	(13)	-	945.079
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс/залал, нетто	61.441	(19.678)	(20.451)	(4.109)	399	(38)	(5.222)	4.531	3.555	20.428
Тозу, тауысылу және амортизация	(667.497)	(95.830)	(232.802)	(140.928)	(87.335)	(6.343)	(691)	(3.354)	13.219	(1.221.561)
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау бойынша активтердің, материалдық емес активтердің (құнсыздануы)/қалпына келтірілуі	(230.491)	134	(11.670)	(993)	(14.241)	(4.906)	-	-	-	(262.167)
Басқа активтердің (құнсыздануы)/қалпына келтірілуі, нетто	(47.686)	(1.259)	3.432	130	(10.536)	(3.931)	(4.241)	451	-	(63.640)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(255.362)	(148.904)	(32.911)	(29.835)	(43.546)	(791)	(214.698)	(5.445)	(117)	(731.609)
Таза пайда/(зиян) жиыны	1.244.482	533.727	166.216	105.990	94.057	(23.626)	476.925	25.719	(495.407)	2.128.083
Сегменттер жөнінде басқа да ақпарат										
Сегмент активтерінің жиыны	20.504.018	3.321.395	4.987.879	1.811.102	2.158.606	199.417	11.096.378	838.239	(7.990.690)	36.926.344
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	7.595.072	701.773	3.222.807	967.452	966.377	67.377	3.193.305	674.649	(2.199.783)	15.189.029
Сауда дебиторлық берешек, қарыздар мен басқа да қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік зияндар, нетто	(15.586)	(15.620)	2.627	(10.620)	(180)	(881)	454	(6.260)	7.252	(38.814)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	6.081.988	641.794	40.568	-	82.883	8.682	44.092	-	-	6.900.007
Күрделі шығындар	(1.232.059)	(88.351)	(799.097)	(414.466)	(209.027)	(1.943)	(1.435)	(1.669)	858	(2.747.189)

39. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде 2022 жыл ішіндегі Топтың операциялық сегменттерінің пайдасы мен зияны, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	Мұнай-газ	Тау-кен өндіруші	Тасымалдау	Коммуникациялар	Энергетика	Өнеркәсіптік	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Барлығы
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	9.585.882	1.947.699	1.926.051	666.830	599.515	28.120	40.935	20.115	-	14.815.147
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	9.574.407	1.947.341	1.904.011	666.830	599.506	28.120	-	7.562	-	14.727.777
Жалға беруден түскен кіріс	11.475	358	22.040	-	9	-	-	5.643	-	39.525
Пайыздық кіріс	-	-	-	-	-	-	40.935	6.910	-	47.845
Басқа сегменттерге сатудан түсім	61.751	41	11.806	4.856	85.941	9.366	825.085	13.667	(1.012.513)	-
Түсім жиыны	9.647.633	1.947.740	1.937.857	671.686	685.456	37.486	866.020	33.782	(1.012.513)	14.815.147
Географиялық нарық										
Қазақстан	1.624.304	1.055.803	1.570.250	649.049	650.772	32.386	825.085	21.229	(1.012.513)	5.416.365
Басқа да елдер	8.011.854	891.579	345.567	22.637	34.675	5.100	-	-	-	9.311.412
Жалпы пайда										
Жалпы және әкімшілік шығыстар	2.224.569	531.383	373.025	225.338	223.919	8.909	802.293	15.413	(837.202)	3.567.647
Тасымалдау және өткізу шығыстары	(223.284)	(45.790)	(115.410)	(50.461)	(30.626)	(3.659)	(20.873)	(4.426)	10.717	(483.812)
Қаржылық кіріс	(853.650)	(25.683)	(10.772)	(16.979)	(13.265)	(745)	-	(16)	14.241	(906.869)
Қаржылық шығындар	156.368	23.192	70.256	23.880	11.480	2.027	53.761	46.863	(66.844)	320.983
Қаржылық шығындар	(372.488)	(9.176)	(168.296)	(43.783)	(54.723)	(6.017)	(60.628)	(61.250)	122.372	(653.989)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы/ (зиянындағы) үлес	1.337.127	82.589	8.546	-	14.304	(216)	7.018	21	-	1.449.389
Бағамдық айырмадан болған (залал) / кіріс, нетто	(6.551)	15.404	22.680	8.949	6.437	(790)	(48.050)	(9.528)	1.551	(9.898)
Тозу, тауысылу және амортизация	(571.203)	(82.469)	(210.591)	(122.960)	(81.771)	(7.172)	(728)	(3.251)	3.533	(1.076.612)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы	(19.642)	(13.297)	(170)	(2.751)	(2.700)	(16.973)	-	-	-	(55.533)
Басқа активтерді қалпына келтіру/құнсыздану, нетто	1.373	1.304	644	(493)	(7.706)	(14.361)	(228.919)	(455)	232.464	(16.149)
Табыс салығы бойынша (шығыстар)/үнемдеу	(518.783)	(111.965)	(47.028)	(35.696)	(38.758)	422	(17.445)	3.044	(6.423)	(772.632)
Таза пайда/(зиян) жиыны	1.653.779	455.464	131.062	115.919	109.630	(33.685)	815.069	(9.309)	(863.865)	2.374.064
Сегменттер жөнінде басқа да ақпарат										
Сегмент активтерінің жиыны	19.835.479	2.977.510	4.632.180	1.593.990	1.750.872	179.461	9.603.793	337.055	(7.278.961)	33.631.379
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	7.774.919	610.791	3.077.764	835.531	801.496	73.385	2.527.357	201.901	(2.065.187)	13.837.957
Күмәнді берешек бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервтері	(4.412)	133	(5.560)	(8.373)	167	(102)	31.789	908	(34.134)	(19.584)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	5.896.273	690.634	28.799	-	70.906	3.788	45.006	35	-	6.735.441
Күрделі шығындар	(1.006.194)	(89.710)	(472.722)	(134.616)	(149.945)	(20.786)	(382)	(6.447)	468	(1.880.334)

40. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Акцияларды шығару

2024 жылғы 24 қаңтарда Қор номиналдық құны 387.371.430 теңге болатын 100 акцияны және 38.795 миллион теңге жалпы сомаға номиналдық құны 57.672.000.162 теңге болатын 1 акцияны шығарды, оларды Акционер «GPC Investment» ЖШС-тің жарғылық капиталына қатысу үлесінің 100%-ын және «Soft Art» ЖШС-нің жарғылық капиталына қатысу үлесінің 50%-ын беру жолымен төледі.

Дивидендтер

2024 жылғы 19 сәуірде Қор, Үкіметтің 2024 жылғы 13 сәуірдегі қаулысына сәйкес, Акционерге 2022 жылғы бөлінбеген пайдадан 100.002 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер төледі.

Еншілес ұйымға бақылаудан айырылу

2024 жылғы 14 ақпанда Қор «Астана» халықаралық қаржы орталығы мен «Қазақстан қор биржасы» АҚ биржаларында оларды өткізу арқылы жалпы сомасы 10.614 миллион теңгеге бір жай акция үшін 1.073,83 теңге бағасы бойынша Эйр Астананың 9.884.209 (10%) жай акцияларын иеліктен шығарды. Нәтижесінде Топ еншілес ұйымды бақылаудан айырылып, қауымдасқан компаниядағы инвестицияны мойындады (7-ескертпе).

2024 жылғы 21 ақпанда Топ «Татнефть» ЖАҚ үшінші тұлғасымен ҚМГ-ның жүз пайыз еншілес ұйымы Karaton Operating Ltd акцияларының 50%-ын 18,2 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі ақшалай сыйақыға (еншілес ұйымның шығу күніне баламасы 8.255 миллион теңге) сатуға сатып алу-сату шартын жасасты. Нәтижесінде Топ еншілес ұйымды бақылаудан айырылып, бірлескен кәсіпорындағы инвестицияны мойындады.

2024 жылғы 27 ақпанда Топ KPI қатысу үлесінің 40%-ын «СИБУР Холдинг» ЖАҚ пайдасына сатып алу-сату мәмілесін аяқтады. Нәтижесінде Топ еншілес ұйымды бақылаудан айырылып, бірлескен кәсіпорындағы инвестицияны мойындады (7-ескертпе). 2024 жылғы 29 ақпанда «СИБУР Холдинг» ЖАҚ KPI-дегі қатысу үлесінің 40%-ын сатып алу-сату шарты бойынша 90 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 40.618 миллион теңге) бірінші траншты төледі.

2024 жылғы 20 қаңтарда Экономиканы жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссияның отырысында «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-не 100% қатысу үлесін сату туралы шешім қабылданды. Қабылданған шешімді іске асыру үшін 14.02.2024 жылы Катарда ҚР Президентінің Катарға ресми сапары шеңберінде Қор, «Қазақтелеком» АҚ және Power International Holding (Таяу Шығыстың жетекші конгломераты) арасында принциптер туралы ұшақты келісімге қол қойылды.

Бірлескен кәсіпорындағы қатысу үлесін сатып алу

2024 жылғы 29 наурызда Топ «SINOPEC OVERSEAS INVESTMENT HOLDING (SINGAPORE) PTE. LTD» компаниясының пайдасына Топтың бірлескен кәсіпорны «Силлено» ЖШС-тері 9.919.892 АҚШ доллары мөлшеріндегі (төлем алынған күнге баламасы 4.465 миллион теңге) үлесінің 20%-ын сатты. Мәміле нәтижесінде Топ «Силлено» ЖШС-на бірлескен бақылауды сақтап қалды.

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

40. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Алынған дивидендтер

2024 жылғы 12 наурызда Топ бірлескен кәсіпорын Теңізшевройл ЖШС-тен 85 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 38.191 миллион теңге) дивидендтер алды.

Магистральдық теміржол желісінің қызметтеріне тарифтер

2024 жылғы ақпанда ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті 2024-2025 жылдарға арналған магистральдық темір жол желілері қызметтерінің тарифтеріне индекс түріндегі тарифтің ең жоғары деңгейін ҚР станцияларынан жүктерді барлық экспорттық бағыттарда тасымалдау үшін, сондай-ақ ҚР түйісу станциялары арқылы жүретін ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер арасындағы бағыттарда жүктерді тасымалдау үшін 3.0 мөлшерінде бекітті.

«Семізбай-У» ЖШС жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа қосымша келісім

Қолданылу мерзімі 2024 жылғы 4 наурызда аяқталатын Ирколь кен орны бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа қосымша келісімге 2024 жылғы 28 ақпанда келісімшарттың 2030 жылға дейінгі жаңа күнімен қол қойылды.

«Қазақстан халқына» қоғамдық қорына бөлу

2024 жылдың қаңтар-наурыз айлары аралығында Қор 45.964 миллион теңге жалпы сомаға «Қазақстан халқына» қоғамдық қорға төлемдерді жасады.

Қазақстандағы су тасқыны

2024 жылғы наурызда-сәуірде елдің бірнеше өңірінде (Солтүстік Қазақстан, Атырау, Ақтөбе, Ақмола, Қостанай, Батыс Қазақстан және басқа да облыстар) су тасқынымен байланысты күрделі жағдай орын алды. Кейбір облыстарда төтенше жағдай режимі енгізілді. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне Топ табиғи апаттан зардап шеккен өңірлерге материалдық көмек ретінде шамамен 12 миллиард теңге бөліп берді. Су тасқыны жағдайының өзі де, оның салдарын азайту шаралары да Топ компанияларының қызметіне әсер етуі мүмкін деп күтілуде. Су тасқынының топқа жалпы әсерін қазіргі уақытта жеткілікті сенімділікпен бағалау мүмкін емес.

4.	5.	6.	7.
ТУРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Қосымша 2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы № 908 қаулысын орындау шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ және оның еншілес ұйымдарының активтерін сатуға шығару барысы туралы есеп

ҚР Үкіметінің № 908 қаулысына 2 және 5-қосымшаларға Қор тобының 29 активі енгізілген: оның ішінде Қордың 7 ірі активі және портфельдік компаниялардың 22 ірі емес активі.

2023 жылы 1 актив бойынша іс-шара аяқталды:

- ◆ **«KEGOC» АҚ (SPO)** — жалпы сомасы 22,6 млрд теңгеден асатын 15 294 118 жай акция немесе орналастырылған акциялардың жалпы санының 5,6%-ы сатылды; бөлшек инвесторлардың үлесі 2%-дан 5,7%-ға дейін өсті, еркін айналымдағы акциялар саны (БЖЗҚ-ны есептемегенде) 3%-дан 8%-ға дейін өсті, бұл қайталама нарықта өтімділіктің 20 есе өсуіне ықпал етті.

2024 жылы 2 актив бойынша іс-шаралар аяқталды:

- ◆ **«Эйр Астана» АҚ (IPO)** — 1 жаһандық депозитарлық қолхаттың бағасы 9,5 долларды, ал 1 жай акция үшін 1 073,83 теңгені құрады. Орналастыру аясында 370 млн АҚШ доллары тартылды. Орналастырылғаннан кейін Қордың үлесі 41%-ға дейін төмендеді.
- ◆ **«East Cooper» ЖШС (тікелей атаулы сату)** — 2024 жылғы 7 ақпанда «Қазгеология» АҚ мен «Standard Minerals» ЖШС арасында «East Cooper» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 25%-н сатып алу-сату шартына қол қойылды.

Сондай-ақ, № 908 ҚРҮК 6-қосымшасына енгізілген бір актив бойынша сатып алу-сату шартына қол қойылды: **«Полимер Продакшн» ЖШС.**

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Қосымша 3. Ақпараттандыру және цифрландыру

Қордағы ақпараттық технологияларды автоматтандыру және цифрландыру қол процестерін оңтайландыру және ақпаратты электрондық форматқа көшіру үшін озық технологияларды енгізуге бағытталған. Бұл тиімділікті, дәлдікті және өнімділікті едәуір арттыруға ықпал етеді, бұл өз кезегінде Қор қызметкерлері мен «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының өнімділігін жақсартады.

2023 ЖЫЛЫ НЕ ІСТЕЛДІ

Есепті кезеңде басым іс-шаралар тізбесінде мынадай бірінші кезектегі іс-шаралар бар:

Қордың сыртқы веб-сайтын жаңғырту – SK.kz

Сыртқы веб-сайтты жаңғырту жөніндегі міндетті іске асыру шеңберінде Қор веб-сайтының sk.kz жаңа дизайны әзірленді, ол инновациялық контентті басқару жүйесіне негізделген. Бұл контентті көрсету әдісінен бөлуге және ресурстарды икемді басқаруға мүмкіндік беретін жаңғыртудағы елеулі қадамды білдіреді. Қазіргі уақытта Сайт Қордың құрылымдық бөлімшелерінен кері байланыс жинау мақсатында ішкі талқылау кезеңінен өтуде, бұл жарияланатын ақпараттың тұтастығы мен өзектілігіне кепілдік берудің негізгі сәті болып табылады. Соңғы кезең веб-әзірлеу саласындағы ағымдағы талаптар мен үрдістерге сәйкес келетін жаңартылған және заманауи платформасы бар сайтты өнімді серверге көшіру болады.

«Көлденең мониторинг платформасы» бағдарламалық жасақтамасын енгізу

Қорда «Көлденең мониторинг платформасы» бағдарламалық жасақтамасын енгізу бойынша жұмыс жүргізілді. Платформа корпоративтік табыс салығы және қосылған құн салығы бойынша көлденең мониторинг режимінде салықтық бақылау процестерін жүзеге асыру шеңберінде Қордың Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетімен кеңейтілген ақпараттық өзара іс-қимылын қамтамасыз ету мақсатында енгізілді.

Георезервтеу

Төтенше жағдайлар туындаған кезде тауекелдерді басқару жүйесін жетілдіру шеңберінде маңызды деректер мен ақпараттық жүйелерді қорғауды қамтамасыз ету үшін «георезервация» әдісін қолдану тәсілі таңдалды. 2023 жылы Қор АТ саласындағы Қор қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету және сыни ресурстарды қалпына келтіру жөніндегі жоспарды бекітті, онда компания үшін сыни АТ-сервисстердің тізбесі бекітілді. «Георезервация» рәсімін қамтамасыз ету үшін Қор баламалы географиялық шалғайдағы деректер орталығында (деректерді өңдеу орталығында) бұлтты есептеу куаттарын жалға алуға шарт жасасты. Бұдан басқа, Қор жыл сайын осы қызметті тестілеу бойынша іс-шаралар өткізеді.

Қор және портфельдік компаниялар қызметкерлерінің IT-құзыреттіліктерінің жетілуін арттыру бойынша іс-шаралар өткізу

2023 жылғы ақпанда Қор қызметкерлері мен портфельдік компаниялар үшін күнделікті жұмыста AI (artificial intelligence) пайдалану бойынша оқыту бағдарламасы іске қосылды. Оқытудың мақсаты жаңа технологиялар арқылы жұмыс тиімділігін арттыру ғана емес, сонымен қатар үлкен тілдік модельдермен жұмыс істеу кезінде ақпараттық гигиенаны жақсарту, сондай-ақ осы революциялық технологияны игеруді жеңілдету болды. Оқыту белсенді кері байланыс жинаумен және жеке face-to-face консультацияларын ұсынумен қатар жүрді, бұл қызметкерлердің қажеттіліктері мен кедергілерін тереңірек түсінуге және ең жақсы нәтижеге жету үшін оқу процесін реттеуге мүмкіндік берді.

Үлкен тілдік модельдерді әзірлеу (LLM, AI және ML)

Ішкі деректердің үлкен көлемін талдауды жақсарту бойынша күш-жігердің бір бөлігі ретінде Қор OpenAI ұсынған GPT-4 және ашық бастапқы коды бар модельдер сияқты үлкен тілдік модельдерді (LLM) пайдалану сценарийлерін зерттеуге және енгізуге бағытталған жұмыс жүргізді. Бұл жұмыс қауіпсіздікті және құпиялылық стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету үшін сыртқы модельдерді қосу кезінде деректерді иесіздендіру әдістерін әзірлеуді қамтыды. Ақпаратты өңдеуді оңтайландыру, шешім қабылдау процесін жақсарту мақсатында көптеген ашық нейрондық модельдер сыналды. 2024 жылы secure Cloud Native Infrastructure базасында Қордың ішкі контуры шеңберінде LLM пайдаланудың таңдалған сценарийлерін енгізу жоспарлануда, бұл деректерді өңдеудің тиімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға мүмкіндік береді.

Ақпараттық және баға агенттіктерінің, биржалардың және т.б. деректері негізінде аналитика әзірлеу.

2023 жылы Қазақстан қор биржасымен (KASE) интеграция арқылы Қордың ПК-ның нақты уақыттағы баға белгілеулері туралы деректерді ұсынатын ақпараттық панель (дэшборд) әзірленді. 2024 жылы биржалық көздерден қол жетімді деректер ассортиментін кеңейту жоспарлануда.

Компаниялар тобында цифрландыру және ынтымақтастық үшін масштабталатын инфрақұрылым

2023 жылы цифрландыру және компаниялар тобы ішіндегі ынтымақтастықты жақсарту үшін масштабталатын инфрақұрылым құру міндетіне бастамашылық етілді. Классикалық legacy инфрақұрылымынан Secure Cloud Native Infrastructure жүйесіне көшуге тырса отырып, алға қойылған мақсаттарға жету үшін ашық бастапқы код негізінде шешімдер таңдалды.

«Самұрық-Қазына» АҚ бойынша пайдалану үшін толық масштабтау теңшеу аяқталғаннан кейін жоспарланған.

Өнім мерзімдерін көрсетуге арналған интерактивті дэшбордтар

2023 жылы биржалардан және басқа көздерден деректерді біріктіретін интерактивті дэшбордтарды құру үшін кешенді дерекқор әзірленді. Бұл дэшбордтар негізделген шешім қабылдауды қолдауға, нарықтық ақпаратты талдауды жақсартуға және соңғы үрдістерге қол жеткізуге арналған. Есепті жылдағы негізгі жетістіктер:

- Деректерді визуализациялау мүмкіндіктерін көрсететін ашық технологияларға негізделген екі пилоттық дэшбордты әзірлеу.
- Еңбек қауіпсіздігі деректерін Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігіне дэшбордтау бойынша тәжірибе ұсыну және мемлекеттік органнан оң кері байланыс алу.
- Күнделікті талдау үшін еңбекті қорғау секторында дашбордты практикалық қолдану.

2024 жылға арналған жоспарлар деректерге негізделген шешімдер қабылдауды қолдау үшін қосымша дэшбордтар құруды қамтиды. Бұл шаралар жедел және негізделген басқаруға ықпал ететін өзекті ақпарат пен аналитикаға қол жетімділікті жақсарту арқылы шешім қабылдау процесін күшейтуге бағытталған.

4.	5.	6.	
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Қосымша 4. «Самұрық-Қазына» АҚ жасауға мүдделілігі бар, оларды жасасу туралы шешімді Қор басқармасы қабылдаған мәмілелер тізбесі

№	Контрагенттің атауы	Қызығушылық белгісі	Мәміленің атауы
1	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	Портфельдік компания	«Бутадиен» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 25%-ын сатып алу-сату шарты
2	«Алматы электр станциялары» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
3	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	Кепілдік шарты
4	«Өзенмұнайгаз» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Сублицензиялық шарт
5	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	Портфельдік компания	Облигацияларды сатып алу-сату шарты
6	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	«Qazaq Green Power PLC» жария компаниясының акцияларын сатып алу-сату шарты
7	«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ	Портфельдік компания	Кредиттік шарт
8	«Түркістан БГҚ» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
9	«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ	Портфельдік компания	Облигацияларды сатып алу-сату шарты
10	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Электр желілік объектілерді сенімгерлік басқару шарты
11	«Алматы электр станциялары» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
12	«Алматы электр станциялары» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы 2023 жылғы 13 ақпандағы №1603-и шартына қосымша келісім
13	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	Кепілдік шарты
14	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	2023 жылғы 13 ақпандағы №1602-и кепілдік шартына қосымша келісім
15	«QazaqGaz» ҰК» АҚ	Портфельдік компания	Облигацияларды сатып алу-сату шарты
16	«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	Портфельдік компания	«Қазгеология» Ұлттық геологиялық барлау компаниясы» акционерлік қоғамы акцияларының 100% пакеті түріндегі мемлекеттік мүлікті басқаруды басқаға сеніп беру туралы шарт
17	«ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Қарыз беру туралы шарт
18	«Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС	Портфельдік компания	2016 жылғы 20 желтоқсандағы № 630-и SAP бағдарламалық жасақтамасына лицензияларды сенімгерлік басқару шартына №10 қосымша келісім
19	1) «KAP Logistics» ЖШС; 2) «ОРТАЛЫҚ» өндіруші кәсіпорны» ЖШС; 3) «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ; 4) «Өзенмұнайгаз» АҚ; 5) «Үлбі металлургия зауыты» АҚ.	Қор тобының портфельдік компаниялары мен ұйымдары	Болашақта SAP БЖ пайдалану құқығын беру туралы шарттар
20	1) «KAP Logistics» ЖШС; 2) «ОРТАЛЫҚ» өндіруші кәсіпорны» ЖШС; 3) «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ; 4) «Өзенмұнайгаз» АҚ; 5) «Үлбі металлургия зауыты» АҚ.	Қор тобының портфельдік компаниялары мен ұйымдары	Сублицензиялық шарттар
21	«ҚазГӨЗ» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
22	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	Портфельдік компания	Кепілдік шарты
23	«GPC Investment» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
24	«QazaqGaz» ҰК» АҚ	Портфельдік компания	Кепілдік шарты
25	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	«Қазақстан Республикасында жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станцияларын салу» жобасы бойынша бірлескен кәсіпорын туралы келісім
26	«Кселл» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	SAP бағдарламалық жасақтамасын пайдалану құқығын айырбастау туралы келісім
27	«Алматы электр станциялары» АҚ	Қор Тобының Ұйымы	Кепілдік беру және шығыстарды өтеу туралы шарт
28	«Самұрық-Энерго» АҚ	Портфельдік компания	Кепілдік шарты
29	«Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС	Портфельдік компания	2016 жылғы 20 желтоқсандағы № 630-и SAP бағдарламалық жасақтамасына лицензияларды сенімгерлік басқару шартына №11 қосымша келісім
30	«KAP Technology» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Болашақта SAP БЖ пайдалану құқығын беру туралы шарт
31	«KAP Technology» ЖШС	Қор Тобының Ұйымы	Сублицензиялық шарт
32	«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	Портфельдік компания	Уақытша қаржылық көмек көрсету туралы шарт
33	Qazaq Green Power PLC	Қор Тобының Ұйымы	Masdar-мен бірлесіп «Қазақстан Республикасында жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станциясын салу» жобасын іске асыру шеңберінде Qazaq Green Power PLC пайдасына ынтымақтастық туралы келісім бойынша құқықтар мен міндеттемелерді беру туралы келісім

№	Контрагенттің атауы	Қызығушылық белгісі	Мәміленің атауы
34	Qazaq Green Power PLC	Қор Тобының Ұйымы	China Power International Holding-пен бірлесіп «Қазақстан Республикасында жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станциясын салу» жобасын іске асыру шеңберінде «Самұрық-Энерго» АҚ пайдасына бірлесіп әзірлеу туралы келісім бойынша құқықтар мен міндеттемелерді беру туралы келісім
35	Qazaq Green Power PLC	Қор Тобының Ұйымы	Total Egen-мен бірлесіп «Қазақстан Республикасында жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станциясын салу» жобасын іске асыру шеңберінде «Самұрық-Энерго» АҚ пайдасына бірлесіп әзірлеу туралы келісім бойынша құқықтар мен міндеттемелерді беру туралы келісім
36	Qazaq Green Power PLC	Қор Тобының Ұйымы	Aswa Power Company-мен бірлесіп «Қазақстан Республикасында жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станциясын салу» жобасын іске асыру шеңберінде «Самұрық-Энерго» АҚ пайдасына бірлесіп әзірлеу туралы келісім бойынша құқықтар мен міндеттемелерді беру туралы келісім
37	«SK Ondeu» ЖШС	Портфельдік компания	2018 жылғы 13 маусымдағы №807-и Кредиттік шартқа №1 қосымша келісім
38	«SK Ondeu» ЖШС	Портфельдік компания	2017 жылғы 15 желтоқсандағы №741-и Кредиттік шартқа №7 қосымша келісім

Қосымша 5. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 5 қарашадағы № 1403 қаулысымен бекітілген «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы ақпарат

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 5 қарашадағы № 1403 Қаулысымен бекітілген «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ Корпоративтік басқару кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) талаптарына сәйкес, осы ақпарат Кодекстің 2023 жылғы қағидаттары мен ережелерінің сақталуына шолуды ұсынады.

Кодекс «Самұрық-Қазына» АҚ-ға (бұдан әрі – Қор) және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде меншік немесе сенімгерлік басқару құқығындағы Қорға тиесілі ұйымдарға (бұдан әрі – Ұйымдар) қолданылады. Кодекстің мақсаты Қордағы және ұйымдардағы корпоративтік басқаруды жетілдіру, басқарудың ашықтығын қамтамасыз ету, Қор мен ұйымдардың тиісті корпоративтік басқару стандарттарын ұстануға бейілділігін растау болып табылады.

Корпоративтік басқарудың халықаралық тәжірибесінің эволюциясын және жүйені жақсартуға тұрақты ұмтылысты ескере отырып, 2023 жылғы 14 шілдеде Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 590 қаулысымен (Қордың Жалғыз акционерінің шешімі) Кодекс жаңа редакцияда бекітілді.

Корпоративтік басқаруды жетілдіру шеңберінде жүргізілген жұмыс Директорлар кеңесі бекітетін Кодекстің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы есепте егжей-тегжейлі баяндалған. Негізгі бастамалардың ішінде мыналарды ерекше атап өткен жөн:

- 2023 жылғы 16 қарашадағы «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңына енгізілген өзгерістерге сәйкес Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы басқаратын Қорды басқару жөніндегі Кеңес таратылды (бұл өзгерістер 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді);
- Қордың Директорлар кеңесінің Төрағасы болып 30 желтоқсанда енгізілген «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 16 қаңтардағы № 19 қаулысына

сәйкес Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі сайланды 2022 жылы «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізілді;

- Қордың 2023-2032 жылдарға арналған Даму жоспары (бұдан әрі – Даму жоспары) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 17 наурыздағы № 230 қаулысымен бекітілді. Жаңа Даму жоспары үш стратегиялық бағытқа баса назар аудара отырып, жаһандық және корпоративтік сын-қатерлер мен одан әрі даму мүмкіндіктерін талдау негізінде әзірленді: активтер портфелін тиімді басқару, бизнес үшін экожүйе құру және тұрақты дамуды қамтамасыз ету. Алдағы 7 жылда Қорды басқару моделі елдің әлеуметтік және инфрақұрылымдық дамуын қолдау міндеттері бар стратегиялық холдинг ретінде айқындалды. 2030 жылға қарай Қор стратегиялық активтеріндегі мажоритарлық үлесті сақтай отырып нарықтың қолайлы конъюнктурасы кезінде инвестициялық холдинг жұмысының моделіне көшуге тиіс;
- Үздік халықаралық тәжірибеге сәйкес 2023 жыл ішінде Директорлар кеңесінің әрбір бетпе-бет отырысында Қордың Басқарма Төрағасының негізгі өндірістік және қаржылық көрсеткіштер бойынша, Қор тобының Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарымен өзара іс-қимылы, оның ішінде тариф белгілеу мәселелері бойынша, сондай-ақ шетелдік серіктестермен ынтымақтастық туралы жедел ақпараты бар есептерін тыңдау өткізілді. Бұл есептер сонымен қатар орындалған жұмыс және Қордың болашақ жоспарлары туралы ақпаратты қамтыды;
- Директорлар кеңесінің кезекті отырыстарында Қор тобының ірі инвестициялық жобаларын іске асыру мониторингі туралы ақпарат талқыланды. 2023 және 2024 жылдарға арналған Қор қызметінің уәждемелік негізгі көрсеткіштерінің карталарына «Ірі инвестициялық жобаларды іске асыру» ПӘК-ін енгізу Қазақстанның экономикалық дамуы үшін маңызды 42 негізгі инвестициялық жобаның орындалу барысына қатаң бақылауды қамтамасыз етіп қана қоймай, сондай-ақ Қордың осы жобаларды табысты іске асырғаны үшін жауапкершілігін күшейтетінін атап өту маңызды;
- Қордың Жарғысына «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республика-

сының 2022 жылғы 30 желтоқсандағы Заңына түзетулерге сәйкес келтіруге бағытталған Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 25 қаңтардағы №45 және 2023 жылғы 19 маусымдағы №484 қаулыларымен өзгерістер енгізілді, сондай-ақ Жалғыз акционердің жаңа айрықша құзыреттері («Қазақстан халқына» коммерциялық емес ұйымының Қорының Қордың таза табысының кемінде жеті пайызы мөлшерінде жыл сайын қаражат бөлуі туралы шешім қабылдау) және Басқарма Төрағасының міндеттері (Қор қызметінің нәтижелері туралы жыл сайынғы жария есепті дайындау және бизнес-қоғамдастықпен және шетелдік инвесторлармен кездесулер өткізу) толықтырылды. Жарғыға енгізілген бұл өзгерістер Қазақстан халқының пайдасына әлеуметтік маңызы бар бастамаларды қолдауға және экономика мен қоғамды дамыту жөніндегі стратегиялық бастамалардың жедел және тиімді іске асырылуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді;
- Кодекстің жаңа редакциясында директорлардың тәуелсіздігіне қойылатын талаптар күшейтілді. Алдыңғы қатарлы халықаралық тәжірибеге сәйкес тұрақты даму мен ESG қағидаттары басқару жүйесіне және Қор тобының негізгі бизнес-процестеріне біріктірілген. Аға тәуелсіз директорды сайлау туралы ұсыным енгізілді; Комплаенс қызметінің қызметі регламенттелді;
- 2022 жылғы 12 желтоқсандағы Қор Басқармасының Төрағасы бекіткен 2022-2023 жылдардағы НІТ құндылықтарын енгізу жөніндегі даму жоспары мен Жол картасын іске асыру шеңберінде Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 20 маусымдағы № 219 шешімімен Қордың Мінез-құлық кодексі жаңа редакцияда бекітілген. Бұл құжатта «қарапайымдылық», «адалдық» және «ашықтық» сияқты Қордың жаңа құндылықтары айқындалған, ал жекелеген нормалар Қордың Стратегиялық көзқарасын, миссиясы мен рөлін айқындау бөлігінде Даму жоспарына сәйкес келтірілген;
- Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 28 ақпандағы № 212 шешімімен 2023 жылғы 1 наурыздан 2025 жылғы 28 ақпанға дейінгі мерзімге іскерлік этика қағидаттарын сақтау және Қорда және ұйымдарда туындайтын әлеуметтік-еңбек дауларын оңтайлы реттеу мақсатында Қордың және Қор тобына кіретін ұйымдардың Омбудсмені тағайындалды;

- 2023 жылы алғаш рет 2016 жылдан бастап Қордың сайтында жыл сайын жарияланатын Қордың тұрақты даму саласындағы 2022 жылғы есебін ISAE 3000 аудит және куәландыру жөніндегі халықаралық стандартқа сәйкес «КПМГ Такс энд Эдвайзори» компаниясы растады. Бұл есеп ESG аспектілерін қоса алғанда, қызметтің негізгі аспектілеріне қатысты Қор мен портфельдік компаниялардың ашықтығын куәландырады;
- 2023 жылғы маусымда Директорлар кеңесі Қордың компаниялар тобындағы Комплаенс функцияларын дамытудың 2023-2027 жылдарға арналған стратегиясын Қордың және ұйымдардың комплаенс жүйесі процестерін дамытудың ұзақ мерзімді міндеттері мен басымдықтарын айқындау үшін бекітті. Негізгі бағыттар: комплаенс әдіснамасын, мәдениетін және басқару жүйесін дамыту, ашықтықты арттыру және мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылды жақсарту. Қордың портфельдік компанияларындағы комплаенс функциясы бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидаттарын нақты айқындау, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ұшыраған бос лауазымдарға орналасуға кандидаттарды тексеру рәсімін регламенттеу және өкілеттіктерді тағайындау/тоқтату және тәртіптік шараларды қолдану туралы шешімдер қабылдау тәртібі бойынша Корпоративтік стандарт жаңартылды;
- Қордың Ішкі аудит қызметінің қызметіне PricewaterhouseCoopers (бұдан әрі – PwC) компаниясы 2023 жылдың төртінші тоқсанында тәуелсіз бағалау жүргізді. PwC есебіне сәйкес, ішкі аудиттің көптеген аспектілері жоғары бағаланды (11-ден 9-ы), бұл ішкі аудит процестерінің сапалы ұйымдастырылуын куәландырады. Қорытынды орташа баға 5-тен 4.7 құрады, бұл 94%-ға сәйкес келеді. Бағалау нәтижелері бойынша ішкі аудиттің тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды, сондай-ақ қызметті жетілдіру мүмкіндіктерін анықтауды қамтитын ішкі аудиттің сапасын қамтамасыз ету және арттыру жөніндегі бағдарламаны әзірлеу және енгізу ұсынылды;

- Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі Қорының директорлар кеңесінің құрамына кіруіне байланысты «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі комитеттерінің, Директорлар кеңесі мүшелерінің және Корпоративтік хатшы қызметінің қызметін бағалау туралы ереже жаңа редакцияда бекітілді (Қордың Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 27 қазандағы № 226 шешімі). Егер Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымы бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылған жағдайда, осы ереже Директорлар Кеңесінің қызметіне бағалау жүргізудің жеке тәртібін көздейді;
- 2023 жылғы 15 желтоқсанда «Самұрық-Қазына» АҚ-ның ішкі бақылауды ұйымдастыру және жүзеге асыру жөніндегі құжаттау, дизайнды бағалау және бақылау рәсімдерін тестілеу арқылы ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін арттыруға бағытталған жаңа Қағидалары бекітілді. Қызметкерлерді ішкі бақылау жүйесі бойынша оқыту және қызметкерлерді ішкі нормативтік құжаттарды білуге сертификаттау, сондай-ақ үш негізгі бизнес-процесте бақылау рәсімдерінің тиімділігіне мониторинг жүргізілді. Нәтижелер қазіргі жүйенің тиімді екенін және бизнес-процестердің тәуекелдерін жеткілікті түрде жабатынын көрсетті.

Қор жоғары стандарттарды сақтай отырып және өз қызметінде ашықтықты қамтамасыз ете отырып, корпоративтік басқару жүйесін үздіксіз жетілдіріп отырады. Сонымен қатар, Қор Жалғыз акционермен серіктестік қарым-қатынас орнатады және Қордың Директорлар кеңесі мен Басқармасы жұмысының тиімділігін белсенді түрде арттырады.

Бұл ақпарат тиісті корпоративтік басқару қағидаттарына тұрақты берілгендікті және Қор қызметінің барлық аспектілерінде оларды сақтауға ұмтылуды көрсетеді.

Қосымша 6. Глоссарий

Қысқарту	Толық атауы
BPM жүйесі	Business Process Management жүйесі
CGNPC	Қытай атом энергиясы жөніндегі бас корпорациясы
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization, компанияның пайыздар, салықтар, тозуға және амортизацияға дейінгі пайдасы.
EMS	Express Mail Service, халықаралық пошталық хат-хабарларды экспресс-жеткізу сервисі
eNPS	Қызметкерлердің қанағаттануы индексі
ESG	Environmental, Social, and Corporate Governance, Экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару
FAR	Fatal Accident Rate (Жазатайым оқиғалардан өлім-жітім коэффициенті)
GPON	Gigabit Passive Optical Network, гигабиттік оптикалық пассивті желі
GRI	Жаһандық есептілік бойынша бастамалар
HR	Human resources, қызметкерді басқару
HSE	Еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздік техникасы
IATA	Халықаралық әуе көлігі қауымдастығы
IOSA	Әуе компаниялардың ұшудың пайдалану қауіпсіздігін бағалау жөніндегі IATA стандарты
IPO	Initial Public Offering, акцияларды бастапқы жария орналастыру
IR	Industrial relations
IT, AT	Ақпараттық технологиялар
KASE	Қазақстан қор биржасы (KASE)
KPI	Kazakhstan Petrochemical Industries
LMS	Оқытуды басқару жүйесі
LTE	Long-Term Evolution, ұялы телефондарға және деректермен жұмыс істейтін басқа терминалдарға арналған сымсыз жоғары жылдамдықты деректер беру стандарты
LTIF	Lost Time Injury Frequency (Жұмыс уақытының жоғалуымен жарақат алу жиілігі)
MBA	Master of Business Administration, Іскерлік әкімшілендіру магистрі
Pre-FEED	Preliminary Front End Engineering Design
PRMS	Petroleum Resources Management System
QAZAQ AIR, АО «QAZAQ AIR»	«QAZAQ AIR» Акционерлік қоғамы
QazaqGaz	«QazaqGaz» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
SPO	Secondary Public Offering бар акционерлерге тиесілі акцияларын жария орналастыру
SRS	Samruk Research Services
U308	Табиғи уран концентраты (триуран октоксиді)
АБЖ	Автоматтандырылған басқару жүйесі
АБІ	Әлеуетті өнім берушілерді алдын ала біліктілік іріктеу
АГТС	Автоматтандырылған газ тарату станциясы
АЖ	Ақпараттық жүйе
АҚШ	Америка Құрама Штаттары
АМӨЗ	«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС
АХҚО	«Астана» халықаралық қаржы орталығы
АЗА	Арнайы экономикалық аймақ
АЭС	Атом электр станциясы
БАӘ	Біріккен Араб Әмірліктері
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
БГҚ	Бу-газ қондырғысы
БӘӨ тізілімі	Білікті әлеуетті өнім берушілердің тізілімі
Бірл.	Бірлік
БК	Бірлескен кәсіпорын
БҚО	Батыс Қазақстан облысы
БҰҰ	Біріккен Ұлттар Ұйымы
БЭЖ	Бірыңғай электр энергетикалық жүйесі
ГАК	Газ айыру кешені
ГДж	Гигаджоуль
ҒЗТКЖ	Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
Гкал	Гигакалориялар
ГӨЗ	Газ өңдеу зауыты
ГТШ	Геологиялық-техникалық іс-шаралар
ГЭС	Гидроэлектростанциясы
ДК	Директорлар кеңесі
ЕКҚЖ	Еңбек және кәсіби қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесі (Occupational Health and Safety Management System)

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Қысқарту	Толық атауы
ЕҚДБ	Еуропалық Қайта Құру және даму банкі
ЕМГ, «Ембімұнайгаз» АҚ	«Ембімұнайгаз» Акционерлік қоғамы
ЕО	Еуропалық Одақ
ЕРС-келісімшарттар	Engineering, procurement and construction – құрылыс саласында келісімшарт жасау тәсілі
ЕТҚ	Еншілес және тәуелді ұйымдар
ЖБЖ	Жылу бөлетін жинақтар
жкм	Жолаушы километрі
ЖҚ	Жергілікті қамту
ЖҚГЗ	Жер Қойнауын Геологиялық Зерттеу
ЖОО	Жоғары оқу орны
ЖӨБ	Желілік-өндірістік басқарма
ЖСҚ	Жобалық-металық құжаттама
ЖФЭ	жырма футтық эквиваленттер
ЖЭК	Жаңартылатын энергия көздері
ЖЭО	Жылу электр станциясы
ЖЭС	Жел электр станциясы
ІНҚ	Ішкі нормативтік құжат
KEGOC, «KEGOC» АҚ	«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» акционерлік қоғамы (Kazakhstan Electricity Grid Operating Company) «KEGOC»
кВт*сағ	Киловатт-сағат
«Қазлошта» АҚ басшылығына	«Қазлошта» Акционерлік қоғамы
КЭАҚҚ РОШ ЖШС	«Кәсіби әскерлендірілген авариялық-құтқару қызметтерінің республикалық орталық штабы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
КЖЖ	Интернетке кең жолақты қол жетімділік
КИМЭП	Қазақстан экономика менеджменті және болжау институты
КҚК	Каспий құбыр консорциумы
км	Километр
КО	Корпоративтік орталық
Компаниялар, Қордың портфельдік компаниялары, ПК	Дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) 50%-дан астамы Қорға меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында тиесілі ұлттық компаниялар мен басқа да заңды тұлғалар
КС	Компрессорлық станциялар
КЭС	Күн электр станциясы
Қазақтелеком, «Қазақтелеком» АҚ	«Қазақтелеком» Акционерлік қоғамы
ҚАӨ, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК АҚ	«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
ҚАЭС	«Қазақстандық атом электр станциялары» ЖШС
ҚҚС	Қосылған құн салығы
ҚМГ	«ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
ҚОМС	Құжаттарды орталықтандырылған мұрағаттық сақтау
Қор, «Самұрық-Қазына» АҚ	«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы
ҚПО	Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг
ҚР	Қазақстан Республикасы
ҚС	Қосалқы станция
ҚТЖ	«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
ҚТК	Қызметтің түйінді көрсеткіші
ҚТӨ тізілімі	Қордың тауар өндірушілерінің тізілімі
ҚХР	Қытай Халық Республикасы

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

Қысқарту	Толық атауы
МАЭС	Мемлекеттік аудандық электр станциясы
МВт	Мегаватт
МГҚ	Магистральдық газ құбыры
МГҚБ	Магистральдық газ құбырлары басқармасы
Мгц	Мегагерц
МҚІА	Мемлекеттік қызмет істері агенттігі
млн	Миллион
млрд	Миллиард
ММГ, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ	«Маңғыстаумұнайгаз» Акционерлік қоғамы
Мың	Мың
НАТО	Солтүстік Атлантикалық Келісім Ұйымы
ОА	Орталық Азия
ОӘК	Оқу-әдістемелік кешен
ПҚОП	ПетроҚазақстан Ойл Продактс ЖШС
ПМХЗ	Павлодар мұнай-химия зауыты ЖШС
РФ	Ресей Федерациясы
«Самұрық-Энерго» АҚ	«Самұрық-Энерго» акционерлік қоғамы
СБШ	Сенімгерлік басқару шарты
СКБ	Сатып алуды категориялық басқару
СКС	Сатып алу категориялық стратегиясы
СҚИ, «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	«Самұрық-Қазына Инвест» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
СҚО	Батыс Қазақстан облысы
т.т.	тармақша
«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	«Тау-Кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» акционерлік қоғамы
ТДМ	тұрақты даму саласындағы есептілік.
ТЖҚ	Тауарлар, жұмыстар және көрсетілетін қызметтер
ТК	Тұрғын үй кешені
ткм	Тонна-километр
ТҚЖЖ	Техникалық қызмет көрсету және жөндеу
ТМД	Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
ТМРК	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті
Топ	Қор, компаниялар, олардың еншілес ұйымдары, 0.5-тен астам дауыс беретін акциялар
Трлн.	триллион
ТХКБ	Транскаспий халықаралық көлік бағыты
ТШО, «Теңізшевройл» ЖШС	«Теңізшевройл» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ТЭН	Техникалық-экономикалық негіздеме
«РЖД» ААҚ	«Российские железные дороги» ашық акционерлік қоғамы
ҰЭЖ	Ұлттық электр желісі
ЦАТ	Циклдік ағын технологиясы
ШҚО	Шығыс Қазақстан облысы
ШОБ	Шағын және орта бизнес
ЭГРЭС-2, «ЭГРЭС-2» АҚ, «Екібастұз ГРЭС-2» АҚ	«Екібастұз ГРЭС-2» акционерлік қоғамы
«Эйр Астана» АҚ	«Эйр Астана» акционерлік қоғамы
ЭСАЖ	«Самұрық-Қазына» АҚ электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесі
ВРМ жүйесі	Business Process Management жүйесі
CGNPC	Қытай атом энергиясы жөніндегі бас корпорациясы

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы

📍 Қазақстан Республикасы, Астана қ. 010000, Сығанақ көшесі, 17/10

☎ +7 7172 55-40-01

🌐 www.sk.kz

📷 [samrukkazyna_official](#)

📍 [samrukazynaofficial](#)

📘 [SamrukKazyna](#)

Барлық сұрақтар бойынша, есепке қатысты
түсініктемелер мен ұсыныстармен Қор
қызметкерлеріне хабарласуға болады:

Жедел желі

☎ 8 800 080 4747 (Қазақстан Республикасының
аумағында қоңырау шалу тегін)

✉ mail@sk-hotline.kz

Аудиторлар

📍 «Эрнст энд Янг» ЖШС, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы 77/7

☎ +7 727 2585960

